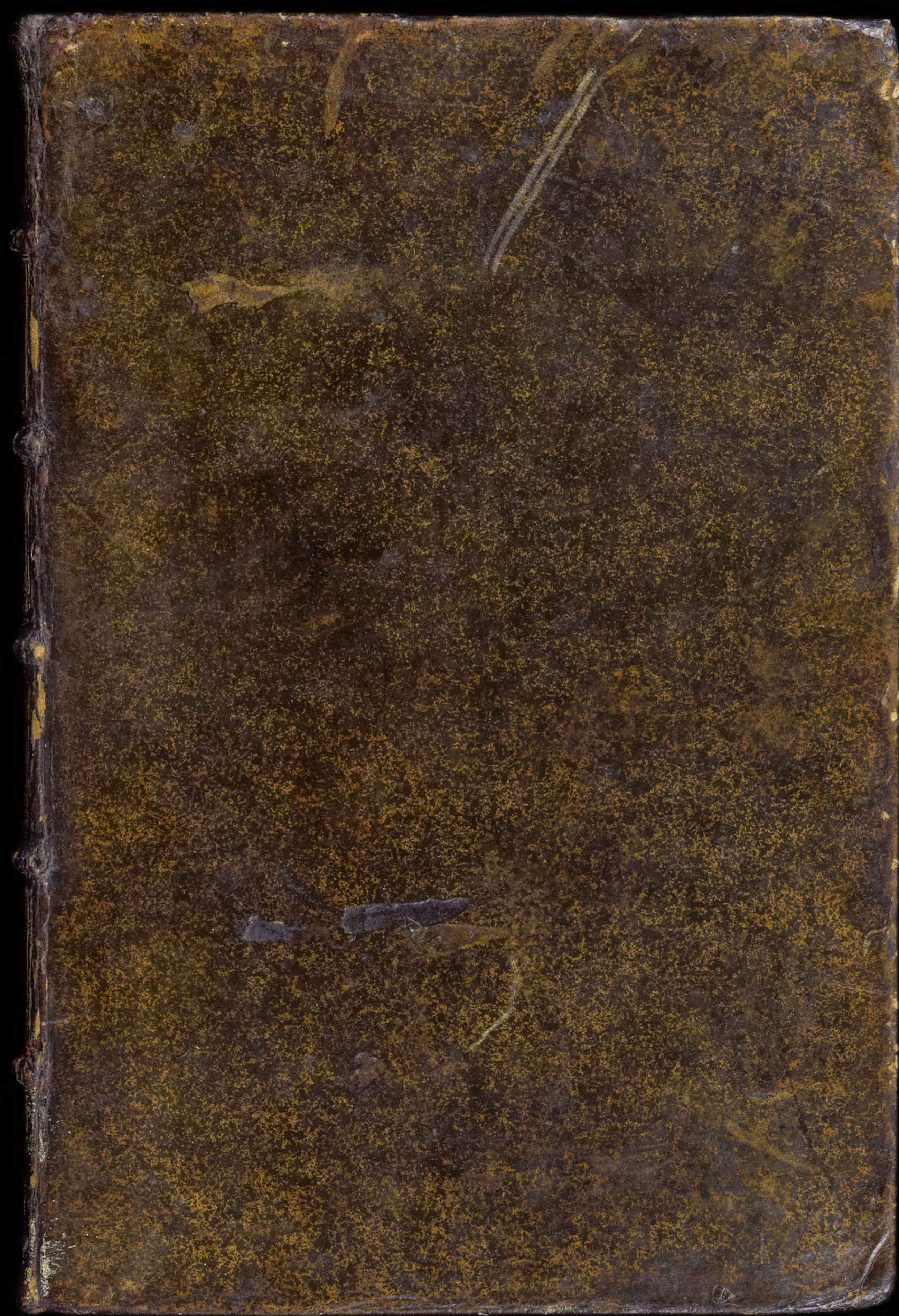
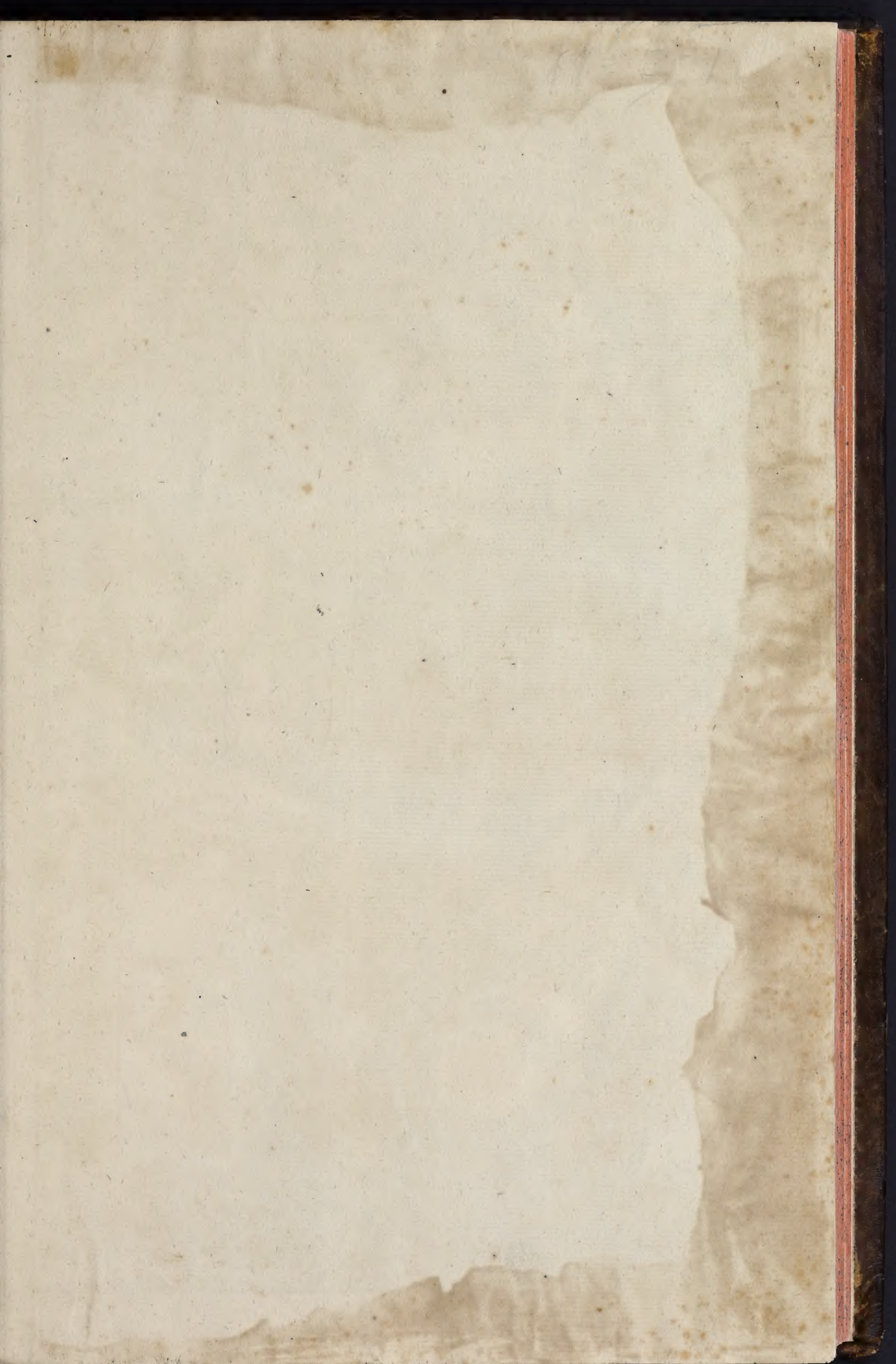

Don
nacido
10 mayo
1752
I. C. D. K.

Fac Tibi Arcam
Extra quam non est Salus
ATHANASII KIRCHERI
S.J.
ARCA NOË
Magna Rerum
Varietate explicata.
Cum Privilegiis
AMSTELODAMI
Apud JOANNEM JANSSONIUM à WAESBERGE. Anno . 1675.

ATHANASII KIRCHERI
è SOC. JESU

ARCA NOË,

IN

TRES LIBROS DIGESTA,

QUORUM

I. *De rebus quæ ante* Diluvium,

II. *De iis, quæ ipso* Diluvio *ejusque duratione*,

III. *De iis, quæ post* Diluvium *à* Noëmo *gesta sunt*,

Quæ omnia novâ Methodo,

NEC NON

Summa Argumentorum varietate, explicantur, & demonstrantur.

AMSTELODAMI,
Apud JOANNEM JANSSONIUM à WAESBERGE.
ANNO CIƆ IƆC LXXV. *Cum Privilegiis.*

JOANNES PAULUS OLIVA,
PRÆPOSITUS GENERALIS
SOCIETATIS JESU.

Cum Opus, quod inscribitur Arca Noë *à* P. Athanasio Kirchero *nostræ Societatis Sacerdote compositum, aliquot ejusdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi posse probaverint, potestatem facimus, ut typis mandetur, si iis, ad quos pertinet, videbitur. Datum Romæ* 20. *Novembris* 1669.

Joannes Paulus Oliva.

Imprimatur,

Fr. Hyacinthus, Libell. Sacr. Palat. Apostol. Magist.

CAROLUS II. DEI GRATIA REX CATHOLICUS MAGNUS
HISPANIARUM MONARCHA.

REGI CATHOLICO
CAROLO II.
AUSTRIACO,
MONARCHÆ HISPANIARUM
MAXIMO;

ATHANASIUS KIRCHERUS è SOC. JESU
FELICITATEM.

ARcam Sisto TIBI, *Rex Maxime*, *Arcam*, dico, non *Pandoræ* fanaticis Deorum muneribus locupletatam, non *Mausoli* Regis opibus cimeliisque confertam, non *Crœsi* inexhaustis opulentam thesauris, cæterasque haud absimiles, quas suis affinxit Regibus fabulosa antiquitas; sed *Arcam*, quâ quicquam Mundus non vidit grandius; Divinius nihil, nihil Mortalium admiratione dignius; cujus Architectus fuit DEUS *Opt. Max. Noë* faber, *Moses* Interpres, quam deindè omnium Seculorum Scriptores quà Sacri, quà profani, fæcundo calamorum profluvio immensis laudibus toti divulgarunt posteritati.

tati. Noſſe vis hujus *Arcæ* Epigraphen? illa eſt Mundi Miraculum, Geocoſmi compendium, totius viventis ſentientisque Naturæ ſeminarium, pereuntis Mundi Aſylum, renaſcentis felix, fortunatumque auſpicium. Hanc ego, omni, quâ posſum, ſubmiſſi animi conteſtatione ante ſublime *Majeſtatis* TUÆ Solium, ſuplex & venerabundus depono, veluti Monarchiæ TUÆ, qua patet, Orbis univerſus longè latéque exporrectæ abſolutum omnibus numeris prototypon: Operum prægrandium munera non niſi ſupremos in Orbe Monarchas, quorum TU inter paucos ſingularis & unus es, apprime congruunt. Si enim Monarchiæ TUÆ amplitudinem exactiori trutina pondero, rem Orbi forſan paradoxam, attamen omni ſubducto dubio veriſſimam proponam; Monarchiæ, inquam, TUÆ, cui Sol nunquam occidit, Monarchiæ, quæ ſtellas, & ſidera, veluti ſignaculo quodam claudit & aperit, nunquam, & nuſquam deficiente luminis ſplendore. Nam ut rectè quidam:

—— Quocunque diem Sol Orbe reducat
Feſſus obit tua Regna; tuo ſeſe aureus offert
Oceano, conditque tuo; cui ſubdita parent
Imperia, Aſtrorumque Orbes, totumque quod uſquam eſt,
Regales intra ſedes, & limina cernis.

Mo-

Monarchiæ TUÆ, cui Oriens & Occidens, Polus alter & alter, nox, diesque quolibet temporis momento, alicubi semper jucundo fœdere junguntur in unum; Æstas cum Hyeme, cum Autumno Ver, singula cum omnibus & singulis exacta æquitatis & justitiæ sua jura exercent; atque adeò Æstatem hîc torridam, alibi horridam brumam justi ponderis æquilibria TUA in Monarchia experiaris; Nunquam TIBI recentes Violæ, Rosæ, Lilia cessant suum spirare odorem, fructuum peregrini cœli cupediæ TUÆ nunquam desunt Mensæ. *Noë* veluti in zootropheio quodam, omnes, quæ cœli ambitu continentur, animantium species suæ conclusit *Arcæ*; Verùm enim verò, quæ *Noë* strictim, TU REX SUMME, in TUA Monarchia sparsim tenes. Si denique Opum, Divitiarumque ubertatem penitiùs expendo, TIBI sunt aurei sine fundo montes, Argentei sine termino colles, uti rectè Poëta nonnemo:

— — — *Tibi victus subdidit* Afer
Littora; Te metuit Ganges; *tibi turbidus* Indus
Volvit opes; *Uni* Americe *tibi viscera pandit*
Fœta auro, quô semoti confinia Mundi
Non cessas ditare TUO.

Queis probè expensis sanctè jam affirmare ausim, nihil in antecedentium temporum Historiis quidpiam aut Monarchiâ Tua potentius, aut amplitudine diffusius, aut opum immensitate grandius, verbo, Divinæ Dominationi (si ita loqui fas sit) propius observatum fuisse. Hanc Tibi granditatem incomparabilem Majores Tui fortium gestorum Heroës *Fernandi*, *Caroli*, *Philippi*, & Cæsares & Reges stupente Mundo pepererunt. Quid enim ab Orbe condito, Mundo insolentius inclaruisse dici potest, quàm novos, & ne famâ quidem notos detexisse Mundos, nova novis adjecisse Regnis, Orientem Occidentemque, Austrum & Aquilonem Tuæ se fecisse potestatis; & quod omnibus excellentius est, incredibili Divinæ gloriæ studio, acquisitorum potentiam Regnorum Deo *Opt. Maxim.* subditam in Ovilis augmentum, & amplitudinem *Christo* subjugasse, tanto per Orbem Terrarum, animarum & fructu, & lucro, quantum non dicam sperare, sed ne animo quidem concipere, aut credere quisquam sibi persuadere potuisset. Quorum quidem omnium Tu, Rex Maxime, ex alto Heroûm sanguine prognatus,

&

& Princeps es, & Hæres minimè degener; cùm Talia de TE efflorescentium in tantilla ætate virtutum specimina jam dudum dederis, ut extra communem hominum sortem, spiritus Heroïcos vel ex ipso Magnæ & Augustæ Matris TUÆ lacte suxisse videaris, Matris, inquam, ANNÆ Serenissimæ Reginæ, Parentis TUÆ, quæ pari felicitate ex præcelsa *Austriacorum* Cęsarum prosapia exorta, etiamnum Orba & Regni, & thori conjuge, magnis tamen, & grandibus rebus intenta, in tanta exulceratione temporum, hostiumque machinis, cogitationi fœmineæ masculum indens animum, quanto se Sola ingenii robore, quanto consilio, prudentiâ, ac Religionis ardore, in administranda Monarchia se gesserit, Orbis novit, & obstupuit. Haud imparem rerum gerendarum telam TU ordiri videris REX MAXIME, dum de vivida indolis TUÆ lætitia, de matura in tenello corpusculo prudentia, de præcoci animi fortitudine rerumque rectè agendarum dexteritate, de TE quidpiam humana sorte altius Mundus sibi polliceatur, atque adeò thema paulatim dictare incipias, quod acerrima Historicorum ingenia quandóque sit defatigaturum. Quæ quidem uti summa admiratio-

ratione celebrare non ſemel audivi, ita quoque, neſcio, quo felici omine iſthoc Monumentum, veluti Gloriæ Tuæ prodromum, glorioſi Nominis Tui immortalitati conſecrandum cenſui cedro perennius:

Quod non imber edax, neque Aquilo impotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, & fuga temporum.

Vale Rex Maxime Auguſtæ Domus & Orbis delicium, vive in Spem magnam Deo, Regnis, Religioni Catholicæ, Tibi.
E Collegio Romano Societatis Jesu, 24. Junii 1673.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

CUm, Benevole Lector, à quinque Lustrorum transacto curriculo, nullo non tempore vehemens ad ea argumenta, quæ in Sacrarum Literarum monumentis, Physicam potissimùm & Mathesin sapiunt, dilucidanda, animo meo insederit desiderium; inter cætera verò consideratione dignissima, nullum mihi præstantius, illustrius, celebrius, quodque curiosiora ingenia majori stupore & admiratione agitet, quàm vas illud admirabile, opus verè Excelsi, Arcam, *dico, à* Noëmo *Divino quodam ductu magisterioque, perdito jam mundo in cunctorum viventium conservationem salutemque exstructam; & uti fervor ingens modum nescit, ita is quoque eò me impulit, ut sine ulteriori prolongatione invisam Operis fabricam olim Geometricis, Staticis, atque Architectonicis rationibus stabilitam in publico phrontisterii Mathematici Synedrio demonstrandam susceperim; Auditores, ut id veluti exoptatissimum argumentum quantocyus prælo subditum publici juris ad multorum usum profectumque fieret, à me obnixis precibus contendere, non destitêre. Verum enim verò cum concepti operis thema grandius, fœcundius, rerumque in eo tradendarum ubertate, & opulentiâ fœcundius videretur, quam ut id exiguo paucorum foliorum libello comprehensum, instituti dignitatem, atque æstimationem non dicam congruè exponeret, quin potius rerum in eo explicandarum copiam, & varietatem inconcinna sua brevitate, vel quàm maximè obscuraret; undè illud opportuniori tempori reservatum, si* Deus *vitam viresque largiretur, ampliori, quoad liceret, eruditionum cumulo auctum nos edituros quod tunc temporis spoponderamus, id modò, qualecunque tandem judicio doctorum sit, in Reipublicæ Literariæ bonum emolumentumque, tum Sacrarum Literarum Interpretibus, tum aliarum quarumcunque artium & scientiarum eximiis Magistris, cultoribusque exhibemus. Est autem suscepti operis argumentum adeò grande, fœcundum, atque ob abstrusissimos in eo Divinæ providentiæ recessus adeò admirandum, ut nullum existimem dari posse, tantæ sublimitatis ingenium, nullam tam studiose affectatam Orationem, quæ hujusmodi præstantiam, mysteriorumque sub eo latentium profunditatem, non dicam sufficientibus verborum ampullis, sed ne profundiori quidem internæ mentis*

 con-

contemplatione comprehendere valeat; ut proindè à Mundi conditu nil huic fabricæ quid simile, nec visum sit, nec usque ad ejusdem consummationem visum iri, tutò asseverare audeamus; in qua nimirum exstruenda stupente Mundo, vel ipsos centenos annos omnis Divinæ humanæque Sapientiæ industriæque labor desudaverit; si finem tantæ machinæ consideres, in illa ἄῤῥητον ϗ ἀνεκφώνητον Divinæ justitiæ & misericordiæ sacramentum contineri reperies, ut videlicet DEUS Opt. Max. veteri Mundo ob conclamatam scelerum peccatorumque enormitatem perdito, Mundum novum, novamque Terram per Noëmum virum justum & perfectum atque ob constantem ejusdem in DEUM fiduciam, charitatem, obedientiam, summumque meritorum cumulum, intra Arcam totius instaurandæ naturæ viventis seminarium, pro ineffabili suâ providentiâ, conderet. Sed hæc in hujus Operis decursu luculentius patebunt; cujus ἰχνογραφίαν paucis accipe.

Dividitur Opus in tres Libros: quorum primus rerum à Noëmo ante Diluvium sexcentorum annorum decursu gestarum historiam continet; Vitam nimirum Noemi, continuumque virtutis & perfectionis studium; Fabricæ Arcæ à DEO sibi præscriptæ in nidos & mansiunculas divisionem, præterea animantium intra eam introducendarum modum & rationem, una cum rerum, tum hominibus, tum singulis animalibus ad vitam annuo spatio conservandam necessariarum comeatu describit.

Liber Secundus formidabilem Cataclysmi catastrophen exhibet, quo ruptis fontibus Abyssi magnæ, & Cataractis Cœli apertis, totus Terrarum Orbis obrutus, dum nulli hominum, animaliumque effugii locus datur, ad unum omnes miserabili morte, præter octo animas, vitæ naufragium fecerunt; describit præterea ea quæ intra Arcæ claustrum à Noëmo, & à filiis filiorumque Uxoribus gesta sunt circa officiorum distributionem; ac circa summam singulis speciebus animalium congruis alimentis conservandis curam, modumque à Sapientissimo Arcæ Navarchæ, exactissimis legibus præscriptum exponit.

Liber tertius, Noëmi, cessante jam Diluvio, extra Arcam egressum, animaliumque ad novæ lucis radium, & novæ auræ refrigerium, incredibile tripudium, hilaritatem, & ad fœcundæ propagationis motus concitationem, & promptitudinem declarat; Sequitur Noëmi in beneficiorum acceptorum recognitionem, oblatum DEO gratissimum sacrificium; reperiet hîc Lector novam Mundi faciem, oppidò à prioris Mundi constitutione difformem, stupebit vel intra trecentos

annos

annos immensam humani generis propagationem à tribus Noë *filiis* Sem , Cham , & Japhet , *per universas Mundi regiones,* Noë *adhuc vivente peractam ; cum innumeris aliis , quæ ibidem descripta cernentur ; in quarum quidem hic recensitarum rerum expositione hoc unicum intendimus , ne ad unguem quidem à genuino* Geneseos *sensu recederemus , & proindè ad literalis sensus veritatem penetrandam , concordandasque opinionum varietates , post Latinam quintuplici linguarum ,* Græcæ , Hebrææ , Chaldææ , Syriacæ, *atque* Arabicæ *versione , veritatem rimamur , & Authorum quidem in sententiis dissidentium nomina consultò reticuimus , nè videlicet ulli ex tot præstantissimis Doctoribus , peritissimisque Sacrarum Literarum Expositoribus, cultoribusque refellendi præjudicio forem. Quod deindè multa nonnunquam circa Sacri Textûs explicationes solis conjecturis fulta protulerim, id mihi condonari velim , cum id fecerim , quod Sacris quoque Interpretibus , Sanctisque Patribus in omnibus solitum usitatumque fuisse deprehendi. Quod deinde in Iconismis operi insertis , nonnullâ libertate usus fuerim, ea prudentem Lectorem , tanquam certa & indubia, minimè censere velim ; sed quod juxta rectæ rationis dictamen, ita fieri debuisse arbitrati simus. Quæ cum ita sint, nil jam amplius restat , nisi ut suscepti operis institutum Divini Luminis adspirante gratia, eâ quam ingenii mei inbecillitas permiserit ἀμεθοτέρως prosequamur; in quo si quidpiam tortum , hiulcum , ac expositioni meæ incongruum occurrerit , id non Patri luminum , sed meæ insufficientiæ , & incapacitati acceptum ferat. Vale Lector , & ausibus meis annue.*

SYNOPSIS OPERIS
IN
LIBRIS, SECTIONIBUS, & CAPITIBUS.

LIBER PRIMUS
EST
ISAGOGICUS,

Continens ea quæ centum ante Diluvium *annis commemoratione digna acciderunt.*

VII. *Noë*

LIBER SECUNDUS

CATACLYSMUS sive DILUVIUM UNIVERSALE.

LIBER TERTIUS,

DE

EGRESSU NOË EXTRA ARCAM.

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ,

LIBER PRIMUS ISAGOGICUS.

Continet ea quæ centum ante *Diluvium* annis commemoratione digna acciderunt.

PRÆFATIO.

H*Umanum ingenium, uti naturæ pronitate, veluti pondere quodam fertur ad acquirendam intimam cognitionem earum rerum, quæ vel in Naturæ majestate reconditæ refulgent, vel quidpiam insolitum, sublime, peregrinum & arduum, in insanæ molis fabricis à veteribus humanæ artis industriâ quasi superiori extructis exhibetur, ita quoque inter cœtera nullo non tempore satis admirari non potuerunt hanc, quam modò ordimur* Noëmicæ Arcæ *fabricam; cujus comparatione meritò* Barbara pyramidum *sileat miracula* Memphis, *sileant* Babylonici Semiramidis Muri, *sileant, quæcunque Veteres de* Colosso Solis, *de* Jovis Olympii Statua, *de* Dianæ Ephesinę Templo, *de cœteris Mundi Miraculis ultra fidem humanum protulerunt; Si enim Lectores animum paulò profundius in hujus admirandi operis fabricam intenderunt, luculenter contuebuntur, huic nihil unquam in humanis rebus par fuisse, nil humana consideratione dignius, utpote omnium, non dicam, humanorum, sed & operum Divinorum in restauratione Mundi post* Christi *in carne adventum maximum; neque id cuiquam mirum videri debet; fuit enim hæc* Arca *ipso* DEO *Architecto secundum omnes & singulas symmetriæ leges servo suo* Noëmo *dictata, leges præscriptæ, modus & ratio in fabricæ prosecutione,* DEO *docente inspirata. Non ignoro, trium potissimum in* Sacrarum literarum contextu, *celeberrimarum fabricarum mentionem fieri, quarum excellentia & prodigiosa constructio hucusque omnium Interpretum ingenia mirum in modum torsit; Horum primum fuit* Mosis Tabernaculum, *secundum* Templum Salomonis, *tertium* Arca Noë; *sed hæc meritò tantò cœteris admiratione dignior est, quantò argumentum grandius continet, tum ob longitudinem temporis* cen-

Sublimitas Argumenti.

Celeberrimæ in *Sacris literis* fabricæ.
1. *Tabernaculum Mosis.*
2. *Templum Salomonis.*
3. *Arca Noë.*

centum annorum, quêis in ea extruenda insudatum fuit, tum ob magnitudinem & capacitatem, quâ nihil adhuc simile post orbem conditum in aquis visum est; si finem & usum ejus spectemus, in eo sanè contemplando meritò humana mens caligat, ratio ob Divini consilii altitudinem confunditur, intellectus in operis vastitate, & singularum partium distributione concipienda quodammodò absorbetur, præter intentionem DEI *abditam, quæ exuperat omnem sensum. Fuit enim reale & veridicum totius viventis Mundi compendium, universi Orbis in* Diluvio *effugium, hominum animaliumque novum post deperditum Mundum semmarium, quo hominum animaliumque genus in posterum Mundum conservaretur repararetúrque, nova renascentis Mundi origo. Non dicam hîc modò de iis, quæ circa animalium in* Arcam *introductionem acciderunt. Silebo de receptaculis, loculis, nidisque, singulis animalibus conditionique eorum propriis, quæ uti omnem exuperant admirationem, ita quoque de iis, quantum quidem nostri imbecillitas intellectûs permiserit, in sequentibus acturi sumus. Harum itaque stupendarum rerum circa eam, atque intra eam gestarum admiratione perculsus jam à multo tempore, & ad multorum impulsum, nil dignius me præstare posse existimavi, quàm si in hoc Sacro Divinæ fabricæ argumento quàm penitissimè explicando, omnes ingenii mei vires expanderem; non tam ob proprii ingenii mei (quod ob sublimitatem rei prorsus insufficiens esse sincerè fateor), curiositatem; quàm potissimum, ut ex eo Lector disceret, ineffabilem prorsus, & incomprehensibilem* DEI Optimi Maximi *erga genus humanum bonitatem & misericordiam, quâ tam admirabili modo, per servum suum* Noëmum, *de Mundo peccatis jam perdito, instaurando, tam paternè providere & disponere sibi complacuit; quæ uti omnem rationem transcendunt, ita quoque omnibus, vitiorum peccatorumque consuetudine oppressis, summo ad unionem cum* DEO *per veram pœnitentis animi compunctionem, bonorumque operum prosecutionem recuperandam, incitamento esse possunt; Hæretici verò & Athei, qui nil eorum, quæ non capiunt, credere volunt, discant, non stulto ac temerario ausu* Sacrarum Literarum *veritati præsumptuosius contradicere, neque* Genesin *veluti nugas Mosaicas, captuque impossibiles amplius explodere præsumant; meum erit,* Arcam *hanc Architecto* DEO *à* Noëmo *constructam, hoc præsenti libro omnium animalium conservationi non solùm, quod Athei negant, sufficientem fuisse, sed etiam compluribus si forent, capiendis, sat amplam fuisse, demonstrare. Ad rem igitur; DEUS adsit ausibus nostris.*

Arca Divinum opus.

Authoris intentio.

Atheorum confusio.

SECTIO

SECTIO I.

De Statu rerum ante *Diluvium*.

CAPUT I.

De summa humani generis Perversitate ante Diluvium.

Uemadmodum primordialis Mundi Status ad *Diluvium* usque, 1656 annorum spatio quoad naturalium rerum constitutionem felicissimus, omniumque rerum ad victum necessariarum copiâ uberrimus fuit, ita quoque homines novi recentisque Mundi florentissimam sortem participantes, corpore existebant robusto, ingenio vegeto, & vivaci, atque in complurium centenorum annorum curricula vitam propagantes, tantæ quoque fæcunditatis, ut plerique *Sancti Patres* autumârint, Mulieres non unum, uti posteris temporibus passim fieri cernimus, sed complures uno partu fœtus effudisse; unde juxta Divinæ vocis oraculum, *Crescite & multiplicamini*, universa Terra hominibus referta, uti multitudinis vix capax, ita prodigiosorum quoque eventuum occasionem dedit; Non aliâ, hoc uberrimo rerum statu, nisi lege Naturæ vivebant omnes. Verùm quemadmodum primum *Adæ* peccatum, omnium miseriarum calamitatumque prima origo fuit, ita brevi quoque omnis caro adeò vitiata & corrupta, ut nullus, qui Legis Naturæ vim cognosceret, existeret; siquidem unusquisque, quo eum naturæ impetus rapiebat, pro arbitrio vivebat; undè cum ciborum nutrimenta recentis Mundi vigore saluberrima, saluberrimam quoque hominum temperiem, robustam, longævam, atque omnium bonorum, quæ corpori accidere possent, copiâ præditam constituerent; Hinc accidit, ut paulatim bonorum memoratorum affluentia luxuriantes, spretâ lege Naturæ, in ultimum omnium vitiorum scelerumque barathrum, laxatis ad omnem voluptatem & libidinem habenis, ex qua se revocare nollent, infeliciter prolapsi, non ex ignorantia, nec ex perturbatione, vel animi quadam imbecillitate peccarint, sed ex malitia, id est, ex pravo habitu & consuetudine, scientes volentes sine ullo pudore, nullo DEI hominumque respectu, cum deliberato gaudio è voluptate in quælibet scelera brutorum more ruerint. Nam uti rectè Sacer Textus docet: *Videns autem* DEUS, *quod multa malitia hominum esset in Terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum, pœnituit eum, quod fecisset hominem in Terra, & præcavens in futurum, & tactus dolore cordis intrinsecùs: Delebo, inquit, hominem quem creavi à facie Terræ, ab homine usque ad animantia, à reptili usque ad volucres cœli, pœnitet enim me fecisse eos*; undè patet, multam fuisse malitiam, non intra unam alteramve Regionem inclusam, sed longè latèque patentem; quæ non erat simplex, & unius generis, sed varia & multiplex, quæ omnia flagitiorum genera complecteretur; vel denique quia non erat mediocris, sed summa, & ad ultimum scelerum fastigium perducta, atque prorsùs intoleranda, & uti Scriptura loquitur, *malitia completa & consummata*: Nam ut rectè Hebraica Lectio pro his verbis; *Cogitatio cuncta intenta esset ad malum*, ponit: כל יצר מחשבת. *Omne figmentum cogitationum in malum solum esset*, id est, cuncti idolis venereis intenti, quicquid con-

Fæcunditas primævi temporis.

Lege naturæ spreta vivebant omnes arbitrio.

Ubertas rerum luxuriæ causa.

Genes. 6.

Summa hominum malitia.

concupiscentia carnis ipsis dictabat, nihil intentatum relinquebant; Undè non immeritò DEUM pœnituisse dicitur: Apud *Symmachi* versionem habetur, ἀπέστρεψεν, id est, *aversatus est*; *Aquila* habet; μετεμελήθη, & *Septuaginta*, ἐνεθυμήθη, id est, *recogitavit*; Quæ omnia per ἀνθρωποπάθειαν quandam de DEO dicuntur; Non quòd pœnitentia cadat in DEUM, absit, sed juxta humanam consuetudinem loquitur sic DEUS: Non enim cogitat DEUS, uti homines, teste Divo *Ambrosio*, neque irascitur, neque dolore afficitur, quasi mutationi obnoxius; sed hæc leguntur, ut exprimatur peccatorum nostrorum acerbitas, quæ Divinam meruerit offensam, tanquam eò usque excreverit culpa, ut etiam DEUS, qui ex immutabilitate naturæ suæ non movetur aut irâ, aut odio, aut perturbatione ullâ ad iracundiam provocatus videatur. Sed hæc fusiùs in *sequenti Capitulo*.

DEUM non pœnituit more humano.

CAPUT II.

De Statu rerum ante *Diluvium*.

Utrum nonnulli Libri extiterint, quibus pessimus Mortalium ante Diluvium *Status descriptus fuerit.*

Status Terræ ante *Diluvium*.

CErtum est, Statum Naturæ ante *Diluvium*, à postero post *Diluvium* Mundo Terrestri diversissimum fuisse, exceptis tamen montium altiorum catenis, quos remansisse nemo dubitare jure debet; cum eæ ad compaginandum molem terræ à primordio, à Sapientissimo Conditore rerum constitutæ sint, uti in *Mundo* nostro *Subterraneo* fusè demonstravimus; De cæteris tamen Clivis & Vallibus planitiebusque non eadem est ratio, cum verisimile sit, *Diluvium* universam Terræ faciem prorsus immutasse, ita ut in multis locis, ubi Maria stabulabantur, in Terrestres partes abierint, contrà ubi Terra quondam existebat, posteris temporibus, Mare stationem suam posuisse, non vanâ conjecturâ nobis constet, quod idem fluminibus, lacubus, & clivis montium accidisse dicendum est; multa siquidem flumina & lacus limo oppletos, alibi exitum sortiri necesse fuit; Montes verò minoris ordinis ex limosa terrestrium portionum miscellâ validis *Diluvii* procellis in cumulos aggesti, ubi priùs non erant, posteà extitisse comperti sunt, quemadmodum in hunc usque diem nonnulli montes ex differentibus conchyliorum generibus coagmentati, luculentur ostendunt, nisi velimus ea à Natura producta, de quo vide nos fusiùs disputantes in *Mundo Subterraneo*. Qui verò præsumptuosiùs asserunt, Tellurem ante *Diluvium* planam fuisse, sine montibus, illi utique audiendi non sunt, cum vel ex ipso *Sacro Textu* facilè redarguantur, cum expresè dicat, aquas *Diluvii* quindecim cubitis altius assurrexisse super omnes montes, qui sunt in universa Terra, & deindè *Arcam* requievisse supra montes *Ararat*; est itaque hæc opinio frivola, absurda, temeraria, & in fide vacillans, quam & in *citato* paulò antè *Opere* nostro quàm fusissimè confutavimus. Urbes autem & oppida tanquam vitæ humanæ necessaria ante *Diluvium* ob ingentem hominum in infinitum se multiplicantium multitudinem extructa fuisse, & primam urbem fuisse *Enoch* nomine à *Chain* extructam, *Sacra Scriptura* dicit, cæterarum verò nomina unà cum *Diluvio* uti ex hominum memoria deleta sunt, ita quoque non attinet ampliùs inquirere; Artes tamen & scientias huma-

Terrestris faciei post *Diluvium* mutatio.

Terra ante *Diluvium* plana non fuit.

Urbes ante *Diluvium*.

Scientiæ & artes floruere. humano generi neceſſarias maximè floruiſse, quempiam ambigere nolim, cùm ab *Adamo* infuſa à *Deo* ipſi omni rerum naturalium cognitione & ſcientia, abundè fuerint inſtructi, circa naturam elementorum, metallorum è Terra eruendorum, fundendorum, & in uſum publicum præparandorum modum & rationem; Architectonicam quoque, Muſicam & Mathematicam docuiſſe, ſat ſuperque ex *capite quarto Geneſis* pateat. Sed hæc paulò amplius proſequamur.

Adamus omnium artium & ſcientiarum Author. *Suidas* primò *Adamum* Authorem literarum facit; idem facit univerſa *Hebræorum* Schola, cui non diſſentiunt *Syrorum* & *Arabum* monumenta, quemadmodum fuſiùs in *Obeliſco Pamphilio* teſtimoniis, authoritatibuſque ampliſſimis comprobavimus. Quæ quidem ſucceſſiva traditione ab *Adamo* ad *Sethum* filium, cæteroſque *Adæ* filios uſque ad *Enoch* tranſlatæ, magnum incrementum ſumpſerunt; de qua re vide citatum *primum Obeliſci Pamphilii librum*, exactè & copioſè tractantem: Libri *Henoch*. *Henoch* verò ſcripſiſse Libros certum eſt, cum *S. Judas in Epiſtola* ſua *Canonica*, & Divus quoque *Auguſtinus lib.* 15. *de Civit.* id palam fateantur; ex quibus *Origenes* & *Tertullianus* integras ſanè paginas citant. Quid verò hi libri continuerint, dubium eſt. Quid *Libri Henoch* continuerint. *Citati Authores*, eos continuiſse ajunt multa vaticinia, videlicet, de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, de futuris *Hebræorum* ſceleribus, & pœnis, de Mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem everſione, captivitate, & diſperſione inter gentes perpetua. *Annius in Commentariis ſuper Beroſum Apocryphum* ſcribit, in eodem *Henoch* volumine fuiſse celebre Vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. *Origenes* apud *Sixtum Senenſem in* 28. *hom. lib. Num.* unà cum Prophetiæ *Librorum Henoch*. *Tertulliano* tradunt argumentum *Libri Enoch* fuiſse, præter prophetias, de numero & nominibus ſtellarum, & ipſarum ſecretis virtutibus, de deſcenſu filiorum DEI, ad filias hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de extremo judicio DEI erga impios. Verùm ut Lector ſpecimen aliquod videat, afferam hoc loco fragmentum quoddam ex *Libro Enoch*, quod circumfertur, & adducitur à *Scaligero in Annotationibus* ſuis *in Euſebium* quod & in *Bibliotheca Græca Monaſterii Salvatoris Meſſanenſis Urbis* celeberrima videre contigit anno 1637. Et quamvis is *Liber Apocryphus* ſit, quia tamen antiquiſſimus eſt, & ante *Chriſti* tempora, vetuſtiſſima traditione ſcriptus, hìc ejus, inquam, fragmentum apponendum duxi, ut videant Lectores curioſi, hoc minimè diſcrepare ab illis, quæ paulò antè ex *Patribus* de argumento *Librorum Enoch* retulimus. *Liber Apocryphus Henoch* adſcriptus. Ex Græco autem à nemine, quod ſciam, tranſlatum, nos Linguæ Latinæ verbotenùs donamus. Quod dum facimus, totum hoc qualecunque ſit antiquitatis fragmentum, ita libero Lectoris judicio relinquimus, neque ullum ad ea quæ adducimus, irrefragabili authoritate credenda adſtringere volumus. Et quamvis hoc fragmentum quoque in *Secundo Tomo Oedipi* propoſuerimus, hoc tamen adeò oportuno loco, omiſso Græco Textu, ſervato Latino reponendum cenſuimus.

EX PRIMO LIBRO ENOCH.

De *Egregoræis*, ſive Angelis malis.

Et factum eſt, cum multiplicati fuiſſent filii hominum, natæque ipſis filiæ pulchræ & decoræ, contigit, ut deſiderarent eas Egregori *(ſcilicet Angeli) & unus alterum ſeducebat, dicentes ad invicem: Eligamus nobis fœminas è filiabus hominum Terræ. Et dixit* Semiexas *princeps eorum ad ipſos; timeo ne fortè non velint inire hoc negotium, & ero ego ſolus debitor peccati maximi; & reſpondebant ei omnes dicentes: Jurabimus omnes, & jurejurando nos obligabimus invicem ad in nullo à data fide*

fide recedendum, donec omnia compleverimus. Tunc omnes juramento præstito se obligarunt, erant autem viginti, qui ascendentes in diebus Jared *summitatem montis* Hermoniim, *quem à jejurando ita appellarunt, ibi fœdere per juramentum inito se invicem obstrinxerunt. Nomina autem Principum sunt sequentia:*

Viginti Principes sceleris in diebus *Jared.*

1. Semixas *Princeps eorum.*

2. Atarkuph.	12. Amariel.
3. Arakiel.	13. Anagemas.
4. Chababiel.	14. Thausael.
5. Orammame.	15. Samiel.
6. Rhamiel.	16. Sarinas.
7. Sapsich.	17. Eumel.
8. Zakiel.	18. Tyriel.
9. Balkiel.	19. Jamiel.
10. Azalzel.	20. Sariel.
11. Pharmarus.	

Sic & omnes reliqui anno 1170 *Mundi, acceperunt sibi ipsis mulieres, & inceperunt contaminari in ipsis usque ad* Diluvium; *pepereruntque ipsis tria genera (hominum.) Primum genus erant* Gigantes *magni:* Gigantes *autem generabant* Naphilim, *&* τοῖς Naphilim *nati sunt* Elud; *& multiplicabantur juxta magnitudinem eorum, & docebant ipsos & fœminas eorum magiam, & incantationes, sive artem præstigiatricem. Primus* Exaël *decimus Principum docuit facere machæras, & thoraces, sive loricas, & omnis generis arma bellica, & metalla (id est metallicam artem) & usum auri & argenti, quanam ratione videlicet in varios luxûs usus adhiberi possent, & fecerunt varia ornamenta mulieribus; docuerunt quoque eas Cosmeticam Artem, id est, fucos & stibii varium usum in condecorando vultu, lapides quoque pretiosos, & faciebant sibi filii hominum, fœminis, & filiabus ipsarum similia; quibus prævaricari, & errare faciebant ipsos Sanctos, & extitit impietas multa super Terram, & corruptæ sunt universæ viæ mortalium. Antesignanus quoque dictorum Principum* Semiaxas *docuit esse * iras animi & radices terræ.*

3. Hominum genera generata ab ipsis.

Magiam docebant.

Exaël armorum cusor.

*Desunt hîc nonnulla.

Undecimus *autem* Pharmarus *nomine docuit Magiam, & Artem incantatricem, præstigiatorumque expiatoria sacra.* Nonus *autem docuit artem deducendi stellas.* Quartus *Astrologiam divinatricem.* Octavus *docuit artem divinandi per aërem.* Tertius *signa Terræ.* Septimus *docuit signa Lunæ. Omnes hi inceperunt uxoribus suis & filiis earum dicta revelare mysteria. Post hæc inceperunt Gigantes vesci carnibus humanis, repereruntque impio hoc exterminio homines decrescere super Terram. Reliqui verò ob detestabilem Gigantum malitiam clamabant in cœlum dicentes, petentesque coram eo suscipi memoriam eorum. Audientes autem quatuor è majoribus Archangelis* Michaël *videlicet, &* Raphaël, *&* Gabriel, *&* Uriel, *è supremo cœlorum habitaculo terram inspiciebant, contemplantesque sanguinem multum effusum super Terram, & omnem impietatem & iniquitatem, quæ fiebat super ea, egredientes ad invicem dixerunt: eccè spiritus & animæ hominum afflictione, oppressioneque suspirantes clamant ad nos, ut petitiones, perditionemque ipsarum ad Altissimi thronum deferamus; procedentesque hi quatuor Archangeli dixerunt Domino.*

Gigantes Anthropophagi.

Apparitio bonorum Angelorum.

" Tu ô! DEUS Deorum, & Dominus Dominantium, & Rex Regnantium, DEUSque hominum custos, Thronusque gloriæ tuæ in omnes seculorum generationes, & nomen tuum sanctum & benedictum in omnia secula.

Oratio Angelorum ad DEUM.

" Tu enim omnia creasti, in omnibus potestatem possidens, cujus conspectui omnia nuda sunt, & aperta, omnia videns, nec est, qui se à te abscondere possit. Vides quanta mala faciat *Exaël*, quanta introducat, & quanta doceat peccata atque iniquitates super Terram, & quod nil nisi dolus super Aridam. Docuit enim mysteria, & manifestavit seculo ea quæ sunt in cœlo, conanturque omnibus modis ejus instituta & mysteria cognoscere. Filii hominum *Semixæ* potestatem dederunt eorum, qui cum ipso simul erant, & ibant ad filias hominum Terræ & dormiebant cum

Quanta mala Dæmones in terram introduxerint.

„ cùm ipsis, & polluebantur in virgini-
„ bus puellis, & iis manifestabant omnia
„ peccata, & docebant ipsas facere instru-
„ menta fornicationis. Et nunc vide, filii
„ hominum gignunt ex iis filios Gigan-
„ tes. Adulterinum, supposititiumque
„ genus hominum super Terram diffu-
„ sum, totum Universum iniquitate re-
„ plevit. Et nunc ecce spiritus anima-
„ rum defunctorum hominum interpel-
„ lant, & usque ad cœlos ascendit gemitus
„ eorum, neque potest venire & pertin-
„ gere ob enormes, quæ in Terra acci-
„ dunt, iniquitates. Et tu hæc scis ab ipsis
„ fieri; & vides ipsos, & sinis paterisque
„ ipsos, neque dicis, quid oporteat face-
„ re, aut quod remedium tantorum ma-
lorum. *Tunc* Altissimus *dixit*, *&* Sanctus magnus *locutus est*, *& misit* Uriël *ad Filium* Lamech *dicens: Abi ad* Noë, *& dic ipsi meo nomine: Absconde teipsum, & manifesta ipsi finem rerum omnium instantem, & quod tota Terra perdetur. Et dices ipsi, quod* Diluvium *universæ Terræ futurum; omnia quæ super faciem aridæ sunt, disperdet. Instrue justum, quid facere oporteat filium* Lamech; *& anima ipsius in vitam conservabitur, & effugiet mortem per æternum, atque ex illo plantabitur planta, quæ consistet in omnes generationes sæculorum. Et* Raphaëli *dixit: Vade* Raphaël, *&* Exaëlem *manibus & pedibus vinctum projice in tenebras; aperies quoque Eremum existentem in Eremo* Dodoël, *& illuc vadens projice eum, suppositis ipsi saxis acutis & asperis, operies eum tenebris, & habitet ibi in perpetuum; & aspectui illius oppones operculum, ne lumen ei unquam appareat, & in die judicii revocatus in judicium, incendio ignis destinabitur; & sanabitur Terra, quam corruperant, & labefactaverant* Egregori; *medelam autem Terræ manifesta, ut curetur Terræ à plaga sua, & non pereant omnes filii hominum, quæ dicta sint in mysterio, quod dicebant* Egregori, *& docebant filios hominum; & desolata est universa Terra in operibus instructionis* Exäel, *& ex ipsa exarata sunt omnia peccata. Ad* Gabriëlem *verò dixit: Vade* Gabriël *ad Gigantes, ad adulterinos & falsarios filios fornicationis, & perdas filios* Ἐγρηγόρων *à filiis hominum; committas ipsos adinvicem in bellum & ultimam perditionem, & exterminium; & longitudo dierum nequaquam attingat dies patrum ipsorum, qui sperabant vivere vitam sempiternam, & quod unusquisque eorum non ampliùs, quàm centum annis victurus sit. Et ad* Michaëlem *dixit: Vade* Michaël, *alliga* Semixam, *& omnes asseclas ejus, quotquot commisti filiabus hominum polluerunt, contaminaveruntque eas in immunditia eorum; & cùm jugulati fuerint filii eorum, & cognoverint perditionem dilectorum suorum, alligabis eos in 70 generationes in abdita Terræ loca usque ad diem ipsis in judicium producendis destinatum, diem consumationis rerum omnium, diem quo terminabitur judicium seculi seculorum. Tunc præcipitabitur in Chaos ignis, & in tormentum & in carcerem conclusionis æternæ, & cùm condemnati fuerint, unà cum ipsis projicientur usque ad consummationem generationis eorum. Gigantes autem nati à spiritibus & carne, Spiritus maligni in Terra vocabuntur, ut sit habitatio eorum super Terram. Spiritus maligni erunt, spiritus egressi à corpore, & carne ipsorum, partim ab hominibus, partim ab* Egregoræis *geniti. Principium creationis eorum, & initium fundamenti illorum Spiritus maligni erunt super Terram. Spiritus autem Gigantum distributi, injusti, destruentes, invadentes, colluctantes, jaculantes super Terram, & cursus facientes: neque tamen comedunt, sed cibo abstinentes sunt & variis phantasmatis illudentes, sitientes & impingentes; & Spiritus resurgent cum filiis hominum & mulierum qui processerunt ab eis. A die verò cædis & perditionis, mortisque Gigantum,* Nephilim *fortes, & robusti supra Terram, magni & famosi, spiritus egressi ab anima eorum, velut*

Responsio DEI.

Nuncii ad *Noë* Angeli.

Gabriëlis expeditio.

Michaëlis expeditio.

Gigantes.

Nephilim.

velut ex carne, erunt corrumpentes usque ad judicium magnum. In quo Æon, *sive seculum magnum simul terminabitur. Circa montem verò, in quo jurârunt, etiam juramento se invicem obstrinxerunt, ut in perpetuum non desistat ab eo frigus, nix, pruina, & ros, neque descendat in ipsum, nisi in maledictionem descenderit in ipsum, usque ad diem judicii magni, & in illo tempore comburetur, & Terræ adæquabitur, & contabescet, liquescetque sicut cera à facie ignis, ita consummabitur, destrueturque cum omnibus operibus eorum.*

Vobis verò filiis hominum dico, magnâ irâ excandesco in vos, & in filios vestros, & perdentur dilecti vestri, & morte morientur chari vestri à facie universæ Terræ. Et omnes dies vitæ ipsorum abhinc usque in futurum non erunt plures quàm 120 *anni; neque vobis persuadeatis ultra vivere; nunc verò non erit ipsis via evadendi iram, quâ in vos exarsit Rex omnium seculorum; nè putetis quod effugietis ea.* Huic Relationi Traditio quæ in *Chronico Arabum Abulhassen* Authore legitur, uti & Hebraicis fabulis prorsùs congruit, quam vide *Tomo II. Oedipi folio* 76.

CAPUT III.

De Gigantibus ante Diluvium.

DE Gigantibus Sacer Textus sic habet, c. 6. *Gigantes autem erant super Terram in diebus illis; postquam autem ingressi essent filii* DEI *ad filias hominum, illæque genuerunt, illi sunt potentes à seculo viri famosi.* Gigantes itaque ex filiis DEI natos *Sacer Textus* asserit; de quibus varia apud *Interpretes* lis est, & controversia. Nonnulli ex filiorum *Seth*, & *Chain* commixtione natos esse volunt; Erat autem *Seth* legitima & DEO fidelis *Adæ* progenies, undè filios DEI vocatos fuisse asserunt; *Cain* verò degener, & maledicta progenies; Undè ex bonorum malorumque concubitu Gigantes prodiisse volunt; ita Divus *Augustinus.* Alii verò per filios DEI non homines, sed Cacangelos intelligunt, quos accedentes ad filios hominum, ex prodigioso concubitu Gigantæa monstra genuisse *Rabbini* tradunt, uti ex *Apocrypho Libro Enoch* suprà patuit, & ab omnibus ferè sensatioribus *S. Scripturæ Interpretibus* tanquam absurda & temeraria revelluntur confutanturque. Veriorem sententiam, quæ est de Sethiana progenie commista cum improba stirpe *Caini* amplectuntur *Cyrillus, Josephus, Augustinus, Hieronymus,* & ex modernis *Pererius; Cornelius* aliique innumeri, quique ex Sacris literis evincunt, Gigantes hoc loco non tam ex insolita & incredibili eorum vastitate, & magnitudine, quàm ex superbia, fortitudine, & immanitate morum, nuncupatos fuisse; Erant enim quinque potissimùm rebus insignes: Vastitate corporis, robore, scientiâ, potentiâ ac bellicâ fortitudine supra humanum modum pollentes, denique propter inhumanitatem, & truculentiam omnibus terribiles, & formidabiles, propter quos maximè DEUS Mundum *Diluvio* perdere voluit: Quorum Regiam urbem ad montem *Libanum* extitisse, *Berosus Annianus* narrat; Verisimile tamen est, non omnes homines tunc temporis fuisse hujus inusitatæ vastitatis; sed parvos quoque, mediocres, magnos, maximos, uti hodiè evenire solet, extitisse; neque Gigantes, ejus vastitatis fuisse, quales *Poëtæ* eos describunt, qui per montes montibus impositos in cœlum aditum, ad exterminandum *Jovem,* sibi facere ausos fuisse, fingunt *Mythologi.* Quibus adstipulantur *Rabbini* nugatores *in Bereschit Rabba,* qui eos centum cubitos longos fuisse fabulantur; si enim

Sententiæ de progenie Gigantum ex filiis DEI & filiis hominum.

5. Rebus insignes Gigantes.

Non omnes istius temporis homines Gigantes fuerunt.

Fabulosa proceritas Gigantum.

ſi enim tanta proceritate corporis conſtabant; inſtar turrium eos comparuiſſe neceſſe fuit; Quoniam verò eos civitates ædificaſſe conſtat, quamnam domum tantæ vaſtitatis ad eos recipiendos, capacem fuiſſe putabimus? niſi eos ſine domo, ſine tecto, nudâ terrâ contentos, ſub dio commoratos dicamus? Quodnam rogo nutrimentum ſive carnium, ſive frumenti, herbarumque tam copioſum Terra producere poterat, quod hujuſmodi monſtruoſis hominum ſtomachis ſuffeciſſet, quibus vel deni aut centeni frumenti modii, & totidem oves vel unica die in cibum non ſuffeciſſent: addo, hujuſmodi monſtra generationi prorſus, niſi cum ſimilibus ſibi conjungerentur mulieribus, inepta fuiſſe; & quemadmodum *Rabbini* fingunt, pinus ingentes & præaltas pro baculis geſtaſſe; quod ſi ita eſt, omnes ſylvas in baculorum uſus, brevi eradicatas fuiſſe, nemo dubitare debet, qui enormem eorundem vaſtitatem penitiùs conſideraverit. Qui verò aſſerunt, uti *Beroſus*, vel ipſum *Noëmum* unà cum filiis ſuis ex hujuſmodi Gigantum ſtirpe natum eſſe, ii unà cum *Rabbinis*, cacchinnis explodendi ſunt; cum hæc *Noëmo Arcæ* fabricatori prorsùs incongrua ſint; ſequeretur enim vel ſolum *Noë* tertiam *Arcæ* partem cubando occupaſse; quid dicemus de 3 filiis pariter gigantibus, & uxoribus eorum vaſtitatis proportionatæ viris; certè hiſce 8 hominibus *Arcam* minimè ſufficientem fuiſse, nemo dubitare debet; cum & *Noëmum*, & filios in adminiſtratione animalium non incedere, ſed reptare oportuiſset in *Arca* nonniſi 30 cubitorum alta, quam ipſe 70 cubitorum altitudine ſua longè ſuperabat, & quoniam nutrimentum proportionatum eſse debet moli corporis, certum indè deducitur, octo homines *Arcæ* adminiſtratores, vel uno integro menſe totum illum commeatum, qui unius anni ſpacio omnibus animalibus conſervandis erat collectus conſumere potuiſse. Vides igitur Lector, quàm inconcinna, quàm abſurda, quàm ridicula, inſulſaque ſibi humana mens imaginetur, nullà reflexione factâ ad ea, quæ manifeſtam involvunt contradictionem & ἀδυνασίαν.

Vaſtis Gigantum corporibus nullus ſufficiebat cibus.

An Noë gigas fuerit.

Jungam hoc loco illud, quod de *Og* Rege *Baſan* in *Hiſtoria Saracenica Arabes* recitant, quæ uti *Hiſtoriæ Geneſeos* prorſus diſſonat, ita quoque fabuloſis poëtarum narrationibus, anilibuſque deliramentis propriè annumerandam cenſeo. Verba ex Arabico in Latinum à me tranſlata ita ſe habent. Og *Gigas ante & poſt* Diluvium *ſuperſtes, cum* Noë *inſigni & irreconciliabili inimicitia & diſſidio exercebatur, quem & continuò ad internecionem quærebat; cùm vero* Noë *tantæ vaſtitatis Oggææ (erat enim montibus altior) immanitati reſiſtere nequiret, in montium antris ſe abſcondebat, ad quæ corporis mole præpeditus* Og *penetrare non poterat. Nam quemadmodum muſculus exiguo ſe foramini inſinuans omnes felium conatus eludit; ita quoque* Noë Oggi *Gigantis inſidias. Accidit quodam tempore, ut* Og Noëmum *in campis adortus cùm intra dictas montium ſpeluncas fugientem conſequi non poſſet, indignatione & rabie perculſum, evulſam barbam poſt eum projeciſſe, quæ ſtatim inſtar cedrinæ ſylvæ univerſam campi planitiem cooperuit, ita ut quot pili, tot cedri projecti ſpectarentur, ex quibus* Noëmum *poſteà* Arcam *extruxiſſe*, inſulſo ſanè figmento, & oppidò ridiculo *referunt*. Tam immenſæ verò vaſtitatis fuiſſe fabulantur, ut cum *Arcam* in *Diluvio* quæreret, aquas non niſi ad genua ejus pertigiſſe dicunt. Interim fame cruciatus balænas venabatur, quas à ſole toſtas veluti uno bolo ſtomacho ingeſto devorabat; & ſimilia, quæ & riſum movent, & ob inſulſum fabulæ commentum etiam ſtomachum. Qui plura hujusmodi deſiderat, is adeat *Tomum II. Mundi Subterranei*, ubi quam fuſiſſimè de Gigantum magnitudine ex profeſso tractatum reperiet, ubi & de putatitiis Gigantum oſſibus, quæ in diverſis Orbis Terræ partibus detecta feruntur, mentem meam fuſiùs apertam comperiet. Cum verò hujuſmodi Gigantum Patres, ſeu genitores *in libro Henoch* ἐγρήγοροι vocantur, id eſt, *Vigiles*, quid per hoc nomen indicetur, exponendum cenſui.

Ridicula hiſtoria de Og Gigante.

Inſulſæ de Og fabulæ.

Quid ſibi velit vox Ἐγρήγορος.

Quid igitur *liber Enoch* per Ἐγρηγόρους, id est, *Vigiles* intelligat, *Africanus* explicat his verbis: Πλήθους ἀνθρώπων γενομένου ἐπὶ τῆς γῆς Ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ θυγατράσιν ἀνθρώπων συνῆλθον. *Multitudine hominum super terram factâ Angeli cœli filias hominum conveniebant*, &c. Ubi per *Egregoros*, id est, *Vigiles*, Angelos, utique non bonos intelligit. Meminit horum quoque *Cedrenus* his verbis: Καὶ πᾶς Ἄγγελος Ἐγρήγορος λέγεται. *Et omnis Angelus* Egregorus *dicitur*. (*Clem. Alex. Pædagog*. 2. Μακάριοι γὰρ οἱ Ἐγρηγορότες εἰς αὐτὸν, σφᾶς αὐτοὺς ἀπεικάζοντες Ἀγγέλοις, οὓς Ἐγρηγόρους καλοῦμεν. Nos arbitramur cum *Scaligero* versum illum 10. *Dan.c.*4. (ubi hæc verba habentur: וחזית בחזוי ראשי ואלו עיר וקדיש מן שמיא נחית. *Et videbam in Visione capitis mei, & eccè Vigil & Sanctus de cœlo descendit*) de *Egregoræis* intelligendum, ubi עיר *Vigilem* significat, quales Angeli sunt, qui quatuor ob causas, Vigiles dici possunt. *Zosimus* quoque *Panapolites* apud *Photium* ita de iis loquitur: χρῆσις Ζωσίμου τοῦ Παναπολίτου φιλοσόφου ἐκ τῶν πρὸς θεοσέβειαν ἐν τῷ θ' τῆς Ιμουθ βίβλῳ. Φάσκουσιν αἱ ἱεραὶ γραφαὶ ἤτοι βίβλοι, ὡς Γυῶαι, ὅ, τι ἐστί τι δαιμόνων γένος, ὃ χρῆται γυναιξίν. Ἐμνημόνευσε καὶ Ἑρμῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπας λόγος φανερὸς, καὶ ἀπόκρυφος τοῦτο ἐμνημόνευσεν. τοῦτο οὖν ἔφασαν αἱ ἀρχαῖαι καὶ θεῖαι γραφαὶ, ὅτι Ἄγγελοι ἐπεθύμησαν τῶν γυναικῶν, καὶ κατελθόντες ἐδίδαξαν αὐτὰς πάντα τὰ τῆς φύσεως ἔργα ὧν χάριν προσκρούσαντες ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔμειναν. ὅτι πάντα τὰ πονηρὰ καὶ μηδὲν ὠφελοῦντα τὴν ψυχὴν ἐδίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους. ἐξ αὐτῶν φάσκουσιν αἱ αὐταὶ γραφαὶ, καὶ τοὺς Γίγαντας γεγενῆσθαι. ἐστὶν οὖν αὐτῶν ἡ πρώτη παράδοσις χῆμα περὶ τούτων τῶν τεχνῶν, ἐκάλεσαν δὲ ταύτην τὴν βίβλον χῆμα. ὅθεν καὶ ἡ τέχνη χημία καλεῖται. *Usus* Zosimi Panapolitæ *Philosophi eorum, quæ ad cultum divinum tradit in* 9. libro Ιμουθ. *memorant* Sacræ Scripturæ, & Biblia, *quod* Gynæ, *certum Dæmonum genus, utantur mulieribus. Meminit quoque* Hermes in Phys. *& ferè omnis sermo apertus & occultus primævæque ac Divinæ scripturæ. quod Angeli desideraverint mulieres, & venientes docuerint eas omnia opera Naturæ; quarum & gratiam reperientes manebant extra cœlum, & sic omnia mala & inutilia docuerunt filios hominum. Ex quibus, dicunt dictæ scripturæ, natos esse Gigantes, quorum prima traditio fuit* Chima *de his artibus, librumq; hunc vocant* Chima, *unde & ars ipsa* Chimia.

Ἐγρήγορος idem quod Angelus Vigil.

Zosimus Panapolita apud Photium.

Georgius Syncellus priscus Author *in sua historia librum Henoch* citans, *Egregororum* quoque meminit, dicitque omittendas eas esse scripturarum fabulas, quas Apocryphas nominamus. *Eò quod earum occulta origo non claruit Patribus, à quibus usque ad nos authoritas veracium scripturarum certissimè & notissima succeßione pervenit.* Quæ totidem ferè verbis S. *Augustinus* refert. *Etsi enim,* (inquit) *aliqua in hujusmodi Apocryphis inveniatur veritas, propter multa tamen subreptitia ejus non esse canonicam authoritatem. Scripsisse autem quædam Divinum illum* Henoch, *negari non posse, cùm hoc in* epistola Judas Apostolus *dicat. credi tamen ea ut plurimùm posse, præsertim quæ de descensu* Egregororum *& Gigantum impietate, utpote* Sacræ Scripturæ *consentientia, & à* Mose *approbata, recitantur.*

Apocrypha de libris *Henoch*.

S. August. condemnat Apocrypha.

Quia verò de Gigantibus agitur in hoc fragmento, non prætereundam duximus sententiam veteris cujusdam Scriptoris de iisdem: Οἱ τοῦ Σὴθ καὶ Ἐνὼχ καὶ Ἐνὼς παῖδες υἱοὶ Θεοῦ νοείσθωσαν, οἵτινες ἁλόντες ἀκολασίᾳ πρὸς τὰς θυγατέρας Κάιν εἰσῆλθον, ἐξ ὧν οἱ ἐκ τῆς καταλλήλου μιαγαμίας γίνονται Γίγαντες, διὰ μὲν τὸν δίκαιον ἰσχυροὶ καὶ μέγιστοι διὰ δὲ τὸν ἄδικον καὶ βέβηλον πονηροὶ καὶ κάκιστοι. *Filii* Seth, Enoch & Enos *pueri filii* Dei *intelliguntur, qui*

Filii *Seth* vocantur filii Dei, filii *Kain*, filii hominum.

capti victique intemperantiâ, & venereâ libidine, ad Caini *filias ingressi sunt, ex quibus Gigantes ex promiscuis impurisque nuptiis orti sunt, ob justum quidem robusti & maximi, ob injustum verò & profanum, improbi & pessimi.* Vocantur hæ nuptiæ à *Suida* μίαι Γαμίαι. Atque ex his manifestò patet, fragmentum hoc etsi Apocryphum, non tamen ita absonum esse ab iis, quæ aut *Sacra Scriptura*, aut *Sancti Patres* tradunt, quàm aliqui putare possent. Etsi enim Autographum *Enoch* vetustate temporum perierit; verisimile tamen est, ut suprà quoque ex *Origene* ostendimus, tam admirabilem filiorum hominum ante *Diluvium* historiam continuâ & successivâ traditione propagatam scriptisque ab antiquis viro DEI traditam, ad *Christi* tempora, & indè ad nos usque pervenisse. Nam ab *Adamo* literas & disciplinas cœpisse in præcedentibus dictum est, & ex *Profana Historia* notum est; *Chaldæos* quoque Astronomiam, & literas habuisse ante *Alexandri* Monarchiam tribus millibus & sexcentis annis, ac triginta quatuor, apertè docet *Georgius Syncellus* Author Græcus. *Epigies* quoque ait, septingentos annos & ampliùs ante *Ninum* & *Phoroneum* inventos *Babyloniæ* laterculos coctiles inscriptos pro siderum observatione. Quæ omnia *Moysi* consentiunt, ut alibi demonstravimus. Infamem autem vitam hominum, peccataque enormia oppressionis, libidinis, & promiscuæ luxuriæ, ob quæ DEUS justa indignatione commotus, genus humanum delendum putaverit, præter ipsam *Sacram Scripturam*, etiam alia *fragmenta Orientalium* testificantur. Quod verò *Historia Apocrypha* narret, Spiritus, seu Dæmones se hominibus commiscuisse, id SS.PP. atque omnium ferè *Interpretum* placitis repugnat. *Rabbini* tamen more solito superstitiosi, hanc inauditam scelerum enormitatem, ab impiis ante *Diluvium* hominibus perpetratam, mordicus defendunt & inter cæteros *Rab. Becchai* & *Rabboth*, super hoc *Genesis* verbum: זה ספר תולדות אדם his verbis: והם רוחין ושדים ולילין וכמו שדרשו רז"ל ורוחות זכרים היו מתחממים מן האשה ויולדים נקבות ורוחות נקבות היו מתחממות מאדם ויולדות זכרים.

Laterculi in quibus astronomiæ præcepta insculpta fuerunt.

Et isti sunt spiritus, & dæmones, & Lamiæ (qui videlicet ex promiscua enormique libidine procreati sunt;) spiritus enim mares, impregnati à fœmina genuerunt fœminas, & spiritus fœminæ impregnatæ ab homine viro, progenuerunt mares. Quæ aliter ac de incubis & succubis dæmonibus intelligenda non sunt; in hoc solùm impudentissimè errant, quòd *Adamum* hujus quoque impietatis & authorem & complicem faciant. Quæ & *Berosus* antiquissimus, hoc est, בר הושיע, *Bar Hoschia*, filius *Hoseæ*, in suo de Temporibus libello testatur: *Scribunt, inquit, illis temporibus circa* Libanum *fuisse* Enoh *urbem maximam Gigantum; Hi vastitate corporis, ac robore confisi, inventis armis omnes opprimebant, libidinique inservientes, invenerunt papiliones, & instrumenta Musica, & omnes delicias. Manducabant homines, & procurabant abortus in eduliumque præparabant (veluti ova) & commiscebantur matribus, filiabus, sororibus, masculis & brutis.* Ubi alii legunt *(dæmonibus brutorum formâ.)* Certè majorem hominum malitiam ante *Diluvium* fuisse, quàm hodiè, indè constare potest, quod passiones amoris, iræ, vindictæ, libidinis in corporibus integerrimæ sanitatis & robustissimis, multò quàm novissimis seculis vivaciores essent. Accedit quod uti sine lege ulla positiva aut Rege improba & maledicta *Kainæ* stirpis soboles, vivebat, ita quoque mirum non est, infrænem libidinem, & insatiabilem carnis appetitum unà cum detestabili idololatriæ abominatione totum mundum inundàsse. quo quidem statu rebus versantibus, haudquaquam mirum videri debet, si dæmones eorum sese operibus occultè & per varias illusiones immiscerent, cùm sive ad fovendas carnis illecebras, sive ad verum DEI cultum in universa terra abolendum, suumque stabiliendum major non suppeteret occasio, uti plerique *SS. PP.* docent.

Dæmonas incubi & succubi.

Berosus.

Immania Gigantum scelera.

Cur tanta fuerit ante *Diluvium* hominum malitia.

CAPUT IV.

De Vita Noëmi *ejusque virtutibus gestisque.*

ANtequam ad vitam *Noë* describendam nos accingamus, ad faciliorem rerum intelligentiam, Genealogiam priùs Filiorum *Dei*, & filiorum hominum hîc apponendam censuimus, unà cum annis ab orbe condito, quibus singuli vixerunt.

GENEALOGIA
Filiorum DEI *& filiorum hominum.*

Filii DEI.

Adamus protoplastus creatus fuit Anni ab Orb. Cond. 6. die.
1. *Seth Adami* filius. natus 130
2. *Enos* filius *Sethi*, nepos *Adæ*, qui primus incepit invocare nomen Domini. 235
3. *Cainan* filius *Enos* 325
4. *Malaleel* filius *Cainan* 395
5. *Jared Malaleel* filius 460
6. *Enoch* filius *Jared* raptus à DEO 622
7. *Mathusalem* filius *Enoch* 687
8. *Lamech Mathusalæ* filius 874
Seth moritur 1042
9. *Noë Lamechi* filius 1056
Enos moritur 1140
Cainan moritur 1235
Malaleel moritur 1290
Jared moritur 1422
Noë jubetur *Arcam fabricare* 1556
Mathusalem moritur 1655
Diluvium universale 1656

Filii hominum.

1. *Kain*, primus Urbem condidit *Henochiam* à filio *Henoch* sic dictam.
2. *Henoch Caini* filius.
3. *Irad Henochi* filius.
4. *Mauiael Irad* filius.
5. *Mathusaël Mauiaël* filius.
6. *Lamech Mathusaëlis* filius, duas uxores habuit. *Ada & Sella*, *Kainum* occidisse traditur *Lamech.*
7. *Jabel* & *Jubal* ex *Ada* filii. Hic citharœdus, ille pastor.
8. *Tubalcain* ex *Sella*, faber æris & ferri.

Ex filiis DEI cum filiis hominum matrimonio copulatis nati sunt Gigantes, non tam mole corporis stupendi, quàm viribus morumque perversitate insignes, qui DEUM ad universale *Diluvium* impulerunt; inventores artium, quas teste *Josepho* columnis inciderunt.

Natus est *Noë* Patriarcha, magnum illud Divinæ providentiæ instrumentum, anno Mundi 1056. post mortem *Adami* 126 annis, ex Patre *Lamech*, quem cum Protoplasto 56 annos vixisse ex calculo *Sacræ Chronologiæ* ostenditur. Quoniam verò ex hoc loco ex æquivocatione nominum varii errores nasci poterunt, veritatem *Sacri Textus* paucis declarandam censui. Docet c.4. *Genes.* duas progenies filiorum *Adæ*; quarum prima ex *Cain* primogenito *Adæ* filio; altera à *Seth* tertio *Adæ* filio processit. Illa à plerique *Commentatoribus* sub nomine filiorum hominum; hæc sub nomine filiorum DEI indigitatur: illa ob fratricidium *Abelis* maledictioni subjecta & ob sceleratam vitam: hæc ob Religionis cultum filiorum *Seth* & *Enos* DEO devotos Patriarchas protulit: qui tamen postea sacrilegis nuptiis cum aliis *Cainitis*, id est filiis hominum contractis contaminati, in immanium scelerum barathrum præcipitati, istius Religionis, Divinique cultus, divortium iniere. Utramque progeniem hic apponendam censui.

Filii

Filii DEI stirps Sancta.

Adamus & *Eva* eorumque filii *Cain*, *Abel*, *Seth*.
Seth genuit *Enos*.
Enos genuit *Cainan*.
Cainan Melaleel.
Melaleel Iared.
Iared Enoch.
Enoch Mathusalem.
Mathusalem Lamech.
Lamech genuit *Noë*.

Filii hominum.

Cain genuit *Henoch*, à quo Urbs prima *Henochia* fuit.
Henoch Irad.
Irad Mauiael.
Mauiael Mathusael.
Mathusael Lamech.
Lamech duas habuit uxores *Ada* & *Sella*, illa *Jabel* & *Jubal*; hæc *Tubalcain* fabrum progenuit.

Ex hisce itaque luculenter patet, hunc *Lamech* minime ex stirpe *Seth*, sed ex *Cain* progenie fuisse ejusque filios fuisse ex duabus uxoribus prognatos, videlicet, ex *Ada*, *Jabel* & *Jubal*, quorum ille pater habitantium in tentoriis,& pastorum, hic pater canentium cythara & organo, *Tabulcain* vero ex *Sella* prognatus faber fuit in omnia opera æris & ferri; *Lamech* itaque ex maledicta stirpe *Cain*, primo ob Cainocidium, deinde ob polygamiæ introductionem, & commixtionem cum *Sethianis* peractam, merito scelerum enormium, atque idololatriæ potissimum author fuit. unde toto cœlo aberrant, qui eum cum *Lamech Methusalæ* filio imperitè confundunt. Quomodo vero, & qua occasione, *Lamech Cain* tritavum occiderit, hoc pacto narrant Authores *S. Hieronymus*, *Liranus*, *Tostatus*, *Cajetanus*, & ex his *Pererius del Rio*, *Cornelius à Lapide*. Ibat *Lamech* venatum in sylvam, intra quam *Cain* concesserat, vel ambulandi, vel capiendi aëris frigidoris causa; comes ergo armiger *Lamech*, quem *Tubalcain* filium fuisse putant, advertens strepitum & motum foliorum quem faciebat *Cain*, indicavit *Lamecho* patri suo, ibi latere feram; *Lamech* jaculatus occidit non feram sed *Cain*. Re deprehensa *Lamech* ira exæstuans armigerum, aut arcu, aut fuste occidit: unde ipse paulò post mortuus est. Cum itaque ob duplicis homicidii scelus commissum, omnium odium incurrisset: anxius & pavidus, ne *Caini* pœnam sustineret, suis uxoribus *Adæ* & *Sellæ* ipsi scelus exprobrantibus conquestus, se excusasse dicitur, his verbis: Quoniam occidi, id est occidi fateor virum & adolescentem, mortemque ideo meritus sum: Veruntamen si *Cain* interfector fratris sui septuplum est puniendus, utique mei interfector septuagies septies est, id est longè gravius punietur: Ego enim *Cain* inscius occidi, armigerum verò meum non occidere sed castigare tantum volui.

Mirantur haud immeritò Sancti Patres, post 77. filios, quos *Lamechum* ex illicita polygamia habuisse, referunt, tandem ex eo tam nobile illud Mundi germen *Noëmum* prodiisse; hunc solum gratiam in conspectu DEI à *Diluvio* liberum invenisse, reliquis aut variis casibus, vel *Diluvio* pereuntibus. Atque hoc pacto allegoricè interpretantur, ut per *Lamechum* & 77. filios, peccatores, per *Noëmum* verò, *Christus Messias* intelligatur, qui post 77. generationes, quas ab *Adam* ad *Christum* apud *Luc.* 3.*c.* descriptas habemus, peccatum exoluturus sit, atque illas pœnas sua passione sit finiturus; ita D. *Hieronymus*; vel ut alii, 77 generationes per *Lamech* designari, in quarum fine puniendus sit, ejusque 77 filios *Diluvio* perituros; ita *Josephus*. Sed hæc relinquamus Interpretibus latiùs exponenda. Nos ad *Noëmum* progrediamur, quem *Sacro Textu* testante *Lamech* mox ac natus fuit *Noë*, veluti Mundi conservatorem prædixerat. Plerique asserunt, cum *Adamus* per revelationem

Vaticinium *Lamech* de filio suo *Noë*.

tionem cognoviſſet de Adventu *Meſſiæ*, cujus ortu omnibus malis expulſis omnia in excellentis gratiæ ſtatum reducerentur, iſque progeniem ſuam tot tantiſque afflictionibus doloribuſque oppreſſam, de hac quiete & conſolatione per *Meſſiam* venturum, ad patienter tolerandos hujus vitæ labores, continuò animâſſet, poſteri id de *Noë* intelligendum crediderint, ob verba *Lamechi: ipſe conſolabitur nos ab operibus & laboribus manuum noſtrarum in Terra, cui maledixit Dominus.* Erat enim *Noë* איש צדיק ותמים vir juſtus & perfectus in generationibus ſuis, id eſt, in ſæculo, quo mortalium perverſitas modum & terminos excedebat; undè ſolus invenit gratiam in oculis DEI ambulavitque cum DEO. Quid autem cum DEO ambulare aliud eſt, quàm in omnibus actionibus ſummâ curâ & ſollicitudine, quo ad per ſingulare Divini Numinis auxilium in hac mortali vita licuit, juſtitiæ, ſanctitati, & perfectioni totis viribus ſeſe impendere, generoſas *Henochi* proavi ſui in virtutum exercitio actiones, veluti virtutum omnium ectypon ad imitandum ſibi propoſitum continuò meditari?

CAPUT V.

De Vita Noë, *ejuſque rectitudine apud* Deum *& homines.*

Solus *Noë* juſtus inventus eſt in ſuis generationibus.

CLariſſimum ſanè excellentis juſtitiæ & innocentiæ argumentum eſt, in tanta hominum ſui temporis malita & corruptelà animorum, & ſtudiorum morumque perverſitate, tantaque omnium ſcelerum colluvie, & immanitate, eum ſolum ab omni flagitio puriſſimum, ſanctiſſimum, *Deo*que chariſſimum, denique optimum inter peſſimos fuiſſe cum ſua haud degenere familia; Etſi enim tanta perverſorum hominum multitudo in ſummam malitiam projecta Divinæ gratiæ oblationem repudiâſſet, ſolus tamen juſtus *Noë* excellentis virtutis ſcintillam conſervâſſe legitur, & quemadmodùm illi operum perverſitate Divinam miſericordiam ad indignationem provocarunt, ſic ille eximio ſplendore virtutum, gratiam invenit coram DEO Domino ſuo.

DEUS ſingularem curam *Noëmi* habuit.

Non eſt perſonarum acceptator DEUS; verùm ſi in tanta multitudine unum hominem, qui quæ placita fuerint ei, faciat, non deſpicit, ſed ſuâ eum curâ dignatur, & tanto illius majorem tutelam habet, quantò cum tot fuerint, qui ad ſcelerum participationem eum omnibus modis trahere conarentur; majori conſtantia & fortitudine reſtiterit. Quin vel ipſum nominis etymon *Noë* נח, quod ei prophetico ſpiritu impoſuit *Lamech* pater ejus, quantus eſſe debebat, veluti ἐν τῷ τύπῳ vel luculentiſſimè expreſſit. Scriptura ita habet: Lamech *centum octuaginta duobus annis genuit filium, vocavitque nomen ejus* Noë *dicens, ipſe conſolabitur nos ab operibus & laboribus manuum noſtrarum in Terra, cui maledixit Dominus:* quaſi diceret, iſte *Noë*, cui nomen quietis impoſui, requieſcere faciet homines in Terra impia & maledicta à DEO perditoque jam per *Diluvium* Mundo, DEUS in ipſo, & per ipſum generis humani animaliumque in *Arca*, ſeminarium inſtaurabit, unicus ſui temporis DEUM inter & homines mediator: iſte eſt, qui operibus perverſorum hominum finem imponet, qui renaſcente Mundo conſolabitur nos ab operibus manuum noſtrarum, eò quod hic primus erit Agricola, qui vomerem & aratrum excogitabit, & ſub jugum boves, tum ad aratrum trahendum, tum ad terram proſcindendam coget, cum hucuſque propriarum labore manuum homines id fecerint; atque adeò

Terra

Terra ipsa deinceps minori & cura, & labore coletur; iste est, qui *Messiæ* nobis promissi personam exprimet, à quo reconciliato cum DEO Mundo, homines requiem invenient animabus suis. Itaque *Noë* statim in primo ætatis suæ flore, ea dedit virtutis specimina, ut minimè otiosa viderentur ea, quæ divino agitatus instinctu pater ejus *Lamech*, de eo prædixerat; quæ præclarè sanè deducit homil. 21. in Genesin S. Basilius: *Hinc*, inquit, *animadvertite Dilecti, quomodò puerulus ille (* de Noë loquitur*) paulatim crescens, omnibus ipsum videntibus, occasio discendi fuerit; nam mox ut quis nomen pueri sciscitabatur, ex interpretatione discebat, eventurum generalem interitum; siquis divino spiritu afflatus simpliciter hoc futurum dixisset, statim fuisset oblivioni traditum, & gravitas pœnæ non fuisset tota cognita: At verò quia ille puer ante omnium versabatur oculos, tempestivè, & intempestivè Divinam repræsentabat indignationem, & consequenter tandem quietem & consolationem*; deindè ad maturiorem ætatem provectus, uti erat Divina gloriæ zelantissimus sectator, ita quoque hominum, qui effreni quadam licentia in omnem improbitatem effundebantur, vitam increpare, morum enormitatem reprehendere, leges benè feliciterque vivendi præscribere, eosque tandem ad DEI conditoris sui cultum, & venerationem inducere non desistebat; verùm undè fructum vitæ æternæ sperare debebant, indè mortis æternæ sibi pœnam adsciverunt; siquidem ex dehortatione ejus à vitiosa & perversa vita, tandem adeo pertinaci contra eum odio exarserunt, ut ad eum perdendum nihil non excogitârint, ut ex *fragmento Libri Enoch* supra citato apocrypho satis patuit.

Noëmi pueritia.

De *Noë* pueroquid sentiat *S.Basilius.*

Noë unde amorem perversorum hominum adquirere debebat, inde odium incurrit.

Filiis quoque legem vitæ & disciplinæ tradebat, universam familiam, juxta præcepta à Protoplasto ipsis relicta ad vitam in timore DEI, cæterisque officiis transigendam necessariis, instruebat, impiorum consortio minimè se ingerebat, nisi quando in injuriis DEO illatis vindicandis, tempus & occasio ipsi permittebat. Itaque quingentesimum vitæ suæ annum pertingens genuit tres filios, *Sem*, *Cham*, & *Japhet*; de aliis verò filiis progenitis silet *Moses* in sua *Genesi*. Undè *Sancti Patres*, & inter cæteros Divus *Chrysostomus* satis mirari & deprædicare non potuit tantam ejus viri Continentiam, præsertim in prima illa Mundi ætate, quâ uti conjugio, & inservire generationi filiorum, non modò honestum & laudabile, sed & propè necessarium ducebatur; in illa inquam, ætate, quâ homines non contenti matrimonii legibus, laxatis cupiditatum frænis, ad omne libidinum & obscœnitatum genus præcipites ruebant. Filios verò, *Sem*, *Cham* & *Japhet* in posteri Mundi semen destinatos, in timore DEI erudiebat, nec ut perversæ & spuriæ *Caini* progeniei commiscerentur, permittebat; ne & ii ex fœda istiusmodi hominum conversatione, labe contracta similes illis fierent. Hisce itaque perfectæ vitæ exercitiis dedito *Noëmo*, tempus venit, quo DEUS *Opt. Max.* Divini sui consilii arcanum ipsi aperuit, solumque *Noëmum* cum tribus filiis, & totidem uxoribus, prioris Mundi per *diluvium* perdendi, posterique instaurandi rationem edocuit his verbis; *Finis universæ carnis venit coram me, repleta est Terra iniquitate à facie eorum. & ego disperdam eos cum Terra; fac tibi arcam &c:* Hoc itaque fuit *Arcæ* fabricandæ principium; in quo uti nihil non admirabile est, utpote quod humani ingenii capacitatem longè excedat, ita quoque temeritatis præsumptionisque pœnas non immeritò incurram, si illotis, ut ita dicam manibus, tanti momenti fabricam describere & explicare contendero. Verùm cum particulari quodam instinctu, ad Divinæ Sapientiæ divitias, ac providentiæ opulentiam Mortalibus exponendam, me agitatum jam dudum senserim, in ejus infinita

Generatio *Sem, Cham & Japhet.*

Continentia *Noë.*

Genes. 6.

nita bonitate confiſus, opus aggredior, ſpe firmâ fretus, futurum, ut qui inſtinctum dedit, ipſe quoque gratiam ad id pro tenuitate ingenii conficiendum, ſit daturus, qui in ſuis, & velle & poſſe perficit.

SECTIO II.

De Fabrica *Arcæ Noëmicæ.*

CAPUT I.

De mira DEI Providentia in fabrica *Arcæ.*

DIvinorum Conſiliorum profunditas tanta eſt, tùm in omnibus rebus Mundo præſtitis, tùm potiſſimùm in *Arca Noëmi*, quam explicandam aſſumimus, ut humanæ mentis imbecillitas prorsùs in ejus myſteriis penitiùs conſiderandis, veluti abyſſo quâdam abſorpta videatur. Dum ille, cui innumeri Mundi conſervandi modi & rationes pro infinita ſua potentia & ſapientia ſuppetebant, genus tamen humanum perditum per *Arcam* ligneam, *Noëmo* Architecto & Nauclero ſubdelegato, veluti in quodam totius Naturæ penuario, conſervare conſtituit. Quis non obſtupeſcat, DEUM, cujus potentiæ non eſt numerus, nec terminus, eò ſe ad humano generi ſuccurrendum, inclinâſſe, ut quod ipſe in ictu oculi præſtare poterat, voluerit per alium agere, & in *Arca* extruenda Magiſtrum & Architectum ſe *Noëmo* præbere, præcepta fabricæ præſcribere, in negotio humana induſtria ſuperiori, infusâ quâdam ſcientia ad rerum omnium, ad fabricam conficiendam neceſſariarum comprehenſionem concedere, & ſuperiori luminis radio illuminare in tanta rerum multitudine & varietate, non ſit dedignatus? Sunt hæc inſcrutabilia DEI judicia, quæ humanus intellectus non niſi per umbras quaſdam conjecturarum attingere poteſt; quantum tamen ex ſimilibus Divinis arcanioris conſilii operibus colligere poſſumus, id propenſioris conſilii ſignum fuiſſe conjicimus: ut DEUS *Opt. Max.* quod ob ſcelerum in iſto primævo Mundo hominum enormitatem, per hominem, inundum perditum voluit; per hominem, *Noëmum* videlicet, Typum *Christi* in Eccleſiæ ſuæ *Arca*, veluti alterum *Noë* conſervaret; de quo in *Tertio Libro* pluribus. Sed jam ad rem.

Dignatio DEI O. M. in *Arcæ* fabrica.

Dixit itaque DEUS ad *Noë*; *Fac tibi* arcam, &c. Verùm antequam ulteriùs progrediamur, hîc variorum Textuum Lectiones hujus loci adducam, ut, ſi cui fortaſſis in tanta Textuum differentia dubium occurrerit, quomodò ii concordandi ſint, Lector curioſus videret. *Geneſ. 6.*

Hebræa Lectio.

Hebræa Lectio. *Geneſ. 6.* verſ. 14.

עשה לך תבט עצי גפר קנים תעשה את התבה
וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: וזה אשר
תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה
חמשים אמה רחבה ושלשים. אמה קומתה:
צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה
ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים
ושלשים תעשה:

Græca Lectio 70.

Græca Lectio 70.

Ποιήσον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. καὶ οὕτως ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, τριακοσίων

σίων πηχέων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πηχέων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πηχέων τὸ ὕψος. ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν. καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν. τὴν δὲ θύραν ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγεια διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν.

Id est,

Fac igitur tibi Arcam *de lignis quadratis : mansiunculas facies in ea, & bituminabis eam intrinsecus & extrinsecus bitumine ; & sic facies* Arcam : *trecentorum cubitorum longitudo* Arcæ , *& quinquaginta cubitorum latitudo , & triginta cubitorum altitudo ; Colligens facies* Arcam : *& in cubitum consummabis eam desuper : at portam facies ex latere : inferiora bicamerata & tricamerata facies eam.*

Lectio Chaldaica.

Lectio Chaldaica.

עביד לך תיבותא דאעין דקדרום מדורין
תעביד ית תיבותא ותחפי יתה מנו ומברא
בכופרא : ודין דתעביד יתה תלת מאה
אמין ארכא דתביותא חמשין אמין פותייה
ותלתין אמין רומה: ניהור תעביד לתיבותא
ולאמתא תשכללינה מלעלא ותרעא דתיבותא
בסטרה תשוי מדורין ארעאין תנינין ותליתאין
תעבדינה :

Id est,

Fac tibi Arcam *de lignis cedri : mansiones facies in* Arca : *& operies eam intus & foris bitumine ; & sic facies eam: trecentorum cubitorum erit longitudo* Arcæ : *quinquaginta cubitorum latitudo ; & triginta cubitorum altitudo ejus ; fenestram facies in* Arca : *& in cubito consummabis eam desuper : & ostium* Arcæ *in latere ejus pones ; mansiones inferiores , secundas & tertias facies in ea.*

Lectio Arabica.

Lectio Arabica.

اصنع لك تابوتا من خشب الشمشار
واصنعها طبقات وقفرها من داخل ومن
خارج بالقفر ۞ وهذا مقدارها تصنعها
عليه ثلثماية ذراع طولها ۞ خمسون
ذراعا عرضها ۞ وثلاثون ذراعا سمكها ۞
واصنع لها ضياء والي ذراع تكملها
من العلو. وصير لها بابا من جانبها
اسافل وثواني وثوالث تصنعها ۞

Id est,

Effice tibi Arcam *ex ligno buxi, & fac illam tabulatam, & illine eam interiùs & exteriùs pice ; & hæc est mensura secundùm quam facies illam. Trecenti cubiti longitudo ejus , quinquaginta cubiti latitudo ejus , & triginta cubiti crassities ejus ; & fac illi lumina , & ad cubitum perficies illa à summitate : & fac illi ostium à latere ipsius : infima , media , & suprema facies in ea.*

Syriaca Lectio.

Syriaca Lectio.

ܥܒܕ ܠܟ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܣܐ ܕܦܩܘܣܐ.
ܡܕܝܪ̈ܐ ܬܥܒܕܝܘܗܝ ܠܩܒܘܬܐ.
ܘܬܫܘܥܝܘܗܝ ܡܢ ܠܓܘ ܘܡܢ ܠܒܪ
ܒܟܘܦܪܐ. ܘܗܟܢܐ ܬܥܒܕܝܘܗܝ. ܬܠܬ
ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܗ ܕܩܒܘܬܐ.
ܘܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܬܠܬܝܢ
ܐܡܝܢ ܪܘܡܗ. ܘܢܘܗܪܐ ܬܥܒܕ
ܠܩܒܘܬܐ. ܘܠܐܡܬܐ ܫܟܠܠܝܗ̇ ܡܢ
ܠܥܠ. ܘܬܪܥܗ ܕܩܒܘܬܐ ܒܣܛܪܗ̇
ܬܣܝܡ. ܡܕܝܪ̈ܐ ܬܚܬܝܐ ܘܬܪܝܢܝܐ
ܘܬܠܝܬܝܐ ܬܥܒܕܝܗ̇.

Id eſt,

Fac tibi Arcam *de ligno viminis : in manſiunculas compone* Arcam; *& lini eam extrinſecùs & intrinſecùs bitumine ; Et hoc pacto facies eam Trecentorum cubitorum erit longitudo* Arcæ , *& quinquaginta cubitorum latitudo ejus , & triginta cubitorum altitudo illius; & ſpeculas fac* Arcæ , *& cubito perſtringe eam supernè, & oſtium* Arcæ *in ejus latere facito : manſiunculam infimam & ſecundam, ac tertiam facito eam.*

Ecce hi ſunt præcipui *Textus*, qui in *Sacris Litteris*, juxta differentes editionum Lectiones proponi & exponi ſolent, in quibus nullus fere occurrit, qui quoad *Arcæ* proportionem, non idem habeat, uti enim *Arcæ* proportio DEI dictamine præſcripta fuit, ita quoque nil clarius luculentiuſque in ea deſiderari potuit, ut proinde non ſit mirum, omnes editiones differentium linguarum in unum, quoad *Arcæ* menſuram hìc conſpiraſſe. Sed jam explicemus ſingula.

Fac tibi Arcam; Hebræa תבה habet Græca κιβωτὸν, Chaldæa, תבותא, Syriaca ܩܒܘܬܐ Arabica تابوت quæ vocabula ſeorſim conſiderata non aliud ſignificant, quàm *Ciſtam* quandam rebus in ea collocandis, aptam; *Arcas* verò hujuſmodi utplurimum ſub forma parallelogrammi confici videmus, niſi quod ſubinde arcuato cooperculo inſtructas comperiamus, de quo paulò poſt. Unde colligimus, nullo modo in morem navigii fuiſſe formatam, ut plures perperàm ſentiunt, cujus latera in carinam arcuantur, & ſummitas ejus vel patet, vel concameratur; neque in hac *Arca* quis exſpectet malum, varietatem velorum, *Arcam* nullis antennis aut carcheſio, funibuſque, aut temone puppi proràque inſtructam, ſed ad modum *Ciſtæ* undique clauſæ & quadrangulæ, quæ infernè plana eſſet & æqualis quaquaverſum, id eſt, fundus *Arcæ* perfectum parallegrammum, quod & biſlongum vocant, referret; ſuperne verò quaſi plana eſſet, ita tamen, ut modicè in culmen, protuberatione exiguâ aſſurgeret; quæ in *ſequentibus* copioſiùs aperiemus. *Arcā* nil habuit ſimile cum nave.

CAPUT II.

De Materia Arcæ *à* Noëmo *extructæ.*

POſt datam formam materia rectè ſubjungitur. Lectio Hebraica habet מעצי גופר ex *lignis lævigatis*; Græca habet ἐκ ξύλων τετραγώνων, ex *lignis quadrangulis*; Quod verò illud fuerit lignorum genus aut ſpecies, id ſane omnium pæne interpretum mentem non parum vexavit. Hebraica lectio habet / מעצי גופר / ex *lignis Gopher lævigatis*; Quid verò *Gopher* ſit, nemo eſt, qui explicet : quidam per *Gopher* pinum, alii cupreſſum, abietem, aut laricem, ſimileſque picearum arborum ſpecies intelligunt; Ego quantum ex variarum lectionum conſideratione didici, vocem hanc *Gopher* minime alicujus certæ arboris ſpeciem eſſe, ſed genus cujuſcunque tandem arboris eâ denotari. *Onkelos in paraphraſi* ſua *Chaldaica* dicit, *Arcam* ex cedrinis lignis extructam. / מאעין דקררוס / ex lignis cedri, quam *Thalmudiſtæ* ſequuntur, qui in *Tractatu de fabricis* quatuor cedri genera recenſent, & ſunt: עצי שמן ארז *lignum pinguedinis* ברוש *abies*, כדרוס *Cedrus*; Arabica lectio habet: من خشب الشمشار *ex ligno ſittin*, quod eſt unum ex lignis incomputribilibus, cui favent, qui ſequuntur Ex quo ligni genere *Arca* fabricata. Quadruplex genus Cedri.

tur sententiam *Onkelos in paraphrasi Chaldaica*, dicentis ex cedro incomputribili ligno constructam. Qui verò ex arboribus sulphur spirantibus, uti est *Terebinthus*, conditam volunt, quemadmodum *Oleaster*, & *Rab. Salomon*, qui voce גפרית quod *sulphur* notat, vicina voci *Gopher* גפר, decepti, à scopo plurimùm aberrârunt; qui verò τὸ ξύλον, ut *Septuaginta* habent, pro *gossypii* frutice intelligunt, prorsus exsibilandi sunt: quid enim *gossypii* sive planta, sive frutex ad *Arcæ* fabricam conferre potuerit, nemo concipere potest, cum istiusmodi frutex neque dolari, neque deasciari queat; Et *Sacer Textus* luculenter ei repugnat, qui ex lignis lævigatis, dolatis, & in quadrangularem formam redactis conditam fuisse, dicit. Sed relinquamus hujusmodi nugas; cum parùm referat, quibusnam ex lignis *Arca* fabricata fuerit; hoc constat, *Noëmum Arcæ* construendæ rationem uti DEO dictante accepit, ita quoque apta ad fabricam ritè perficiendam ligna invenisse; Undè ego salvo aliorum judicio, non ex unius speciei ligno, sed ex variis lignorum speciebus, pro commoditate partium *Arcæ* exstructam fuisse censeo, & ex voce *Gopher*, quod, ut *suprà* dixi, non determinatam arboris speciem, sed genericè omne lignum *Arcæ* aptum, significat. Constat enim ex regulis Architectonicis, domum utplurimum non extrui solere ex uno ligno solummodò, sed nunc hìc rudiori, solidiorique, illic nobiliori, alibi leviori, alicubi graviori; ita quoque *Noëmum* fecisse probabile est. Quemadmodum enim arbores qualitate & quantitate differunt, id est, aliæ gravitate, levitate aliquæ, aliæ porositate, nonnullæ completioris substantiæ; aliæ mollis, aliæ durioris naturæ; ita quoque in *Arcæ* structura factum esse credideris. Sunt enim nonnullæ arbores, quæ ex trabibus longissimis vigorem & robur fortissimè

Arca ex variis lignis constructa.

servant, & basi sanè quàm aptissime serviunt, humiditatemque arcent, cujusmodi sunt, cedri, abies, pinus, cupressus, & omnes fere arborum picearum species, cujusmodi arbores recensitæ sunt; quæ uti ponderosiores sunt, ita quoque fundi substructionibus apte conducebant: Quædam verò contignationibus, assamentisque tabulatorum committendis proderant; nonnullæ ad interiora mansionum receptacula, tectumque, ob insitam sibi levitatem præ aliis eligebantur. Neque hìc aliquis arbores etsi robustissimas pro *Arcæ* fundo aptas sibi persuadeat, quemadmodum sunt quercus, fagi, terebinthus, Alni, similesque, quæ etsi in magnam altitudinem excrescant, quia tamen ramosiores erant, quàm ut inde trabs longa & recta elaborari posset, ideò neglectas fuisse censeo; servire tamen potuisse pro istis palorum substructionibus, supra quos *Arca* fundabatur, de quibus posteà. Restat itaque, *Noëmum* piceas istas arbores supra memoratas altitudine omnes cæteras superantes pro fundamento *Arcæ* assumpsisse; Cedri enim passim in *Monte Libano*, immensa altitudine assurgere dicuntur. Sed audiamus de hisce Theophrastum, qui lib. 5. cap. 9. de cedris aliisque ita loquitur: *Nam in* Celtis *alibi, alibi cedrus miranda assurgit, ut in* Syria *videre licet; illinc enim cedri in montibus, tum longitudine, tum crassitudine præstantissimæ exeunt, quippè quæ adeò crassescunt, ut sint, quas ulnæ hominum quatuor nequeant amplecti, addunt his ampliores pulchrioresque comperiri in hortis. Quod si quis sinat, nec cædat, mirum in modum quodque arborum genus, modò sibi proprium habeat solum, ex crescere posse videtur. Itaque quod in* Cypro *Reges cùm ex imperitia, tum ex transportandi difficultate nunquam materiem cæciderint; longitudo ejus, quæ ad undeciremem* Demetrii *Regis cæsa sunt, passuum tredecim quæ conficiunt 65. pedes Geometricos,*

Ligna quænam fuerint apta *Arcæ*.

Altitudo cedrorum.

five palmos 96. Audivi à *Maronitis*, incolis *Montis Libani*, cedros nonnullas ibidem in tantam proceritatem exſurgere, ut earum altitudinem diverſi, nunc centum, nunc 150 pedum invenerit. In *Corſica* quoque, teſte *Theophraſto, citato loco* adeò proceras arbores naſci, ut ex iis *Romani* ratem conderent, 50 velis ducendam, quam in pelago periiſſe addunt. Non dicam hìc de proceritate arborum, quæ paſſim in utraque tum *Ortiva*, tum *Occidua*, *India* provenire ſolent, tantæ altitudinis & craſſitiei, ut humanam fidem ferè vacillare cogant. In *Monte Ætna* corticem unicum ex caſtanea exciſum, integrum Ovium gregem concluſiſſe me vidiſſe memini. Non dicam de *Herciniæ Sylvæ* arborum proceritate, quæ ad 140. pedum altitudinem adoleſcunt. *Plinius* ampliſſimam ac proceritate ſtupendam, ſuo tempore ſe *Romæ* vidiſſe teſtatur, videlicet Laricem pedes 120 longam, quam veluti prodigioſam in ponte pro Naumachia expoſuerat *Tyberius Cæſar*; Cœtera legat, ſi placet, apud *Plinium, Theophraſtum* alioſque. Cum itaque cedrus, & reliquæ reſinaferarum arborum ſpecies, Pinus, Larix, Abies, ex ſe & ſua natura, proceritatis dignitatem præ cæteris ambiant, ita & à *Noëmo* præ cæteris ad fabricam electas fuiſſe, clarum eſt.

Arborum altitudo mira.

Caſtanearum in Ætnæ monte vaſtitas.

Sed hæc non ita dicta velim, ut aliarum arborum lignis in reliquis *Arcæ* partibus non ſit uſus, ſed quod in primo fundo *Arcæ* longiores arbores tam ſolidæ in porrectorum, tranſverſorumque lignorum continuatione, hæ reliquis ipſi aptiores viſæ ſint. Nam ut rectè & peritiſſimè de fabricis navium, ex diverſis lignorum ſpeciebus conficiendis loquitur Theophraſtus; verba ejus ſunt: *Ad ſummam*, inquit, *quibus quæque materies commoda, quæque navibus ædibuſque commoda, explicare tentabimus; Abies, Pinus, Cedrus, ut ſummam contingam, materies ſunt aptiſſimæ navibus; Triremes enim, atque longa navigia ex abiete, lævitatis gratiâ faciunt; rotunda verò ex pino, quoniam non putreſcit; Nonnulli quoque Triremes ex ea condunt, quia abiete carent. Qui* Syriam Phœnicemque *incolunt, cedro utuntur; quia pino etiam egent*; Cyprii *carinæ quernam ſubiiciunt, ut cum in terram attrahitur, reſiſtere poſſit; Navibus onerariis pineam, atque etiam quernam ſubjungunt, cum extrahendas ædificant; non quidem in fundo navium, ſed loco ſubſtructionum, ſupra quas naves extruuntur; pinus enim & abies minimè ob naturalem antipathiam conglutinari poſſunt, utpote diſſimiles natura.* Pergit deinde exponere eas lignorum ſpecies, quæ ſingulis navium partibus commodiores ſunt, quas nè longior ſim, Lector *lib.* 5. *c.* 8. legere poterit.

CAPUT III.

De Bitumine, ejuſque ſpeciebus, quibus Arca *intus foriſque illita fuit.*

MAgnam Bituminis copiam ad tantæ magnitudinis *Arcam*, tùm foris, tùm intus, uti *Sacer Textus* memorat, oblinendam, neceſſariam fuiſſe, ex ipſa molis vaſtitate patet, Bitumine autem illitam fuiſſe, *Hebræa*, *Græca*, *Chaldaica* habent; quod enim *Hebræis* eſt כפר / *Chaldæis* כפורא / id eſt *Græcis* eſt ἄσφαλτον ; quæ tertio vocabulo conſona ſunt, & bitumen ſignificant; *Arabica* habet زفت *Zephet*, quod picem aut reſinam ſignificat; eſt autem hæc differentia bitumen inter, & picem, quod illud ex intimis telluris viſceribus ebulliat, & inter mineralium fluores computetur; hæc verò uti & reſina, & omnes illi liquores, quos gummi vocant, ex vegetabili natura originem ſuam habeat, ex apertis arborum corticibus emanantes; Ex quibus patet,

Noëmum non sola pice & resina in *Arca* illinenda, usum fuisse, sed magna ex parte bitumine; quamvis non incongruè quoque dici possit, picem bitumini ad solidiorem consistentiam commiscuisse; quod & *Naturalium rerum Scriptores* πισσάσφαλτον, id est, *Picebitumen* vocant. Bitumen in *Mari Mortuo* præ omnibus Mundi partibus maxima copia provenit, undè & *Asphaltici Lacus* nomen sortitum est; nam ut rectè Cardanus, *non unum*, inquit, *bituminis genus est, sed est, quod propriè Asphaltum, cui tanquam differentes species generi subjiciuntur: pissasphaltum, naphtha, gagates, ampelites, maltha, thracius lapis; carbones fossiles, succinum, petroleum, Camphora, quamvis de bitumine liquido non duro, & ex saxis elicito, quæ hîc comprobanda, intelligenda sint; non ita tamen liquido, ut non cum tempore lentescat induratum*; nam ut *Dioscorides* ait, bitumen esse pingue quoddam *Lacus Asphaltici* aquis innatans, quod undis ventisque agitatum in littore concrescit, densatur, coit, tenacissimumque redditur, quoniam verò proprietatem habet sulphuri haud absimilem, & cuilibet humido potenter resistit, optimum proindè pro illinendis eo navibus. Et quamvis vix Regio sit, ubi non hujusmodi bituminis vestigia reperiantur; uti in *nostra Hetruria* fusè ostendimus: cumprimis tamen id genus maximè celebre reddiderunt *Mare mortuum*, sive *Lacus Asphaltites*, *Babylonia*, & *Syria*; & ut multa paucis comprehendam, ubicunque loca sulphurea, & Vulcanii montes vim suam exhibent, ibi fere semper bitumen se comitem præbet. In *Albuneo Lacu Agri Tiburtini* copiosum bitumen colligitur, quod ex intimis lacus inexplorabilis profunditatis visceribus ebullit, quod & viminibus terrestribusque partibus commixtum, ex levitate insulas natantes procreat, de quibus vide *nostrum Latium*, & in *Hetruria nostra de Thermis Thusciæ*, & *Sulphureis Lacubus*, uti & in *Mundo Subterraneo de Campis Phlegræis*, & *Vulcaniis montibus*, *Ætna*, *Strongylo*, *Vulcano*, *Vesuvio*, ubi de bitumine quàm amplissime egimus. Quodnam verò genus bituminis optimum sit ad illitiones navium; *Plinius* optimum esse ait illud, quod in *Lacu Asphaltite* provenit: *Dioscorides* præ reliquis valde approbat Judaicum; verùm hoc idem esse, quod Asphalticum, ipsa Loci natura probat: Nam uti 14. *cap. Gen.* habetur, de pugna *Abraham* cum quinque Regibus in valle *Sodoma*; verba sacri Textus sunt: *Vallis autem sylvestris habebat puteos multos bituminis*: Jungitur hoc à *Mose*, ut significet Regem *Sodomæ* cum suis hunc locum elegisse, eo consilio & dolo, ut hostes *Babylonii* horum locorum ignari, utpote peregrini, in hosce puteos pugnando corruerent; sed DEI beneficio factum est, scilicet, ut ipsimet *Sodomitæ* victi metuque perculsi in hasce foveas, quas hostibus pararant, ipsas morituri caderent. Quonam autem modo *Noëmum* bitumen præpararit in usum oblinendæ *Arcæ*, cum nihil de eo dicat *Sacra Scriptura*, de eo nihil nisi conjecturâ asserere possumus. Verisimile tamen est, bitumen prius liquidum, posteà in glebas duriores aëris siccitate redactas, pice tamen mixta priùs decoctum fuisse, quemadmodum hodierna die Nautis usu venit, & hoc pacto in usum convertisse. Sed de his in *sequenti Capite* pluribus.

Bitumine asphaltico *Arcam* illitam fuisse.

Bitumen in omnibus fere regionibus Sulphureis aquis redundantibus nascitur.

Bitumen asphalticum omnium celeberrimum.

Lacus Tiburtinus Albuneus.

Judaicum bitumen idem quod Asphalticum.

Præparatio bituminis.

CAPUT IV.

De Regione Edenia *in qua* Noë Arcam *extruxisse putatur.*

SAcræ Literæ de Loco, ubi Arca constructa fuit, nil dicunt, neque Interpretes hunc locum tangunt; Nos ne quicquam omisisse videamur, ad propositum nobis thema rite describendum, eum hîc quantum exiguitas ingenii mei mihi permittet, explicare conabor.

Adamus ubi conditus.

Dico itaque, *Adamum* uti extra *Paradisum*, à DEO in *Agro Damasceno*, juxta sententiam *Doctorum* magis probabilem creatus plasmatusque fuit, ita & in peccati commissi pœnam, *Paradiso* ejectum, in vicino *Paradiso* districtu commoratum fuisse; *Kain* quoque à facie DEI profugum in Terra ad Orientalem plagam *Eden* habitâsse, ibidem civitatem *Henoch* ædificasse, *Sacer Textus* c. 4. refert. Cùm itaque suprà ostenderimus, *Kainum* à *Lamecho Mathusalæ* filio ibidem interemptum fuisse, ibidemque vivente adhuc *Adamo*, stirpem *Adami Sethianam Kainitis* conjugio, id est, filios DEI cum filiis hominum, copulatam, malorum omnium, atque adeò humani generis per *Diluvium* perdendi occasionem dedisse; Certe & indubitate colligitur, *Terram Eden*, communem primævi Mundi patriarcharum patriam fuisse, ut proinde plerique Patriarchæ, *Set*, *Enos*, *Irad Henoch*, *Matusala*, *Lamech*; *Adamo* synchroni, & non infrequenter, uti plerique *Authores* docent, ad eum veluti humani generis caput, & Judicem omnium de controversiis inter suos ortis consulturi confugerint; imò litem inter duas uxores & *Lamechum*, ratione *Caini* à *Lamech* interfecti ad *Adamum* delatam, non contemnendi *Authores* asserunt. Quæ cum ita sint, jam ubinam *Terra Eden* situm suum habuerit, explicandum restat. Et ut paucis me expediam,

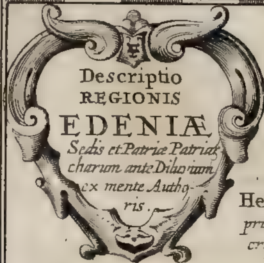
Eden Regio communis Patriarcharum incolatus.

Paradisus in Eden, fuit plantatus.

Dico, *Assyriam* fuisse; *Assyria* verò propriè dicta non solùm *Syriam*, & universum *Libanum*, & *Cisjordanem Judaæ* partem, sed & *Babyloniam*, *Mesopotamiam*, *Armeniam* in se complectitur; & in eadem *Paradisum* extitisse, plerique sensatiores *Interpretes* indubiè asserunt, idque ex fluminibus *Euphrate* & *Tygri*, quæ *Sacer Textus* ex *Paradiso* emanare tradit, colligunt. Atque hanc *Assyriam*, quæ ante *Diluvium* à voluptate *Paradisi Eden* dicebatur, communem Primævorum Patriarcharum habitationem fuisse; atque in hac *Noëmum*, qui post obitum *Adami* 126. annis, uti *suprà* diximus, primum natus fuit, *Arcam* suam quingentesimo vitæ suæ anno construxisse, ita certum est, ut ei contradici sine ratione non possit nec debeat; in hac quoque *Turrim Babel Noëmo* præsente ædificatam, *Abulensis* scribit. Verùm ut Lector luculentius *Edenæ Regionis* situm perspiciat, hîc ejus Chorographiam apponendam existimavi.

Eden commodissima regio ad Arcam fabricandam.

Magnum sanè & irrefragabile argumentum est, in hac *Edenia Regione Arcam* constructam fuisse, tum ob rationes *suprà* adductas, tum ob commoditatem loci, ad fabricam expediendam opportunissimam; Hinc enim partim ex *monte Libano*, partim ex *Mesopotamia* vicina, ingens cedrorum, aliarumque celsiorum arborum quantitas ei subministrabatur; *Babylonicus* verò *Ager*, quem *Sacra Scriptura Sennaar* vocat, maxima bituminis copia, fluminis *Euphratis* beneficio, abundabat, uti etiam ex asphaltici maris vicini *Judææ* bituminosis fontibus; hæc enim loca bitumine melioris notæ vim magnam gignere, in præcedenti capite dictum fuit. In loco itaque, quem Mappa monstrat, quantum conjecturâ assequi possu-

Descriptio
REGIONIS
EDENIÆ
Sedis et Patriæ Patriarcharum ante Diluvium, ex mente Authoris.
Occidens
30
35
40
45
Putei Sulphurei JUDÆÆ
SOBE. PARS.
LIBANUS
Henoch Civitas Gigantum prima omnium quæ in Sacra Scriptura memorantur à Cain fabricata.
Mare Rubrum
MONS
Ex monte Libano ligna Cedrina pro Arcæ fabrica.
Damascus
Hesron
SUR Desertum olim ante Diluvium fœcundissima postea limo lapidoso oppleta
Cauca
sus
CHUS.
ÆTHIOPIA
ORIENTALIS
post
DILUVIUM.
EDENIA
Locus fabricationis Arcæ.
Ligna pro Arcæ fabrica
Fons Euphrat.
Mon
Meridies
Septentrio
MESO-
POTAMIA
Abel
Cain
Euphrates fluv.
Fons Tigris
tes
IBERIA.
COLCHIS.
Tigris fluv.
BA- BY- LO- NIA.
Putei Bitu-minis
Sinus Persicus.
Geon fluv.
ARMENIA MINOR.
Arca
Ararat mons
ARMENIA MAJOR.
Terra Sennaar
Unde pix pro Arcæ fabrica.
Physon flu.
Turris Babel
PERSIÆ PARS.
TERRA HEVILA.
ÆLAM.
Mare Caspium.
Oriens

posſumus, videlicet in *Agro Damaſceno*, & *Monti Libano*, & *Meſopotamiæ* vicino, *Arcam* extructam eſſe, ſalvo tamen aliorum judicio, aſſerimus, cùm locum opportuniorem ad iſtiuſmodi negotium cum commoditate conficiendum, facta omnium locorum circumjacentium cum hoc combinatione, reperire non licuerit. Sed de hoc in *ſequentibus* uberiùs.

CAPUT V.

De Scientia Noëmi *in fabrica conficienda à* Deo *ipſi infuſa.*

NOn eſt dubium, accepto à DEO de *Arcæ* fabrica præcepto, *Noëmum* ſeriò cogitaſſe de rebus ad tantæ molis fabricam, magnâ curâ, & ſollicitudine expediendam neceſſariis. *Primo* enim Divinæ ſapientiæ radiis illuſtratus, cognoſcebat perfectè proprietatem qualitatemque lignorum, contra omnem aquarum impetum & violentiam duraturorum. *Secundo* videbat quoque commiſſuras trabium adeò aptè jungi non poſſe, quin aqua per rimas penetraret, unde iſtud incommodum prævidens, non niſi bitumine priùs quam optime præparato ei remedium dari poſſe vidit. Hoc enim *Arcam* foris intuſque probè illitam, omnem aquarum impetum ſuſtinere poſſe, quam penitiſſimè perſpiciebat; videbat quoque cedrinis aliarumque arborum picearum trabibus & tabulatis, bitumen ex naturæ quadam ſimilitudine adeò intimè per unionem quandam ſympathicam jungi, ut unum quodammodo corpus cum ipſo conſtituat. Hiſce plenè conſideratis, jam ſeſe ad Architectonicas rationes à DEO ſibi præſcriptas converſus, ad tantæ molis opus haud dubie archetypon quoddam futuræ *Arcæ* veluti exemplar, modulum dico quendam, ut juxta tantam rerum varietatem, in eo tamquam in ſpeculo quodam, formam modumque, tum contignationum, tùm manſiuncularum in ea diſponendarum proportionem & ſymmetriam contueretur, neceſſariam cenſuit. Non enim veriſimile eſt, *Noëmum* in fabrica centum annorum, tumultuariè, ut dici ſolet, & ſine longa & matura deliberatione proceſſiſſe, ſed ex prototypo priùs à DEO ipſi inſpirato, rem tentâſſe, ut quid in *Arca* poſteà jungi, quid demi, quid & quomodò omnia melius diſponi poſſent, ediſceret; & hoc pacto leges à DEO præſcriptas quàm exactiſſimè ſervaret. Poſtquam verò audiſſet, totum viventis ſentientiſque animæ ſeminium in ea ſervandum, & pro ſingulis quadrupedum, volatilium, reptiliumque ſpeciebus recipiendis manſiunculas & receptacula conficienda, deinde tam pro ſe ſuiſque, quàm pro ſingulis animantibus juxta naturam & proprietatem uniuſcujuſque ſufficientem commeatum procurandum; piè certe cogitare poſſumus eum veluti attonitum exhorruiſſe, metuque perculſum hâc ad DEUM apoſtrophe uſum fuiſſe, *O Clementiſſime, juxta atque juſtiſſime* DEUS, *cujus natura bonitas eſt, cujus ſapientiæ non eſt numerus. Quis ego ſum filius peccati, vilis hujus Terræ vermiculus, cui tanti momenti opus committis? Tu qui omnium corda noſti, ſcis, me artis fabrilis oppidò imperitum, neque me ad hujuſmodi fabricas animum unquam applicuiſſe: quomodo noſſe poſſum, niſi tua infinita bonitas & ſapientia me doceat, tot animalium differentes ſpecies, tot viribus & proprietatibus diſtinctas, quas ſempiterna tua providentia in hac* Arca *per me pauperem ſervum tuum ad renaſcentis Mundi ſeminarium conſervare conſtituit. Heu benigniſſime conditor meus, quò me vertam? Ubi primò opus mihi commiſſum incipiam neſcio. Tu noſti, quod præter camelos, equos, aſinos, pecudum pecorumque greges, aliaque animalia tam fera, quàm domeſtica, quæ patria hæc Regio producit,*

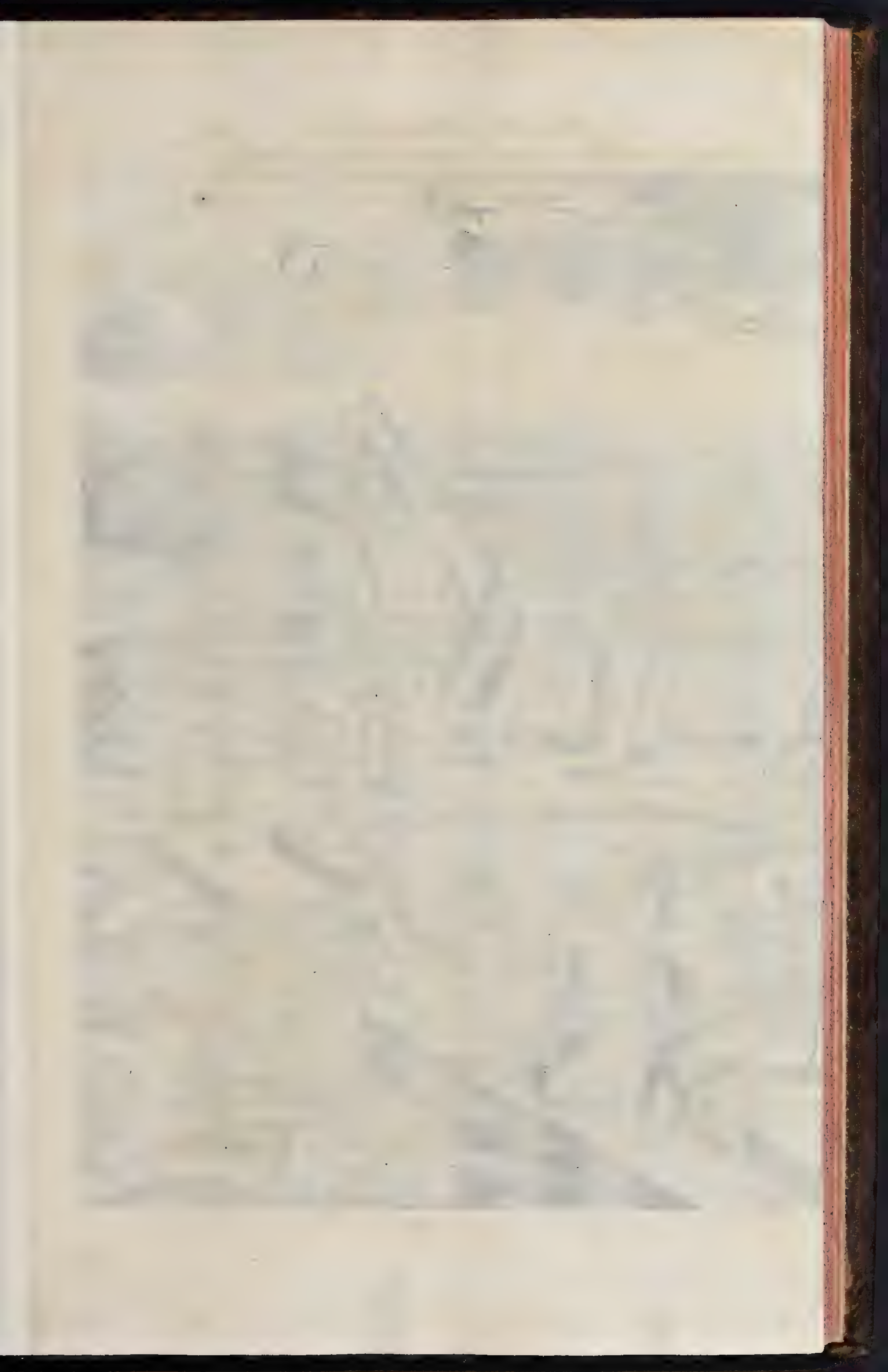
Scientia *Noë* in rebus ad *Arcæ* fabricam neceſſariis.

Noë primo archetypon *Arcæ* in parva forma conſtruxiſſe putatur.

Oratio *Noë* ad DEUM.

ducit, cæterorumque in peregrinis; quas nunquam vidi, Nationibus degentium, notitiam neque habeam, neque unquam habuerim, & quomodo pro singulis necessaria nutrimentorum genera procurabo, nisi tu me instruas, & superno lumine illustres? Et quisnam, benignissime DEUS*, illam innumerabilem animalium varietatem & copiam ex totius Orbis ambitu collectam, huc adducet? & quomodò singula consociabuntur? quomodò ferocia à mansuetis, munda ab immundis separabuntur? quomodò singulis locus eorum magnitudini aut parvitati proportionatus aßignabitur? sunt hæc debili & imbecilli ingenio meo superiora: Hæc sunt, quæ me terrent. Sed in tua infinita sapientia & bonitate, uti mihi præcepisti, ita quoque non nisi auxilio, & perpetua tua assistentia, me confecturum confido; Tu enim, æterne conditor, omnia in omnibus operaris.* Hisce DEO magna lachrymarum ubertate propositis, verisimile est, audisse Divinæ vocis sibilum auribus ejus hujusmodi verba insurrantem: *Audi* Noë, *serve fidelis, quia tu solus ex omnibus, in tam intolerabili humani generis perversitate exstitisti, qui viam mandatorum meorum tenuisti, justus & perfectus in generationibus tuis; tu solus non commiscuisti te perversorum hominum consortio, ambulans coram me in sanctitate & justitia omnibus diebus vitæ tuæ. Quapropter dignus es habitus, qui gratiam & benedictionem invenires coram me. Te itaque assumpsi ad magnum hoc, sublime & arduum in semine tuo per* Arcam *tum conservandi, tum instaurandi generis humani officium. Viriliter itaque age, & confortetur cor tuum, & ne dubites de mea erga te tuosque providentia; Ego tibi aßistam in omnibus; Ego te de modo & ratione procedendi instruam; Ego tibi in tutores & administratores Angelos meos mittam, qui te in omnibus dirigant, & à dæmonum, qui tibi insidiabantur, malignitate custodiant. Fac itaque tibi* Arcam, *&c.* Hoc Divinæ vocis oraculo, uti credere licet, mirificè animatus *Noëmus*, omni deposita diffidentia & anxietate animi excussa, commissum sibi operis munus, magna constantia & fortitudine animi acceptavit, atque unà Divino hoc eloquio excitatus, mox omnia, quæ ad fabricam perficiendam, tum quo ad animalium stabula, nidosque juxta cujusque speciei magnitudinem & parvitatem disponendos, tum denique, quæ ad naturam & proprietatem uniuscujusque, juxta nutrimentorum unicuique speciei propriorum commeatum, tum quo ad modum, unamquamque speciem juxta mores à natura ei insitas gubernandi exequi cœpit; Hæc inquam omnia, repentinâ luce, verborumque Divinorum efficaciâ perfusus perfectè cognovit, neque verisimile est, uti multi perperàm sentiunt, *Noëmum* rerum omnium scientiam à DEO sibi infusam, ante *Arcæ* fabricam, haud secus ac *Adamum* habuisse. Nos veriùs asserimus, eum tunc primùm hanc scientiam ex Divini luminis illustratione obtinuisse, quandò DEUS illi dixit: *Finis universæ carnis venit coram me. Fac tibi* Arcam, *&c.* Quanquam non ignorem, *Noëmum* de plurimis artibus & scientiis à *Lamecho* patre suo, & *Mathusala*, cæterisque Patriarchis, Avis, & Proavis suis ab *Adamo* instructis, circa eas artes & scientias, quæ in illo primævi Mundi statu adeò necessariæ erant, didicisse: Sed quæ ad *Arcæ* fabricam, quæ ad naturam proprietatemque animalium, quæque ad nutrimentorum unicuique congruorum, notitiam eorundemque gubernandorum rationem pertinerent, & quæ posteris temporibus ad humani generis propagationem post *Diluvium* pertinerent, tum primùm divinâ luce, uti dixi, perfusum hanc, quam dixi, scientiam sibi revelatam accepisse; cum concipi non possit, quomodò *Noëmus*, sine hac, ex tot tantisque rebus disponendis, solius humani ingenii fretus industria, se extricare potuerit.

CA-

Typus Laborum
in exstructione ARCÆ
exantlatorum.

CAPUT VI.

De Apparatu rerum ad Arcam *construendam necessariarum.*

POst notitiam itaque rerum ad *Arcam* necessariarum divinitùs ipsi revelatam, *Noë* nihil non egit, quò præcepta sibi tradita, uti par erat, summâ cura & sollicitudine, nec non prompto & vigili animo, in executionem deduceret. Quoniam verò ipsemet tanto operi conficiendo insufficiens erat, neque enim eum ligna dolâsse, aut palos infixisse similiaque vilia opera tractâsse, credi potest qui vir grandævus, & inter suos in summa omnium veneratione veluti propheta, & benedictus à DEO, humani generis consolator, ut à patre ejus *Lamecho* intellexerant, habebatur, sed Architecturæ præsidem, & qui regulas solummodò fabris in *Arca* extruenda præscriberet, fuisse, exemplo hujus temporis Architectorum docetur; præter filios, complures alios ex suæ progeniei nepotibus, pronepotibusque probioribus, artis fabrilis magistros sibi adscivit, quos omnes de modo fabricam expediendi juxta prototypon, quod ipse haud dubiè primò Divino dictamine effecerat, instruxit. Erant, uti credere licet, inter illos fabri lignarii, ferrarii, cœmentarii, alimentorum administratores, & veredarii, nautæ bituminis conductores similesque operarii, qui omnes divino quodam nutu instinctuq; operam suam quàm libentissimè ad operis inauditi molitionem attoniti, mox contulerunt.

Noë in Arca fabricanda multis operis usus est.

Primò itaque *Noë* negotium sibi impositum incredibili animi fervore aggressus, quosdam ex Operis in *Montem Libanum*, *Mesopotamiamque* scilicet vicinas Regiones, ad cedros, aliasque arbores cædendas, quas alii lignorum jam cæsorum conductores in locum constitutum deveherent; Aliquos per *Eufratem* in *Babylonicum Agrum* bitumine fœcundissimum, aut etiam in *Iudæam*, ad id ex *Valle Sobe*, bitumine pariter uberrima devehendum amandavit. Rursus, cum pro tanta Operarum multitudine, congrua alimentorum copia requireretur, vero haud absimile est, eum primo nonnulla habitacula, tum pro se suisque filiis, tum pro cæteris Operis, qui à laboribus diurnis debitâ quiete nocturnâ indigebant, tum in iis ad se contra æstum solis, frigusque contutandos, necessaria construxisse, reliquis operis prout poterant, casis, tuguriisque contra omnes aëris injurias munitis pro se construentibus. Reconditorium quoque quod *Magazinum Arabes* مخزن vocant, ædificasse conjicere licet, in quo, rerum omnium ad vitam sustentandam necessariarum; comeatus condebatur; Hophoterium quoque sive Armarium extruxisse verisimile est; in quo partim fabrilia instrumenta omnis generis, partim armorum varia genera, quæ *Tubalcain Lamechi* filius malleator & faber in cuncta opera æris & ferri, & cætera supellectilia, *Noëmo* superstite invenerat, quibus sese contra impios Gigantes, qui vitæ *Noë* insidiabantur, defenderent; Et quamvis *Sacra Scriptura* nullam de hisce mentionem fecerit, qui tamen prodigiosum hujus operis molimen altiori animi reflexione consideraverit, is non aliter, quàm ut dixi, contigisse, sincerè fatebitur; noluit enim ad hujus operis executionem semper miraculosis actionibus concurrere DEUS, sed humanæ industriæ, videlicet *Noëmio* jam sufficienter instructo ingenio multa relinquere expedienda.

Habitacula constructa.

Penuarii domus.

Armarii domus.

Locum verò alium non elegisse videtur ad fabricæ executionem commodiorem, quàm ingentem illam planitiem *Edeniæ Regionis* quæ *Libanum* inter, & *Mesopotamiam* interjacet, *Euphrate*

D fluvio

fluvio terminatam. Rationes hujus rei sunt omni sensato viro manifestissimæ. *Primò* quia dictus Ager tum fluminibus irriguus, tum omni rerum ad victum necessariarum ubertate plenus est; *Secundò* quia *Babylonem* inter, *Syriam* & *Judæam*, primævorum ante & post *Diluvium* incolatu celebres regiones medium locum occupat, iique eam inhabitasse feruntur. Est enim etiamnum in radice *Montis Libani* qua *Damascum* respicit, pagus quidam, quem ab 8 hominibus id est ab 8 animabus qui postmodum *Arcam* ingressi fuerunt, in hunc usque diem ثمانين *Thamnin*, id est, ab 8 vocant; ibi enim *Noë* cum suis filiis uxoribusque filiorum habitasse pervetusta traditione referunt *Syri*. Ait & *Historia eorum* non ita hinc dissito loco qui *Hesron* dicitur terræ motu crepuisse disjectisque saxis reliquisque terrestrium portionum quisquiliis fossam inventam fuisse, quæ cedrina ligna complura probe dolata & perpolita sparsim exhibuerit; unde non inverisimili conjectura inferunt has ligneas trabes adeo bene dolatas alias esse non posse quam *Arcæ Noëticæ* ibidem extractæ superfluas reliquias quæ post *Diluvium* limo obductæ, & sedimento aquarum in clivos collesq; elato posteris tandem temporibus terræ motu detectæ, ut ex cedro confectæ, ita ab omni corruptione immunes extiterint, quin & *Adamum* post ejus ex *Paradiso* ejectionem, vicinam plagam *Edeniæ* incoluisse ex Textu 70 Interpretum luculenter ostenditur. Verba ejus sunt: Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς. id est, *& ejecit* Adam, *& collocavit eum ante* paradisum *voluptatis*, ut videlicet consideraret Regionem omni felicitate plenam, à qua suâ culpâ exciderat, & peccatum suum unà pœnitendo deploraret; ex quo non incongruè *Tertiò* colligitur, *Paradisum* non intra *Armeniam* vastam, montibus & desertis confertam, neque in *Babylonia* multis Naturæ incommodis subdita; sed in *Mesopotamia* fuisse, quæ antiquæ felicitatis in hunc usque diem signa apertissima monstrare *Euphrates*, *Tygrisque Paradisi* flumina, quæ eam intercipiunt, sat superque docent; sed de hisce consule *Cartam Geographicam*, supra positam; de *Paradisi* vero loco & situ actum: vide verò *l. 3. particulari capite*. Sed ut ad *Noëmum* revertamur; *Quartò* addo aliam haud spernendam congruentiam, & est; quod sicut in ea Regione, in qua *Adam* per prohibitum à DEO ligni fructum, quem comederat, justitiâ originali privatus, totum humanum genus unà secum innumeris calamitatibus laboribusque involverat, eodem in loco lignum pararetur, quo genus humanum servaretur, & deindè à *Christo* per lignum crucis, cujus *Arca* typus fuit, id mirâ providentiâ à morte liberaretur, in *Monte Calvariæ*, in quo & *Adam* præcognito mortis suæ vicino tempore, *Edeniâ Regione* relictâ, Regionem ultramontanam, instinctu utique Divino, quam hodie *Iudæam* vocant, petiisse, & ibidem in *Monte Moria*, mortis pœnam à DEO sibi ob commissum peccatum pronunciatam, subiisse, eodem prorsus loco, ubi *Christus* peccatum mortemque *Adæ* sua morte in ligno crucis destructurus erat. Quæ omnia pulchrè sanè prosequitur Tertullian. lib. 2. carminum, cap. 4. contra Marcionem.

Eden regio ubi prius Paradisus.

Quam *Adamus* instituit post ejus ex *Paradiso* ejectionem.

Golgotha *locus est, capitis* Calvaria *quondam,*
Hîc medium Terræ est, hîc est Victoria signum
Os magnum, hîc veteres nostri docuêre, repertum;
Hîc hominem primum suscepimus esse sepultum;
Hîc patitur Christus, *pia sanguine Terra madescit.*
Pulvis Adæ *ut possit veteris, cum sanguine* Christi
Commixtus, stillantis aquæ virtute lavari.

CA-

CAPUT VII.

Noë, Arcæ *fabricam incipit prævia exhortatione ad impiam gentem, quæ eum ad explorandam in tanto apparatu, causam intentionemque ejus, convenisse haud inverisimiliter asseri potest.*

NOë quingentorum annorum ætatem agebat, quandò ei à DEO *Arcæ* construendæ cura demandata fuit, & in ea elaboranda conficiendaque, ipsos centum annos insumpsit, tempus utique à DEO ipsi præscriptum, partim ne festinanter & tumultuariè tanti momenti fabricam, sed cum summa deliberatione administraret; partim etiam ut hoc centum annorum spatium perversis mortalibus, ad pœnitendum, si vellent, pro sua infinita misericordia, concederet; quin vel ipsum *Noëmum* tanquam prophetam suum ad eos misisse, tradunt ferè plerique *Authores*, ut perversæ genti conclamatum istius temporis mortalium statum ante oculos proponeret, & ad pœnitentiam peccatores, & prævaricatores ad cor, si quo modo posset, reduceret, quod, nisi facerent, non aliud illis, nisi ultimum exitium restaret, omniumque per *Diluvium* interitus, atque hæc illis jussu Divino prænunciaret: hac uti verisimile est, apostrophe parænetica.

Exhoratio *Noëmi* ad eos qui ad eum *Arcæ* explorandæ causæ confluxerant.

Vos venitis ad me, ô perversa progenies Mortalium, non ad pœnitentiam agendam, quam vobis prædico, sed ut in me servo DEI, *perversa vestra consilia expleatis. Videte quid agatis;* DEUS *justus Iudex & vindex jam extendit manum suam ad exercendam contra vos justitiæ suæ vindictam; Et quænam tanta vestra malitia, & impietas est, ut* DEO *terribili, & maximè formidabili resistere audeatis? quæ est temeraria vestra præsumptio, ut Omnipotenti Numini bellum indicatis? qui vobis cum innumera beneficia præstiterit, Cœlum, Terramque in usum vestrum unà cum summa rerum omnium ad victum necessariarum copia concesserit; Vos sanctitatem & justitiam ejus pedibus conculcare non verecundemini? Videte & considerate hujus primævæ ætatis statum; prospexit* DEUS *de solio sancto suo, ut videret filios hominum, non est inventus, qui faceret bonum, non est usque ad unum. Religionem, quam à primo parente nostro* Adamo *successiva traditione per* Sethum & Enos *acceperatis, in abominabilem idololatriam convertistis; Instructionem cœlestibus documentis plenam, præcepta vitæ & disciplinæ, quæ vobis tradidêre, expunxistis, conculcâstis, annihilâstis. Missi sunt filii* DEI *ex stirpe* Sethi *cum filiis hominum perversissimorum è maledicta stirpe* Cain; *unde ex sacrilego hoc conjugio Mundus inundatus, in omnium scelerum facinorumque intolerabilium sentinam evasit; sanguis sanguinem tetigit: Surgunt Gigantes, maledicta progenies, qui promiscuis & indiscretis hominum cædibus vel ipsam Terram effuso sanguine fœdârunt. Scelerum sacrilegorum incestuumque cum matribus, sororibus, ipsis brutis, uti nullus modus, ita proscripto omni Divini Numinis metu, lege naturæ cordibus vestris impressâ conculcatâ, tam turpia, fœda, abominanda committitis, ut vel ipsa Terra eorum iniquitatibus corrupta vindictam clamet in cœlum, quem peccatorum vitiorumque fœtorem cum ampliùs sustinere non posset,* Henoch *atavus meus vir sanctus, justus, & Divini honoris Zelotes, raptus est à* DEO, *ne enormem hanc peccandi licentiam, & conclamatam hominum impietatem oculis ampliùs intueri liceret. Respexit &* DEUS, *qui mentium humanarum corruptelâ expensâ, tanto furore & indignatione correptus fuit, ut eum se fecisse hominem, pœnituerit, & intrinseco cordis dolore, ut huma-*

humano more loquar, tactus subtracto spiritu suo mundum unà cum hominibus in eo contentis, perdendum censuerit. Eccè restant vobis ad pœnitendum centeni adhuc anni; & scietis, DEUM, *cujus essentia bonitas est, sinum misericordiæ suæ adhuc apertum habere, ejus gratiam vobis oblatam si respuatis; notum sit vobis, quod & vos per* Diluvium *aquarumque omnibus montibus altiorum inundationem & universam viventis animæ substantiam, ubi malitia vestra completa fuerit, perdet. Hunc Mundi interitum ego jussu Divino vobis prænuncio, ne exitium vobis imminens nescisse dicere possitis. Quod verò risu me sibilisque excipiatis ob insanæ molis, uti vos dicitis, quam molior fabricam, illa illa erit* Arca *à* DEO *mihi præscripta, in qua ad Mundum, quem* Diluvio *perdet, in paucis hominibus instaurandum, me meosque conservabit. Valete verborum meorum haud immemores.* Hujusmodi admonitione ad eos habita, ipsi spretis *Noëmi* verbis, imò cum risu & sibilo exceptis in morum perversitate pertinaces & obstinati, voluptatibusque suis contenti perire maluerunt, quàm à perversa vitiorum consuetudine recedere. *Noë* verò seriò tandem ad *Arcæ* fabricam extruendam juxta Leges à DEO sibi præscriptas eo modo qui sequitur, sese accinxit.

Ante omnia igitur in planitie illa vasta ad operis executionem sibi constituta, spacium trecentorum cubitorum secundum futuræ *Arcæ* longitudinem, & secundum latitudinem 50 cubitorum dimensus est. Verùm antequam ulteriùs progrediamur, quid per cubitum *Arcæ* mensuram communem intelligatur, explicandum restat, ut ex ea *Arcæ* symmetria & proportio unà cum ejusdem necessaria capacitate perfectè cognoscatur; consistit enim in hujus veritate mensuræ, totius fabricæ capacitatis perfecta notitia.

CAPUT VIII.

De Cubito, Pede, Palmo, Mensuris Arcæ.

ET Cubitorum quidem numerus, utpotè à DEO præscriptus, per quos *Arcæ* symmetria constituenda est, in se certus & evidens est, sed longitudo ejus latitudoque, ne per cubitos nunc majores, & minores, nimis longa, aut nimis brevis evadat, omnium hucusque *Interpretum* ingenia mirè exagitavit. Qui enim hoc loco cubitum unum geometricum, sex pedum longum statuunt, toto cælo aberrant: quos inter *Origenes* unus fuit, qui timebat, ne *Arca* forsan, si cubitum communem adhiberet, ad tantam animalium multitudinem capiendam, nimis stricta videretur, sed uti geometricas mensuras non assecutus est, ita quoque portentosam *Arcæ* vastitatem exhibuit, uti jam demonstro. Cubitus, quem hîc producit, cum sex pedibus constet, idem est, ac passus geometricus sex pedum, ac proindè *Arcam* longitudinem habuisse oportuisset 1800 pedum geometricorum, qui exæquant unum integrum milliare Italicum & prætereà octingentos pedes; quæ vastitas adeò grandis est, ut ea concipi nullo modo possit: cui si latitudo ejusdem accesserit 300 pedum geometricorum, illa quasi ⅓ milliarii explebit; altitudo quoque in 180 pedes geometricos excurreret. Si porrò *Arcæ* longitudinem in latitudinem sub hoc cubito, id est, 1800 pedes in 300 duxeris, prodibunt 540000 pedes geometrici, qui per 1000 divisi, dabunt quadratam, *Arcæ* superficiem 540 milliarium; atque adeò *Arca Territorio Romano* multo amplior fuisset; imò in unius milliaris cubico receptaculo, omnes ferè animantium

Ingens error eorum, qui *Origenem* sequentes, cubitum 6 pedum geometricorum constituunt.

tium species includi potuisſent Si rurſum quadratum 540000 per 180 altitudinem *Arcæ* multiplices, provenient 97200000 pedes cubici, qui per 1000 diviſi, dabunt cubica milliaria 97200, & tot milliarium cubicorum *Arca* juxta *Origenem* fuisſet, ſi cubitum geometricum ſex pedum pro menſura *Arcæ Noë* ſumpſisſet; unaquæque trium contignationum habuisſet 32400000 pedes, qui diviſi per 1000 faciunt milliaria cubica 32400, quæ amplitudo, uti excedit fidem humanam & rationem, ita quoque inter fabuloſas narrationes relinquatur; calculus ſequitur.

Calculus longitudinis, latit. & altitud. *Arcæ* juxta *Origenem*.

300 Longitudo *Arcæ*.
6 Multiplices per 6 pedes, quibus unus cubitus conſtat.
Longitudo 1800 pedes geometrici unius cubiti.
hi in 300 ducti dabunt
540000 quadratam ſuperficiem *Arcæ* in pedibus.
180 hi in quadratum ducti dabunt
97200000 milliaria cubica totius *Arcæ*, quæ per 1000 diviſa
dabunt 97200 milliaria Italica.

50 Latitudo *Arcæ*.
6 Per 6 pedes multiplicata
dabunt 300 pedes geometricos, quorum cubitus unus tenet ſex.

30 Altitudo *Arcæ*.
hæc per 6 multiplicata
dabit 180 pedes geometricos.

Undè vaſtitas *Arcæ* tam enormis fuisſet, ut, non dicam animantium, ſed & hominum inſuper alicujus integræ provinciæ ſat capax fuisſet; quæ omnia ei ſoli patebunt, qui geometricarum artium haud imperitus fuerit; in quibus ſubindè proportionum progreſſiones in tantum excreſcunt, ut fidem humanam eludere videantur, quemadmodum in *Arte noſtra Combinatoria* fusè demonſtravimus.

Hanc oppidò exorbitantem granditatem cum viderent *Interpretes*, aliam ſibi cubitorum ad pedes palmoſque proportionem elegerunt; Sed & hi inter ſe plurimum diſſonant. Nos ne in refellendis aliorum erroribus tempus perdamus, cubitum communem à veteribus *Romanis* uſurpatum ad veram, appropriatamque *Arcæ* menſuram expediendam asſumpſimus. In quo verò cubitus hic communis conſiſtat, paucis explicandum duxi.

Cubitus Romanus ceu veriſſimus ad *Arcæ* fabricam ſufficit.

Collatio menſurarum ad humani corporis membra comparata, uti ſanè mirabilis eſt, ita quoque non temerè aut caſu conſtituta videtur. Veteres enim *Sapientes*, *Hebræi*, *Græci*, & *Latini*, menſuras non à quolibet homine deſumendas cenſuère, ſed à tali homine, cui Natura dediſſet veram & naturæ humanæ congruam omnium membrorum proportionem ad invicem perfectam, & omnibus numeris abſolutam; ab homine, inquam, non monſtruoſæ, & giganteæ magnitudinis, prout nonnulli *Interpretes* hoc loco, ex Gigantum ante *Diluvium* exiſtentium cubito, deſumendam perperàm exiſtimarunt; neque ex Nanorum, Pygmæorumque corporum proportione, aliorumve hominum defectuoſorum, & malè proportionatorum, ſed ex perfecti hominis εὐρυθμία, quem natura ſine defectu producere potuiſſet, menſuras deſumpſiſſe, adeò certum eſt, ut de eo non niſi inſenſatus dubitare poſſit. Talis eſt cubitus, pes, palmus, quorum menſuras hîc proponemus. Et cubitus quidem ſeſquipedem, pes ſex palmos, palmus tres digitos continet. Nota tamen, nos hîc non palmum Romanum, quorum unus & dimidius pedem, & tres cubitum adæquant, ſed particulas

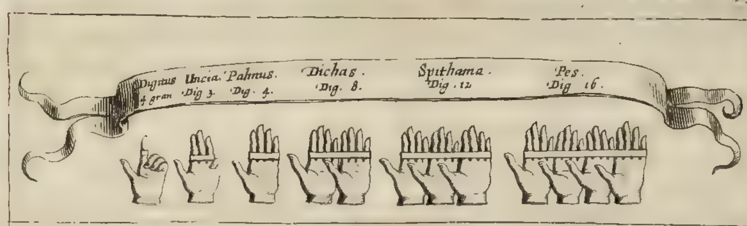
Menſuræ à proportione humani corporis deſumptæ ſunt.

Non ex Giganteo aut Nani corpore, ſed proportionato corpore menſura deſumitur.

 las

las digitorum in transversum sumptas, pro palmo accipere, quam & palmam dicunt, estque latitudo transversa extensæ manus absque pollice, uti in *sequenti Schemate* patet.

DIMENSIO MANUALIS.

EPILOGISMUS

Partium mensuræ, unà cum speciebus ejus, in quas omnis mensura resolvitur.

Digitus habet 4 grana congruè disposita.
Uncia habet 3 digitos.
Palmus habet 4 digitos in transversum sumptos.
Dichas habet 2 palmos, sive 8 digitos.
Spithama habet 3 palmos, sive 12 digitos.
Pes habet 4 palmos, sive 16 digitos.
Sesquipes 6 palmos.
Passus simplex habet 2 pedes cum dimidio.
Passus geometricus 5 pedes.
Pertica, sive *Decempeda* 10 pedes.
Cubitus habet 6 palmos.
Stadium habet 125 passus.
Milliare Italicum habet 1000 passus.
Milliare Germanicum majus 4000 passus.
Milliare Germanicum minus habet 32 stadia, sive 3900 passus.

Atque hæ sunt mensuræ, quas partim ex *Vitruvio*, *Frontino*, partim ex *Appiano*, *Budæo* aliisque depromsimus, estque verissima & certissima mensurarum in suas legitimas partes, quæ à grano hordei usque ad milliaria extenduntur, distributio, & tam *Latinis*, quàm *Græcis* & *Hebræis* congruit. Frontinus inter cæteros pulchrè dictam mensurarum distributionem describit: *Pes*, inquit, *habet palmos 4. uncias 12. digitos 16. Palmus habet digitos 4. Uncias 3. Sextans sive dodrans habet palmos tres, uncias 9. digitos 12.* Columella, *Omnis*, inquit, *area pedali mensura comprehenditur, qui digitorum est 16.* Cubitum quoque sesquipedali mensura definiunt plerique jam *citati Authores*. *Græci* inter mensurarum genera δάκτυλον, sive digitum faciunt minimum. *Dioscorides* herbarum radices, caules, frondes describens, plerumque earum latitudinem digitis definit, quod non de longitudine digitorum, sed ex indicis, eo in loco ubi palmæ jungitur, latitudine transversa intelligas velim, uti *suprà in Schemate* patet. *Hebræos* & digiti mensuram in minutioribus rebus adhibuisse, ex illo Isaiæ colligitur, *opus manuum suarum adoraverunt, quod fecerant digiti eorum*, Textus habet: באצבעתיו. Jeremia de alterutra ex columnis æreis loquens; *porrò*, inquit, *crassitudo ejus* ארבע אצבעות *quatuor digitorum*. Huic proximè succedit palmus quaternis constans digitis, qui si *Romani* sint, tribus *Romanis* unciis sunt pares, quæ & *Græcis* δοχμὴ ab accipiendo dicitur, δοχμὴ ὅ, dicit *Pollux*, συγκλεισθέντες οἱ τέσσαρες δάκτυλοι: id est, δοχμὴ *sive palmus sunt quatuor conclusi digiti*, transversà enim manu metimur, & δακτυλοδοχμὴ dicitur, quasi diceres digitorum palmam. Hæc eadem mensura *Græcis* παλαιστὴ dicitur; de qua *Hesychius* παλαιστὴ, inquit, τεσσάρων δακτύ-

Frontinus de mensuris.

Columella.

Dochme quid?

Παλαιστὴ quid *Græcis*?

δακτύλων μέτρον, *Palæſte quatuor digitorum menſura*, videntur *Græci* eam ab *Hebræis* accepiſſe, quam טפח *Tophahh* dicunt : ita habetur Exod. 25 vers. 25. ועשית מסגרת טפח סביב & *facies coronam interraſilem in* Tophah, id eſt, *altam quatuor digitis. Septuaginta*, Καὶ ποιήσεις αὐτῇ παλαιστοῦ κύκλῳ. Ubi Onkelos in paraphraſi: תעבית ליה גדנפא רומיה פושכה *facies ei coronam interraſilem altam pugillo*, id eſt, palmo, hæc enim idem ſonant, *per circuitum*. Arabica lectio habet:

وتعمل لها حاسبية مقدار قبضة بالدور

Vides itaque ex hiſce citatis verbis & *facies ei coronam trabalem menſurâ palmi in circuitu. Palæſten* Græcè; *Phuſco* Chaldaicè & *Kaphte* Arabic قبضة nil aliud ſignificare, quàm palmum quatuor digitis conſtantem; & probatur ex *lib. Paralip. l.* 2. *c.* 4. *n.* 5. de craſſitie maris ænei; ubi omnes verſiones menſuram palmi habent, idque trium unciarum craſſitudinem habuiſſe *Interpres vulgatus* tradit; eſt enim palmus, uti ſuprà oſtendimus, quatuor digitorum; & trium digitorum uncia, ubi & pedem in palmos 4 digitos 16 unciaſque 12 partiti ſumus. Atque hìc palmi & palmæ tam celebris uſus hucuſque introductus & illius permutatio illud planè convincere videtur, quod ſuperiori capite probandum ſuſcepimus, & humana palma palmi nomen & menſuram ab initio deſumptam fuiſſe, id quoque de cubito dici debere, jam reſtat explicandum.

Perſpicua ex hiſce ſatis ſit Lectori *Romanorum* de hiſce menſuris ſententia, cum *Vitruvium* audierint aſſerentem, cubitum ſex palmis conſtare, digitis 24 pedem palmos habere 4 digitos 16. Unde & nullo pænè negotio colligitur, cubitum pedem unum habuiſſe cum dimidio, toties enim ſenarius palmorum numerus, quem habet cubitus, continet quaternarium eorundem palmorum numerum, quem pes habet. Cubitus menſura pariter æquat humanum brachium quod πῆχυς *Græcis* dicitur, eſtque pedis unius & dimidii, ut Heſychius tradit: *Cubitus*, inquit, *eſt pes unus cum dimidio.* Et Suidas: *Cubitus eſt*, inquit, *extenſio à cubito uſque ad digitos manûs, cubitus verò habet pedem unum & dimidium*. Pollux, *Cubitus*, inquit, *eſt menſura, quantum à flexura cubiti uſque ad ſummitatem medii digiti intervallum patet.* Non ignoro, alios alias tradere menſurarum regulas; verùm, uti illorum opiniones ſunt incertæ, & nullo ſubnixæ fundamento, ita quoque liberè rejiciuntur, donec probentur. Nos ſecuti *Hebræorum*, *Græcorum*, *Latinorum*que & potiſſimùm *S. Hieronymi* documenta, conſtanter aſſerimus, palmum, de quo hoc loco agitur, eſſe quatuor digitorum, & conſequenter cubitum 24 digitorum, id eſt ſex palmorum, ſeu quod idem eſt, palmum eſſe ſextam partem ſtaturæ humanæ, ſpithamam autem, quam *Hebræi* זרת vocant, menſuram eſſe æquivalentem medio cubito, qui æquivaleat palmis, vel 12. digitis, quorum duplum, ſive 6 conficiunt cubitum. Legat de doro, dydoro, tetradoro, pentadoro, quæ menſura palmorum eſt, à muneribus manu extenſa accipiendis ſic dicta, *Plinium l.* 36. *c.* 14. Atque hanc menſuram hìc congruam, & *Arcæ* noſtræ quàm aptiſſimam aſſumimus; neque timeant nonnulli *Origenis* ſectatores, hoc noſtro aſſumpto cubito dimenſam *Arcam* noſtram, multò minorem quàm ut tot animantibus capeſſendis ſufficiens ſit, futuram; noſtrum erit in decurſu operis, non ſolùm eam capaciſſimam, ſed & ſuperabundantem eſſe ἀποδεικτικῶς oſtendere. Si quis verò noſtro repudiato cubito, geometricum cubitum aſſumere voluerit, hic *Arcam* immodicæ & oppidò exorbitantis vaſtitatis conſtituet. Qua de cauſa *Gnoſtici*, eorumque ſectatores *Athei* plura ex *Sacris literis* deducta loca, hiſtoriaſque ſacras, prorſùs incredibiles faciunt, quod ſic oſtendo. Dicunt *Gnoſtici*

Cubiti ſacri quantitas.

Cubitus ſeſquipedalis ſacro pariter & profano congruit.

ſtici Hæretici unum cubitum continuiſſe 9 pedes; hos multiplicemus in 300 cubitos, longitudinis *Arcæ*, prodibunt 2700 pedes, & 9 iterum in 50 latitudinis *Arcæ*, & habebis 450 pedes, hoſce multiplica cum longitudine, & prodibit 1215000. quadratum fundi *Arcæ*. hanc ſummam multiplica per 270 pedes altitudinis, & prodibunt pedes cubici 328050000 ex quibus unuſquiſque horum conſtabit cubo uno pedum æqualium per longum, latum & profundum. Unde Lector reſolutione facta in paſſus & milliaria, tantam fuiſſe hujus *Arcæ* vaſtitatem reperiet, ut *Romana Urbs* cum toto circuitu, & Territorio ſuo vix ejus capax fuerit. Patet itaque abſurdam eſſe hanc opinionem. Quam abſurditatem ut luculentiùs demonſtrem, producam menſuram duorum Gigantum, quorum mentionem facit *Sacra Scriptura*, *Og* videlicet Regis *Baſan*, cujus lectum ferreum *Sacer Textus* ſcribit fuiſſe 9 cubitorum longitudine; & 4 latitudine; hoc loco ii, qui *Arcæ* capacitatem enormiter grandem, uno ſcilicet cubito 9 pedum aſſumpto, ſe defendunt, utuntur; ſed hallucinantur graviter, & fabuloſis *Rabbinorum* narrationibus involuti, non poſſunt non in quàm abſurdiſſima incidere; ſi enim multiplicaveris 9 pedes in 9 cubitos, quos longitudinem lecti ferrei *Oggi* Gigantis *Sacra Scriptura* obtinuiſſe dicit, & 4 cubitos latitudinis, ſequetur, *Og* ſtaturam fuiſſe 81. pedum, & 36 pedum latitudinem habuiſſe; atque adeò inſtar turris comparuiſſe, quod quàm contra naturam ſit, quis non videt? cum illa humanis juxtà ac animantium corporibus certos conſiſtentiæ terminos attribuerit, quos non excedit. Quæ verò more ſolito *Rabbini* fabulantur, riſui potiùs, quàm fidei humanæ exponenda ſunt. Ajunt enim, hunc lectum ferreum fuiſſe ſolummodò cunas *Oggi*, & cum eſſet adhuc puſio, in eo requieviſſe; ponamus enim puerum proportionem habere ad virum perfectum, ut 1 ad 3 neceſſariò ſequitur, *Og* puerum habuiſſe 3 cubitos in longitudine, id eſt, fuiſſe 27 pedes longum, & 27 cubitos (ô egregium ſanè puerulum!) cum ad perfectam ætatem & virilem veniſſet, habuiſſe, id eſt, 243 pedes, quo nil abſurdius fingi & excogitari poteſt. Non igitur in menſura lecti ferrei intelligendi ſunt cubiti 9 pedum, ſed cubiti, quorum nos hoc loco menſuram deſcripſimus, ex quorum computu cognoſcemus, lectum *Og* non niſi 13½ pedum longum fuiſſe & latum 6 quæ menſura melius ſuſtinere poteſt etſi inſolitam, & exorbitantem adhuc humanæ ſtaturæ granditatem; neque enim veriſimile eſt, *Og* præciſè totius lecti longitudinem, & latitudinem expleſſe, undè detractis à longitudine lecti duobus pedibus ſuprà & infra, *Og* non niſi decem pedum fuiſſe cenſebitur. Hunc autem cubitum à nobis propoſitum verum eſſe, menſura Hebraica, quæ per vocem אמה cubitum explicat, ſat docet; neque diſſonat Chaldæus Paraphraſtes hiſce verbis:

Cubitus geometricus ab *Arca* rejicitur.

Lectus ferreus *Og* regis *Baſan*.

Deut. 3. *verſ.* 11.

Staturæ vaſtitas *Og* regis *Baſan*.

Fabula *Rabbinorum* de *Oggi* dum adhuc puer eſſet, magnitudine ex ferreo lecto collecta.

Lecti *Og* quantitas.

וערשיה הערסא דברולא תשעאמין באחת איש:

id eſt, *Lectus ferreus ejus fuit 9 cubitorum, in cubito Viri. Græca 70.* ἐννέα πηχῶν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ εὖρος αὐτῆς ἐν πήχει ἀνδρός. Cui *Hebræa* reſpondet: באמת איש. ubi lectio *Arabica* habet: علي قياس دراع يد رجل *ad menſuram cubiti manus hominis, ſive virilis*; undè rectè concluditur, hîc non intelligi cubitum *Og* Gigantis, ſed cubitum viri perfecti, & optimè proportionati; aliàs enim cubitus ille non eſſet communis & legalis, ſed exoticus, peregrinus & Gigantibus ſolummodò accommodatus, quem lex vetat, ut ex ſequentibus patet. Legitur *lib.* 1. *Reg. c.* 16. *Goliath* altum fuiſſe ſex cubitis & palmo, quos cubitos, ſi geometricos, juxta ſententiam eorum, quos *ſuprà* refutavimus, dixeris, *Goliath* neceſſariò altus fuiſſe demonſtrabitur 54 & uno

Cubitus ſacer applicari Giganteo cubito non poteſt.

Goliath ſtatura quanta? juxta eos qui geometricis cubitis utuntur.

uno palmo, quam menſuram ſi juxta corporis humani ſymmetriam & proportionem diſtribuas, clarum eſt, caput ipſius fuiſſe novem pedum, à menti extremitate ad verticem, ad quam proceritatem cum corpus humanum non poſſit pertingere, ita quoque fieri non potuit, *Davidem* caput ejus vaſtiſſimum, & ſeipſo grandius, graviuſque ad *Saulem* transferre potuiſſe; tranſtulit autem, & coram *Saule* id exhibuit. Patet ergò ex adverſariorum argumento abſurdum. Dicimus autem juxta cubitum à nobis aſſumptum decem pedum communium fuiſſe, id eſt, palmorum hodiè uſitatorum 15 ad quam altitudinem vix homines pertingunt. Pari pacto in *Exodo* altare fieri præcipitur trium cubitorum, qui ſi pro geometricis ſumatur 9 pedum, altare neceſſe eſt fuiſſe 27 pedum, ac proindè nullius in ſacrificiis uſûs, niſi ſcalis ad aram admotis, quod à ſacrorum ritu prorſus abhorret; juxta noſtrum verò cubitum non fuit niſi 4½ pedibus altum, quod rationi conformius eſſe, nemo niſi inſenſatus inficiabitur. Innumera hoc loco paſſim ex *Sacris Literis* de noſtri cubiti certitudine adduci poterunt, ſed hæc ſufficiant.

Vera *Goliath* magnitudo.

Altare à *Moyſe* extructum.

CAPUT IX.

De Proportione Arcæ *ad ſymmetriam corporis humani, & de ejus capacitate.*

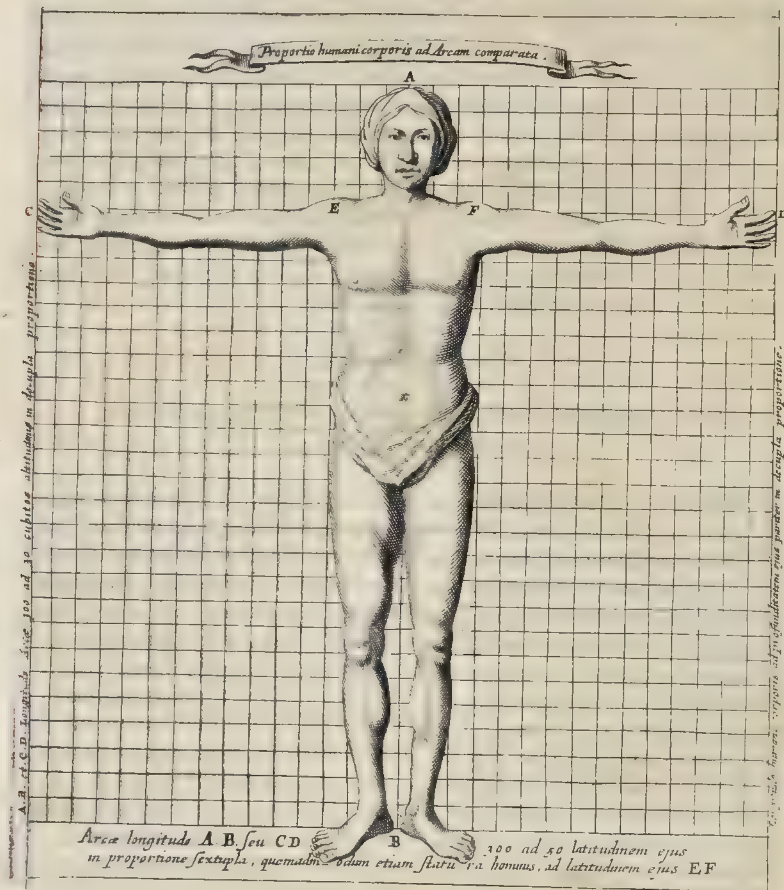
Eſt in proportione corporis humani neſcio quid τὸ θεῖον, *Divinum* tanta omnium membrorum harmonia & ſymmetria conſtitutum, ut nulla in eo reperiatur vel minima portio, quæ non ad alias quàm exactiſſimas habeat analogiæ leges; verùm mirari deſinet Lector, ubi primam humani corporis originem penitiùs expenderit; cùm enim DEUS *Opt. Max.* pro infinita ſua ſapientia illud ex limo plaſmaverit, ei utique eam membrorum ad invicem proportionem tribuit, ut quemadmodum homo plaſma DEI, omnium corporearum ſubſtantiarum eſt excellentiſſimum, majoris Mundi compendium, Sacro Sanctæ Triadis ſignaculum, ita quoque in hoc unico manuum ſuarum opere, omnes corporearum rerum proportiones & menſuras complicaſſe videtur. Non dicam hìc de majoris Mundi ad minorem analogia perfectiſſima; ſileo de admirandis omnium herbarum, plantarum, animaliumque virtutibus, quæ ſemper hominem in omnibus reſpiciunt, ſed enim cum hæc compluribus argumentis in *Operibus noſtris*, *Muſurgia*, & *Mundo Subterraneo* quàm copioſiſſimè proſecuti ſimus, eò Lectorem ablegamus: ſolùm hoc loco agam de memorandis fabricis, quas nobis *Sacræ Literæ* exhibent; uti *Arcam Noë*, *Altare Moſaicum*, & *Templum Salomonis*; quæ fabricæ ad humani corporis ſymmetriam, utique Divino quodam inſtinctu Architectis dictarum fabricarum indito conſtitutæ fuerunt, ut in quibus homo DEO reconciliari debebat, vel ipſa fabrica myſtico quodam typo hominem exprimeret; quæ ordine proſequamur.

Humani corporis fabrica uti à DEO conſtructa fuit, ita omnium proportionum, menſurarumque unicum prototypon eſt.

Primò *Arcæ* longitudo decupla erat ad ejus profunditatem, talis enim eſt proportio 300 ad 30. nam decies triginta dant 300. Rurſum longitudo *Arcæ* erat ſextupla ad ejus latitudinem, talis enim eſt proportio 300 ad 50. nam ſexies 50 dant 300. Eadem eſt proportio dimenſionum in corpore humano, ſecundum naturæ poteſtatem, quàm optimè proportionato, ut nimirum ejus longitudo, quæ ſumitur à vertice uſque ad pedes, ſit ſextupla ad ejus latitudinem, quæ ſumitur à latere dextro in ſiniſtram eundo per medium pectus;

Proportio *Arcæ* ad humani corporis fabricam.

Iterum longitudo humani corporis decupla est, ad ejus profunditatem, quæ sumitur à pectore, & per pectus penetrando in dorsum; ita *S. Augustinus*, & *Ambrosius*, ille *lib. de Civitate* DEI, hic *libro de Arca Noë*.

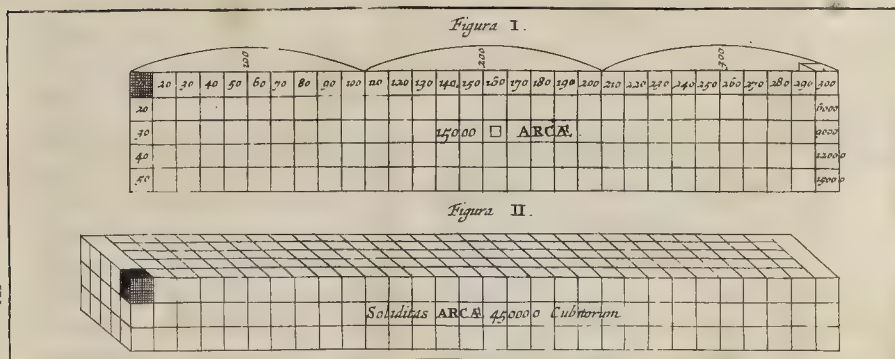
His ita propositis, jam capacitatem *Arcæ* per assumptum à nobis cubitum, pedem & palmum architectonicum paulò minutiùs describemus.

Cum itaque, uti jam sæpius allegavimus, à DEO præscripta *Arcæ* longitudo constituta sit, 300 cubitorum, sive pedum 450 vel 670 palmorum, latitudo verò 50 cubitorum, ut aream sive quadratum *Arcæ* obtineas, multiplicentur 300 per 50 & prodibunt 15000 quadratum cubitorum in *Arcæ* area quæsitum, uti in præsenti figura patet, in quo singula quadrata decem alia in se continere censentur, quæ tamen ad vitandam ex tot linearum ductibus, confusionem, consultò omittendam duximus; est igitur unumquodque latus 10, quadratulum verò 100. cubitorum quadratorum.

Qua-

Quadratum *Arcæ* in cubitis.

Soliditas, sive Altitudo Arcæ *in cubitis cubicis, quorum cuborum singula latera habent decem cubitos,* □ *cubitos* 100 *juxta longitudinem, latitudinem & profunditatem.*

Quoniam verò altitudo *Arcæ* 30 cubitorum altitudinem habet, ut scias *Arcæ* soliditatem, sive quot cubitos cubicos contineat, sic juxta regulas in Geometria tradi solitas, procede. Ducatur altitudo in quadratum *Arcæ*, id est, 30 in 15000 prodibunt 450000 soliditas *Arcæ* in cubitis cubicis, uti in *secunda figura* patet; in qua singuli cubiti, decem alios cubitos continere censentur, uti cubus hic monstrat, quorum 450000 in *Arca* constituuntur. Atque hæc *Arcæ* capacitas considerata solummodò simpliciter sine ullis aliis interstitiis stabulorum, ambulacrorum, intermediorumque trabium, quæ contignationes & divisiones receptaculorum efficiunt, quæ ubi in *Arca* assignaverimus, tunc subtractis iis ab assignato jam capacitatis *Arcæ* numero, perfecta omnium earum in ea reponendarum rerum capacitas remanebit.

Soliditas *Arcæ*.

CAPUT X.

Quomodo Noë *primò Fundamenta* Arcæ *jecerit, id est, Fundum* Arcæ *ligneis subscudibus instruxerit.*

QUando itaque DEUS mandavit *Noëmo*, ut *Arcam* faceret juxta propositum cubitum dimensionis, ex lignis, uti *Septuaginta* dicunt tetragonis, deindè fenestram, ostium, & deorsum cœnacula & tristega faceret, iis sanè verbis principalem solummodò & animantium receptioni aptissimam *Arcæ* dispositionem significasse videtur. Si quid porrò aliud ei addendum restaret, id *Noëmi* jam tum divinitùs illustrati ingenio, tum labori & industriæ, executioni mandandum relinqueretur. Cum enim *Noë* scire non posset, quantæ capacitatis *Arca*, ad tot differentium animalium binarios & septenarios recipiendos extruenda foret; DEUS *Opt. Max.* sua ineffabili pro-

Multa *Noë* addidit *Arcæ* præter ea quæ à DEO ipsi præscripta erant.

videntia talem ipſi in cubitis, ſive longitudinem latitudinemque, ſive altitudinem ſpectes, *Arcæ* fabricam præſcripſit, quæ ad animalia, quæ in eam introducenda erant, recipienda, eſſet ſufficientiſſima. Quæ uti probè cognoverat *Noë*, ita quoque plurima ex ſe, quæ *Arcæ* fabricam commodam redderent, addenda invenit; de quibus tamen *Sacræ literæ* nullam mentionem faciunt.

Figura pedis & palmi.

Unciæ 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

Palmus Romanus quorum unus cubitus facer 3 habet. tertia pars ulnæ.

Noë itaque Divino adjutorio fretus *Arcam* tandem orditus eſt, aſſumpto cubito, quem ſupra deſcripſimus, qui unum & dimidium pedis, ſive quod idem eſt, tres palmos veterum *Romanorum*, qui præciſè ulnæ æquivalent, contineret, juxta lineam hìc appoſitam, quæ tertiam partem unius cubiti, ſive palmum exprimit.

Substructiones *Arcæ*.

Primò itaque *Noë*, ſupra ſingula membra *Arcæ* extruendæ neceſſaria reflexione mentis factâ non ſtatim in ipſo ſolo, ſeu planitie fabricam conſtituendam cenſuit, ſed ante omnia, ſubſtructionis opus effecit, ut ſupra iſtiusmodi, veluti ſupra fundamenta ſolidiſſima, *Arca* jam omnibus numeris abſoluta quieſceret. Verebatur enim ne in ipſo terreſtri plano, immenſa onerum gravitate intra terreſtres partes cum tempore ſubſideret, unde *Diluvio* veniente deindè expedire ſe non poſſet. Quarè primum ſubſtructionum opus molitus eſt, quod tamen partibus *Arcæ* non adnumeraretur, ſed erant veluti fulcra quædam & ſuſtentacula, quibus fabrica nixa inſiſteret; quæ ex ligno duriſſimo ſolidiſſimoque, uti robore, quercu, alno ſimilibuſque, elaborata, tanquam pali Terræ profundius juxta futuræ *Arcæ* longitudinem latitudinemque infixa fuiſſe, veriſimile eſt. Verùm cum hæc multò luculentiùs ex præſenti ſchemate, quàm ex multis verborum ambagibus, cognoſci queant, hìc figuram appono.

Subſtructio *Arcæ*.

Atque hanc ſubſtructionem expoſuimus juxta mentem quorundam, qui eam neceſſariam rebantur, ut *Arca* commodiùs ſupra illam exſtrui poſſet; ſunt tamen alii, qui hanc fulcimentorum molem minimè neceſſariam fuiſſe ſentiant; atque hi *Arcam* in ipſo terreſtri plano, ſine ulla prævia ſubſtructione, à *Noëmo* cœptam fuiſſe arbitrantur, atque murum primò pro ſubſtructione factum cenſent. Ego ne hiſce opinionibus me intricem, relinquo unicuique ſuum ea de re judicium, & me ad ipſam primæ contignationis fabricam à *Noë* cœptam, exponendam accingo. Verum antequam id fiat, de ſentina *Arcæ* nonnihil dicendum reſtat.

Videbat *Noë*, in tanta immunditiarum, urinarum, excrementorumque animalium colluvie locum in *Arca*, in quem ſordes derivarentur, prorſùs neceſſarium eſſe, eumque aliam partem occupare non poſſe, quàm imum ultimumque *Arcæ* fundum; hoc enim niſi fieret, animalibus unà cum hominibus fœtore, putore & intolerabili tot ſtercorum mephiti, in loco potiſſimùm undique & undique concluſo pereundum eſſe prævidebat; carinæ itaque ſentinam neceſſariam duxit, quam & ſub eadem totius *Arcæ* capacitate quatuor cubitorum altitudine, in imo fundo confeciſſe veriſimile eſt, tubis canalibuſque in primam, ſecundam & tertiam contignationem erectis, in quos ſordes in ſentinam exonerarentur, inſtructam; fuit autem ſentina nonnihil ventricoſa, undique & undique aſſamentis & lignorum multitudine ſuffulta, nec non bitumine interiùs exteriuſque ita illita & obducta, Sentina *Arcæ*.

nè

nè quicquam rimis omnibus obſtructis aquæ ſubire poſset; atque hujus ſentinæ tabulatum ſuperius, erat primus primæ contignationis fundus; quam qua arte, & quanta ſoliditate *Noëmum* extruxiſse putemus, exponimus.

Longitudinem itaque *Arcæ* 300 cubitorum, id eſt, 450 pedum, quorum unus cum dimidio cubitum conficiunt, fuiſse, jam ſæpè dictum fuit. Latitudinem verò 50 cubitorum, ſive 75 pedum; altitudinem verò 30 cubitorum, id eſt, 45 pedum, ex *Sacro Textu* patet, quæ in palmos, quorum unus cubitus, tres habet, quiſpiam facile in palmos Romanos redigere poterit.

Arcæ longitudo 300 cubitorum, qui æquivalent 450 pedibus.

Arcæ latitudo 50 cubitor. qui æquivalent 75 pedibus.

Altitudo *Arcæ* 30 cubitor. qui æquivalent 45 pedibus.

Juxta has itaque menſuras, *Noë* primò fundamentum *Arcæ* conſtituit, quæ tamen non extra *Arcæ* fabricam, ſed intra opus ipſum accipi debent; uti verò in hujus primi fundi ſubſtructione totius *Arcæ* moles conſiſtit, utpote ſupra quam oneris pondus univerſi, & moles ædificii tota recumberet, ita quoque præ reliquis partibus eam firmiorem ſolidioremque effecit, uti *Figura ſequens* demonſtrat. Non enim hîc tam quod factum eſt, loquimur, quàm quod id ita fieri potuiſſe & debuiſſe putemus. Quâ verò ratione id fieri poſſe cenſeamus, quantum architectonicis rationibus, & conjecturâ aſſequi potuimus, explicandum reſtat.

Modus extruendi primi fundi *Arcæ*.

Primò itaque veriſimile eſt, ſupra ſubſtructionis molem, id eſt, ſupra paulò antè deſcriptos truncos, ſeu palos, ſecundum latitudinem trabes cedrinas ſeu abiegnas craſſitie cubitales, ordine ſub æqualibus interſtitiis poſitas fuiſſe, quibus aliæ æquales in longitudinem ſuperextenſæ, quæ ea induſtria iis per inciſuras adeò firmiter & validè commiſſæ fuerunt, ut nullo impetu à ſe divelli poſſent, atque adeò totus *Arcæ* fundus ex hujuſmodi trabium firmiſſima connexione commiſſurarumque robore, ſolidiſſimam & indiſſolubilem conſiſtentiam obtineret, quibus multum roboris addebant trabes διαγώνοις, id eſt, diametralibus, tum tranſverſis, tum directis trabibus inſertæ firmiterque commiſſæ, quæ operis molem mirum in modum conſolidabant. Verùm quia ſine Schematiſmo res commodè percipi non poteſt, eum ſubjungam, in quo trabes tranſverſæ ſunt AH. BI. CK. DL. &c, cum intermediis trabibus. In longum porrectæ trabes ſunt: AB. BC. CD. DE. EF. FG. & ex altera oppoſita parte correſpondentes HI. IK. KL. &c: & reliquæ inter extremas haſce mediæ; Diagonales verò, quæ jam dictarum trabium veluti quædam retinacula ponuntur, ad concurſum trabium, nè hinc indè vacillarent, ſolidiùs firmandum. Extremitates quoque trabium ſeu tignorum ita ſe ſtrictim per inciſuras clavis ligneis firmatas amplecterentur, ut dividi nulla vi poſſent. Vide *Fig.* 1. Atque hac arte, vel ſimili, meâ quidem opinione, primus *Arcæ* fundus conſtructus fuit, qui uti per inciſuras æqualem nanciſcebatur, ſine ulla exititiarum partium lignorumque apparentia, ſuperficiem, ita quoque nihil aliud requiri videbatur, quàm ut hujuſmodi ſtrues tabulis & aſſamentis, haud ſecùs ac oſſatura humani corporis carne & pelle, veſtiretur, quod tabulis ex cedro, vel abiete, cæteriſque ſimilibus arboribus diſſectis, dolatiſque ea induſtriâ & ingenio præſtitum fuit, ut unitim connexæ & trabibus clavis quàm validiſſimè firmatæ, à pondere tot animalium, onerumque incubitu, ab omni rupturæ periculo immunes perſiſterent, ſed hæc in *ſequenti figura* 2. contemplare.

Figura 1.

Fundo itaque primæ contignationis peracto, reſtant modò latera *Arcæ*, quæ

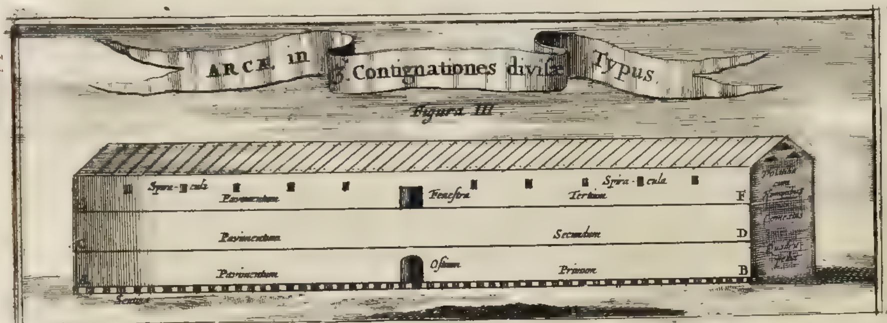
ſecundæ contignationis fundum ſuſtinere debent; atque adeò inter primæ & ſecundæ contignationis fundum totum illud ſpacium habeatur, in quo habitacula & ſtabula animalium collocari debebant; quod ſpatium, quomodò factum eſse potuerit, oſtendimus.

Primò ſupra abacos ligneos ABCD EFG. & HIKLMNO. Columnæ ſive pylæ ligneæ 9 cubitorum altitudinis ſurſum ad perpendiculum erigebantur, ſupra quorum capitella tranſverſim aliæ trabes ſuperimponebantur; quoniam verò ſpatia longiora eſſent, quàm ut onera in ſecunda contignatione eis incumbere ſine ruptura poſsent, hinc aliæ pylæ intermediæ, tranſverſæ trabes illis impoſitæ non exiguam firmitatem fundo ſecundæ contignationis præſtabant, uti in *ſequenti figura* patet AB.CD. CA. & BD. ordine pylas monſtrant novem cubitorum altas, ſupra quas trabes tam in longum, quàm in latum tranſverſim poſitæ, clavis trabalibus firmabantur, & poſteà tabulato veſtiebantur; hoc pacto CABD totam inferiorem, ſive primam contignationem exhibet, PQ. ſentinam ſignat. Quomodò verò in hac primæ contignationis capacitate omnia animalia ſuas ſedes obtinere potuerint, *in ſequentibus* per opticam omnium ſtabulorum animaliumque in iis ſitorum, projectionem exhibebimus.

Primæ contignationis *Arcæ* conſtitutio.

Huic itaque primæ contignationi ſuperpoſita fuit ſecunda contignatio, ſupra eaſdem ſibi correſpondentes pylas; & ſupra hanc tertia contignatio; & ſupra hanc tectum *Arcæ*, unà cum feneſtra & oſtio, ut in *ſequenti figura* patet.

Secundæ & tertiæ contignationis ratio.

DE FENESTRA *ARCÆ*.

Dixit itaque DEUS ad *Noë*: *Feneſtram facies in ea, & in cubito conſummabis ſummitatem ejus*, ubi Hebræa Lectio habet:

Geneſ. 6. verſ. 16.

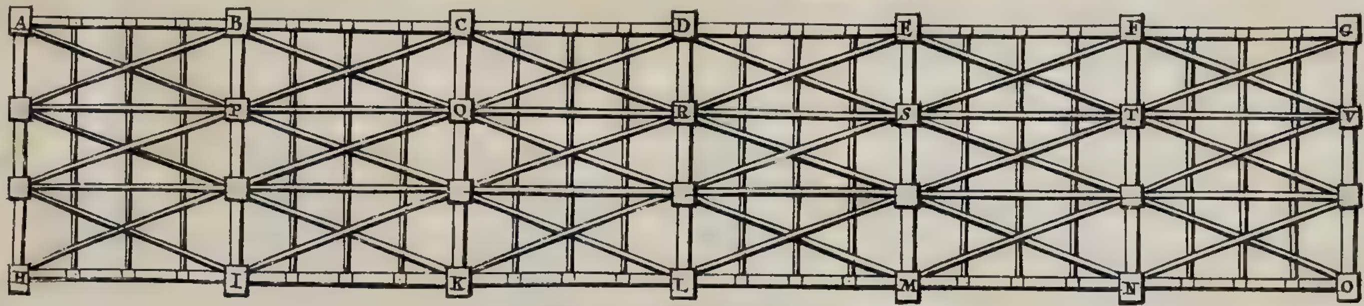
צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה:

Symmachus loco, *Tſoar*, dicit διαφανὲς, id eſt, feneſtram pellucidam, ſeu diaphanam. De hujus feneſtræ poſitione, mirè digladiantur inter ſe tum de ejus loco, tum de modo, quo ea conſtructa fuit; ſunt qui ridicula ſanè opinione putant, totum *Arcæ* tectum feneſtram fuiſse, totam *Arcam* illuminantem; ſunt alii qui putant in antica aut poſtica *Arcæ* parte poſitam fuiſse; non deſunt, qui aſserant, ipſi tecto *Arcæ* inſertam fuiſse; ut interim *Rabbinorum* fabulas omittam. *Raſſi* enim putat, loco feneſtræ Carbunculum ſeu Pyropum fuiſse poſitum, qui luce à natura ſibi inſita totam illuminaret *Arcam* noctu diuque. Nos unicuique ſuam relinquentes opinionem, hoc loco ſolummodò aſseremus, quod *Sacræ Scripturæ Textui*, & vel naturali rationis dictamini magis congruum fuerit. Dicimus itaque, feneſtram non in tecto, non in antica aut poſtica parte poſitam fuiſse, ſed in maximè

De Feneſtræ in *Arca* poſitione opiniones.

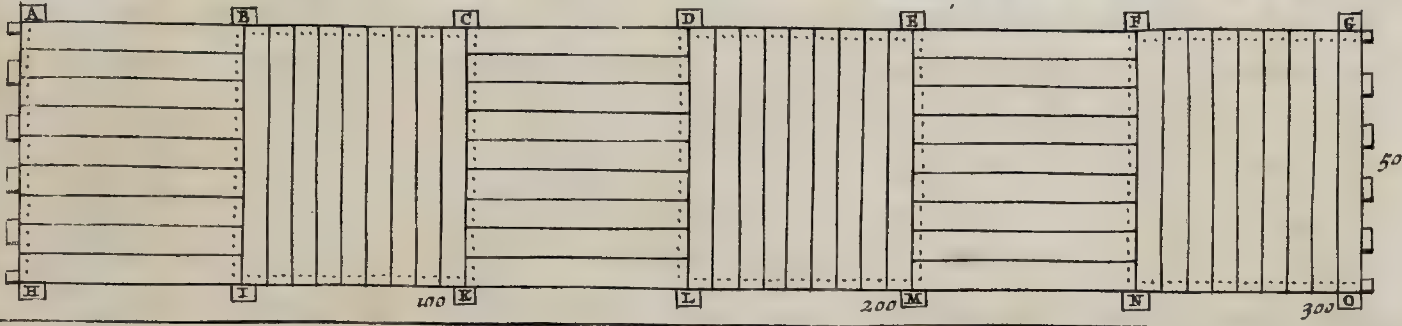
Contignatio ſive Oſſatura primi Pavimenti ARCÆ.

Figura Prima.

Primæ Contignationis Baſis, ſive Fondamentum contabulationis ARCÆ.

Figura Secunda.

maximè eminenti & condigno loco, id eſt in tertiæ contignationis medio poſitam fuiſse. Uti enim eodem in loco homines habitare maximè conveniebat, ita quoque lucem iis quàm maximè neceſsariam fuiſse, nemo inficiabitur, qui ingentis momenti negotia quæ *Noë* cum filiis ſuis de humani generis ſalute, de animalium conſervatione, nutrimentorum unicuique convenientium diſtributione, agitabat, penitiùs expenderit; feneſtram autem ea arte conſtitutam fuiſſe, ut à *Noëmo* facilè aperiri poſſet, (quemadmodum ceſſante *Diluvio* eam aperuiſſe, & Corvum Columbamque per eam emiſiſſe legimus) non ex tabulis ligneis, ut multi perperam ſentiunt; hoc enim pacto lumen non admiſiſſet, neque ex vitro facilè ad tempeſtatum inſurgentium procellis reſiſtendum nimis frangibili, ſed vel lapidibus, quem Phengitem vocant, aut Cryſtallo, vel etiam Selenite, ſimilibuſque lapidibus diaphanis pelluſtribuſque corporibus elaboratam fuiſſe cenſemus; atque adeò firmiter tabulato laterali inſertam, ut à tempeſtate *Diluvii* tempore nihil ei periculi eſſet, tomentoque rimis omnibus adeò obſtructis, ut aqua penetrandi locum non reperiret. Rurſùm non eſt ullum dubium, quin *Noë* quoque ad nonnullam lucem etiam mediæ contignationi immittendam, complures hujuſmodi feneſtellas minores ex eodem diaphano lapide confectas lateris tabulatis inſeruerit; de quibus etſi in *Sacris Literis* nihil legatur, multa tamen DEUM *Noëmi* arbitrio reliquiſſe, ea adjungendi, quæ perfectioni *Arcæ* maximè convenire videbantur, haud incongruum videri debet, uti *in præcedentibus* diximus.

Vera feneſtræ poſitio.

Complures feneſtellæ in *Arca*.

His ita rectè propoſitis, ſumma modò nobis difficultas explicanda reſtat, quæ mirum in modum Interpretum ingenia torſit, & eſt: quod nonnulli feneſtram unius tantummodò cubiti menſurâ conſummatam fuiſſe putent, idque ex *Sacro Textu* evincere ſe poſſe ſentiant; dum dicit: *Feneſtram in* Arca *facies, & in cubito conſummabis ſummitatem ejus.* Verùm qui Textum hunc probè ponderârit, is apertè videbit, cubitum illum, non ad feneſtram, ſed ad tecti altitudinem referendum eſſe; quaſi diceret, feneſtram in *Arca* facies amplitudinis convenientis, ubi nullus intelligi debet cubitus ejus quantitati aſſignatus, ſed in cubito conſummabis ſummitatem ejus, ſcilicet *Arcæ*, refertur ad tecti medianam altitudinem: undè in verbis uti non contemnenda amphibologia occurrit, ita eam facile ſolvit *Lectio Hebraica*, ubi in ſyllaba finali vocis תכלנה id eſt, *Na*, eſt fœminini generis, & ſignificat affixum verbo תכל *Thecalna*, id eſt, *conſummabis, perficies*, ſive *abſolves eam*, id eſt, *Arcam*; neque fieri poteſt, ut ſtante Hebraici Textus veritate hæc vox *Thecalna*, ad feneſtram referatur, cum צהר *Tſoar*, id eſt, *Feneſtra*, ſemper maſculini generis ſit: *Theva* verò ſeu *Arca* fœminini generis. Accedit hiſce, quod ſanè magni momenti eſt, ad demonſtrandum id, quod aſſumpſimus, videlicet non hîc per cubitum; quo conſummanda dicitur, feneſtram, ſed altitudinem tecti *Arcæ* intelligi debere, tanquam fabricæ hucuſque abſolutæ ultimum complementum; ſiquidem ſine tecto *Arca* quadamtenus imperfecta cenſebatur. His ipſis itaque verbis DEUS (cum aliàs tecti mentio nulla fiat) tectum in cubito conſummari voluit, id eſt; tectum ex lateribus utrimque ita paulatim aſurgentibus, ut media totius *Arcæ* longitudo, ultra ſupremæ contignationis ſummitatem, *Arcæ* tectum, non niſi cubito in altum elevaretur, quod Hebraica vox מלמעלה *milmagnela*, id eſt, *ab imo in altum* recte exponit, nec abludit Chaldaica Paraphraſis:

Quomodo feneſtra *Arcæ* intelligi debeat comparata ad tecti altitudinem.

ניחור תעביד לתבותה ולאמתא תשכללינה מלעילא :

Geneſ. 6. verſ. 16.

Id eſt, *Feneſtram facies* Arcæ, *& hanc conſummabis in cubito ſurſum*; cui Græcus textus

tus prorsùs consonat. Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν. id est, *colligens* Arcam *facies*, *& cubito consummabis eam sursum.* Ubi cum nulla fenestræ fiat mentio, certè 70 *Interpretes* ad solius tecti altitudinem unico cubito consummandam, respexisse videntur: Fenestræ verò magnitudinem arbitrio *Noëmi*, uti multa alia, reliquisse, censere debemus.

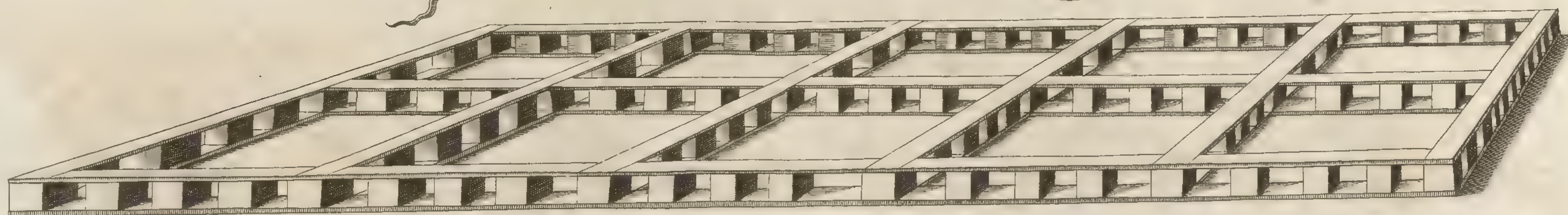
Fenestra ubi posita fuerit. Fuisse autem à Deo, *Noëmo* fenestram in *Arca* præscriptam, ita accommodatam ut partim ad lucem sufficientem obtinendam, partim etiam, ut eâ apertâ, suo tempore tùm ad statum *Diluvii* extra *Arcam* considerandum, tùm per Corvi, Columbæve dimissionem, ad deficientium paulatim aquarum constitutionem explorandam, servire posset. Quamvis *Noë* quoque tum noctu, tum interdiu in obscurioribus *Arcæ* meatibus, multiplici lucernarum apparatu usus sit, sine quarum ope, nil in tenebrosis ambulacris rectè constitui poterat.

Ostii *Arcæ* positura. Porrò non minus de ostii positura inter *Interpretes* dissidium est: sed qui inconcinnas multorum de eo opiniones nosse desiderabit, is adeat dictos hujus loci *Explanatores*. Nos hîc non tam quid factum sit, quàm quomodò ostium istud recto rationis dictamine fieri debuerit, explanandum duximus. Textus habet: *Ostium autem Arcæ pones è latere*: ופתח התבה בצדה תשים. *& portam* Arcæ בצדה *in latere pones.* (Genes. 6. vers. 16.) Ex quo latere, dextróne an sinistro, quot cubitis mensuranda, uti *Sacra Scriptura* silet, ita quoque arbitrio & industriæ *Noëmi* illud constituendum permisit. Undè quidam ponunt in primo tabulato, alii in secundo, quia primam contignationem aquis submersam putant. Nos tanquam veriorem primam sententiam amplectimur: Ratio est, quia animalia, non natando *Arcam* ingressa sunt, uti secundæ sententiæ *Authores* asserunt, sed per pontem, (ut posteà ostendemus) *Arcam* ascenderunt, usque ad primæ contignationis tabulatum, ubi statim eorum nidi seu stabula disposita habebant, ne ex secundæ contignationis tabulato in primum descendere summo labore & difficultate cogerentur. Haud dubiè itaque porta *Arcæ* in infimo tabulato constituta fuit, satis ampla, pro maximorum animalium ingredientium capacitate. Qui amplitudinem ejus 15 aut 12 cubitorum faciunt, falluntur, sufficiebant octo, aut novem cubiti, qui faciunt 16 pedes seu palmos 24. congrua sanè altitudo ad Elephantes, animantium maximos recipiendos; utpote quorum altitudo octo aut novem cubitos, uti experientia nos docuit, non excedit.

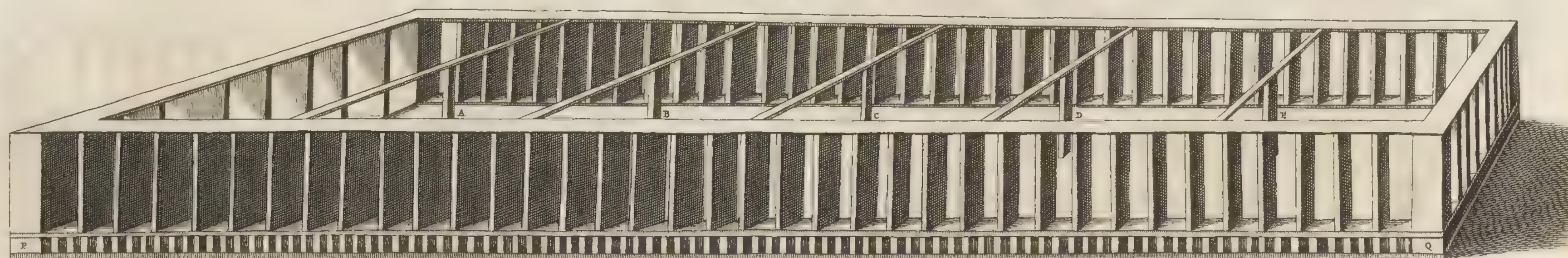
Portæ *Arcæ* constitutio. Qui verò plures cubitos ponunt, illi portam ejus incongruè secundæ contignationi inserunt. In medio verò longitudinis *Arcæ* veluti commodiori loco constitutam nemo dubitare potest, qui architectonicas rationes rectè expenderit. Multi porrò arbitrantur, ipsum ostium, sive portam unà serviisse pro ponte sublicio, per quem animalia in *Arcam* ascenderent quatuor cubitorum altum; idque probari posse putant, quod Deus aforis clauserit ostium; id tamen verisimile non est, cum & porta ita aperiri potuerit, ut aforis reductis valvis facilè claudi potuerit. Congruentiùs itaque loquemur, si dicamus, pontem separatum fuisse ab ostio, uti posteà in *ipsa Figura* exhibebimus; ostium enim cum suis valvis adeò scitè accommodatum fuit à *Noë*, ut clausum, de nulla aquæ penetratione periculum esset, utpote quod bitumine intùs & extrà quàm exactissimè oblitum esset, quod de ponte sublicio dici non poterat. Restat ut jam varias *Arcæ* formas, quas varii hujus loci *Interpretes* ei attribuunt, exponamus; ut ex earum consideratione, quænam menti *Noë* congruant, patefiat.

Typus substructionis ARCÆ, supra quam extruebatur Moles totius.

Fig. I.

Typus I. Contignationis receptacula Animalium cum Sentina.

CAPUT XI.

INTERPRETUM hujus loci,

De Forma Arcæ Noëmicæ *Sententiæ.*

INter cæteras *Interpretum* agitatas opiniones, nullam tam diversam, ac eam, quæ de *Arcæ Noëmicæ* forma & figura controvertitur, reperi, quarum nonnullas, uti absurditate non carent, ita hoc loco refellendas censui.

Primò Origenes Arcæ figuram, talem fuisse imaginatur, qualem parallelopipedum in pyramidem sectum refert, uti in *sequenti Figura numero* 1. patet.

Forma *Arcæ* ab *Origene* præscripta subsistere non potest.

Hâc *Origenis* opinione, quid absurdius, quid incongruentius, incommodiusque concipi possit, non video. Si enim talis figuræ *Arca* fuit, quis tristega in ea rectè componet? ubi stabula juxta requisitionem animalium rectè disponentur? certè circa angulos A C. *Arcam* ad stabula animalium accomodanda ob declivitatem tecti, angulorumque angustiam prorsus inidoneam fuisse, quis non videt? ubi secunda contignatio D. intra *Arcam* plùs æquo coarctata sufficientem locum obtinebit? quomodo tertia contignatio F. G. pæne in nihilum redacta, tantam volucrium multitudinem hominumque habitationem capere potuit? Accedit, quod sub hac forma constructa, ventorum flatibus, fluctuumque turbinibus facile subverti poterat, utpote quæ mole non staret sua, neque suis librata ponderibus commodè fluctuaret. *Arca* itaque hoc pacto extrui non potuit ob eam, quam diximus incongruam formam.

Arcæ forma ab *Hugone Victorino* præscripta incongrua est.

Secunda de *Arcæ* forma sententia fuit *Hugonis Victorini*, qui hoc pacto *Arcam* dividit; putat itaque *Arcam* compositam fuisse ex duabus partibus, quarum una inferior erat, cujus altitudinem 15 cubitorum facit, & continebat tria distincta receptacula, quorum *Infimum* Sentinæ, *Secundum* Penuario; *Tertium* ferocium animalium habitationi destinatum erat. Superior *Arcæ* pars altera 15 cubitis alta, quam ipse tectum *Arcæ* superpositum appellat, in qua *Noë* cum filiis, eorumque uxoribus, tum omnigenæ avium, tum terrestrium animalium mansuetarum species continebantur. Sed utrum hîc *Arcæ* forma subsistere queat? inquiramus. Primò infimam *Arcæ* portionem 15 cubitis altam, in tria, ut diximus, receptacula distinguit: in Sentinam, in Penuarium, & in ferocium animalium habitationem. Ponamus autem, Sentinæ receptaculum fuisse quatuor cubitorum, uti & nos ponimus; Penuarium fuisse quinque cubitorum, & Zootrophii spatium fuisse sex cubitorum; Jam quæritur, ubinam ostium *Arcæ* locum suum habuerit? Si dices, in latere, ita ut statim in Penuarium aditus concessus sit, id concedi nec debet nec potest; sequeretur enim animalia ferocia primò ingressa fuisse in penuarium, quàm in propriam iis destinatam stationem: Quæro jam, quomodò & per quas scalas ponderosiora animalia ex Magazino in Zootrophium ascenderint? Quod uti concipi non potest, ita quoque veluti incongruum facilè refellitur; Si verò ostium *Arcæ* ad limen tertii receptaculi sex cubitis alti, quod animalium ferocium habitationi destinabatur, positum fuisse dicat; hoc multis de causis pariter admitti non potest, cùm ostium non nisi sex cubitorum altum minus fuerit, quàm ut grandioris molis animalia illud subire, nec in ea, stabula reperire potuerint, proportioni

Ostium *Arcæ* incongruum situm.

 eorum

eorum molis congrua. Accedit quod ostium *Arcæ* novem cubitis altius fuerit, quàm oportuerit, cùm illud in infima contignatione locum ad faciliorem quadrupedum introitum, habere debuisse, vel ipsa ratio dictet. Auget difficultatem, quod hoc pacto *Arca* non rectè æquilibrata ponderosius leviori suprà impositum habuerit. Dispositionem itaque *Arcæ* hoc pacto ab *Hugone* factam veritati minimè consentaneam esse, luculenter patet. Sed procedamus jam ad superiorem contignationem tum hominum, tum volatilium, mitiorumque quadrupedum habitationi destinatam, quam ipse pariter 15 cubitis altam fuisse asserit, & *Arcæ* tectum vocat; si *Arcæ* tectum, ergò nulli huic parti latera πρὸς τὰς ὀρθὰς directa, sed totum tectum in pyramidis formam, cujus apex 15 palmorum erat adaptatum fuit, ubi pariter plurima ob incommoditatem loci incongrua occurrunt; *Primò* fenestram in ipso declivi tecto fuisse positam; *Secundò*, aditum animalibus quadrupedibus, in eam sine ostio non patuisse; *Tertiò*, maximam hujus *Arcæ* partem, ob nimiam, quæ ex pyramidali *Arcæ* forma resultat, coarctationem fuisse inutilem, incommodam & prorsùs exigui usus; *Quartò*, quod tectum 15 cubitorum altum *Arcæ* superfluum, & secundùm artem vitiosum erat; quid plura? quis non videt, *Arcæ* tectum contra architectonicæ artis regulas improportionatum, turpe aspectu, pusillum, & quasi nanum propter angustias laterum semper magis magisque vergentium in acumen; Domicilium enim hominum adeò hac tecti constitutione fecit incommodum, ut fermè tertiam partem capacitatis *Arcæ*, quam nos superius 450000 cubitorum solidorum capacem fecimus, detraxerit; certè ipsa pyramidalis constructio tecti, etiam super basi solidâ fundata, adeò operosa & ardua videtur, ut quomodò consistere potuerit, vix quispiam dispiciat, cum vel ipsa dissimilium corporum, & inter se discordantium commissura, nisi robustis subscudum colligationibus, nec non crebris transversisque trabium fulturis validissimè compingatur, inferiorem *Arcæ* partem immenso testudinis pondere aggravatam, certo dissolutionis periculo exponeret, ut proindè, quænam ex hisce duabus *Arcæ* formis, *Origenis*, an *Hugonis*, absurdior sit, nesciam; sed ne quicquam omisisse videar, formam *Arcæ* supponam. *Fig.* 2.

Tectum Arcæ prorsus inidoneum.

Sed jam *Cajetani* sententiam evolvamus, qui verbis Sacri Textus, *& in cubito consummabis summitatem ejus*, deceptus, putavit eam *Arcæ* figuram fuisse, ut latera ejus in supremo adeò coarctarentur secundum latitudinem, ut licet totam *Arcæ* longitudinem ipsa retinerent, attamen secundum latitudinem non amplius uno cubito distarent, ita ut superficies in supremo vertice plana, & horizonti parallela, non nisi cubiti latitudinem haberet, per totam *Arcæ* longitudinem extensam. *Cajetanus* itaque totius *Arcæ* molem sub forma prismatis truncati exhibet, cujus interiora latera cum pavimento angulos 60 graduum constituerent; forma sane perquam incongrua, & quoniam omnia illa incommoda incurrit *Arcæ*, quæ præcedentes *Arcæ* figuræ, ideò doleo, quod viro docto, & cæteroquin subtilissimo subscribere nequeam. Sub hac enim forma tota *Arca*, non nisi tectum fuit, sub quo, quomodò tristega, id est, triplex concamerationum distinctio extructa esse potuerit, non capio; ut proinde ausim dicere, dimidiam capacitatis *Arcæ* portionem inutilem & prorsus ad tot animalia continenda ineptam fuisse. Nam si Geometriam consuluisset, optime cognovisset, quod dixi; cum omne prisma, sui parallelopipedi obliquanguli, dimidium esse à Geometris demonstretur; sub hac forma; reliqua extructæ *Arcæ* incommoda facile quisque luculenter perspiciet. Accedit, quod animalia per ostium tecti, ut & volucres per fenestram in tecto pariter

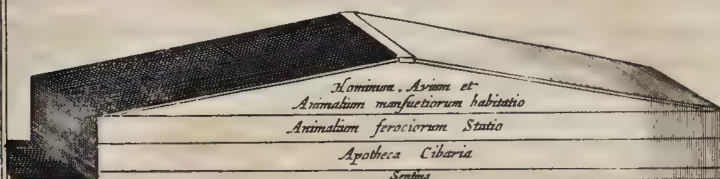
Cajetani de Arcæ forma sententia, incongrua est.

riter

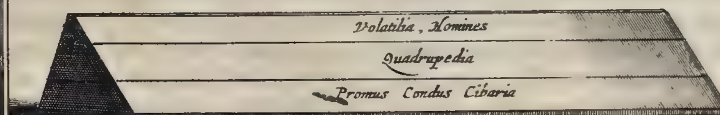
Schematismus, quo diversæ Formæ ARCÆ juxta diversas Authorum opiniones exhibentur.

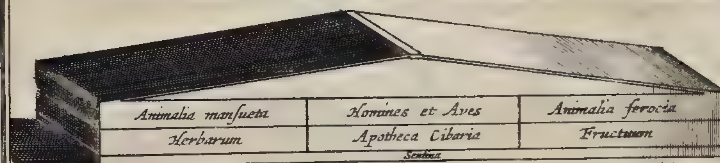
II. Forma ARCÆ Secundum HUGONĒ VICTORINUM.

III. Forma ARCÆ Secundum CAJETANUM.

IV. Forma ARCÆ Secundum LYRANUM.

riter collocatam intrare debuerint, quod uti absurdum est, ita latiùs ea describere non expedit.

Lyrani de *Arcæ* forma sententia absurda.

Porrò *Lyranus* hoc loco *Arcæ* formam sic describit: primò pro basi *Arcæ* ponit Sentinam; pro *prima* contignatione ponit Apothecam, seu Magazinum commeatûs; In *secunda* contignatione omnia animalia tam quadrupedia, quàm volatilia, unà cum hominum habitatione commiscet; *Tertiam* verò stationem vacuam relinquit, utpote quæ tecti vice serviret, conjunctura verò laterum tecti, planum reliquit horizonti parallelum, cujus superficies secundum latitudinem esset unius cubiti, juxta verba Mosis, & *in cubito consummabis summitatem ejus*. Hæc sententia pariter, uti subsistere non potest, ita errorem in ea commissum paucis demonstrandum duxi.

Cùm *Arca* altitudinis fuerit 30 cubitorum; *Lyranus* verò tectum, altiùs quàm oportuerit, elevaverit, & tametsi nil de altitudine tecti dixerit, potuit tamen id ab eo sumi vel altius, vel humilius. Ponamus jam, illud ab eo elevatum 10 cubitos; constabant consequenter reliqua sub tecto triplicis contignationis receptacula 20 cubitorum; si itaque Sentinæ altitudinem demus quinque cubitorum, competent ex reliquis contignationibus Magazini, & Zootrophii singulis quinque cubitorum altitudines. Si itaque sic se res habet; quæri jam potest, quomodò majori corporis mole prædita animalia, aut *Arcam* per portam adeò angustam ingredi, aut intromissa, sub adeò violento statu consistere potuerint? Quid plura? Cum ostium in hujus formæ *Arca*, 15 cubitis altum fuerit, quàm altum oportuit pontem fuisse, per quem animalia ingredi debebant? Rursùs, cum in superiori habitatione, totius naturæ seminarium constitutum fuisse, *Lyranus* opinetur; quis non videt, *Arcam* immenso hoc animalium, hominumque pondere aggravatam, vel ad primum ventorum aquarumque impetum, eversionis periculum evadere non potuisse, quemadmodùm in navibus fieri solet, in quibus pondera, non superiori navis regioni, sed carinæ, profundiori navis portioni ad æquipondium committuntur. Cùm itaque hæc eadem incommoda & difficultates præcedentium incurrat, eam unà cum illis repudiandam censeo. Quænam igitur vera *Arcæ* forma fuerit, nos *Buteonem* secuti, in *sequentibus* docebimus.

Editus præteritis annis *Ulmæ* libellus Germanico idiomate conscriptus ab insigni Mathematico, & Architecto *Josepho Furtenbach*; in quo pulchrè sanè & breviter *Noëmicæ Arcæ* fabricam descripsit; sed uti eam sub rotunda & ventricosa figura exhibuit; tectum quoque altius elevaverit, ac *Sacra Genesis* præscribat, ita quoque non undiquaque *Sacræ Scripturæ* sensui satisfecit; Cætera verò omnia quoad sentinam, 3 Contignationes, stabula, mansiunculas nidosque animalium, meæ prorsus congruunt descriptioni; hanc fabricam sub congrua proportione, juxta mensuras & proportiones à *Mose* descriptas unà cum stabulis & mansionibus animalium, ligneo quodam prototypo, in lacu quodam, seu Vivario fluctuantem exhibuisse scribit; τέχνασμα sanè dignissimum, quod Principes opulenti imitentur. Sed jam ad alia.

SECTIO III.

De habitaculorum, nidorum, seu stabulorum in *Arca* Distributione.

CAPUT I.

De Noëmi *infusa Scientia circa ea, quæ in* Arcæ *constructione necessaria videbantur, & sine quarum rerum notitia* Arca *construi non poterat.*

I quis ingens hujus *Arcæ* Architectonicum opificium penitiùs expenderit, is admiratione utique attonitus hærebit in considerandа infinita ferè rerum scitè disponendarum multitudine & varietate; & proindè quâcunque tandem humanâ industriâ & ingenio, sine supranaturali scientia illud fieri non potuisse apertè fatebitur. Nam uti id opus est ferè incomprehensibile, ita quoque humani intellectus limites longè excedit. Perfecit tamen *Noë*, id DEO Magistro. Quomodò verò continuâ sui Divini Magistri assistentiâ id conficere potuerit, nemo facilè animo suo conceperit. Nosse itaque eum primùm oportebat, quot nidi, seu stabula, aut mansiunculæ in prima *Arcæ* contignatione constituendæ forent; & quoniam animantium in natura rerum, summa, sive vires & proprietates, sive corporeæ molis quantitatem spectes, diversitas est, scire debebat, juxta molem uniuscujusque, tum animalis, tum stabuli, pro binis & binis ex immundis, pro septenis & septenis ex mundis, locum ultra molem animalium, sat capacem constituere: quoniam verò inter dicta animalia, magna intercedit vel Sympathia, vel Antipathia, lis & concordia, ignorare non debebat, quænam consocianda, quænam dissocianda, ne unum alteri detrimentum cum destructione generis adferret. Verisimile itaque est, illum animalia, quæ socialem vitam amant, à ferocioribus separata in remotioribus *Arcæ* regionibus constituisse; quia tamen inter feroces nonnullas belluas irreconciliabile quoque odium intercedit, ut *Elephantem* inter & *Rhinocerem*; hisce pariter providentiâ suâ remedium contulisse, paulò post patebit; In stabulis quoque singulis animantibus appropriatis, eum præsepia, cratereſque aquâ confertos, utpote ad animalium potum pernecessarios, ita aptè distribuisse credimus, ut singulis & omnibus nihil ad vitam sustentandam deesse potuerit. Quoniam verò ex ingenti excrementorum colluvie, quâ strictiora stabula explebantur, animalia magnum sanitatis damnum ex nimio fœtore, & fæculenta stercorum congerie, incurrere posse videbat, hinc de foraminibus aut craticulis ferreis in medio stabuli nonnihil declivis, ad sordes per eas in sentinam derivandas, efficiendis, modum quærebat: de canalibus quoque, & siphonibus antlia instructis, quarum ope, aqua ex hydrophylaciis in constitutos crateres derivaretur, constituendis, seriò cogitabat. Norat etiam, quo artificio extruenda singula; sciebat antliæ vim motricem; rursum quantam stabulum unicuique animali constitutum, altitudinem, latitudinem, longi-

Solis naturæ viribus ab homine sine DEI illuminatione fieri non poterat.

Amor & odium Animalium.

Crateres aquarum.

Sentina.

Siphones ad aquas derivandas.

Antliæ.

Stabulorum sufficiens capacitas.

longitudinemque habere debebat, nè animalia arctim & incommodè starent, sed uti necessitas requirebat, sese nunc in hanc, modò in illam partem vertere possent; quod nisi fieret, animalia ex isthoc nimis coacto & violento statu, deficere posse certò providebat; & ne quicquam ad necessariam victùs administrationem deesset; undè etiam per nonnulla interstitia singulis stabulis adnexa, ut ad animalia facilis aditus daretur, reliquit. Porrò in secunda contignatione optimè intelligebat, quomodò granaria, horrea, & annonæ penuaria constituenda, ut indè facilè commeatus, victusque singulis animalibus congruus suppeditaretur. Sed de hisce in *sequentibus* pluribus. Certè ingenti providentiâ opus erat, non solùm quid quadrupedibus, sed quodnam generi volucrum, quarum innumerabiles species sunt, nutrimentum congruebat, discernere; & quomodò singulæ juxta naturam & proprietatem earum gubernandæ essent, nè mediis necessariis deficientibus, vitæ periculum subirent, quæ utique incredibilem physiologiæ notitiam requirebant; ut carnivora à baccivoris separata, in mutuas inimicitiæ pugnas non inciderent; undè singulas species avium separatis caveis inclusas fuisse nemo dubitare debet, exceptis iis volucribus, quæ omnem caveæ habitationem respuunt: amphibiis quoque animalibus, de receptaculis congruis, id est aquaticis providisse, haud incongruè ei videbitur, qui naturas hujusmodi animalium rectè novit. Non dicam hìc de *Noëmi* habitatione in omnem usum accommodata; cui proculdubio alia receptacula adjunxit, in quibus omnis generis instrumenta continebantur, & intra quæ tanquam in armaria quædam rustica, domestica, hortensia, quæcunque tandem in renascentis Mundi primordio ad usum humanum necessaria videbantur, congessit. De quibus in *sequentibus* fusior dabitur dicendi materia. Patet itaque ex dictis, quamnam rerum notitiam habere debuerit *Noë* in hoc Seminario Naturæ tam providè adornando.

Interstitia stabulorum.

Commeatus receptacula.

Volucrium caveæ.

Habitatio *Noë*.

CAPUT II.

De Distributione Stabulorum, seu mansionum in prima Arcæ *contignatione à* Noëmo *peracta, pro animalibus quadrupedibus & Reptilibus.*

Genes. 6. vers. 16.

DIxit *Dominus* ad *Noë* :

תחתים שנים ושלשים תעשה:

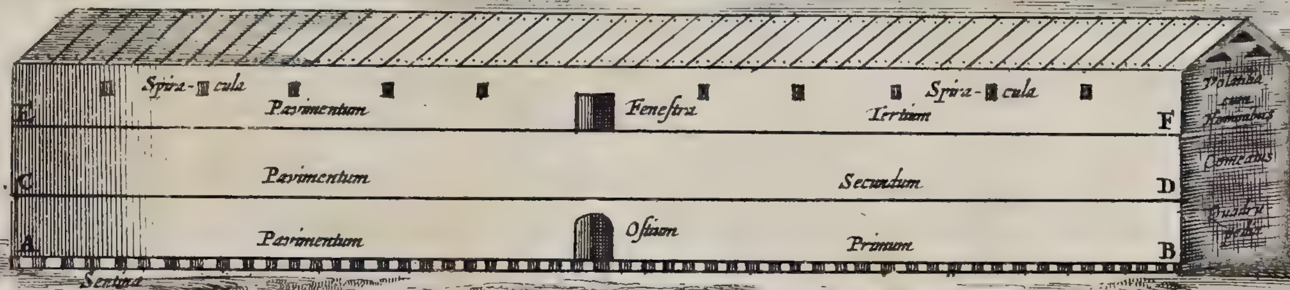
Cœnacula & tristega facies in ea. Ubi Septuaginta sic habent : κατώγεια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν. Id est, *inferiora bicamerata, & tricamerata facies eam.* Paraphrasis Chaldaica hoc modo habet:

מדורין ארעאין תנינין ותליתאין תעבדינה:

id est: *habitationes inferiores, secundas & tertias facies in ea.* Quænam ex hisce Lectionibus cœptæ à nobis fabricæ melius congruat, jam exponamus.

Quid per distega & tristega intelligatur.

Ubi *Hebreica Lectio*, Cœnacula, & tristega habet, Symmachus δίστεγα καὶ τρίστεγα, id est, *per duo, & tria tecta*, quod idem est, ac diceret, *facies eam duorum aut trium tectorum*. ubi per tectum non intelligitur tectum quod operit *Arcam*, sed pavimenta contignationum, hoc enim pacto per δίστεγον significari potest pavimentum secundæ & tertiæ contignationis, quæ sunt veluti tecta quædam, seu tegumenta, quibus clauduntur habitacula contignationum, in quas *Arca* divisa fuit; per τρίστεγον verò primæ, secundæ & tertiæ contignationis

ARCÆ in 3. Contignationes divisæ Typus.
Figura III.
Spira-cula
Spira-cula
Pavimentum
Fenestra
Tertium
E
F
Pavimentum
Secundum
C
D
Pavimentum
Ostium
Primum
A
B
Sentina
Volatilia
cum
Hominibus
Commeatus

tionis tecta, sive pavimenta intelliguntur; ut in sequenti figura apparet, ubi *Arcam* divisam vides in tres contignationes, in quibus A B. primæ contignationis pavimentum, seu tectum, aut tegumentum sentinæ exprimit; D C. verò pavimentum, seu tectum, quo clauditur primæ contignationis in totius *Arcæ* longitudinem, extensum spatium Quadrupedibus destinatum; E F. verò tectum seu pavimentum, tertiæ contignationis pavimentum, seu tectum, quo secundæ contignationis spatium concluditur, ultimum verò tectum totius *Arcæ* complementum est.

Consentit hisce *Textus Græcus*, qui quod Symmachus δίστεγον & τρίστεγον dicit, 70 Interpretes exprimunt per

Diorophæ Triorophæ, quid?

διώροφα & τριώροφα, id est, *bicamerata & tricamerata*, quorum omnium sensus est, *Arcam* in tria interstitia, seu tabulata infima, media, & suprema, veluti in tres aulas amplissimus in totius *Arcæ* longitudinem extensas dividi; quæ pulchrè sanè *Paraphrasis Chaldaica* exponit, ut suprà patuit, habitationes inferiores, secundas & tertias facies in ea; quibus quæcunque de tribus contignationibus hucusque dicta sunt, ex-

Sentina *Arcæ* necessaria fuit.

positum habes. Huic trinæ contignationi adjungimus quartum receptaculum, quam Sentinam vocamus, de qua etiamsi *Sacer Textus* nullam mentionem faciat, ad eluendas tamen animalium sordes & excrementa divertenda, necessariam fuisse, suprà ostendimus, non à DEO quidem commendatam, sed *Noëmi* judicio arbitrioque relictam, forsan etiam saburram ad *Arcæ* libramentum continebat.

Primum itaque Interstitium, omissâ sentinâ, infimum, quod *Arcæ* longitudinem superficialem continebat, stabulum fuit, quadrupedibus reptilibusque destinatum, cui nos decem cubitorum, id est, 15 pedum altitudinem, longitudinem 300 sive 400 pedum; latitudinem 50, id est, 75 pedum, libenter concedimus; in qua facilè trecenta, id est, 150 stabula utrimque, & amplius exstrui poterant, suis cancellis, portis, asseribus, præsepiis, vasis ad cibum potumque præbendum necessariis, distincta & ornata, præter ambulacra per quæ *Noë* & filii ad animalia curanda & pascenda incesserint; quæ omnia commodè, in quadrangula illa *Arcæ* prima superficie 15000 cubitorum quadratorum constitui potuerunt.

Jam verò liberrimè concedimus pro viis interjectis, interstitiisque, tria millia cubitorum quæ dempta ex 15000, duodecim millia cubitorum, pro stabulorum dispositione relinquunt; duodecim millia verò, per duo millia divisa, relinquunt pro singulis animantibus stabula longitudinis 6 cubitorum, 6 latitudinis, 10 altitudinis; quod tamen minimè necessarium fuit, cùm pro ratione quantitatis animalium nunc majorum, nunc minorum extructa fuisse arbitremur, uti posteà ex recensione animalium patebit. Ex quibus luculenter patet, mansiunculas, sive stabula pro omnibus animalium quadrupedum speciebus fuisse sufficientissima,

Species animalium quadrupedum quot?

cum *Authores* etiam sagacissimi animalium species vix 130 numerent, Reptilium serpentumque vix triginta, uti apud *Gesnerum*, *Aldrouandum*, & *Gazam* aliosque videre est; undè & multa spatia vacua futura vides, licet unicuique speciei peculiare stabulum concesseris. Accedit, quod in ea non solùm adulterinæ animalium species, quas tamen ab *Arca* removemus, sed & Amphibia nidos suos habere potuerint.

2 Contignatio *Arcæ*.

In Secunda contignatione penum cibariorum, id est carnium fumo exsiccatarum penuarium, *Noë* constituit; variasque fœni, paleæ, frugum, frondium, pomorum, cæterorumque fructuum, item frumenti, seminum, leguminum, doliorum aquâ dulci refertorum Reconditoria, cum foraminibus & tubis fundo insertis, quibus cibum & potum

Locus commeatuum seu penuaria *Arcæ*.

potum ſubminiſtrarent animalibus, nec non providi patris-familias ſupellectilem ruſticam, urbanam & domeſticam poſt *Diluvium* uſui futuram, hîc contemplari licet, quæ uti altitudinem magnam non requirebant, ita quoque non niſi 8 cubitorum altam fuiſse conjicimus; quâ tantum commeatus condi poterat, ut ex eo etiam vel ingens civitas diu ſe ſuſtentare potuiſset.

In III. contignatione *Arcæ* hominum volucrumque habitatio.

In ſuprema contignatione collocabantur tum homines, tum volucres, ea ratione, ut *Arcæ* feneſtra præcipuam lucis partem in aulam *Noê*, & filiorum infunderet. In hoc volucrum ſpecies, unà cum *Noëmo*, tanquam in lucidiori aëris regione habitabant, quarum *Ornithologi* cum non niſi 150 ſpecies recenſeant, certe patet, caveas 150 non ſolùm ſufficientes fuiſse, ſed & pro duobus millibus cavearum, quarum ſingulæ duos cubitos in quadro tenerent, capiendis; contignationem ſat amplam fuiſse. Fuiſse verò & in hac contignatione præter dictas avium caveas, varias officinas hinc inde diſpoſitas, uti culinam cum foco ex lapide ſtrato; Reconditoria ſalis, vini, olei, aceti, carnis ſimiliumque, quicquid tandem ad vitam humanam unius anni decurſu ſuſtentandam, neceſsarium erat, congeſtum fuiſse, ex ipſis *Sacræ Scripturæ* verbis patet. Molas quoque truſatiles cum clibano, lignorum ἀκάπνων, id eſt, benè ſiccatorum, ne fumo *Arcæ* clauſtra cum detrimento hominum animaliumque infeſtarentur, carbonum quoque congeriem hîc collectam cernere liceat. Ne verò ex ingenti animalium anhelitu, & ſordium quiſquiliarumque exſpiratione aër vitiaretur; nulli dubium eſſe debet, in remedium ſpiracula facta cum ſubgrundiorum ecphoris, ſeu projecturis, quæ quidem eo artificio conſtitutæ fuerint, ut ex una parte mephitim *Arcæ* validaſque, fumoſaſque excrementorum exſpirationes foràs veluti per caminos quoſdam egererent; ex altera verò parte, per alia ſpiracula ſeu pneumateria novi äeris, frigidique deforis attracti, auram interiorem attemperarent; ubi autem hujuſmodi pneumateria in *Arca* aptè conſtitui potuerint, ex ipſius *Arcæ Figura* paulò poſt ponenda, cognoſces. Reſtat modò ut *Arcæ* totius contignationes optica projectura exhibeamus.

Commeatus *Noë* pro ſe & filiis ſuis.

Molæ truſatiles.

Lignile.

Carbones.

Spiracula *Arcæ*.

CAPUT III.

De omnibus & ſingulis Speciebus Animalium Quadrupedum, quæ in Arcam *introduci debebant.*

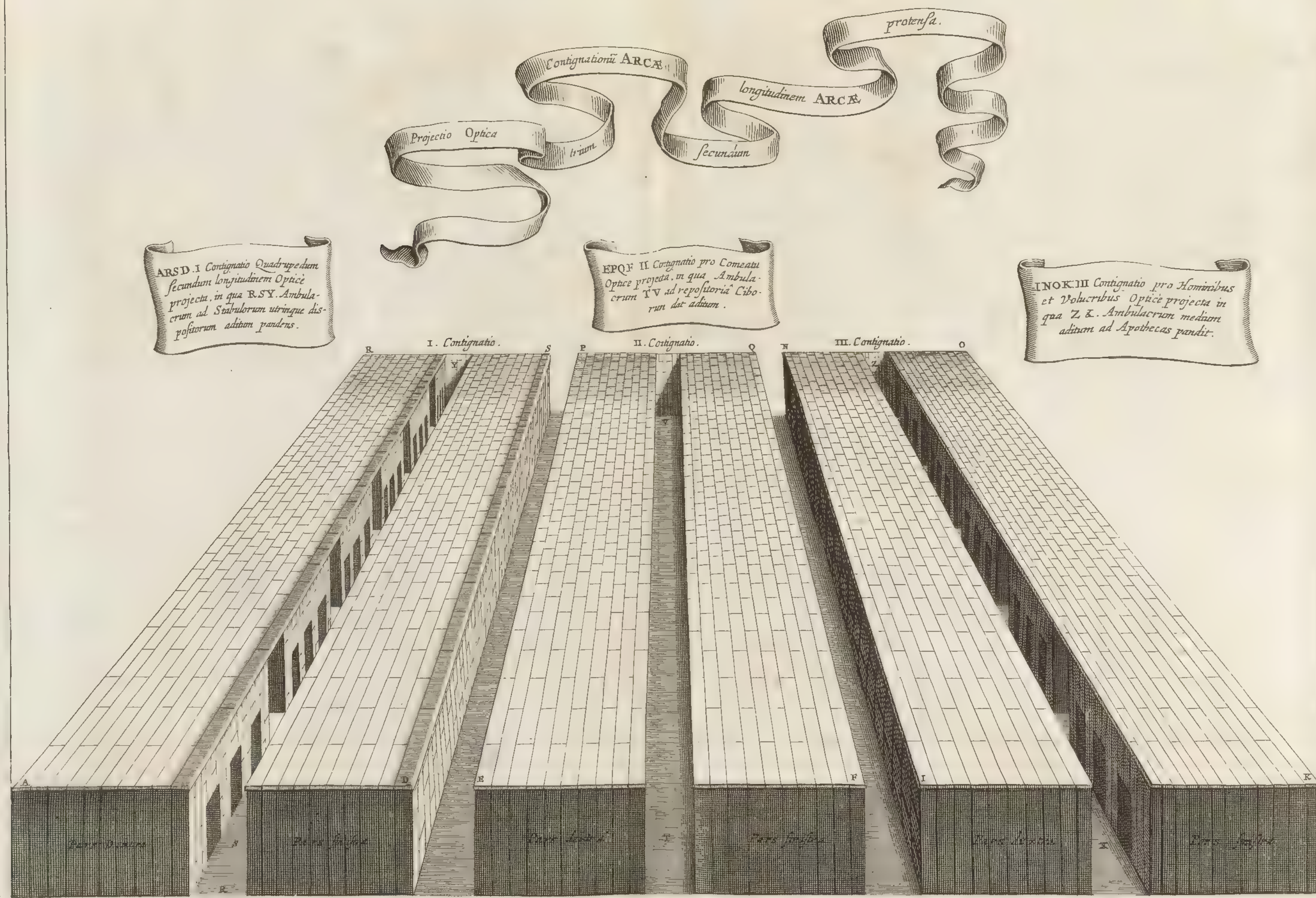
QUadruplex animalium genus in *Arcam* introductum fuiſſe Sacræ Literæ teſtantur: *Ingredieris* Arcam *tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum, & ex cunctis animantibus univerſæ carnis bina induces in* Arcam, *maſculini & fœminini ſexus, ut vivant tecum, de volucribus juxta genus ſuum, & de jumentis in genere ſuo, & ex omni reptili Terræ ſecundum genus ſuum, bina de omnibus ingredientur tecum, ut poſſint vivere. Tolles tecum ex omnibus eſcis, quæ mandi poſſunt, & comportabis apud te, & erunt tam tibi, quàm illis in eſcam.* Fuerunt autem *Arcam* ingreſſi Homines octo, deinde Reptilia, Quadrupedia, Volatilia; Natatilium verò animalium, id eſt Piſcium nulla fit mentio, cum ipſa & omne piſcium genus in nativo aquarum elemento, uti vivere poſſent, ita quoque *Arcâ*, qua conſervarentur, non indigebant.

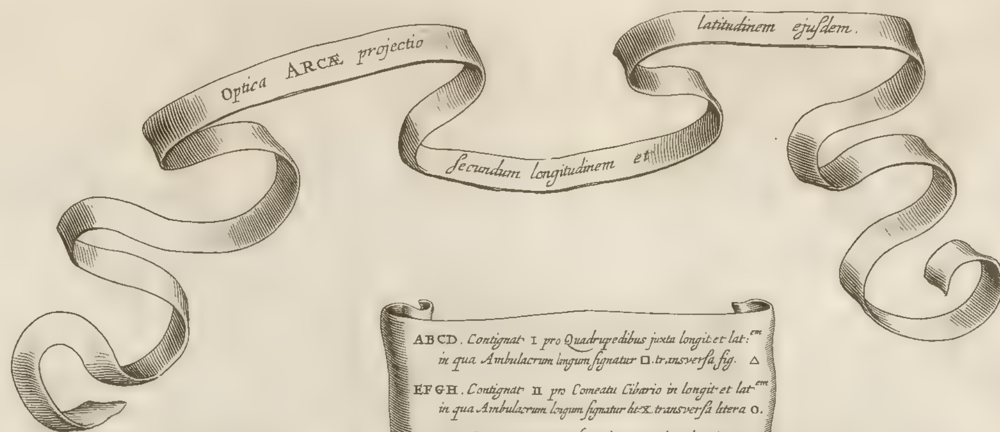
Quatuor animalium genera *Arcam* ingreſſa.

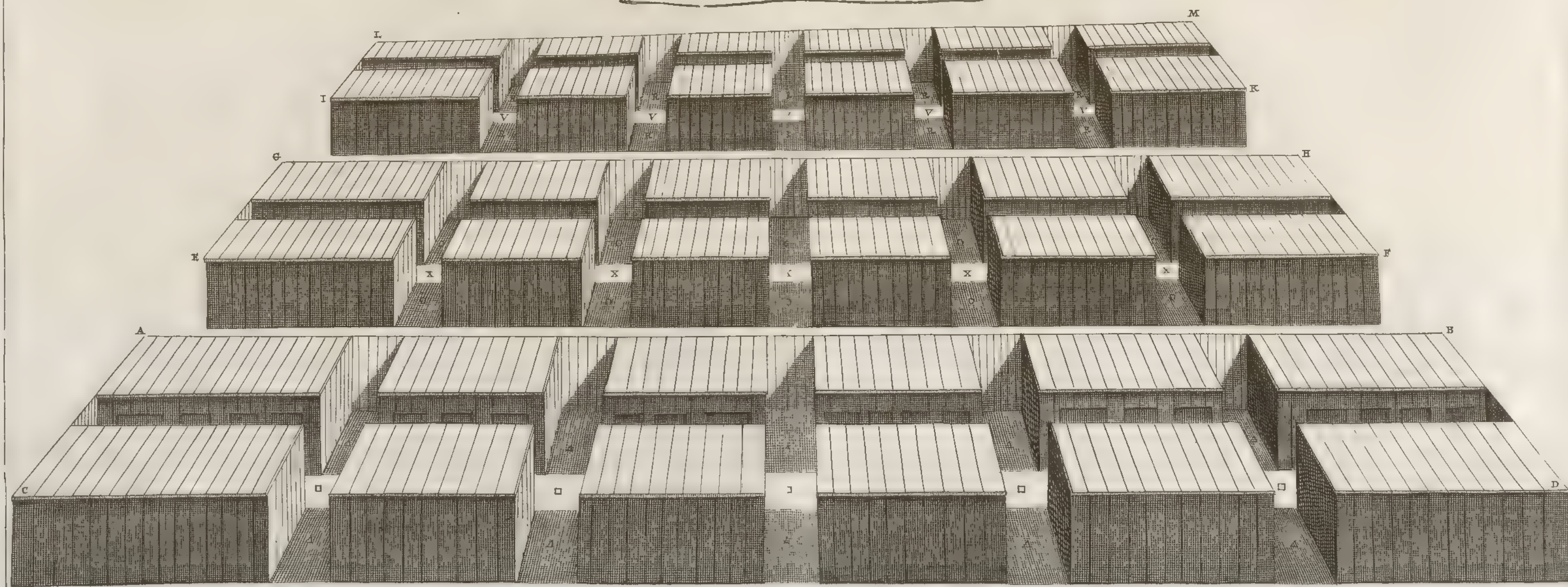
Homines, Quadrupedia, Volatilia, Reptilia.

Quæ genera iterum dividi ſolent; & primò ſunt Reptilia, quorum plura ſunt, quæ ex putri ſeminio ſolummodò naſcuntur, uti inſecta; quædam verò etſi

Reptilia quænam in *Arcam* introducta.

Projectio Optica trium Contignationū ARCÆ secundum longitudinem ARCÆ protensa.
ARSD. I Contignatio Quadrupedum secundum longitudinem Opticè projecta, in qua RSY. Ambulacrum ad Stabulorum utrinque dispositorum aditum pandens.
EPQF II Contignatio pro Comeatu Optice projecta, in qua Ambulacrum TV ad repositoriâ Ciborun dat aditum.
INOK. III Contignatio pro Hominibus et Volucribus Opticè projecta in qua Z &. Ambulacrum medium aditum ad Apothecas pandit.
I. Contignatio.
II. Contignatio.
III. Contignatio.
R
S
Y
P
Q
V
N
Z
O
A
D
E
F
I
K
T
X

Optica ARCÆ projectio
secundum longitudinem et
latitudinem ejusdem.
ABCD. Contignat: I pro Quadrupedibus juxta longit: et lat:em
in qua Ambulacrum longum signatur □. transversa fig. △
EFGH. Contignat: II pro Comeatu Cibario in longit: et lat:em
in qua Ambulacrum longum signatur lit: X. transversa litera O.
IKLM. Contignat: III pro Hominibus et Volucribus in qua
Ambulacrum longum signatur litera V transversa litera R.

L
M
I
K
V
G
H
E
F
X
A
B
C
D

etſi ex putri naſci ſoleant, quia tamen ex utriuſque ſexus copula quoque ſe propagare ſolent, luculenter patet, hæc in *Arca*, non illa conſervata fuiſſe.

Variæ Claſſes Quadrupedum.

Rurſùs, Quadrupedia dividuntur iterum in varias claſſes: ſunt quædam σαρκόφαγα, id eſt, quæ *carnibus veſcuntur*, plurima ἀσαρκόφαγα, id eſt, *quæ non carnibus, ſed fœno, frumento, hordeo, avena, herbis, baccis, fructibus, pane, ſimilibuſque nutriuntur*; Suntque tum majoris, tum minoris corporis mole; Sunt iterum ex Quadrupedibus Animalia quædam Amphibia, quæ partim aquâ, partim terrâ gaudent; neque in uno & altero elemento perpetuò conſiſtere poſſunt. Sunt denique nonnulla, quæ ex diverſarum ſpecierum commixtione originem ſuam trahunt, uti mulus ex equo & aſina, & complura alia, de quibus in ſequentibus.

Amphibia.

Volatilia.

Si verò volatilia probè examinemus, illa iterum diverſæ conditionis eſſe repe-rientur; Sunt aliqua quæ ſolis carnibus veſcuntur; ſunt quæ ſolis fructibus, frugibus, granis, baccis, veſpis, vermibus, caſeo, pane, ſimilibuſque nutriuntur; Sunt præterea Aquatica, quæ in humido natales ſuos ſortiuntur; Sunt quæ planitiebus, ſylviſque planioribus gaudeant; non deſunt, quæ montium locorumque Alpeſtrium ſeceſſus ament; ſunt præterea alterius, & incognitæ nobis Orbis animalium tam quadrupedum, quàm volatilium, reptiliumque innumerabiles ſpecies, quas omnes intra *Arcam* conſervatas, haud vero ſimile eſt. Verum ut hæc paulò profundiùs ad aſſertionem noſtram ſtabiliendam, diſcutiantur,

Spuria animalia in *Arca* non fuerunt.

Situs cœli & aſtrorum Climatumque mutat animalia.

Suppono *primò*. Sub differenti Cœli, Solis, Lunæ, ſtellarumque ad Terreſtrem globum poſitione, diverſiſſimam oriri Climatum, Zonarumque Terreſtrium conſtitutionem; ſiquidem omnes rerum naturalium tam vegetabilis, quàm ſenſitivæ Oeconomiæ ſpecies, ex uno Climate aut Zona in alteram tranſlatæ, adeò diſparem temperamenti conſtitutionem ſortiuntur, ut unius & ejuſdem ſpeciei illas eſſe, aut fuiſſe, vix tibi perſuadeas; quæ omnia ex mira *Novi Orbis*, *Indiarumque* prioribus ſeculis detecti conſtitutione nobis innotuerunt.

Sub Zona torrida omnia fere immutantur animalia.

Quàm ſtupendæ tam in vegetabili, quàm ſenſitiva natura metamorphoſes ſub Zona Torrida contingant, legat, qui volet, *Rerum Indicarum Scriptores*, uti & *Artem noſtram Magnam Lucis & Umbræ fol.* 568. ubi omnia quàm uberrimè proſecuti ſumus; cujus rei cauſam aliam non damus, niſi potentiſſimam illam ſolarium radiorum ſemper vertici alicubi incumbentium vim & efficaciam; potentiſſimam autem actionem, ingentem illam rerum monſtroſarum mutationem, quam ſub Zona Torrida poſiti contemplantur; neceſſariò ſequi, neminem dubitare velim. Nam Terra præfervido aëris ambientis calore percuſſa, ex intimis viſceribus ingentem terrâ marique, vaporum copiam dum elicit, accidit, ut halitibus vaporibuſque ſeminalium rationum miſcella excitata, aërem variis quoque commiſtorum ſeminum, atque longè latèque unà cum reſolutis vaporibus diſperſorum ſeminiis gravidet, undè tanta mox ſequitur monſtroſarum rerum in vermibus, ſerpentibus, inſectis multitudo, quam exteri ſatis mirari non poſſunt. Hinc vehementiſſimo Solis æſtu arbores percuſſæ, in Olea, balſama variaque reſinarum genera reſolvuntur. Animalia quoque ex *Europa* dictis Regionibus illata, ita degenerant, ut vix amplius dignoſcantur; Oves gibbeſcunt, & potentes aptæque ad onera ferenda fiunt Arietes; calveſcunt Canes, aves colores mutant; molem corporis pro diverſa Regionum natura nunc diminuunt, modò augent, ita ut in aliam prorſus ſpeciem tranſmutata videantur. Quod idem in plantis noſtræ Zonæ illic plantatis, accidere experimentum modernorum temporum docuit, dum pleræque in laciniosam foliorum fœturam degenerantes, præter-

Rationes metamorphoſeos.

Quàm mira accidant ſub Zona torrida.

Animalium *Europæorum* ſub Zona torrida immutatio.

quam quod aromaticum quid ſapiant, etiam proprietatibus, viribus, formaque exteriori prorſus immutatæ obſerventur. Contrà ex *India* allatæ plantæ, & in *Europa* conſitæ, noſtris arboribus quid ſimile cum tempore retulerunt; uti Cinnamomum ab *Luſitanis* plantatum, in Laurum, Piper in Hederam, Caryophyllum in Caſtaneam abiiſſe cum admiratione repererunt. Idem de hominibus ſub dicta zona naſcentibus judicium eſto. Ita enim ſub zona torrida, ex perpetua, & inſtabili rerum conſtitutione redduntur inclinatione varii, ut toto cœlo ab *Europæis* diverſi conſtituantur. Hinc pleroſque ſtultos, fallaces, mobiles, feroces, luxurioſos, ſuperſtitioſoſque, nec ulla ingenii, prudentiæ, fortitudinis laude commendatos, vel etiam maximâ culturâ adhibitâ reperias. Loquor ſemper de indigenis origine barbaris. Contrà ſub Zona frigida, omnia contraria ob caloris paucitatem deprehendes; plantæ pleræque triſti aſpectu ſqualent, omnis foliorum fœtura indigeſto humore luxurians veluti aqueſcit; temperatioris cœli plantæ illuc conſitæ in aliam prorſùs indolem degenerant, fructus non ferunt, niſi auſteros & ſylveſtres, quam conditionem homines animaliaque ſequuntur, cervis in Rangiferos, Bobus in Alces, Lupis in Gulones, Corvis, Urſis, Vulpibus, cæteriſque animalibus mutato colore, pelle alba indutis, degenerantibus: homines locorum frigoriſque intemperie utplurimum ſtolidi, inſenſati, tardi, timidi, ingenii obtuſi, & ad res tractandas inhabiles, animam, uti dici ſolet, pro ſale ſortiti ſunt. Undè facilè à dæmonibus innumeris ſuperſtitionibus ſeducuntur. Sola itaque temperata Zona propter opportunum cœli ſitum, ex utraque Zona tum frigida, tum torrida pulchrè attemperata, omnes rerum ſpecies deſiderata temperie, tum hominum, tum vegetabilis, tum ſenſitivæ naturæ ſyſtaſin beat; undè quæcunque ab Orbe condito, in rerum inventione, in politicarum rerum, Regnorum, Imperiorumque adminiſtratione, ab hominibus conſideratione digna unquam contigerunt, non torridæ, aut frigidæ, ſed temperatæ Zonæ incolis acceptum feratur. Sub hac Zona primævi mortalium habitarunt, *Adamus* conditus, Paradiſus plantatus fuit, *Arcam Noë* conſtruxit, *Turris Babel* ædificata, quatuor Imperiorum, *Aſſyrii*, *Perſici*, *Græci*, *Romanique* principium deduxit, Verbi æterni incarnatio contigit. Quæ omnia fuſiùs legantur in *Arte Magna Lucis & Umbræ, de Tranſmutatione gentium.*

Plantæ degeneres.

Hominum alia conſtitutio.

Zona frigida immutat res.

Zona temperata optima quævis profert.

Suppono *ſecundò*. Ex dictis, non omnia animalia cujuſcunque tandem generis ex toto Terrarum Orbe collecta intra *Arcam* concluſa fuiſſe: has ob cauſas; quarum prima eſt, quod pleraque animalia à DEO condita, illa ſub determinata ſpecie ſapientiſſimus rerum opifex produxit, quæ poſteà tamen in infinitum multiplicata, univerſam Terræ faciem repleverunt; ubi & ex ſupramemorato, diverſo Climatum, Zonarumque ſitu, nec non ex diverſo ſolis, Lunæ, Siderumque influxu, adeò differentem conſtitutionem ſortita ſunt, ut quaſi à primo creatis, ſpecie differre viderentur; DEO ſolo, mirarum tranſmutationum, quæ ſub diverſo cœli ad Terram adſpectu, fieri poſſent, conſcio. Unde & in *Arcam* ea ſola introducta fuiſſe exiſtimo, quæ deindè in univerſam Telluris ſuperficiem diſperſa, ex mutatione differentium Climatum, Zonarumque, differentem indolem Cœli ſitui accommodatam nanciſci poſſent; fruſtra enim in *Arcam* introducebantur ea, quæ ex ſe, & ſua natura in differentes ſpecies poterant degenerari. Dico ſemper de diverſis Ovium, Boum, Caprarum, Hircorum, Equorum, Aſinorum, Canum, Felium, ſimiliumque ſpeciebus, quæ non niſi à differenti locorum natura, ſuam diverſitatem ſuſceperunt, quod & de volucribus Serpentibuſq; intelligi velim, de quibus paulò poſt in *recenſione animalium* pluribus.

Omnia animalia à DEO ſub determinata ſpecie & numero à DEO producta.

Immutata animalia ex influxu aſtrorum.

Sup-

Non fuerunt in *Arca* animalia ex promiscuo diversarum specierum congressu nata.

Suppono *Tertiò*. Cùm successu temporis animalia in universum multiplicarentur, & sylvarum, montium camporumque recessus occuparent; accidit, ut commixta ex diversæ speciei animalibus, media quædam animalia nascerentur, quæ quidem in *Arca* non fuerunt introducta, cum ex differentium animalium congressu nata sint; uti Mulus, ex Equo & Asina, & plurima alia, quæ paulò post adducemus. Quid enim opus erat, illa conservare, quæ posteà ex diversorum animalium coitu nasci potuerint? quod uti de terrestribus animalibus *Zoologi* omnes fatentur, ita quoque de volucribus omnis generis spuriis, & monstris idem dicendum est, cum infinita illa avium varietas aliundè non provenerit, nisi vel ex differenti natura regionum, vel ex commixtione diversarum specierum inter se per utriusque sexus copulam peractâ. Accedit, quod volucres vi imaginationis, dum ovis incubant, pullos suos ferè in omne colorum genus transmutent, uti experientiâ in Pavonibus, & Gallinis, aliisque constat. Testatur hæc *Plinius*, animantia *Africæ*, cum ad flumina potatum abeunt, ibique ingens animantium, tum terrestrium, tum volatilium copia stabuletur, ex mutuo diversarum specierum incubitu, monstra, id est, media quædam animalia nasci, nostris regionibus incognita. Quæ quidem si ritè expendantur, & ea sola animalia perfecta sub certis speciebus à DEO optimo Conditore determinata, unius videlicet speciei perfectæ, bina; ex immundis, masculum & fœminam, septem ex mundis, masculum & fœminam in *Arcam* introducta fuisse patebit; non verò ea, quæ ex spurio diversarum specierum concubitu posteà nasci poterant; frustra enim videbatur *Noë Arcam* aggravare iis animalibus, quorum semen in diversarum specierum commixtione conservari poterat. Sacer itaque Textus, cum dicit, *ex omnibus animantibus universæ carnis, &c.* Ita intelligendus est, ut omnia illa animalia perfecta, simplicia, & unius speciei, naturali ex masculo & fœmina congressu procreata in *Arcam* introducerentur, ut semen eorum posteà permaneret per propagationem factam super universam terram, non verò ea quæ ex spurio & illegitimo concubitu posteà produci poterant.

Vis imaginativa in volucribus mutat aves.

Certæ & determinatæ species animalium in *Arcam* introductæ.

His itaque jam ordine expositis, nil aliud porrò nobis explicandum restat, quàm ut omnia & singula animalia tam terrestria, quàm volucria, reptilisque naturæ, quæ in *Arcam* introducta fuêre, ut hic ordine recenseamus, ab imperfectioribus animalibus, quæ Reptilia sunt, initium ducturi.

CAPUT IV.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ I.

De Reptilium Insectorumque Varietate, Natura, & Proprietate, & quænam ex iis in Arcam *intrarint.*

DUBIUM I.

Utrum Insecta in Arca *conservata fuerint?*

RESpondeo. Cum omnia ferè Insecta, ut plurimum ex materiæ putris seminio nascantur, frustra ea ad generis sui propagationem in *Arca* conservabantur. Nam uti in *Libro XII. Mundi Subterranei de seminiis rerum*, quàm amplissimè, & experientià rerum docti tradidimus, nullum ex Insectis in *Arca* studio propagandæ sobolis necessariò conservatum fuisse, sic ostendimus.

 Certum

Certum est DEI jussu Reptilia intra *Arcam* fuisse recepta, quod si quis inficiatus fuerit, illum *Sacro Textui* pariter contradicturum, nemo negabit. Est autem Reptile omne id animal, quod pedibus destitutum solo ventre annuloso super terram reptare solet; cujusmodi Serpentes sunt: non omnes quidem, sed perfectioris naturæ Reptilia; quæ tametsi ex putri seminiis serpentinis infecto nascantur, ex promiscuo tamen coitu masculi & fœminæ, ut plurimum etiam nasci solent. Quod in Lumbricis, Julis aliisque non fit: cum inter ea nullum sit sexus discrimen, atque adeò immediatè ex putri nascuntur, quæ adeò evidenti experimento comprobata sunt, ut de iis dubitari amplius non possit. Sed jam ad scopum.

Sex species insectorum ex putri nascentium.

Sex genera, præter innumera alia (quæ tamen ex vario diversissimarum materiarum confluxu nascuntur) numerant *Zoologi*. 1. Quædam enim ex vini novi, sive musti exhalationibus, uti illa quos Bibiones, aut Muscilinos vocant, repentino ortu conspiciuntur. 2. Quædam ex putrefactionibus terrestrium partium, uti Lumbrici, Juli, Limaces, & similia innumera in terra, & extra terram, è mucilaginosa materia genita. 3. Nonnulla ex aquarum corruptela genita; cujusmodi sunt, quas perlas aut Chamos vocant. 4. Præterea Papilionum, Muscarum, Formicarumque innumerabiles species, tam crustacea, quàm sine crustaceis alarum remigiis; fossis rivisque perpetuò supranatantes. 5. Sunt aliæ, quæ ex corrupto arborum, florum, plantarum, fruticum, radicumque humore nascuntur, quarum tot species sunt, quot diversæ plantarum arborumque species, cum unaquæque arbor, flos, fructus, aut planta, ex suo veluti excremento spermatico, aliquod vivens producat, uti Gurguliones ex fabis, Juli ex nucibus, ex lentisco Aranearum variæ species, ut in *citato Mundi Subterranei XII. Libro* per experimenta demonstravimus. 6. Sunt denuò plures insectorum species, quæ ex animalibus tam vivorum excrementis, quàm mortuorum cadaverosa putredine enascuntur; ut sunt Crabronum, Vesparum, Scarabæorumque ex Equis Asinisque, ex Bobus Apum, ex Asinis Ricinorum differentes species; quas vel in ipsis visceribus intestinisque natas per excrementa ejiciunt; quomodo autem hæc in animalibus nascantur, in *citato Libro* exposuimus; seminia enim latentium Muscarum, Apum, Crabronum, Vesparum, Apumque in herbis, floribus, foliisque arborum, ubi ea comederint animalia, dum eccè illa unà introsumpta mox nativo animalis calore animata, per stercora excluduntur. Denique non est ullum animal, quod non in se, & ex se aliud animal quodpiam generet, neque ullum in corpore humano membrum, quod non ex corrupto humore vermes sub multiplici forma, pro nutrimenti qualitate, ex se generet, quod tot infesti domestici animalium hominumque hospites, Pediculi, Pulices, Cimices, Ricini, similiaque sat apertè docent, præter ea, quæ in internis corporis visceribus ex corruptela humorum nascuntur; quod nos per Smicroscopium, nobile hujus seculi inventum experientia docuit, de quo vide quàm amplissimè tractatum in *nostro de Peste Libro*. Patet itaque, illa sola animalia in *Arcam* introducta fuisse, quæ immediatè ex massa chaotica à DEO fuerunt producta, quæque mutui sexûs commistione sese propagare solent, non verò ea, quæ jam recensuimus, insecta; cum hæc posteà ex naturali rerum corruptione, juxta seminarias causas, vegetabilibus, aut sensitivæ naturæ, à DEO inditis, exorta sunt.

Quomodo intra viscera animalium insecta vermesque nascantur.

Smicroscopii experimenta.

Serpentes utrum *Arcam* ingressi sint.

His itaque expositis, jam ad Reptilia progrediamur: Itaque Quænam ex iis *Arcam* intrârint, meritò quis dubitare

bitare posset. *Dubium* itaque solvamus. Certum est, & indubitatum, quemadmodum in *XII. Libro Mundi Subterranei* per experimenta ostendimus, pleraque Reptilia, uti non secus ac insecta, ex putri nascuntur, ita quoque, ut ea in *Arca* conservarentur, non fuit necessarium, cum ex suis seminiis nasci potuerint. Quod ut manifestum fiat: Dico primò Serpentum, Reptiliumque per totius Corporis substantiam, semen in se sibi similis propagandi continere, ut si serpentem in minutissimas partes discindas, & deindè pluviali aquâ Soli expositas partes perluas, fieri cum tempore, ut indè infinita propemodum vermium, qui intra exiguum temporis spatium in Serpentes evadant, pullulago enascatur; quod & de cæteris insectis dictum velim, idque per experientiam didicimus. Edidit non ita pridem *libellum de Insectorum generatione*, doctus & perspicacissimus *Franciscus Redus*, Magni Ducis *Hetruriæ* Medicus, sedulus naturalium rerum explorator, in quo animalia, quæ *insecta* vocantur, ex putri generari negat, ac proindè mea in *Mundo Subterraneo Libro II.* experimenta proposita etsi modestè, & honorificè, nescio tamen, quo contradictionis pruritu stimulante, sugillat; eò quod mea experimenta à se ad incudem reducta non subsistiterint. Ego sanè, uti germano candore in experimentis sumendis processi, ita quoque nil in secreto recessu, sed in doctissimorum Collegii Romani Professorum præsentia, (ne de mea fide, & sinceritate dubii, sed fidi, & oculati testes mearum operationum, præsertim circa Serpentum, Scorpionum, Ranarum, Xylophytorumque generationem, testes esse possent,) executus sum; ut proinde ἀπφώνημα falsissimum sit, tale & tale experimentum à *Redo* factum successum non habuit, ergo à *Kirchero* factum, falsum est. Ego sane jam à 40 annis in hujusmodi empiricis studiis versatus, innumerabilem pene multitudinem experimentorum Orbi literario proposui, quæ uti non exiguam admirationem Viris curiosis rerum naturalium indagatoribus pepererunt, ita quoque ad veritatem propositorum experimentorum explorandam, tentandamque illos mirifice excitàrunt; Et nonnullis quidem experimentorum tentamentum desideratum effectum peperit, prout *Libellis* publicæ luci datis, mihi inscriptis, contestati sunt; apud alios verò, qui tumultuariè solummodo rem tentarunt, nullum successum sortita, mirati sunt; ut proinde multi de fide mea dubii, literis, ad successum obtinendum, de modo operandi me consuluerint; quem cùm præcisius, exactiusque præscripsissem, tandem veritatem consecuti, gratias mihi agere, non destitêre. Magnâ itaque cautelâ, invictâ patientiâ, & constantiâ experimenta sumenda sunt; imo necesse est, ut cumprimis circumstantias loci, temporis, res singulas cum singulis combinando, semper ad Naturæ ἀρχέτυπον mentem indeclinabiliter reflectant; ut tandem desideratum effectum producant. Quod tandem *Redus* ex putri nihil generari afferat, id cum moderatione intelligi velim, id est, non pure & simpliciter, sed per seminia rerum aliunde advenientium, quæ omnia cùm quàm uberrime in *citato Mundi Subterranei Libro II.* deduxerimus, illuc Lectorem remittimus, ut proinde nulla inter me, & *Redum* in ea de insectorum generatione, differentia sit, nisi in paucis, quæ facile tamen concordari possunt ab eo, qui æquum rerum judicem se interponet. Sed hæc ad mei defensionem sufficiant, nunc ad propositum nobis institutum regrediamur. Cur itaque *Sacra Scriptura* Reptilia *Arcam* ingressa tradat, non insecta verò, ad id ea qua fieri potest, brevitate verborum respondeo.

Dico itaque. Tametsi multa animalia etiam Quadrupedia, uti Mures, Talpæ,

Ranarum, Lacertarumque penè omnes species ex putri, id est, ex seminio istiusmodi animalium alicubi relicto, id est ex eorum putredinosis partibus nascantur, quia tamen etiam naturali fœminæ cum masculo commixtione sese propagare solent; Hinc multi *Interpretes* sentiunt etsi perperam, illa quoque cum cæteris quadrupedibus ad *Arcam* jus habuisse, atque intra eam admissa esse, eò quod mutuo coitu se propagare soleant; verùm cum illa ex multiplici sordium colluvie, vel in ipsa *Arca* ex putri nasci, & deindè etiam per utriusque sexus copulam sese propagare potuerint; non video, quomodò ea *Arcam* intrare debuerint; quod idem de Insectis supra memoratis intelligi velim, cum hæc sine illa sexus distinctione, ex solo excrementorum propriorum spermatismo ad proximam materiæ dispositionem, in animatum corpus excludantur. Qui verò dicunt, eas perfecto coitu masculi cum fœmina se propagare, valdè hallucinantur, cum ille in Insectis coitus nil aliud sit, quàm pruritus quidam posteriorum partium, quo unum aliud per affrictum quendam à natura illis insitum ad sordes expellendas, ex quibus posteà simile iis, quoad speciem animal nascitur, instimulare solent, quemadmodum in Muscis videre est; ut proindè nec illa, nec hæc in *Arcam* intrasse, is solus nescire possit, qui arcana Naturæ ignorârit; cum hæc, uti dixi, vel in ipsa *Arca* unius anni decursu facilè in infinitum se multiplicare potuerint.

Quæ ex putri nascuntur animalia, in *Arcam* non fuere recepta.

Quomodo Insecta congrediantur.

Cum itaque *Sacer Textus*, nullam Insectorum, animaliumque ex putri seminio infecto nascentium, mentionem faciat, sed Reptilium solummodò, jam examinandum restat, quænam illa Reptilia fuerint.

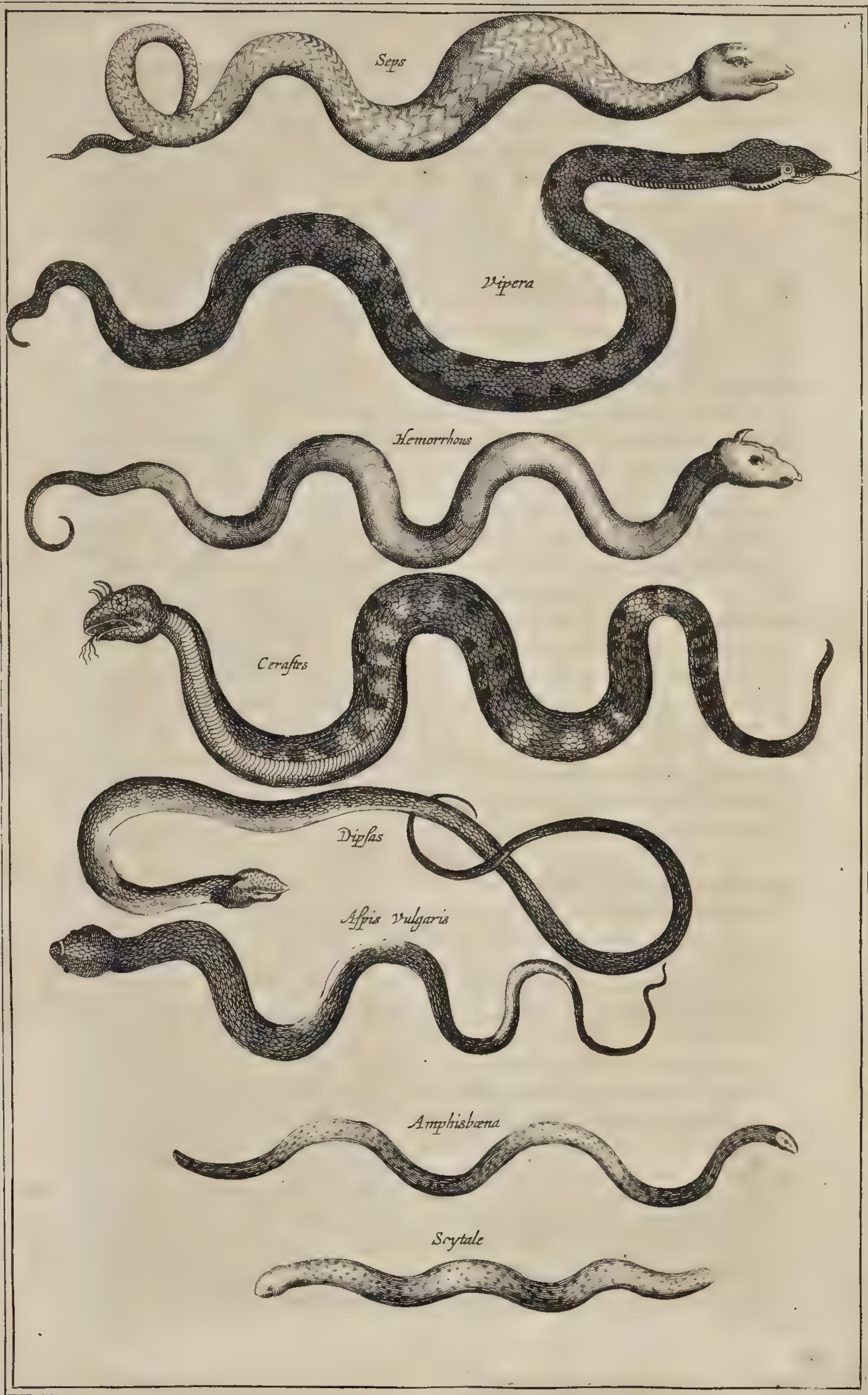
Cur ex Insectis sola Reptilia in *Arcam* recepta sint.

Mirantur multi, cur Divina bonitas ea animalia, quæ per veneni sui atrocitatem, tantum abest, ut conservari debeant, ut potiùs destruenda & tanquam humani generis exitia prorsus exterminanda sint, in *Arca* tamen conservare voluerit. Causæ hujus rei multiplices adferri possunt; quarum prima fuit ut homines ex horum animalium intuitu & consideratione, memores essent istius Serpentis, à quo totius humani generis ruina originem duxit, quæ tam grandis fuit, ut non nisi sanguine filii DEI reparari potuerit. *Secunda*, ut DEUS ea, quæ in primordio Mundi ex terra produxerat Reptilia, eadem in *Arca* conservarentur, non quod, uti *Philosophi* dicunt, tantummodò ad decorem universi sint, sed etiam, quod etsi virulentissimo toxico turgeant, & in exitium hominum animaliumque nata videantur, plurima tamen commoda, & utilitates quoque Mundanæ Oeconomiæ præstent. Cum enim Natura in perpetua rerum vicissitudine, nunc generando, modò quod genuerat, corrumpendo, occupetur; hinc fieri non potest, ut non subindè ex siderum malignorum influxu, variarumque quisquiliarum terrestrium ἀποῤῥεία, pessimæ & malignantis naturæ putredines in Terrestris Orbis visceribus oriantur, ex quibus posteà hujusmodi animalia ut plurimùm generentur; hæc verò ex naturali pronitate, cum illud, ex quo nata sunt, miro quodam magnetismo ad se allicientes, Terram à virulenta illa & herbarum plantarumque destructrice facultate liberent, id sane magnum naturæ bonum censeri debet; Quæ verò in aquis natales suos habent, idem in aquatico Regno præstant, quod prædicta in Terrestri, & Insecta volatilia in Aëreo; ex quibus aliud emolumentum resultat, quod tam Reptilia Terræ aquarumque, quàm Insecta tandem cedant in alimentum nonnullorum animalium, quæ sine illis vivere non possent, ut in Ciconiis, Corvis similibusque videre est. *Tertiò* cedunt hæc animalia in excellens medicamentorum alexipharmacum, uti ex Theriaca patet, & pestifera lue laborantibus in insigne remedium; de quibus quàm fusissime actum vide in *Diatri-*

Utilia ad multa Reptilia.

Magneticè trahunt humores venenosos Serpentes & alia.

4

Seps
Vipera
Hemorrhous
Cerastes
Dipsas
Aspis Vulgaris
Amphisbæna
Scytale

Diatribe nostra de Peste, quod *Scrutinium Physico-medicum* inscribitur. Accedit hisce *Quarta* ratio, quod dicta Reptilia sive Serpentes putrilaginosam alignitate in se derivata, vel ipsam *Arcam* ab exhalationum virulentarum, aërisque pernicie quadantenus purgarent, & unà Ciconiis, aliisque ὀφιοφάγοις animantibus in nutrimentum cederent. Jam verò quænam illa sint, Reptilia, videamus. Suntque sequentia:

Vipera, *Aspis*, *Cerastes*, *Dipsas*, *Hæmorrhois*, *Ptyas*, *Amphisbæna*, *Seps*, *Scytale*, *Jaculi*, *Boa*, *Draco*; & hi Serpentes sunt; sequuntur *Salamandra*, *Lacerta*, *Stellio*, *Chamæleon*, *Rubeta*, quæ inter Reptilia quadrupedia recensentur. Serpentibus jungi poterant *Draco alatus*, *Basiliscus*, & similia; Verùm cum, quæ de *Basilisco* scribuntur, fabulosis potiùs, quàm veris Serpentibus adscribamus; ea non admittenda, duximus.

Vipera. *Vipera*, Græcis ἔχιδνα, notissimus Serpens, sesquipedalis longitudinis viviparum animal, tam ex putri, quàm ex utriusque sexus copulâ nasci potest, quæ etsi virulentissima sit, & morsu prorsus exitialis, innumeras tamen utilitates humano generi quoque confert, uti *paulò antè* docuimus; cum sit contra suum proprium venenum, antidotum infallibile, uti *Libro* 3. *Artis Magneticæ*, & in *Libro* 9. *Mundi Subterranei* ostendimus.

Aspis ejusque natura. *Aspis* Virulentissimus Serpens, in *Italia* rarus, in *Septentrione* prorsus ignotus, in *Ægypto* & *Lybia* frequentissimus, siderativa facultate morsu pollet; experientia tamen docuit, *Viperam* ab *Aspide* non distingui; eam ob causam, quod *Vipera* in *Ægyptum* translata in *Aspidem* degeneret, ob naturales *Ægypto* insitas terrestris glebæ proprietates venenosas, quibus attractis, *Vipera* in *Aspidem* virulentum convertitur.

Cerastes. *Cerastes* Κεράστης, à Cornibus, quibus caput protuberat, sic dictus serpens, ex differenti putredinis combinatione natus, morsu pruritum primò totius corporis, deindè vertiginem cum amentia, inflationemque tibiarum causat.

Dipsas Serpens à siti, quam morsu causat, sic dictus. quicunque enim ab ea morsus fuerit, is mox aquæ potu satiari non potest usque ad stomachi ventrisque rupturam, ob sitis inexplicabilis tormentum; differt specie à dictis ob effectuum, quos causat, diversitatem. *Dipsas.*

Hæmorrhous, à sanguinis profluvio, quod causat, sic dictus. Morsu enim stupendæ virtutis, ex omnibus humani corporis membris sanguinem exsudare facit. *Americæ* proprius, post diuturnas pluvias ex nubibus bicaudata formâ decidens; qui cum ex putri, locique natura solùm nasci credatur, in *Arca* non est, cur receptus sit. *Αἱμοῤῥοΐς.*

Ptyas Serpens est, sputo solo intoxicans homines, animantiaque cætera; veneno calorem naturalem extinguit, amentiam, paralysin, & apoplexiam, uno verbo, omnia interiora in tabum resolvit. *Ptyas.*

Seps Serpens est, virulento morsu ictos in putredinem resolvit, qui vel incautè calcatus mortem subitaneam adfert. *Seps.*

Amphisbæna Serpens binis capitibus, in utraque corporis extremitate instructus, cujus figura hæc est. *Amphisbæna.*

Scytale Serpens innumeris coloribus tinctus, quorum consideratione fixos curiosiores veneno irremediabili conficit. *Scytale.*

Sunt & Serpentes innoxii, quos *Itali*, *Cervioni* vocant, subindè quinque aut sex palmorum longitudinis, familiares Agyrtis & circumforaneis.

Boa Serpens est, sic dictus, eò quod Vaccis lac exsugere soleat, tantæ vastitatis, ut principatu *Claudii*, *Plinio* teste, cum in Vaticano occisus esset, intra ventrem infantem à se deglutitum exhibuerit. *Boa.*

Sunt

Serpentes in America.

Sunt præterea in *Africa*, *Indiisque* incredibilis pene magnitudinis ſerpentes, qui tamen uti natura Regionis, cœlique particulari influxu & natura loci ex Vermibus, vel quocunque alio Serpente illuc tranſlato, in tantam longitudinem creſcunt, ita quoque *Arcam* introductos non crediderim; cum plerique vel mutatione loci, ex pura puto naſcantur putri ſpermatico.

Baſiliſcus.

Baſiliſcum quoque *Plinianum* tanquam fabuloſum ab *Arca* rejicias; *Lacertas* tamen, *Salamandras*, *Stelliones*, *Crocodilos*, *Chamæleontes*; Reptilia verò quadrupedia ex naturali coitu genita admittimus, ſingulisque in *Arca* locum conſtituimus.

Hiſce jungunt nonnulli *Ranas*, *Crocodilos*, *Rubetas*, quadrupedia, eo quod primo in Vermes reptiles, tandem in quadrupedia degenerent, quamvis nullum horum animalium in *Arca* fuiſſe, plerique *Zoologi* ſentiant, excepto *Crocodilo*, eò quod inter mediæ perfectionis animalia computetur. Sed de his in *ſequentibus* pluribus.

Porrò *Geſnerus*, & alii *Zoologi* Inſectorum triginta ſpecies numerant: ego verò ad numerum ea revocari non poſſe aſſero, cum innumerabiles ſint; tot videlicet, quot diverſæ arborum, plantarum, tot; quot animalium quadrupedum diverſæ ſpecies; generat enim omne vivens ex ſui corruptela humoris, animal à cæteris differens; uti fuſè in *Mundo Subterraneo* demonſtravimus. Quæ verò ex Terreſtrium aquearumque putredinum miſcella naſcuntur, ſine numero pariter eſſe pronuntio, cum tot differentia quotidiè naſcantur, quot novæ putredinum tum in Terreſtri, tum in Aqueo elemento generationum combinationes fiunt; quæ uti olim & hodiè ex dicta ſeminalium rationum miſcella naſcuntur, ita quoque ea *Arcæ* includere voluiſſe incongruum, ne dicam ridiculum eſſe, nemo niſi inſenſatæ mentis inficiabitur.

Innumerabilis vermium multitudo ubique.

CAPUT V.

De Quadrupedibus in Arcam *introductis.*

Definitio Quadrupedis.

INtelligo primò per Animal quadrupes quod graditur, Capite, Collo, Dorſo, Ventre, Pedibuſque quaternis inſtructum, & ex ſe & natura perfectum, non ex putri, ſed ex ſeminis utriuſque ſexus commixtione natum, cujuſmodi ſunt *Elephas*, *Camelus*, *Bos*, *Alce*, *Leo*, *Equus*, *Aſinus*, *Tigris*, *Cervus*, *Urſus*, *Pardus*, *Panthera*, *Lupus*, *Canis*, *Porcus*, *Vulpes*, *Felis*, *Caper*, *Lepus*, *Cuniculus*, *Taxus*, *Sciurus*, *Martes* & ſimilia.

Principium & finis Quadrupedum.

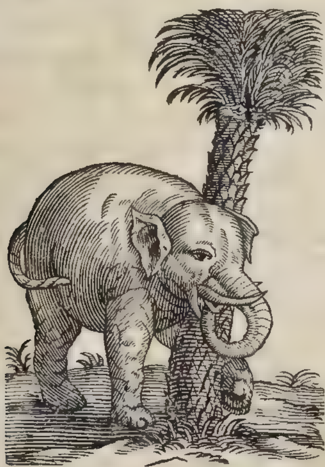
Cauſæ efficientes Quadrupedum ſunt, *Primò*, principium & finis omnium DEUS *Optimus Maximus*, ad manifeſtandam Sapientiam, & Omnipotentiam ſuam; *Secunda* eſt ipſa Natura, quam ſingulis implantavit Conditor Sapientiſſimus, tum ut ſe per inſtinctivas cognitiones, & proprietates inſitas iis conſervarent, & à nocivis ſe munirent. *Tertia* ſtellarum influxus, quo ſub diverſis Climatis variam ſortiuntur conſtitutionem. *Quarta*, ſunt ipſæ ſpecies ſe multiplicantes, juxta illud Divinum præceptum, *Creſcite & multiplicamini, & replete terram.* Finis tandem intermedius eſt homo, cui dant alimentum, victum, veſtitum, & oblectamentum. Differunt verò indole cæteriſque affectibus, dum quaſdam manſuetas & domeſticas, nonnullas feras & ſylveſtres conſpicimus. Differunt præterea modo paſcendi, dum quædam ſunt ruminantes, quædam carnibus ſolùm, aliquæ ſolis herbis, nonnullæ παντόφαγα, id eſt, *omnivoræ* ſunt. Aliæ differunt diviſione pedum, uti biſulcæ, ſeu unguifidæ, & ſolipedæ. Differunt denique, dum aliæ mundæ, aliæ immundæ dicantur, non ratione eſſentiæ, ſed ratione ſenſus, & uſus; ut

proinde

proinde satis mirari non queamus Divinæ Sapientiæ altitudinem, dum in principio Creationis, tam provide, & tanto cum ordine mundo mundique filio homini providit, dum *primò* Terrâ & aquis stellisque productis, mox Terram herbis & arboribus, tanquam annonâ, & commeatu animantibus paulò post producendis parato instruxit: productis animalibus, subsecuta fuit hominis creatio, ut homo utroque & vegetabilis & sensitivæ naturæ subsidio, quàm firmissimè, tum ad victum, tum ad vestitum, oblectamentumque possessione perpetuò duraturâ uteretur. Atque hisce camporum sylvarumque recessus conferti sunt, hisce superbit civibus totius terreni globi ambitus. Quibus quidem breviter recensitis, jam ordine singula ex dictis in *Arcam* introductis, juxta naturam & proprietatem uniuscujusque describamus, à majoribus corporis mole orditur.

Elephas eiusque Natura & proprietas.

Elephas omnium *Zoologorum* calculo, uti mole corporis cætera excedit; ita

quoque meritò primum in *Arca* locum jure suo requirit. *Elephas* brutum quadrupes est, robustum, maximum, etiamsi horridum aspectu, docile tamen est, & nisi irritetur benignum; & materiali quodam ut ita dicam, judicio in rebus agendis pollens: omnium prudentissimum cujus vox naturalis est barrire, foliis arborum, herbis fœnoque, uti & fructibus, utpote Peponibus, imò placentis quoque mellitis pascitur. Delitiæ ejus sunt in *India* Arundines Saccharaceæ, & potus vinum crematum, vel quodcunque tandem aliud vini genus spirituosis halitibus generosum; Mirum tamen est, vitatis superfluis necessaria tantùm appetere; potu tamen aquæ paulò excedit, cum *Aristotele* teste, sex aut septem modios aquæ uno haustu facilè absorbeat; Vastitas tamen corporis id ab hac immoderata potus sumptione facile absolvit; in sociali commoratione, maximus cæteris præcedit; flumina transituri parvulos probissimè, ne absorbeantur, gestant; montes asperiores subituri, proboscide pro baculis utuntur; in Theatris quoque suas partes egregiè peragunt; *Mures* & *Muscas* timet, quas rugis pellis inhærentes, contracta pelle enecat. Sed de his animalibus vide *Zoologos*.

Camelus.

Camelus est animal quadrupes, gibbosum, gramine, fœno & frugibus,

spinosisque fruticibus vitam sustinens, famis sitisque patientissimum; mansuetum quoque, nisi quando in venerem initio verni temporis concitatur; injuriarum à rectore suo acceptarum memor, in illum vehementer sævit; vox ejus est stridere, ad onera etiam maxima aptissimum: unde proverbium: *Camelus* etiam scabiosus plurimorum

morum *Asinorum* fert onera, nec ea refugit, etiam morbo affectum.

Taurus, Bos. *Taurus* sive *Bos* est animal quadrupes mugiens; mugire enim bovino generi

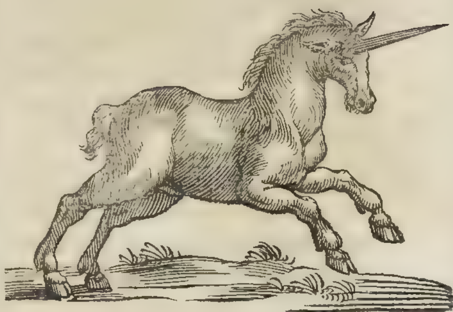

maximè convenit; nutritur gramine, fœno, paleâ, hordeo, aliisque, ex mundis unum. Collo validissimo, ungulâ bifida, humano generi utilissimum, non agriculturæ solummodò laboribus; sed & carne sua nos sustentat, lacte alit, corio vestit, cornibus in variis humanæ vitæ usibus nobis servit; undè & *Ægyptiis* in summa semper veneratione fuit, *Bovemque*, tanquam vivam *Osiridis* imaginem innumeris superstitiosi cultus ritibus adorarunt. De quibus vide *Opera nostra hieroglyphica*; Dividiturque in varias species; scilicet in *Boves Asiaticos*, *Africanos*, *Indicos*, *Bisontes*, *Uros*; quæ tamen à cœli, & terrestris loci natura, uti in *præcedentibus* docuimus, omnem illam varietatem acquirunt.

Ægyptiorum in *Bovis* cultu stoliditas.

Monoceros. *Monoceros*, sive *Unicornis*, proximè magnitudine, ut *Authores* sentiunt, ad *Taurum* accedit. Verùm cum nullus hucusque inventus sit, qui hujusmodi animal se vidisse attestari possit, ideò nos non immeritò ea inter fabulosa *Plinii* recensemus. Non nescio, multa animalia unicornia, ut *Asinos* & *Capras* in Regno *Tanchin*, *Pegin*, *Conchinchim*, *Rhinocerotes*, & in *Africa Boves* quoque unicornes reperiri; id

Monoceros Plinianus non reperitur in natura.

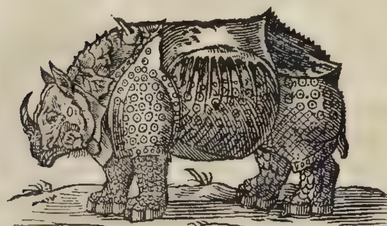

verò unicorne animal, sicuti id *Plinius*, & *Scaliger* aliique describunt, nullum hucusque hisce potissimum temporibus, quo totus Terrarum orbis, si unquam, hoc seculo sane frequentissimè, tum terrâ, tum mari susceptis itineribus lustratus fuit, visum fuisse, mirum non immeritò cuique videri possit. Rursùs qui hoc animal Divinis humanisque literis convicti, aliquando fuisse sentiunt, & *Diluvio* periisse, id ex maximæ virtutis cornibus ex terra nullo non tempore effossis, demonstrare conantur, illi pariter hallucinantur; cum *Sacra Scriptura* iis in locis non de certa horum animalium specie, sed de animantibus unicornibus, quorum multa adhuc in *Indiarum* Regionibus cernuntur, in genere loquatur. Ad cornua verò quod attinet, intra terram relicta, illa utique, non cornua dictorum unicornium, sed vel vi, & efficacia naturæ producta, vel etiam ingentium piscium rostra (qui in ultima Insularum *Gronlandia* stabulantur) à *Danis* noviter detecta, censeri debent; quemadmodùm fusissimè in nostro *Mundo Subterraneo* docuimus, quem Lector consulat. Afferentes verò, tam celebrem animalium speciem in *Diluvio* periisse, Divinæ providentiæ contradicunt: Quasi verò DEUS istiusmodi animal conservare vel non voluerit, vel non potuerit; cum plura

Rostra unicornium, quæ tanto in pretio habentur, Rostra piscium sunt.

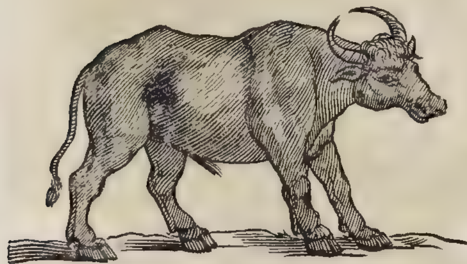
&

& minoris momenti in *Arca* animalia conservârit, uti de Reptilibus diximus; hoc itaque asseverare de DEO, blasphemià non caret. Non itaque alia ratio assignari potest, illud in *Arca* non fuisse susceptum, nisi quod tale, prout ab *Authoribus* describitur, nullibi in hunc usque diem visum sit. Per *Unicorne* itaque, alia similia huic speciei animalia suprà recensita intelligi debent, ut *Sacræ Scripturæ Textus* servetur. Ego per *Monocerotem* nil aliud intelligi existimo, nisi

Rhinoceros. *Rhinocerotem* animal in naso cornu portans, estque paulò *Elephanto* minus, cum quo & bellum gerit, totum cataphractum.

Bubalus. *Bubalus* sive *Bufalo*, vulgo Bovini generis, ex mundis unum, animal est

aspectu formidabile, cornibus præduris & inflexis, quibus pretiosa quævis conficiuntur; corollæ precariæ, reliquiarum capsulæ, vascula, similiaque conficiuntur; aquis & luto gaudet, ferox animal, nulli, ne quidem conductori, si quandoque irritetur, parcit, ex rubri coloris aspectu excandescit, caro olim *Sacris Literis* testantibus, cibus reputabatur delicatus, & inter cæteras carnes, mensæ *Salomonis* deputabatur; hodiè non nisi *Judæis* in escam cedit, inter munda tamen animalia recensetur.

Alce animal quadrupes, velox, bisulcum, unde & mundis animalibus adnu- *Alce.*

merari potest; flebilem adinstar infantis vocem emittens: *Cervo* majus & hirsutius est; gramine & fœno vivit; ut plurimum in *Lituaniæ* & *Moscoviæ* sylvarum latibulis deprehenditur; Germanicè, *Elendt* à voce flebili: ab Italis *Gran bestia* dicitur, non tam à magnitudine, quàm ob eximiam virtutem, quâ Epilepticos, ungulâ suâ collo, aliisve membris appensa, sanare dicitur; cujusmodi in nostro Musæo videre est.

Equus animal quadrupes hinniens est, generosum, docile, fidele, hu- *Equus.*

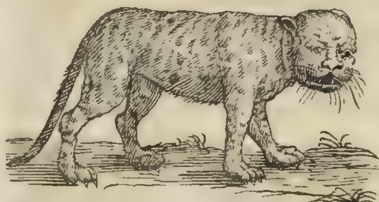
manis usibus maximè aptum, gramine, fœno, paleis, avenâ, hordeo alitur.

Animal adeò ſalacitate concitatum, ut vel ad primum *Equarum* odorem vix cohiberi poſſit. Virgilius.

Corpora, ſi tantùm motas odor attulit auras,
Illos tum non fræna virûm, neque verbera ſæva,
Non ſcopuli rupeſque cavæ atque objecta retardant
Flumina correptos undâ torquentia montes.

Cæterùm nullum inter quadrupedia, bello aptius eſt, ob generoſitatem, quam in invadendis hoſtibus, ſine ullo terrore exhibet. *Crabrones* & *Veſpas* illum ex excremento proprio generare, experientia docet. Vide *XII. Lib. Mundi Subterranei.*

Tigris. *Tigris* animal eſt αἰλουρόμορφον, id eſt, *Felis formâ*, velociſſimum, ro-

buſtum, indomitum, & maculoſum; vivit ex raptu; *Cervos*, *Boves*, *Oves*, *Equos* & *Canes* invadit, interimit, & devorat; olfactu nulli alteri ex quadrupedibus cedit; fame urgente, velocitatis ſunt incredibilis, benè paſtæ, nihil illis pigrius eſſe poteſt, ita ut vel etiam à quovis *Cane* in fugam facilè convertantur; pili circa os virulento, & irremediabili veneno pollent. Vide noſtram *Chinam illuſtratam.*

Urſus. *Urſus* animal eſt quadrupes, murmurans, ferox, robuſtum, & pernicioſum, robur tenens in anterioribus pedibus & lumbis, cæterùm caput invalidum, fructibus omnis generis, melle, formicis, & cadaveribus quoque veſcitur; homine viſo ſtatim in pedes ſe erigit, & amplexatum violentâ compreſſione occidit; coëunt humano more. Latet hyeme ſucco proprio, uti dicitur, vivens.

Leo eſt brutum quadrupes, rugiens, generoſum, ſuperbum & ferox; *Leo.*

veſcitur animalibus, prædaque vivit, infeſtus eſt *Cervis*, *Apris*, *Bobus*, aliiſque quadrupedibus, cadavera non tangit niſi fame coactus, quâ ſubindè ita cruciatur, ut nec armis, fuſtibus, lanceis, ſagittiſque terreatur, ſed intrepidè oppida villaſque ingreſſus, nulli, nec brutis, nec hominibus parcat: prædâ captâ, priùs ſanguinem exſugit, deindè reliquum corpus, non una parte contentus, totum in partes diſcerptum dilaceratumque devorat, cumque nimio ciborum onere ſe aggravatum ſentit, herbis aſſumptis ſe ad vomitum concitat, deindè ad biduum abſtinentiâ ciborum ſibi ſanitatem reſtituit. Si ejus magnitudinem conſideres, eum *Aſino* haud diſparem reperies; Capite firmo eſt, pectore amplo & valido, juba duriori, quæ pulchre armos & collum veſtit; latera robuſta habet, & nervis ſolidiſſimis compacta, ungues acutiſſimos, oculos terribiles, cauda pugnæ prænuncia, rugitus horribilis; Quod vero quidam dicunt, oſſa eum habere ſine

meatu

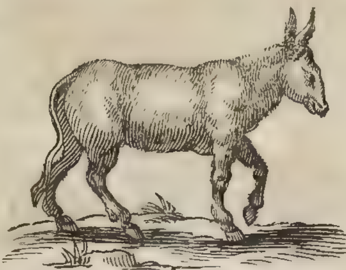
meatu medullari, falſum compertum fuit. Salaciſſimum animal, præſertim fœmina, quæ libidinis œſtro percita, etiam *Pardum* admittit; quod ſi quando ſentit mas, tota vi in ultrices pœnas exurgit; odoratu multum valet, indeque maſculus femellæ adulterium agnoſcit, quæ tamen aſtutiori inſtinctu, ne deprehendatur, aquâ ſe lavat, & hoc pacto marem decipit. Rugitum *Leonis* omnia animalia formidant, quo feras quaſcunque veluti faſcino ligat. Imperterritus Venatoribus ſe ſiſtit; à quibus ſi vulneretur, rectà in Venatorem irruit, eumque proſternit. Aliàs hominem niſi læſus ab ipſo, aut extrema urgente fame non lædit. Fœminas verò etiam amat, & libenter converſatur cum iis, ſi quam noxam cæteris brutis intentat, facile à fœmina baculi minis à noxa abſtinet.

Cervus. *Cervus* animal eſt quadrupes, velociſſimum curſu, rancans, id eſt, vocem rancoram edens, quod tametſi vaſtis & ramoſis cornibus conſtet, timidum tamen eſt: veſcitur frugibus, oleribus, graminibus, aliiſque agrorum, hortorumque fructibus, biſulcum eſt, & ideò mundis animalibus adnumeratur. Tempore menſis Auguſti, ardentiſſima libidine agitatur; denique animal eſt ad omnes humanos uſus aptiſſimum, car-

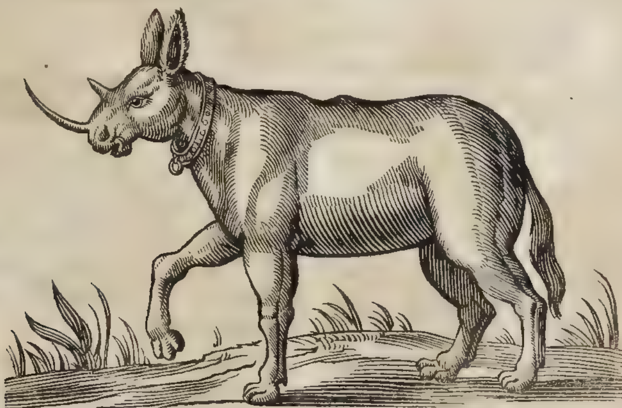

ne, corio, cornibus, pinguedine: in varias ſpecies dividitur.

Aſinus. *Aſinus* notum animal, tardum, ſtupidum, ſalax, famis, laboris & verberum

patiens; vox ejus propria ruditus eſt; viliſſimo alimento contentum; tribulis, càrduis, ſpinis, graminibus, paleâ, fœ-

no; aliiſque viliſſimis plantis veſcitur.

Onager & Bonaſus. *Equus* ex *Aſina* generat *Mulum*. *Onager* & *Bonaſus* etſi differentes aliquo modo quoad exteriorem formam ſint, ejuſdem

tamen

tamen ſpeciei cenſentur eſſe, ſolâ Cœli, telluriſque naturâ transformati.

Lupus. *Lupus* animal eſt quadrupes ululans, hominibus animalibuſque infeſtum,

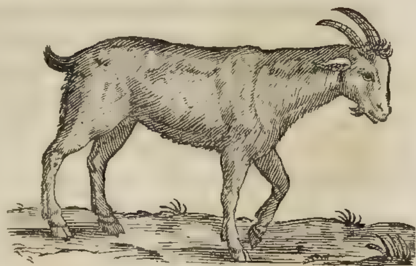
rapacitate & voracitate inſatiabile, ita ut vel integra Ovium, cæterarumque animantium corpora, unàcum pilis & oſſibus devoret potiùs, quàm comedat.

Pardus. *Pardus* carnivorum animal, maculis nigris per totum corpus à natura pul-

chrè depictum; ferox, robuſtum, aſtutumque; ex raptu animalium vivit, nulli parcens, nè quidem hominibus; ſalaciſſimum eſt; undè etiam diverſæ ſpeciei animalia admittit, ex quibus differentes ſpecies animalium exſurgunt, uti poſteà videbitur. *Pardus, Panthera.* *Pardus* & *Panthera*, *Plinio* teſte, unum ſunt, & non differunt niſi ſexu; *Pardus* enim mas eſt, *Panthera* fœmina. Sed alii aliter tenuerunt.

Caper, Capræ. *Caper*, & *Capræ*, in multas ſpecies dividuntur à nonnullis, quæ tamen non tam ſpecie, quàm exteriori forma differunt, ex natura loci, alimentorumque differenti conſtitutione: ut *Capricorni*, *Ibices*, *Rupicapræ*, & ſimiles: veſcuntur

omnes graminibus, foliis, fructibus, corticibuſque arborum, fruticumque, ſummitatibus foliorum maximè gaudent: ſi vocem ſpectes, blaterare dicitur; animal libidinoſum eſt, & multiplici fœtu fœcundum; carne, corio, lacte, cornibus, quin vel ipſa lana piloſa magnam utilitatem præbet; & uti ex biſulcis, & ruminantibus unum eſt, ita quoque inter munda adnumeratur.

Explicatio generis Caprini. Eſt autem magna differentia inter *Caprum*, *Hœdum*, *Hircum*, *Capram*, *Capream*, *Capellam*, *Ibicem*. *Caper* enim notat marem caſtratum; *Hœdus* non caſtratum,

ſed propagandæ ſpeciei deſtinatum; *Capra* fœminam notat, quam init *Hircus*; *Capella* fœminam non expertam marem; *Caprea*, ſeu *Capreolus*, *Cervulum* ſylveſtrem exprimit; *Caper* ſylveſtris, *Capricornum*; *Rupicapra* verò Alpeſtribus aſſuetum ſcopulis animal eſt.

Ovillum genus *Ovillum* pecus, ſive *Ovis*, animal timidum, patiens & manſuetum, voce balare dicitur: paſcitur gramine & fœno; panem quoque, ſi ei porrigatur, avidè

avidè arripit; uti bisulcum, ita & ex mundis unum; innumeras enim homini præstat utilitates; Carne siquidem & lacte caseoque nutrimur, corio, velleribusque, lanâque vestimur, aliisque notis omnibus ex ea susceptis emolumentis fruimur; simplicissimum animal est, naturâ suâ inerme; non valet unguibus, non dentibus, non calcibus, non cornibus, ut non immeritò *Christi* ἔκτυπον semper expresserit: qui tanquam *Ovis* ad occisionem ductus, non aperuit os suum; & uti simplicissimum animal est, ita quoque facilè in avia & devia abreptum *Lupis* cedit; multis quoque infirmitatibus exposita est, quas absente pastore, & non curante incurrunt; ut proindè non immeritò, indè Præsules Ecclesiæ, Pastores, & curæ eorum commissi fideles *Oves* dicantur & numerentur.

Σῦς, *Porcus.* *Porcus* animal est grunniens, lascivum, immundum, & vorax, luti volutabro assuetum; herbis & frugibus, potissimum radicibus plantarum, uti & glandibus, castaneis, pomis, pyris, similibusque fructibus delectatur: verbo, omnivorum est, & fame stimulante, non dicam cadaveribus, sed ne quidem propriæ soboli parcit; pro deliciis luto delectatur, & si quid luto fœdius est; animam vero pro sale habet: vivens nemini prodest, mortuus multis: quamdiù vivit, omnes offendit torvo aspectu, fœtore & grunnitu. Cùm mactatur, carnes ejus variis modis præparatæ, non exiguam voluptatem præstant gulosis; prosunt & lardo, farciminibus, setis, quorum ingens usus est, tum apud sutores, tum apud compactores librorum pellis. Lepram tamen facilè contrahunt, & alios etiam esu continuo & frequenti suæ carnis leprâ inficiunt; unde tanquam immundum animal in Lege prohibitum est.

Κύων, *Canis.* *Canis* est animal latrabile, sagax, vigilans, & fidele; nutritur carnibus, ossibus, pane, aliisque, fame stimulante omnia quantumvis vilissima & sordida devo-

devorans, ne quidem cadaveribus parcit. Ad magnitudinem ejus quod attinet; dico inter omnia quadrupedia nullum reperiri, quod tantâ varietate, sive molem corporis, sive colorum formæque diversitatem spectes, instructum sit, reperiri. Sunt enim *Canes* maximi, *Molossi* Anglicani; minimi uti *Melitæi*; sunt mediocres; sunt glabri; sunt variâ pilorum differentia vestiti; sunt villosi, uti & aquatici: sunt alii ad venationem apti, ad custodiam pecudum alii, alii ad hominum præsidia à Sapientissimo conditore destinati. Venaticos Natura tibiis brevissimis & longissimis corporibus instruxit, eo fine, ut ferarum intima latibula subirent. Cursoribus verò longissimas & subtiles tribuit ad facilem cursum, pectus latissimum ad respirationem, longum rostrum ad aëris in currendo sectionem, caudam cæteris longiorem, ad inversiones in reciproco cursu regendas; quod uti libidinosum est, ita quoque minimè sua specie contentum, *Lupis*, *Vulpibus*, similibusque sæpe congreditur. Osseo pœne natura illud instruxit, ex quo post coitum sequitur adhæsio. Cæterùm sagacissimum est, & Hero obediens ad nutum; docile ingenium habet, ad res ludicras discendas aptum: unde ad macellum mittuntur pro carnibus Hero comparandis. Verua vertunt; literas ad postam portant, & similia jam Mundo notiora, quàm ut quis in iis recensendis tempus perdat.

Nullum Quadrupes differentiores species habet, Cane.

Mores Canum.

Ἀλώπηξ. Vulpes.

Vulpes est animal quadrupes gannibile, sive ganniens, callidum, & πάμφαγον, ad damna inferenda natum; vescitur enim Gallinis, Anatibus, Anseribus, Muribus, Piscibus, Uvis, Vespis, & aliis quibuscunque tandem. Crudelitatem potissimùm exercet in Gallinis, quibus non nisi priùs occisis omnibus vescitur: animal & caudà, & pelle, dentibus acutissimis instructum; cauda villosa ad multas insidias animantibus, quas appetit, quas solitâ suâ astutia venari solet, struendas, ei inservit: præter pellem & pulmonem, quod homini in usum aliquem cedere possit, nil aliud habet.

Αἴλουρος. Felis.

Felis sive *Cattus* animal domesticum, omne murium genus ad escam prose-

quitur: Quamvis etiam pane, caseo, carnibus similibusque vescatur; vocem ejus nonnulli exprimunt per maubare; quæ quidem vox pro interni affectus diversitate varia est, obscœna, cum libidine agitatur, terribilis ac dira, cum de fœminis certant, miserabilis cum fœmina marem advocat; multiparum est, & superfœtans; mollis & remissa, cum ablandire solet. Verùm mores actionesque *Cattorum* cùm nulli non notæ sint, easdem non ulteriùs describendas censui.

Lepus. Λαγώς.

Lepus animal timidissimum, velocissimum, & fœcundissimum; vescitur herbis, oleribus, brassica, malva similibusque; & uti natura timidissimum est, ita quoque natura ad vitæ suæ consulendum, omnia membra ad velocissimum cursum adaptasse videtur. Multiparum est, & superfœtans; inveniuntur & teste *Plinio* hermaphroditi inter eos, mas tamen

men uterum nunquam gerat: Caro à nonnullis improbi ſucci eſſe fertur; Martialis tamen reliquis carnibus præfert:

Inter aves Turdus, *ſi quis me judice certet,*
Inter quadrupedes, gloria prima Lepus.

Cuniculus. *Cuniculus* proximum *Lepori* animal, ut proinde id Leporini generis exiſtiment, & quamvis quoad exteriorem formam prorſus ſimiles ſint *Leporibus Cuniculi*; quoad proprietates tamen Naturæ multùm differunt: habitant enim non in apertis campis, ſed in locis, ſeu mæandris ſubterraneis, quorum ſuffodicatione, nonnullas urbes in ſummo ruinæ periculo fuiſſe, *Hiſtorici* memorant. fœcundiſſimum præterea animal eſt, dum ſemper fere ternos, & quaternos catulos pariat, atque etiam haud ſecus ac *Lepus* ſuperfœtare ſoleat; unde brevi in magnam & damnoſam multiplicationem propagantur.

Σκίουρος. *Sciurus*, animal eſt mundum, velox, inquietum, *Cuniculo* haud multum quo-

ad membrorum conſtitutionem diſſimile, niſi quod caudam habeat ſat longam & villoſam, qua totum corpus contegere poteſt; utplurimum in Fagis, Quercubus, Juglandibus, Caſtaneis cæteriſque frugiferis arboribus habitat, quarum fructibus victitat, ſummaque velocitate ex ramo in ramum, & ex arbore in arborem, volare id diceres, ſe transfert, & cicuratum homini valde familiare eſt, & præſertim ſi Amygdalis, & Saccaro imbutis Nucibus alatur; jucundum eſt videre ejus operationes, geſtus, mores in comedendo: Incluſum caveæ rotabili, illam continue verſat, rota verſata verſat unà brachia flexilia ſtatuarum axi rotæ applicatarum, ut ſtatuæ rotam verſare videantur, & complura hujuſmodi ludicra ſpectacula exhibet.

Muſtela animal quadrupes, audaciſſimum in Mures etiam majores, quibus Muſtela.

utplurimum veſcitur, aviculis quoque inſidias tendit, in antris habitat; inquietum ſemper hinc inde diſcurrit, manſueſcit; cum *Bufone*, ſeu *Rubeta* immortale gerit bellum, cui tamen poſteà ſuccumbit, virulento halitu ſiderata; contra Serpentes verò in pugnam ſubitura, priùs rutâ ſe veluti antidoto quodam munire fertur. Vide de hoc animalculo plura in *lib.* 3. *Artis Magneticæ*.

Viverra animalculum, uti lucem odit, ita ferè ſemper ſubterraneos mæandros Viverra.

inhabitat, non niſi noctu ad prædam exit; veſcitur hordeo, tritico, avenâ, cæteriſque frumentis, & leguminibus, quorum pro hyberno commeatu acquirendorum

rum collectrix eſt, ſupra modum ſtudioſa, & induſtriæ laude conſpicua; undè veluti pro avaritiæ ſymbolo à quibusdam ponitur; fœmina tamen Mare doloſior eſt. Mas enim ex avaritia fœminæ cibum negans, hæc clam ſibi excavat foramen, atque aliunde ad commeatum aditum parat; ut proinde quantò hic tenacior eſt, tantò illa voracior & liberalior eſt; in antris ſuis audaciſſimum eſt, ita ut *Cuniculos* etiam multo majores ſe, invadat & interimat; extra eam tamen timidiſſimum; ſicut *Gallus* in ſuo fimeto plurimùm valet.

Taxus. *Taxus* ſive *Melis*, animal eſt ſomniculoſum, lucem fugiens, perpetuò in abditis montium antris degit, noctu ad pabulum egreditur, obeſum, totum pinguedine conſtans; veſcitur omnibus fructibus, potiſſimùm Pyris, quibus ſumme incraſſatur: tota hyeme dormire dicitur, propria pinguedine vitam ſuſtinens; cæterum tardum, & pigrum eſt, præ pinguedine ægre ſe movens, quæ tamen pinguedo Luna creſcente, augetur; decreſcente minuitur. Diſſidium naturale cum *Vulpe* habet.

Glis. *Glis*, magnitudine *Felis*, infeſtum *Gallinis*, oviſque, quæ abſorbet, damnoſum & πολύγονον, dormire dicitur tota hyeme, quod tamen experientiæ repugnat. Verum cum hoc animal notius ſit, quàm ut pluribus deſcribi debeat, Lectorem ad alios *Authores* remittimus.

Erinaceus, animal ſpinoſum, ſive aculeatum eſt, capite *Porco* aſſimilatur, Pomis, Pyris, Uvis, aliiſque fructibus veſcitur, ſpinis horridum, dum ſe capi ſentit, in globum ſe colligit, ut vix tangi poſſit: ſerviunt quoque Spinæ, ut fructibus, Uvis, Pyris deciduis, quæ ore non poteſt, iis ſupervolutus, ſuis affixa ſpinis in foveam deportet, iiſque domi pro ſua commoditate veſcatur. Erinaceus.

Hiſtrix alia *Erinacei* ſpecies eſt, toto corpore longis acutiſque aculeis obſitus, quos in ſui venatores, non ſine periculo gravioris læſionis evibrat; vocatur & ob formam & ſimilitudinem *Porci*, *Porcus aculeatus*; generat lapidem, in febribus malignis curandis aptiſſimum; veſcitur iiſdem, quibus *Erinaceus*. Hiſtrix.

Ultimò *Simia* animal eſt, hominem externâ formâ ejuſque actiones geſtibus variis Simia.

variis exprimens: veſcitur omni fructuum genere, Mellis potiſſimum avidiſſimum: Pediculos quoque inter condenſa capillorum quæritans devorat; Vino quoque ſummoperè delectatur. Horum animalium ſumma eſt varietas: ſunt magnæ, mediocres, parvæ, quæ tamen pueri ſtaturam non facilè ſuperant; inquietum animal eſt, perpetuis ſaltibus, & geſticulationibus diſtentum; formâ ſuâ humanæ quidem haud abſimili, ſed fœda; huic enim nates ſuppreſſæ, rugæ turpes, ubera fœda in pectore, corpus totum pilis denſis ſtipatum, oculi profundi & cavi; ungues craſſi; ex omnibus quadrupedibus ſolum caudâ caret; cujus loco glabricies clunium obſcœniſſima; verbo, ridiculum corpus ridiculam animam incluſam tenet. De quibus mira narrantur ab *Hiſtoricis*; hominum actionibus haud abſimilia: animal prolium mirum in modum amans. Cæterum ad nil aliud à Sapientiſſimo conditore rerum, niſi ad delectationem hominum producta videntur: hinc hominis actiones & geſtus perfectè imitatur; petulanti inſuper membrorum agitatione, mira & ridicula patrat, humano more bipes incedit, bipes ſaltat: nunc fiſtula canit, jam aurigam agit, modò militem; ſcribere & pingere quoque affectat; pueris & infantibus delectatur. Sed hæc ut quotidiè hîc *Romæ* obvia ſunt, ita quoque non ulterius proſequar.

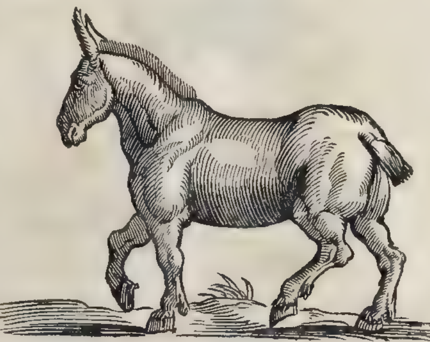

Cercopithecus Simia caudata. Sunt præterea *Cercopitheci* ſpecies *Simiarum*, caudâ inſtructarum, quarum iterum ſumma varietas ſpectatur. Sunt, quos *Cattos Mammones* vocant, omni colorum genere à Natura imbuti, uti & *Simiæ*; ſunt albi, nigri, fulvi, maculati, virides, omnes aſtutiâ & malignitate inſignes. Tota hæc *Simiarum Cercopithecorumq;* varietas aliundè provenire non potuit, niſi ex multiplici, & promiſcuo unius cum aliis, & hæc cum aliis differentis ſpeciei animantibus coitu. Undè non omnes hujuſmodi ſpecies intra *Arcam* conſervatas fuiſſe, certò tenemus; ſed duas principales ſpecies, *Simiæ* propriè dictæ, & *Cercopitheci*, ex quibus poſteà aliæ produci potuerunt.

De Quadrupedibus, quæ in Arca *non conſervata putantur.*

CUm infinitæ propemodum animalium ſpecies ſint ex promiſcuo diverſarum ſpecierum coitu productæ, illas omnes intra *Arcam* introductas fuiſſe non eſt veriſimile, cum illæ poſtmodum ex genuinis & propriis ſpeciebus ſpurio congreſſu generari potuerint: ſed nonnulla horum animalium innumeris aliis, quæ *India*, & *Novus Orbis* producit, omiſſis, recenſeamus.

Mulus. Et primo quidem loco ſe ſiſtit *Mulus*, animal ſpurium, ex *Equo* & *Aſina* gene-

ratum, quem omnes *Interpretes* ab *Arca* eximunt, cum post *Diluvium* multiplicibus jam *Equis* & *Asinabus*, ex promiscuo congressu nasci potuerit.

Camelopardalis. Ab hac quoque eximi potest *Camelopardalis* animal ex *Pardo*, & *Camelo* na-

tum: habet collum longum, & caput instar *Cameli*; posteriores pedes, breviores anterioribus; dorsum instar *Pardi* maculis albis insignitum. *Cæsaris* Dictatoris Ludis Circensibus primùm visa *Romæ*: animal mansuetum est; undè & *Ovis* ferè nomen apud *Barbaros* obtinuit.

Tragelaphus. *Tragelaphus*, sive, *Hircocervus*, ex *Hirco* & *Cerva* genitum animal, & juxta

Phasidis undas utplurimùm spectatur, eò quod ibidem magni *Hircorum Cervorumque* greges stabulentur; unde facilè ex petulantis *Hirci* cum *Cervabus* commixtio sequitur; unde contrahit cornua cervina, reliqua *Hircum* olent.

Hippelaphus animal est ex *Equo*, & *Cerva* originem suam ducens, quasi di- *Hippelaphus.*

ceres, *Equicervus*; habet enim caput & cornua cervina, & mentum barbatum; reliqua equinum quid exprimunt, *Aristotele* teste.

Hippardium animal est ex *Equo* & *Pardo* genitum; ex specie *Equi* & *Pardi* constitutum. *Hippardium.*

Leopardus animal est, ex *Leone* & *Pardo* constitutum, vel ipsa forma monstrat animalis, capite jubato ad instar *Leopardus.*

Leonis

Leonis insignitum, reliquum corpus maculis pulchris depictum *Pardum* refert.

Allopecopithicum. *Allopecopithicum* animal ex *Vulpe* & *Simia* genitum, uti vox ipsa composita notat. Hoc animal *Cardanus* in *Æthiopia* nasci scribit, anteriori parte *Vulpi*, caudâ & posteriori *Simiæ* caudatæ, pedibus anterioribus, humanis, auribus

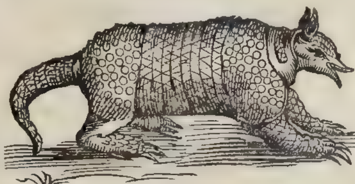

Vespertilioni simile, crumenam habens sub ventre, qua catulos gerit, nec dimittit nisi dum lactare vult. Videtur *Chiurcha.* hoc animal *Cardanus*, cum *Chiurcha* ani-

mali *Indiæ Occidentalis* confudisse; quod *Scaliger* mustellino generi adscribit; dicitur esse *Viverræ* facie ac magnitudine, capite vulpino, catulosque in bursa sub alvo extensa portare: cum *Chiurca* minimæ molis, illud verò vulpinæ magnitudinis in *Æthiopia* reperiatur. Quicquid sit, ego sanè audacter asseram, hoc animal, uti monstruosissimum est, ita quoque ex diversorum animalium congressu, ortum suum obtinuisse.

Armodillus. *Armodillus* animal est *Regni Mexicani*, quod in nostro Musæo expositum advenis monstramus, totum instar *Equi* phalerati cataphractum, tessellis seu testaceis corticibus à natura miro ordine distributis instructum, quibus ubi impetitur, mox in globum Erinaceorum more, se contrahit, ita ut nulla ei noxa inferri possit, ore rostrum *Porci*, cauda longa &

testacea, lacertæ caudam exprimit; unde & ab *Hispanis Armadillo* illi nomen inditum est, à *Latinis*, *Erinaceus* cataphractus, sive tessalatus, *Tato* à *Barbaris* vocitatum: *Tato* sive *Aiotochli*, quod idem est, ac *Cuniculus* cucurbitalis. Ego sane, quantum conjectura assequi possum, ex *Testudine* & *Erinaceo* originem suam traxisse, non invitus dicerem, cum testudinacei generis, tessellato corpore, reliqua verò membra, moresque *Erinaceum* perfecte, excepto capite, quod *suillum* est, exprimat.

Marmota animal ex *Mele* & *Sciuro* natum. *Melem* enim capite, pilo, ungui- *Marmota.*

bus, reliquisque membris; *Sciurum* verò moribus exprimit, dum anterioribus pedibus sedens, manuum officio, uti *Sciuri*, utatur.

Leocrocuta. *Leocrocuta* animal ex *Leone* & *Hyæna* generatum; teste *Plinio*, esse *Asini* ferè

magnitudine, collo, cauda, pectore, *Leonis*, capite *Melium*, bisulcâ ungulâ, ore ad aures usque resc isso, humanos mores imitari. Verùm, quæ *Authores de Hyæna*, & *Crocuta* afferunt, fabulis similiora sint, quàm ut certæ alicui animalis speciei congruunt; ideò ea omittenda censui.

Corcobado. *Corcobado* animal *Americæ Septentrionalis* gibbosum, ex bovino genere, uti

testantur fere omnia genera *Tauro* simillima, nisi quod densis pilorum villis, jubisque sit toto corpore vestitum; Turpe aspectu animal, currit, saltat feritque cornibus, formidine ferociæ animalia cuncta fugat, Indigenis tamen mirum, quàm multa commoda præstet: siquidem sanguinem in potum, loco panis carnem in escam, cornua ad conficienda pocula, pellem in vestitum & utres; corium in tegumenta casarum, funes, calceos ac vestes, ossa ad arma conficienda, nervis ad fila, stercus ad ignis fomentum præstat, atque adeò vel hoc unicum animal ad omnes ferè humanæ vitæ usus Indigenis conducit. Ego sanè non facile assererem, id ex diversæ speciei congressu natum, sed esse bovinæ speciei animal, vel cœli influxu peculiari, aut climatis locique natura, uti fere omnia animalia *Americæ*, in hanc formam transmutatum fuisse.

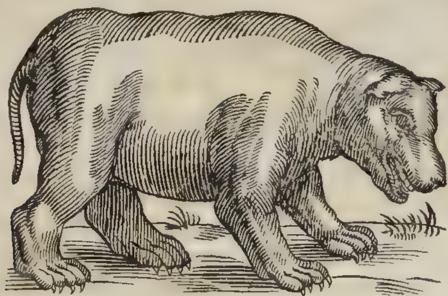
Innumera hoc loco alia animalia adducere possem uti monstruosa, ita quoque vel ex cœli apporrheâ, vel naturâ climatis, aut etiam ex promiscuo diversarum specierum congressu animalium nata; ut proinde ea in *Arcam* introducta minime putem; eum post *Diluvium* dictæ species animalium, dictis de causis nasci potuerint. Ne tamen quispiam putet, eam ob causam illa non me admittere, quod *Arca* illorum capax non fuerit: Ego ostendam, *Arcam* adhuc ad hujusmodi etiam recipienda, sat amplam capacemque fuisse. Ut verò, quæ hucusque adduximus, vera esse demonstremus, hîc Aristotelis testimonium adjungam lib. 2. de gen. animal. c. 5. ubi sic dicit: *Coëunt animalia generis ejusdem secundum naturam, sed ea etiam, quorum genus diversum quidem, sed natura non multùm distat, si modò par magnitudine sit, & tempora æquent gravidationis, rarò id fit, sed tamen fieri, & in* Canibus, *& in* Vulpibus, *& in* Lupis *certum est;* Canes *etiam Indici ex bellua quadam simili &* Cane *generantur, sive ut in Græco est:* ἐκ θηρίου τινὸς κυνώδους.

DUBIUM II.

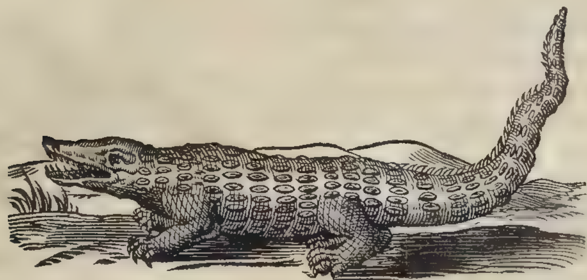
An illa Animalia, quæ Amphibia dicuntur, in Arcam *fuerint introducta.*

Amphibia animalia ea dicuntur, quæ partim in Terra, partim in Aquis degunt, ita ut neque in terra multo tempore, neque etiam in aquis vitam diu ſuſtinere queant : ſunt ſequentia:

Hippopotamus, ſive *Equus Fluviatilis*, quorum magna copia in *Mari Erythræo*, *India*, & *Meridionalis Africæ* Pro- *Hippopotamus.*

vincia *Sofala* ſtabulatur, ingens animal fluviatile, ſeu marinum; in *Nilo* enim *Cuama*, *Nigro*, *Africæ* fluminibus, viciniſque maribus reperiuntur : informe animal, capite equino, cæterorum verò membrorum habitu à cæteris animalibus differentium multiplici dentium prægrandium ordine inſtructum, in aquis vitam ducit, ita tamen, ut ſub eis longo tempore durare nequeat, ſed noctu extra aquam emergit, & ſibi prædando ad vitam pabulum quærit: herbis fructibuſque in terra, piſcibus in mari veſcitur.

Crocodilus. *Crocodilus* eſt animal quadrupes, *Lacertæ* ſimillimum, niſi quod totum ejus corpus teſtaceum, veluti cataphractum, loricatumque ſit, impervium armis quibuſcunque, niſi in ventre, ubi mollius eſt; Carnivorum eſt, nulli parcens animalium; fugit perſequentes ſe, etiam pueros, & lachrymabundum : acriter perſequitur fugientes; creſcit in tantam longitudinem, ut vix ſtatum conſiſtentiæ habere videatur; inventi ſunt 50 pedum longitudinis *Crocodili* : ſtabulantur maximè in *Indo*, & *Gange Aſiæ*, in *Cuama*, *Nigro*, *Nilo Africæ* fluminibus; in fluviis *Marthæ Novæ Hiſpaniæ*, in *Peruanis Lacubus*, in *Moluccis*, *Inſulis Philippinis*, & *Java utraque*, tantâ copiâ, ut niſi humanis viribus exterminarentur, Regiones hujuſmodi deſerere neceſſe foret; quod utrum tamen ex putri naſcatur, nondum cognitum fuit; Ego dico, quod non, cum præ reliquis Reptilibus id unum ſit, quod in ſpeciei ſuæ perfectione conſiſtat,

ſtat, atque adeò in *Arca* locum obtinere potuerit.

Lutra. *Lutra* Græcis ἔνυδρον, animal quadrupes, tam in aquis, quam in terra na-

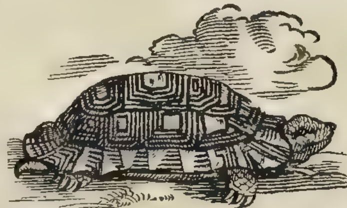
tales ſuos obtinens, veſcitur in aquis piſcibus, quas non ſecùs ac venaticus *Canis* terreſtres feras, ita hoc aquatica in cibum ſectatur animalia; in terra fructus ſectatur, & cortices arborum rodendo comedit; *Felem* magnitudine exprimit. In *Germania*, *Ruſſia*, *Pruſſia*, *Polonia*, *Lituania*, uti & *Neapoli* in *Italia*, in *Indiis* variis in locis, uti in *Nova Francia*, ſed ſub differenti forma reperiuntur: Eſus carnium hujus animalis in quadrageſima; diebuſque jejunii, uti piſcium, omniumque Amphibiorum, licitus eſt; pellem habet pilis delicatis inſtructam, undè & magno pretio in veſtium hybernarum uſum emitur.

Caſtor. *Caſtor* animal quadrupes Amphibium, ſi caudam ſpectes, piſcis eſt,

quam & quaſi ſemper, aut ſæpiùs aquis ad ſui conſervationem, immerſam tenet; cæterum corpus *Lutræ* non diſſimile eſt, pretioſa pelle ornatum, ex quo pellicea veſtimenta contra frigoris hyberni violentiam conficiuntur; dentes acutiſſimos habet, quibus & frutices & arbuſcula, tum ad fructus, quos in cibum appetit, obtinendos, tum ad habitaculorum, quæ in ſpecubus littori maris, aut fluminum adjacentibus fabricat, conſtructionem amputat: & quamvis nonnulli id piſcibus vivere autument, experientia tamen docuit, ea piſces tantum abeſt, ut appetant, ut potius eorum odorem abominentur; Quod ego tamen non de omnibus, ſed quibuſdam intelligi velim, cum omne Amphibium ut in utroque elemento, cibum naturæ ſuæ proportionatum habeat, neceſſe ſit. Ex eo nobile illud medicamentum, quod *Caſtorium* vocatur, & Theriacæ compoſitionem præter innumeros alios uſus juvat; & nil aliud ſunt, quàm *Caſtoris* teſtes, qui licet intolerabili pœnè fœtore puteant, hiſtericis tamen mulierum morbis, & odore & ſingulari medicamento unicè proſunt. Quod verò *Canibus* id perſequentibus teſtes dentibus amputare dicatur, id in hunc uſque diem experientià necdum innotuit.

Teſtudo. *Teſtudo*: Sunt, qui *Teſtudinem* quoque inter Amphibia ponant; forſan eâ

opinione inducti, quod duplex ſit *Teſtudinum* genus, terreſtre & aquaticum: Qui in mari vaſtiſſimæ molis teſtudines viderit, is aſſerere cogetur, eas Amphibias eſſe non poſſe, cùm vaſtiſſimo Oceano perpetuò inhæreant, nec ob tarditatem motus inſulas appellendi commoditatem habeant; Terreſtres verò perpetuò, Hyeme præſertim terræ inſepeliantur, atque ex ea vivant, ita quoque præter terreſtre aliud elementum non amant; imò experientia me docuit in hujus Collegii Romani horto, ubi plures aluntur, intra fontani crateris

teris fundam projectas durare quidem, sed intra aliquot dies mortuas reperiri. Animal est quadrupes, testaceo cooperculo à natura dotatum, undè & *Domiporta* vocatur, oviparum est, & saporis haud ingrati, ut proindè Principum mensæ eas admittere non dedignentur; è testis uti pulcherrima quævis toreumata conficiuntur, ita apud Tornitores aliosque

Phoca, Vitulus Marinus. Artifices summo in pretio habentur. *Vitulum Marinum*, quæ *Phoca* dicitur, inter amphibia numerari, non est dubium.

Syrena. *Syrena*, Monstrum marinum est, quod hodiè *Hispani pece Muguer*, Itali *Pesce*

donna vocant, animal est ἰχθυάνθρωπον, id est, supernè ad sexum usque, mulieris formam, infernè in piscis caudam terminatur; de quibus, quin dentur, nulli amplius dubium esse debet, cujus caudam & ossa Musæum nostrum exhibet; ossa miram vim sanguinem sistendi habent. Vide quæ de iis in *Lib.* 3. *Artis Magneticæ*, & in *Itinerario terrestri C. de Navigatione submarina* de hisce tradidimus; ubi & Amphibium esse ostendimus, quo in terra deprehenso *Barbari* subindè abuti feruntur.

Atque hæc sunt præcipua Amphibia ex quadrupedibus, de quibus utrùm intra *Arcam* recepta sint, lis non exigua est inter *Interpretes. Oleaster* ea extra *Arcam* ad latera nidos suos habuisse existimat, sed uti in multis aliis, sic & in hoc summoperè hallucinatus est. Quid enim ipsis extra *Arcam* profuissent nidi, ubi clausâ *Arcâ* à *Noë*, nec ali, nec etiam aquis turbulentissimis procellarum turbinibus agitatis se committere poterant, nec etiam sine periculo dissipationis ab *Arca* nidis separata unius anni spacio intra aquas & vivere, & sine victu durare non potuerint. Accedit, quod *Sacræ Scripturæ* id aperte contrarietur, quæ animalia intra *Arcam* introducta atque intra suas unicuique distributas mansiunclas, non extrà perstitisse docet. Alii putant, eas intra aquas toto Cataclysmi tempore remansisse, cui jam paulò ante respondimus. Nos intra *Arcam* conservata fuisse intrepidè affirmamus; cùm intra eam satis amplæ mansiones iis conservandis quàm aptissimæ à *Noëmo*, uti ex *ectypo Arcæ paulò post* patebit, constructæ fuerint, utpote in qua neque vastissimi aquarum crateres & vivaria, neque cibus Amphibiis ex utroque elemento consuetus iis alendis deesse poterant, cùm omnibus quàm sapientissimè provisum fuerit.

CAPUT VI.

De Animalium Volatilium in Arcam *introductorum Ratione, Natura, & Proprietate.*

PRæmissis Quadrupedibus, jam ad volatilium sive Avium œconomiam progrediamur, ut omnibus & singulis aptum in *Arca* locum constituamus.

Distinctio Volatilis ab Ave.

Est autem Avis animal volans, Oviparum, sanguine, rostro & pennis instructum. Distinguitur autem volatile ab Ave, quia inveniuntur nonnulla volatilia, quæ cum neque bipedia, neque rostrata, neque pennata sint, inter Aves adnumerari non possunt: cujusmodi sunt, *Vespertiliones*, animal quadrupes, dentatum, pilosum, mammisque instructum, alis cartilagineis aërem tranans, verbo, *Vespertilio* non nisi *Mus volatilis* est; Sunt etiam nonnulli serpentes alis non pennigeris, sed cartilagineis à natura dotati, de quibus fusè in *Mundo Subterraneo*; & *in Opere*, quod *China Illustrata* inscribitur; de *Cattis volantibus*. Horum animalium pennigerorum genera & species, in primordio rerum, DEUS conditor & prima causa rerum est; *Dixit enim* DEUS; *producant aquæ reptilia animæ viventis, & volatile volet supra terram in superficie*, ut cum Hebræo Textu loquar, *expansionis Cœli*. Causa secunda Natura est partim influxus siderum, partim insita à DEO ipsis facultas multiplicandi, hæ proximæ, illæ remotæ sunt. Finis primus & ultimus DEI gloria est, finis intermedius homo; homini enim dant alimenta, tegumenta, oblectamenta; proprium verò finem insuper habet Avis quælibet, quem nemini mortalium, nisi forsan DEUS *Noëmo* illum revelare voluerit, quod, uti *suprà* diximus, vero haud absimile videtur. præsuppositum materiæ subjectum, ex quo ea DEUS eduxit, aqueum elementum fuit, principium generationis, semen; constitutionis, partes corporis; forma Avium in genere sensitiva est, in specie forma cuivis Avi propria, à proprietate ea essentia uniuscujusque emanavit, qua à se invicem specificè, uti scholæ loquuntur, innumeris differentium formarum affectionibus, dotibusque distinguuntur.

Diversitas Volucrum.

Sunt quædam volucres ad rapinam animantium natæ, feroces, & sylvestres, uti *Aquilæ*, *Accipitres*, *Vultures*; Nonnullæ mites & domesticæ, uti *Columbæ*, *Gallinæ*, *Anates*: Sunt & solivagæ & carnivoræ, uti supradictæ prædatrices; quædam granis frumentariis aluntur, uti *Columbæ*, *Gallinæ*, *Anates*, *Passeres*, & complures aliæ; Sunt prætereà aliæ aquaticæ, aliæ terrestres, aliæ montes, aliæ plana sylvasque amant; prima itaque Avium origo, aqueum elementum fuit, ex quo DEUS, non ex ovo primò; uti nonnulli insipienter dicunt, sed integra & perfecta singula in specie sua produxit; Regnum verò iis assignavit aërium, quemadmodum enim Pisces per aqueum elementum pinnis suis in alarum formam adaptatis, sic & Aves per auram, cujus incolæ sunt, volant. Motûs itaque earum locus aër est, terra quietis: omne Avium genus bipes & sanguineum est, cor, hepar, pulmonem, arterias, venas, reliquaque sanguinis opificio, & officio subservientia membra habent, exceptâ vesicâ, quâ non indigent, omni humiditate in pennarum plumarumque ornatum à natura destinata, sed & testiculos habent, fœmina quidem vulvam juxta septum adjunctam habet; genua habent, sed secus ac homines in adversum inflexa, quæ non antorsum, sed retrorsum inflectuntur; cæterùm omnes pennis, rostris, caudâque præter

ter paucas à natura inſtructæ; Ova pariunt fœminæ, quæ ſubventanea dicuntur, prolificam vim mares iis imprimunt. Sed de his ſic Aldrovandus ſcribit: Gallina *quæ coivit cum* Gallo, *aut alia quævis volucris, ovum concipit ſuperiùs ad ſeptum tranſverſum, ubi primò minutum & candidum cernitur, mox rubrum cruentumque, deindè creſcens luteum flavumque efficitur totum, poſteà ampliùs auctum diſcernitur, ita ut intùs pars lutea ſit, foris candida ambiat; ubi perfectum eſt, abſolvitur atque exit putamine pariter molli, ſed protinùs dureſcente, quibuſcunque erumpit portionibus, niſi vitio vulvæ defecerit.*

Mutatio Avium etiam unius ſpeciei pro diverſis climatis diverſam formam aſſumunt.

His itaque de Avium natura expoſitis, jam ſingulas Avium ſpecies ordine recenſeamus, ut deindè unicuique ſpeciei aptas in *Arca* caveas attribuere valeamus.

Antequam autem rem aggrediamur, Lectorem notare velim, non omnes hujuſmodi volucrium ſpecies *Arcam* ingreſſas fuiſſe, ſed eas tantum, quæ ex ſe, & ſua natura in perfecto ſpeciei ſtatu à ſupremo Opifice productæ fuerunt, cujuſmodì ſunt, quas jam recenſebimus. Hæ etenim, uti poſt conditionem rerum in diverſas Mundi plagas, climata, & zonas divino ductu diſperſæ fuerunt, ita quoque tum ex natura & ſitu locorum, influxuque ſiderum differentiſſimam quoad exteriorem formam conſtitutionem, tum etiam ex ſpuria diverſarum ſpecierum commixtione etiam monſtroſam quandam formam nactas eſſe, ex *præcedentibus* patuit. Nam quod de Quadrupedibus verum eſſe ſuprà demonſtravimus, multò verius id de volucrium genere aſſerendum cenſemus, idque triplici de cauſa: *primò* quia diverſarum ſpecierum in volucribus commixtio, ex una ſpecie differens omninò animal conſtituit, quæ in volucribus multò facilior eſt, quàm in quovis alio quadrupede, ob communem membrorum ferè omnium in iis conſtitutionem, & temperamentum. *Secunda*, volucres ex incubitu ovorum non legitimo duntaxat, ſed & ſpurio quoque, id eſt, dum una volucris ſuper alterius ſpeciei ova incubat, tum ipſa natura operante, tum etiam volucris verſatili imaginatione aliam ſpeciem naſci, nemo dubitare debet; & id luculentiſſimè demonſtrat experimentum paſſim uſitatum, dum uti in quadrupedibus *Equos* aliaque animalia variis maculis, coloribuſque artificioſo technaſmate, ſive coitus, ſive graviditatis tempore, intra tegumenta eo colore, quo animal tingere volunt, imbuta concludunt; tandemque imaginativa animalis vi, & efficacia operante, deſiderati coloris animal excludunt; & ex *Hiſtoria Geneſeos* de ovibus maculatis à *Jacob* Patriarcha, per baculos variegatos artificioſè primùm, deindè quoque naturali induſtriâ tinctis, videre eſt; ita quoque idem in volucribus fieri experimento comperimus: Arte ſiquidem quàm pulcherrime *Pavones* ex pulchro, & multiplici illo pennarum ornatu, in candidiſſimos *Pavones* accidentali quadam metamorphoſi convertuntur; quod & in *Gallinis, Columbis*, cæteriſque variegatis volucribus, ſolo imaginationis, ſive phantaſticæ facultatis vigore ſine arte accidere certum eſt. *Tertia*, ex promiſcuo & ſpurio volucrum congreſſu, medium aliquod animal ſpecie differens, quod tamen de una & altera ſpecie participet, naſcitur, quæ *in ſequentibus* enarrabuntur.

Nil in Volucrum genere facilius eſt, quam diverſarum ſpecierum concubitus.

Climata diverſuſque cœli aſpectus mutat rerum ſpecies.

Ex hiſce itaque concluditur, non omnes illas Avium ſpecies, quas *America, Africa, Aſia, India*, toto, ut ajunt, cælo ab *Europæis* differentes, nec non prodigioſa quadam varietate ſtupendas producit, omnes intra *Arcam* concluſas fuiſſe; neque à conditore in primordio rerum ſub tanta diverſitate productas fuiſſe, ſed poſt earum, in univerſum Terrarum orbem diſperſionem dictis de cauſis tantam varietatem incurriſſe; quod idem de vege-

tabili Natura intelligi velim ; quemadmodùm *in præcedentibus* innuimus, quæ revera tantas ſubit mutationes ex natura loci, & diverſo cœli aſpectu, ut vix clima ſit, quæ non vel unam & eandem plantæ ſpeciem in aliis aliiſque climatis plantatam, differentem faciat; cui & omnes *Botanologi* experientiâ docti ſubſcribunt. His itaque præmiſſis, jam ad volucrium recenſionem nos accingamus.

CLASSIS II.
Volucrium in Arcam *introductarum enarratio.*

Aquila. Quod inter Quadrupedia *Leo* eſt, id inter volatilia merito ſuo *Aquila* ; Ani-

mal clangens, generoſum, bellicoſum, viſûs acumine, & altivolatu principatum ducens. Vivit raptu, nullius non dicam volucris, ſed ne ad quadrupedum aſpectum pavens ; utraque magno impetu adoritur, & quà roſtro, quà unguibus validiſſimis dilacerata devorat ; neque Piſcibus quidem parcit. Fertur à *Zoologis*, *Geſnero*, & *Aldrovando*, in uno *Aquilæ* nido quandoque trecentos *Anates*, centum *Anſeres*, quadraginta *Lepores*, plurimoſque Piſces inventos fuiſſe: More aliarum volucrum aquam non bibit, ſed loco ejus, calido animalium ſanguine, cujus avidiſſimum eſt, ſitim explet; roſtro adeò duro præditum eſt, ut ab oſſium fractione nonnulla ſpecies Aquilina, *Oſſifraga* dicta ſit : cadavera non tangit, ſed ex naturæ quadam generoſitate illis contemptis, vivorum animalium prædâ triumphat ; halitum fœtidum habet, undè reliquias cadaverum in nido relictas, nec eas, nec aliud animal abſumit ; undè utplurimùm ex diverſorum animantium putridis corporibus calore nativo fermentatis, *Dracones* illi *Volatiles*, de quibus in *Mundo Subterraneo* fusè egimus, originem ſumunt. Sunt autem ſpecie differentes : *Aquilà* propriè in ſua ſpecie dicitur χρυσάετος, eſtque genuina, omnium fortiſſima & generoſiſſima, nigricans, denſiſſimis fulta pennis, roſtro duriſſimo, quo facilè omnia frangat, alis longiſſimis, oculis igneis & profundis; clangore ſuo omnibus animalibus formidinem incutiens. Sunt aliæ *Oſſifragæ*; aliæ caudâ candidâ in nigricante corpore, quas *Pygargos* vocant; alia μόρφνος dicta *Anatum* venatrix; alia περκνόπτερος ad *Vulturem* propè accedens, quamvis robore & magnitudine tum corporis, tùm animi, minimè ipſi par ſit; eſt etiam alia, quæ dicitur ἁλιάετος, quaſi diceres, *Aquila marina*.

(Margin: Mores *Aquilæ*. — Diverſitas *Aquilarum*.)

Vultur eſt generis Aquilini, voraciſſimum animal, *Aquilâ* etiam grandius, *Vultur.*

dius, & tantæ fortitudinis, ut *Equos* etiam homineſque fame ſtimulante invadere audeat, uti ex variis caſibus diximus; vivitque raptu. Mirabilis hiſtoria. Pater *Joannes Baptiſta Cyſatus* celebris Societatis noſtræ Mathematicus dum *Helvetiam* deſcriberet, deſcribendo luſtraret, cum in inacceſſi propè montis ſcopuloſi verticem, à nemine unquam penetratum ſummo labore aſcendiſſet, invenit eum ad inſtar crateris efformatum, in cujus centro quercum invenit, & in ea nidum prægrandem ad inſtar illorum, quos in tectis domuum *Ciconiæ* extruunt, & in iis tres pullos, quos cum exactiùs conſideraret, eccè pullorum parentes advolantes, tanto cum impetu irruerunt, ut niſi armis probè fuiſſent inſtructi comites, de vita eorum actum fuiſſet, interempta matre, invenerunt longitudinem alarum ſeſe ad duodecim pedes extendiſſe, à roſtri verò extremitate uſque ad ultimum caudæ terminum, ſeptem pedes invenêre: majores in ala pennæ longitudinem ulnæ, ſeu cubiti magnitudinem æquabant; ſub arbore verò nil aliud videre erat, niſi ingens cadaverum eorum animalium, quæ raptu illuc tranſportaverant, congeriem. Spectare licebat hîc crania puerorum, *Leporum, Canum, Agnorum, Caprarumque* exoſſatas pelles, quin & Piſcium inſignes reliquias; Quæ cum admiratione obſervata, poſteà etiam typo, quæ viderat evulgavit. Eſt itaque *Vultur Aquila* major, calvo capite, roſtro adunco, unguibus validiſſimis coloris griſei, cætera communia cum *Aquila* habet; non vivis ſolùm, ſed & cadaveribus utplurimùm, quorum putorem ad multa milliaria ſentit, vivit, quæ *Aquila* non tangit. Et cum paulò antè varias *Aquilarum* ſpecies adduxerimus, vero tamen ſimile eſt, omnes illas ſpecies ex promiſcuo *Aquilæ* cum *Vulture*, aut ex iſtis prognatis, coitu natas fuiſſe; præſertim cum pleraſque *Aquilas* vulturini generis eſſe aſſerant *Ornithologi*; quarum aliæ ſunt cinerei, quædam caſtanei coloris, aliquæ Leporini, aliæ aurei coloris; & non niſi pennis, roſtro, capite, unguibus, colore aliquantùm differunt: ac proindè primigenias tantùm ſpecies, *Aquilam* & *Vulturem* in *Arca* conſervatas fuiſſe cenſemus, non cæteras *Aquilarum* ſpecies, quæ poſtmodum vel ſitu & natura locorum, aut adulterino congreſſu natæ fuerunt; voce non tam clangere, quàm pulpare dicitur, juxta illud:

Dum clangunt Aquilæ, Vultur *pulpare probatur*.

Gryphus. Utrum *Veterum Gryphus* in natura rerum detur, meritò *nonnulli* du- Gryphus.

bitant: prout enim deſcribitur, non animal volucre chimæricum eſt ἱερακολεοντόμορφον, ex *Falcone* & *Leone* conſtitutum; ſed nobis hîc non de Chimæris, ſed de vera & reali volucrum ſpecie, quam γρύφες vocant, ſermo eſt.

Certum eſt ex *Geographorum*, & *M. Pauli Veneti* relatione, in *Riphæis montibus*, & ultimis *Aſiaticæ Tartariæ* terminis, immenſæ magnitudinis volucres reperiri, quas citatus *Author Grifalcos* vocat, quarum venatione, & aucupio maximè delectari fertur *Magnus Cham Tartarorum* Monarcha; Quæ eadem à noſtris Patribus Chinenſibus vera eſſe cognovi: verum cum nemo hodiè ſit, qui eos ſe vidiſſe atteſtari poſſit, ego quoque meum de iis judicium ſuſpendere malui, quàm aliquid de iis incerti determinare. Si vera ſint, quæ de iis *Authores* referunt, ego eos vulturino aut Aquilino generi facilè adſcripſerim, qui

vel naturâ Regionis, vel influxu cæli in tantam magnitudinem excreſcunt; undè eos etiam ab *Arca* eximimus.

Στρουθοκάμηλος. *Struthiocamelus.*

Struthiocamelus ſic dictus à *Paſſere*, & *Camelo*, quorum animalium formam

gerit; quamvis quoad *Paſſerum* parvitatem nihil commune habeat; στρουθίον enim, (ſic enim à *Græcis Paſſerculus* appellatur) minorum Avium generi adnumeratur. *Struthiocamelus* Aves omnes magnitudine excedit, ut proindè ei nomen *Struthii*, non tam vere ac realiter, quàm κατὰ τὴν ἀντίφρασιν obtigerit. Monſtroſum animal eſt, quia ex Quadrupedibus partim, partim ex volucribus multum participat. Si molem ſpectes corporis, id gibboſo dorſo, colli longitudine, robore tibiarum, bifidâ ungulâ *Cameli* formam proxime accedit; ſi pennigerum corpus, ſi Oviparum conſideres, Avium numero accedit. Nutritur ſeminibus, & ſine delectu, quidquid offertur, devorat; ferro avide inhiat, illudque devorat, uti experientia *Melitæ* me docuit, ubi paſſim ex *Africa* allati ſpectantur; imò non illud deglutit ſolummodò, ſed & ſpecificâ quâdam ſtomachi ſui qualitate concoquit, uti ex ejus in ſtabulo excrementis comperimus; quamvis id non in nutrimentum ejus cedere exiſtimem, eò quod nullum animal nutriri poſſit, niſi ab eo, quod primò vitam habuerit; Deglutit itaque avidiſſime ferrum, vel ut corroboret ſtomachum, vel in abditæ infirmitatis medicamentum; ſiquidem experimento comperi, vel ipſas *Gallinas* æream monetam eodem fine appetere, & deglutitam per ſeceſſum, tametſi jam veluti rubigine quadam conſumptam reddere. Cæterùm eſt animal obliviosum & ſtolidum; inſidias enim hominum cùm attentat evadere, caput inter condenſos frutices abſcondit, & phantaſiæ perſuaſione deluſum, capite non viſo reliquum corpus pariter in conſpectum non ſe dare ſibi perſuadet; & uti prælongis tibiis, ingentes paſſus facit, ita quoque homini non abſimilibus in gradiendo paſſibus utitur; dum verò fugit, quà pedibus, quà alarum remigio ſe quàm celerrimè promovet; cæterum ad volatum aliarum volucrum more prorſus ineptum, utpote carneæ molis pondere impeditum: Ova, quæ parturit ingentis magnitudinis non incubando fovet, ſed arena ferventi commiſſa ſoli excludenda relinquit; Solitudines *Africæ* ſabuloſas amat; Atque hoc animal aligerum etſi ex diverſis conſtitutum videatur, unam tamen & perfectam ſpeciem conſtituere, certum eſt, ac proinde ſuum intra *Arcam* locum obtinuiſſe, nullus dubitare debet.

Proprietates *Struthiocameli.*

Accipiter.

Accipiter ἱέραξ *Græcis* dictus, eſt animal volucre pipans, animoſitate, robore, volatu altiſſimo & cyclico ad inſtar *Aquilæ*, omnibus animalibus prædatione infeſtum, non *Gallinas* duntaxat, & *Columbas*, cæteraſque minores Aves inſectatur; ſed & *Cervis*, *Capreolis*, *Agnis* *Leporibuſque* bellum movet, victaque, mox ſanguine exſucto, deinde etiam dilaniatis corporibus, carnibus eorum ſaturatur; fame verò ſtimulante, *Muribus*, *Ranis*, *Serpentibus*, *Talpiſque* vitam ſuſti-

Proprietates *Accipitris.*

ſuſtinet; dum ſanguinearum volucrum copia datur, aquam non bibit, ſangui-

nis ſuctu contentum; *Cicur* verò poſt ſiccioris alimenti uſum, aquam etiam bibit, & imò arte manſuefacti, non ſolùm fruges, ſed & panem comedunt. Hæc unica inter rapaces & feras volucres eſt, quæ, cicurrima & maximè familiaris fiat homini: Evolat enim ex manu heri ſui, Aves ad nubes uſque proſequitur, prædamque reportat; unde Principes & Magnates eum paſſim in deliciis habent, & æſtimatione; *Ægyptii* quoque eam unà cum *Accipitre* ſingulari apotheſeos honore, primum inter DEOS ſuos locum dedere: De quo vide *Oedipum noſtrum*.

Grus. *Grus* à gruendo ſic dicta, volucris eſt, una ex majoribus, collum duos dodrantes longum, altitudinem verò ab imo pedis ad dorſum extremum quatuor ferè dodrantes habet; pedes ferè ſeſquipedales, roſtro palmari; cinericei utplurimùm coloris ſunt; Quæ de *Gruibus* fingunt *Poëtæ*, uti experientia docet, in adverſis ſibi invicem auxilio ſunt: ſiquidem inter volandum non confuſum uti *Columbæ*, ſed in cunei formam redactum ordinem, tum ad motum aëris confringendum, tum ad commodiùs ſe contra *Aquilas* defendendum, mirâ naturæ induſtriâ obſervant; veſcitur *Gallinarum*

more, frugibus, magno ſubinde conſitorum agrorum detrimento; ex tranſmigrantibus Avibus una eſt.

Ciconia Avis eſt prorſus, quoad formam *Grui* ſimilis, etſi paulò minor, verum quoad naturam & proprietates diſſimilis Ciconia. Πέλαργος.

lis eſt, dum vocem emittit, *Glotterare* dicitur; juxta illud:

Glotterat immenſa de Turre Ciconia *roſtro.*

Proprietates *Ciconiæ.*

Eſt animal altivolans, pium, prudens, & caſtum, magnas utilitates hominibus præſtans, dum Provincias & Regiones noxiorum animalium peſte liberat: veſcitur enim *Ranis*, *Lacertis*, *Rubetis*, *Serpentibus*: hinc ſtagna & paludes ob nutrimenti copiam amat. In Urbibus& Pagis utplurimum, nidos ſuos ſupra tectorum extremitates, aut caminos etiam extruit, quos ſpinis & ſentibus tantâ induſtriâ ad pullorum cuſtodiam munit, ut nulla *Felis*, *Martes*, aut *Glis* illum facilè penetrare poſſit: nidus non concavus, ſed planus eſt, ubi incubat ova fœmina, ubi educat prolem, interim mas de commeatu ſollicitus, quem mirum viſu, roſtro implicato *Serpentibus*, *Ranis* ſimilibuſque, ſumma alacritate nido importat,& depoſitâ prædâ veluti fœminæ incubanti de ea congratulaturus, varia geſticulatione roſtri, glotterare incipit; prætereà inſigni erga pullos amore feruntur, ut proinde φιλοστοργία, quod de *Ciconiis* dicitur, id de parentibus filios magno amore,curâ & ſollicitudine proſequentibus, ſymbolicâ ſignificatione in adagium πελαργίζειν verſum ſit; ut proinde domus in qua nidificant, proſpera ea de cauſa dicatur, quod uti paſſim boni ominis & auſpicii Avis eſt, ita eandem occidere nefas, ab omnibus cenſeatur. Novit prætereà *Ciconia*, uti & *Hirundo*, teſte *Sacrâ Scripturâ*, tempus abeundi ex Regione in Regionem, & tempus revertendi, quod adeò exacte tenent, ut 21 Martii circiter advenæ in *Germania*, diſcedentes verò circa 16. aut 18 Auguſti obſerventur, per mare mediterraneum in viciniora *Græciæ* loca ſe conferentes, dorſo ſecum unà *Hirundines* portant volatu defeſſas, pro cujus obſequii præſtiti beneficio, illæ cantillando *Ciconiarum* in volando labores veluti demulcere videntur.

Ardea Ἐρῳδιός.

Ardea volucris eſt, *Ciconiæ* ſive colli pedumque longitudinem ſpectes, pror-

ſus ſimilis, etſi aliquantillum minor naturâ ſuâ altivolans, undè ab arduo volatu nomen habet; Piſcibus, Anguillis oſtreiſque delectatur; paludum lacuumque incola; in iis venandis omni induſtriâ utitur; tempeſtates præſentit, qua de cauſa in ſublimiora aëris ſpatia, ſupra ipſas nubes, ut ibidem ab omni tempeſtatum procella immunes, & liberæ ſint avolant. Magnates hanc avem magno in pretio tenent, tum ob amœniſſimum *Falconis* cum *Ardea* in ſublimitate aëris pugnantis ſpectaculum; tum ob naturæ induſtrias, quas in pugna exercent, ſpectandas: *Ardea* ſiquidem quamdiù *Falcone* ſuperior eſt, nil ſibi timet, ſubjecta tamen, miro quodam naturæ inſtinctu, excrementa in *Falconem* evibrans, ſubindè vel *Falconem* excœcat, aut acrimonia ſordium pennas ejus adurit conſumitque; atque hâc aſtutiâ ſæpè victrix evadit. Eſt autem multiplex *Ardearum* genus, inter quæ tamen

Induſtria in pugnando cum *Falcone.*

Balea-

Baleonia primas obtinet ob præſtantiam pennarum, quas capite portat, quas ne Principum quidem pileis dedignantur. Videtur & hæc ſpecies ex ſpurio congreſſu *Ciconiæ* & *Ardeæ*, ob ſimilitudinem naturæ prodiiſſe; ut proinde ſolùm *Ciconiam*, *Ardeam* tamen, veluti differentem ſpeciem, ſub dubio in *Arcam* admittamus.

Falco. *Falco* habitu & moribus non diſſimilis eſt *Accipitri*: volucris fera, rapax, ad venationes maximè idonea; altivolans; veſcitur avibus, ſuctuque recentis ſanguinis earum gaudet; quarum innumeræ ferè ſunt ſpecies, tum colore, tum corporis magnitudine differentes; quas ego tamen primogenias ſpecies non facilè dixerim, ſed vel ex promiſcuo *Accipitrum*, *Falconumque* congreſſu, vel etiam ex natura locorum, regionumque, in quibus proveniunt, naturâ & proprietate natas exiſtimem; unde non omnes intra *Arcam* concluſas autumo, ſed uti dixi, primigenias tantùm ſpecies.

Pelicanus. *Pelicanus*, quem nonnulli quoque ὀνοκρόταλον, à ruditus aſinini voce, non diſſimili, ſic vocant: eſt volucris uti peregrina, ita haud *Europæis* nota, audio tamen in ſylvis *Poloniæ* & *Lituaniæ* ſubinde reperiri, quoad magnitudinem *Cygno* fe-

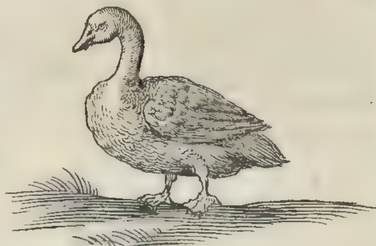
rè æqualis, collo, roſtroque longo conſtat, cui adnexum habet veluti ſacculum quendam magnæ capacitatis, quam ingluviem vocant, quo ſive Piſces, ſive alia animalcula capta in victus uſum recondit. In *America* inveniuntur, & *Pelicano* haud abſimiles *Onocrotali*, ſimili ſacculo, at multò majori ſub roſtro inſtructi, etſi ratione climatis, quoad formam corporis non parum differant. Eſt & alia hujus volucris ſpecies ingluvie carens, roſtro conſtans longo, cujus extremitas non acuminata, ſed ad formam cochlearis dilatata cernitur, quæ proinde *Cochlearia* dicitur. Quæ verò de *Pelicano* Poëtæ, Pictoreſque fingunt, fabulis adnumeramus.

Cygnus, volucris drenſans, hæc eſt enim vox ejus decantatiſſima aquarum Cygnus.

incola, plùs natatum, quàm volatum amans; herbis & granis vescitur, *Anseri* simillimus; in pugna acriori, unus alterum irâ stimulante, uti *Aristoteles* tradit, devorat; robustum corpus habet, spissis mollibusque plumis undique vestitum; alas tametsi longas habeat, mediocriter tamen volat, ægrè ambulat, optimè natat; ei cum *Aquila* antipathia intercedit & bellum, etsi unus contra hostem nil attentare audeat; plures tamen uniti *Aquilam* facilè conficiunt. Quæ verò de Cantu Cygnæo ante mortem suavissimo adferunt Poëtæ; illa fabulosis Mythologorum narrationibus jungimus; cum hucusque nullus fuerit, qui Cygnæam hanc Musicam se audisse, testari queat.

Anser. *Anser Cygno* magnitudine & moribus ferè similis est, volucris gingriens, herbis, frumentis, oleribus, & quicquid ferè occurrit, vescitur & devorat; utilissimum animal, mensisque gratissimum in locis *Septentrioni* magis subjectis; in *Meridionalibus* verò Regionibus, saporis præstantiam uti perdit;

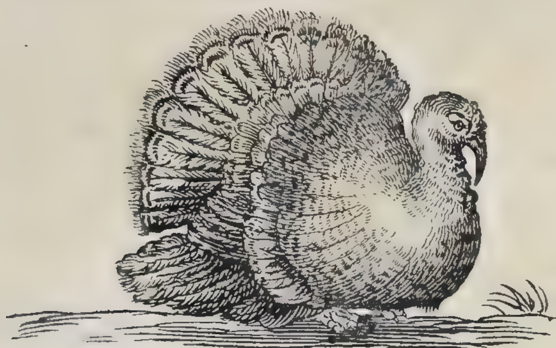

ita non facilè opiparis mensis apponitur *Anser*: pedes cartilagineos habet, ad benè natandum à natura ipsi datos; colore albo, vel albo-cinereo utplurimum nitet; sive bibat, sive comedat, aut volet, semper gingritu suo omnium aures molestat: sine aqua ægrè vivere potest: estque vel domesticum, vel sylvaticum; hoc transmigrat, illud non.

Pavo. *Pavo.* Nil inter volucres *Pavonibus* speciosius natura produxit, estque avis pipillans, hæc enim vox ei competit, pulcherrima, superba, libidinosa; nutritur omnis generis frumentis, maximè hordeo. *Pavo* pulcher est, quia cauda tanta colorum varietate, tanto oculorum nitore ornatur, ut neminem non in admirationem trahat. Accedit, quod incessu suo nescio quàm majestatem præ se ferat; superbus est, quia suiipsius aspectu cum despectu quodam cæterarum volucrum, tripudiare videtur. Libidinosus est, quia libidinis œstro percitus uni vix quinque femellæ sufficiunt, imò fœminam ovis incu-

incubantem invadere non verecundatur. Est & hoc in *Pavone* admiratione dignum observatum, quod quasi cognoscere videatur, ubi maxima formæ suæ sita sit dignitas; hinc gemmatam superbo supercilio ostentat caudam, undique eam elevat, undique expandit; seipsum sui ipsis circumactione corporis spectantium oculis, veluti suæ pulchritudinis pompam agit, & exercet; & quoniam novit solaris lucis radios maximum pennarum, quibus intingitur, splendorem conciliare posse, unde istas soli exponit, variisque colorum ex lucis reflexione ortorum mutationibus, quoties gressum mutat, toties novam semper, novamque formositatis suæ speciem præbet. *Pavonem*, quem *China*, producit, tantæ pulchritudinis est, ut eum è cœlo delapsum esse putent, nec nisi Regio servit delectamento. Falsum est, quod de eo plebs tradit, pedum minus pulchrorum aspectu *Pavonem* contristari, caudamque dimittere.

Gallus Indicus.

Gallus Indicus, Avis *Pavoni* simillima, unde & *Gallo-Pavo* passim dicitur: siquidem præter caudæ suæ pulchritudinem, pennarumque splendorem in rotam collectarum, mensis quoque Principum haud ingratum gulæ irritamentum præbet; Avis ex *Calecuto Indiæ Orientalis* primùm in *Europam* præterito seculo translata, ubi jam ubique communis est; Vescitur communi cum *Gallinis* & *Anseribus* cibo: Capite constat duro, cui adinstar carneæ molis appendiculam adnexam tenet, dimidio palmo longam, quam cum cibum capit, contrahit, cum irascitur, totus inhorrescit plumis, caudamque in rotam versat, gradusque arrogantiâ spectantes exterret; libidinis tam ardentis est, ut si suæ speciei desint fœminæ, *Gallinas* etiam, & *Anates* invadat, ex quorum commixtione nova semper & *Anatum* & *Gallinarum* species emergit.

Gallus & Gallina.

Gallus & *Gallina*, uti Aves domesticæ, ita omnibus passim notissimæ sunt, illa

cucurrire, hæc glocitare dicitur. De *Galli* in pugna animositate pectorisque constantia; de *Gallorum* salacitate, *Gallinarumque* in ovis ponendis fœcunditate, de cantu cæterisque affectionum proprietatibus, uti omnibus nota sunt, ita non attinet dicere: quarum iterum infi-

nita propemodum varietas eſt, pro natura loci, & Regionis, quarum incolæ ſunt. In *China* lanigeræ reperiuntur, non quod loco pennarum lanâ tectæ ſint, ſed quod plumis inſtar lanæ criſpatis veſtiantur. Vide *Chinam* noſtram *Illuſtratam*.

Anas. *Anas* Avis aquatica à ſtrepitoſo clamore garrire dicitur, uti domeſtica eſt,

ita omnibus notiſſima, omnivorum eſt, ut nè quidem à *Rubetis*, *Araneis*, aliiſque animantibus venenoſis abſtineat; ſalaciſſima eſt, ita ut vel unam fœminam mares complures plerumque certatim inire attentent, & ſubindè præ nimia ſalacitate etiam *Gallinas* invadant; ex quarum adulterino congreſſu, aut etiam ex ovorum *Gallinis* ſuppoſitorum, aut contra, excluſione, ea deindè naſcitur *Anatum Gallinarumve* varietas, quam ſubindè ſatis admirari non poſſumus. Quod & *Plinius* obſervavit; ait enim: *Super omnia eſt* Anatum *ovis* Gallinæ *ſubditis atque excluſis admiratio; primò non planè cognoſcentis fœtum, mox incertos incubitus ſollicitè convocantis, poſtremò lamenta circa piſcinæ ſtagna, mergentibus ſe pullis naturâ duce*. Eſtque vel domeſtica, vel ſylveſtris, quæ tamen ſpecie non differunt, cum una tam iis, quàm hiſce ſit natura, proprietas & affectio.

Corvus. Κόραξ. *Corvus* animal volucre ſat notum, nigerrimi coloris (quamvis in ultima *Septentrionis* plaga etiam albi, uti & *Urſi*, *Vulpeſque* reperiantur) voce grocire, quod ab aliis quoque *craſſare* dicitur; natura ſua animal voraciſſimum, cadaveribus verò maxime delectatur, quamvis fructibus quoque, Piſcibus, pane, ſimilibuſque veſcatur, furtivâ quadam aſtutiâ præditum, dum *cicur* eſt, præter

reliqua obvia monetam amare videtur, à qua etiam abripienda, ubi eam invenerit, non abſtinet. Eſt & hoc non exiguum *Corvi* prærogativum, quod præ omnibus cæteris animantibus *Noë* primò ad decreſcentis *Diluvii* ſtatum explorandum, *Corvum* emiſerit, deinde *Columbam*. *Cumque tranſiſſent* 40 *dies*, *aperuit* Noë *feneſtram* Arcæ, *quam fecerat*, *dimiſit* Corvum, *qui egrediebatur*, *& non revertebatur*, *donec ſiccarentur aquæ ſuper terram*.

Cornix Κορώνη *Corvo* haud degener, & moribus, colore, & ingenio ſimilis; Cornix. Κορώνη.

Dividitur ab *Ariſtotele* in tria genera, in *Pyrrocorvum*, *Monedulam*, & *Coraciam*, ſive *Graculum*. Verùm ſi recte ea expenderis, omnes *Cornices* corvini generis eſſe reperies, minimè primævas ſpecies.

Columba ſimpliciſſimum, mundum, mite, & ſine felle animal volucre, cui propriè gemitus convenit, & frequens in Sacris Literis ejus fit mentio; uti, *Eſtote prudentes ſicut* Serpentes, *& ſimplices ſicut* Columbæ; & in Canticis Cant. *Veni* Columba *mea*, *ſpecioſa mea*, &c. fru- Columba.

gibus

gibus & granis nutritur; varietate colorum mirè decorantur, quem ego imaginationis, dum ovis incubant, effectum esse censeo; etsi verò animal salax sit, castitatem tamen in juribus conjugii observandis, eximiè exhibent; mirificè fœcundum est; cum singulis pene mensibus coëant, concipiant, pariant, incubant, suos excludant fœtus. Triplicis generis sunt *Columbæ*: Domestica, sylvestris, & *Turtur*; quæ colore quidem, habitatione, loco, & quantitate, specie tamen non differunt, quia in dotibus naturæ, & proprietatibus eandem conficiunt speciem, quemadmodum *Canes* maximi, mediocres, & minimi. *Accipitrem* metuunt, vel ad ejus umbram perhorrescunt; unde ad se contra violentiam ejus defendendas, gregatim volant; pernicitate volatus plerasque Aves superant, unde *Accipitrum* conatus facile fugiendo eludunt. Regius quoque Psaltes, consideratâ ejus in volando pernicitate, canebat: *Quis mihi dabit pennas sicuti* Columbæ *& volabo, & requiescam.*

Phasianus. *Phasianus* nil aliud, quam *Gallus* sylvestris est; & dividitur in tres species: *Phasianum* à *Phasidis* undis, quibus accolis ita dictus; *Urogallus* pariter, similitudine caudæ simili *Galli* nostri *Gallinacei*, *Urogallus.* *Tetraon* prorsùs cum *Urogallo* non nisi *Tetraon.*

Tetraon.

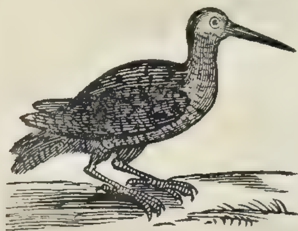
caudæ brevitate differt; quæ tamen hæ tres ſpecies adeò pro climatum, locorumque differenti natura differunt, colorum varietate, formaque corporis, ut etſi una ſpecies, toto tamen cœlo diverſæ videantur. Coëunt paſſim cum *Pavonibus* & *Pavogallis*, unde mox aliæ ſpecies naſcuntur; *Grigallus* & *Attagen*,

Grigallus. Attagen.

Gallinago. *Gallinago*, mira varietate colorum à natura depictæ volucres, quæ tamen o-

mnes vel à *Gallo*, vel à *Pavo-gallo*, vel *Pavone* originem ducunt; unde non neceſſe fuit, omnes hujuſmodi ſpecies intra *Arcam* fuiſſe. Eſt & *Gallinæ* ſpecies, quam Numidicam dicunt, quæ & ab *Ægyptiis Gallina Pharaonis* vocatur, corpore rotundo, & globoſo, ſine cauda, capite *Galli*, cæterùm totum corpus ſub cœruleo colore, miro quodam naturæ artificio nigris punctis conſperſum nitet; nos veras *Meleagrides* eſſe, ex hieroglyphico earum ſchemate demonſtravimus.

Perdix volucris eſt, ob lautitiam menſarum ſat nota, tot differentia nomina habet, quot Regiones ſunt, in quibus natales Perdix. Nigra.

natales suos habet; harum innumerabiles penè species ab *Ornithologis* recen-

sentur; quæ tamen plerumque, *Aristotele* teste ex *Perdice*, *Gallo* cæterisque similibus procreantur, vel etiam sola climatum diversitate mirum in modum, colore, forma, moribus immutantur. In *Chio Insula* sunt rubræ, *Gallinæ* magnitudine, alibi albæ, in *Hispania* diversicolores; In *Æthiopia* & *India*, toto, ut ajunt, cœlo diversificantur. Quænam verò sint spuriæ, quænam solummodò loci naturâ transmutatæ; istius signum habeto: quod spuriæ *Perdices* præter fruges & grana, carnibus quoque delectentur, quæ verò mutationem à loci natura acceperunt, tantùm frugivoras specie indistinctas esse censebis; Quam regulam in omnibus cæteris Avibus tibi servandam putes.

Coturnix. Ὀρτυγομήτρα. *Coturnix*. Magna inter *Interpretes* *S. Scripturæ* de vera & genuina hujus

Avis specie controversia est, variis varias de ea sententias referentibus. Nos quænam ex variarum textuum, de hac volucri, lectione colligere potuimus, nihil aliud *Ortygometram* esse dicimus, quam *Coturnicem*, tùm quia sicuti hodierna die, tanta abundantia ex ultromarinis partibus, potissimum in *Italiam* advolant, ut vel ipsa littora & Insulas contegere videantur, magno utique Aucupum lucro. ita quoque *Israëlitis* in deserto, nullæ aliæ volucres, quàm *Coturnices*, tàm copiosum alimentum, DEI providentia præstare poterant.

Passer est volucris astuta, fallax, garrula, locis habitatis vicina, frumentaceis *Passer.* Στρουθός.

granis vescitur; quorum iterum ingens differentia est; si colores spectes, sunt albi, flavi, maculati, & pro ratione Regionum diversicolores: sunt prætereà sylvestres. *Indici Passeres* etsi quoad colorem, & corporis formam differant, quia tamen cum nostris, naturæ dotibus concordant, unius generis esse existimantur, vel similitudine quadam naturæ sic dicti, vel cœli situ, vel etiam spurio congressu cum aliis speciebus haud dissimilibus, in alias formas transmutati.

Psittacus, volucris ex *Indiis* primò in *Europam* allata, natura sua garrula, & *Psittacus.* Ψιττακός. humanæ voci addiscendæ aptissima, viridi & rubro colore imbuta capite firmissimo, ita ut ad discendas humano more voces, claviculâ ferreâ converberetur. Mimicos mores præ omnibus aliis exhibet; nihil illis loquacius, nil astu-

aſtutius, dociliuſque, quorum ingens quoque differentia eſt. Sunt, uti in *Ca-*

nibus, majores, mediocres, minimi, omnes tamen roſtris aduncis, iiſque duriſſimis inſtructi; veſcuntur Aviculis, granis, fructibus, & potiſſimùm delicatioribus carnibus delectantur. Verùm qui plura de hac volucre deſiderat, is *Ornithologos* conſulat, apud quos complura admiratione digniſſima circa hanc Avem reperiet.

Noctua. Ulula. Γλαύξ. Ὦτος.

Noctua animal volucre nocturnum, carnivorum, ſolitarium, cæteris Avibus

inviſum. Veſcitur *Muribus*, *Ranis*, *Lacertis*, Aviculis, *Veſpertilionibus*: Qui *Bubones* vocantur, *Lepores* quoque, & *Cuniculos* invadere non abſterrentur. Et quemadmodum in cæteris Avium generibus ſub multiplici differentia conſiderantur: Majores ſunt, *Ulula*, *Bubo*, *Otus*, quorum aliquæ montium inacceſſas rupes, fabricarum, turriumque veterum faſtigia incolunt, quædam ſepulchra, meatuſque ſubterraneos, aut tecta Templorum, arborumque concava inhabitant. Sunt & mediocres, quos *Barbecianos*, & *Stryges* vocant; ſunt minores, quas *Noctuas*, & *Civettas* vocant, & ad aucupium reſervantur: artificio prorſùs noto; omnes tamen ejuſdem ſunt ſpeciei, etſi quoad formas, ob cauſas jam ſæpiùs allatas, differentes. Ingens eorum nullo non tempore multitudo *Athenis* viguit; undè Proverbium: γλαῦκας εἰς Ἀθήνας. *Noctuas Athenis inferre*, de iis dictum, qui Caproni Capram addere volunt.

Pica, *Græcis* Κίσσα, vel Κίττα, *Italis* hinc fortè *Cutta*; volucris eſt albo- **Pica. Κίττα.**

nigro pennarum ornatu, nec non cauda longa inſtructa; animal garrulum, aſtutum, inquietum, furax, ad hominum animaliumque voces aptiſſimum; Cæterùm πάνφαγον, omnibus enim rebus paſcitur: undè forſan Mulierum prægnantium depravato appetitui Κίττα vox accidit, quâ *Medici* appetitum illum ad res etiam non naturales in gravidis Mulieribus denominant; animal nullo loco ſtabile, & in operationibus inquietum. Hoſtes experitur *Aquilam*, & *Ululas*, quibus utplurimum in prædam

dam cedit. Quod verò ad differentiam attinet *Picarum*, certe in *Europa* omnes pene sunt similes, sive formam spectes, sive colores, cæterasque naturæ dotes. *Indicæ* valde variant, non tam quoad corporis constitutionem, quàm ob caudæ longitudinem, *Pavoni* non dissimilem. Ea verò, quam *Brasilia* nobis exhibet, tota nostrati similis est, excepto rostro, prodigiosæ magnitudinis, quod

Pica Indica.

reliquam corporis molem in nonnullis non parum superat; reliqua cum *Pica* communia habet si colorem excipias; hujus volucris aliquot rostra in Museo nostro Collegii Romani, ostendere soleo, quæ sane monstrosa *Picæ* constitutio, aliunde provenire non potuit, nisi ex cœli influxu, soli aquarumque natura; ex æquo enim terrestribus, aquaticisque venationibus insistit; ne verò rostrum prægrande animal aggravet, natura ex osse quasi diaphano levissimo, subtilissimoque ita instruxit, ut dena hujusmodi rostra, reliquæ corporis moli æquiponderare videantur. Sunt & nonnullæ aliæ hujus generis, quæ sacculum rostro affixum tenent, quos *Onocrotali* suprà annumeravimus; Sunt & aliæ, quas *Rhinocerotes* appellant, à cornu, quod ex rostri extremitate exurgit. Hujusmodi volucres, uti

Rhinocerotes.

Onocrotali.

omnia cum *Picis*, quoad naturam, communia habent; ita quoque non nisi ex loci naturâ, uti diximus, hanc μεταμόρφωσιν incurrêre, ut proinde eam *Arcæ* inferre necessarium non fuerit. Hujusmodi monstrosæ formæ alites producit Terra *Freto Magellanico* vicina, quas *Peguinos* vocant *Hispani*, *Ornitho-*

Peguini ad mare Magellanicum erecto corpore incedunt.

logi quoque *Anserem Magellanicum* nominant. Admiratione dignum in hac volucri est, quod non Avium, sed Hominum more erecto corpore, pedibusque incedat, ad volatum ob alarum brevitatem cæteroquin ineptum, quibus tamen in fuga, quàm velocissime se proripit: neque alibi quàm in dictis *Freto Magellanico* vicinis sive Insulis, sive continentibus, reperitur; Luculentum indicium, alitem hanc corporis sui à reliquis volucribus constitutionem, non nisi à natura loci, obtinuisse; quemadmodum & giganteæ magnitudinis homines in iis locis.

Picus Martius. Varia sunt genera & species *Picorum*; quorum tamen omnium eadem pene natura est, non nisi colore & forma diversæ. Omnium tamen proprietas genuina est, arborum cortices rostro, cum valido sono pertundere, excavare, vermiculorum, quibus vescuntur, sub iis latentium causâ; unde & à *Græcis* *δενδροκολάπται*, id est, *Arborum Excavatores* appellantur. Dicuntur *Martii*, eò quod *Marti* sacræ sint volucres; & milites ad bellum ituri, hac Ave in Auspiciis uterentur, vel etiam quod valida & robusta Avis sit, quæ durissimo suo rostro etiam arbores excoriet, subvectetque. Suntque varia genera, tùm colore, tùm formâ, tùm magnitudine & parvitate distincta. Ad hujusmodi revocantur omnes ferè illæ volucres, quæ arbores scindunt, cortices perrumpunt, & nidum ex ramo suspendunt; *Speus. Sittæ.* cujusmodi sunt, quas *Sittas, Chlo-*

Galguli.

Chloriones. *riones*, *Galbulas*, sive *Galgulos* vocant. *Merops.* Est autem *Galgulus* idem, q[uo]d *Icterus*, totus flavo imbutus colore, ac proinde summum in *Ictericis* flavæ bilis humore suffusis, medicamentum dicitur.

Turdus est volucris granivora, mediocris, inter *Columbam*, & *Perdicem* magnitudinis, cujus ab *Ornithologis* innumeræ species recensentur. *Turdus.* *Κίχλα.* *Turdus* propriè dictus, est, qui in *Germania* Juniperi granis vescitur, cibumque præbet non minus gratum, quàm salubrem, ita ut *Turdus* meritò ornamentum & delitiæ mensarum vulgò dicatur; tametsi ejus in variis Regionibus, tum quoad victum, & colores, tum quoad formam sint differentes; in proprietatibus tamen utplurimum concordare videntur, exceptis iis, qui aliquantulum ab iis declinant; ut sunt, qui aquis gaudent; inde *Turdi Marini* dicti, & ex *Turdo*, cum *Fulica*, congeneri volucri, nata videntur. E *Turdorum* familia

Merula. lia eſſe cenſentur, *Merulæ* & *Truſſellæ*, ſic Germanicè dictæ; quorum iterum variæ ſunt ſpecies; quarum illa humanas cantilenas edocta ad vivum cantando exprimit; ac proindè ſonoris ac cantatricibus avibus annumerari ſolet.

Upupa. *Upupa* volucris pulcherrima, & criſta diverſicolore, eaque verſatili, inſtructa; roſtrum habet acinacis inſtar in longum porrectum. Undè & *Theſeum* in eam transformatum *Poëtæ* fabulantur; & quamvis pulchro illo colorum amictu ſplendeat quàm nitidiſſime; turpiſſimam tamen volucrem eſſe ex eo *Ornithologi* cenſent, quod fœtore, quem exhalant, vix ſuſtineantur; quodque nidos ſuos utplurimùm ex humano ſtercore conficiant; eo fine, ut venatores fœtore intolerabili à nidis ulterius inquirendis deterreant, vel aliqua alia naturæ proprietate, quam hanc ego eſſe exiſtimo, quod humanis ſordibus, in infirmitatibus, ipſis ſolis cognitis, veluti antidoto quodam, & ſalubri alexipharmaco utantur. Videat Lector *Opera* noſtra *Hieroglyphica*, in quibus quàm uberrimè de *Upupa Ægyptiis* ſacra, egimus.

Hirundo. Χελιδὼν.

Hirundo. Hirundinis domesticæ volucris sat notæ variæ sunt species: Mari-

næ, Urbanæ, Montanæ, Ripariæ, & similes, quarum tamen una omnium proprietas est nidificare; & sunt transmigratrices; quamvis pleræque aliæ mare non transmigrent, aliæ enim in lacubus, in concavis montium, arborumque hyberno tempore conglomeratæ reperiuntur, ex quibus deinde Sole Æquatorem transeunte, ad verni temporis tepiditatem denuò evolant. Omnium ferè communis cibus sunt Muscæ, Vermes, & similia minoris molis insecta. Vox ejus trussatus est: caveas ad mortem usque abhorrent: quia libertate aëris unicè gaudent.

Alcyon. Ἀλκυὼν.

Alcyon. Volucris pariter omnigeno colorum nitidissimorum vestitu amicta, juxta mare, & flumina condensis arboribus inumbrata, vivens: *Aristotele* teste, non multò *Passere* amplior, colore tum cæruleo, tum viridi, tum etiam leviter purpureo, variè toto corpore refulgens, rostro longo & tenui, nec non exiguâ caudâ instructa, Piscibus vivit, parit ova quinque, qui circa Tropicum hyemalem esse solet, dies sereni 14 naviganti-bus auspicatissimi, unde *Alcyonia dies & sacra* vocata; notissima avis est, cum vix flumen præsertim arboribus stipatum, ubi non occurrant, reperias.

Luscinia. Φιλομήλα.

Luscinia. Inter Aves Canoras, quæ carmine oblectant, *Lusciniæ* meritò pri-

mum locum obtinent. In cujus descriptione *Plinius*, dici vix potest, quàm Poëticâ lascivierit licentiâ. Verùm cum nil *Lusciniæ* cantu tritius sit, & verno tempore vix sit, qui non ejus cantu delectetur. Modulos quos gutture format, Musicis notis expressos vide *in nostra Musurgia.*

Carduelis. Θραυπίς.

Lusciniæ proximè succedit *Carduelis*, Ακανθὶς, *Græcè* dicta, quam natura

præterquàm quod suavissimè cantet, pulcherrimo quoque pennarum ornatu dotavit: suntque plurimæ species.

Alauda. Κορύδαλος.

Alauda, à laudando sic dicta volucris, ex granilegis una est, inter segetes, & sectæ cristæ stipulas, utplurimùm degens, quamdiù granis in agro colligendis distinetur, ferè semper sine voce est, ubi tamen in altum elevatur, tum enim verò sine interruptione Deo conditori suos

suos modulos, veluti laudes quasdam in aeris summitate, quasi clavo affixa, continuâ alarum concitatione persolvit. Magno utique exemplo omnibus, quid eos deceat, proposito.

Ficedula. Συκαλὶς. *Ficedula* Avis est, à ficubus, quibus Autumni tempore avidissimè vesci solet, sic dicta. *Germanis* vocatur, *Grasmuck*, ubi ficus non proveniunt, similibus tamen ficui fructibus vescitur. *Italis Beccafico* dicitur, Avis notissima.

Rubecula. *Rubecula* Avis est, pectore rubicunda, unde & *Pettorosso* dicitur: & gustui, & auditui ob certam suavitatem gratissima.

Φοινίκουρος. Coda rossa. *Phœnicurus* à cauda rubra sic dicta Avis, quam alii *Aristotelem* secuti, eandem cum *Rubecula* volunt, utpotè quæ certo anni tempore pectus rubrum, in caudam rubram commutet: cui tamen

opinioni adstipulari non possum, cum distinctæ speciei volucres, & *Rubeculam* & *Phœnicurum*, eodem anni tempore diligenti inquisitione præmissa, me reperisse meminerim.

Pulchra pariter Avicula *Fringilla* est, & Caveæ inclusa ob cantus suavitatem gratissima; cujus *Ornithologi* varias species adducunt, quæ tamen ad unum genus facilè revocari possunt. Ad hoc tanquam genus facilè revocari poterunt *Agythelus*: *Fringillago*, quam σπιζίτην vocant, κιυπολίγος, à granis colligendis sic dicta & similia. Fringilla. Σπίζα.

Parix Avicula est, in multas species divisa, ex iis, quæ canoræ vocantur, Parix.

non infimum locum tenet, quæ tametsi quoad colores & formam distinguantur, naturalibus tamen dotibus, prorsus conveniunt.

Motacilla. Οἰνάνθη.

Motacilla Avicula est, ripis fluminum saxosis gaudens, caudâ tremulâ;

Coda tremula Italis dicitur, ob perpetuam caudæ agitationem subsultationemque; verum cum illa nulli non nota sit, tempus perdam, si in ea describenda longius immorer.

Regulus. Τρόχιλος.

Regulus Avium minima, Rex Avium dictus, eò quod *Aquilæ* bellum movere, & vincere dicatur. Cæterum sepibus ut plurimum remisque murorum

gaudet; & hîc *Romæ* in Templo Divi *Petri*, quod vastissimis constat loculis, passim videtur, & nullo non tempore dulcedine cantus sui, devotioni intentis singulare augmentum præstat.

Præter hasce, innumerabiles ferè aliæ species, tum in *India Orientali*, tum *Occidentali America* reperiuntur, quæ uti à nostris, tum colore multivario, tum corporis forma valdè distinguuntur, ita quoque ad primigenias species, ex quibus primam suam originem duxerunt, non nisi, ex naturæ dotibus, proprietatibus, & operationibus, conjecturâ factâ, reduci possunt.

Consectarium Apodicticum.

Quo ostenditur, à Deo, *primo cuncta animalia sub certo, & determinato numero, condita fuisse, quæ vel Natura loci & Climatum, Cœlorumque influxu, aut promiscua differentium specierum copulâ deinceps in universam terram dispersa, in infinitam animalium multitudinem & varietatem excreverunt.*

Incomprehensibilis DEI potentia in creatione rerum.

DEUS *Optimus Maximus* totius Mundi, & omnia quæ in ejus ambitu continentur, sapientissimus conditor, quemadmodum primò massam chaoticam, sub qua veluti sub potentiali quadam abysso, & seminario naturæ virtute continerentur, produxit, ita quoque nullum vegetabile, aut animal immediatè, præter homnis animam ex nihilo, sed ex præsupposita chaoticæ massæ materia secunda, produxisse censeri debet; in quo quidem maximum Omnipotentiæ, & infinitæ sapientiæ suæ specimen edidit: quod ut demonstremus,

Omnia ex 4 Elementis composita.

Suppono *primò*. Quicquid in universa natura rerum, ex materia & forma compositum humanæ menti occurrere potest, id totum ex chaotica quatuor elementorum πανσπερμία, sive cælorum vastissima corpora, sive Stellarum compositionem, sive denique Mineralium, Vegetabilium, Animalium, tum Brutorum, tum Rationalium excepta

cepta anima rationali universam œconomiam ſpectes, primævam ſuam originem traduxiſſe, id eſt, ex quatuor elementorum combinativa μίξει, ſeu miſcella, producta fuiſſe.

Omnia ſub diverſi Cœli aſpectu extrinſecas formas mutant.

Suppono *Secundò.* Omnia illa corpora, quæ ſub triplici naturæ gradu continentur; Mineralia, Vegetabilia, Animalia, tametſi ex quatuor elementis primò compoſita, poſteà tamen, ſub diverſo Cælorum Aſtrorumque ad Terram aſpectu, eas, quas miramur metamorphoſes incurriſſe; Et experientia nos docet primò in Mineralibus, quæ in quibuſdam melioris notæ, quàm in aliis, id eſt, Aurum, Argentum, Æs, Ferrum, Stannum, Plumbum, probioris inquam, notæ; in hiſce, quàm in illis Regionibus lapides pretioſos, Adamantes, Rubinos, Smaragdos, Amethiſtos producunt; quæ tamen aliunde, quàm ex natura locorum non proveniunt. Sed de hiſce fuſe actum, vide in *Mundo Subterraneo.*

Vegetabilia indifferentibus terrenis differentes formas aſſumunt.

Si Vegetabilia ſpectemus, immenſam mox intuebimur, Metamorphoſeos varietatem; Siquidem experientiâ Magiſtrâ docemur: grana tritici, terræ congruæ inſita, optimum triticum proferre; aliis verò in agris ſeminata, prorſùs vel in ſiliginem, vel etiam in avenam, à tritico ſpecie diſtinctam degenerare. Item Caulium, quas *Capitatas* vocant, ſemina differentibus agris inarata, eandem metamorphoſin experiri: imò ſi in uno eodemque loco per aliquot annos reſtiterint, eas in rapas degenerare experimur. Petroſelinum ubi multis annis ſine cultura extiterit, herba cæteroquin ſaluberrima in cicutam exitialem tranſmutatur. Dein Plantæ noſtrates ſub aliis aliiſque Climatibus plantatas, differentes ſpecie plantas producent: ita, quemadmodùm *ſuprà* diximus, Cinnamomum in *Luſitania* plantatum in Laurum; Piperis plantam in Hederam: Caryophyllum Muſcatum, in Caſtaneæ ſimilem plantam tranſmutatum cum admiratione invenerunt: Titymallum planta tenella in *Germania*, & in parte *Italiæ*; in *Sicilia* & *Africa*, in frutices & arbores aſſurgere vidimus: Cypreſſus in *Septentrionales oras* tranſlata, Savinæ herbæ formam aſſumens arboreſcere detrectat; Mala Perſica quondam venenoſa in *Europam* tranſlata optimi ſaporis fructus producit. Innumeras hoc loco hujuſmodi metamorphoſes adducere poſſem. Verùm nè longius hiſce immoremur, Lector curioſus *Botanologos* conſulat, & quod dixi, verum inveniet.

Herbæ Indicæ in *Europa* plantatæ ſpeciem mutant.

Animalia *Europæa* in *Indiam* tranſlata formam exteriorem mutant.

Suppono *Tertiò.* In animalium Regno idem evenire. Quotidiana nos experientia docet; & *Authores Indicarum Relationum* abunde teſtantur, & tantò quidem in iis majores transformationes fieri, quantò à reliquis jam dictis Naturæ gradibus ad dictam transformationis varietatem, majorem diſpoſitionem habet. Dico itaque, Quatuor animalium genera, quæ ſunt Reptilia, Quadrupedia, Volatilia, Natatilia, Reptilia, & Inſecta primò ingentes tranſmutationes ſubire, tum quia ex putri utplurimum, tum etiam, quia ex heterogenea copula naſci ſolent, uti in præcedentibus retulimus. Quadrupedia verò, quia ab initio Mundi ſub certa & determinata ſpecie, à DEO glorioſo & benedicto producta fuerunt, quadruplici de cauſa, ingentes tranſmutationes incurrerunt; quarum *Prior* eſt, uti ſæpe ſæpius jam diximus, Aſtrorum in differentes Terrarum, Regionum, Climatumque diſpoſitiones influxus, quâ uti *paulò antè* docuimus, miræ efficiuntur rerum mutationes. *Secunda* eſt, phantaſtica animalium tum Quadrupedum in coëundo, tum Oviparorum in incubando vis & poteſtas; ſi enim tantum poſſit in fœmina gravida imaginatrix facultas in immutando fœtum in monſtroſas formas, certe id brutis denegatum fuiſſe, is ſolus inficiabitur, qui in brutis, & in operationibus naturalibus rite obeundis

Vis Phantaſtica in coitu animalium: aut incubitu ovorum diverſas formas producit.

dis

dis pernecessariam imaginatricem vim non recte expenderit. Miri igitur effectus tum ex congressu naturali quadrupedum, tum ex concubitu oviparorum, effectus metamorphoseos emanare luculenter patet. *Tertia* causa est, ex homogeneo unius speciei congressu, quo ex imaginatricis facultatis potentia, si non speciem, saltem formam extrinsecam cum multiplici colorum varietate mutant. Hoc pacto, in ultima *Septentrionis plaga*, experientiâ, & relatione *Batavorum*, omnia penè animalia, *Ursi*, *Vulpes*, *Corvi*, cæteræque animantes, quæ sub Zona temperata stabilem colorem sortitæ fuerunt, multæque ob perpetuæ nivis candentis aspectum ex nigro, & rufo, colore in candidissimum colorem mutantur. *Quarta* causa est, heterogeneus diversarum specierum congressus, quo non extrinseca tantum forma, sed & intrinseca medium diversumque quoddam, ex diversis speciebus natum animal resultat. Ubi tamen notandum, hanc heterogeneorum animalium copulam, non cum quovis animali fieri, sed cum iis, quæ naturæ quadam similitudine inter se concordant; aut etiam odoris, quo solo in brutis prolificus appetitus ad generandum concitatur, convenientia, impelluntur.

Coloris mutatio in animalibus, sub diversis Zonis.

Diversarum specierum coitus.

Dubium hoc loco non exiguum oboritur: *Utrum quemadmodùm* Mulus *ex* Equo *&* Asina *productus, sterilis sit, ita & cætera animantia spuria?* Respondeo, quantùm quidem ex animalium genealogia annotare potui; id solùm in *Mulo* compertum fuisse, non tamen æquè in aliis: *Tragelaphus* enim, etsi ex heterogenea *Hirci*, & *Cervi* copulâ natus sit, is tamen plurimùm se propagare, notius est, quàm ut dici debeat: idem de cæteris animantibus dicendum existimem. In volucribus tamen heterogenea hæc propagatio legem non habet; cum volucres ex adulterino congressu, aut ovorum incubitu, non secùs ac reliquæ volucres se propagare soleant. Undè in Volatilibus multò major, quàm in quadrupedibus multitudo & varietas cernitur.

Ex hoc quadruplici causarum complexu patet, animalium numerum quasi in infinitum auctum esse, & quotidiè augeri ab eo tempore, quo à DEO producta fuerunt: quod vero *cap.* 3. *Genes.* DEUS adduxit ad *Adam* omnia animalia, ut videret, quid vocaret ea; id intelligi debet, non omnia ea animalia, quibus successu temporis Mundus terrestris impletus fuit, ad eum ducta fuisse; sed illarum, quæ DEUS produxerat, certas & determinatas animalium species; aliàs enim nullus finis animalium adducendorum, nullus finis nominum iis imponendorum fuisset. Quæ omnia si quis paulò profundiùs expenderit, is fateri cogetur, maximam animalium partem in *Arcam*, dictas ob causas non introductam fuisse; sed solùm primævas illas animalium species, quæ tum in *Edenia Regione* extabant, aut ex aliis Regionibus remotioribus, Angelorum singulis speciebus præsidentium ope ductuque intra *Arcam* admissa sunt: cum DEI *Opt Max.* solùm illa animalia, quorum species à *Diluvio* perire poterat, intra *Arcam* conservandi fuerit intentio; non verò, quæ post *Diluvium* ob causas suprà adductas sine speciei jacturâ nasci poterant. Patet tandem non solum ex hisce hucusque adductis, sed ex accurata quoque omnium animalium *paulò antè* descriptorum recensione, non omnes animalium species intra *Arcam* introductas fuisse; quod hucusque demonstrare conati sumus, atque proindè *Arcam* ad omnes Animalium species primigenias conservandas capacissimam fuisse.

Verum cum jam occurrat *Phœnicis* memoria, restat exponendum, utrum hæc avis in *Arca* locum repererit? Avis scilicet non *veterum* duntaxat, sed & *recentium Scriptorum Relatione*, supra fidem celebrata; Dicitur autem unica

&

& solitaria solo suo contenta individuo & maris & fœminæ formam retinens, ætate 500 annorum prægravata nido ex pretiosis *Arabiæ* lignis constructo, ardoreque Solis incenso unà combustam emori, deinde ex cineribus, rore & pluvia fermentatis vermem nasci, novæ generationis *Phœnicis* seminarium. Quis hic tam insanæ mentis est; qui hujusmodi fabularum figmenta concipiat? Quis non videt, hoc *Æygptiorum* monstrosum animal fuisse, cujusmodi complura hieroglyphicis suis inserunt, uti quam amplissimè de iis, & inprimis de *Phœnice* egimus, continentur, quorum proprium erat, ut quanto monstrosiores figuras exhibebant, tanto minora sub iis latere mysteria jactitarent. Quibus accedit ut illa fabulosa *Phœnicis* narratio in omnium passim *de naturalibus rebus Scriptorum Monumenta* irrepserit. Quod vero hujus volucris etiam mentionem faciant *S S. P P.* id eos non tam fecisse censendi sunt, quod talem verè volucrem extare arbitrarentur, sed ut inde occasionem sumerent, ad hujus avis similitudinem, demonstrandi communem carnis resurrectionem adversus eos, qui eam negarent, & tamen *Phœnicem* non alio modo, quàm ex cineribus suis propriis renascendi originem sortiri crederent, quemadmodum de *Unicornu* & *Pelicano*, qui pectore aperto, sanguine suo pullos enutriret, allusione factà ad *Christum* sanguine suo fideles suos enutrientem. Qui verò tempore *Tiberii Phœnicem Romam* allatam, inde *Phœnicis* veritatem adstruunt, summopere halucinantur; dum facilè iis illudi potuerit, rarioris speciei phœnicoptero qui præter nomen *Phœnicis* nihil aliud haberet. Quis enim istam volucrem 500 annos vixisse, observavit? quis collectis ex aromaticis sarmentis nidum, quo se combureret, vidit unquam? Quis sufflatione alarum ligna ardore Solis succensa fuisse credet? Quis ex cineribus natum vermem ad speciei instaurationem intuitus est? nemo sanè mortalium. Chimæricum itaque & prorsus propudiosum figmentum est, omnes *Hippocentauros* & *Sphingium* Monstrum excedens. Ex quibus tanquam infallibilibus rationibus constat, *Phœnicem*, uti in rerum natura nunquam extitit, ita quoque in *Arca* non fuisse, quin & hoc Sacro textui repugnare, vel ex hoc comprobabitur, cum avis hæc unica, neque mas, neque fœmina, in *Arca* alias inutilis fuisset, & contra finem, quem DEUS ad instaurationem speciei intenderat, ac proindè apertè dicat non unum aliquod animal, sed bina, masculum & fœminam ex omnibus animantibus, *Arcam* quæ ad speciei seminarium conservarentur, ingressa censeantur.

Excusamus tamen S S. Patres de *Phœnice* agentes, qui non ex ignorantia, sed argumentum mysteriis confertissimum altioris contemplationis causâ, juxta inveteratam Poëtarum, Oratorumque enarrationem, pulchris conceptibus exornatam, libris suis inseruerunt; quemadmodum non pauci ex iis fabulis, etiam poëticas, ad mysticos, & anagogicos sensus transtulerunt. Vide *S. Augustinum de Civitate* DEI.

CAPUT VI.

Noë *infusâ Animalium Scientiâ dotatus à* Deo, *juxta præcepta Domini, tandem* Arcæ *ſtabula, nidoſque unicuiqne, ſive quadrupedibus, ſive volucribus convenientia exſtruere orditur.*

EXpoſitis in *præcedentibus Capitulis* omnium eorum animalium, quæ *Arcæ* deſtinabantur, viribus, & proprietatibus à natura iis inſertis, quorum omnium notitiam *Noë* probè poſſidebat, tandem Divini Numinis Angelorumque aſſiſtentiâ fretus, *Arcam* in ſtabula, nidoſque partitur, juxta molem corporis unicuique convenientem. Verùm cum hæc ſine ſchematiſmis concipi non poſſunt, primò totius primæ contignationis ampliſſimum ſpatium quadrupedibus deſtinatum in manſiones, ſeu receptacula pro immundis bina & bina, pro Mundis ſeptena & ſeptena propria diſtributum, ſub majori forma, ante oculos ponemus curioſi Lectoris.

Quoniam verò magna inter *Interpretes* circa bina & bina, ſeptena & ſeptena animalia diſſidium eſt; quid de iis ſentiendum ſit, paucis aperiamus. Sunt nonnulli, qui dicunt, bina, & bina ita intelligi debere, veluti duo paria: quidam verò per unum marem & fœminam intelligi debere aſſerunt. Verùm cùm lis non niſi ex ſenſu Sacrarum Literarum decidi poſſit, varios hìc Textus adducam, ut ex iis ſenſûs veritas eluceſcat.

Dixitque Dominus *ad Noë, Ingredere tu, & omnis domus tua in* Arcam *&c. Ex omnibus animantibus mundis tolles ſeptena & ſeptena maſculum & fœminam; de animalibus verò immundis* Duo *&* Duo, *maſculum & fœminam; ſed & de volucribus cœli ſeptena & ſeptena, maſculum & fœminam, ut ſalvetur ſemen ſuper faciem univerſæ Terræ.* Ubi ex omnibus mundis ſeptena & ſeptena:

Gen 7. vers 2. מכל הבהמה התהורה הקח לך שבצה שבצה.

Ex omnibus animantibus mundis accipies tibi ſeptem, ſeptem: id eſt, ſeptem maſculos & ſeptem fœminas; & ex beſtiis non mundis duo, maſculum & fœminam, ubi apertè oſtenditur, ſeptenos maſculos & ſeptenas fœminas ex

ומהבהמה לא תהורה הוא שנים:

beſtiis mundis ingreſſa eſſe; & ex mundis שנים, id eſt, duo paria, maſculum & fœminam, quæ quaterna animalia conficiunt. Sic enim habet Lectio 70. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ· καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ; quæ prorſùs *Paraphaſi Chaldaicæ* congruunt. Congruit & Arabica Lectio:

وخذ من جميع البهايم الطاهر سبعة سبعة الواحد وزوجه ۞

Et quoniam *Lectiones* ubique concordant, rectè concluditur à primæ ſententiæ *Interpretibus*, per bina & bina, per ſeptena & ſeptena, duo paria immundorum, & ſeptem paria ex mundis animalibus, duos videlicet maſculos & duas fœminas ex immundis, & ſeptem maſculos & totidem fœminas ex mundis intra *Arcam* admiſſa fuiſſe; ſi enim unum tantùm par ex immundis, & ſeptem ſolummodò ex mundis introducta fuiſſent, ſequeretur, *Noë* poſt *Diluvium* non habuiſſe, quod ſalvâ propagatione ſpeciei, Deo in ſacrificium offerre potuiſſet; Atque hæc eſt quorundam ſententia. Altera ſententia eſt, unum tantùm par introductum fuiſſe, marem & fœminam, quod ex voce Hebraica שנים dualis numeri colligunt; *Hebræi*, enim per שְנים non quatuor, ſed Duo, quem-

quemadmodum in vocibus dualis numeri, אזנים/צינים/ידים membra gemminata exprimunt, ita & ex voce: שנים *Schanaim*, duo tantum animalia, vel unum par ex immundis in *Arcam* introductum fuiſſe, cenſent; ex mundis verò animalibus ſeptem tantum introducta fuiſſe, tria videlicet paria, maſculum & fœminam, ſeptimum verò ſacrificio poſt *Diluvium* à *Noëmo* perficiendo, reſervatum. Verùm qui vim & energiam in *Textibus* prorſùs concordantem ritè expenderit, is ſanè vel violenter ſe à primæ ſententiæ *Authoribus* trahi ſentiet: Qui ſecundæ ſententiæ ſubſcribunt, ii ſanè id non alia de cauſa feciſſe cenſendi ſunt, niſi quod, ſi duo ex ſingulis immundis animalibus paria, ex mundis verò ſeptem paria admitterent, vererentur, nè *Arca* tot animalibus recipiendis minimè capax foret, & ne *Arca* ex nimio onere, ob tantam animalium multitudinem aggravata ſuccumberet: Sed nos uti utramque ſententiam probabilem cenſemus, ita quoque, ſive intra *Arcam*, unum ſolummodò animalium par, ſive duo ex immundis paria, ex mundis verò licet ſeptem ſolummodò, ſive bis ſeptem ponamus, *Arcam* tamen ſemper adhuc ſat capacem fuiſſe, nec quicquam à nimio pondere metuendum fuiſſe. Quod ita oſtendo. Novimus ex 11 *Levitici*, & 14 *Deut.* quænam munda, quænam immunda animalia ſint: Verba adducam: *Nè comedatis quæ immunda ſunt: hoc eſt animal, quod comedere debetis*, Bovem, & Ovem, & Capram, Cervum, & Capream, Bubalum, Tragelaphum, Pygargum, Orygem, & Camelopardalum: *Omne animal, quod in duas partes findit ungulam, & ruminat, comedetis; De his autem, quæ ruminant, & non dividunt ungulam, hæc omnia comedere non debetis*, Camelum, Leporem, Chærogryllum, *quia ruminant, & non dividunt ungulam, immunda erunt, vobis;* Sus *quoque, quoniam dividit ungulam, & non ruminat, immundus erit.* Deinde vers. 11. Mundas & immundas volucres recenſet. *Omnes*, inquit, *aves comedite, immundas ne comedatis:* Aquilam *videlicet*, & Gryphum, & Haliætum, Ixion, & Vulturem, & Milvum *juxta genus ſuum, & omne corvini generis, &* Struthionem *ac* Noctuam, & Larum *atque* Accipitrem *juxta genus ſuum*, Herodium *ac* Cygnum, & Ibin, *ac* Mergulum, Porphyrionem & Nycticoracem, Onocrotalum, & Charadrium *ſingula in genere ſuo*, Upupam *quoque*, & Veſpertilionem. Atque hæc eſt animalium tam mundorum quàm immundorum recenſio, quam *Sacer Textus* nobis proponit; eſtque veluti compendium omnium eorum, de quibus hucuſque egimus. Quadruplici itaque combinatione, quod ex animalibus mundum ſit, quod immundum, ita determinat, ut nullus de iis amplius dubitandi locus relinquatur.

COMBINATIO QUADRUPLEX, ex qua

Omne quod ruminat, & ungulam biſulcam habet, mundum eſt; ut Ovini & caprini generis animalia.

Omne animal, quod etſi ruminet, ungulam tamen ſolidam habet, & indiviſam, immundum eſt; ut Camelus, *& cætera.*

Omne animal, quod nec ruminat, neque biſulcam ungulam habet, immundum eſt: ut Equus, Aſinus.

Omne animal, quod ungulam quidem biſulcam habet, ſed non ruminat, immundum eſt; ut Sus, *& ſimilia.*

Sed quodnam in Avibus mundarum immundarumque ſignum ſit, expreſſè *Sacer Textus* dicit: omnes videlicet Aves carnivoras & rapaces, quæ carnibus cæterorum animalium, & ſanguinis ſuctu vivunt, neque etiam hodiè facilè in cibum cedunt, & ſunt omnes eæ, quas *Sacra Scriptura* paulò ante recenſuit: omnia ſcilicet animali a; id eſt Aquilinum,

Accipitrinum, & Corvinum genus, & noctuarum genera & ſpecies: Cùm verò mundarum volucrum mentionem non faciat, ſignificare voluit, præter dicta carnivorarum rapaciumque volucrum genera, reliqua omnia comedi poſſe, ac proindè munda eſſe, & ſeptena ex quovis genere intra *Arcam* admiſſa fuiſſe, quamvis etiam ex immundis volucribus, non duo tantùm mas & fœmina, ſed ſeptem in *Arcam* introducta fuiſſe, indè concludatur. Quod ſi *Noë Corvum* volucrem immundam extra *Arcam* ad *Diluvii* diminutionem explorandam dimiſit, iſque non reverſus dicitur; certè corvinam ſpeciem eo ipſo, defectù alterutrius ſexus deſtructam fuiſſe, quis non videt? *Corvum* autem dimiſſum cum non reperiret in tantis aquarum turbinibus, ubi requieſceret pes ejus, neque *Arcam* amplius aquarum voluminibus veluti coopertam reperiret, uti nonnulli volatu tandem defeſſum, aquiſque involutum periiſſe, exiſtimant perperam: potuit enim is divino nutu conſervari, modo nobis incognito. Nos tantum hìc quid fieri potuerit, phyſico more ratiocinamur. Verum de *Corvo* in 2 *Libro* fuſius, uti & de *Corvo* non redeunte & redeunte iterum totam difficultatem ex mente *Sacri Textus*, enodamus. Verum ut ſingulis animalibus tam mundis, quàm immundis propria ſtabula in *Arca* extruantur, hìc catalogum omnium ſupponendum duximus.

Animalia ex Quadrupedibus.

Munda:	Immunda, quæ licet ruminent, Solipeda tamen ſunt:
Boves.	
Oves.	*Camelus*, ruminat, ſed non biſulcum.
Capræ.	*Lepus*, biſulcum, ſed non ruminat.
Cervi.	*Chœrogryllus.*
Alce.	*Sus*, dividit ungulam, & non ruminat.
Bubuli.	*Struthiocamelus*, nec ungulam dividit, nec ruminat.
Tragolaphi.	*Canes.*
Oryges	*Feles.*
Camelopardali.	*Vulpes*, & cætera in catalogo animalium recenſita.
Et omnia genera & ſpecies, quæ ex hiſce productæ ſunt.	

Volucres immundæ.	*Volucres mundæ.*
Omnes quæ carnibus & raptu vivunt.	Omnes eæ, quæ frumento, baccis, frugibus, & vermibus vivunt, uti
Aquilinum. } genus.	*Galli*, *Gallinæ*.
Accipitrinum. } genus.	*Columbæ.*
Corvinum. } genus.	*Paſſeres.*
Omnes nocturnæ.	*Perdices.*
Noctuæ.	*Attagenes.*
Bubones.	*Phaſiani.*
Nycticoraces	*Urogalli*, & quicquid hiſce ſimile eſt, de quibus vide *Catalogum animalium ſupraſcriptum.*
Aſcories, & ſimilia.	

NO-

NOMENCLATURA ANIMALIUM.

Animalia Munda

Sunt quæ ruminant & ungulam biſulcam habent & ſunt infra ſcripta.

Immunda Animalia.

Sunt quæ ruminant quidem ſed vel ſolipeda vel multifida ſunt vel etiam quæ biſulcam ungulam habent, ſed non ruminant, uti ſunt ſupra ſcripta.

Appellationes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldaico-Syriaca.	Arabica.	Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldaico-Syriaca.	Arabica.
Bos, Taurus, Vitulus, Vacca.	Βȣ̃ς, ταῦρος, μόσχος.	שור	תור ܬܘܪܐ	البقر الثور	*Camelus* ungula ſolipeda ruminat.	Κάμηλος.	הגמל	גמלא ܓܡܠܐ	الجمل
Ovillum genus.	Ἀμνοὶ ἐκ προβάτων.	שה ܟܪܐ ܢܩܝܐ	אמרין	حمل حملل الضان	*Lepus* ruminat ſed multifidus eſt.	Δασύπȣς.	ארנבא ܐܪܢܒܐ	ארנבא ܐܪܢܒܐ	لارنبا ارنب
Caprinum genus.	Χίμαροι ἐκ αἰγῶν.	עז עזים	גדיין דעז ܥܙܐ	المعز جدي تيس	*Chœrogryllus* ruminat ſed multifidus eſt.	השפן	טפזא ܛܦܙܐ	Χοιρόγρυλλος.	القنليه
Cervinum genus.	Ἔλαφος.	איל	אילא ܐܝܠܐ	الغزلا	*Sus* biſulca ſed non ruminat.	החזיר	חזירא ܚܙܝܪܐ	Σῦς, Χοῖρος.	الخنزير
Caprea, Capreolus.	Δορκάς.	צבי	טביא ܛܒܝܐ	الصايل	*Canis* non ruminat nec ungulam habet biſulcam.	כלב Κύων.	כלב כלבים	כלבא ܟܠܒܐ	كلاي كلاي
Bubalus, Bufalus.	Βȣ́βαλος.	יחמור	יחמורא ܝܚܡܘܪܐ	الجمار	*Felis,* Cattus animal multifidum.	Αἴλȣρος.	סנור	סנורא ܩܛܘ	السنرر
Tragelaphus.	Τραγέλαφος.	אקו	יעלא ܝܥܠܐ	الوعل	*Urſus* multifidus.	Ἄρκτος.	דוב ܕܒܐ	דובא	الدوب
Pygargus.	Πύγαργος.	דישון	רימא	الروي	*Vulpes* multifida.	Ἀλώπηξ.	שועל	תועלא	ثعلب
Oryx.	Ὄρυξ.	תאו	תרבלא ܬܪܒܠܐ	الثيتل	L E O, *Leones.*	Λέων, Λέοντες,	אריה	אריתא ܐܪܝܐ	السل لاسل
Camelopardalus.	Καμηλοπάρδαλος.	זמר	דיצא ܕܝܨܐ	الزرافة	*Tigris.*	Τίγρις.	דגיל	דגילא	نحيل
Alce.	*Biſons.*	*Urus.*	*Rupicapra.*	*Capricornus.*	*Equus, Aſinus.*	ἵππος, Ονος.	סוס אתון	סרחא אתנא	فرس حمار

NOMENCLATURA VOLUCRUM

Tam Mundorum quàm Immundorum.

Ex Volucribus Mundis sunt sequentes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldæa.	Arabica.
Gallus. Gallina.	Ἀλέκτωρ.	תרדגיל	תרנגולא	ديك
Columba.	περιστερά.	יונה	יונא	حمام
Turtur.	Τρυγών.			
Perdix.	Πέρδιξ.	קוראה	ܩܘܩܝܐ	حجل
Attagen.	Ἀτταγὼ.	פסרנה	ܦܣܪܢܐ	درج
Turdus.	Κίχλα.			
Phasianus.	Φασιανὸς.	פשרנה		درج
Passer.	Στρουτὸς.	צפרה	ܨܦܪܐ	عصفور
Ficedula.	Συκαλὶς.			
Pavo.	Ταῶν.	טוסה	ܛܘܣܐ	طاوس
Parix.				
Alauda.	Καλάνδρη	קבשינה	ܩܘܒܫܢܐ	قنبر
Anser.	Χὴν.	וזה	ܘܙܐ	وز
Anas.	Νῆττα.			
Fulicæ.				
Cygnus.	Κύκνος.	דדרה	ܕܕܪܐ	راحام
Coturnix.	Ὀρτυγομήτρα.			

Ex Volucribus Immundis sunt sequentes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldæa.	Arabica.
Aquila.	Ἀετὸς.	נשר	נשרא	نسر
Gryps.	Γρὺψ.	פרס	ער	عقاب
Haliætus.	Ἁλιαῖτος.	עזיה	העזניה	
Ixion.	Γὺψ.	הראה	כתכנפא	
Vultur.	Ἰκτὶν.	איה	טורפיתא	
Charadrius.	Χαραδριος	הריה	דיתא	
Corvus.	Κόραξ.	עורב	ערבא	غراب
Struthio-Camelus.	Στρούθιον.	יעבה	נעמיתא	نعامة
Noctua.	Γλαὺξ.	תחמס	ציצא	
Larus.	Λάρος.	שחף	שחפא	
Accipiter	Ἱέραξ.	הנץ	נצא	شاهين
Herodius.	Ἡρώδιος.	הכום	קדיא	هروة
Ibis.	Ἶβις.	ינסוף	קיפופא	
Ciconia.	Πέλαργος.	רחמה	רחמא	حرجي
Mergus.	Καταράκτη	קאת	רקריקא	
Porphyrio.	Πορφυρίων.	שלנונא	ינשובא	
Nycticorax.	Νυκτικόραξ.	שלך	רחיתא	

CAPUT VII.

Explicatio Ichnographica, primæ Contignationis Arcæ *in qua Quadrupedum stabula, & mansiones ordine sunt positæ.*

IDem accidere videtur iis, qui de *Arcæ* incapacitate dubii, capere non possunt, quomodò illa tantam tamque innumerabilium animalium multitudinem, & varietatem continere valuerit; ac illis, qui Astronomicarum rerum ignari, stellati cœli faciem lucibus refertam, stellarum, siderumque multitudinem sub numerum cadere non posse, simplicius sibi persuadent; cum tamen in universa cœli facie nulla stella oculis non armatis sensibilis adeo parva sit quæ Astronomis non sit cognita; omnes verò si ad calculum revocentur, non nisi 1022. recenseantur ex iis, quæ innumerabiles putabantur, ut proindè complures olim Hæretici, & hoc tempore ἄθεοι Epicuri de grege porci; uti *Sacræ Scripturæ* libros, eo loco habent, quo quamlibet aliam profanam historiam, ita quoque pro stultis ac monstrosis opinionum suarum dogmatis, omne id, quod capere non possunt, pernegant, pro nugis & fabulis tenent omnia; DEO ipsi omnipotenti rerum Conditori, Angelisque suis apertum bellum indicunt; ἀθανασίαν animarum destruunt, humanam animam à bestiis, & brutis non differe, demonstrare, ipsis belluis deteriores contendunt; qui utique in opinione hac omnium perniciosissimâ, tantò sunt obstinatiores, quantò indoctiores; tantò in hujus satanicâ persuasione, sententiæ asserendæ faciliores, quantò in Epicuræorum oblectamenta magis fuerint effusi. O intolerandum genus hominum non nisi igne flammisque à facie terræ exterminandum! Atque hi sunt, qui nullâ aliâ faciliori ratione *Scripturæ* nullitatem evinci posse, diabolicâ fraude dementati, sibi persuadent, quàm per *Arcam Noëmicam*, quam uti capere non possunt, ita eam cæteris veterum fabulosis narrationibus jungunt. Ego verò hisce, me belluinam eorum inscitiam, Divini Numinis adspirante gratiâ, ita hoc loco evicturum confido, ut, velint, nolint, ultrò veritati palmas præbere cogantur. Sed jam ad rhombum.

Atheorum detestabilis doctrina.

Ut itaque quàm penitissimè hoc de *Arca Noëmica* argumentum discuterem, omnium primò Zoographorum monumenta examinanda censui; Animalium omnium quadrupedum, quæ in universo Telluris orbe hucusque cognita fuerunt, nomina annotavi, vires, proprietates, corporeæque molis magnitudinem singulis competentem, cæterasque circumstantias ἀκριβεστάτως expendi, stabula & mansiones singulis & omnibus, binis vel septenis proportionatas, in *Arca* longitudinis 300 cubitorum, & 50 latitudinis assignavi, uti in *præsenti Schematismo* videre est.

Ichnographia itaque primæ Contignationis *Arcæ* Animalibus quadrupedibus destinata, longa est, uti dixi, 300 cubitos, lata 50 quod spacium superficiale primò in ambulacrum A.B. 300 cubitis longum & octo cubitos latum distribui; quod per quinque alia ambulacra transversa LM. IK. CD. EF. G H. octo pariter cubitorum latum & 50 cubitos transversa latitudine discrevimus, quæ accessum ad omnium animalium stabula præberent; Inter hujusmodi ambulacra, posita sunt, ex utroque latere stabula omnibus & singulis animantibus proportionata; quorum quidem receptaculorum si longitudinem spectes, eam in omnibus æqualem, id est, 20 cubitorum longam reperies; si latitudinem, pro animantium quantitate, nunc

nunc majorem, nunc minorem, prout numeri ſingulis adſcripti docent. Per majus & principale ambulacrum aditus utrimque datur in cellas ſeu ſtabula animalium per portas numeris ſignatas, qui tamen latitudinem cujuſvis ſtabuli unà notant; undè & ambulacrum hoc, octo cubitorum latum conſtituimus, ut *Elephantem* quadrupedum omnium maximum non ſtrictè, ſed amplè quoque & commodè reciperet; quoniam verò hæ portæ ſtabulorum non ſufficiebant, alias arcanas portas, in fine tranſverſorum ambulacrorum poſitas effecimus, & ſignantur hiſce literis, a. b. c. d. e. f. &c. quæ aditum præbebant ad poſteriorem ſtabulorum partem, ubi per feneſtras ſingulis ſtabulis proprias, animalibus quotidianus cibus & potus in vaſa & præſepia in hunc finem ibidem diſpoſita ſine periculo ſubminiſtraretur, uti *in Schemate* videre eſt.

Stabuli Elephantorum quantitas.

Jam itaque ſtabula explicemus, ab Elephantum, qui ſunt animalium maxima, ſtabulo, literâ A ſignato ordiamur, & primum locum à dextris obtinet intra medietatem *Arcæ*, eâ commoditate, ut *Arcam* per portam D. ingreſſi, ſtatim deputatam ſibi manſionem per 20 numerum ſignatam ingrederentur; eſt id ſtabulum 14 cubitorum latum, 16 longum, altum octo; quod ſpacium binis *Elephantis* aut quaternis etiam recipiendis adeò ſpacioſum eſt, ut ibidem non ſtrictè, ſed amplè, & quàm commodiſſimè commorari queant. Eſt & poſt ſtabula p. q. ſpacium aliud, in quod per portam q. ex ambulacro ingreſſus datur, ut ibidem illis pabulum potuſque per feneſtram ſuggeri poſſit.

Sequuntur modò ſtabula cæterorum animalium, majorum & minorum uſque ad *Leporum Cuniculorumque* ſtabula, è latere dextro; ex ſiniſtro verò, animalium ferocium ſtabula ſequuntur, uti *Rhinocerotum*, *Leonum*, *Urſorum*, cæterorumque ordine expoſitorum, quæ omnia *in ſequenti Pinace* tibi conſideranda relinquo.

Atque hæc ſtabulorum pro omnibus & ſingulis animantibus quadrupedibus, juxta numerum Mundorum, Immundorumve, nec non ſecundum capacitatem uniuſcujuſque ſpeciei in *Arca* diſpoſitio eſt, quorum quidem habitacula tam laxa ſunt, ut in unoquoque horum, complura adhuc paria poni poſſint; Undè nos, ut ob *Arcæ* amplitudinem, loca omnia repleri poſſent, etiam illa animalia, quæ *Arcam* intrare non neceſſarium erat, poſuimus, uti ſunt, quæ ex diverſæ ſpeciei congreſſu oriuntur, & quæ ob Climatum diverſitatem, aſpectumque cœli differentem, aliam formam quoad extrinſecam apparentiam nacta ſunt, quamvis tamen ſpecie non differant. Si verò Lector obſervaverit nonnullius alterius animalis ſpeciem, quæ hìc non contineretur, is certò ſibi perſuadeat, tam amplas adhuc reſtare manſiones, ut iis, non dicam una, ſed plurimæ quoque ſpecies collocari queant; ut proindè ex hoc animalium epilogiſmo Lector apertè videat, non tantam eſſe animalium multitudinem, quam ſibi perſuadere poſſit quiſpiam. Quicquid enim *Aldrovandus*, *Geſnerus*, *Jonſtonus*, in vaſtiſſimis ſuis *Operibus Zoologicis*, de animalibus quadrupedibus attulerunt, id totum in hoc brevi compendio, monſtra etiam contineri certum eſt, uti unum cum altero comparanti luculenter apparebit.

Reſtant modò Serpentum, aliorumque Reptilium ſtabula exponenda, & ut paucis nos expediamus; dico non neceſſarium fuiſſe, ut iis particulares ſtabulationes aſſignarentur, cum iis ſuppedanea ſtabulorum vacua loca hunc in finem relicta, ad commorandum ſufficerent; ibidem enim præter victum ordinarium, etiam ſuctu pinguis humidi, & ex ſordibus animalium vivere poterant.

Porrò

PINAX STABULORUM.

Immundorum Animalium Stabula.

Stabulum signatum literâ … Continet.

Litera	Continet
A	*Elephantes.* 2
B	*Camelos.* 2
C	*Dromedarios.* 2
D	*Equos.* 2
E	*Asinos.* 2
F	*Onagros.* 2
G	Varias *Felium* Species.
H	Varias *Simiarum* Species, binæ Singulæ.
I	*Cercopithecos.* 2
K	*Lepores.* 2
L	*Sciuros.* 2
	Cuniculos. 2
M	*Porcellos marinos.*
N	*Stabulum vacuum.*
O	*Rhinocerotes.* 2
P	*Leones.* 2
Q	*Ursos.* 2
R	*Tigrides.* 2
S	*Pantheras* & *Leopardos.* 2
T	Animalia quæ *Monocerotes* vocantur. 2
V	*Lynces* cum *Gulonibus.* 2
X	*Lupi.* 2
Y	*Vulpes.* 2
Z	*Apri* cum 2 *Porcis* domesticis. 2

Mundorum, & Amphibiorum Stabula.

Stabulum signatum litera … Continet.

Litera	Continet	
♉	*Castores.* 2	Amphibia, & Immunda.
♊	*Lutras.* 2	
♋	*Crocodilos.* 2	
♌	*Hippopotamos.* 2	
♍	*Tragelaphos.* 7	Munda.
♎	*Bubalos.* 7	
♏	*Alces.* 7	
♐	*Uros.* 7	
♑	*Capras* cum *capris.* 7	
♒	*Arietes* cum *Ovibus.* 7	
♓	*Boves* cum *Vaccis.* 7	
☽	*Cervos.* 7	
☉	*Rangiferos.* 7	
♀	*Capras Sylvestres.* 7	
	Oryges. 7	
	Ibices. 7	
☿	*Rupicapras.* 7	
♂	*Canes Domesticos.*	Immunda.
	Canes aquaticos.	
♃	*Canes Leporarios.*	
	Canes Molossos.	
♄	*Melites.*	
	Canes Indicos.	
☊	*Vitulos Marinos.*	Amphibia.
☋	*Testudines.*	
	Ericeos, Histrices.	
*	*Taxos, Glires, Martes, Mustelæ.*	

O Porrò

Porrò *Noë* cum prævidisset, ingentem sordium excrementorumque colluviem ex tanta animalium coacervatione nascituram, datâ operâ sentinam fecit in infimo *Arcæ* loco, uti *in Præcedentibus* diximus. deindè craticulas ferreas quarum quinque in hoc præsenti Schemate exhibuimus hoc signo ▦ notatas, ita scitè sagaciterque disposuit, ut in dictam sentinam per has è stabulis extractæ sordes, in sentinam devolutæ, *Arcam* ab immunditiis liberam, immunemque relinquerent; habebant autem hæ ferreæ craticulæ coopercula sua, ut claudi & aperiri, claudi quidem ne fœtor ex sentina exhalans, animalia hominesque mephiti conficeret; aperiri verò in sordium projectionem possent. Posuimus & binas cisternas in extremitatibus *Arcæ*, signo ♈ & ♎ notatas, in necessarium *Arcæ* usum; de quibus *in Sequenti* capite fusiùs.

CAPUT VIII.

De Commeatu omnibus & singulis Animantibus in Arcam *introductis, sufficienti & necessario, & de Penuariis, Reconditoriisque, ea de causa in* Arca *extructis.*

QUanquam absoluta, & immensa DEI potentia *Noëmum* cum universa sua familia, quin & omne animal quod vivebat, & movebatur super terram, sine ulla *Arcæ* fabrica, & sine ullo ciborum apparatu, sine ullo corporeæ necessitatis subsidio aliundè allato, conservare potuisset, magis tamen Divinæ providentiæ consentaneum videbatur, non purè supernaturali modo, sed humanæ providentiæ captuique congruo, magnum hoc pietatis sacramentum, ad divitias gloriæ suæ demonstrandas, peragere; ut videlicet Mundum ob peccatorum enormitatem, perditum per *Noëmi*, DEI assistentis auxilio Divinique influxus gratiâ instructi cooperationem restauraret, *Arcam* fabricari, voluit loculos in ea pro animalium diversitate & multitudine constituere, *Reconditoria* ciborumque *Penuaria* distribuere, de alimentis omnibus & singulis animantibus, tum pro se, tum pro illis congruis hac providentia conservare, utque hoc pacto humanum genus, quod ob impietatem perierat, non solius DEI opitulatione, sed cooperatione hominis justi & perfecti, restitueret; quod posteà à *Christo* θεανθρώπῳ, cujus *Noë* typus erat, miro & ineffabili modo completum fuit. Dixit itaque DEUS ad *Noe*:

קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת *Genes.6. vers.21.*
אליך והיה לך ולהם לאכלה:

Tolles igitur tecum ex omnibus escis, quæ mandi possunt, & congregabis apud te, & erunt tam tibi, quam illis in escam.

Ex hujus Lectionis contextu luculenter patet, pro omnibus & singulis animantibus, cujuscunque tandem generis, de cibis & alimentis unicuique propriis, queis sustentarentur, providendis *Noëmo* præceptum fuisse, de quo mirum in modum altercantur *Interpretes*. Nonnulli volunt, omnibus commune fuisse alimentum; quorum error uti vel ipsis Sacri Textus verbis *(Ex omnibus escis, quæ comedi possunt)* contradicit, ita is quoque error plusquàm palmaris explodendus est. Quidam hanc sententiam admittunt quidem, sed ad sola carnivora animalia restringunt; Et hoc quidem ut asseverent, alia causa non fuit, nisi quod vererentur, ne *Arca* tot aliorum animalium, præter ea quæ in semen destinarentur, coacervatione in alimenta cedentium multitudine & copia aggravata, neque satis capax, neque oneri ferendo sufficiens foret; undè ut *Arcam* ab hac quorundum rapacium animalium σαρκοφαγίᾳ liberarent,

rent, fingunt, nescio quo fundamento, dicta animalia, quæ carnivora nominant, ante *Diluvium* ab esu carnium abstinuisse, & solis herbis & frugibus victitasse. Sed uti hæc gratis ficta sunt, ita facile quoque repudianda sunt. Anne ante *Diluvium* animalia diversæ speciei fuisse ab illis, quæ post *Diluvium* ex iis, quæ *Arca* continuit, propagata fuerunt, extitisse putabimus? Anne differentem naturam proprietatesque post *Diluvium* induisse credemus? minime gentium; Animal enim cujuscunque generis & speciei sit, illam naturam, proprietatem, vires, potentiamque quam à sapientissimo Conditore in primordiis rerum sortitum fuit, eandem semper, & olim tenuisse, & in hunc usque diem inseparabiliter tenere, quisque intentionem conditoris, & invincibile Naturæ jus recte penitiùsque expenderit, luculenter fatebitur Neque sufficit, id quod cuique naturale est, diversis modis considerare; sive enim specificam consideremus naturam, sive individualem cujusque, semper verum erit, *Leonem*, *Aquilam* & similia, implantatum iis à natura ad carnium esum, appetitum, sine quo vivere non possent, habere; unde & sagacis Naturæ providentia, illa rostro ad dilaniandum durissimo, unguibus ad prædandum robustissimis, volatu celerrimo, visu acutissimo ad necessaria & congrua sibi nutrimenta acquirenda aptissimo instruxit, quæ sarcophagiæ, sive ad carnium esum pronitas adeò iis naturaliter insita est, & fuit, ut sine totius speciei destructione ab eadem separari non possint.

Objectiones dissolvuntur.

Objiciunt hoc loco Adversarii, nimiùm de *Arcæ* incapacitate anxii; idem animalibus carnivoris accidere potuisse ante *Diluvium*, quod pueris, qui in tenero primæ ætatis flore, pro nutrimento non carnes, & alia duriuscula edulia, quæ ob stomachi debilitatem abhorrent, sed pultibus & lacte materno, usque dum robustiorem stomachum acquisiverint, tandem carnibus nutriri. Quod argumentum magni roboris esse, ad convincendum, dicta animalia ante *Diluvium* carnibus abstinuisse, sibi persuadent: perperam: neque enim id pueris tantùm, sed & omnibus quadrupedum speciebus commune esse in ætate teneriuscula, lacte materno nutriri, quis non videt? *Lupus* enim vix natus, statim non ad carnes, sed ad lac *Lupæ* genitricis sugendum naturali fertur instinctu; quod & de cæteris tam carnivoris, quàm non carnivoris intelligi debere, nemo nisi mentis inops inficiabitur. Volucres verò rapaces cum lacte mammisque careant, suos pullos non carnibus quidem, sed calido animalium sanguine, usque ad ætatem quâ sibi ipsis de victu providere possint, loco lactis nutriunt; quod & nidi *Vulturum*, *Aquilarum*, *Accipitrum*, similiumque, diversis animalium cadaveribus referti testantur, ubi præter carnes nil aliud reperitur. Sed jam ad alia.

Quidam denique dum de *Arcæ* incapacitate nimium solliciti sunt, ad miraculosam hujusmodi animalium sustentationem confugiunt; videlicet dicta animalia toto *Diluvii* tempore sine ullo cibo carnium vixisse, aut saltem fame compulsa, quævis obvia devorasse, perperàm dictum. Quis nescit, hoc expresse Sacræ Scripturæ Textui repugnare, cum ille expresse dicat; (*sumes tibi ex omnibus escis &c.*) frustrà autem hæc dicerentur, si miraculo sustentata fuissent: non minùs miraculo proximum fuisset, si *Lupus* paleis, fœnoque vitam contra naturalem sibique insitum appetitum cum *Bobus* & *Vaccis* victitasset, cum eum mori malle certum sit, quàm insolitis & naturæ suæ repugnantibus cibis nutriri. Ex quibus, ni fallor, luculenter apparet, & carnivoris, & non carnivoris animantibus intra *Arcam* sine ullo incapacitatis *Arcæ* metu, sufficientissimo commea-

commeatu à *Noëmo* provisum fuisse. Quod ut pateat, id scitè sanè Arithmetica demonstratione confirmandum censuit Pererius noster: *Si omnia*, inquit, *carnivora animalia redigantur ad numerum* 100 Luporum, *cuilibet* Lupo *octava pars* Ovis *in quotidianum alimentum satis erat; neque enim* Arcæ *locus* Lupinæ *voracitati explendæ idoneus erat; ad quotidianum itaque centum* Luporum *victum*, Ovibus 12 *& dimidiâ opus fuit; qui numerus per unius anni* 365 *dies multiplicatus*, Oves 4562½ *continet; quarum* Ovium Arcam *sat capacem fuisse indè deducitur, quod de trecentis mansionibus habitationi animalium comparatis, vacuæ relictæ sint centum triginta, in quibus magna pars istarum cibariarum* Ovium *stabulari potuit. Est & hoc annotandum, numerum hujusmodi* Ovium *in victum cedentium multùm in dies singulos diminutum fuisse, quotidiè scilicet deficientibus plus duodenis* Ovibus, *quæ quotidiano carnivororum animalium cibatu absumebantur. Accedit, quod etiam certus tum* Ovium, *tum reliquorum animalium numerus in hunc finem auctus, qui tam animalibus carnivoris, quàm* Noëmo *& familiæ ejus solùm in cibum cederet, deputatus fuerit.* Sed nos in *sequenti capite* id non arithmeticà solummodò, sed & geometrica demonstratione, ex distributione Penuariorum, Lectori rem ad oculum exhibere conabimur.

Arithmetica ratio pro cibo carnivororum.

Pererius l. de Arca.

CAPUT IX.

De Commeatu pro omnibus & singulis animalibus in Arcam *introductis in particulari.*

Exposito jam dubio de carnivororum animalium commeatu carnium oborto, nil restat, nisi ut paulò strictiùs universalem animalium commeatum exponamus: Et primò quidem totum victum animalibus omnibus necessarium in quinque Classes partiemur; quorum primum locum obtinet victus carnivororum, ubi carnivora intelliguntur non ea solùm, quæ carnibus animalium quadrupedum, volatiliumque, sed illa quoque, quæ Piscibus, Serpentibus *Ranis, Rubetis, Muribus*, cæterisque insectis vermibusque vescuntur, uti pleraque volucrum rapacium genera, ea tamen differentia, ut sola rapacia quadrupedia, & volatilia rostro adunco, & validis unguibus instructa intelligantur, non ea verò, quæ in aquis alimenta sua quærunt, aut piscibus vivunt, aut quædam, quæ inter πάμφαγα, sive Omnivora recensemus, uti sunt nonnulla ex frugivoris.

Secunda Classis eorum animalium est, quæ frumentaceis, uti siligine, hordeo, avena, herbis quoque, fœno, paleis, foliis arborum exsiccatis, uti omnia ferè ovilli, caprini, cervini, bovinique generis animantia victitare solent.

Tertia classis animalia continet, partim quadrupedia, partim volatilia, quæ præter fruges, & frumentacea edulia, partim leguminibus, oleribus, farre, viciâ, cicere, lentibus, uti gallinaceum, & columbinum genus nutriri solent, partim fructibus arborum, Lauri, Olivarumque granis, Uvis, Ficubus, Baccis, Nucibus, Castaneis, Glandibus variarumque plantarum seminibus, uti omnia ferè avium genera, exceptis rapacibus, vescuntur, ex quibus nonnullæ sunt, quæ πάμφαγα, *Omnivora* dicuntur, uti *Gallinæ*, *Anates* & similia.

Pro Animalibus frugivoris commeatus.

Animantia πάμφαγα.

Noëmum itaque verum & prudentem Oeconomum, ex omnibus hisce cibariorum speciebus, omnibus & singulis animalibus, per unius anni spacium, copiosum uberemque commeatum congessisse, nulli dubium esse debet, qui Sacri Textus verba rectè expen-

penderit; quem & pro ea à DEO insitâ sibi sapientiâ tanto ordine, & dispositione digessisse verisimile est, ut sine errore, statim obvium foret, quod unicuique animali, sive quadrupedi, sive volatili ad victum congruum, adeóque necessarium erat; uti ex secunda contignationis fabrica, in varios loculos digesta, & omnium rerum tam sibi suisque, quàm animantibus necessariarum rerum copiâ instructissimum *Magazinum* βρωματοδοχεῖον luculenter ostendit.

Sapientia *Noë* in exacta rerum dispositione.

Antequam verò ad distributionem loculorum in secundæ fabricæ contignatione, quæ Penuariis deputabatur, describendam procedamus: Sciendum primò. Sicut ingens fuit animalium multitudo & diversitas, & singula quotidiano victu ad vitam tolerandam indigerent, ita quoque, inmensam rerum edulium congeriem à *Noë* fuisse intra *Arcam* introductam, locisque opportunis ita dispositam, ut nihil esset, quod Divino jussui dissentiret. Primo itaque, quia tot, ac tanta animalia non solo cibo, sed & aquæ potu indigebant, sine quo cuncta perire necesse erat: Aquarum itaque ingens multitudo per unius anni spatium necessaria erat. Vero itaque haud absimile est, *Noëmum* primò, & ante omnia duas cisternas fecisse, quæ concavo sentinæ eâ industriâ inserebantur, ut & ab omnibus sentinæ quisquiliis, sordibusque immunes, aquam & limpidam, & frigidam mundamque silicibus, glareâque in fundo earum positis, conservarent; quarum altitudo quatuor cubitos, latera quadrati sub qua forma constituebantur octo cubitorum essent; prætereà *Noë* ingentem doliorum aquis confertorum quantitatem loco opportuno constituit, nè deficientibus cisternarum aquis, id unicum deesset, sine quo nec homines, nec animalia vivere possent. Verisimile quoque est, *Noëmum* suggrundia, quæ aquam pluvialem collectam, per occultos canales suis epistomiis ad claudendum aperiendumque aptis, in dictas cisternas deducerent, *Arcæ* forinsecùs apposuisse; ex cisternis verò, veluti ex puteis, aquam, vel haustris, vel antliis in usum animalium extractam fuisse, nemini dubium esse debet, qui œconomicum hoc negotium rectè considerârit.

Provisio aquæ potabilis pro uno anno.

Dolia aquis plena.

Tabula *Penuariorum*, sive *Magazini*, in quo commeatus pro omnibus animalibus continebatur.

LATUS I.

A. *Instrumenta fabrilia pro Mundi posteri usu.*
B. *Funes, & necessaria supellex domestica.*
C. *Lignile.*
D. *Condimenta ciborum.*
E. *Omnis generis grana, baccæ, semina, pro volucribus.*
F. Pyra, Poma, *recentia & sicca.*
G. Panis biscoctus, *cum carne fumata pro carnivoris.*
H. *Ovile, ad usum, tum ad cibum carnivororum, tum ad posteri Mundi necessitatibus subveniendum* Lacte Butyro Caseo *instructum.*
I. *Caprile in prædictum finem*, Lactis & Casei *sufficienti copia.*
K. Triticum.
L. Siligo.
M. Hordeum.
N. Avena.
O. *Dolia plena aquis in usum maximè necessarium.*
P. *Folia arborum sicca pro animalibus non carnivoris, tempore hyberno: vites & germina fructiferarum arborum, in posteri mundi usum plantationis prompta.*
Q. *Fœnile.*
R. *Aliquot* Boves, Equi & Asini, *in usum renascentis Mundi.*

 S. *Instru-*

S. *Instrumenta Agricultoria pro futuro Mundo.*
T. *Panni & lintea supellex, pro vestitu.*
V. *Ferramenta & Lana.*
X. *Molæ trusatiles. Pistrinum cum furno.*
Y. Oleum.
Z. Sal, Metalla, *& varia Mineralia, in futurum usum.*
aa. *Pisces siccati, & torrefacti, cum salsamentis pro amphibiis.*
bb. *Columbaria pro carnivoris, & in usum Mundi posteri.*
cc. *Gallinarium pro Carnivoris, & in usum Mundi posteri.*
dd. Glandes & Nuces.
ee. Castaneæ. Uvæ passæ.
ff. Pisa. Ciceres. Fabæ.
gg. Lentes. Oryza.
hh. *Dolia aquis plena.*
ii. *Stramina frumentacea pro* Bobus.
kk. *Paleæ pro* Bobus, Asinis, Camelis.
ll. *Vacua reconditoria, pro iis animalibus, quæ occurrere alicui possunt.*

CAPUT X.

Explicatio secundæ Contignationis Arcæ *in qua ciborum necessariorum apparatus continetur.*

Diligentia *Noë* in expediendis rebus.

CErtum & indubitatum esse debet, omni œconomicæ disciplinæ non imperito; *Noëmum* juxta præceptum *Domini* in procurando sufficientissimo pro omnibus tum hominibus, tum animantibus ciborum unicuique propriorum, proportionatorumque commeatu, non tumultuario, uti dici solet, & præcipiti mentis judicio processisse, sed uti erat Divini luminis affluxu perfusus, ita quoque negotium summâ curâ & sollicitudine peregisse, nec non exquisitâ mentis trutinâ omnia & singula ponderâsse; deindè pro varietate cibariorum, esculentorumque copiâ, quæ ad unius integri anni decursum, omnibus sufficerent, loculos, reconditoria ac *Penuaria*, adeò dextrè in hujus secundæ contignationis fabrica constituisse, ut sine ulla confusione in tantarum rerum congerie statim occurreret, quod adeò omnibus necessarium foret; prætereà cum tanto ordine in quotidiano cibo animalibus subministrando, cum per se, tum per filios, filiorumque uxores processisse, ut œconomia hæc, non tam humanâ, quàm divinâ industriâ & directione, adminstrata fuisse videretur. Undè ego sane paulò altiùs stupendum hujus œconomiæ apparatum considerans, totum umbratili quadam delineatione, hîc ob oculos curiosi Lectoris proponendum censui, non qùod eo prorsùs modo, & ratione, quâ ego illa in præsentibus Schematismis exhibui, constituta fuerint, sed eâ, quâ summum *Arcæ* œconomum in ea constituenda procedere potuisse existimaverim; tanto enim omnia & singula ingenio constituta fuêre, ut non dicam verbis explicari sed ne mente quidem satis comprehendi possint. Ac proindè in tanto instaurandi Mundi seminario quicquam defectuosum, imperfectum, confusumque fuisse, uti de hujus Divini operis Architecto nefas est, cogitare, ita quoque modus, quo processit, omnem nostram fandi, scribendique facultatem longè excedit. Tametsi verò nemo sit, qui veram interiorem *Arcæ* fabricam à *Noêmo* constitutam viderit, ex Eloquiorum tamen Divinorum oraculis nonnulla nobis lux oboritur, quâ illustrati, hoc vel simili modo, mirificum hoc *Arcæ* τέχνασμα, transactum censemus, non quod reverà uti nos posuimus, talem præcisè fuisse asseramus, sed quod juxta rectæ rationis dictamen, talis & talis esse potuerit & debuerit. Quod ut luculenter pateat,

Sup-

Suppono *primò* *Noëmum* pro insita sibi à DEO sapientia non tantùm animantibus in *Arca* conclusis de commeatu per annuum spatium sufficienti providisse; sed etiam de iis rebus necessariis, quæ renascentis Mundi seculo, usui esse poterant. Præviderat enim, se agros immensa limi coacervatione oppressos ad culturam, sine instrumentis ad id necessariis reducere minimè posse; undè eum magnam eorundem à nepotibus *Tubalcain* fabris ferrariis, ante *Diluvium* elaboratorum copiam comparasse verisimile est, quæ etiam intra *Arcam* opportuno loco reposuit, ut loculi A. B. docent.

Instrumenta omnis generis agricultoria in renascentis mundi usum.

Secundò. Quoniam verò sine seminibus, granis frumentaceis, omnis generis leguminibus Agrorum cultura otiosa foret; nec Terra statim sponte sua frumenta producere posset, de magna eorundem abundantia, tum in animalium cibum, tum in Agrorum posteri Mundi sementem necessarium providit; quæ receptacula K. L. M. N. & dd. ee. ff. gg. *in Schemate* monstrant.

Provisio seminum frumenti, in futuri mundi usum.

Tertiò. Quoniam vero octo personæ jam laboribus in *Arca* exantlatis fracti, incultam Terram, sine jumentorum ope ad frugem reducere non posse videbat; verisimile est, eum nonnullos *Boves*, *Equos*, aut *Asinos* solùm in hunc finem in *Arca* conservasse, ut agri per aratrum culti, proventum facerent, subitaneæ multiplicationi hominum sustentandæ convenientem.

Provisio jumentorum in posteri Mundi agriculturam.

Quartò. Quoniam rursus universa Telluris facies limo oppressa, omnesque plantæ, frutices, arboresque frugiferæ intra limosam terrestrium quisquiliarum congeriem altùm suppressæ, non statim primo post *Diluvium* anno germinare, fructusque desideratos proferre poterant; Verisimile est, *Noëmum* pro sua providentia nonnulla hujusmodi arborum fructiferarum germina in hunc finem *Arcæ* opportuno loco inseruisse, ut ea finito *Diluvio*, illi statim in plantationem unicè servirent: atque luculenter patet ex vitibus plantatis post *Diluvium*; cum difficile videatur, statim post *Diluvium* eum hujusmodi vitium germina, utpotè luto sepulta reperisse, cùm germinatio arborum, non nisi multis post annis perfectè effloruisse, vero haud absimile sit: undè ea data opera intra *Arcam* conclusa secum detulisse, ex dictis constat; quod & de cæteris hisce similibus intelligi velim, de quibus etsi *Sacer Textus* sileat, ex unico tamen hujusmodi exemplo, quid de reliquis actum sit, cognoscimus. Verùm de hisce quàm fusissimè in *Tertio Libro de Mundi renascenti statu* agetur.

De vitibus in postero mundo plantandis, cæterisque germinibus provisio.

Porrò quemadmodum in humanæ vitæ transactione aquâ nil magis necessarium fuit, ita quoque de magno aquarum commeatu per unius anni curriculum sufficienti *Noëmum* providisse, nemo dubitare debet, nisi is forsan, qui hujus elementi necessarium usum non nôrit.

Aquæ commeatus.

Primò itaque duas cisternas, uti *suprà* ostendimus, in extremis *Arcæ* angulis posuit, quæ per suggrundiorum canales tempore pluviarum replebantur; verùm cum hæc minimè sufficere posse viderentur; in secunda hac Contignatione, quæ *Magazinum* refert, plurima plena aquis dolia eum imposuisse, à vero haud abludit, ex quibus uti singulis diebus pro quadrupedibus potandis, unum insumi poterat, ita quoque ad numerum 365 facilè, ad tot nimirum, quot dies in anno, pertingebant; Cum verò aqua non solùm in potûs usum distribueretur, sed & in diluendis *Arcæ* sordibus, mundandisque stabulis, & ambulacris, necessariò impenderetur, vix indies unum ex doliis, nisi insigni capacitate præditum, in multiplicem usum, in quem aqua adhibebatur, sufficiens videbatur nisi defectum cisternæ supplerent. Qui verò animalia intra *Arcam* sine potu perstitisse audaciùs asserunt, hos ipsis bestiis adnumerandos

Qui putant bestias in *Diluvio* potu aquæ abstinuisse, Sacris literis contradicunt.

dos censeo, nisi miraculo id accidisse velint, quod tamen supervacaneum censemus, cùm miraculo opus non fuerit, ubi humana industria de sufficienti aquarum copia facilè providere poterat.

De *Gallinis*, *Columbis* pecoribus pecudibusque provisio.

Quod verò *Gallinis*, *Columbis*, pecoribus pecudibusque in *Magazino* locum assignaverimus, & quidem præamplum, id non sine ratione præstitimus: cum enim in Zootrophio quadrupedum jam septena & septena ex dictis mundis animalibus; in posteri Mundi semen locaverimus, supervacaneum esse videbatur, in *Magazino* eadem animalia, nova Stabulorum constitutione cohonestare; Veruntamen qui *in precedentibus* expositam *Noëmi* intentionem rectè ponderârit, is haud dubiè, id optimè factum, non inficiabitur. Vir enim sapientissimus cum non tantum de animalibus in *Arca* annuo spatio conservandis, sed etiam de rebus post *Diluvium* ad humanæ vitæ necessarium usum comparandis sollicitus esset, ne consumptis jam omnibus alimentis, præter septena mundorum animalium quorum tria paria in semen speciei propagandæ, septimum in sacrificium DEO offerendum restabat; præter hoc Ovillum, Caprinum, Bovinumque genus præ omnibus aliis maximè necessarium, optimo sane, & prudentissimo consilio conservandum statuit, ne statim post *Diluvium* necessariis destitutus, renascentis Mundi propagatio retardaretur. Hæc enim & carnem, Lac, Caseumque ad cibum; Lanam verò, & Pelles in vestimenta magnis jam laboribus in *Arca* attritis præbebant; eademque de causa jumenta quoque in culturam agrorum unà cum omnibus instrumentis tum fabrilibus, tum agricultoriis ad operandum necessariis, reservanda censuit. Sed hæc mea quidem est sententia de qua unicuique liberùm sit judicare.

Oves, *Porcos*, *Capræ* complures in *Arcam* introduxit *Noë* in necessariam vitæ sustentationem.

Præter ea quæ in speciei propagationem conservabantur in postero mundo.

Gallinarum provisio.

Cur verò nonnihil ex Gallinaceo columbaceoque genere unà conservandum judicârit, ea de causa factum suspicor, ut illa statim insigni ovorum partim ad accelerandam propagationem, partim in victum, paucis istis novi Mundi colonis cederent. Idem de seminibus magnâ copiâ comparatis intelligendum est, ut videlicet statim post *Diluvium* jactis omnis generis seminibus Agri fœcundati desideratas fruges ad vivendum necessarias producerent. Verum reliqua quæ in *Magazino* continentur, alimenta, si Lector bene cum animalium multitudine cibandorum contulerit, *Noëmi* in providendo de omnibus & singulis sapientiam non poterit non satis admirari, utpote qui DEO inspirante, actionesque ejus suâ perpetuâ assistentiâ dirigente tam provide omnes boni œconomi partes expleset.

CAPUT XI.

De Tertia & suprema Contignatione Arcæ, *quæ octo homines unà cum volucrum speciebus inhabitabant, &* Ὀρνιθοτροφεῖον *dicitur.*

HAbes in hoc Schematismo Caveas omnium volucrum de quibus aliqua notitia haberi potuit, unà cum habitationibus, Cubiculis, Cœnaculo, Culina, Penuario pro *Noëmo*, & Uxore ejus, deinde pro familia trium filiorum *Sem*, *Cham*, *Japhet*, totidemque Uxorum; & optima quidem ratione, octo homines supremæ contignationis in *Arca* locus, unà cum omnibus volucrum generibus decebat. In hac enim jussu DEI fenestra ex materia diaphana, ad illuminandam hanc superiorem *Arcæ* portionem, eum in

finem

ORNITHOTROPHEION

id est

Tertiæ Contignationis ARCÆ Noëticæ Ichnographia

Hominum, Volucrumque habitationi Communis.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Pelicani. Onocrotali. Plateæ et Cochleariæ.	Phasiani et Vrogalli.	Pernices. Perdices. Attagenes.	Halcyones.	Picæ cum Picis diff: species	Psittaci diff: species.	Pavones differentes species.	Gallo Pavones. cum Gallinis Indicis. Gallinæ Pharaonis.	Accipitres diff: spec:	Vultures diff: spec:	Aquilæ diff: spec:	Falcones differentes species.	Struthio-Cameli.	Grues et Ciconiæ.	Ardeæ differentes species.	Anseres. domestici. et sylvestres.	Anates different: species	Milvi Mergi. Fulicæ.	Ficedulæ. Beccaciæ.	Sturni. Motacillæ.	Bubones. Vlulæ. Otides.
a	b	c	d	cc	dd	ee	f	g	h	i	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t

A B C D E

E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q
Peregrinarum Avium caveæ, ut sunt: Argatilis. Velia. Tyrannus. Ægythus. Crex. Certhia. Phoicus Cærulea. Pardalus. Collurio. Batis. Ægythalus. Spizites. Chrisometris. Iynx. Glottis et Similia.	Gryphofalcones. Harpyæ.	Columbæ. Palumbi Turtures diff: species.	Gallinæ different: spec: cum Gallis Gallinaceis.	Aviarium magnum pro parvis, et Canoris aviculis uti: Luscinæ. Laudæ. Reguli. Calandræ. Acanthides. Fringillæ. Carduelæ et similes.	Penuarium.	Culina.	Cœnaculum	Cubiculum Noë.	Cubiculum Sem.	Cubiculum Cham.	Cubiculum Japhet.

R	S	T	V	W	X	Y	Z
Corvi Cornices. Monedulæ Picus Martius.	Passeres. Passer Solitarius. Galgali Upupæ.	Pavorum Paricumq. different spec.	Cuculi. Phœnicuri. Rubeculæ Erucæ.	Hirundinum variæ species.	Coturnices.	Manucodiatæ. variæ species.	Locus vacuus.

BROMATODOCHEION

id est

Ichnographia Secundæ Contignationis ARCÆ.

quâ Comeatus Cibarius unâ cum distributione Receptaculorum, in quibus quicquid ad vitam tum Hominum, tum animalium, annuo spatio, sustentandam necessarium erat, continetur.

A		B	C	D	E	F	G
Instrumenta Fabrilia, pro futuro Mundo.		Funes. et reliqua Supellex Domestica	Lignile.	Condimenta. Ciborum	Omnis generis Grana et Baccæ pro Volucribus.	Pyra. Poma.	Panis biscoctus. Caro fumata pro Carnivoris.

H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R
Ovile tum ad Cibum Carnivororum, tum ad futuri Mundi necessitatem. Butyrum. Butyrum.	Caprile ad usum tum animalium Carnivororum, tum Hominum in futuro Mundo. Caseus. Caseus	Triticum.	Siligo.	Hordeum.	Avena.	Dolia plena aquâ in usum necessarium.	Folia arborum in usum Animalium tempore hyberno.	Fœnile pro Animalibus herbivoris.	Aliquot Boves in usum posteri Mundi. Aliquot Equi et Asini in usum Mundi posteri.

A B C D E F G

S	T	V	X	Y	Z	aa
Instrumenta Agricultoria pro renascente Mundo.	Panni. Lintea Supellex.	Ferramenta. Lana.	Molæ Trusatiles. Pistrinum. Furnus.	Oleum.	Sal. Metalla et varia mineralia in futuri mundi usum.	Pisces siccati cum salsamentis pro amphibys. Candele. Mel.

bb	cc	dd	ee	ff	gg	hh	ii	kk	ll
Palumbaria tum pro Carnivoris, tum in futuri Mundi usum.	Gallinarium pro Carnivoris, tum Quadrupedib tum Volucribus, tum in futuri Mundi usum.	Glandes. Nuces.	Castaneæ. Uva Passa.	Pisa. Ciceres. Fabæ	Lentes. Oryza.		Stramina frumentacea in cibum Animalibus proprium.	Paleæ pro Bobus, Asinis, Camelis, Cœterisque.	Vacua recondito-ria pro ys, quæ necessitas suggerere poterat.

ZOOTROPHEION

id est

Ichnographia vera et exacta Primæ Contignationis ARCÆ,

sub qua omnium singulorumque Quadrupedum Animalium stabula, mansiones per Geometricam distributionem dispositionemque Lectoris oculis exponuntur.

Longitudo Arcæ *300 Cubitis*

Longitudo Arcæ *300 Cubitis.*

a	b	c	d	e	f g		h	i	k	l	m	n	o	p q
✓	M Porcellus Indicus bini.	L Cuniculi bini.	K Lepores bini. Sciuri.	I Cercopitheci bini.	H Variæ Simiarii species.	L	G Variæ Felium species binæ.	F Onagri bini. aliquot.	E Asini bini. aliquot:	D Equi bini.	I	C Dromedary bini.	B Cameli bini.	A Elephantes bini.

	r	s	t	u	x	y	z	w		aa	bb	cc	dd
C	O Rhinocerotes bini.	P Leones bini.	Q Vrsi bini.	E	R Tigres bini.	S Pantheræ. Leopardi bini	T Monocerotia animalia Asini cornuti.	V Lynces binæ. Gulones.	G	X Lupi bini	Y Vulpes binæ.	Z Apri bini Porci domestici bini.	Cisterna. ♎

A B

	a	b	c	d	e		f	g	h	i	k	l	m	n
Cisterna ♈	Castores bini. ♉	Lutræ binæ. ♊	Crocodili bini. ♋	Hippopotami bini. ♌		M	Tragelaphi bini ♍	Bubali septeni. ♎	Alces septeni. ♏	Vri septeni sive Bisontes. ♐	K	Capræ septenæ. ♑	Oves septenæ ♒	Boves septeni. ♓

	o	p	q	r	s	t	u	w	x	y	z	aa	bb	cc	dd	ee
D		Cervi septeni. ☾	Rangiferi septeni ☉	Capræ silvest. Oryges Ibices Damæ septenæ. ♀	F	Canes domestici bini. ☿	Canes Leporary bini Aquatici. ♂	Canes Molossi bini. ♃	Canes Melitenses bini.	Canes Indici bini ♄	H	Vitulus Marinus Phocæ binæ ☋	Testudines. ☊	Ericy. Histrices	Taxi. Glires. Martes. Mustelæ *	Reconditorium

Porta Arcæ

Feneſtra diaphana lucem præbebat habitaculo *Noë*.

finem poſita erat, ne perpetuis damnati tenebris, & horrore carceris perterriti, fumantiumque lucernarum tetro odore infeſtati paulatim viribus animoque deficerent. Uti enim vel minimus lucis radius in caliginoſis locis commorantes valdè recreat, & mœſtitia oppresſos ſpiritus mirum in modum excitat atque corroborat; ita quoque valdè conſentaneum erat, *Noëmum* eum in *Arca* habitationis locum ſeligere, ubi lux tum hominibus, tum volucribus, quæ lucem aëriſque lucidiſſimam regionem naturaliter amant, copioſo affluxu ſe diffunderet. Quoniam verò in remotiores *Arcæ* terminos lux per feneſtram immisſa pertingere non poterat, veriſimile eſt, *Noëmum* Architectum peritiſſimum, tum in utriſque *Arcæ* lateribus juxta longitudinem, tum in extremis lateribus juxta latitudinem complures fiſſuras, quæ & unà loco ſpiraculorum ſervirent, eo ingenio adaptaſſe, ut & lucem nonnullam in omnes *Arcæ* partes, ſine ullo aquarum ſeſe intra *Arcam* inſinuantium metu & formidine immitterent, & unà *Arca* in tanta ſordium colluvie, immenſum fœtorem per fiſſuras, veluti aperta lateris ſpiracula egererent; modò per alterius rimas novi aëris attractione *Arcam* à peſtifera evaporatione liberarent; ſiquidem penitùs ex omni parte *Arcâ* clauſâ, fieri non poterat, ut ſine manifeſto miraculo, ex tot animalium halitibus, excrementorumque denſo vapore, vitam per integrum unius anni curriculum ſuſtinere valerent. Sed jam ſingula paulò fuſiùs exponamus. Habitationem *Noë* in medio *Arcæ* ex ea parte, qua lux per feneſtram immiſſa intenſior erat, diſpoſuimus. Cœnaculum, ſive Aulam exprimit litera M. Cubiculum ejus, ubi cum uxore noctu cubabat, ſignatur literâ N. cui ordine ſequebantur tria cubicula portis ſuis inſtructa, & literis O. P. Q. ſignata, in quibus cum uxoribus ſuis, à laboribus feſſi morabantur; *Sem* *Cham*, & *Japhet*, in quibus & repoſita habebant cariora quæ ante *Diluvium* in *Arcam* ſecum intulerant, unà cum inſtrumentis, quibus in *Arca* adminiſtranda utebantur. Cœnaculum, in quo prandio cœnaque reficiebantur, atque unà relaxationi mentis, mutuis colloquiis indulgebant; Sequitur culina camino haud dubiè inſtructa, per quem fumus egeri poſſet, ne per *Arcam* diffuſus, damnum notabile tum hominibus, tum volucribus inferret. Culinæ jungebatur penuarium cibos continens menſæ Noëmicæ filiorum uxorumque neceſſarios, ne ſemper ex univerſali *Magazino* cibos apportare cogerentur. Ita *Buteo.* Huic Aviarium literâ I. ſignatum jungitur, in quo omnes illæ volucres minoris molis, & voce canorâ præditæ, uti ſunt *Luſciniæ*, *Alaudæ*, *Merulæ*, *Reguli*, *Calandræ*, *Acanthides*, *Fringillæ*, *Cardueles*, ſimileſque, differentibus caveis, tum ad conſervationem ſpeciei, bina, tum ut *Noëmi*, filiorumque curâ, & ſollicitudine, laboribuſque ſuppreſſorum animos nonnihil dulci ſuâ ſymphoniâ recrearent. Credibile quoque eſt, in hiſce octo hominibus conſtitutis cubiculis, *Canibus* & *Felibus* innoxii tamen avibus liberam huc illucque curſitandi poteſtatem, tum ut tempore prandii, & cœnæ de ſuperfluis, quæ projiciebantur, micis, de menſa *Noë* ſaturarentur, tum ut blandimentis ſuis nonnullam recreationem optimo Seni adferrent, conceſſam fuiſſe.

Spiracula in *Arca* facta.

Diſtributio habitationum tum *Noë*, filiorum, uxorumque, tum avium in *Arca* deſtinata.

Porrò ex oppoſito culinæ latere in tribus manſiunculis ſignatis literis *g. h. i.* *Aquilæ*, *Vultures*, *Accipitres*, juxta differentes eorum ſpecies, carnivoræ volucres binæ & binæ commorabantur, ad quas per portas *g. h. i.* ad eas paſcendas aditus dabatur; diſcretæ ab invicem erant, ne de carnibus intromiſſis, acre naſceretur inter voraciſſima animalia, prælium & conflictus, cum periculo, ne ſe mutuò conficerent.

Sequuntur modò tres aliæ manſiones *d. e. f.* quarum prior diverſis ſpecie-

bus

bus *Psittacorum*; secunda *Pavonum*; Tertia *Gallopavonum* cum *Indicis Gallinis*, deputabatur.

Mansio signata literis *a.b.c. cc.* quarum prima *Pelicanis*, *Onocrotalis*, *Plateis*, seu *Cochlearibus Anseribus*: secunda *Phasianis* & *Urogallis*; Tertia *Pernicibus*, *Perdicibus*, *Attagenibus* juxta differentes earum species; quarta *Halcyonibus*, quinta *Picarum Picorumque* habitationi parata erant.

Ex opposito verò harum mansionum, ingens Aviarium patet signatum literâ E. in quo differentibus caveis omnis generis peregrinæ volucres, uti sunt *Argatilei*, *Veliæ*, *Tyranni*, *Ægypti*, *Cireges*, *Carthiæ*, *Colluriones*, *Batides*, *Ægythali*, *Spizitæ*, *Enipolegi*, *Glottides*, & similia includuntur. Et sicuti nulla harum ab altera, naturæ quadam dissimilitudine diffidet, ita quoque inter se sine pugna amicè degunt. Vicina verò literâ F. signata mansio servit majoribus avium speciebus, quas *Gryphofalcones* vocant unà cum *Harpyis* non fabulosis, sed veris volucribus rapacitate immanibus, de quibus *suprà* actum est.

Receptaculum literâ G, & H. signatum continet varias *Columbarum*, *Turturum*, dein & *Gallinarum*, *Gallorumque* differentes species, quæ uti munda sunt animalia, ita quoque ex iis septena & septena ad posteri Mundi semen destinantur. Quæ ita intelligi velim, ut ex mundis animalibus, non nisi septem assumerentur, id est, tria paria, masculus & fœmina & ultimum ex omnibus septenis reservaretur ad sacrificium finito *Diluvio* à *Noë*, DEO offerendum.

Aviarium magnum. De Aviario magno I. in quo omnes parvæ aviculæ promiscuè diversabantur, *suprà* dictum fuit, vicinumque habitationi *Noë* constituitur, ut quantum nobis imaginari possumus, vocibus suis, animum *Noë* ingentibus curis distentum nonnihil relaxarent.

Post habitationes *Noë* filiorumque, sequitur receptaculum *Corvorum* literâ R. signatum, in quo unà *Cornices*, *Monedulæ* sub variis speciebus bina & bina concluderentur. Sequitur receptaculum, in quo *Passeres* domestici unà cum solitariis, *Galgalis*, *Upupis*, similesque diversæ species continebantur.

Receptaculum T. *Paros*, *Paricesque* sub differentibus speciebus continet. Receptaculum V. *Cuculos*, *Phœnicuros*, *Rubeculas*, *Erucasque* pariter sub variis speciebus tenebat. Litera W. signat *Hirundinum* mansionem nidis suis instructam, earundemque varias species; hoc uti volucrum genus est, caveis includi nescium, ita quoque verisimile est, iis liberam per longitudinem *Arcæ* volandi, nidosque fabricandi potestatem concessam fuisse. Mansio X. *Coturnicibus* & *Ortygometris* deputatur. *Manucodialis* verò Mansio signata literâ Y. Ultimum Receptaculum literâ Z. notatum, vacuum reliquimus, ut si cuipiam aliæ adhuc volucrum species nobis incognitæ occurrerent, eas intra illud concludere posset; est enim capacissimum, & locum præstare potest vicenis etiam & amplius diversarum avium speciebus recipiendis, aptum.

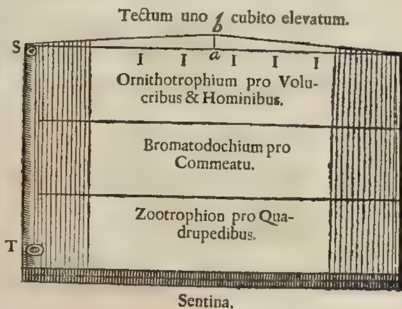
Sed jam ad oppositi lateris receptacula progrediamur. Mansio, quæ K. signatur, varias *Falconum* species continet. Altera signata literâ L. *Struthiocamelos*, ampliori ob corporis molem, stabulo dignos. Tertia signata literâ M. *Grues*, *Ciconias* & *Ibides* exhibet. Mansio quæ literâ N. signatur, *Anseres* domesticos & sylvestres; signata literâ P. *Anatum* diversas species continet. Mansio Q. *Milvos*, *Mergos*, & *Fulicarum* varias aquaticarum volucrum species exhibet. Litera R. notat caveas *Ficedularum*, & quas *Beccacias* vocant, lautum mensis epulum; Quæ verò signatur literâ S. *Sturnorum*, *Motacillarum*, similiumque volucrum mansionem notat. In ultimo tandem *Arcæ* angulo, diri ominis nocturna animalia, *Bubones*, *Ululæ* & *Otides*, *Nycticoracesque* suam sortiuntur stationem.

Habes

Habes hîc Lector ob oculos propoſita omnium volucrum Receptacula juxta *Arcæ* longitudinem utrimque diſpoſita, adeò ampla, ut non dicam una ſpecies, ſed & decies bina, & ſeptena in unoquoque eorum contineri poſſint; quemadmodum ex dimenſione ſingularum manſionum per ſubjunctam cubitorum ſcalam experiri poterit; ut proinde impius quiſpiam capacitatem hujus Contignationis, tot ac tantis, & propè innumeris avium ſpeciebus recipiendis veluti impoſſibilem, cavillari deſinat. Ego ſanè multùm laboravi, ut omnes volucrum ſpecies ad hanc ſuperiorem *Arcæ* partem ſupplendam ſufficientes reperirem, quæ cum non occurrerent, primigeniis ſpeciebus eas quoque jungendas cenſui, quæ uti ex diverſarum ſpecierum congreſſu naſci poſſent, ita eaſdem *Arcæ* includere non erat neceſſarium; ne tamen magna cavearum pars vacua maneret, & *Arca* repleretur, ſpurias cum legitimis, & eas quoque, quas clima, diverſuſque cœli aſpectus quoad formam exteriorem diverſas reddiderat, unà impoſuimus; ſtabula, ſeu nidi ſinguli tam ampli ſunt, ut vel in unius Aquilini receptaculi pavimento 240. *Aquilæ* conſiſtere poſſint, quod ſic oſtendo: cum longitudo Aquilini ſtabuli in longitudine habeat 20 cubitos, in latitudine 12 quæ in ſe ducta dabunt 240 cubitos quadratos, quorum unuſquiſque cubus unius *Aquilæ* capax eſſe poteſt.

Ambulacrum verò in longitudinem *Arcæ* excurrens, uti & ambulacra quinque in tranſverſum poſita, octo cubitorum latitudinem habent, ad ambulationem tum hominum, tum quarundam volucrum domeſticarum commodiſſima; ex his quoque per portas ad ſingula nidorum receptacula iis, qui volucrum curam habebant, aditus datur, ut ex *Ichnographia* patet.

Quoniam verò difficile erat, ex Bromatodochio inferiori ciborum copiam ſemper ſingulis volucribus aptam aſportare; hinc ad labores moderandos, in ſingulis ambulacris tranſverſis clathra ferrea A. B. C. D. E. aptavimus, per quæ pro volucribus ſufficiens commeatus attrahi poſſet, & unà *Magazinum* undique clauſum, nonnullum lumen, & unà gravem mephitim per ea exſpirare poſſet. In ultimo quoque quinque tranſverſorum ambulacrorum angulo, quæ hoc ſigno * notantur, occultos ſiphones uſque in ipſam ſentinam deduximus, ut per eos, tum hominum, tum animalium ſordes & ſtercora exonerarentur, & exoneratione peracta cooperculis ſuis iterum ad fœtorum exſpirationem impediendam, clauderentur. Reſtat modò tectum, quod uti in præcedentibus diximus, non niſi unum cubitum, juxta præceptum *Domini* elevabatur, uti figura hîc adjuncta docet; ubi ex plano *Arcæ* tectum uno cubito, *b. a.* exaltatum vides. In hoc tecto, ſuggrundia haud dubiè diſpoſita erant, per

quæ tempore pluviæ aqua devolveretur in primæ Contignationis ciſternas, per canales epiſtomiis ſuis ad claudendum aperiendumque aptis inſtructos uti S. T. canalis docet. Veriſimile quoque eſt, tectum fiſſuras ſuas habuisſe, ita diſpoſitas, ut & aquarum penetrationem impedirent, & craſſis, denſiſque aëreis impreſſionibus, in *Arcæ* clauſtro expirandi commoditatem præberent.

TABULA ORNITHOTROPHII

Qua Nidi volucrum, hominumque habitationes ordine deſcribuntur.

Nidi. I. LATUS.

a. *Pelicani*, *Onocrotali*, *Plateæ*.
b. *Phaſiani* & *Urogalli*.
c. *Pernices*, *Perdices*, *Attagenes*.
d. *Halcyones*.
cc. *Picæ*, *Picique*, variæ differentiæ.
dd. *Pſittaci*, differentes ſpecies.
ee. *Pavonum*, differentes ſpecies.
f. *Gallopavones*, cum *Gallinis Indicis*.
g. *Accipitrum*, differentes ſpecies.
h. *Vulturum*, differentes ſpecies.
i. *Aquilarum*, differentes ſpecies.
k. *Falconum*, differentes ſpecies.
l. *Struthiocameli*.
m. *Grues* & *Ciconiæ*.
n. *Ardeæ*, differentes ſpecies.
o. *Anſeres* Domeſtici, & ſylveſtres.
p. *Anatum*, differentes ſpecies.
q. *Milvi*, *Mergi*, *Fulicæ*.
r. *Ficedulæ*, *Beccaciæ*.
ſ. *Sturni*, *Motacillæ* & ſimiles.
t. *Bubones*, *Ululæ*, *Otides*, *Nycticoraces*.

II. LATUS.

ABCDE. Spiracula Ambulacrorum.
E. Aviarium magnum ex peregrinis volucribus.
F. *Gryphofalcones*, & quas *Harpyias* vocant.
G. *Columbæ*, *Palumbi*, differentes ſpecies.
H. *Gallinarum*, *Gallorumque* differentes ſpecies.
I. Aviarium pro parvis & canoris aviculis in recreationem *Noë*.
K. Penuarium *Noë* privatum.
L. Culina pro familia *Noë*.
M. Cœnaculum *Noë*.
N. Cubiculum *Noë*.
O. Cubiculum *Sem*.
P. Cubiculum *Cham*.
Q. Cubiculum *Japhet*.
R. *Corvi*, *Cornices*, *Monedulæ*, *Pici Martii*.
S. *Paſſeres*, & *Solitarius*, *Galguli*, *Upupæ*.
T. *Parorum*, *Paricumque*, differentes ſpecies.
V. *Cuculi*, *Phœnicuri*, *Rubeculæ*, *Erucæ*.
W. *Hirundinum* variæ ſpecies.
X. *Coturnices*.
Y. *Manucodiatæ*.
Z. Locus vacuus pro aliis, ſi fuerint, recipiendis.

Verum ne nihil in hac præmiſſa deſcriptione ad Lectoris curioſitatem omiſiſſe videremur, hic opticam projectionem trium Contignationum unà cum animalibus ad vivum expreſſis, eorumque ſtabulis & nidis, magno labore adumbratam, apponendam duximus.

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ LIBER SECUNDUS, CATACLISMUS, SIVE DILUVIUM UNIVERSALE.

PRÆFATIO.

Rcâ, *in qua construenda* Noë *centum annorum curriculum insumpserat, jam finitâ, omnibusque numeris absoluta, Stabulis quoque pro animantibus quadrupedibus, Reconditoriis pro cibario, commeatu, Habitaculis pro Se suisque Filiis, Filiorumque Uxoribus, nec non in eadem regione Caveis Nidisque avium, ordine & dispositione mirificâ extructis, nihil aliud restare videbatur, nisi ut congregatis cunctis, quæ sub Cœlo sunt, animantibus, jam sui in* Arcam *ingressûs fieret exordium; quod* Sacer Textus *adeò dilucidè, distinctè & copiosè describit, ut nil ferè, quod ad eam rem, vel dignum cognitu, vel scitu necessarium pertinet, desiderari possit, quod non ab eo expressum indicatumque sit, vel non ex iis, quæ ab eo prodita sunt, facilè conjici, comprehendique possit. Exposuit enim temporis momentum, quo cœptum sit* Diluvium, *quo modo factum, quibus ex causis profectum, quam latè patens, quamque super terram in sublime elatum, quantum damni & exitii importaverit, quanto tempore terram aquis oppressam tenuerit, quandò diminui cœperit, quo primùm in loco, & quanto tempore ab initio* Diluvii Arca *consederit, qua arte, & ingenio* Noë *aquarum decrementum explorârit, quandò denique finitum fuerit, &* Noë *cum suis, atque cum animantibus egressus, & quomodò sacrificio* Deo *ex cunctis mundis animantibus oblato, lætissimus à* Deo *promissis recreatus sit, & confirmatus. De quibus omnibus & singulis in hoc* Secundo Libro, Deo *adspirante acturi sumus.*

Quam pulchrè *Moses*, quam minutim res ad *Arcam* & *Diluvium* pertinentes descripserit.

Sic enim habet 7. caput Genesis.

Anno sexcentesimo vitæ *Noë*, mense secundo, septimo die mensis, rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, & catarractæ cœli apertæ sunt; & facta est pluvia super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus. In articulo diei illius ingressus est *Noë*, & *Sem*, & *Cham*, & *Japhet* filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum eis in *Arcam*, ipsi & omne animal secundum genus suum, universaque jumenta in genere suo, & omne quod movetur super terram in genere suo, & cunctum volatile secundum genus suum; universæ aves, cunctæque volucres ingressæ sunt ad *Noë* in *Arcam*, bina & bina ex omni carne, in qua erat spiritus vitę, ea quæ ingressa sunt, masculus & fœmina ex omni carne introïerunt, sicut præceperat illi *Deus*, & inclusit eam *Dominus* deforis; factumque est *Diluvium* quadraginta diebus super terram, & multiplicatæ sunt aquę, & elevaverunt *Arcam* in sublime super terram, vehementer enim inundaverunt, & omnia repleverunt in superficie terrę, porrò *Arca* ferebatur super aquas; & aquæ prævaluerunt nimis supra terram, opertique sunt omnes montes excelsi sub universo cœlo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super omnes montes quos operuerat; consumptaque est omnis caro, quæ movebatur super terram, volucrum, animantium, bestiarum, omniumque reptilium, quæ reptant super terram, universi homines, & cuncta, in quibus spiraculum vitæ est in terra, mortua sunt; mansit autem solus *Noë*, & qui cum eo erant in *Arca*, obtinueruntque aquæ terram centum quinquaginta diebus.

PARS

PARS I.

De ingreſſu Animalium in *Arcam* è ſuperveniente *Diluvio.*

CAPUT I.

Quid Noê *cum ſua familia ante ingreſſum in* Arcam *egerit.*

CErtum eſt & indubitatum, *Noëmum* non unâ aut alterâ die ante *Diluvii* initium, *Arcam* ingreſſum eſſe, ſed ſeptem omninò diebus ante *Diluvium* ſeſe ad ingreſſum præparaſſe; idque Sacer Textus apertis verbis teſtatur c. 7. v. 4. *Adhuc autem & poſt ſeptem dies ego pluam ſuper terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, & delebo omnem ſubſtantiam, quam feci, de ſuperficie terræ.* Ubi *Dominus Noë* ſeptem dierum tempus conceſſiſſe videtur, ut in eo de omnibus ritè diſponeret, ſeque ad ingreſſum *Arcæ*, meliori, quo poterat, modo præpararet. *Cumque tranſiſſent ſeptem dies*, uti habetur 10. verſ. *aquæ* Diluvii *inundaverunt ſuper terram.*

Quid *Noë* ſeptem iſtis diebus ante *Diluvium* egerit.

Quæri itaque hoc loco poſſet, quid hoc ſeptendio *Noë* egerit. Dico, veriſimile eſſe, toto hoc tempore pontem illum, per quem animalia *Arcam* ingredi poſſent, prorſùs neceſſarium accommodâſſe, deindè in commeatu intra *Arcam* tranſportando occupatum fuiſſe. Nam ut humano more loquamur, à veritate non abludit, *Noëmum* filiis ſuis, uxoribuſque primò plenam de omnibus ſtabulis quadrupedum, volatiliumque nidis, uti & repoſitoriis magni penuarii per tabulas, quibus nomina animalium cibariorumque continebantur, portis ſingulis affixas, inſtructionem, modumque ad cuncta rectè adminiſtranda, præſcripſiſſe; & ne animalia ſtatim ad primum ingreſſum *Arcæ* attonita neceſſario pabulo deſtituerentur: credibile eſt, eum præſepia, loculoſque cibarios ad nonnullam recreationem largiori pabulo unicuique animali proprio adornâſſe, aquæ potu crateres hydroticos inſtruxiſſe, eâ denique induſtriâ omnia peregiſſe, ut poſt clauſam portam, dum exitus non daretur, omnia ſine defectu juxta *Domini* præceptum voluntatemque, tum pro octo hominibus, tum pro animalibus, providè conſtituta, ſummo ordine, omni confuſione proſcriptâ reperirentur.

Noë ſuos de totius *Arcæ* cura diligenter inſtruebat.

Animalia ad primum ingreſſum *Arcæ* liberaliter à *Noë* tractantur.

Credi quoque non ſine ratione poteſt, *Noëmum* primò tribus filiis ſuis totius *Arcæ* œconomiam commiſiſſe, ſingulis ſuam in *Arca* regionem, quam adminiſtrare debebant partitis juribus diſtribuiſſe; uxoribus rem ſuam ſtrenuè quoque agentibus; & nè unus nimiis laboribus in animalium quadrupedum & penuarii adminiſtratione ſuccumberet, omnes unitis viribus ad labores moderandos concurriſſe: cura adminiſtrandi Ornithotrophii, ſive in ſuprema contignatione de Avibus paſcendis fœminis relictâ. Ridiculum eſt, quod de hoc ſeptendio fabulantur *Rabbini*, ſeptem hoſce dies à *Noëmo* in luctu propter mortem avi ſui *Mathuſalæ* conſummatos fuiſſe, quem quidem etſi conſtet, ipſo *Diluvii* anno exceſſiſſe, an is tamen ſeptem tantùm diebus, an multò pluribus diebus, aut menſibus ante *Diluvium* defunctus fuerit, incertum eſt. Accedit, *Noëmum* in tam ardui, & formidabilis negotii à DEO ſibi commiſſi executione alias cogitationum moleſtias, quibus ob æſtuantis animi anguſtias

Arcæ adminiſtratio.

Rabbinorum fabula.

Cur dies 7. concesserit ante *Diluvium* *Noëmo* Deus.

ſtias tantùm non opprimebatur, quàm de obitu avi ſui habuiſſe. Ego ſanè hæc *Sacri Textus* verba, quod nec plures, nec pauciores quàm ſeptem interpoſiti fuerint dies, tot videlicet, quot in conſtitutione Mundi fuerunt, uti minimè otioſa eſſe cenſeo, ita quoque ea myſterio non carere exiſtimo. Sed explicemus illud. Sex enim diebus factus eſt Mundus, ſeptima autem die Deus requievit ab operibus ſuis; quo ſanè haud incongruè innuit, ſe & Mundi eſſe Authorem, & *Diluvii*; illum ob ineffabilem bonitatem condidit, hoc effecit noſtrorum merito delictorum; ut Mortales vel ex numero dierum, quibus Mundus conditus fuit, immenſam Dei bonitatem, liberalitatem & beneficentiam erga genus humanum, quem continuo religionis cultu revereri, & adorare debebant, ab illo degeneres neglectoque Divini Numinis cultu, vitam horrenda omnium ſcelerum immanitate cum irremediabili Dei offenſa contaminarunt. Et quia Dei eſt proprium, miſereri ſemper & parcere, ideò hoc ante *Diluvium* ſeptendium ipſis ad pœnitendum conceſſiſſe videtur, ut imminentis *Diluvii* formidine perculſos ad veniam poſtulandam cogeret; atque ſic impietatis & injuſtitiæ operibus renunciantes, hoc pacto miſericordiam Dei conſequerentur.

Confluxus hominum ad *Arcam* jam abſolutam ſpectandum.

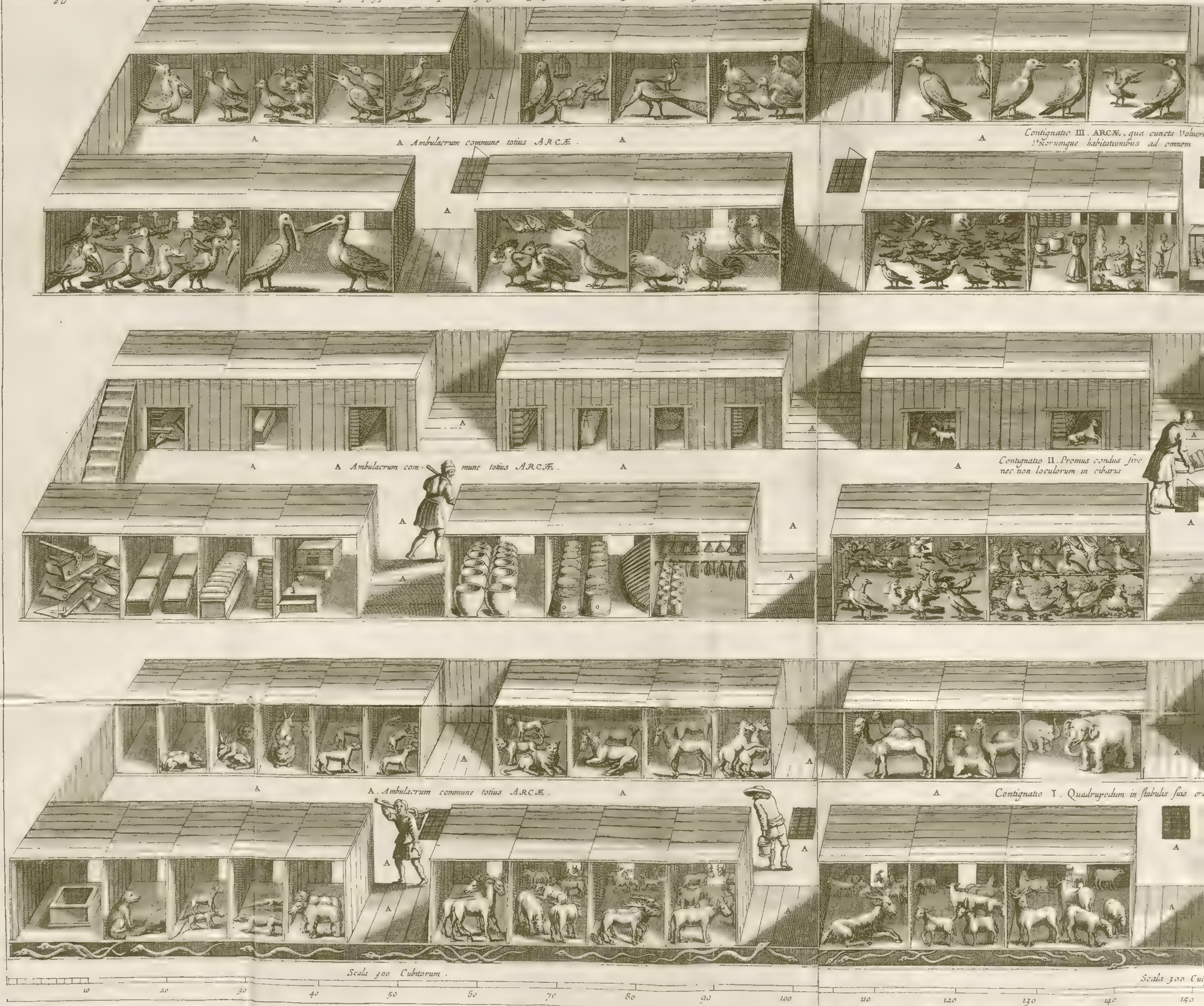
Neque enim ullum dubium eſt, quin ultimis anni diebus *Arcâ* jam extructa, ad tam admirandam, vaſtamque molem, & nunquam viſam, auditamque fabricam huic ſimilem contemplandam, ingens hominum confluxus factus fuerit; atque adeò dum luculenter viderent, otioſum non eſſe, quod à centum annorum ſpatio, tanto cum ordine, & ſingularum partium ſymmetria à *Noëmo* conſtructum fuerat, hujus ſanè ſtupendæ machinæ finem à *Noëmo* explorare contenderint. *Noëmum* verò fidelem Dei ſervum, ne quicquam Divinæ voluntatis executioni proficuum conſentaneumque omiſiſſe videretur: hoc vel ſimili verborum tenore eos allocutus videtur.

Exhortatio *Noë* ad turbam *Arcæ* ſpectandæ gratia concurrentem.

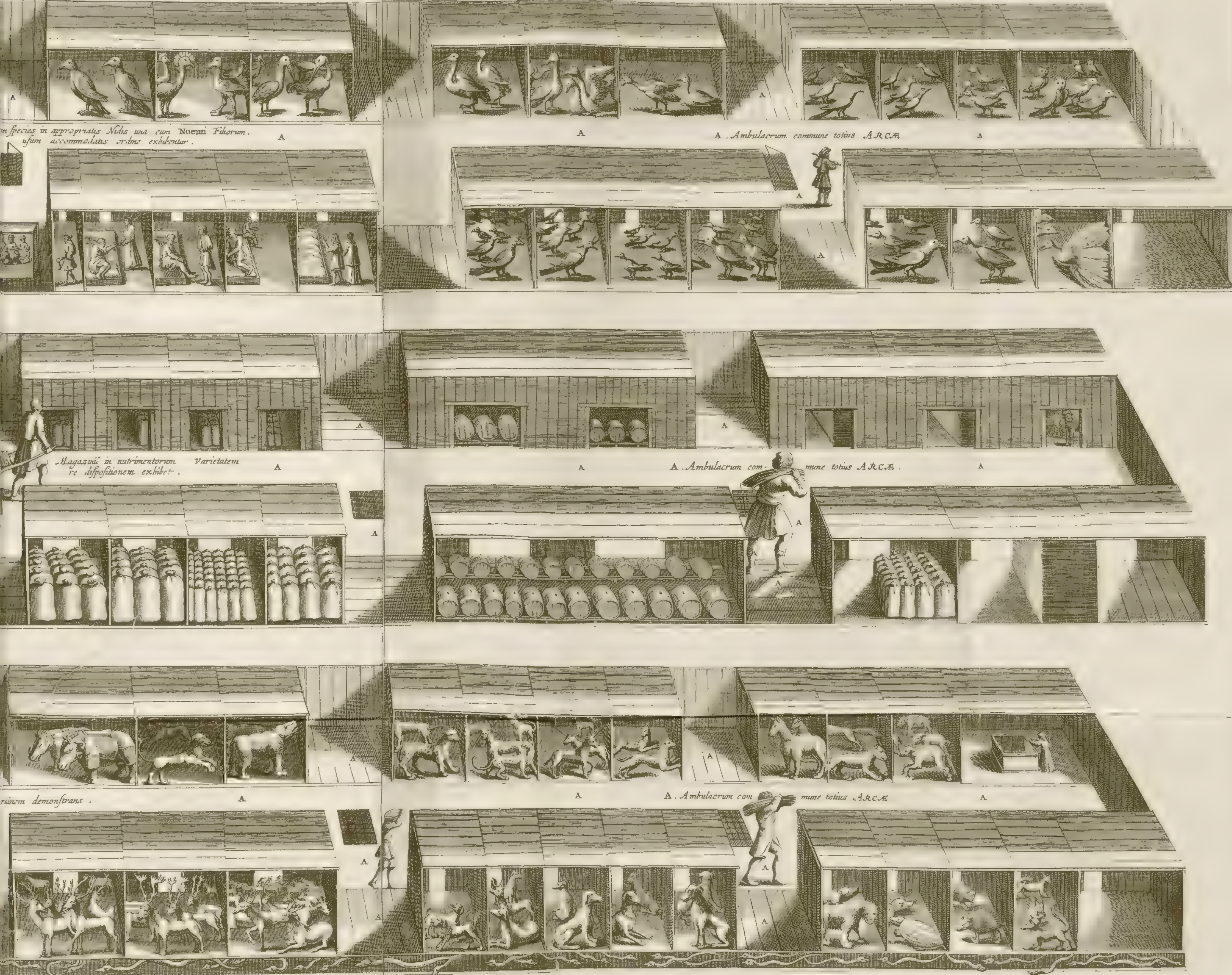
O Infelices Mortales, ad vos hodierna die diriguntur verba oris mei. Videtis Arcam *hanc, centum annorum fabricam, jam tandem conſummatam; intueamini & obſtupeſcite opus dextræ Excelſi, cujus finem tam anxiè à me quæritis. Hoc eſt vas illud magnum, quod benignus & miſericors* Deus *ad ſemen Mundi in ea conſervandum à me extrui juſſit; univerſam verò reliqui Mundi faciem unà cum hominibus & animantibus, quæ extra eam exiſtunt, ob immanem ſcelerum atrocitatem, quâ vitam veſtram cum irreconciliabili* Dei *offenſâ contaminâſtis, univerſali* Diluvio *perdere, & exterminare conſtituit; & ne de immenſa ejus bonitate & miſericordia conqueri poſſetis, centum annorum ſpatium vobis ad pœnitendum conceſſit, quin & ultimò hoſce ſeptem dies, centum annis adjecit, ſi quis fortaſſis foret, qui pœnitentiâ ductus, nova bonorum operum exhibitione ad* Deum Opt. Max. *converſus, concepto contra humanum genus Divinæ indignationis furori, frenum injiceret, & hoc pacto à conclamata* Diluvii *mox venturi calamitate, & horrenda morte liberaret. Sed video corda veſtra ad pœnitendum ſaxis ipſis duriora; neminem veſtrûm intueor, qui ſublatis in cœlum oculis, imminentem mox Divini Numinis vindictam conetur avertere interno animi dolore compunctus. Erit, erit inquam tempus, tempus jam paucorum dierum proximum, quo ab hac* Arca *excluſi, iram Divinam fugietis, nec ullus vobis dabitur, horrendâ miſeriarum abyſſo abſorptis, fugiendi locus. Tunc memores meorum verborum, vos ipſos ob commiſſum incredulitatis errorem, contra vos inſurgetis, & impœnitens cor veſtrum accuſabitis, ſed fruſtrà: Juſto* Dei *judicio, formidabilis* Diluvii *turbinibus involuti, debitas peccatis veſtris pœnas, cum univerſi humani generis interitu æternum luetis. O Miſerabilem, & Infelicem hominum ſortem. Ite, ite tandem brevi duram* Dei *manum ſupra vos experturi.*

OPTICA PROJECTIO TRIUM *ARCÆ NOEMICÆ* CONTIGNATIONUM, QUÂ CUNCTARUM ANIMANTIUM *SPE*CIES PROPRIIS FIGURIS EXPRESSÆ NEC NON

Animalium signantur litera A. adjungitur hisce Scala Geometrica cujus ope, quisque voluerit partium singularum proportiones elicere queat. Ut ex hujus ARCÆ dispositione, Athei increduli discant non fuisse adeò incapacem ARCAM, Ut non cunctoru

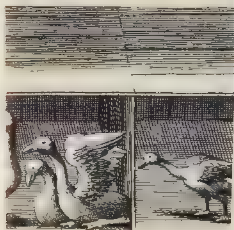

EARUNDEM STABULA ET MANSIONES EX UTRAQUE *ARCÆ* PARTE ORDINE DISPOSITÆ SPECTANTUR AMBULACRA IN ADMINISTRATIONEM
Animalium quas in Orbe Terrarum reperiuntur species commodè continere potuerit, imo complura adhuc supersint Stabula, quæ malè de ARCÆ sentientium ipsis Bestijs adnumeratorum habitationi reservantur.

PARTE ORDINI

fuperfint Stabula, quæ

A

CAPUT II.

De Animalium ex toto Orbe paucis ante diebus congregatorum modo & ratione.

Noë non congregavit animalia, sed constituto tempore ipsa nutu DEI, angelorum ministerio venerunt ad *Arcam*.

VEritati omninò consentaneum esse, is solus, qui verba *Sacri Textus* penitiùs inspexerit, comperiet; *Noëmum*, quemadmodum *Philo* perperàm sentit, eorum animalium, quæ *Arcam* ingredi debebant, congregatorem minimè fuisse; quomodò enim fieri posset, unicum hominem, qui nativitatis suæ *terram Edeniam* nunquam egressus fuerat, per totum Orbem congregandorum animalium causâ divagatum fuisse, Insulas, continentesque diversissimas, animalium speciebus confertas, tam exiguo temporis spatio, *Arcâ* suâ, quam ingenti centum annorum decursu jam construxerat, in manibus inimicorum relictâ, orbem peragrare, lustrare, tantamque peregrinorum animalium multitudinem congregare, & tam ex longinquis Regionibus, cum omnium, per quos transire debebat, stupore populorum rei novitate perculsorum, nec non sine maximo hominum istius ævi ferocissimorum; qui *Noë* jam dudum ad mortem *Philone*, *Oleastro* & *Mose Bartepha* testibus quæsiverant, persecutionis vitæque periculo, adducere potuisse; aut quomodo, aut qua ratione, tam differentis naturæ volucres cœli, ad se ex aëre vocare, & unà secum in itinerum socias adsciscere potuerit, nemo est, qui capere possit; undè hanc sententiam, opinionemque tum *Philonis*, tum nonnullorum quoque *Recentiorum Interpretum*, tanquam absonam, imò *Sacri Textus* verbis repugnantem rejicimus reprobamusque. Quemadmodum enim dicta Animalium congregatio omnem excedit humanæ potestatis laborem, curam & industriam; ita quoque hujusmodi animalium congregationem, non nisi Divino nutu, Angelorumque ministerio contigisse, expressè *Sacra Verba* innuunt; sic enim Hebræa Lectio habet:

Ex *Sacris Literis* probatur animalia non operatione *Noë* sed DEI nutu ad *Arcam* venisse.

מהעוף למינהו שנים ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ *Genes. 6. vers. 20.*

Ex volucri secundum genus suum bina, & ex bestiis secundum genus suum, ex omni reptili terræ juxta genus suum bina ex omnibus, יבאו אליך *venient ad te, ut vivant.* Cui consentit Græca Lectio 70. εἰσελεύσονται πρὸς σὲ τρέφεσθαι μετὰ σοῦ. *Ingredientur ad te, ut nutriantur tecum.* Et Arabica id expressè per vocem يدخلون اليك *ingredientur ad te.* Et Syriaca per verba ܢܣܩܘܢ ܠܘܬܟ *intrabunt, ascendent ad te.* Unde quoque tanquam falsam eorum sententiam reprobamus, qui putant animalia natando ad *Arcam* venisse; quo quid stultius dici possit, non video. Quomodò enim animalia, sive vastioris, sive minoris corporis natando in horrendis illis *Diluvii* procellis durare, aut *Arcæ* portam jam altius ab aquis elevatam, sine ponte intrare potuerint, quis credet? aut quomodò Aves cadentium imbrium nimborumque violentiam volando sustinere valuerint, quis concipere poterit? Undè insanæ mentis dicam non effugerit, qui talia & tam absona proferre non verecundabitur. Quis nescit, *Mosen* expressè dicere, priùs cuncta animantia in *Arcam* ingressa fuisse, quàm *Diluvium* inchoaverit, quin imo ante aquarum inundationem, & post ingressum animalium in *Arcam*, dicitur exprese, tunc DEUM foris ostium clausisse; natando verò plerasque animalium species procellarum mole-

Absurda opinio, vel ingruente jam *Diluvio* animalia natando intra *Arcam* pervenisse docet.

molestiâ vel oppressas, aut aquarum impetu retardatas, post clausum jam ostium, non nisi longo tempore, & summa cum difficultate ad *Arcam* pervenisse. Repudiatâ itaque hac sententiâ, nos verius asserimus, non humano consilio, industriâ & curâ, sed nutu DEI totam hanc animalium congregationem contigisse; non enim *Noë* aut capta, aut hinc indè collecta intromittebat, sed suapte sponte venientia & intrantia admittebat, juxta Textum suprà allegatum: *Venient, & intrabunt ad te*, non scilicet hominis actu, sed DEI nutu. Cajetanus, hæc verba: *Venient ad te*, ponderans: *Clarè* inquit, DEUS *absolvit* Noemum *à cura congregandi animalia. Divino siquidem nutu, ministerio Angelorum venerunt ex omnibus animalibus, mas & fœmina ad* Noë, *ipsius autem* Noë *cura, & opera fuit, efficere, ut quæ venerant animantia, ingrederentur in* Arcam, *& invenirent nidos, sive mansiones in ea, & ibidem pascerentur ab ipso.* Quemadmodum enim DEUS *Adamo* in Paradiso deliciarum omnia animalia, ad iis genuina nomina imponendum, adduxit; ita quoque ad secundum humani generis instauratorem, *Noëmum*, cuncta animalia, ad seminium universæ naturæ in *Arca* conservandum, adduxit; eo quo imaginari nobis possumus modo, & ratione, biduo, aut triduo ante *Diluvii* principium. Nam *Noë* cum extra *Arcam* curis, & laboribus fessus, saxo insidens, rerum gerendarum magnitudinem intimo cordis affectu expenderet, atque Divinæ voluntatis executionem anxio animo exspectaret; Eccè derepentè ex quadripartiti Mundi plagis undique, & undique omnis generis animalium, *Arcæ* appropinquantium, veluti exercitum quendam vidit, quæ pulchro ordine, absque ulla confusione, nunc bina, nunc septena, sese veluti à DEO missa *Noëmo* eorundem conservatori exhibuêre, & paulò post, universam cœli faciem innumerabili pænè volatilium multitudine oppleri, intuitus est, quæ pari ordine sine ulla confusione, simul vel bina, vel septena *Arcæ* tecto, veluti *Noëmi* directionem exspectatura, insedêre.

Mira animalium congregatio.

Intereà in hac novorum semper, novorumque animalium coacervatione, alia *Noëmo* veluti obsequium præstitura, caudarum agitatione abblandiebantur, alia manus pedesque dulciter lambebant, alia pedibus ejus se prosternendo, cuncta prout poterant, quà gestibus, quà vocibus, amicisque membrorum motibus se *Noë* veluti unici servatoris directioni, & obedientiæ submittere videbantur. Rursùs paulò post hinc ex vicinis fluminibus, & lacubus, immania Amphibiorum monstra, illinc ex montium cavernis, varia reptilium, serpentiumque genera horrenda visu erumpentia, *Arcæ* appropinquare visa sunt. Quorum ingenti multitudine, & copiâ attonitus perterritusque *Noë*, genubus innixus, oculisque in cœlum erectis, expansisque ad cœleste Numen brachiis, DEUM *Optimum Maximum*, hoc vel simili verborum tenore affabatur: *O summe Conditor omnium rerum, cujus natura bonitas, cujus voluntas posse, & perficere est; en adduxisti ad me, pro ineffabili providentiæ tuæ dispositione, hanc animalium, quorum non est numerus, multitudinem; Et quis ego vilis terræ vermiculus, cui universam hanc Naturæ viventis substantiam in hac* Arca *tuo nutu constitutam, conservandam committere dignatus es? Et quis ego sum homo peccator, atque indignus tuæ Majestatis conspectui, ut me totius Naturæ custodem constitueres? Et quisnam adeò grandi ingenii sublimitate præditus esse poterit, qui hoc totius Naturæ seminium renascentis Mundi propagini destinatum sine te, regere & gubernare queat? Cuinam innumerabilium animantium, tot tantisque naturæ dotibus, proprietatibus, temperamentisque differentium multitudinem congruis ciborum alimentis unius anni spatio conservandi*

Animalia *Noëmo* abblandiuntur.

Apostrophe *Noëmi* ad DEUM.

servandi, animus sufficiat? Tu igitur humanarum rerum Arbiter, qui uti solo voluntatis tuæ nutu, universam Mundi machinam cum omnibus in ea contentis, ex nihilo in Esse suum eduxisti, ita quoque existente jam Diluvio*, quo Mundum ob nefandam hominum impietatem perdere constituisti, solo nutu tuo, & me, & meam familiam, unà cum universa hac totius naturæ viventis substantia à* Diluvii *pœnis conservare poteras. Quid ergò opus erat, in hac* Arca*, quam ego indignus servus tuus, te dictante, extruxi, humano more universum Naturæ viventis semen te conservare in* Arca *voluisse, quid inquam opus erat? Quia tamen Tuæ infinitæ bonitati, & misericordiæ visum fuit, per me humilem servum tuum, hoc ineffabile Divinæ justitiæ tuæ sacramentum exequi; en ego ante tremendæ Majestatis tuæ solium prostratus, te humili & supplici corde, eo, quo Creatura Conditori suo debet, affectu, animique reverentiâ suppliciter rogo, obsecro, atque obtestor, ut quemadmodum Divinæ voluntatis tuæ beneplacito visum est, hujus me infandi operis executorem constituere & gratia tua permovere, ita quoque pauperi & humili servo tuo, tum directione tua continuò assistere, ac in negotio, quo nulli unquam hominum majoris momenti commisisti, utpote à quo totius humani generis salus dependet, humilitatis meæ imbecillitatem tuâ virtute, & opitulatione fulcire, & sustentare non dedigneris; ut tandem hoc Divinæ potentiæ opus, quod perdito per* Diluvium *Mundo, hoc præsens viventis naturæ seminium, in renascentis Mundi instaurationem destinasti ad Divini Numinis tui gloriam, unicè cedat. En promptum me habes cum familia mea ad tuæ voluntatis beneplacitum, non eo, quo vellem, sed quo imbecillitas mea potest, modo, humili mentis obsequio exequendum. Da igitur servo tuo humillimo, quod jubes, & jube, quod vis.*

Noë apostrophe ad suos.

Hisce à *Noëmo* ad Deum magnâ cordis profusione prolatis, illicò surrexit, & accitis filiis cum uxoribus, eos ad forti animo Divinæ voluntatis beneplacitum exequendum, admonuit, Gratiæ Divinæ, operisque prosequendi magnitudinem exposuit, & ne malorum calamitatumque formidandis turbinibus, quibus paulò post Mundus involvendus esset, terrerentur, eo, quo potuit verborum vigore mœrentium animos erexit; neque viribus humanis in hujus *Arcæ* administratione innitерentur, sed in Divinæ assistentiæ directione omnem spem fiduciamque suam repositam haberent; in tribulationibus constitutis non defuturum benignissimi Dei auxilium, ut negotium, quod ejus jussu cœptum erat, ejus quoque ope desideratum exitum sortiretur.

Modus quo Familia dispartitis officiis, animalia intra *Arcam* ducebat.

His itaque præmissis, ipse cum uxore sua extemplo pontem, per quem in *Arcam* aditus dabatur, conscendit, & in medio ostii consistens, animantium primò quadrupedum progressionem orditus est, at ne confusio inter tot animalia nasceretur, duos filios suos ad initium pontis unà cum uxoribus constituit, qui juxta ordinem præscriptum singula bina, aut septena ad subeundum pontem sollicitarent. Intra *Arcam* verò majorem natu filium constituit, qui singula bina, aut septena ex animalibus ex instructione patris, in constituta cubilia singulis propria, & primò quidem majora, & ferociora animalia, deindè alia quoque mansuetioris naturæ, introducerent; quæ deindè suapte sponte sequebantur reptilia, inter suppedanea stabulorum, locum suum destinatum repertura. Restabat avium, quæ in tecto *Arcæ* residebant, *Noëmi* voluntatem expectantium genus multiplex. Hæ enim uti per ostium *Arcæ* in stationem quadrupedibus destinatam, sine periculo ingredi non poterant; ita *Noëmus* fenestram, quam in suprema contignatione sibi, & volatilibus constituerat, mox aperuit, & dato signo,

 quo-

quocunque tandem modo: Eccè omnes volucres tecto relicto per fenestram binæ, vel ſeptenæ ejuſdem ſpeciei, DEI nutu, ſine confuſione ingreſſæ, ſingulæ opportunum ſibi locum ſortitæ fuerunt.

Omnibus igitur animantibus hac diligentiâ & ſollicitudine, nullo deficiente, unà cum *Noë* filiis uxoribusque *Arcæ* incluſit, *Dominus aforis clauſit oſtium.* Verùm ut velut ἐν τῷ τύπῳ Lector hanc admirandam faciem, id eſt, ingreſſum animalium in *Arcam*, luculentius comtempletur, hîc totius ἔκτυπον exponendum cenſui, vide *Iconiſmum*, Folio 120.

CAPUT III.

De Cataclyſmi, ſeu Diluvii *omnibus ſeculis memorandi, formidanda Cataſtrophe.*

ANno itaque ſexcenteſimo vitæ *Noë* completo, coactis jam intra *Arcam* cunctis animantibus, ex omnibus ſpeciebus, quæ erant in univerſa ſuperficie Terræ, binis & ſeptenis; *Noëmo* quoque, & tribus filiis, uxoribuſque eorundem intùs receptis, clauſit quoque DEUS deforis oſtium: Tempus horrendum dictu, aderat, quo DEUS *Opt. Maxim.* obſtinatum hominum, quibus jam pro infinita ſua pietate, & miſericordia, centum ad pœnitendum annos conceſſerat, in peccando pertinaciam, & obduratam impœnitentiam Mortalium, atque in abominandis ſceleribus proſequendis malitiam, horrenda *Diluvii* ſtrage, vindicare conſtituerat. Erant tunc temporis, juxta *Chriſti* verba, homines comedentes & bibentes, toti in celebrandis conviviis, toti in omne luxuriæ genus effuſi, ſine ullo impendentium malorum metu, & formidine tuti & ſecuri. Cum eccè repentè turbato cœlo, & veluti atrâ quâdam, & luctuosâ caligine oppleto, mox formidanda ex nubibus murmura, totum tremefecerunt Orbem Terrarum, fulgurum, fulminum, tonitruotumque horrendi, inexplicabileſque fragores, veluti imminentium malorum prodromi, metu & formidine, totum penè exanimârunt genus humanum. Conglomerabantur immenſa, & nunquam aliàs experta nubium, & in immenſum creſcentium vaporum volumina, ex quibus caligo immenſa cum Cimmeriis tenebris exorta, in luctum, mœrorem, & ultimam deſperationem, perverſiſſimos peccatorum animos deduxerunt. Siquidem hiſce præmiſſis, mox omnibus fontibus Abyſſi magnæ reſeratis, cataractiſque cœli apertis, pluvia quadraginta dierum & noctium univerſam Terræ faciem ſuper omnes, qui ſub cœlo ſunt, montes, quindecim cubitos alta inundantibus aquis operuit. O horrendum, & formidandum ſpectaculum! vidiſſes hîc homines mente confuſos, & omnis conſilii expertes: quoſdam altioris domûs, creſcentibus undis ſupercilia aſcendere, quoſdam de pretioſioribus rebus ſollicitos, iiſque onuſtos in ſublimiora deferre: ſpectâſſes hîc quoſdam altiſſimos arborum apices conſcendere, hîc tutos ſe fore fruſtrà ſibi perſuadentes. Nonnulli domibus arboribuſque jam undarum incremento coopertis, ad altiora clivorum montiumque culmina natando properabant. In hac ineluctabili calamitate cerneres quoſdam tabulis veluti unico in naufragio medio, & ſubſidiis effugium quærere; quoſdam altiſſimarum arborum ramis inhærentes, proximorum opem miſerabili voce, precibuſque implorabant; aliquos natando defeſſos aliorum natantium pedes, & bracchia arripientes, utroſque pondere

Hominum in initio *Diluvii* actiones.

Repentinus *Diluvii* eventus; & formidabiles calamitates.

Hominum ex repentino *Diluvio* evadendi conatus.

dere pressos, miserabiliter sine ulla spe salutis submergi. Accedebat fluctuantium undarum impetus, & violentia, quâ natantes, dum emergere conabantur, veluti horrendis aquarum gurgitibus, turbinibusque involuti, horrido cum ejulatu peribant. Non audiebatur hîc aliud, nisi luctuosus, & horrificus pereuntium clamor, lamentatio desperantium, & Væ æternum eructantium, dum memores verborum *Noë*, quêis eos toties ad pœnitentiam adhortatus fuerat; memores *Arcæ*, quam exstruxerat, quod tam luctuosæ tragœdiæ veluti ectypon quoddam erat, & cui fidem habere noluerant, jam incredulitatis suæ pœnas terrifico mortis genere se luere cernebant. In universa aquarum inundantium superficie, non aliud videre erat, quàm confecta hominum, animaliumque cadavera; camporum sylvarumque arbores, aquarum vehementia eradicatas, hinc indè fluctuantes, in quorum ramis naufragi effugium quærentes, se nonnihil tuebantur, attamen mœrore viribusque exhausti, sine ulla spe salutis ibidem fame ærumnisque confecti, miserè interibant; Omne quoque volucrum genus cùm non reperirent, ubi requiesceret pes eorum, quædam aquarum turbinibus intra aquas præcipitatæ, nonnullæ in arborum fluctuantium ramis, cadaverumque congerie dum requiem quærerent, ibidem vel reciprocantium fluctuum violentia, vel pluviarum ventorumque impetu vel oppressæ, vel fame enectæ vitam miserè consumebant. O horrenda Divinæ justitiæ spectacula! Advertant hîc omnes mundanarum deliciarum amatores, quid in simili casu constitutos se egisse vellent: quàm ardenter despecta Mundi vanitate, repudiatis honoribus, divitiis, & dignitatibus soli DEO unicè servisse, quanto cum dolore à peccatis abstinuisse! Certè majora supersunt nobis in consummatione Mundi, calamitatis spectacula, majores Catastrophæ, quandò cœli movendi sunt & terra, quandò *Christus* veniet judicare seculum per ignem. Operemur itaque bonum, cum tempus habemus, faciamus id, quod tunc nos fecisse vellemus.

Ejulatus & Væ desperantium.

Cadaverum congeries.

Volucrum luctuosus interitus.

Adhortatio Authoris ad amatores rerum mundanarum.

Hujus *Diluvii* calamitati optimè congruunt, quæ Ovidius de *Diluvio Deucalionio* cecinit.

Pœna placet diversa, genus mortale sub undis
Perdere, & ex omni nimbos demittere cœlo.
Fit fragor, & densi funduntur ab æthere nimbi.
Nuncia Junonis *varios induta colores*
Concipit Iris *aquas, alimentaque nubibus affert.*
Sternuntur segetes, & deplorata colonis
Vota jacent, longique perit labor irritus anni.
Nec cœlo contenta suo est Jovis *ira, sed illum*
Cæruleus frater juvat auxiliantibus undis,
Convocat hic amnes, qui postquam tecta Tyranni
Intravêre sui, non est hortamine longo.
Nunc, ait, utendum, vires effundite vestras,
Sic opus est: aperite domus, & mole remota
Fluminibus vestris totas immittite habenas.
Jusserat: hi redeunt ac fontibus ora relaxant,
Et de frenato volvuntur in æquora cursu.
Ipse tridente suo Terram percussit, at illa
Intremuit, motuque vias patefecit aquarum.
Exspatiata ruunt per apertos flumina campos
Cumque satis arbusta simul pecudesque virosque
Tectaque cumque suis rapiunt penetralia sacris
Siqua Domus mansit, potuitque resistere tanto
Indejecta malo, culmen tamen altior hujus
Unda tegit, pressæque latent sub gurgite turres.
Jamque mare, & Tellus nullum discrimen habebant.
Omnia pontus erat, deerant quoque littora ponto.

Sed jam statum interioris *Arcæ* exponamus.

Calamitatem extrinsecam vel ipsa animalia *Arca* inclusa sentiebant.

Sentiebant & hanc inexplicabilem Naturæ luctam vel ipsa animalia, unà cum rationali creatura in *Arca* conclusa; siquidem ex horrendis ventorum mugitibus, fragoribusque tonitruorum, fulgurumque, quæ in omnia *Arcæ* spiracula penetrabant irradiatione, timor & tremor cecidit super ea, deindè aquarum catarractæ, veluti flumina quædam ex sublimi in *Arcæ* tectum præcipitata, præter horrendos, inauditosque fragores & strepitus, aërisque irati ululatus, sævientium ventorum flatibus, continuaque fluctuum insultantium agitatione, *Arca* nunc in hanc, nunc in illam partem impulsa, animantia quietis nescia unà secum miro commotionis impetu exagitabat; undè ex insolito rerum eventu, trepidatione, metuque consternata in summa & densa caligine horrendis vociferationibus veluti summersi Orbis ruinam contestabantur; hinc rugiebant *Leones*, illinc *Elephantes* barriebant, mugiebant *Boves*, *Canes* latrabant, balabant *Oves*, *Lupi* ululabant, grunniebant *Sues*; cætera omnia animalia ad luctuosas hujusmodi vociferationes, & clamores excitabant; undè totius *Arcæ* œconomia in confusionem ducta, veluti infelicem mox perituri Mundi statum lugere videbantur: clangebant *Aquilæ*, *Corvi* crocitabant; *Bubones*, & *Noctuæ* luctuoso carmine ululantes sui generis casum lugebant: cunctæ volucres canoræ, omisso dulcis modulationis exercitio, non nisi gemebundo pipitu Orbis cladem deplorare videbantur. *Sem*, *Cham*, & *Japhet*, hoc terribili patientis Naturæ catastropha, horribili timore perculsi, jam *Arcæ* dissolutionem metuebant; uxores verò evulsis capillis, scissis vestimentis, omnis consolationis incapaces, modò ex præsenti deteriorique *Arcæ* constitutione, exteriorem Mundi faciem metiebantur; siquidem parentum, fratrum, sororum, cæterorumque cognatorum extra *Arcam* memores, infelicem eorundem sortem, & inevitabilem ruinam deplorare non cessabant; quin vel *Noëmus* ipse, à DEO constitutus *Arcæ* custos & conservator, hac Mundi catastrophe perculsus, constanti tamen in DEUM fiduciâ fretus, ardentissimis precibus hoc pacto Numen sollicitabat.

Vociferantium animalium strepitus & tumultus.

Desolatio summa familiæ *Noë*.

Noëmi apostrophe ad DEUM.

O supreme Mundi Conditor, & Moderator, en ego indignus tuus famulus ante Divinæ justitiæ tuæ Tribunal prostratus, totus timore & tremore concussus ad te, benignissime DEUS, *in hujus* Arcæ, *cujus curatorem & ministrum me figmentum tuum constituere non dedignatus es, extrema necessitate confugio, ut exaudias vocem servi tui: circumdederunt enim me gemitus mortis, dolores inferni invenerunt me. Equidem novi te justissimum esse vindicem scelerum contra infinitam bonitatem tuam commissorum multitudinem & copiam; Expavesco inscrutabilem judiciorum tuorum abyssum, quâ Mundum ob Divinæ Legis tuæ mentibus nostris insculptæ contemptum, & enormium delictorum acerbitatem, Orbem Terræ, & unà omnem animam viventem in eo delere & exterminare voluisti. Sed ô tremenda Majestas, quid sibi vult justus ille furor tuus? quo non Mundum duntaxat, & omnem animam delere, & disperdere à facie tua constituis? sed & hanc* Arcam, *cujus curam pauperi & humili servo tuo commisisti, tanto tremore concutis, ut vel ipsa bruta animantia tot prodigiorum ostentis perculsa præsentem eorum ruinam, ultimamque dissolutionem; horrificâ hac vociferationum confusione, & tumultu metuere videantur. Vide quæso afflictionem populi tui; Respice nos octo animas, quas pro immensa tua providentia, ab Orbis ruina, in renascentis Mundi semen conservare voluisti, compatere infirmitatibus nostris, nobisque in ingenti hac tribulationis necessitate, ad te clamantibus aures præbe; Exaudi miseros tuos in tua bonitate & clementia confidentes, ut excluso omni metu, proscriptâ omni diffidentià, opus, quod imposuisti nobis, tuo adjutorio,*

&

Hominum Status
in principio DILUVII

& gratiâ proſequi ſine periculo poſſimus; Concede animantibus tranquillitatem, & quietem, debitam tibi mihique obedientiam, & ſubjectionem iis impera, ſpe & fiduciâ corda ſervorum tuorum corrobora, ut in ſola bonitate tua inexhauſta innixi, hunc lamentabilem Orbis perituri ſtatum, tuæ præſentiâ gratiæ ſine periculo eluctari valeamus.

Apoſtrophe *Noë* ad familiam ſuam. *Agedum filii mei, confidite in* Domino, *viriliter agite, & confortetur cor veſtrum, ne timeatis à tanta rerum confuſione, aderit nobis ipſe, qui uti nos ad noſtrum meritum in hac tenebroſa domo, in renaſcentis Mundi inſtaurationem incluſit, ita quoque potenti dextrâ ſuâ nobis adſtiturus, ſervorum ſuorum in neceſſitate conſtitutorum vota & preces audire non deſiſtet.*

Hiſce prolatis, & filii, uxoreſque filiorum mirum in modum confortati, atque firmâ in Deum conceptâ fiduciâ, animalibus quoque omni mox depoſito furore in tranquilliorem ſtatum reductis, ſolerti & diligenti curâ, *Arcæ* adminiſtrationem orditi ſunt.

Caput IV.

Quid ſibi velint verba Sacri Textus : Fontes Abyſſi magnæ & Catarractæ Cœli.

Geneſ. 7. verſ. 11. נבקעו כל מעינת תהום רבה:

Rupti ſunt omnes fontes Abyſſi magnæ. Græca ſic : ἐῤῥάγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσȣ. Chaldaica ſic habet :

אתבזעו כל מבועי תהומא רבא:

Anno ſexcenteſimo vitæ Noë *completo, menſe ſecundo, ſeptimo die menſis, rupti ſunt omnes* fontes Abyſſi magnæ, & Catarractæ cœli *apertæ ſunt; & facta eſt pluvia ſuper Terram* 40 *diebus, &* 40 *noctibus.* Magna ſanè controverſia eſt circa ſexcenteſimum annum vitæ *Noë*, utrum inchoatus fuerit, an completus : nos quicquid alii contrà ſentiant, ſexcenteſimum completum aſſerimus; & patet vel ex ipſis *Sacræ Scripturæ* verbis quàm luculentiſſime : cum dicit; *Noë* cum moreretur, habuiſſe ætatem nongentorum quinquaginta annorum; quod falſum foret, ſi *Diluvium* veniſſet in fine quingenteſimi, & in principio ſexcenteſimi inchoati; tunc enim *Noë* non nongentorum quinquaginta annorum ætatem habuiſſet, ſed octingentorum quinquaginta annorum tantùm, quod *Sacris Literis* prorſus repugnare videtur; Incepit enim *Noë* juſſu Dei *Arcam* in principio ſexcenteſimi anni, & centum annos in ea fabricanda tranſegit. Sexcentos igitur annos vitæ, cum *Diluvium* veniret, *Noë* habuit, & trecentis & quinquaginta annis poſt *Diluvium* vixit, quæ ſimul juncta dant 950. annorum ætatem *Noë*. Sexcentos itaque, veniente *Diluvio*, annos completos *Noë* habuit; quicquid contrà ogganniunt nonnulli malè fundati *Sacrarum Literarum Interpretes*. Pari errore hi ſecundum menſem anni ſexcenteſimi, non Verno tempore, ſed Autumnali attribuunt, Rabbinorum fabulis deluſi, eò quod tunc opportunior humentis aëris conſtitutio eſſet, ad *Diluvium* producendum. Nos contrà cum melioribus *Interpretibus Diluvium* contigiſſe Verno tempore aſſerimus. Cur autem Deus verno potiùs tempore, quàm alio tempore *Diluvium* adduxerit, cauſa duplex aſſignari poteſt; *Prior* eſt, quod Deus eo tempore Mundum deſtruere voluit, quo eum condidit, videlicet Verno tempore: *Altera* fuit, ut nequiſſimi iſtius temporis homines, acriori cum doloris ſenſu in *Diluvio* perirent, ſcilicet acerrimè dolentes ſe per id tempus ex mundo, tam duro mortis ſupplicio extrudi, quo tempore Mundus ipſe pulcherrimus, amœniſſimus, & jucundiſſimus eſt, Verque

Lis dirempta de initio *Diluvii.*

Quo tempore anni contigerit *Diluvium.*

que homines jucundo rerum ſtatu atque per ſe ad delicias voluptateſque perfruendas invitet alliciatque, quorum maxima eſt id temporis copia & varietas: *Tunc enim*, teſte D. Ambroſio, Diluvium *adduxit* Deus, *quandò augentur naſcentia, ager parturit, terrarum pariter atque animantium fœtura ſe fundit; tunc enim dolor eorum, qui in abundantia ſua puniebantur, major fuit, tunc ultio terribilior tanquam dicentis* Dei: *Eccè omnia ſecundum liberalitatis Divinæ gratiam dives Natura generavit, omnia in uſum hominum germinavit terra fœcundior, ſegetes ſpectantur, tritico & hordeo replentur campi, comæ arborum, venturi fructus floribus veſtiuntur; non deeſt Terra obſequiis ſuis, beſtiæ non deſunt muneribus, quæ frequenter ſolvuntur in partus, & ut homini nihil deſit, homo ſolus partibus ſuis deeſt, neſcit authorem ſuum, à quo ei omnia miniſtrantur; negligit conditorem. Pereant igitur cum homine omnia, cujus gratiâ condita ſunt omnia; in ſuis divitiis conſumetur homo, cum ſua dote moriatur.* Ita Divus *Ambroſius.* Accedit & illud, ut videlicet homines apertiùs cognoſcerent, & ſine ulla dubitatione crederent, hocce *Diluvium* non ex ſolis naturalibus cauſis, ſed maximè per ſupernaturalem Dei omnipotentiam, eſſe factum, eò quod Verno Æſtivoque tempore, contigit *Diluvium*, quo, calore ſolis omnia ad ſiccitatem tendunt, pluviæ utplurimùm ceſſare ſoleant; Autumnali autem, & Hyemali tempore, quo omnia humentis naturæ ubertate, pluviarumque copia diluuntur, *Diluvium* ſit ſublatum, utroque ſcilicet tempore, tam procreando, quam abolendo *Diluvio*, contrario.

Hiſce itaque præmiſſis, jam de *Diluvium* efficientibus cauſis agendum reſtat, ut num naturales cauſæ ad *Diluvium* conſtituendum, ſufficere potuerint. Dico itaque, triplicem conſiderari poſſe cauſam alicujus *Diluvii*: *Primò* eſt continuatus imbrium nimborumque immodicus caſus, niviumque condenſatarum in altiſſimis montibus diſſolutio; undè flumina, magna aquarum mole onuſta, qua data porta ruunt, per apertos planitierum campos, torrentiumque ex altiſſimis montibus devolutio rapit ſylvas, & ſaxa revolutis remiſſa compagibus rotat; urbes & implicitos trahit montibus ſuis populos, ruinam, an naufragium querantur, incertos, atque ſemina, & quod opprimeret, & quod mergeret, venit; & uti Seneca ait. *Illuc cum liberis, & conjugibus fugient homines, actis ante ſe gregibus, dirempto inter miſeros commercio, & tranſitu; quoniam quicquid ſubmiſſius eſt, id unda replevit. Editiſſimis quibuſque adhærebunt reliquiæ generis humani quibus ad extrema perductis, hoc unicum erit ſolatium, quod tranſibit in ſtuporem metuo, nec dolor habebit locum, quippè vim ſuam dolor perdidit in eo, qui ultra ſenſum mali, miſer eſt.*

(Margin: Triplex cauſa alicujus *Diluvii*. 1. Cauſa.)

Altera Cauſa eſt, ſupra modum tumeſcentis maris in terris effuſio, quod quomodò fiat, *paulò poſt* dicetur. (Margin: 2. Cauſa.)

Tertia Cauſa eſt concurſus ſiderum in ſignis, quæ vim habent imbriferam. (Margin: 3. Cauſa.) Haſce cauſas *Diluvii* aſſignant *Naturalium rerum Scriptores*, quæ quidem in particularibus *Diluviis* plerumque concurrere ſolent; at in univerſali illo *Noëmico Diluvio*, quo aqua ſupra altiſſimos univerſi montes, altiùs quindecim cubitis aſcendit, id utique non naturalibus cauſis, ſed dextrâ Dei Excelſi contigiſſe, ſolus is inficiabitur, qui determinatam naturæ in hujuſmodi *Diluvio* conficiendo potentiam non penetraverit. *Sacer Textus* duas cauſas adducit *Diluvii* effectrices. Primò enim dicit, Ruptos eſſe *fontes Abyſſi magnæ, & Cataractas cæli* apertas eſſe. Quidnam verò Magna illa *Fontium Abyſſus* ſit; quid *Cataractæ Cœli*, quantum ingenii mei debilitas permiſerit, exponamus.

(Margin: Quid ſit ruptura *Abyſſi magnæ* quid apertura *Cataractæ Cœli*.)

Hydrophylacia fontibus, amnibus, lacubuſque producendis intra altiſſimorum montium profundos receſſus conſtituta ſat ſuperque in *Mundo* noſtro

Sub-

Ingressus Animantium
intra ARCAM

Subterraneo demonſtravimus. Eſſe autem inter Geocoſmi viſcera, talia Hydrophylacia, quas abyſſos Aquarum vocamus, adeò certum eſt, ut vel ipſe *Sacer Textus*, uti hîc, ita alibi apertis verbis id innuat, Pſalmo 41. *Abyſſus abyſſum invocat in voce Catarractarum tuarum.* Eſt itaque *Abyſſus magna* hoc loco nil aliud, quàm profundiſſima aquarum vorago, cujus fundus explorari nequit, in intimis terræ penetralibus conſtitutus; Intra hanc enim Mare per immenſa internorum ſcopulorum præcipitia devolutum ingentes fremitus fragoreſque excitat, juxta paulò antè citata verba, *in voce Catarractarum tuarum.* Et hujuſmodi Abyſſos, quas nos Hydrophylacia vocamus, plurimas intra intima terræ montiumque viſcera concluſas, quam ampliſſimè in dicto *Mundo Subterraneo* docuimus: quas *Abyſſos* hoc loco omnes ſub nomine Abyſſi magnæ *Sacra Scriptura* comprehendit; Omnes enim Lectiones in Ruptura fontium *Abyſſi magnæ* conveniunt, uti ſequitur.

Hydrophylacia quid?

Lectiones omnes concordant.

נבקעו כל מעינות תהום רבה : — Hebræa.
Ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου. — Græca.
יתבזעו כל מבועי תהומא רבא. — Chaldaica.
انشقوا جميع عيون الغمر الكبير ۞ — Arabica.
ܐܬܦܬܚܘ ܟܠܗܘܢ ܡܒܘܥܐ ܕܬܗܘܡܐ ܪܒܐ ܀ — Syriaca.
Rupti ſunt omnes fontes Abyſſi Magnæ. — Latina.

Geneſ. 7. verſ. 11.

Atque hujus *Abyſſi Magnæ* cæterarumque particularium Abyſſorum fontes ad *Diluvium* producendum ruptos eſſe memorat; quod uti ſolis naturæ viribus effici non potuit, ita quoque ruptura hæc non niſi omnipotentis Naturæ conditoris dextrâ effecta fuit; eo, quo imbecillitas noſtra concipere poteſt, modo & ratione. Cum itaque magnam eſſe hujuſmodi Abyſſorum cum Oceano cæteriſque Maribus communicationem, & correſponſum nos in *Mundo Subterraneo* oſtenderimus, atque ex Oceano, virtute acceſſus & receſſus, veluti Naturæ follibus per occultos Terrarum meatus, hujuſmodi Abyſſos in montium altiſſimorum Hydrophylacia ad fluminum lacuumque curſum conſervandum perpetuo, ſtupendoque Naturæ opificio propellantur. DEUS *Diluvio* puniturus Mundum, habenis Abyſſorum laxatis, tum per affluxum refluxumque Maris, tum per ventorum in Oceanum violentiſſima preſſione, aquæ in Abyſſis ſtabulantes jam contineri neſciæ per intimas terreſtris ſubſtantiæ fibras, montiumque occultos canales ſollicitatæ, quâ datâ portâ ruentes, ac inſtar fluminum per univerſæ Telluris rimas, foramina, fontiumque orificia cum impetu exoneratæ, brevi tempore univerſam Terræ ſuperficiem inundarent. Atque hoc pacto ſenſum Scripturæ, circa hæc verba: *Rupti ſunt fontes* Abyſſi magnæ, id eſt, omnia interiora Terræ Hydrophylacia, quæ ſunt veluti fontes quidam *Abyſſi magnæ*, id eſt Oceani, intra viſcera terræ, in fontes Hydrophylaciorum coacti, juxta illud Pſal. 32. *Qui congregat ſicuti in utre aquas Maris, ponens in theſauris ſuis Abyſſos.* Hiſce itaque hoc pacto expoſitis, jam quid per *Cataractas Cœli*, quæ in *Diluvio* apertæ dicuntur, intelligatur, pari modo & ratione exponamus.

Latina Lectio habet: *Et* Cataractæ Cœli *apertæ ſunt.* Græca: *καὶ οἱ καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν.* Chaldæa, וכוי שמיא יתפתחו *Et feneſtræ cœli apertæ ſunt.*

Cui consentit Arabica:

وطبقان السما انفتحوا ☼

Quæritur itaque, *quid per* Catarractas, *vel fenestras* cœli *intelligatur.*

Quid Catarracta, seu καταδ'ᾶπη

Catarracta, sive quod idem est, καταδ'ᾶπα, nil aliud est, quàm integri alicujus fluminis prægrandis, per rupes in scopulosam vallem præcipitatio: hoc pacto *Authores* loca edita & prærupta, è quibus aquæ magno sonitu & fragore deorsum ruunt, nomine Catarractarum vocare solent, cujusmodi sunt Catarractæ, sive καταδ'ᾶπα *Nili* fluminis in finibus *Æthiopiæ*. Verùm cum vix sit Regio celsis montibus instructa, quæ non hujusmodi Catarractas exhibeat. Inter cætera *Italiæ* illa famosissima est in *Agro Reatino*, ubi *Velinus* fluvius per ingens præcipitium in *Naris* præruptam vallem sub forma arcus devolvitur, quam in *Mundo Subterraneo* cum iis, quæ *Tibure* visuntur Catadupis, descriptam reperies.

A similitudine itaque hujusmodi Catarractarum *Moses Catarractas Cœli* à DEO apertas esse dicit; hoc pacto, in media Aëris regione (ubi à *Meteorologis* Pluviæ, Grandines, Nives, & similia generari dicuntur, *Catarractæ cœli*, aut uti *Arabica*, & *Chaldaica Lectio* habet, fenestræ cœli non incongruè dicuntur) nubes immensa aquarum mole aggravantur, quibus discissis, utplurimùm in particulari aliqua regione valida inundatio sequitur: Undè & Germanica voce pulchrè sanè hujusmodi Catarractæ, *ein Wolkenbruch*, id est, ruptura nubium dicitur. In nostro verò *Diluvio*, ex vaporibus, tum ex vasto Oceano, tum ex Telluris universa superficie extractis, atque in altum elevatis, DEUS universam aëriam regionem, quam & cœlum *Sacra Scriptura* vocat, immensa harum nubium conglomeratarum moles ambitum Orbis terrarum ita circumdedit, ut quemadmodum hæ nubes aquarum fœturâ erant gravidæ, ita quoque à DEO ruptæ & dissolutæ adeò invaluerunt, ut non guttatim, sed Catarractarum more, integra flumina continuata quadraginta dierum, totidemque noctium effusione evomere viderentur; undè mox tantus aquarum cumulus exortus fuit, ut intra breve tempus Mundum obruerit universum. Fontibus enim *Abyssi Magnæ* inferiùs, per totius Terreni globi canales, fissuras, poros, meatusque in omnem Terræ superficiem magno impetu exoneratis, superiùs verò per Catarractarum aëriarum aperturam, pluviis ad instar fluminum deorsum præcipitatis, accidit, ut hæ fontibus *Abyssi Magnæ* jam pariter effusis, junctæ, tale & inauditum aquarum incrementum effecerint, ut non universam duntaxat Terræ superficiem, sed & universos, qui sub cœlo sunt, montes, quindecim cubitis altiùs obtexerint: *Dominus enim*, uti Nahum Propheta ait, *in tempestate; in turbine viæ ejus; & nebulæ pulvis pedum ejus; increpat Mare, & exsiccat illud, & omnia flumina ad desertum deducit.* Quæ appositè sanè de aquis *Diluvii* dici queunt; tantam enim vaporum copiam extraxit, vaporesque fluminum lacuumque multitudinem in desertum aëriæ regionis locum deduxit, ut Mare quasi exsiccatum videretur.

Quomodo *Diluvii* aquæ *Catarractæ Cœli* dicantur.

Pluviæ è cœlo non guttatim sed veluti effusione fluminum in terram cœlo devolvebantur.

Undè luculenter patet, hoc *Diluvium* minimè solis naturæ viribus, sed solius DEI nutu in scelesti, & impii Mundi exterminationem accidisse. Quæ enim Naturæ vis tanta esse potest, ut inaccessos *Abyssi Magnæ* fontes aperiat? aquarum flumina sursum per innumeras rupturas montium contra naturalem cursum ascendere faciat? aut quis derepente tantam vaporum nubiumque molem ex Terraquei globi superficie in mediam regionem aëris educat? Erat sane, uti paulò post Geometrico ratiocinio demonstrabitur,

Diluvium viribus naturæ fieri non potuit.

tur, hoc aquarum incrementum, tantum, tamque grande, ut si aqueum, quo Orbis terrarum ambitur, elementum non superârit, saltem ipsi æquale fuerit. Valdè igitur hallucinantur; qui hujusmodi *Diluvium Noëticum* magnæ Siderum humidæ naturæ, Planetarumque in Aqueo Dodecamorio conjunctioni adscribunt. Certum est, hujusmodi Planetarum Syzygiam in efficiendis particularium Regionum inundationibus multum posse, sed quæ fontibus *Abyssi Magnæ* ruptis, *Cataractisque Cœli* apertis, continuà aquarum mole, fluminum adinstar universam Terræ faciem, quadraginta diebus ac noctibus profundat; id sanè effectus naturalis siderum dici nec potest, nec debet, sed effectus DEI Excelsi, & omnipotentis dextrâ productus. Falluntur quoque omnes ii, qui pueirili imaginatione delusi, censent, *Diluvium* ex supracœlestium aquarum descensu contigisse. Hi si scirent, hujusmodi aquæ ad descendendum, quantum temporis, tum propter inexplicabilem earundem à Terrestri globo distantiam, insumpturæ essent, tum propter diversos intermedios cœlos, quos transire debebant, & propter differentes qualitates illarum aquarum à nostris, utique insipientiam suam riderent; cum tanta sit eorum altitudo, ut si Adamantinus globus ex illa immensa altitudine projiceretur, dico illum multorum annorum spatio cadentem, ad centrum terræ non perventurum. Quæ omnia ἀποδεικτικῶς, si opus esset, ostendere possemus, si id in 1. *lib. Mundi Subterranei* non præstitissemus, ut interim sileam aquarum hujusmodi descensum, quæ uti ad scindendum in lapsu, ob fluxilem naturam aptissimæ sunt, ita quoque, vel unius diei spatio, eas in minutissimas veluti roris cadentis guttulas, sectas discissasque, tandem evanescentes prorsùs in ætheris substantiam, conversas fuisse, satis ille novit, qui acceleratam motuum rationem penitiùs expenderit. Lector curiosus, quæ de hoc argumento, tum in *Mundo Subterraneo*, tum in *Itinerario Extatico* quàm amplissimè adduximus, consulere non gravetur.

Diluvium fieri non potuit virtute influxus siderum, uti Astrologi somniant.

Diluvium non potuit augmentari ex supracœlestibus aquis, ut multi pueriliter opinantur.

CAPUT V.

De Aquis Diluvii *quindecim cubitis supra omnes montes, qui in Universo sunt, sese extollentibus.*

ANtequam hujusmodi Argumentum prosequamur, satis mirari non possum, nonnullorum *Interpretum* temeritatem, ne dicam inscitiam, qui quod ipsi sibi imaginari non possunt, nec mente concipere, tanquam falsum, & veluti ἀδύνατον, non obstante *Sacrâ Scripturâ*, id expressis verbis testante, in dubium vocare non verecundentur. Quorum nonnulli contra apertam *Mosis* mentem, non omnes totius Orbis terrarum montes, sed minores tantummodò cooperuisse opinantur; Rationem hujus rei aliam non assignant, nisi quod nonnulli montes, uti *Olympus*, *Atho*, *Caucasus* adeò alti sint ut ibidem nec ventus, nec pluvia, ullo unquam tempore sentiantur, idque ex nonnullis maleferiatorum hominum figmentis, & malè fundatis relationibus de cinere sacrificiorum in *Olympo*, nec pluviis macerato, nec ventorum flatibus dissipato, confirmant; *Diluvium* itaque ex consequenti, illuc pervenire non potuisse, sentiunt; quasi verò inportentoso hujus *Diluvii* eventu, Divinæ manus in aquis altiùs elevandis ligatæ fuerint.

Dicere non omnes montes aquis tectos Sacræ Scripturæ repugnat.

Impugnatio perperam sentientium.

Contra hosce, veluti injustos Sacræ Scripturæ Censores, eorundem vanitatem apertè confutaturus insurgo. Dicunt itaque ii, ultra mediam regionem aëris *Diluvium* non ascendisse; Cur? quia ultra eam nullus pluviis, nivibus, grandinibus, imbribusque locus est: Sed quis illis hoc dictavit? aut ubi simile quid legerunt? An non altissimos sub cœlo montes perpetuis nubibus, nivibusque obtectos sensatâ & quotidianâ experientiâ spectamus? Quid enim nubes aliud sunt, quàm aqueus vapor; aut quid nives, nisi aqua ex frigore in candidos floccos condensata? cum itaque excelsissimi totius Orbis montes, ubique perpetua nive candentes spectentur, nives verò, & grando, uti diximus, pluvia in corpus solidum condensata sit, omnium opinione amens habebitur, qui pluvias illuc pervenire non potuisse, audaciùs assereret. Cum enim communi *Meteorologorum Mathematicorumque* calculo suprema mediæ aëriæ regionis portio vix quinquaginta milliaribus Italicis à terræ superficie distare censeatur; vix in Orbe quoque tantæ altitudinis mons reperiatur, qui ad altitudinem tertiæ regionis aëris pertingat; nubes autem eò pertingere, & consequenter pluvias ibidem generari posse, quis jam negabit?

Montes totius Orbis altissimi Andes sunt in America meridionali.

Si Montes *Europæ*, *Asiæ* & *Africæ* cum *Andibus Americæ meridionalis* altissimis totius Orbis terrarum montibus comparemus, illi sine dubio veluti viburna inter cypressos esse reperientur; & tamen hi quemadmodum ex Patribus Nostris, qui hosce montes, ex Regno *Chile*, in Regnum *Paraquaiæ* profecturi transcenderunt, nivibus, vaporibus, nebulis confertos, experti sunt; hæc autem pluviarum ibidem dominantium indicium manifestum præbent. Quis hujusmodi montes extra omnem pluviarum regionem constitutos esse negabit? fassi tamen sunt, aërem ibidem serenitatis tempore adeò exilem, subtilemque esse, ut spongiis vino generoso refertis opus sit, queis naribus admotis, respirationis Organum nonnihil reficiant; inveniri & ibidem hominum jumentorumque cadavera, nescio ob quam montium abditam qualitatem, prorsus incorrupta. Sed hæc de pluviarum in altissimis montibus, generatione sufficiant. Ad nostri igitur Argumenti filum progrediamur.

An naturali vi aqua in tantam altitudinem super omnes Montes ascenderit.

Quæri igitur non immeritò hoc loco posset, *quomodò aqua* Diluvii *quindecim cubitos super omnes Orbis Terrarum montes ascenderit*? Dico totum illud aërium spacium usque ad supremam regionem aëris, præpotentis DEI virtute, in aquas per inexplicabilem coacervatarum nubium multitudinem, quâ replebatur, conversum esse; cujus ubertas tanta fuit, ut aër supremus cum inferiori, in Oceanum commutatus videri potuerit, non naturæ viribus, sed illius, cujus voluntati, & imperio cuncta subsunt, ac proindè mirum non est, DEUM usque eò, id est, quindecim cubitos super omnes montes extulisse aquam, ne videlicet dici posset, nonnullos montes fuisse, qui ab omni aquarum offusione immunes, aliquos homines & animalia, quæ unà cum Mundo perdere constituerat, à *Diluvio* servaverint.

Causa cur DEUS Diluvium super omnes montes evexerit.

Sed antequam ulteriùs progrediamur, insigne hoc loco oboritur dubium de *Diluvio* quindecim cubitis super altissimos montium universæ Telluris vertices exaltato. Si enim quindecim cubitis supra dictos vertices, aquarum elevatio fuit, verisimile est, *Arcam* tantis aggravatam ponderibus non in extima aquarum superficie præcisè fluctuâsse, sed aliquo usque summersam fuisse. Si itaque *Arca* ex pondere aggravata quindecim cubitis submersa fuit; utique jam altissimi montis verticem tetigisse videtur; Si verò ultra quindecim cubitos ad 16. 18. 20. ut nonnulli volunt, submersam dicamus, jam haud dubiè illa in nonnullorum montium vertices, ventorum

impetu,

impetu, & aquarum turbinibus agitata, non ſine diſſolutionis periculo illidere poterat; Quod periculum ut evitaret, *Hugo Victorinus* perperam duas ſolummodo manſiones in *Arca* ponit aquis immerſas: *primò* Sentinam, quam ſtercorariam vocat, quatuor cubitorum altam, *deindè* Apothecæ manſionem, quam cibariam vocat, quinque cubitorum altam, quæ cum novem cubitorum altitudinem præbeant, novem tantùm cubitos aquis ſubmerſam eſſe dicit; atque hoc pacto *Arcam* ab illiſione montium liberam fuiſſe putat. *Lyranus* tredecim cubitis ſubmerſam cenſet, id eſt, ab altiſſimi montis vertice non niſi duobus cubitis diſſitam. Deliraſſe præterea videtur *Lyranus*, cum dicit, *Arcam* quocunque tandem motam, ſemper ſuper altiſſimorum montium catenas, id eſt per aquas, quæ quindecim tantùm cubitis vertices eorum excederet, fluctuaſſe; Et uti hoc rectæ rationis dictamini repugnat, ita quoque facilè eliditur. Quaſi verò omnes altiſſimi Telluris montes, cujuſmodi ille montem *Ararat* eſſe putat, non niſi quindecim cubitis infra aquam demerſi fuerint, cum unus tantùm in toto Orbe præ omnibus altiſſimus extiterit, ſupra quem aqua quindecim cubitis, juxta *Sacræ Geneſis Textum* elata cenſeri debeat, cujuſmodi montem *Ararat* non fuiſſe complures multò *Ararat* altiores, uti ſunt *Caucaſus*, *Athon*, *Taurus*, & cæteri, quos in *Præcedentibus* adduximus, ſat teſtantur. Non igitur per catenas montium, aut ut ipſe putat, ſupra altiſſimos vertices montium *Arcam* hæſiſſe, ſed hinc indè ſupra camporum planities, ſupra vallium profunditates, & ſupra collium montiumque juga & vertices, tam excelſos quam humiles, prout à fluctibus agitabatur, nunc in hanc, nunc in illam partem motam incitatamque fuiſſe, ita ut nonnunquam quindecim cubitis, modo centum, aliquandò mille, aut etiam decem millibus paſſuum à loco, cui incumbebat, diſtiterit. Quid igitur *Lyrano* in mentem venerit, quod *Arcam* ſemper ſupra altiſſimorum montium vertices rectà promotam voluerit, non capio; forſan timuerit, ne fortè in crepidine montis alicubi hærens peracto *Diluvio* unâ cum omnibus in ea contentis everteretur. Verùm an non idem & in omnibus montium verticibus periculum occurrere poterat? quomodò enim *Arca* 300 cubitorum longa ſupra apicem montis conſiſtere poſſit ſine everſionis periculo, nemo concipit; Sed de hoc dubio *in ſequentibus* fuſiùs. Debebat *Lyranus* curam DEO relinquere, qui uti *Arcam* duxit, quo voluit, ita quoque eandem quieſcere fecit, ubi voluit. Idem & alium errorem priore non minorem commiſit, dum aquarum decrementum omni quatriduo uno cubito decrevſſe opinatus eſt; ſane perquam imperitè; ſi enim motûs accelerationis notitiam habuiſſet, tale quid comminiſci auſus non fuiſſet; ſequeretur enim ingens indè abſurdum, id eſt, 150. dierum ſpatio uſque ad finem *Diluvii* aquam tantùm $37\frac{2}{4}$ cubitis diminutam fuiſſe; ut ex regula proportionum conſtat: ſi enim quatuor dies dant unum cubitum, 150 dies quid dabunt? operatione peractâ prodeunt $37\frac{2}{4}$ cubiti. Cum verò nos *in ſequentibus* oſtendamus, ultimum terminum alitudinis *Diluvii* 40000. cubitorum fuiſſe, ſequitur neceſſariò, ſingulis diebus non unum cubitum ſed 266 +100 cubitis aquas decreſcere debuiſſe. Accedit, quod non æquali proportione aqua decreverit, ſed ſecundum proportionem motus accelerationis, de qua fuſiſſimè *Lib.* 1. *Mundi Subterranei, Tractatu de Arte Coſmocentrica*, quam conſule, egimus.

Hugonis Victorini de ſubmerſa Arcæ intra aquas opinio.

Lyrani opinio.

Lyrani ſententia abſona.

Decrementum aquæ decrevit juxta porportionem motus accelerationis.

Sed jam argumentum, quod aſſumpſeramus proſequamur, id eſt, quomodò tam immenſa aquarum copia ſupra omnes montium vertices elevari potuerit; & quanta iſtiuſmodi altitudo eſſe debuerit, quantus aquarum glo-

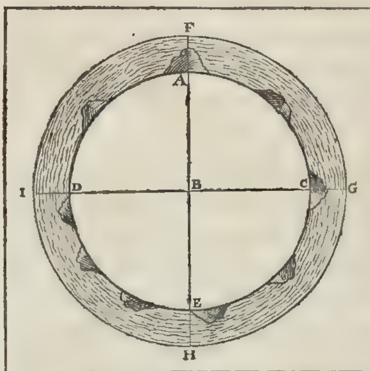
globus geometrico ratiocinio demonstremus.

Suppono itaque primò, juxta meliorum *Mathematicorum* calculum, ambitum globi Terraquei, in circumferentia sua

continere ——— ——— ———	milliaria	Germanica	5400
		Italica	21600
Diametrum ejus esse ——— ———	milliaria	Germanica	1720
		Italica	6880
Semidiametrum ——— ———	milliaria	Germanica	860
		Italica	3440
Convexam Globi Terraquei superficiem in milliaribus quadratis esse	milliaria	Germanica	9288000
		Italica	148608000
Soliditatem verò ejus in Cubicis milliaribus esse ———	milliar.	Germanica	2501560000
		Italica	170403840000

Hæc in cubitos resoluta, quorum 2000 unum milliare Italicum conficiunt, dabunt soliditatem in cubitis cubicis qui sunt cubiti cubici 240807680000000.

At hæc est Globi Terraquei, à centro Terræ usque ad ejus superficiem semidiameter continuatus.

His positis, sit globus Terraqueus A. C. D. E. deindè annulus F A. I D. E H. & C G. sit annulus seu spatium ambiens globum Terræ, sive aquarum cumulus, qui in *Diluvio* supra omnem Terræ superficiem, montiumque altissimorum vertices 15. Cubitis sublimiùs fuit elevatus. Quæritur, *quantus fuerit aquarum istius annuli cumulus in milliaribus Germanicis?* Sit A B. semidiameter globi Terraquei, quam *paulò antè* determinavimus esse 860 seu 3440 Italicorum milliarium, sive cubitorum 688000. Sit deindè A E. spatium aërium, quo aquæ *Diluvii*, ultra omnium montium vertices exaltatæ dicuntur. Sit prætereà A. mons omnium, quæ sub cœlo reperiuntur, maximus, videlicet 10 milliarum Germanicorum, & 15 Cubitorum, quamvis vix in universa terræ superficie, majorem reperiri putem. Hisce ita positis jam aquarum *Diluvii* ultra Terræ superficiem exaltatarum quantitatem, in cubicis milliaribus Germanicis demonstremus.

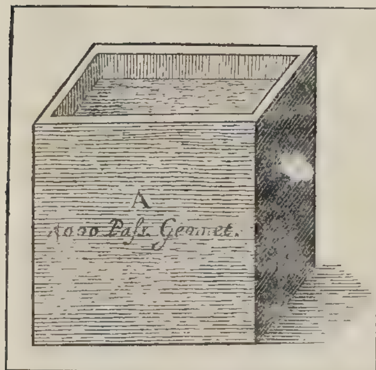
Cum itaque ambitus Orbis Terræ juxta meliorum *Astronomorum* calculum sit 5400 milliarium Germanicorum, in quantum scilicet uni gradui cœlesti, 15 dicta milliaria correspondent. Semidiameter verò sit 860 milliarium Germ. à Terræ centro usque ad superficiem ejus, restantque spacium aquæ *Diluvii* 10 milliaribus Germanicis ultra omnium montium vertices exaltatæ: Si semidiametro terræ 860 junxeris 10 milliaria & 15 cubitos; erit à centro Terræ usque ad supremam convexitatem aquarum *Diluvii* 870 milliarium Astronomicorum & 15 cubitorum, in altum ad 10 milliaria exaltatarum semidiameter B A F. congregata ex semediametro Terræ, & aquarum superficiem terræ excedentium altitudine; hujus verò ambitum habebis in millia-

milliaribus Germanicis, ſi fiat ut 7. ad 22. ita 1740. ad aliud; id eſt ſi integram diametrum 1740. per 22. multiplicaveris, prodibunt 38280; hæc per 7 diviſa dant 5468 milliaria Germanica, eſt qui ambitus ſphæræ aqueæ FIHG. Cujus convexam ſuperficiem habebis, ſi circumferentiam FIHG jam inventam id eſt, 5468 in diametrum 1740. FBH duxeris, prodibunt enim 9514320, totius ſphæræ convexitas; Iterum ſi tertiam partem convexitatis ſphæræ, quæ eſt 3171440. in ſemidiametrum BAF, id eſt, in 870 duxeris, prodibunt 2759152800 ſoliditas totius ſphæræ FIHG. in milliaribus Germanicis.

Ut itaque jam annulum aquarum FA. ID. EH. CG. id eſt, aquarum *Diluvii* ex terræ ſuperficie ſuper omnes montium vertices quindecim cubitis elevatarum quantitatem in Germanicis cubicis milliaribus habeas, ſubtrahe ADEC. ſphæræ ſoliditatem à ſphæra majori FIHG. & habebis quæſitum, juxta paradigma ſubjunctum.

FIHG.	8277458400.	Soliditas Sphæræ majoris in milliar. German. cubicis, à quâ ſubtracta
ADEC.	2662560000.	Sphæræ minoris globi terreni ſoliditas in mill. Germ.
A.	5614898400.	Manet aquarum in *Diluvio* ſupra terram elevatarum quantitas in milliar. Germanicis cubicis, uti calculus A. monſtrat.

Me explico: Si fieret cubus unius milliaris Germanici, cujus latus 4000

paſſus contineret, uti eſt cubus A. & ille repleretur aquâ; Dico in toto illo annulari ſpacio FH. ID. EH. CG. quod aquarum *Diluvii* à ſuperficie terræ, ſuper omnes montium vertices elevatarum, aqueam circa Orbem Terræ aream exhibet) continere milliaria cubica aquea, uti *paulò antè* expoſitum fuit, cujuſmodi A. cubus milliaris Germanici unus eſt) 5614898400. cubos aqueos.

Ex hiſce deducitur, nulla vi naturalis potentiæ, tam inconceptibilem aquarum copiam, ſed ſola omnipotentis DEI manu, congeſtam fuiſſe. Si enim hunc aquarum cumulum ad calculum revocemus, certum eſt, ipſam vel totius Oceani, Mariumque quantitatem in aquis ſuperare, quod facilè hoc loco demonſtrare poſſem, ſi id aut neceſſe foret, aut ex dictis veritas Lectori, unum cum altero exactiùs c[illegible]nti, non conſtaret.

[illegible]udo tandem, tantam fuiſſe *Diluvii* ſuper omnium montium vertices exundantis magnitudinem, ut ſpatium illud, quod annulus ille aqueus occupat, non niſi ſupernaturali, & omnipotentis DEI, cui nil ἀδύνατον, virtute, miraculoſa quadam aquarum multiplicatione impleri potuerit.

CAPUT VI.

Utrum apud Veteres Scriptores Gentiles, aliqua hujus Diluvii, *&* Arcæ Noëticæ *notitia habeatur.*

Censentur ii, qui nil apud Antiquos de *Arca Noë* reperiri audacius asserunt.

VIdeo hoc argumentum ſat controverſum apud multos. Ut itaque lis, & diſcordia Scriptorum concordetur, nonnihil fuſiùs eam exponendam cenſui. Mirari autem ſatis non poſſum, eſſe quorundam tantam in antiquitatum notitiâ ignorantiam, ut quod ipſi vel non legerunt, aut in evolvendis Veterum monumentis non reperêre, falſum omninò, & fictitium aſſerere non vereantur. Inter hos nonnulli fuerunt, qui de *Diluvio Noëmico*, aut de *Arca*, nihil in toto antiquitatis penu reperiri audaciùs aſſeverant; tales ut vel ipſa ex tota antiquitate deprompta eruditione convincantur; primò de *Diluvii*, deinde de *Arcæ* apud veteres, veſtigiis, rem DEO dante ita decidemus, ut impoſterum nulli ampliùs dubium eſse poſſit.

Beroſus.

Noëtici itaque *Diluvii* apud complures veterum Ethnicorum, memoriam reperiri adeò firmatum eſt, ut ſine contumacia negari non poſſit. *Beroſus* primò, apud *Joſephum*, ſic ſcribit: *Fertur*, Beroſo teſte, *navigii hujus pars in* Armenia *apud Montem* Gordæorum *ſupereſſe, & quoſdam bitumen indè abraſum ſecum deportare, quo vice amuleti, ejus loci homines uti ſolent. Melon* etiam apud *Euſebium* adverſus Hebræos, hujus mentionem facit:

Melon.

κατὰ τὸν Κατακλυσμὸν ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἀπελθεῖν τὸν περιλειφθέντα ἄνθρωπον μετὰ τῶν υἱῶν ἐκ τῶν ἰδίων ἐξελαυνόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, διανύσαντά τε τὴν μεταξὺ χώραν ἐλθεῖν εἰς τὴν ὀρεινὴν τῆς Συρίας τὴν ἔρημον. Id eſt, *Virum quendam, qui cum filiis ſuis* Diluvium *effugerat, ab Indigenis* Armeniâ *pulſum, atque ædibus, poſſeſſionibuſque ſuis ejectum, intermediam Regionem, ideſt*, Meſopotamiam *tranſgreſſum, in deſertos* Syriæ *montes ſeceſſiſſe*. Ubi expreſſè *Noë* cum filiis ſuis exprimi, quis non videt? etſi more Ethnicis ſolito, rebus Sacræ Scripturæ non congruis, intermiſtis. Aliquanto luculentiùs Hiſtoriam ſacram exprimit *Abydenus*, pervetus Scriptor apud *Euſebium*, etſi uti aſſolent, variâ fabularum miſcellâ contaminatam; Syſithrus, (ita enim vocat *Noëmum*) *principatum deindè accepit, cui* Saturnus *magnam aquarum vim futuram ſignificavit; Quare ſe ſervare cupiens, ad* Armeniam *navigio confugiebat*: Καὶ Σείσιδρος ᾧ δὴ Κρόνος προσημαίνει μὲν ἔσεσθαι πλῆθος ὄμβρων, Δεσίου πέμπτῃ ἐπὶ δέκα κελεύει δὲ πᾶν, ὅτι γραμμάτων ἦν ἐχόμενον ἐν Ἡλίου πόλει τῇ ἐν Συππαρίων ἀποκρύψε, &c. Siſydrus *in Regno ſucceſſit, cui cum* Saturnus *imbrium vim maximam decimo quinto menſis Deſii fore prædixiſſet, & quicquid literis comprehenſum erat apud* Heliopolim Sypypariorum *occultari, & is* DEI *mandatis obſecutus, continuò navigationem* Armeniam *verſus inſtituit, in qua continuo Divinæ prædictionis eventu occupatur; Tertia autem die, poſtquàm aquæ ceſſaſſent, aves emiſit, ut per eas ſciret, ubi terra eſſet, quæ cum omnia pelagi facie tegerentur, ad* Siſithrum *reverſæ ſunt; poſt aliquot dies ſimiliter factum fuit; Tertiò emiſſæ, reverſæ ad eum venerunt, pedibus limi ſordibus infectis: Tunc* Dii *ab hominibus rapuerunt* Siſythron. *Navis autem adhuc invenitur in* Armenia, *cujus ligna remedium hominibus adverſus multos morbos mirabiliter conferunt.* τὸ δὲ πλοῖον ἐν Ἀρμενίῃ περίαπτα ξύλων ἀλεξιφάρμακα τοῖσιν ἐπιχωρίοισι παρείχετο. Quid hîc per Siſydron aliud, quàm *Noê* intelligitur,

Abydenus apud Euſeb.

quem

quem à motu navis in aquis, *Phœnicum* linguâ vocitatum fuiſſe reperio, & etymon nominis haud obſcurè oſtendit, reliqua Sacræ Hiſtoriæ *Moſis* partim congrua, partim incongrua ſunt.

Nicolaus Damaſcenus. Quin etiam Nicolaus Damaſcenus lib. 96. de Diluvio refert his verbis. *Eſt*, inquit, *ſuper Regionem Miniarum ingens mons in* Armenia, *nomine* Baris, *in quo multos profugos* Diluvii *tempore ſervatos ferunt, & quendam* Arcâ *vectum in montis hujus vertice hæſiſſe, ac reliquias lignorum ejus longo tempore durâſſe, qui forſan is fuit, de quo etiam Legiſlator Judæorum* Moſes *ſcribit.* Hæc *Damaſcenus.* *Cyrillus Alexandrinus.* Cyrillus Alexandrinus lib. 1. contra Julianum, ad idem probandum, teſtimonium adfert *Alexandri polyhiſtoris, Ipſe* Plato, inquit, *obſcuram ejus* Diluvii *ſignificationem dat, cum in* Timæo, *Sacerdotem quendam Ægyptium inducit ex ſacris* Ægyptiorum *libris referentem* Siloni, *ante particularia* Diluvia *Græcis nota & celebrata, fuiſſe antiquitus maximam quandam aquarum inundationem, terræque vaſtitatem, quod quidem aliud non fuiſſe videtur, quàm* Noëmicum Diluvium. *Plutarchus.* Item Plutarchus in libro de ſolertia animalium, tradit *proditum eſſe ab iis, qui de* Deucalionis Diluvio *ſcripſerunt Columbam miſſam ex* Arca *à* Deucalione *cum egreſſa eſſet, tempeſtatis; cum iterum avolans non revertiſſet, ſerenitatis fuiſſe indicium;* quod quidem non niſi ex *Noëtico Diluvio* deſumptum fuit. Quæ ut *paulò* clariùs exponantur,

Duplex Diluvium apud Antiquos celebratum. Notandum eſt, duo à veteribus memorari *Diluvia*, utrumque in *Græcia*; unum in *Attica Ogygium*, alterum in *Theſſalia Deucalionis.* De *Ogygio* primo dicam. Contigit hoc *Ogygis* Regis *Atticæ* tempore, regnantibuſque apud *Argivos Inacho & Phoronæo*, de quibus, ſi placet, lege *OEdipi primum Tomum*, ubi de hiſce fusè diſceptatum eſt; quo univerſa illa Regio ita aquis ſubmerſa, atque adeò vaſtata fuit, ut eam per 200. annos ferè incultam, inhabitatamque reliquerit; referunt autem *Hellenicus*, & *Philochorus*, *Annalium Athenienſium Scriptores* apud *Euſebium de præparat: Euangelica*, hoc *Diluvium* contigiſſe mille & viginti annis ante primam Olympiadem; cui non diſſentiunt *Caſtor* & *Thallus Syriacæ hiſtoriæ Scriptores*; & *Diodorus Siculus*, qui Orbis hiſtoriam *in Bibliothecas* contulit, nec diverſæ ſententiæ fuiſſe putandus eſt Oroſius, qui *Ogygium Diluvium* 1040. annis ante *Romam* conditam contigiſſe tradit: Roma, inquit, *ſiquidem condita fuit*, 24 *annis ante primam Olympiadem, qui annus proximè incidit in annum octavum Regis* Judæ, *id eſt*, 283. *annis poſt inceptam* Templi Salomonis *ædificationem, uti ex* Libro 3. & 4. Regum *patet. Fuit autem prima Olympias*, 763. *annis poſt egreſſum filiorum* Iſraël *ex* Ægypto; *ſiquidem ab eo egreſſu uſque ad ædificationem Templi* Salomonis lib. 3. Reg. c. 6. *numerantur anni* 480. *Ex hiſce concluditur*, Diluvium *præceſſiſſe egreſſum* Iſraëlitarum *ex* Ægypto, *annis* 263, & *incidiſſe in annum ætatis* Jacob *Patriarchæ circiter nonageſimum*; ex hoc computu Oroſiano non exiguus error naſcitur, dum dicit *Romam* conditam ante 1. Olympiadem, 24 annis, cum tamen communis ſententia teneat 7. Olymp. conditum fuiſſe; *hunc præceſſit* Diluvium Noëticum *annis ferè* 540. Sed hæc de *Ogygio Diluvio* ſufficiant. *Ogygium Diluvium quo anno mundi acciderit.*

Diluvium Deucalionis. Sequitur modò *Diluvium Deucalionis*, quo nil apud *Veteres Poëtas* & *Hiſtoricos* celebrius eſt, quod & ſub *Atticæ* Rege contigiſſe traditur. *Euſebius* ait, *Cecropem* 400 fermè annis Trojanum bellum anteceſſiſſe, & medio illo tempore inter *Cecropem*, & bellum Trojanum contigiſſe *Diluvium Deucalionis. Varro* apud *S. Auguſtinum de civit: Diluvium Deucalionis* ſub Rege *Cranao*, qui *Cecropi* proximè ſucceſſit; *Juſtinus* autem Hiſtoricus hoc *Diluvium* accidiſſe tradit ſub Rege *Amphictyone*, qui tertius à *Cecrope* regnavit; cui conſentit Oroſius: *Anno*, inquit *octingenteſimo decimo ante* Romam *Conditam*, Amphictyon Athenis *tertius à* Cecrope *regnavit*,

gnavit, cujus temporibus aquarum illuvies majorem partem populorum Thessaliæ *absumpsit, paucis per refugia montium servatis, maximè in* Monte Parnaso, *in cujus circuitu tunc* Deucalion *Regno potiebatur, qui ad se ratibus confugientes, susceptos per gemina* Parnassi *juga fovit aluitque, à quo propterea genus humanum reparatum ferunt.* sic *Orosius.* contigit autem *Eusebio*, jam citato teste, *Deucalionis Diluvium* post *Ogygianum*, videlicet 230 annis posterius circa annum ætatis *Mosis*, quinquagesimum, vel ut alii, sexagesimum, aut septuagesimum, post *Noëticum Diluvium* 770 annis. Plagas verò *Ægypti* contigisse ait, ante *Romam* conditam 805 annis; *Deucalionis* verò *Diluvium* 810. Hisce jam descriptis, ad alia arcanioris notitiæ monumenta progrediamur.

Diluvium Deucalionis quo Mundi anno acciderit.

Utrum apud veteres notitia sit de *Arca Noë.*

Veterum Scriptorum gentilium testimoniis de *Diluvii*, *Arcæque Noëmicæ* notitiâ, jam adductis, addam quædam veterum Numismata, ex quibus quàm luculentissimè dictorum veritas & certitudo demonstrabitur. Tria maximè Numismata *paulo infra* allegandus recenset *Noëmicæ Navis* ectypo signata; primum tenet Musæum Magni Ducis *Hetruriæ*; alterum Cardinalis *Ottobonus*; Tertium, quod inter rariora sua servat Excell^mus^ Princeps *Augustinus Ghisius*; Quorum omnium luculentissimæ interpretationis, in *Opusculo* reconditioris doctrinæ argumentis confertissimo (quod *Dissertatio de Nummo Apaniensi, Deucalionæi Diluvii typum* exhibente inscribitur) specimen præbuit, non minus nobilitate quàm ingenio, morumque splendore illustrissimus, *Octavius Falconerius*; ubi sanè, quæ de hujusmodi Numismatum expositione attulit, ita ingenio meo, & antehac conceptæ de vera hujusmodi numismatis significatione congruunt, ut unus alteri mentem suam ex æquo communicasse videatur, ut proindè Numismata hoc loco, ad nostri instituti argumentum liquidius confirmandum, apponenda censuerim.

Hæc Numismatum schemata, *Arcam Deucalionæam* sub figurâ *Arcæ Noëmicæ* olim adumbratam fuisse, luculenter demonstrant. Primum Numisma exhibet *Philippi Cæsaris Augusti* ectypon sub hac descriptione: ΑΥΤ. Κ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟC. ΑΥΓ. *id est*, αὐτοκράτωρ ΚΑΙCΑΡ ΙΟΥΛΙΟC ΦΙΛΙΠΠΟC ΑΥΓ. *Imperator Cæsar Julius Philippus Augustus*. In secunda facie manifestè comparent *Noëticæ navis*, quam, quisquis tandem hujus schematis author fuit, cum *Deucalionis Arca*, quâ *Atticæ Diluvium* effugit, confudit. Vides ibidem intra *Arcam Deucalionem* cum *Pyrrha*, vel quod idem est, *Noë* cum uxore sua, quam alii *Rheam*, quidam *Noriam* dictam fuisse autumant; vides & supra *Arcam* columbas binas, & unam cum ramo, quem unguibus tenet, tecto *Arcæ* insidentem, cum inscri-

inſcriptione : ΕΠ Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Β. ΑΡΧΙ. ΑΠΑΜΕΩΝ ; id eſt, *M. Aurel. Alexandro II. Pontifice Apamenſium.*

Alterum Numiſma eſt *Julii Sept. Severi Pertinacis*; uti Inſcriptio primæ faciei, & cum ejuſdem effigie luculenter docet : ΑΥΤ. Κ. Λ. ΣΕΠΤ. ΣΕΟΥΕΡΟΣ ΠΕΡΤΙ. id eſt, *Imperator Cæſar, Lucius Septimius Severus Pertinax.* Altera facies, paucis exceptis, ferè prorſus cum præcedenti Numiſmate in omnibus convenit, exceptâ inſcriptione, quæ plurimùm differt; ut unum cum altero comparanti patebit. Viden' *Arcæ* figuram, *Deucalionem* cum *Pyrrha* uxore continentem ; viden' columbas à *Deucalione Noëmorpho* extra *Arcam* dimiſſas, quarum prior volando redux cum ramo olivæ unguibus inſerto : Inſcriptio ſic ſe habet: ΕΠΙ ΑΓΩΝΟΘΕΤΟΥ. ΑΡΤΕ. ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΠΑΜΕΩΝ; id eſt, *ſub Agonotheta Artemidos Apamenſium.* Putat hîc doctiſſimus *Falconerius* per vocem ΑΡΤΕ, numerum ſignificari iſtius anni, quo Nummus iſte juxta *Faſtos Apamenſium* cuſus eſt: Ego verò exiſtimo, per vocem ΑΡΤΕ denotari *Artemidem*, id eſt *Dianam*, in cujus honorem apud *Apameenſes* inſtituebantur *Agones*, *Pauſaniâ* teſte, qui in *Eliacis ſuis Dianæ* menſe *Elaphobodeon* θηλεῖα gymnaſmata inſtituta refert, idque multis aliis argumentis comprobare poſſem, ſi inſtituti mei ratio poſtularet. Quarè jam ad propoſitum nobis thema continuandum progrediamur.

Meritò quis hoc loco mirari poſſet, quid *Cæſaribus*, quid *Apamenſibus* cum *Arca Deucalionis*, aut *Noë* commercii eſſe poſſit. Quod ut pateat, paulò altiùs ordiri viſum fuit. Inter complures hujus nominis *Apameas* urbes, duas potiſſimum celebres fuiſſe *Meſopotamiæ*, & *Syriæ*, quæ & colonia olim *Romanorum* fuit; quamvis alii *Bithyniæ Apameam Romanorum* coloniam fuiſſe velint. Prima olim dicta Μεσένη, eò quod inter duo flumina *Tigrim* & *Euphratem* media fuerit; ita Strabo apud Stephanum : Ἀπομαία πόλις, ἡ ἐν τῇ Μεσηνῶν γῇ τῷ Τίγριδι περιεχομένη, Apamea *Urbs eſt quæ* Miſene, Tigride *circumdatur.* Altera *Syriæ*, civitas Ἀπομεία Συρείας πόλις ἀπὸ Ἀπάμης τῆς Σελεύκου μητρός. De cujus conditione, varia apud Authores lis eſt, quam vide apud ſuprà laudatum *Falconerium.* Quicquid ſit, & *Meſopotamiam*, & *Syriam*, *Bithyniamque*, *Romanorum* Imperio ſubjectam fuiſſe, fuſè docent *Antiquitatum Rom. Scriptores.* Notandum itaque eſt, hoſce nummos vel in *Syria*, vel *Meſopotamia* à ſubditis in gratiam Cæſarum cuſos fuiſſe. Quoniam verò dictus in Regionibus nihil erat *Diluvio Noëmico* celebrius, nil in populari ſermone frequentius, utpote in quibus *Noë* natus, enutrituſque fuerat, *Arcam* conſtruxerat, humanum genus ſervârat, facilè contingere potuit, ut ob tam admirandos in *Diluvio* rerum eventus, per manus longa ſeculorum ſerie poſteris traditas, quicquid de *Noëmo* admiratione dignum audierant, id *Deucalioni* in Græco, aut *Ogygio* Cataclyſmo fabularum Architecti attribuerint; ut proindè plerique melioris notæ Scriptores *Deucalionem*, non alium quàm *Noëmum* indigitatum fuiſſe exiſtiment ; nec deſunt ad id probandum authoritates. *Primò* enim *Deucalionem Japheti* filium fuiſſe, Apollonius lib. 3. aſſerit :

Multæ urbes ſub *Apameæ* nomine inſignitæ.

Fama celebris apud poſteros *Syros* & *Meſopotamiæ* populos de geſtis ſtupendis *Noë*, impulit indigenas ad cudendos hujuſmodi nummos.

ἔνθα Προμηθεὺς
Ἰαπετιονίτης ἀγαθὸν τέκε Δευκαλίωνα.

His namque Prometheus *filius* Japeti *clarum edit* Deucalionem.

Secundò. Beroſus Noëmum Scytham fuiſſe ait ; Lucianus verò etiam *Deucalionem* l. de Dea Syria refert : οἱ μὲν ὦν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σκυθέα, τὸ ἱερὸν εἵσασθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα ἐπὶ τοῦ, τὸ πολλὸν ὕδωρ ἐγένετο. *Mul-*

2. *Noë* cum *Deucaleon* idem refertur.

ti ſanè Scytham Deucalionem, *Sacellum hoc erexiſſe inquiunt, eum ipſummet* Deucalionem, *cujus tempore fuit inundatio*. Quæ additæ ſunt ad vitandas hujus nominis æquivocationes; fuerunt enim multi *Deucaliones*, quorum origines vide apud *Comitem Natalem*.

3. Sub *Noë* & *Deucalione* magna hominum perverſitas. *Tertiò*. Fuiſſe, *Noë* tempore, ingentem hominum perverſiſſimorum multitudinem *Sacræ Literæ* teſtantur. *Andro Tejus* pervetus ſcriptor, magnam ſceleratorum hominum frequentiam *Deucalionis* tempore, cum frequentes eſſent ubique homines. Eſt enim iſta conſuetudo, ut cum difficiliùs in magna hominum multitudine vivatur, difficultas victus, & aſtutiores & pejores homines efficiat. Nam fames neque Deorum religionem, neque majeſtatem legum, neque authoritatem Principum veretur; quarè omnia ſcelerum genera per annonæ difficultatem oriuntur. Hinc naſcitur, uti *Tejon* refert, Deorum indignatio & acerbitas bellorum, quam ſequitur *Jovis* ira & furor ad exterminandam hominum perverſitatem, per furias *Jovis* ſolio aſſiſtentes expreſſus. Eſt enim eadem civitatum, quæ corporum etiam ſingulorum hominum natura; ut cum multis malis hominibus tanquam noxiis humoribus repletæ fuerint, ita ſtatuente providentia per ingentes calamitates famis, peſtis, belli expurgantur; cum nihil humanum in ſummo vertice diu conſiſtere poſſit, & proxima ſemper ſit peccatorum eximiæ magnitudini Divina ultio.

4. *Noë* juſtus & perfectus. Idem *Deucalion*. *Quartò*. *Noë* vir juſtus & perfectus in ſua generatione fuit. Ovid. l. 1. idem de *Deucalione* canit:

—— *Non illo melior nec amantior æqui*
Vir fuit, aut illâ (Pyrrha uxore ejus) *reverentior ulla Deorum.*

5. *Noë* primus regnavit. Idem *Deucalion*. *Quintò*. Apollonius de *Deucalione*: πρῶτος ἢ ὃ ἀνθρώπων ἐβασίλευσε, *primus mortalium regnavit*, quod idem tanquam humani generis inſtauratori *Noëmo* poſt *Diluvium* ſcitè adaptari poteſt.

Sexto. *Noë* DEI juſſu inſtructus rerum omnium ad vitam tum hominum, tum animalium ſuſtentandam neceſſariarum copiam, intra *Arcam* comportavit, 6.
idem de *Deucalionis Arca* recitat, quam & κίβωτον vocat *Lucianus in Timone*. *Andro Tejus* verò *Arcam* hanc λάρνακα appellat, undè *Parnaſſus mons*, quod illuc ſcapha illa primò appulerit, *Larnaſſus* anteà dictus, deindè mutatâ primâ literâ, *Parnaſſus* ſit appellatus.

Septimo. *Noë*, decreſcente jam aquarum illuvie, columbam primò ad explorandum aquarum decrementum emiſit, 7. Columbæ emiſſio.
quæ cùm non reperiret, ubi requieſceret pes ejus, reverſa eſt ad eum in *Arcam*, & poſteà aliam emiſit, quæ ſub veſperum ad eum reverſa fuit cum viridi olivæ ramo, quem ferebat. Hæc omnia *Deucalioni* adſcribit Plutarchus in Libello de Induſtria animalium ſuprâ citato: Plutarchus.
οἱ μὲν μυθόλογοι τῷ Δευκαλίωνι φασὶ περιστερὰν ἐκ τῆς λάρνακος ἀφιεμένην δήλωμα γενέσθαι χειμῶνος μὲν εἴσω πάλιν ἐνδυομένην, εὐδίας δ' ἀποπτᾶσαν. *Sanè qui fabulas narrant, ii columbam ajunt ex* Arca *emiſſam* Deucalioni *certum indicium detuliſſe tempeſtatis, cum rurſus ingrederetur; ſerenitati verò, cum avolâſſet*. Quis hìc *Deucalionem* cum *Noë* paſſim confundi, non videt? ita ſanè, ut vel ipſum *Noë* nomen in *Philippi* nummo *Arcæ* lateri inſcriptum conſpiciatur, niſi forſan, uti *Falconerius* conjicit, illæ ultimæ tres literæ, inverſo ordine notent NOEMAPA, id eſt, APAMEΩN. Sed cur reliquæ inſcriptionis literæ, non inverſo, ſed recto ordine expreſſæ ſpectentur? Cur prima litera N. non pariter inverſa N. cernitur? nihil igitur dubito, quin per hanc vocem NΩE, cujus nomine in ore hominum nihil in *Syria*, & *Meſopotamia*, quemadmodum in *præcedentibus* docuimus, erat frequentius, ubique à primævis iſtorum locorum hominibus ad poſteros traducto, nativo nomine indigitaverint.

Octavo.

8. *Lucianus.* *Octavo.* Lucianus, si quis alius fabulosum *Deucalionis* Cataclysmum ad *Noëmi* exemplum expressit, Syntagmate de Dea Syria:

Δευκαλίων δὲ μοῦνος ἀνθρώπων ἐλίπετο εἰς γενεὴν δευτέρην, εὐβουλίης δὲ, καὶ τοῦ εὐσεβέος εἵνεκα, ἡ δὲ τῇ σωτηρίᾳ ἥδε ἐγένετο. λάρνακα μεγάλην, τὴν αὐτὸς ἔχε, ἐς ταύτην ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἑωυτοῦ ἐσέβη, ἐσβαίνοντι δέ οἱ ἀπίκοντο σύες καὶ ἵπποι, καὶ λεόντων γένεα, καὶ ὄφιες, καὶ ἄλλα, ὅκοσα ἐν γῇ νέμονται πάντα ἐς ζεύγεα, ὅδε πάντα ἐδέκετο, καί μιν οὐκ ἐσίνοντο ἀλλά σφισι μεγάλη διόθεν φιλίη ἐγένετο, καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντες ἔπλευσαν, ἔστε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε.

Id est, Deucalion *autem solus hominum relictus est, in secundam generationem, prudentiæ & pietatis causâ, servatus autem est hoc pacto. Magnam quandam* Arcam, *quam ipse habebat, liberis & uxore in eam impositis conscendit; Ingredientem secuti sunt Porci, Equi, Leones varii generis, & alia quæcunque pascuntur in terra, bina cuncta, quæ omnia excepit, nec ipsum lædebant, sed magna inter eos divinitùs erat concordia, undque in* Arca *omnes navigarunt, quamdiù aqua superfuit.* Quis hîc non videt, hæc omnia ex *Sacris Geneseos libris* de *Arca Noë* deprompta fuisse? *Noë* siquidem ingruente *Diluvio*, atque *Arcæ* à DEO inclusus, solus ex hominibus cum suis relictus fuit, in renascentis Mundi instaurationem, eò quod ipse solus ob fidem, & pietatem invenerit gratiam in conspectu Domini; qui & præcepit ei, ut *Arcam* hanc magnam, in qua ad in ea semen tam hominum, quàm animalium conservandum construeret; liberis & uxoribus illi unà impositis; juxta illud: *Ingredere tu, & filii tui, & uxores filiorum tuorum, & ex omnibus animantibus, quæ vivunt super terram, bina ad te venient, ut serveris tu, & filii, & uxores filiorum tuorum, unà cum animantibus.* Ut proindè nulli ampliùs dubium esse debeat, quæ de *Noëmo SacraScriptura* dicit, ea *Deucalioni* esse afficta: Quin & Plato expressis verbis ait: Τοῦτον Ἕλληνες μὲν Δευκαλίωνα, Χαλδαῖοι δὲ Νῶε ἐπονομάζουσι, ἐφ' οὗ τὸν μέγαν κατακλυσμὸν συνέβη γενέσθαι. *Quem* Græci Deucalionem, *illum* Chaldæi Noë *nominant, cujus ætate ingens illud* Diluvium *accidit;* cui subscribit Theophilus Antiochenus in Libris ad Autolycon, Νῶε καταγγέλλων τοῖς ἀνθρώποις μέλλειν κατακλυσμὸν ἔσεσθαι; καλεῖ ὑμᾶς ὁ Θεὸς εἰς μετάνοιαν, διότι οἰκείως Δευκαλίων ἐκλήθη. Noë *mortalibus* Diluvium *prædixit, hortans: Venite,* DEUS *nos ad pœnitentiam vocat; indè propriè* ἀπὸ τοῦ καλεῖν, id est, *à vocando* Deucalion *dictus fuit.* Sed hæc jam de Numismatis expositione sufficiant. Restat modò, ut quid binæ illæ figuræ *Arcam* in Numismatis præcedentes significent, pro modulo nostro exponamus. *Falconerius* hanc *Deucalionem*, & *Pyrrham* uxorem ejus coniicit, qui ex *Themidis* Oraculo magni parentis post tergum ossa vectant. Verùm ut hæc fabula penitiùs elucescat, eam hîc ad meliorem Numismatum propositorum comprehensionem, exponamus.

Theophilus Antiochenus.

Deucalion à καλεῖν dictus.

Omnia signa, quibus Noë describitur, docti Deucalioni adscribunt.

Itaque *Mythologus* fabulam refert hoc pacto: *Deucalion* cum jam post columbam emissam, neque amplius redeuntem comperisset, siccum jam alicubi esse Terræ solum, idque non longè abesse, eò cum scapha trajecit, quò cum *Pyrrha* egressus *Themidis* Oraculum quæ tunc responsa dabat, adiit sciscitaturus, quo pacto, si ita *Diis* placeret, humanum genus reparari possit, hoc verborum tenore apud Ovid. lib. I. Metamorph. Fabula.

Dic Themi, *quâ generis damnum reparabile nostri*
Arte sit, & mersis fer opem mitissima rebus.
Mota Dea *est, sortemque dedit; discedite Templo*

Et velate caput, cinctasque resolvite vestes
Ossaque post tergum magnæ jactate parentis.

Propositio fabulæ.

Sors itaque fuit, velato capite jactare post tergum ossa magnæ matris. Quibus diù cogitatis cum partim difficillimum cognitu id esse judicarent, locis omnibus limo obductis, partim etiam impium DEÆ responsum videretur, si etiam mortuorum ossa, quæ ubinam essent locorum, nescirent, effodere & movere juberentur. At venit tandem in mentem *Deucalioni*, communem omnium matrem, & altricem esse Terram, cujus ossa dici non incongruè saxa ob duritiem possint; quæ pulchrè Ovidius citato loco explicat.

Obstupuère diù, rumpitque silentia voce
Pyrrha *prior, jussisque* Deæ *parere recusat.*
Detque sibi veniam, pavido rogat ore, pavetque
Lædere jactatis maternis ossibus umbras.

Verum *Deucalion* cum resistentem vidisset *Pyrrham*; id mysterio non vacare, quod DEA jussisset, suspicatus, statim subjunxit, nodumque *Pyrrhæ* exposuit, hisce verbis:

Magna parens Terra est, lapides in corpore Terræ
Ossa reor dici; jacere hos post terga jubemur.

Quibus verbis, ex saxis homines instaurandos innuit: Græcis enim λαοὶ *populi*, & λαὸς *Lapis* quoque dicitur, uti ex sequenti patet.

Ἐκ δ᾽ λίθων ἐγένοντο βροτοὶ λαοὶ δ᾽ καλεῦνται.

Ex Saxis homines sunt nati, Laique vocantur.

Hanc fabulam *Juvenalis in Satyra* paucis versibus comprehendit; & *Arrianus l.* 2. *Rerum Bithynicarum*, quamque in suprà propositis Numismatis per duas illas figuras, quæ *Deucalionem* & *Pyrrham* notant, velato capite, brachiisque in cœlum sublatis *Arcæ* prodromas expressas vides. Quæ, ut dixi, Juvenalis paucis complexus, hoc pacto describit.

Ex quo Deucalion *nimbis tollentibus æquor*
Navigio montem adscendit, sortesque poposcit
Paulatimque animæ caluerunt mollia saxa
Et maribus nudas ostendit Pyrrha *puellas.*

Cæterum quæ *Arrianus lib.* 2. *Rerum Bithynicarum* de *Deucalionis* Ara *Jovi* liberatori in monte erecta, & de voragine quadam juxta Templum *Jovis Olympii*, in quam aquas *Diluvii* exoneratas fuisse, narrat, ac proinde annuâ sollennitate polentam cum melle, & farina triticea proiicere consueverint; vide *Alios* fusius tractantes. Quid verò, ex saxis homines natos intellexerint *Mythologi*, Dico, quod cum *Deucalion* vir esset bonus, justus & pius, qui ob æquitatem, religionemque suam non solum *Promethei*, sive prudentiæ filius sit creditus sed etiam ab aquarum impetu, DEO protegente *Deucalion* & *Pyrrha*, omnibus nefariis in *Diluvio* perditis hominibus servatus fuit: Est enim initium sapientiæ timor Domini; undè & prudentiæ filius appellatus fuit; cum viros bonos, & justos omninò mergi non patiatur DEUS, quos fluctuare quidem patitur, sed dat cum tentatione proventum. Verùm cum homines rudes, & religionis cultusque Divini nascerentur ignari, dicti sunt lapides, qui à *Deucalione* & *Pyrrha* ad meliorem vitam instructi in homines conversi videbantur. Habes hîc Tropologicam fabulæ expositionem.

Quomodo saxa homines dici possint.

Ex quibus jam ordine expositis, luculenter patet, veteres *Mythologos* pleraque de *Deucalionis Diluvio* & *Arca* ejusdem, de γιγαντομαχίᾳ, occasione Turris Babylonicæ, cæterasque fabulosas Poëtarum narrationes ex *Sacra Bibliorum historiâ* deprompsisse. Verùm cùm de hisce in nostro *Oedipo Ægyptiaco, primo & secundo Tomo*, uti & in *Obelisco Pamphilio*, per parallelam quandam comparationem, quàm uberrimè egerimus, eò Lectorem remittimus.

Pleraque fabularum figmenta ex SS. Literis extracta.

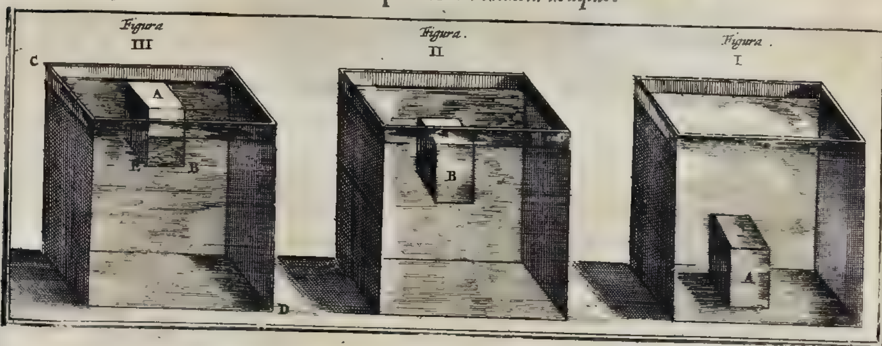
CA-

CAPUT VII.

HYDROSTATICUM

De pondere Arcæ, *& quantum illa intra aquas, tam hominum, quàm animalium, nec non commeatus onere aggravata subsederit.*

CUm omnes *Authores*, & *hujus loci Interpretes*, de ſubſidentia *Arcæ* intra aquas diſsentiant, quibuſdam eam quinque, nonnullis ſex, aut ſeptem, aliis octo, decem, aut etiam quindecim cubitis ſubſedifse exiſtimantibus; verum cum hæc non niſi ex pondere *Arcæ* cum omnibus in ea contentis deprehendi poſſit, mearum partium eſſe cenſui, rei veritatem hydroſtatica demonſtratione, hoc loco manifeſtare. Supponimus itaque ex *L. Archimed.* περὶ τῶν ὀχουμένων, id eſt, *de iis, quæ vehuntur in aquis.*

Propoſ. 1. *Omne corpus ſolidum materiæ ponderoſioris, quàm aqua, neceſſariò ad fundum uſque demergi uti* A.

Propoſ. 2. *Omne corpus ſolidum æquè grave ac aqua, cujus locum occupat, infra aquas datum locum ſervare ut* B.

Propoſ. 3. *Omne corpus ſolidum levius aquâ, cujus locum occupat, non omnino mergi, ſed aliquouſque extra aquam eminere,* Atque de hoc ultimo impoſterum agendum erit.

Theor. Dico itaque corpus ſolidum materiæ levioris, quàm aqua cui innatat, ponderoſitate æquale eſse tantæ aquæ moli, quanta ſui parte demergitur. Quod ita demonſtro.

Sit corpus ſolidum A B. quod materiam habeat leviorem aquâ B E, in quam immittitur; ſolidi autem ſuperficies A B. pars in aquam immerſa E B. Dico ſolidum A B. pondere æquari aquæ E B. quæ æqualis eſt parti in aquam C D demerſæ.

In vaſce ſuperficiario A B loco ſolidi corporis A B. ſubſtituitur aquæ copia tanta, quæ ipſum eadem altitudine, quâ prius in aquam immergat. Quibus poſitis aqua E B. contenta vaſe ſuperficiario E B. ſolido corpori neceſsariò æquiponderabit; quia vas idem eadem altitudine immergunt. Ergo ſolidum corpus materiæ leviori, quàm aqua, in quam immittitur, æquiponderat tantæ aquæ moli, quantâ ſui parte demergitur, *id eſt*, corpus ſolidum A B. ponderoſitate ſua æquale eſt aquæ quæ contineretur in immerſa ſolidi parte E B. Sed hoc paulò luculentius applicemus navi marinis aquis immerſæ. Demonſt.

Sit

Sit navis ABCD. aquæ EF. immerſa, cujus aquæ pes cubicus ponderet 70 libras, ſolidi verò coporis, ſive navis pars aquæ immerſa BIC. magnitudo ſit 10000. pedum cubicorum: Quæritur quantum ponderis habeat tota navis A BIC D. quæ illo vel continentur, vel innituntur; Sic age: Mul-

tiplica 10000 per 70. prodibunt 700000 libræ. Dico, quod univerſa navis ABICD. æquiponderat, juxta *Theorema* 4. aquæ æquali corpori BIC. *id eſt*, tanta aquea moles BIC. pendet 700000. libras; ergò tota navis ponderabit tantidem, quod erat demonſtrandum.

Sit itaque *Arca* A B C D. 300 cubitorum longa; 30 alta, quæ, ut in præcedentibus oſtendimus, in ſe ducta dabunt 15000 cubitos quadratos totius ſuperficiei quam primum tabulatum *Arcæ* continet; 30. verò *Arcæ* altitudo in ſuperficiem 15000. cubitorum quadratorum ducta, producet cubitos ſolidos ſeu cubos 450000. quibus tota habitabilis *Arcæ* capacitas expletur; reſtat hiſce addenda ſentina, quam quia in *præcendenti libro* 4. cubitorum altam poſuimus, illa in ſuperficiem tabulati 15000 cubitorum quadratorum ducta, id eſt, 4. in 15000 producent 60000 cuborum cubitalium: his adde tecti ſub uno cubito conſummati cubos cubitales, produces 300 cubitos cubicos. Verùm cum tectum *Arcæ* A. F. B. in E B. juſſu DEI in cubito conſummatum di-

ximus, erit capacitas baſis tecti, non 300 cubitorum ſolidorum, ſed 150. uti ex triangulorum dimenſione patet, quæ juncta 60000 cubitorum ſolidorum, facient 60150. hæc addita ad 450000 faciunt 510150 totam, & univerſam *Arcæ* capacitatem in cubicis, ſive ſolidis cubitis.

Ut

Ut modò habeatur pondus totius *Arcæ*, in pondere librarum, ita processimus; Cum itaque Palmus Romanus duodecim unciis constet, semipalmarem cubum ex ferreis laminis fieri curavimus, invenimusque eum quatuor unciarum pondus habuisse ex statera suspensum, deindè aqua ad summum usque eum replevimus, & lanci impositum 8 librarum pondus, invenimus; ut verò cognoscas, quot libras contineat cubus cubitalis, sive cubitus cubicus; ita age, cum cubitus æquivaleat tribus palmis Romanis, duc 3. in se, & habebis 9. quæ sunt quadrati palmi superficies, 9. iterum multiplicentur per 3. & habebis 27. cubos palmares, quibus unus cubitus solidus, seu cubicus constat. Rursus quia cubus palmaris aquâ repletus octo libras pendet, uti paulò antè dictum fuit, duc 8 in 27. habebisque 216 libras, tot enim libras vas cubicum cubitale continet, quæ diligenter serves.

Hisce jam clarè propositis, jam ad institutum nostrum revertamur, quod fuit: pondus totius *Arcæ* in libris, pro diversa *Arcæ* intra aquas submersione reperiri; & sicuti de ea summa apud *Interpretes* est controversia, aliis eam 5.6.8. cubitis, aliis 10. aut 12. nonnullis quoque 15. cubitis submersam existimantibus; ita nos summersionem à 5 cubito incipientes, ad 30 totius *Arcæ* altitudinis cubitos computavimus, ex quibus deindè quisque ex summersione *Arcæ* intra aquas opinioni suæ congrua, totius *Arcæ* pondus infallibili consequentia cognoscere possit: Ponamus autem primò, *Arcam* quinque cubitis intra aquas summersam fuisse; ut pondus reperias *Arcæ*, sic age:

1. Multiplica primò 15000 quæ est superficies fundi totius *Arcæ* in cubitis quadratis per 5. cubitos, quibus *Arca* summersa assumitur infra aquas, & prodibunt 75000. cubiti cubici, quibus junge 60150 aggregatum cubitorum ex sentinæ & tecti cubitis constitutum, & provenient 135150. cubiti cubici, quibus expleretur spacium illud *Arcæ*, quod *Arca* 5. cubitos submersa occupat, & in figura signatur per literas C.D.S.T quod aqueum parallelopipedum tibi imaginaberis. Rursùs hoc spacium 135150 cuborum, si per 216 (tot enim libras unus cubus cubitalis continet) multiplices, provenient 29192400, tum aqueæ molis S. T. C. D. pondus in libris, & consequenter, tota *Arca* cum omnibus in ea contentis: juxta 3 & 4 *Theorema* totidem libras ponderabit.

2. Sit jam *Arca* summersa octo cubitos, ut pondus totius *Arcæ* comperias, sic age: Duc 8 in 15000 parallelogrammam totius *Arcæ* superficiem in cubitis quadratis, & provenient 120000. cubiti cubici, quibus si addideris aggregatum cuborum sentinæ & tecti *Arcæ*, 60150. prodibunt 180150 cubiti cubici, totius illius aquei spatii, quod *Arca* 8 cubitis submersa occupat: hos multiplica per 216 & provenient 38912400. pondus spatii P. Q. S. T. in libris; & quoniam tota *Arca* cum omnibus contentis, huic aqueo spatio, juxta 364. *Theorema* æquiponderat, erit & *Arcæ* pondus librarum 38912400.

3. Sit porrò *Arca* jam immersa 10 cubitis; ut scias pondus aquæ, cujus spacium *Arca* 10 cubitis submersa occupat, sic age: Duc, ut in præcedentibus 10 in 15000 superficiem fundi *Arcæ*, & prodibunt 150000; quibus junge aggregatum sentinæ & tecti 60150 provenient 210150 cuborum cubitalium, quibus constat spacium aqueum, cui *Arca* immergitur 10 cubitis, & signatur per literas V. X. S. T. hoc multiplica per 216 & provenient 45392400 totius *Arcæ* cum omnibus in ea contentis pondus librarum.

Haud aliter in cæteris procedes; ut si *Arca* 12. si 18. 20. 25. aut 30. immersa fuisset, quantum pondus *Arcam*, cum omnibus in ea con-

 tentis

tentis habuisse comperias; & comperies quod, quantò pluribus cubitis *Arca* immersa fuerit, tantò pondus cum omnibus in ea contentis semper majus futurum; ità quidem ut si *Arca* ad 30 cubitos submersa fuisset, dico, *Arcam* quoque totaliter submersam fuisse, juxta *Theorema* 1 & 2. Sed ut hæc omnia propiùs intuearis, hîc totius Calculi Epilogismum apponam, ex quo, uno quasi ictu oculi, videbis, ex cubitis immersæ *Arcæ*, quantum ipsa cum omnibus in ea contentis ponderarit.

Epilogismus Calculi propositi.

Si *Arca* submersa fuit:	5	Cubitis,	Tum *Arca* pependit libras:	29192400.
	8			38912400.
	10			45392400.
	12			49712400.
	15			61592400.
	18			71312400.
	20			77792400.
	25			93992400.
	30			110192400.

Vides igitur, ex differenti pondere *Arcam* semper nonnihil extra aquas eminuisse, & tantò minùs, quantò altiùs fuit summersa, ita quidem, ut si ad 30 cubitos submersam ponamus, certum est ut illa ex æqualitate ponderis, cum aqua, cujus locum occupabat, totam summersam fuisse ex demonstratione pateat juxta *propos.* 1 & 2.

CAPUT VIII.

De Ministerio & Administratione Animalium quâ Noë *cum filiis suis & uxoribus eorundem distinebatur in* Arca.

IN tanto rerum administrandarum à DEO *Noëmo* imposito munere fidelem DEI servum minimè otiosum fuisse cum filiis, nemo, qui tanti negotii monumentum rectè perpenderit facilè crediderit. Erat *Noëmo*, quemadmodum in 1 *libro* fusè ostendimus, à DEO totius animæ viventis œconomia commissa; erat posteri & renascentis mundi instaurator à DEO constitutus; erat jam à DEO in totius hujus machinæ ministerio rectè piéque obeundo, Divini Numinis inspiratione illuminatus, & perpetua DEI assistentia fultus; undè proculdubio ex summa in DEUM fiducia, ex ardenti, quo DEUM prosequebatur, amore, ex obligatione, qua in negotio omnium maximo ritè perficiendo tenebatur, minime perfunctoriè, sed incredibili curâ, diligentiâ, & sollicitudine, nec non exquisiti ordinis ratione servata, munus sibi concreditum administrâsse, censere debemus. Sed jam, quomodò *Noë* cum suis in *Arca* se gesserit, quomodò omnes boni & fidelis œconomi partes exsolverit, & non tam quid reipsâ egerit, hoc enim scire non possumus, sed quid nostro, id est humano more virum prudentissimum agere potuisse, & debuisse conjicimus exponamus.

Exacta *Noëmi* in administratione *Arcæ* cura & diligentia.

Primò itaque indubiè, inter filios uxoresque filiorum, tum animalium, tum commeatus administrationem eo

eo studio distribuisse, credere fas est, ut in tanta rerum cura nullus defectus committeretur: Erat siquidem de quotidiano victu cunctorum tam quadrupedum, quàm volatilium, reptiliumque necessitati providendum de modo & ratione, quibus alimenta, ad ea congruè sustentanda distribuerentur, cogitandum; quibus ad singula singulorum stabula, & caveas comportandis summus & ordo, & temporis ratio requirebatur: Summo itaque diluculo, vero haud absimile est, eum coactâ sua familiâ, primò eam ad Divini Numinis jussa omni studio & diligentia perficienda, ad patientiam in tot tantisque laboribus DEI causâ subeundis, ad fiduciam & spem in Divina assistentia concipiendam, exhortatum fuisse.

Adhortatio *Noë* ad filios qua ad fiduciam in DEO ponendam & patientiam in laboribus animabat.

Secundò; eum tanquam supremum rerum benè gerendarum præsidem, victum singulis tam quadrupedibus, quàm volatilibus appropriatum ex majoris Penuarii reconditoriis, suos depromi jussisse; & ne in tanta stabulorum multitudine, ex convenienti ciborum distributione error committeretur, singula stabula, illum nominibus ipsorum animalium propriis, uti & reconditoria *Magazini* correspondentibus signis, ad confusionem vitandam, prænotâsse; hoc enim pacto administratores filii constitutum singulis animalibus cibum meridiano tempore sine errore distribuere poterant. Laboribus hisce finitis, eos pariter ad restauranda corpora, sic dictante Naturâ, prandium à fœminis interim præparatum, in communi cænaculo sumpsisse, arbitramur: Post prandium verò, quotidiana consilia, de *Arcæ* cura, de difficultatibus occurrentibus, similibusque inter se agitasse putamus: quibus omnibus solutis, novos adoriebantur labores. Primò enim obeuntes *Arcam*, ad explorandum, quomodò animalia quadrupedia, quomodò volatilia se gererent; quibus opus haberent; num aquæ sufficienti potu indigerent; num inter se quietè viverent; observabant; cuncta verò animalia etiam ferocissima, *Noëmo* prætereunti, eo, quo poterant, modo, submissis cervicibus reverentiam obedientiamque, tanquam unico eorum conservatori præstitisse, quibus & ipsum quà voce, quà gestibus abblanditum fuisse, piè credere possumus. Quoniam verò animalia indies bis restaurari solent, credibile est, sub vesperum de victu novo, omnibus & singulis animalibus provisum fuisse, aquas ad potum comportatas fuisse, cura vero de volatilibus, fœminis relicta, in victu singulis speciebus proportionato, distribuendo, occupatis, & distentis: *Noëmo* interim, quantum carnivora animalia, carne, non carnivora verò, quanto fœno, paleis, avenâ, cæterisque cibariis frumentaceis indigerent, pro quotidiano alimento sub certa mensura præscribente, & ad staterae leges determinante: quam mensuram deinde ex Penuario majori in Zootrophium inferius, partim per scalas in fine *Arcæ* positas deferebant, partim per clathratas cataractas in Zootrophium inferius dimittebant; partim denique per destinatas cataractas in superius Ornithotrophium pro volucribus, per trochleas in hunc finem adaptatas per funes trahebant. Duo hìc consideratione dignissima occurrunt. Primo animalium gubernandorum multitudo, & labor ingens, quo octo solummodo homines perpetuo occupabantur; qui sane tàm arduus, & excessivus fuit, ut nisi illi divinitus confortarentur, tot tantisque laboribus succumbere, necesse fuisset. Non finiebantur hìc labores, dum singulis hebdomadis stabula ab excrementorum colluvie, ne tot animalia, tum fœtore, tum propriis sordium cumulis putrefacta exanimarentur, ingenti labore, expurganda essent. Magnam itaque in emundanda *Arca* curam impensam fuisse, quis non videt? Quia verò undique & undique *Arca* clausâ, exitus non dabatur, illæ in sentinam, infimum

Commeatus, inter animalia distributio.

Erga *Noëmum* animalium reverentia & obedientia.

Mundatio *Arcæ* à sordibus & excrementis animalium.

Arcæ locum, qui, uti paulò antè ostendimus 60000 cuborum cubitalium capax erat, per cataractas in *Arca* expressas devolvebantur; & nè apertæ halitu suo *Arcæ* aërem inficerent, denuò post evolutionem sordium arctè claudebantur. Quia verò perpetuus animalium halitus, stercorumque abundantia, tum lucernarum, queis diu noctuque continuò in caliginoso carcere utebantur, effumatio *Arcæ* aërem mirum in modum condensabant, spiraculis ratione dictante, opus erat, ut per ea, infecta halitibus aura nonnihil eventilaretur, & novus aër per eadem ad animantia, ne palpabili auræ corpulentiâ suffocarentur, recreanda, attraheretur. Non ignoro, de hisce jam propositis *Sacrum Textum* prorsùs silere, novi tamen etiam, DEUM præter substantialem *Arcæ* fabricam ipsi præscriptam, multa in ea ad omnem usum accommodanda, ingenio & industriæ *Noëmi* reliquisse, siquidem uti puro miraculo Divina providentia *Arcam* regi nolebat, ita quoque, quæ ad animalium conservationem necessaria videbantur, *Noëmo* humanâ industriâ exequenda commisit. Necessaria itaque erant spiracula, quæ uti in *Præcedentibus* eo artificio adaptata fuerunt, ut *Arcam* ab omni aquarum insinuatione liberam & immunem redderent: Cum nemo concipere possit, quomodò aliter unius anni decursu, intra *Arcam* undique clausam, in tanta aëris infecti depravatione & homines & animantia vitam tolerare potuerint; quam artificiosam spiraculorum hujusmodi constitutionem sine aquæ introëuntis metu, in *Præcedentibus* expositam reperies. Ne verò omne lumen tantoperè necessarium, ab *Arca* prorsùs exclusum videretur, fenestra opus erat; quæ non ex opaca quadam materia, sed uti plerique ferè *Interpretes* sentiunt, ex diaphana materia constabat, quin vel ipse *Symmachi Textus*, loco fenestræ expressè διαφανὲς habet, quasi diceres, fenestram diaphanam & pellucidam quæ lumen nonnullum præberet; quia verò unica fenestra ad *Arcam* universam nonnihil illuminandam non sufficiebat, verisimile est, *Noëmum* ex eadem materia quasdam laminas diaphanas in ultimis *Arcæ* lateribus, contabulationi ita inseruisse, ut infimum animalium hospitium per eas aliquantulum illuminatum, animantia in illa horrenda tenebrarum caligine perpetuo commorantia, nonnulla lucis fruitione recrearet. Qui verò rejecto nostro ratiocinio, animalia à DEO supernaturali modo, sine lumine, sine novæ auræ attractione, sine cibo & potu, perperam, ne dicam insipienter, conservata fuisse censet, illum *Sacro Textui* apertè contradicere, luculenter patet; Si enim solo miraculo *Arcam*, atque in ea cuncta animalia conservare voluisset, non opus erat, DEUM *Opt. Max.* tam exactâ mensurâ *Arcæ* fabricam, cum omnibus mansionibus, & nidis in ea contentis *Noëmo* præscripsisse; poterat enim is in aliquo loco ab omni *Diluvio* immuni, sine *Arca*, totum viventis animæ genus, solo voluntatis suæ nutu, conservare: Non erat opus, *Noëmum* jussu DEI intra *Arcam* omnia alimentorum genera, tum pro se, tum pro animantibus, ut vivere possent, congerere: poterat enim is sine cibo, & potu id absolutâ suâ potentiâ, præstare. Cum itaque DEUS, humanâ industriâ *Arcam* conservare sibi complacuerit, certum est, *Noëmum* ex directione Divini Numinis eâ industriâ *Arcam* administrâsse, eo ingenio disposuisse omnia, ut neque lumen ei, neque aëris recentioris affluxus deesset; quod nisi factum fuisset, animalia, non nisi miraculo, in tanta carceris obscuritate, in tanta tamque inexhausta fimi sordiumque coacervatione vitam tolerare potuisse. Verùm ne omne miraculum ab *Arca* excludamus, hanc Regulam ponimus, & dicimus: Quandocunque aliquid à *Noë* conficiendum à DEO præcipiebatur, quod

Aëris novi per spiracula attractio.

Industriæ *Noë* DEUS multa constituenda reliquit.

Luminis intra *Arcam* ratio.

Fenestræ *Arcæ*.

DEUS non miraculo puro sed more humano, construi & gubernari voluit *Arcam*.

Quando DEUS in *Arcæ* administratione, miraculo, quando non concurrit.

quod vires Naturæ, humanumque ingenium longe excederet, tum DEUM quoque suâ omnipotentiâ humanæ potentiæ defectum supplevisse, uti in animalium in *Arcam* introducendorum congregatione patet; quod negotium uti viribus humanis longe erat superius, ita quoque DEUM cooperari necesse erat; si verò opus humanam potentiam non excederet, id quoque propriis ingenii viribus *Noë* conficiendum reliquisse, ut ex jam dictis patet, qui & *Arcam* ita accommodârat, ut & sufficiens lumen reciperet, & aurâ recentiori eventilatâ, sine ullo aquarum subintroëuntium metu, ad animæ viventis refocillationem, & salutem continuò perflaretur: poterat enim & in tecto, & in *Arcæ* extra aquam eminentis lateribus spiracula is eo artificio disponere, ut & aërem reciperet recentem, & aquam non admitterent, præsertim cum ab aqua suis librata ponderibus, nullum ab aquæ insinuatione periculum esset; sed hisce jam propositis, ad actiones *Noëmi* filiorumque revertamur.

Sub vesperum itaque animantibus jam de sufficienti pabulo proviso defessi in constitutam iis habitationem cœnaturi contendebant; ubi refecti post nonnullam confabulationem peractam, quieti se committebant; quod antequam fieret, *Noëmus* tanquam vigil *Arcæ* minister unà cum filiis suis lucernis instructi denuò *Arcæ* ambulacra ad cognoscendum, utrum omnia rectè cum animalibus gererentur, utrum portarum clausura sibi constaret, nec non præsentiâ suâ clamores tumultusque animalium coërceret, perambulabat. Atque hoc pacto, & juxta præscriptum laborum censum, & ordinem singulis totius anni diebus eum processisse, à veritate minimè abludit.

CAPUT IX.

De Mystico-allegorico-tropologica Arcæ *Expositione.*

QUemadmodum DEUS *Optimus Maximus*, quæcunque in *Sacris Literis* nobis per *Mosen*, *Prophetas*, & cætera *Hagiographa*, sub sacræ historiæ forma ad literam proposuit, ita quoque humanum intellectum, iis solummodò, veluti nudo cortici inhærere noluit, sed per ea veluti ἐν τῷ τύπῳ, & altioris contemplationis argumento, variis ænigmatis & allegoriis involuto, homines ad altiora Divinæ providentiæ Sacramenta perscrutanda, erigere constituit; quod vel maximè in hujus *Noëmicæ Arcæ* constructione luculenter apparet, quæ videlicet inter omnia Divinæ potentiæ monumenta & miracula præcipuam commendationem admirationemque habet. Quid enim opus erat, *Noëmum* tot annorum tempus in *Arca* construenda insumere? quid intererat, totum viventis naturæ genus, & speciem intra *Arcam* cogere? iis de nutrimento providere? nec non toto unius integri anni decursu, unà cum octo animabus perditi Mundi reliquiis durissimam incarcerationem sustinere? cum absque hac apparatûs magnitudine solo verbo suo FIAT, & Mundum perdere, & unà *Noëmum* cum sua familia, & universis animantibus ubi Divinæ providentiæ visum fuisset, conservare potuerit. Alia itaque sub admiranda hac *Arcæ* fabrica latent Mysteria, ut videlicet per visibilia hæc, quæ facta sunt, in invisibilium contemplationem raperemur; quod ut paulò luculentiùs exponatur, sit

Omnia in *Sacris Literis* mystica sunt.

Ἐπιχήρημα I. *Physiologicum.*

Quemadmodum itaque ob solum hominem Divina sapientia universi Mundi compagem, & quæcunque ejus ambitu continentur, condidit, ita quoque hominem quoddam veluti Mundi majoris compendium, quem *Græci* μικρόκοσμον vocant, κατὰ τὴν ἀναλογίαν, ita condidit, ut nil in illo, quod non in hoc quoque sub constituta quadam proportionis adumbratione contineretur; per utrumque verò altioris dispositionis finem ultimùm, qui est intellectualis, & invisibilis *Mundi Archetypi*, cum æternæ felicitatis gloria fruitio, homo tandem unicè ad hoc destinatus bearetur; Quomodò verò id per *Arcam* expresserit, videamus.

Proportio *Arcæ* partium ad invicem.

Diximus in *primo lib. Arcæ*, fabricam humani corporis exacta quadam proportionis lege correspondere; siquidem ad longitudinem *Arcæ* trecentorum cubitorum sextupla fuit latitudo ejus, 50. cubitorum; consimili ratione humani corporis longitudo, à vertice usque ad plantam sexies tantùm habet, quantum latitudo à latere ad alterum latus, & decies tantum, quantum altitudo cujus altitudinis mensura est in latere à dorso ad ventrem; ita ut mensura hominis jacentis & supini, quoad longitudinem se habeat, ad latitudinem, ut 50. ad 300, sub proportione sextupla, & crassities corporis à dorso ad ventrem sit in decupla proportione, ut 10 ad 30. Quæ omnia non minùs congruè, quàm pereleganter exponit S. Ambros. de Arca: Arcam, inquit, *si quis impensiùs considerat, inveniet in ejus descriptione humani corporis figuram exactè descriptam.* Fac, *inquit* DEUS, tibi *Arcam* de lignis levigatis, *in Græco est*, ἐκ τῶν ξύλων τετραγώνων; *quadratum appellamus, quod suis omnibus partibus consistat, & conveniat sibi. Porrò sicuti lignea* Arca *trinam dimensionem habet, siquidem*, DEUS 300 *cubitorum longitudinem, latitudinem* 50. *&* 30 *altitudinem servandam esse præscripsit, ita & in nostro corpore summa, media & minima distantia est, secundum longitudinem summa, media secundum latitudinem, minima secundum altitudinem, totum tamen corpus contentum ex singulis membris, quadratum videtur.* Nidos facias in Arca. *Quæ quid significent, exponam. Est corpus nostrum ad instar nidi constructum, ut spiritus vitalis omnes partes viscerum penetret, atque sese diffundat per artus singulos. Nidi quidam sunt oculi, quibus sese visibilium rerum species insinuant: Nidi sunt nostrarum sinus aurium, per quos acustieæ sonorum species ingeruntur: Nidus est narium, quibus odoriferarum rerum halitus se infundunt; Nidus est hiatus oris, in quem nutritiva ciborum condimenta suscipiuntur; Nidus est cerebrum, cogitationis & sapientiæ receptaculum; Nidus est pulmo aëris, quo vivimus alimurque: Nidus spiritus & sanguis est; ossium nidus medulla est, & cætera*, quæ quam fusissime deducit Divus *Ambrosius*. Sed quoniam hanc analogiam corporis humani in *primo Libro* fusè deduximus, ad eum, Lectorem remitto.

Nidorum in *Arca* ad membra comparatio.

Ἐπιχήρημα II. *Mystico-allegoricum.*

Primo itaque κατὰ τὴν ἀλληγορίαν, per *Noë*, virum justum & perfectum, expressus fuit *Christus* θεάνθρωπος: Nomen enim *Noë* נח, *Requiem* significat, juxta illud 70 Interpretum: *Ipse requiescere nos faciet ab operibus, & laboribus manuum nostrarum in terra, cui maledixit Dominus.* An non hæc aptè *Christo* conveniunt, juxta illud Isaiæ: *Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus Sapientiæ & intellectus, Spiritus consilii & fortitudinis, Spiritus scientiæ, & pietatis &c. Christus* itaque requies nostra est, juxta quod ipse dicit. *Tollite jugum meum supra vos, & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris.* Non itaque *Lamech* sine Divino quodam instinctu filium suum *Noë*, id est, *Requiem* vocavit, cum de *Noëmo*

Comparatio *Christi* cum *Noë*.

non nisi laboribus doloribusque ob Divinam iram & indignationem, quâ mundum perdere constituit, tantum non oppresso, hæc minime congruere videbantur. Totâ igitur hâc nominis etymologiâ *Christus* exprimitur, vera *Requies* & consolatio nostra, qui unica extitit peccatorum nostrorum remissio, quam nobis per Baptismatis gratiam contulit, & cujus veluti typus quidam illud *Noëmicum Diluvium* erat. Nam uti in illo immanibus peccatorum sceleribus contaminata terræ facies periit, ita in hoc misericordiâ *Christi*, peccatis delictisque remissis, ab æternæ mortis pœna liberati sumus. Duplicem itaque *Noë* noster *requiem* nobis præstitit; una ab operibus manuum nostrarum, *id est*, à peccatis, ne conscientiam nostram perturbarent, inquietarent atque divexarent: Alteram, ab ærumnis & miseriis, quibus ob peccata juste subjecti sumus in terra, cui maledixit Dominus, juxta illud Job: *Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, multis repletur miseriis, &c.* à quibus ne quidem Sancti DEI homines exempti sunt; verùm cum hujusmodi miseriarum afflictionibus, quibus omnes DEI permissione subduntur, animo non dejiciantur, sed spe firmâ ad æternæ felicitatis gloriam consequendam erigantur juxta illud Divi Pauli: *Leve tribulationis nostræ opus supra modum magnum gloriæ pondus operatur in nobis*; quin vel ipsis malis plurimam ad incrementa virtutum, amplissimamque meritorum præmiorumque materiam conducentibus.

Lignum Arcæ comparatur cum ligno crucis.

Quemadmodum rursus per unum *Noë* totius humani generis reliquiæ per lignum conservatæ fuerunt, sic *Christus* per salutiferum crucis signum, & sacratissimam passionem suam à morte perpetua, humani generis massam peccatis perditam redemit. Quis nescit *Diluvium* peccatorum ante *Christum*? quo totus Terrarum Orbis infidelitatis labe, horrendisque sceleribus contaminatus; quod tamen adventu Servatoris ità diminutum fuit, ut plures tamen peccatores sacrosancta *Christi* doctrina ad DEUM conversi horrendo in hoc infidelitatis Oceano immersi salutem consecuti fuerint, quam in *Noëmico*, quo, præter octo animarum exemptionem omnes perirent ad ipsorum destructionem & interitum.

Comparatio Ecclesiæ Christi cum Arca.

Porrò dixit DEUS ad *Noë*: *Fac tibi Arcam*, quamnam aliam putaveris hanc *Arcam* fuisse, nisi *Ecclesiam* DEI? quæ uti ex lignis firmissimis, id est, ex omnibus gentium nationibus in æternum victuris compaginata fuit, ita quoque ei mensuras, unicuique congruas addidit, cælestibus Sacramentis consertas; unde Paulus dicit; DEUM *dedisse quidem quosdam Apostolos, Prophetas & Euangelistas, Pastores Doctoresque ad consummationem Sanctorum, in ædificationem corporis* Christi. Quæ *Ecclesia*, non ut *Arca Noëmica* centum annis sed à primis Mundi incunabulis cœpta est usque ad ultimam Mundi consummationem duratura. Престereà *Arca* ingentibus fluctuum turbinibus, in vasto illo aquarum Oceano agitabatur; *Ecclesia* verò DEI quantis nullo non tempore persecutionum fluctibus sit agitata, plena sunt *Ecclesiasticæ Historiæ monumenta*; sicuti tamen *Arca* illa singulari DEI præsidio, ab omnibus ventorum pluviarumque turbinibus immunis semper, libera & invicta perstitit; ita sacrosancta *Ecclesia* juxta *Christi* dictum, *& portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Rursus *Arca* non ex una, sed ex multis lignorum generibus bitumine conjunctis exstructa fuit; sic *Ecclesia* ex multis hominibus cujuscunque tandem conditionis, vinculo charitatis in unione fidei conglutinatis constituta fuit.

Erant autem ligna, ex quibus *Arca* constructa fuit, secundùm quosdam, cedrina, ab omni corruptionis labe immunia, secundum *Vulgatam Editionem*; levigata, secundum 70 *Interpretum Editio-*

Lignorum varietas in *Arca* comparatur cum diversis statibus hominum in *Ecclesia*.

tionem; quadrata, quæ, quam aptè *Ecclesiæ* DEI congruant, exponamus. Inveniuntur in *Ecclesia* homines incorrupti à peccatis, & DEO semper viventes; reperiuntur & fortes ad ferendas injurias, & ad omnia quæcunque adversa ingruerint, toleranda, animositate & constantia invicti; sunt & in ea homines levigati, *id est*, non asperi, non acerbi, non intractabiles, sed mansuetudine, affabilitate, & humilitate illustres, quibus insunt viscera charitatis. Quadrata in *Ecclesia* ligna sunt Sancti Doctores & Magistri *Ecclesiæ*, qui totius *Arcæ* pondus, ut nulla vacillet ex parte, sed quocunque se verterit, fida & solida stabilitate consistat, sustentant; dum hi fideles tam intra eam documentis salutis, verbo commonitionis, & doctrinæ vigore, & gratiâ instruunt, & consolantur, quàm extra eam, infidelibus eam impugnantibus, & quæstionum fluctus, ac disputationum procellas commoventibus, virtute verborum, sapientia, & rationum efficaciâ obsistunt, errores elidunt, & navim *Christi* protegentes in tranquillum securitatis statum conducunt.

Arcæ tres contignationes quibus comparentur.

Erat *Arca* tripertita in infimam, mediam, & supremam contignationem, necnon in varias contignationes, & nidos divisa; ita *Ecclesia* DEI utriusque sexus homines, uti in *Arca*, sub triplici, seculari, Ecclesiastico & Monastico statu, per unionem fidei colligati, & baptismo abluti perfectè *Arcæ* tristega exprimunt, in qua varii diversorum ordinum status sunt: alii siquidem juxta rectum rationis dictamen viventes, non duntaxat ad semetipsos regendos apti, sed & ad alios gubernandos, ac salutiferâ *Christi* doctrinâ instruendos perquàm idonei sunt; atque hi in suprema *Arcæ* regione cum *Noëmo* habitare censentur, ab omni terrenarum rerum curâ sejuncti *Deo* unicè vacantes; verùm cum in *Ecclesia* boni malis permixti contineantur, illi, uti dixi, in sublimitate *Arcæ*, hi in Zootrophio, seu in infimo *Arcæ* fundo cum brutis, & feris consociari videntur, eò quod mundanarum rerum concupiscentiis, & carnis illecebris involuti, Divinorum sacramentorum pabulo neglecto, more brutorum vivant; quæ omnis generis animalibus, tam mundis, quàm immundis exprimuntur. Sunt in *Ecclesia* homines, qui ferocitate Leones, Lupos rapacitate, calliditate Vulpes, luxuriâ Porcos, irâ Canes, exhibent; Sunt quoque, qui mansuetudine Oves, Elephantes religione, castitate Turtures, Gallos vigilantiâ, Aquilas contemplationis sublimitate, exprimunt, qui tamen omnes per Sacramentorum participationem, gratiâ Divinâ cooperante, ad *Christum* verum *Noë Ecclesiæ* mysticæ *Arcæ* navarchum pertingunt, ab eo foventur & nutriuntur in spem vitæ æternæ. In *Arcam* introducta legimus bina ex immundis, ex mundis septena; per hæc septiformis *Spiritus Sancti* gratia, quam DEUS *Ecclesiæ* præstat, signatur; per illa binario numero notata intelliguntur ii, qui recedunt ab unitate pacis, & ad schismata faciles, &, ad discordias dissidiaque movenda proclives sunt.

Ciborum in *Arca* comparatio cum *Ecclesiæ* commeatu.

Erat in *Arcæ* penuario ingens omnium ciborum commeatus, ad nutrimentum tum hominum, tum animalium, quibus ali possent; non secus *Ecclesia* maximam continet spiritualium bonorum abundantiam, quibus nutriri possunt, præbetque cibaria tam bonis, quàm malis; bonis quidem cœlestium bonorum promissiones, malis verò æternorum suppliciorum comminationes. Nec verò *Noë* tantum *Arcam* extruxit, sed in eam ipse ingressus, in ea cum suis permansit; ita *Christus* non tantum uti DEUS *Ecclesiam* condidit, sed etiam ut homo in ea conversatus est, & in ea manebit omnibus diebus usque ad consummationem seculi.

Ostium *Arcæ* quid indicet.

Unum denique in *Arca* ostium fuit, per quod, quicunque non ingrediebantur, *Diluvio* periere: *Ecclesia*

ſia unum pariter oſtium, qui *Chriſtus* eſt, habet, quicunque per id non ingrediuntur, egrediuntur, illos æternæ felicitatis naufragium pati neceſſe eſt. Innumera hoc loco circa analogiam *Arcæ* cum *Eccleſia* dici potuerunt, ſed hic multis pauca ſufficiant.

Ἐπιχήρημα III. *Tropologicum.*

Documenta ſalutis. Quicunque creſcentibus Mundi malis, & inundantibus peccatorum ſcelerumque tempeſtatibus, à rerum caducarum fluxarumque cura, averterit animum, verbum DEI corde ſuo arctiſſimè concluſum habuerit, præcepta cœleſtia cuſtodierit; is intra cor ſuum verè *Arcam* ſalutis æternæ ædificaverit, ab omni ventorum *Diluviorumque* turbine liberam & immunem: is dico longitudinem, latitudinem, altitudinemque in eo, videlicet, fidem, Spem, Charitatem in ſe diſpoſuerit. Fide quidem S. S. Triadis, ad longitudinem vitæ, immortalitatemque deſcendit, altitudine ſpei vivæ ad cœleſtium bonorum felicitatem aſpirat, & in terris ambulans, in cœleſtibus manſionibus ſuam habet converſationem, ſummam verò actuum ſuorum refert ad unum, qui eſt DEUS *Opt. Max.* ſummum, æternum, infinitum, & incommutabile bonum, ſpes omnium finium terræ. Novit enim omnes quidem currere, ſed unum ſolummodò accipere bravium, is nempè, qui cogitationum turbulentarum, & mentis inconſtantiâ, & inſtabilitate non fuerit impeditus: Ideò *Arcam* ſuam non ex agreſtibus & impolitis, ſed ex quadratis, & ad omnem juſtitiæ normam, & amuſſim directis conſtruit lignis, id eſt, ex Propheticis, Euangeliciſque voluminibus, ex quibus ſolis nobis ſpes patet ad vitam æternam; & tales ſunt, qui diverſis tentationum machinis dolati, reciſis omnium vitiorum ramis, vitam tranſigunt quadratam, & ex omni parte libratam; atque hoc pacto diverſos virtutum, profectuſque ſpiritualis nidos in *Arca* cordis ſui collocant; intus & foris per bonorum operum executionem, dum fidem corde gerunt, ore confeſſionem proferunt, bitumine illinunt. Quæ quidem pulchrè confirmat Hugo Victorinus in Geneſin: *Anima noſtra,* inquit, *eſt veluti* Arca Noë, *in qua ſalvari debemus, & in ipſam intrantes, & in ipſa manentes, ſicuti ſcriptum eſt, Redite prævaricatores ad cor; hujus* Arcæ *longitudo fides eſt, quæ credit omnia, quæ fecit* DEUS *ab initio ſeculi, vel facturus eſt uſque ad finem ejus per ſe, vel per Angelos, vel per homines; Altitudo ſpes eſt, quâ erigitur ad ea bona, quæ in Cœlis ſunt ſperanda, præparataque diligentibus* DEUM: *Latitudo Charitas eſt, quæ extenditur ad Septentrionalem plagam, per dilectionem inimicorum, & ad plagam Auſtralem, per dilectionem amicorum. In hac* Arca *eſt* Noë, *id eſt, intellectus rationalis, & ſenſus ſpiritualis, & quæ ex hiſce naſcuntur, recta conſilia, juſta deſideria, piaque vota tanquam filii, & cognati* Noë: *Animalia opera ſunt, quæ circa res terrenas efficiuntur; Volucres ſunt cogitationes in rebus excelſis & cæleſtibus verſantes; Inundatio aquarum, impetus eſt tentationum: Montes* Armeniæ, *in quibus* Arca *requievit, Quies eſt in Divinarum rerum contemplatione; Corvus emiſſus & non reverſus, ſignificat falſos Chriſtianos, qui, dum aliquandò ad exteriora neceſſitatis cauſâ mittuntur, rerum ſenſibilium illiciis ita detineantur, ut reditûs immemores, corruptibilium rerum voluptatibus ſubmerſi, ſalutis æternæ naufragium tandem patiantur.* Corvus quid? *Columba verò extra* Arcam *miſſa, ſed ad eam mox redux, bonos* Chriſti *ſervos ſignificat, qui dum pro utilitate proximorum ad exteriora procedunt, nullamque foris requiem reperiunt, revertuntur; qui vero foris operibus miſericordiæ ſe ſe totos impenderunt, cum ramo olivæ reduces, veluti bonorum operum fructu intra* Arcam *cordis recepto, gaudiis delicientur æternis: ſiquidem anima noſtra,* Arca *quædam eſt,* Arcæ *divinitatis quàm ſimillima, utique* Columbæ emiſſio quid?

ad imaginem & similitudinem ejus condita, eo quod, ficuti in mente DEI *rerum omnium conditarum causæ æternùm omnisque mutabilitatis, temporumque distinctionis expertes, veluti in Archetypo & Exemplari substantialiter subsistunt; sic & in mente nostra, præterita, præsentia & futura per cogitationem simul existunt. Quicunque igitur per assiduæ meditationis studium cœperit inhabitare* Arcam *cordis sui, is quodammodò extra tempus constitutus, mundoque mortuus soli* DEO *vixerit; hoc enim statu, quicquid adversante nobis fortuna extra* Arcam *contrarium experimur, id nulla difficultate contemnimus, cum ibi sit fixum cor nostrum, ubi id mutabilitati non subiicitur; ubi nec præterita curamus, neque occupamur præsentibus, neque terremur futuris, neque in hac vita cupimus prospera, neque formidamus adversa. Hæc si egerimus,* Arcam *nobis in corde nostro ædificabimus, iis ex lignis, quæ in aquam intromissa, sine summersionis periculo natant, in igne posita ardent, quia hujusmodi affectus cogitationum, uti carnalium voluptatum fluxus deorsùm non premit, ita Charitatis flamma incendit. Porrò bituminabis* Arcam *tuam interiùs, & exterius; Exteriùs, si humilitatis, & mansuetudinis linimentum in omni occurenti occasione animæ exhibeas; Interiùs, ut charitatem non omittas; nemo enim in conscientiæ suæ* Arca *suaviter, & quietè vixerit, si is malos extra per mansuetudinem non studuerit tolerare, & intus didicerit per Charitatem non odisse.*

Rursus 300. cubitorum longitudo Arcæ *præsens seculum ab initio usque ad finem per tres temporis differentias, præteriti, præsentis, & futuri variatum significat; quicunque igitur mente sua ab exordio Mundi, usque ad finem ejus reflexerit, quot & quanta* DEUS *operatus operaturusque sit propter electos suos, is utique 300 cubitorum longitudinem in corde suo metietur; si vitam sanctam, & gloriosa Sanctorum acta in exemplum proposuerit, is haud dubiè in 50 cubitorum latitudinem cor suum extendet; si prætereà sacræ scripturæ scientiam 30 Libris contentam, piè, & devotè evolverit, is in altitudinem 30 cubitorum* Arcam *cordis sui, erigere censebitur. Hæc est* Arca, *quam quisque, qui hujus mundi* Diluvium *evitare voluerit, ædificare, eamque, ut salvetur, ingredi debet; ingressus verò, clauso post se ostio, ab omni mundanorum turbinum strepitu, tranquillam securamque vitam in spem vitæ æternæ transiget.* Atque hæc de *Arcæ* mysticâ significatione sufficiant. Longitudo *Arcæ* 300 cubitorum quid?

CAPUT X.

De diminutione aquarum Diluvii, *& de tempore, quo decrevit.*

Recordatus autem DEUS Noë *cunctorumque animalium, & omnium jumentorum, quæ erant cum eo in* Arca, *adduxit spiritum super terram, & imminutæ sunt aquæ; Et clausi sunt fontes abyssi, & Cataractæ cœli, & probibitæ sunt pluviæ de cœlo, reversæque sunt aquæ euntes & redeuntes, & cœperunt diminui post centum quinquaginta dies.* Ex hoc capite quàm luculentissimè ineffabilis DEI bonitas, & misericordia refulget. Steterat *Noë* in *Arca* cum suis, immensis pænè laboribus consumptus; sollicitudine magna premebatur, ne forsan *Diluvio*, longiori tempore, quàm par esset, durante, commeatus deficeret; lamentabantur filii, & uxores filiorum, deplorantes temporis in tam diuturno carcere moram, summo tædio afficiebantur, & fœtore sordium coacervatarum pænè exanimati, ad lucis frigidiorisque auræ fruitionem unicè adspirabant; *Noë* verò summâ in DEUM fiduciâ, illos consolari non desistebat, precibusque ad DEUM fusis, pollicitationis sibi à DEO factæ memor, Divinæ misericordiæ viscera incessanter sollicitabat, atque unà cum lacrymarum profusione Quanto desiderio *Noë* cum filiis, liberationem ex *Arca* exspectabant.

fusione DEI *Opt. Max.* opem implorabat; donec apertis Divinæ misericordiæ auribus, recordatus tandem *Noë* cunctorumque animantium DEUS *Opt. Max. Diluvii* calamitatum finem statuere cœpit; quæ quidem facta intelliguntur, ut indè colligeremus, DEUM justorum hominum vitam tum ex prosperis, tum ex adversis rerum eventibus admirabili quadam vicissitudine, & alternatione ita miscere & temperare, ut illos ea ratione nec viribus suis fidentes, DEIque protectione, ac præsidio confisos, spem inter & metum fluctuantes, electos, inquam, suos vitam transigere velit; nam ut rectè habetur Tobiæ 3. *Hic pro certo habet omnis, qui te colit, quod vita ejus si in probatione fuerit, coronabitur; si autem in tribulatione fuerit, liberabitur; & si in corruptione fuerit, ad tuam misericordiam venire licebit; non enim delectaberis in perditionibus nostris; quia post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymas, & fletum exultationem infundis; sit nomen tuum* DEUS Israël *benedictum in secula.*

Consideratione dignum, quod sequitur: dicitur, DEUS non antè recordatus *Noë*, quàm peccatores *Diluvio* periisent; quod non vacat Mysterio; tunc enim verè nostri memor est, nobisque benefacit, cum vetus *Adam* cum vitiis suis in nobis per contritionis pœnitentiæque *Diluvium* summersis interiit. Multi deinde mirantur, quod DEUS non *Noë* solummodò, sed & animantium recordatus dicatur; ii mirari desinent, si hoc ob ineffabilem DEI erga hominem amorem, animaliumque factum viderit; rectè enim & animantium recordatus est, ut videlicet ea, quæ hominis causâ condiderat, unà cum homine servarentur. Quis nescit, DEUM in *Scriptura* à liberalitate & beneficentia, quam erga animalia exercet, haud infrequenter laudari? *Novit justus*, dicitur in Proverbiis, *jumentorum suorum animas, viscera autem impiorum crudelia*; quasi apertè dicatur, execrandos esse eos, qui non in hominem solùm, sed & in animalia, crudelitatem suam exercent.

Quid significet recordatus DEUS hominum animaliumque.

Novimus quosdam sanctos DEI servos, qui mirum in modum in animalia, utpote in quibus Divinum erga genus humanum, amorem & benignitatem intuerentur, benignos & misericordes se exhibuerint, ut proindè ex innumerabili multitudine & varietate animalium homines sublatis in cœlum oculis obstupescerent admirabilem Superni Datoris benignitatem, sapientiam, providentiamque, quâ solius hominis causâ, tot modis, tot vivendi mediis hominum necessitati consulere constituerit. Sunt enim hæc veluti quædam Divinæ liberalitatis specula, ex quibus ineffabilis elucet Divini numinis bonitas; dum hæc hominem carnibus suis nutriunt, lanâ pellibusque vestiunt, afflictos amœnâ vocum harmoniâ ad Conditoris laudem constitutâ recreant, lassos portant, onera convehunt, innumerisque aliis ad vitam humanam sustentandam necessariis usibus, serviunt, nonnullis ad custodiam hominum, quibusdam ad ea, quæ homini noxia forent, devoranda, aliis corio, ossibus, pilis, dentibus, tibiis, pennarum pulchritudine & varietate, tum ad medicas facultates, tum ad decorem, & ornamentum hominis, conducentibus, ut proindè non incongruè conditor sapientissimus, qui uti tantoperè dilexit hominem, ita & animalia, quæ propter hominem produxerat, amâsse, & curam eorum habuisse, & etiamnum habere censeatur; Et quoniam non stitit se hic Divina bonitatis altitudo. Cum enim animalibus miras quasdam, & admirandas facultates, ac naturæ dotes indiderit, illas non tam naturæ propriæ necessitate id exigente, quàm instituendi hominis gratiâ animalibus dedisse videatur; ut videlicet in Leone animi magnitudinem, prudentiam in Elephante, in Equo animositatem, fidelitatem in Cane, in Ovibus mansuetudinem, in Columba simplicitatem, castitatem in Turture, in Aquila animi volatum supra omnia, perpetuò laudandi

Animalibus afficiuntur Justi, quæ crudeles & impii sive causa occidunt.

Animalia quanta hominibus bona & commoda inferant.

Animalia virtutibus suis hominem instruunt.

DEUM studium in Alauda, in Ciconia φιλοστοργίαν & misericordiam discerent; & hoc pacto sibi ex animalibus comparandarum virtutum veluti exemplar quoddam ob oculos proponerent, Divinorum beneficiorum memores, eidem debitas gratiarum actiones indesinenter persolverent: Peccatores verò in Porcis Hircisque abominandam luxuriæ fœditatem & spurcitiam, in Lupis, Corvis, atque Accipitribus rapacitatem, pauperumque oppressionem intuiti, à vitiis hujusmodi abstinere satagerent. Sed jam ad filum instituti nostri.

Diluvium quanto tempore duraverit.

De duratione *Diluvii*, quanto videlicet tempore ad diminutionem ejus duraverit, variæ sententiæ circumferuntur; & tametsi *Sacræ Literæ* illud expressis verbis innuant in *citato* paulò ante *Textu*; post 150. dies aquarum incepisse decrementum, quia tamen à quo principio illi 150. dies computandi sint, uti difficile est cognoscere, ita quoque mirum in modum *Interpretes* dubios perplexosque reddit. Nonnulli siquidem volunt, initium horum 150 dierum incepisse numerari ab ingressu *Noë* in *Arcam*, undè asserunt, quinque post mensibus aquarum diminutionem cœpisse; tot enim dies continent quinque menses solares, quod patet ex divisione 150 per 30 dies unius mensis, id est, primo die sexti mensis.

Quidam hos 150 dies numerant ab anno sexcentesimo vitæ *Noë*, & hi initium dierum 150 ducunt à fine pluviæ, 40 diebus continuatæ; si itaque junxeris ad 150 dies 96, quod est aggregatum ex 150 & 40, & 10 diebus, habebis summam 246 dierum, qui divisi per 30 dies unius mensis, dant 8 menses solares, quibus 10 diebus evolutis, aquarum cœpit decrementum; quod accidit die 27 mensis octavi illius anni. Atque hanc ego sententiam, quantum quidem ex *Sacris Literis* capere licuit, præ cœteris magis consentaneam censeo.

CAPUT XI.

Quid intelligatur per Spiritum, quem adduxit Dominus super Terram ad exsiccandas aquas, & quomodo intelligenda sit clausura fontium Abyssi, & Cataractarum Cœli, pluviarumque prohibitio.

SPiritus iste, uti sub varia significatione accipi potest, ita quoque variam *Interpretibus* suggessit opinionum varietatem. Nonnulli volunt, per hunc Spiritum aliud non intelligi, nisi Spiritum Sanctum, atque illud putant probari posse, tum ex hoc præsenti, tum ex cæteris *Sacræ Scripturæ* locis. Dicunt enim Hebraicum textum id expressè declarare hisce verbis:

ויעבר אלהים רוח על הארץ

id est, *transire fecit* DEUM *Spiritum super terram*. Cui facilè subscriberem, si in textu poneretur pro רוח *Ruah*, Spiritum רוחו *Rucho*, Spiritum suum; Verùm cum Spiritus hic indeterminatè ponatur, ex eo quoq; ostendi non potest, Spiritum Sanctum immediatâ suâ virtute exsiccasse aquas. Quidam ex *Syriaco textu* aut *Chaldæo* probari posse putant Spiritum Sanctum:

Spiritus Sancti non fuit immediatus concursus siccationis aquæ.

ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܚܦܐ ܥܠ
ܐܦܝ ܡܝܐ:

& *transire fecit spiritum super terram*; Verùm cum hic textus cum Hebraico consentiat, nil hinc evincitur; neque ex primo capite *Genesis* v.2. id probari potest:

ורוח אלהים מרחפת על פני המים/

Genes. 1. vers. 2.

& *Spiritus* DEI *expandebatur supra faciem Abyssi*; vel ut *Græcus* habet, *insufflabat aquam*; hoc loco omnes *Interpretes* per vocem, Spiritum DEI, Spiritum Sanctum intelligunt.

Sunt

Spiritus DEI non fuit ventus.

Sunt proindè alii, qui hunc Spiritum, ventum intelligunt, omnia exſiccantem; at cum nemo concipere poſſit, quomodò ventus tantam aquarum molem tam brevi tempore pervadere & ſiccare potuerit; non igitur ventus purè naturalis intelligitur, ergò per Spiritum illum Divinum, cujus imperio omnia ſubſunt, diminutæ ſunt aquæ, juxta illud: *emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ; verbo Domini Cœli firmati ſunt, & Spiritu oris ejus omnis virtus eorum;* flatu enim ventorum aquæ non exſiccari, ſed turbari & fluctuari ſolent. Sunt nonnulli, qui putant, Solem, cum efficaciſſimus ſit, hujus exſiccationis aquarum cauſam fuiſſe, præſertim cum *Diluvium* in æſtate, quâ Solem ardentiſſimum experimur, finitum ſuprà dixerimus. Verùm nec hoc commodè dici poteſt. Si enim Sol hanc incredibilem exſiccandi *Diluvii* facultatem habuiſſet, non eſſet ratio, cur non totum Oceanum, maria, lacus, flumina, cum tempore, eâdem vi, & efficacia conſumeret, quod tamen experientiæ repugnat, & aquarum cumulus cataclyſmi Oceanum ſi non ſuperârit, ſaltem ei aquarum copiâ inferior non fuerit, uti *paulò antè* demonſtravimus. Nos itaque dicimus, DEUM non omnia, abſolutâ & immediatâ ſua virtute in Mundo peragere, ſed miniſterio creaturarum uti ſolere, quamvis non niſi potentiâ obedientiali, ut *Scholæ* loquuntur, elevatâ, quemadmodum in mari rubro, ſupernaturali virtute fecit. *Cum enim extendiſſet* Moſes *manum ſuam ſuper mare, abſtulit illud Dominus flante vento vehementi & urente tota nocte, & vertit in ſiccum*, &c. Potuit itaque Divina potentia, cujus imperio omnia ſubſtant, in *Diluvii* aquis exſiccandis præparare ventum immodicè æſtuantem, qui aquarum molem intime penetrando intra conſtitutum tempus, totam in vapores reſolveret, eique regioni aëreæ reſtituerentur, ex qua tantam aquarum molem condenſâſſet; Unde hujuſmodi ventus minimè naturalis dici poteſt: Cùm enim *Diluvium* altius fuerit, ultra eam videlicet aëris regionem, in qua venti generari non poſſunt, neque etiam ex terra cœterisque humidis, vapores calidi & ſicci, intermediâ aquarum mole impediti, eouſque conſcendere, neque ibidem reſolvi poterant. Reſtat itaque dicendum, aquas *Diluvii* non vi naturæ, ſed Omnipotentis DEI virtute, miniſterio ventorum exſiccantium, quos præter ordinem naturæ in hunc finem aſſumpſerat, prodigioſum hunc effectum exſiccationis præſtitiſſe, ac proindè totus iſte ſpiritus ſiccans miraculi loco habendus, ſive generationem ejus ſpectes, ſive vim & efficaciam; addo tamen, exacto *Diluvio* cum terræ conſtitutio adhuc lubrica, madida, & humida eſſet, tunc enimverò DEUM illam ventorum Soliſque virtuti naturali, exſiccandam reliquiſſe.

Sol num fuerit cauſa ſiccationis aquarum.

Ventus ſiccans aquas non fuit naturalis ſed Divina Potentia ſublevatus.

De occluſione fontium Abyſſi, & Cataractis Cœli.

Clauſura fontium Abyſſi ſupernaturali vi contigit.

Hæc difficultas, uti Phyſiologiæ objectum longè excedit, ita quoque ſupernaturalibus veriùs, quam naturalibus effectibus adſcribendum cenſuerim. Quid ſint Abyſſi terræ, quid Cataractæ Cœli, ſuperiùs fusè expoſitum fuit. Quemadmodum igitur rupturam fontium Abyſſi, Cataractarumque Cœli apertionem ibidem, effectum cauſis naturalibus ſuperiorem docuimus, ita quoque clauſuram eorundem Abyſſi fontium, Cataractarumque Cœli concluſionem, ſupernaturali virtute DEI accidiſſe exiſtimamus. Nam quis non videt, iis de cauſis imminutum eſſe *Diluvium*, quibus crevit? Nam ut rectè Divus Chryſoſtomus: *Quæ ratio*, inquit, *poterit hoc unquam comprehendere, aqua tanta quomodo deſiit? omnia abyſſus erant: Quomodo igitur tantus aquarum impetus ſubito minor factus eſt? quis hoc humana ratione invenire poterit unquam? Quid igitur eſt? DEI præceptum eſt, quod facit omnia.*

Ne igitur nos curiosius exploremus Quomodò: sed tantum credamus, quod jussit, & exaltata fuit abyssus, & præcepit, & iterum suum continuit impetum, & ad proprium concessit locum, quem solus ipse Dominus scit, qui condidit. ita D. Chrysost.

APPENDIX EROTEMATICA

Quâ omnes difficultates, quæ in Sacris *diversarum linguarum* Textibus *occurrunt, solvuntur.*

Quæsitum 1.

QUæritur primò: *Quando resederit, & quieverit* Arca *supra Montes* Armeniæ.

Tota hæc difficultas de anno, quo resedit *Arca* supra montes *Armeniæ*, videtur inter *Interpretes* nata, ex vario principio, ut suprà ostendimus, undè annos computare solebant; Nos ne tempus in iis recitandis perdamus, sic rem determinamus ex iis, quæ superiùs adduximus, argumentis.

Initium *Diluvii* quando cœperit.

Dicimus itaque, quod ab initio anni sexcentesimi vitæ *Noë*, usque ad *Diluvii* exordium, videlicet decimo septimo die mensis secundi præterierunt 46 dies; si enim uni mensi 30 dierum, addas 16 initium diei decima septima fuit, quâ incepit *Diluvium*, provenient 46 dies, quibus si junxeris 150 dies, quibus duravit incrementum *Diluvii*, habebis 196, qui sunt dies ex utroque numero, 150 & 46 compositi; restant igitur 8 dies usque ad quatuor & ducentos dies, qui faciunt sex menses Lunares, & insuper 27 dies, quo die dicitur requievisse *Arca* supra montes *Armeniæ*. Ad diversitatem verò *Hebraicæ*, & *Vulgatæ editionis*, id est, *Latinæ* quod attinet, hanc differentiam esse scias; quod *Hebræa* dicat, *Arcam* requivisse septimo mense, & decimo septimo die mensis.

Vulgata verò habet, septimo mense, & 27 die mensis, differunt igitur decem diebus hæ duæ lectiones *Hebrææ*, consentit *Chaldæa lectio*, & *Vulgatæ Græca* 70 *Interpretum*, quæ tamen concordari possunt, si à diversis principiis initii *Diluvii*, aut sexcentesimo anno *Noë*, aut aliis; de quibus videant *Chronologiæ sacræ Interpretes*, nos ad nostra.

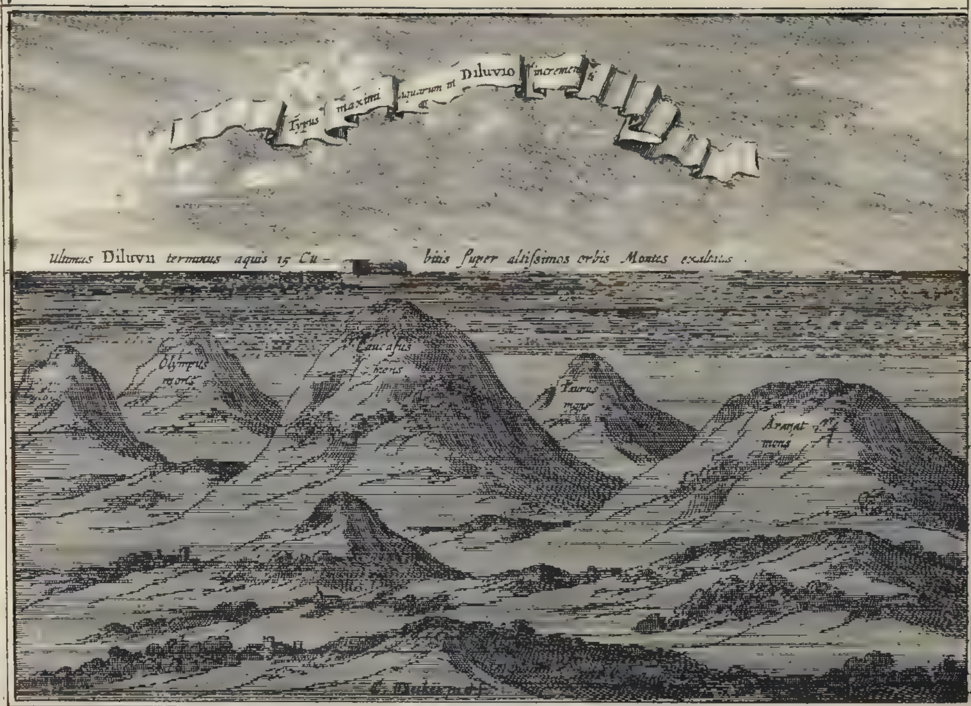
Quæsitum 2.

Quæritur secundò: *Utrum* Arca, *quando, & quomodo quieverit supra dorsum montis* Ararat.

Duo hoc loco consideranda sunt: prius, utrum mons *Ararat* fuerit altissimus montium in universa Terra, quod *supra* negavimus, cum multò altiores isthoc monte, in Telluris superficie observatos fuisse, ostendimus in *Mundo Subterraneo*. Dato igitur, non concesso, montem *Ararat*, juxta quosdam, fuisse montem omnium altissimum; Dico *Arcam* semper supra aquas *Diluvii* totis illis 150 diebus, quibus totale aquarum incrementum, sine ulla sui diminutione consistebat, fluctuasse; ponamus quoque, juxta nonnullorum sententiam, *Arcam* 15 cubitorum profunditate, aquis fuisse summersam, ita ut 15 aliis cubitis extra aquas eminuerit. Hoc posito, Dico, non obstante summo aquarum incremento, supra dorsum montis *Ararat Arcam* conquiescere potuisse, cum tot cubitis summersa ponatur *Arca*, quot cubitis aqua supra altissimos montium vertices sese exaltaverat, id est, 15 cubitis; uti ex figura patet. Sit mons *Ararat*, A.B.C.D. altissimus montium; sit vertex montis, *b.c.* Sit *f.e.a.d.* aqua *Diluvii* super verticem elevata 15 cubitis: *Arca f. e.* verò summersa ad medietatem, id est, 15 cubitis infra aquam; Quis ex hoc non videt, *Arcam* fundo suo dorsum montis tetigisse, dum nulla adhuc aquæ diminutio facta fuisset. Atque hæc quidem assertionem nostram ad oculum exponunt; posito, quod altissimus in Orbe fuerit Mons *Ararat*.

Verun-

Typus Arcæ quiescentis supra montem Ararat
altiorum montium.
Caucasus mons.
Olympus mons
Quies Arcæ
Ararat mons
A
D

Typus maximi aquarum in Diluvio incrementi
ultimus Diluvii terminus aquis 15 Cubitis super altissimos orbis Montes exaltatus.
Olympus mons
Caucasus mons
Ararat mons

Ararat non est altissimus montium.

Veruntamen cum nos altiores in Orbe montes illo ostenderimus; ratio sanè dictat, *Arcam* nondum in monte *Ararat* requiescere potuisse, utpote, quæ ab ejus vertice, respectu aliorum montium adhuc quàm longissime distaret. Unde consequenter, & indubitanter colligitur, complures in Orbe montes, *Ararat* monte multò altiores tum temporis aquis jam denudatos fuisse, quando *Arca* in montibus *Armeniæ* requievit, jamque aquarum diminutionem cœptam fuisse, uti *figura* docet. Verùm cum hæc *Sacro Textui* repugnare videantur, jam, quomodo concordanda sint illa, exponamus; Sic enim habet hoc loco Textus: *Et clausi sunt fontes abyssi, &c. reversæque sunt aquæ de Terra, euntes & redeuntes, & cœperunt minui post* 150. *dies, requievitque* Arca *mense septimo, & vigesimo septimo die mensis super montes* Armeniæ; *at vero aquæ ibant, & decrescebant usque ad decimum mensem; decimo autem mense, prima die mensis apparuerunt cacumina montium.* Cum itaque *Arca* requieverit in montibus *Armeniæ*, mense septimo, & vigesimo septimo die mensis, restabant itaque ad decem menses, & unum diem, quo primum cacumina montium videbantur, duo menses, & novem dies. Cum itaque *Sacra Scriptura* expressè dicat, post 150 dies, aquas diminui cœpisse, & septimo mense, & 27mo. die mensis *Arcam* requievisse; Alterutrum dicendum est, aut Montem *Ararat* fuisse omnium altissimum, vel si altiores in Orbe montes assignemus, eos eodem tempore, quo requievit *Arca* in monte *Ararat*, eodem, inquam, tempore, altiores eo montes ab aquis denudatos fuisse. Verùm cum illa montium denudatio, non nisi post duos menses, teste *Sacro Textu*, contigerit, videlicet decimo mense; Ad difficultatem mitigandam, dicendum erit, tunc temporis quidem altissimorum montium vertices denudatos fuisse, sed cum in incognitis Terræ locis constituerentur, *Moysen* de iis montibus vicinis, quos ipse in *Arca* per vitream fenestram observabat, præcipuè locutum fuisse. Atque hoc pacto facilè verba *Sacræ Scripturæ* concordari poterunt. Utrum verò *Arca* posteris temporibus visa, & examinata fuerit, in Monte *Ararat*, dicetur in *tertio Libro*, loco opportuno.

Dubii resolutio de denudatis montibus.

Quæstum 3.

Quæritur tertio. *An, quando, & quomodo supra verticem Montis* Ararat, Arca *requiescere potuerit*: על הרי אררת

Respondeo, cum plerique *textus*, non supra montem, sed supra montes *Ararat*, aut ut Chaldaica Lectio habet, *supra Montes* Kordu:

ותנח תיבותא על טורי קרדו :

Et requievit Arca *supra montes* Kordu, aut, ut *Berosus* Chaldæus ait, in *Montibus Gordiæis*. Septuaginta verò. καὶ ἐκάθησεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ ὄρη τὰ Ἀραράτ. Gen. c. 8. v. 4.
Et sedit Arca *supra montes* Ararat. Arabica sic habet.

وهدت التابوة في الشهر السابع في سابع
عشر يوم من الشهر علي جبال القرود ۞

Et quievit Arca *in mense septimo, & decimo septimo die mensis, supra montes* Karud. Ubi nota, quoad menses, & dies, hanc versionem non *Latinæ*, sed *Hebraicæ* editioni respondere. Ex hisce itaque *Lectionibus* apertè ostenditur, *Arcam* non supra altioris montis verticem requievisse, sed supra montes *Ararat*, sive *Armeniæ*, quos *Kardu* Chaldæi, Arabes *Karud* vocant. Quomodò enim *Arca* tantæ longitudinis latitudinisque supra montis acumen quiescere potuerit, nemo, nisi staticæ artis imperitus, sine rupturæ, aut totali eversionis periculo concipere poterit; nisi forsan apex montis tantam habuerit planitiem, ut *Arca* commode in eo sisti potuerit.

Dicimus itaque, nullum adeò eminentis verticis in Orbe montem reperiri, qui non in summitate insignem aliquam planitiem inter juga montium extensum habeat; quemadmodum

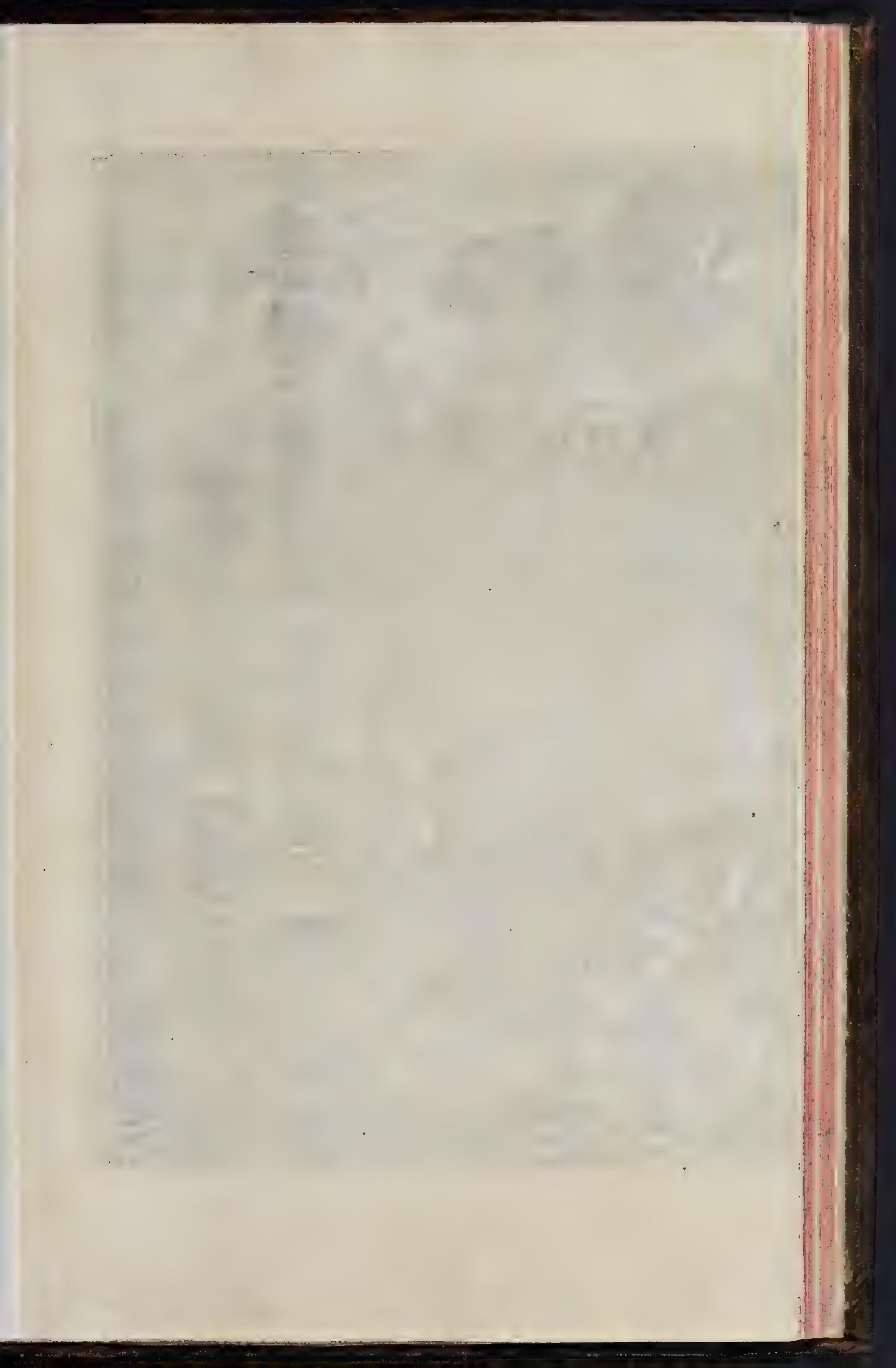
Pyrenæi,

Pyrenæi, & *Alpium*, atque *Appennini* montes habere, experientia quotidiana itinerantium nos docet; ita quoque Montem *Ararat*, præter acuminum juga, ſimilem planitiem, nutu DEI, ad quietem *Arcæ* conſtitutam fuiſſe, teſtantur *Itineraria Perſidis*, & *Armeniæ*, quinimò & Patres Societatis noſtræ ex *China* & *Indiis* per *Perſidem* & *Armeniam* ſuſcepto in *Europam* itinere, ad integrum octiduum montem *Ararat*, tum ob exitum *Noë* in eo ex *Arca*, tum ob rerum in eo geſtarum magnitudinem, non ſine admiratione animique conſolatione contemplatos fuiſſe; ajuntque montis dorſum ingenti aliorum montium catenis innexum, in immenſam longitudinem extenſum *Tibeticis montibus*, quos *Paranamiſidos Ptolomæus* vocat, conjungi; ut proinde in dicto monte ſufficiens fuerit ad *Arcam* veluti dorſo quodam excipiendam, planities & latitudo. Sed hæc in *ſequenti Libro* veluti opportuniori loco fuſiùs proſequemur.

Quæſitum 4. Quæritur quartò: *Utrum Corvus, quem* Noë *ad tentandum aquarum decrementum emiſit, reverſus ſit in* Arcam, *nec-ne?*

Inſignis inter *Authores* de corvi ex *Arca* dimiſſione, controverſia eſt; quibuſdam illum egreſſum, reverſumque fuiſſe; aliis eam veluti contrà, opinionem *Sacro Textui* repugnantem, reprobantibus. Hiſtoria Sacra ſic dicit: *Cumque tranſiſſent* 40 *dies, aperuit* Noë *feneſtram, quam fecerat, dimiſit corvum, qui egrediebatur, & revertebatur, donec aquæ ſiccarentur ſupra terram.* Contra hanc Lectionem dicunt 70 Interpret. καὶ ἐξελθὼν, οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. *Egrediebatur corvus, non revertebatur, donec ſiccarentur aquæ ſuper faciem Terræ.* Vides hîc in *Textu Latino*, & *Græco* apertam contradictionem: *Latina* dicit, corvum egreſſum, & reverſum; *Græca* dicit, egreſſum & non reverſum. Unde multi ex *Interpretibus* ajunt, non reverſum fuiſſe corvum, eò quod cadavera in fluctuanti *Diluvii* Oceano ſectatus, quàm longiſſimè ab *Arca* divagatus, eandem reperire amplius non valuerit, unde vel fame, vel fluctibus enectum periiſſe, ſibi perſuadent: Sed nec hoc admitti ulla ratione poteſt. Si enim periit corvus maſculus, inidonea otioſaque ad concipiendum conjux ejus in *Arca* remanſit; ſpecies itaque corvina hoc pacto contra DEI nutum, haud dubiè periiſſet. Dico itaque, hanc contradictionem facile concordari poſſe hoc pacto: Cum enim *Hebraica Lectio* dicit; corvum egreſſum & reverſum eſſe, donec ſiccarentur aquæ; *Sacræ literæ* apertè docent, corvum in *Diluvii* aquis minime periiſſe; ſed poſtquam egreſſus fuiſſet, & poſt longum volatum non reperiſſet, quò requieſceret pes ejus, ad *Arcæ* tectum advolaſſe, atque ex eo pabuli cauſa nonnunquam divagatus, poſtquàm fluctuantibus cadaverum carnibus nonnihil refectus eſſet, ad *Arcæ* tectum rediiſſe, uſque dum ſiccarentur aquæ, atque tunc ad egreſſum animalium conjugi ſuæ reſtitutum fuiſſe. *Græca* verò *Lectio*, quæ dicit corvum egreſſum, & non reverſum fuiſſe, donec ſiccarentur aquæ ſuper faciem terræ; ſic intelligi debet, non quod fluctibus, vel fame perierit, ſed quod non ſit reverſus receptuſque à *Noë* intra *Arcam*, ſed extra eam vel in tecto *Arcæ*, vel lateribus *Arcæ* ſe conſervârit, donec ſiccarentur aquæ, & tunc apertâ *Arca* ad egreſſum animalium ſuæ conjugi ad ſemen naturæ reſtitutum. Patet itaque ex hiſce propoſita difficultas. Porrò eodem prorſùs tempore columba emiſſa, quæ cum non reperiret, ubi pes ejus requieſceret, ad *Arcam* rediit. Poſt ſeptem itaque dies aliam emiſit columbam, quæ ad veſperum ad eum reverſa, & jam dudum deſideratum pacis, tranquillitatiſque omen auguriumque viridem olivæ

Dubii de corvo egreſſo & reverſo reſolutio.

DILUVII ante dimi
nutionem Aquarum
Status in DILUVIO universali

olivæ ramum roſtro ſuo attulit, & altera tertiò emiſsa, amplius reverſa non fuit.

Olivæ ramus unde? Quæri hoc loco non immeritò poterit; *ubinam ſurculum olivæ, terrâ aquarum illuvie adhuc coopertâ repererit?* Reſpondemus, vel ex reciſa & fluctuante in æquore arbore olivæ, vel ex colle aliquo *Arcæ* vicino; cum enim mons *Ararat* jam quaſi totus ab aquis diſcoopertus eſset, in radice verò montis multa fuerint oliveta, uti & etiamnum à viatoribus juxta *Monaſterium Nachſevan* ſpectentur, facilè fuit ex iis ſurculum ablatum, & ad *Noëmum* comportatum fuiſse, utique DEO Columbam ad ſervi ſui conſolationem dirigente. Quarè verò non alterius arboris ſurculum? Dico, id ad myſticam pacis tranquillitatiſque ſignificationem, nutu DEI factum; vel etiam, quod Columba forſan olivis adhuc refertas arbores cum repeiſset, eum unà cum fructibus in poſteræ diei pabulum ſecum tranſportaſse. Sed hæ meæ conjecturæ ſunt.

Quæſitum 5. Quæritur quintò. *Quanto tempore duraverit* Diluvium, *& quamdiù* Noë *manſerit in* Arca?

Cum *Moſes* hiſce verbis, menſe ſecundo, & vigeſimo die menſis, arefactam eſse terram referat; *Noëmum* verò ex *Arca* egreſsum anno ſexcenteſimo primo, menſe ſecundo, & die vigeſima ſeptima, ex ipſis verbis *Sacri Textus*, facilè innoteſcit tempus *Diluvii* uſque ad diem deſitionis ejus, egreſsumque *Noë* ex *Arca*; & quamvis mora *Noëmi* intra *Arcam* variè ab *Interpretibus* controvertatur, nos tamen juxta melioris notæ *Authorum* ſententiam à pleriſque ceu veram acceptatam, noſtris deindè fundamentis *ſuprà* expoſitis innixi; ex ipſa *Sacra Hiſtoria* rem ita determinamus.

Suppono, annum & menſes, de quibus toties hoc loco à *Moſe* fit mentio, eſſe annos Lunares, non Solares; eſt autem hæc differentia inter menſem Lunarem, & Solarem, quòd hic illum undecim diebus excedat; eſt enim menſis Lunaris 354. dierum, Solaris 365. quæ ab invicem ſubtracta produnt undecim dierum, uti diximus differentiam; atque hi anni, & menſes, maximè uti olim ita etiamnum uſitatos eſſe *Hebræos*, ex eorum computu patet.

His itaque ſuppoſitis, cùm ita, uti in *præcedentibus* oſtendimus, *Diluvium* inceperit anno ſexcenteſimo vitæ *Noë*, menſe ſecundo, & decimo ſeptimo die; deſierit autem ſexageſimo primo, menſe ſecundo, die 27, luculenter patet ex ſubtractione unius numeri ab altero, tempus quo *Noë* in *Arca* fuerit.

Annus deſitionis *Diluvii* 601 an. 47 dies.
Annus inception. *Diluvii* 600 an. 57 dies.

Qui numeri ſubtracti relinquunt 1 annum Lunarem & 10 dies, qui conſtituunt unum Solarem, quo *Noë* toto *Diluvii* tempore in *Arca* manſit. Ut proindè non parùm mirer, tam varios eſſe hujus loci *Interpretes* in determinanda *Diluvii* diuturnitate, cum vel ex ipſis verbis *Sacræ Scripturæ*, uti jam innuimus, involutum, ut ipſi putant, negotium decidere potuerint; quæ quidem in *Authores* variatio aliundè non provenit, niſi à diverſo principio, quo initium *Diluvii* ſumunt.

Epilogiſmus Calculi.

Ab anno ſexcenteſimo vitæ *Noë*, menſe 2, die 7, incepit *Diluvium*	37 die.
Ante ingreſſum *Noë* in *Arcam*	7
A die pluviæ	40
Uſque ad totale incrementum	150
A fine totalis incrementi, requievit *Arca* ſupra montes *Armeniæ*	77 dies.
Ab hoc uſque ad Cacuminum montium viſionem	40
Uſque dum *Noë* aperuit feneſtram, & dimiſit Corvum	14
Et poſt dimiſſionem Terra arefacta eſt.	
Omnes hi numeri juncti faciunt	365 dies.

Qui eſt integer annus Solaris, ſive Lunaris, plus 11 diebus.

Quæſitum 6.

Quæritur ſextò. *Ubi* Henoch *&* Elias *destructo, per* Diluvium *aut ab initio etiam*, Paradiſo *manſerint?*

Reſtat nunc exponendum, cum omnes homines in *Diluvio* perierint, exceptis ſolis 8. qui cum *Noe Arcam* intrârant; ubinam *Enoch*, qui tunc temporis adhuc in vivis erat, degiſſe putandus ſit; dicunt nonnulli, eum in *Paradiſo* ab omni *Diluvii* inundatione immuni vixiſſe. Verum cum plerique *Interpretes Paradiſum* ipſum aquis obrutum, unà cum terreſtri Orbe deletum fuiſſe, exiſtiment, quem ei locum ab aquis liberum aſſignabimus? dicimus itaque; cum præter 8. homines nullum præter eos *Diluvium* evaſiſſe, *Sacro Textu* teſtante, certum ſit; *Enochum* tamen exceptum fuiſſe, cenſere debemus, eò quod *Scriptura* ſolum loquatur de hominibus, quorum habitatio & converſatio in terris nota erat, & qui vitam agebant more humano & uſitato; non verò de eo, quem divina providentia inuſitato quodam modo à communi hominum conſuetudine abreptum, in ultimum conſummationis Mundi finem unà cum *Elia* deſtinârat. Quidquid ſit, ubinam fuerit *Enoch* tempore *Diluvii*, quis hominum aut conſilium DEI novit; aut ei locum aſſignare auſit? cum ubicunque DEO libitum fuerit; illi conſervari potuerint, vel intra ipſas aquas *Diluvii*, vel in aëre, vel ſupra aquas *Diluvii*, & quocunque tandem in loco à DEO ipſis præparato; ut proinde de abditis DEI conſiliis, melius ſit ſilere, quam inanibus verborum conjecturis & ea temerario auſu determinare.

Quæſitum 7.

Quæritur ſeptimò. *Utrum homines animaliaque intra* Arcam *jam concluſa conſuetum generationis negotium exercuerint?*

Et quantum quidem ad *Noë* filioſque attinet, dico cum tempus illud tale fuerit, ut homines ob tantam humani generis orbiſque terrarum cladem potius lugentes pœnitentiam agerent, quàm expetendæ fruendæque voluptatis etjam licitæ & conceſſæ gratiâ genio importunè indulgere. Veriſimile videri juxta communem *Interpretum* opinionem, eos DEI gratia cooperante ab omni congreſſu abſtinuiſſe; quoad animalia verò bruta aliud ſentiendum eſſe judico; quis enim naturalem libidinis impetum in iis animalibus, quæ ex ſe & ſua natura ad generandum proniores ſunt, uti inter Quadrupedia ſunt Capri, Arietes, Cervi & ſimilia, inter volatilia verò Columbæ, Galli, Turtures & cætera, ſine manifeſto miraculo cohibebit? ita *Buteo*, præſertim cum illa carnibus, hæc & Ovis & carnibus magno tàm hominibus quàm animalibus emolumento eſſe poterant; & uti ratione & judicio carebant, ita luctus & pœnitentia in eos non cadebat; unde naturales inclinationes ſecuta, generationi intendiſſe, nemini dubium eſſe debet, nec alicui dubium occurrat, *Arcam* ex generatione tot animalium nimis arctam fuiſſe. Illi utique dubitare ceſſabunt; ubi conſideraverint multa ex recenter natis animalibus quotidie in nutrimentum Carnivororum ceſſiſſe. Et non obſtantibus iſtis dico *Arcam* adeò adhuc amplam fuiſſe, ut plures adhuc manſionum nidorumque habitacula & receptacula inhabitata permanſerint; quas Atheis cæteriſque incredulis, qui ex incapacitate tot tantorumque animalium perperam concepta, *Arcam Noë* veluti fabuloſam, explodunt, beſtiis aſſociatis, inhabitandas, relinquimus.

Bruta in *Arca* non ceſſarunt à generatione prolifica.

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ LIBER TERTIUS, DE EGRESSU NOËMI, extra ARCAM.

PRÆFATIO.

Vod felix, faustum, fortunatumque sit. Egreditur ex Arca *Sanctus Patriarcha* Noë, *& admirans, & circumspectans ait :* Ecce video cœlum novum & terram novam, primum enim cœlum, & prima terra abiit, & mare jam non est : *Abiit prius illud cœlum nimbis inhorrescens, & pluviis, ignibus fœtis coruscans, fulgetris intermicantibus minaciter insultans, sonoris tonitribus horrendum remugiens, & procellosis ventorum concursibus omnia dissipans, & prosternens. Et ecce, adest cœlum novum cum vere novo, cœlum novum novâ undique luce lætificans : Solis reliquorumque astrorum gratissimos radios quaquaversùm diffundens, & Zephyris leniter spirantibus suaviter fragrans. Abiit Terra illa tota squalida, tota sordida, tota lutulenta, Terra illa Divino damnata maledicto, exitialibus aquis in omnium viventium exitium undique scaturiens. Abiit denique Terra illa enormium peccatorum sordibus polluta, & fœtens; Ecce adest Terra nova, germinans herbam virentem, odoriferos flores, & ligna pomifera, sicut à principio.*

Diffugêre imbres, redeunt jam germina campis
Arboribusque comæ.

Recessit aquarum tyrannis, quæ Orbi Terrarum aquis supra altissimorum montium vertices, quindecim cubitis superioribus dominata fuerat.

Omnia pontus erant, deerant quoque littora ponto.

Adest modò primus reparati Mundi annus, reviviscit Orbis, dudum emortuus, & aquarum squaloribus sepultus, id est, finis taciturni silentii omnium animantium, quæ cœli ambitu continentur. Adest finis annui carceris & mœroris, perpetuæ deinceps libertatis exordium. Adest facies secundæ ætatis Mundi, & præteritâ jam infantiâ adolescentiam ingreditur, quam ad decimam quoque generationem perducet. Volucres repetunt sylvarum recessus, & feræ innatam positamque ad tempus recuperant feritatem. Tempus adest renovatæ solitudinis, qualem Adamus Paradiso *extorris expertus est.* Noë *ex carcere ligneo lætus exit, & in patriam redux, undarum omniumque reproborum victor: jam de pace columbæ viridi olivæ ramo gestientis ministerio, indicatâ securus. Jacent improbi* Kainitæ*; jacet efferata Gigantum immanitas, prostrati sunt potentes illi à seculo viri famosi. Tempus tandem aperitur, quo Dominus mœrentem hucusque, jacentemque in luctu amicum suum excitat justum suum* Noë*, dicens; Surge, propera, dilecte mi, & veni ex foraminibus* Arcæ*, & ex ligneis carceris gurgustiis; Jam enim hyems transiit, imber abiit, & recessit, flores apparuerunt in Terra nostra. Ostende Mundo faciem tuam; Sonet vox tua in auribus meis, sacrifica mihi sacrificium laudis, & redde Altissimo vota tua.*

PARS I.

PARS I.

De iis, quæ in *Arcæ* egressu contigerunt.

CAPUT I.

De Noëmi *mora extra* Arcam *antequam egrederetur.*

Enit tandem exoptatissimi temporis plenitudo, quâ post diuturnum *Arcæ* Carcerem, quo *Noë* cum familia sua atque totius animatæ naturæ œconomia includebatur, DEO miserante egredi jussus fuit; venit hora tantopere desiderata, quâ post tot curas, post tot in *Arca* exantlatos labores, post tot putidi aëris injurias, post tot angustias, mœrores & pericula eluctatus, libertatique restitutus, felix posteri Mundi auspicium orditus est. Manserat tum temporis post abolitam Mundi prioris faciem, post perditam jam omnem animæ viventis substantiam, post eversam oppressamque sceleratissimorum hominum impietatem, cum suis in Mundo *Noë* solus superstes, Orbis Terrarum legitimus Rex, Imperator, & Dominus, cui tanquam universi humani generis instauratori DEUS omnia subjecerat: Et quanquam ipsum cœlum serenitate suâ ipsi jam arrideret, nova Mundi facies in propatulo esset; Terra ab omni humiditatis illuvie jam libera, & immunis esset, *Arcam* tamen egredi, nisi Divino imperio, non est ausus; ut, qui *Arcam* cœlesti fuerat ingressus oraculo, egressum ejus sine manifesta Divinæ voluntatis significatione, tentare non auderet; quemadmodum ante *Diluvium* ipse jussu DEI animalia introduceret, sic idem post *Diluvium* animalia cuncta educeret; tam enim introductio, quàm animalium eductio, non sine luculento Divinæ providentiæ miraculo contigit, cunctis animantibus *Noëmo* veluti eorum conservatori, tam ad ingressum, quàm egressum obedientibus. Locutus itaque DEUS ad *Noë*, dicens: *Egredere de* Arca *Tu, & uxor tua, filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum, & cuncta animantia, quæ apud te sunt;* hoc Divinæ vocis oraculo *Noë* perculsus, eâ quâ debuit & potuit, gratiarum actione, post tot & tanta beneficia in se, usque ad istud temporis punctum collata DEO unà cum tota familia sua reddens, ingenti omnium gaudio jussa Domini exsoluturus, sese ad exitum parandum accinxit, ac primò quidem *Arcæ* tectum aperuit. *Exitus Noë ex Arca.* O quantum ex hoc tam exoptatæ lucis affusione tum homines, tum animalia, recreata fuisse putabimus? quantum ex purioris limpidiorisque aëris affluxu afflatuque qui hucusq; per unius anni decursum, in obscura tetri, olidique carceris clausura sustinuerant, voluptate perfusos credemus? Certè tanta, quanta nunquam aliàs in simili eventu acciderat. Undè vero haud absimile est, & homines præ latitudine cordis, veluti quodam lætitiæ tripudio, ingenti mentium jubilo exilientes, quà Hymnis, quà cantibus Domini Liberatoris benignissimi bonitatem & misericordiam collaudâsse; imò vel ipsæ animantes, tandem tempus liberationis suæ advenisse præsentientes, non ferocioris tantùm, sed & mansuetioris naturæ, tum congruis eorum conditioni, vocum congratulationibus, tum insolitis corporum gestibus veluti exultantes, Hymnos DEO eo modo quo poterant præstitisse, credere licet. *Hominum animaliumque tripudium.* Volucrum

verò genus, in suavissimos harmoniæ modulos effusum; Lusciniæ cantillabant, frittillabant Fringillæ, pittitabant Passeres, & Rubeculæ, cæteræque canorà voce præditæ, reliquas quantumvis absonarum vocum volucres pariter ad Hymnos DEO conditori earum persolvendos certatim animabant. Post hæc prævià benedictione à *Noëmo* omnibus & singulis volucribus impertitâ, abeundique potestate data; solutis quoque nidis caveisque, eccè, juxta præceptum Domini, uti ingressa erant, ita & egressa juxta species suas, bina & septena, ad uberrimum naturæ semen, specierumque propagationem avolare cœperunt, solis illis, suis adhuc nidis, caveisque, quæ vel in sacrificium, vel usum *Noë*, alimentumque cedere debebant, conservatis. Exoluto itaque volucrum genere, & libertati restituto, vidisses alias volucres ipsi *Arcæ* insistentes, alias scopulosis montis districtibus, quasdam arboribus fruticibusque copioso limo adhuc obductis, nonnullas ipsis campis jam in gramina repullulascentibus se committentes, moxque nidis exstructis, juxta Divinæ vocis imperium: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram*, confestim prolificæ generationis opus sine intermissione, nec non summo ardore specierum propagationi intentas occepisse.

Volucrum post egressum, lætitia.

Quomodo Quadrupedia ex *Arca* egressa?

Restabat modò Quadrupedum ex *Arca* egressus. Quæri non immeritò potest, quomodò illa egredi potuerint, cùm ostium *Arcæ*, per quod ingressa fuerant, octo ferè cubitis à terræ superficie distaret. Dico itaque, verisimile esse, pontem illum ligneum, per quem ingressa fuerunt, *Arcæ* lateribus alligatum unà cum ea totò *Diluvii* tempore fluctuasse, eo fere modo, quo scyphi, seu lintres navibus semper alligari solent, ac deinde *Arca* supra montis dorsum sedente, & hunc unà pontem restitisse, quem & ostio ità applicuisse censemus, ut haud difficilis animantibus per illum egressus concederetur: vel si quis forsan hoc inverisimile dixerit, nil aliud restat dicendum, nisi quod *Noê*, sive ex asseribus, tabulis, trabibusque tecti jam aperti, vel ex arborum *Diluvio* eversarum truncis, novum pontem, ad facilem animalium egressum construxerit; quod æquo Lectoris judicio ponderandum subjicio; cum alio modo id fieri non potuerit, nisi ad miraculum confugiamus, quo hoc in negotio industriæ *Noëmi* relicto, opus non erat.

Animalium Quadrupedum egressus.

Ponte itaque admoto, & ostio jam aperto, reclusisque Quadrupedum stabulis & mansionibus, ex insolita luminis, aërisque limpidioris affusione, cunctæ animantes insolito tripudio exultantes, vix consistere ampliùs nescia, *Noëmo* pro liberationis concesso beneficio, veluti abblandientia, insolitis vociferationibus gratitudinem suam, eum ad ostium usque secuta, contestabantur; ubi juxta prædictum ordinem, quo intraverant *Arcam* bina & bina, septena & septena per pontem in amplam illam montis planitiem egressa, sine mora prolificum propagationis negotium, tanto cum ardore, quanto animalia longo tempore stabulis detenta, & amœnioris cœli aërisque beneficio fruitura tandem libertati suæ restituta solent; juxta præceptum Domini: *Crescite & multiplicamini*; inceperunt. Quod sanè quàm expressissimis verbis *Sacer Textus* indicat. Quid enim sibi vult illud, quod *Moses* in ingressu *Noë* filiorumque intra *Arcam*, viros & uxores separatim nominet. *Ingredieris tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum*; modo verò de egressu dicat: *Egredere tu, & uxor tua, filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum.* Nihil sanè aliud hisce intelligendum censent *Interpretes*, quàm quod sicuti in *Arca*, durante *Diluvio*, tempus erat mœroris, & luctus, tempus pœnitentiæ, non voluptatis & lætitiæ, ita quoque *Noë* ab usu conjugii abstinendum censuit, non tempus tunc esse judicans,

concu-

concubitûs, deliciarumque, quandò omnium immineret interitus; indecorum enim videbatur, ut quo tempore viventes morerentur, tunc perituri generarentur homines. In egressu verò, uti propter necessariam humani generis multiplicationem, animaliumque propagationem, confestim generationi operam dare debebant, ita quoque virum cum uxore, & animantium masculos cum suis fœminis conjunctim unitimque nominare voluit, ut videlicet in ingressu generationis abstinentia, in egressu generationis usus intelligeretur, neque in ingressu sexus commisceretur, misceretur verò in exitu. Ita *Divus Ambrosius.*

CAPUT II.

De Altari & Sacrificio, quod Noë *fecit* Deo, *deque Divina ejusdem Sacrificii approbatione.*

Laus *Noë.* NOË vir justus & perfectus, summâ in DEUM fide, & Religionis zelo eximius, tantum apud DEUM meruit, ut dignus sit habitus, magni Consilii in *Arcæ* structura angelus, dignus qui consortio sermonis Domini frueretur, ad osculum Domini admissus, tot divinis probatus oraculis, post tot ac tanta à DEO in se collata beneficia, post tot revelationes à DEO acceptas, post *Arcæ* ipsi traditam administrationis curam, post humani generis instaurationem ipsi tanquam Vicario DEI commissam; post totius humani generis excidium, à *Diluvii* periculis, se Divini Numinis protectione immunem solum se, qui perditum Mundum instauraret, agnoscens, ingenti Divini amoris zelo exæstuans, quid tandem *Deo Opt. Max.* munificentissimo benefactori suo acceptum offerre posset, secum cogitans; cùm nil tantæ bonitati dignum reperiret; primò seipsum suosque pleno intimæ devotionis sensu in perfectum holocausti thymiama obtulit; atque ut interna mentis, externæ in DEUM fidei & Religioni devotio undequaque consonaret, *Ædificavit* Noë *altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus, & volucribus mundis, obtulit holocaustum super altare, odoratusque est Dominus odorem suavitatis.* Eccè tibi clarissimum grati, & pii erga DEUM animi specimen; Vix enim ex *Arca* egressus erat; cum eccè ante omnia, plenâ mentis diffusione, quæ ad Divinum cultum, religionemque suam erga DEUM contestandam pertinerent, exequi studuit; dignum sanè *Noëmo*, & justissimum opus. DEO enim, qui *Arcam*, in qua servaretur homo, *Noëmo* extruere præceperat, dignum profectò erat, ut illi Altare erigeret homo, in quo servator hominis, adoraretur ab homine; hoc enim non scripta duntaxat, sed & naturalis lex æquum esse docet; ipsa ratio naturalis dictat, ut de suis donis imprimis honoraretur ipse, à quo cuncta in mortales dona, & beneficia procedunt; quale verò istiusmodi Altare fuerit, uti *Sacra Scriptura* silet, ita quoque incertum est; quantum tamen concipere possumus, dicerem, ex immensa limi, qui montem cooperuerat, primò pegma quoddam ex trabibus *Arcæ*, vel quas limo saxisque è rupibus excisis, obduxerat, extruxisse, ibique ex obviis arborum prostratarum truncis in Catastæ morem dispositis, ex singulis Animalibus Mundis, in eo accenso igne in holocaustum perfectum, summa in DEUM fide, nec non profunda mentis internæ adoratione, obtulisse: quàm verò gratus, quàm acceptus hic Religionis actus fuerit DEO, *Sacra historia* hisce verbis attestatur: *Odoratus autem Dominus odorem suavitatis;* non quod sacrificium istud materiale anima-

Noë Sacrificium.

Extructio altaris qualis.

lium,

lium, DEUM odore suo exhilarare posset, sed quod devoto internæ mentis obsequio, quo *Noë* extrinseco hoc fidei suæ in DEUM signo, gratitudinem suam protestabatur, summopere afficeretur; unde & in Hebraico textu legitur :

וירח יהוה ארת ריח הניחח :

Odoratusque est Dominus odorem quietis. Dicebatur enim fumus ad ipsum, seu odor, qui cum fumo ascendebat, *odor quietis*, quod videlicet, faceret DEUM quietum ab indignatione, & placatum offerenti; ut nimirum intelligeretur, indignationem divinam, per quam destructus fuerat Orbis Terrarum, hujusmodi *Noëmi* sacrificio mitigatam, placatam, quietamque fuisse; eò quod benignissimus DEUS nunquam offerentium devotionem fastidire soleat, sed in ea sibi complaceat, & ut ἀνθρωποπαθῶς loquar, solo hoc in DEUM affectu, *non verò animalia, quæ offeruntur, quæ nullam ad* DEUM *delectandum proportionem habent*; unicè gaudet & delectatur, juxta illud Psalmistæ : *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium* DEO *Spiritus contribulatus, cor contritum, & humiliatum* DEUS *non despicies.*

Quantum DEO placuerit sacrificium *Noë*.

Porrò, quantopere DEUS hujusmodi sacrificio delectatus fuerit, ipse hisce verbis testatur: ubi enim Vulgata dicit: *Odoratusque est Dominus odorem suavitatis*, pulchre sanè, & scitè exponit Paraphrasis Chaldaica Onkelos :

Genes. 8. vers. 20.

וקביל יְיָ ברעוא ית קורבניה :

Et accepit sacrificium ejus cum beneplacito; & dixit : *nequaquam ultra maledicam Terræ propter homines, sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Non igitur ultra percutiam omnem animam viventem, sicuti feci, cunctis diebus terræ, sementis & messis; frigus, & æstus; Æstas & Hyems, noctes & dies non requiescent.*

Promissiones DEI.

Duplex sub hisce verbis homini à DEO promissio fit : *primò* se nequaquam Terræ ampliùs maledicturum pollicetur, *deinde* totius naturæ œconomiam semper salvam & incolumem restituram, quoad temporum vicissitudines, tam anniversarias Hyemis, & Æstatis, quàm quotidianis diei & noctis, nec non alternantes primarum qualitatum, frigoris & caloris leges, atque tandem humanarum actionum, quæ ad sustentandam vitam pertinent, veluti sementis & messis; harum enim rerum omnium tempestiva alternatio & vicissitudo ad decorem facit universi; confert ad pulchritudinem, & Terræ fœcunditatem, denique ad hominum animaliumque incolumitatem, atque salutem maximoperè utilis est, & necessaria. Magnum itaque fuit DEI promissum, cùm dixit : cunctis diebus Terræ vicissitudinem temporum, & opportunitatem serendi, & metendi, similiaque agendi perpetuò mansuram : cum verò hæc eadem, & ante *Diluvium* perstiterint; meritò quis dubitare posset, cur hæc post *Diluvium* eventura dixerit, quasi ante *Diluvium* nil horum accidisset. Sed qui attentè verba hæc expenderit, ea à DEO cum respectu quodam & comparatione ad annum *Diluvii*, prolata fuisse intelliget, quasi diceret; non erit ampliùs futuris seculis ullus annus *Diluvii* anno similis : hic enim annus, uti ad Mundum propter hominum impietatem perdendum destinatus erat, ita quoque nulla in eo temporum vicissitudo, nulla Æstatis, Hyemisque distinctio, nulla primarum qualitatum temperies, nulla sementis messisque perficiendæ occasio fuit, Mundo quippè terrestri horrendo Cataclysmi squalore penitùs oppresso, submersoque; hujusmodi igitur annus amplius non exstiturus est; sed uti priùs, ante *Diluvium*, ita & post, tempestivæ, & consentaneæ temporum vices, nunc æstus, nunc frigoris vicissitudines, agrorum sata coquentes : nequaquam itaque terram universali *Diluvio* perdam, sicuti hoc anno

Solutio dubii.

Sacrificium NOË
post DILUVIUM
SEM.
UXOR NOË
JAPHETH
CHAM

anno feci; ſed juxta naturæ exquiſitas leges, & Orbem adminiſtrabo, & de cunctis in eo ad hominum neceſſitatem fulciendam providebo; nequaquam ampliùs maledicturus Terræ, & homini; ex quibus verbis luculenter patet pœnæ mitigandæ ratio, deſumpta ex pronitate hominis ad malum, quaſi inſita ad malum propenſio, & ab adoleſcentia ad peccandum inclinatio, homo ob imbecillitatem ſuam, nonnullam veniam mereatur; cum enim homo ex diverſis, & invicem repugnantibus appetitibus, ſenſitivo, volitivo, & rationali conſtitutus ſit; ille verò ad bonum ſenſui utile, & delectabile, hic verò, per ſe tendat ad bonum ſecundum rectam rationem, honeſtum, utile, & delectabile; pauciſſimi verò ſint, qui totis viribus tendant ad bonum rationabile, plerique ad ſenſibilium voluptatum illecebras trahantur; hinc fit, ut plerumque ſenſitivus appetitus rationalem in ſuas partes adſciſcat, penituſque ſui juris faciat; quod quidem malum aliunde non provenit, niſi ex peccato *Adami*, quo Natura primò recta, integra, & perfecta à DEO condita, vitiata verò & depravata in omnes ejus poſteros transfuſa & propagata fuit. Sed quidnam illud ſit: *Terror veſter, ac timor ſit ſupra omnia animalia Terræ*, expono. Reddidit DEUS inter alia ſua promiſſa *Noë*, filios, eorumque poſteritatem ſecuram à furore, & rabie animalium, & unà impoſuit cunctis animantibus timorem & tremorem, quo neſcio, quali divinitatis ſignaculo, quod præſeferunt, impulſa debitam obedientiam, tanquam ſuperioris ordinis naturæ præſtant, ei ſubſunt, ei ſerviunt. Quis non miretur vel vaſtiſſimum Elephantem à puero regi, & quò vult, deduci, & nutibus ejus obſequi? quod & de ferociſſimis Leonibus, Tigridibus, Urſis, Lupis dictum velim, cum & hæc ab hominibus facilè cicurentur, & pro nutu Directorum actiones ſuas exerceant; certè nil aliud, niſi character quidam Divinitatis homini impreſſus juxta illud: *Signatum eſt ſupra nos Lumen vultus tui, Domine*; hunc, veluti ſigillum à conditore ipſi impreſſum, bruta venerantur animalia; hoc illis terrorem & tremorem ad ei in omnibus parendum incutit; neque enim ullum in rerum natura animal eſt, quod homini noxam inferat, niſi vel primò laceſſitum, vel fame compulſum, vel metu ſui, aut alia quapiam perturbatione incitatum.

Homo ad peccandum proclivis.

Terror hominis ſuper omnia animalia quid notet.

Cur cuncta animalia hominem timeant.

Quod verò *Sacer Textus* dicat, Terrorem tremoremque hominum, non ſupra homines, ſed ſupra ſola animantia terræ ſe extendere debere, utique myſterio non caret, quod ut exponatur: Sciendum eſt, Naturam omnes homines æquales genuiſſe, ita ut nil, hunc inter, illumque intercedat, niſi quod variante meritorum ordine, alios aliis occulta poſtpoſuerit diſtinctio; ipſa autem diverſitas, quæ acceſſit ex vitio, rectè eſt divinis judiciis ordinata, ut quia omnis homo hujus vitæ iter æquo paſſu non graditur, alter ab altero regatur; Homo quippè animantibus, non autem hominibus naturâ prælatus eſt; & ideo dicitur ei, ut ab animalibus, non autem ab hominibus timeatur; contra naturam enim ſuperbire, ab æqualibus velle timeri, quanquam à non ſubditis etiam viri ſancti timeri cupiunt, cùm ab eis DEUM minimè timeri deprehendunt, ut humanâ ſaltem formidine peccare metuant, qui Divina judicia non formidant; in eo enim, quod metum ſibi à perversè viventibus exigunt, quaſi non hominibus, ſed brutis animantibus dominantur; cum verò deeſt vitium quod corrigatur, non de excellentia poteſtatis, ſed de æqualitatis conditione gaudent, & non ſolùm ab eis metui, ſed etiam plusquàm neceſſe eſt, honorari refugiunt; ita *S. Gregorius*.

Cur Terror hic ſupra animalia ſola, non ſupra homines promittatur.

CAPUT III.

Vtrum carnium esus ante Diluvium *in usu fuerit, an post* Diluvium *primò inceperit?*

DUas reperio sententias apud *Interpretes* de hoc Argumento controversas. Primam assertivam; Alteram negativam. Priorem plerique *Interpretes* amplexantur; videlicet, ante *Diluvium* esum carnium non fuisse in usu. Posteriorem verò defendunt haud incelebres Doctores, id est, esum carnium ante *Diluvium* non tantùm fuisse in usu, sed & prorsus necessarium. Nos ad concordandas hujusmodi opiniones, mediâ quâdam viâ procedimus, & dicimus: non omninò universalem fuisse usum carnium, ante *Diluvium*, sed forsan à stirpe *Sethiana*, DEO devota Domo, Religionis causa fuisse intermissum; non sic ab improba *Kainitarum* familia actum fuisse, hi enim pro libitu, quo eos insatiabilis παμφαγία trahebat, & plantas, herbas, fructus, olera, & denique carnes omnis generis, ad gigantæos stomachos implendos indiscretâ edacitate devorasse, sentiunt; quibus commixtam posteà Sethianam progeniem (ex qua promiscuo congressu Gigantes nati) consuetudinem à *Kainitis* receptam ad *Diluvium* usque conservâsse verisimile esse putant. Sed jam, utriusque Sententiæ rationes exponamus. Prioris Sententiæ *Assertores* aliam rationem non adducunt, nisi quod, cùm omnes herbæ, fructus, olera, fruges, in primitivo illo Mundi seculo, summo vigore ad enutriendum constarent, opus non fuisse carnibus; Posteriores verò contrà, sequentes rationes opponunt, quibus & nos ex parte subscribimus.

I. *Carnium esus ante Diluvium probatur.* *Prima* est: Cum enim innumerabilis hominum multitudo à conditi Orbis exordio usque ad *Diluvium*, universam pœnè Terræ faciem ingenti humani generis multiplicatione oppleverit; homines prætereà μακρόβιοι, id est, longævæ vitæ fuerint; deinde robustis gigantæisque corporibus præditi; in propatulo est, nec frumentum, neque olerum, neque leguminum, neque quarumcunque tandem arborum fructus, ad tot tantosque homines tam longævos, tanto virium robore præditos, atque quàm copiosissimo alimento indigos sustentandos, sine carnium esu suffecisse; nisi quispiam concedere malit, tunc temporis homines non secus ac Boves, Asinos, Equos, Oves, Caprasque, præter olera, legumina, fructus, sylvarum pratorumque virentes quoque herbas, folia arborum, ac tandem paleas, fœnum, & similia bestiis congrua nutrimenta comedisse; quod uti à ratione abhorret, ita quoque minimè veritati consonum esse censere debemus, quod panis ex frumenti farinâ coctus, variæ olerum fructuumque comestibilium species, non dicam, infinitam prope hominum multitudinem, & stomacho valentium robustissimo, suffecerint, sed ne quidem innumerabili, & prodigiosæ animantium multiplicationi suffecerint; ergo præter dicta carnium esus necessarius fuit.

Ratio Secunda. Si carnium esus non fuit in usu, necessariò sequitur, animalia dum in nutrimentum non cederent mortalibus, libertati suæ commissa, in tantam crevisse multitudinem, ut dum herbæ iis non sufficerent, unum alterum confecisse, neque hominibus pepercisse certum sit: & quemadmodum Ovidius canit: II.

At vetus illa ætas, non polluit ora cruore,
Tunc & aves tutè tranabant aëra pennis,
Et Lepus impavidus mediis erravit in agris,
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo,
Cuncta sine insidiis, nullamq; timentia fraudem,
Plenaque pacis erant.

Si

Multitudo infinita hominum requisivit esum carnium.

Si itaque animalium carnes in cibum non cederent, certè illa in tantam brevi tempore multitudinem, in fœcundo illo primævi Mundi tempore, multiplicata fuisse censemus, ut & montes, sylvas, valles, campos agrosque multitudine sua facilè opplêrint; volucrum quoque non fuerit numerus; pisces ob multitudinem, & mare, lacus, flumina exuberare facerent; quæ omnia otiosa fuissent, & omni emolumento carentia, si in alimentum, tunc infinitæ pœnè hominum multitudini non cessissent. Quis non videt, fieri non potuisse, ut & homines, & animalia solo herbarum frugumque alimento sine usu carnium victitârint? Ad quid *Abel* pastor Ovium greges suos nisi ad victum vestitumque pascebat, utpote quæ homini lanam ad operimentum, Lac verò Caseum, Butyrum & Carnes earundem veluti ad vitam sustentandam necessarias præbebant, nisi forsan aliquis frustrà hæc à natura instituta fuisse insipientiùs asserat. Hinc enim sequeretur, DEUM *Opt. Max.* qui tantâ providentiâ Mundum disposuit, illum non in emolumentum aut commodum hominum, sed solummodò ob decorem universi condidisse; quod quàm *Sacræ Geneseos paginæ* repugnet, quis non videt? Frustrà DEUS dixisset: *Crescite & multiplicamini, & replete Terram; Dominamini volucribus cœli, & bestiis terræ*, cum dominium illud non in oblectamentum oculorum solummodò, sed & in usum, & esum, id est, in victum vestitumque, ad vitam sustentandam necessarium, hominibus dederit. Carnium itaque usus necessarius fuit, præsertim comestibilium, ut sunt mundorum animalium; reliqua verò animalia immunda tam altilia, quàm quadrupedia, etsi in cibum non cederent, homini tamen innumera commoda & emolumenta præstabant, tum ad varium usum pellium, cornuum, aliarumque rerum, tum ad medicas facultates, quibus pollebant, aliasque occultas naturæ vires, quas etsi non cognoscamus, in nostrum tamen usum ea nobis continuò prodesse, solus ille novit, qui ea tam sapienter condidit.

Ratio Tertia est: quod infinitam hominum, hominum, inquam, longævæ vitæ, validissimorum, & magno nutrimento indigentium multitudinem intra 16. secula solo herbarum, frugum, fructuumque alimento victitasse, minime rationi convenire videatur, præsertim cum infinitam pœnè multitudinem animalium herbivororum greges comestores habuerint, ut proindè nesciam, utrùm illa majores agris, arborumque fructibus strages ediderint? Itaque in tanta voracitate animalium, vel unico die eam depascebantur herbarum frugumque copiam, quæ vel integro anno repullulare non poterant; depastis autem agris, quid, nisi fames restabat? quâ stimulante, ad quid non edendum homines adigebantur? Profectò veritati haud incongruum assero, si vera esse credimus, quæ in *Primo Libro* hujus Operis, ex *Libro Enoch*, & *Beroso* authore Chaldæo pervetusto adduximus: Gigantæam illorum temporum progeniem, non dicam ab omnibus tam mundorum, quàm immundorum animalium carnibus, sed & ne quidem ab anthropophagia, sive ab humana carne abstinuisse. Quæ pulchrè sanè & scitè Dominicus de Soto *lib.* 5. *de Jure & Just.* confirmat. Sic igitur argumentatur: *Si esus carnum non erat in usu, id accidisse, necesse est, aut quia prohibitus, aut quia esus carnium id temporis non erat utilis homini, aut quia vis carnium nutritiva hominis non fuit eo tempore cognita, aut quia propter abundantiam & præstantiam alimenti, quod plantæ suppeditabant homini, esus carnium supervacaneus esset, & non necessarius; sed nihil horum ad fidem adstruendam opinioni eorum, qui carnium esum in usu non fuisse ante* Diluvium *asserunt, conducit*: Ergò, *siquidem nulla lege* prohibitum usum carnium, non quidem

III. Longævæ vitæ, & robustissimi homines carnis esum requirebant.

Multis rationibus probatur carnium Esum in usu fuisse ante *Diluvium*.

dem naturali, ut patet, neque positivâ; talis enim nuspiam in *Sacris Literis* reperitur; nec quidem probabilis causa esse potuit, cur eo tempore esus carnium non esset conveniens, & utilis homini, cum *Philosophorum* omnium, *Medicorumque* concessu, & quod caput est, experientiæ documento meliorem esse constet, ad alendum & roborandum hominem, carnium esum, quàm plantarum; cum ex illis alamur, ex quibus sumus, utique ab Orbis conditu semper cibus carnium magis proportionatus fuit homini, ob similitudinem, quâ faciliùs istiusmodi nutrimentum in substantiam aliti convertitur, quemadmodum vini potus in sanguinem. Illud porrò minimè fit credibile, toto eo tempore quod præcessit *Diluvium*, id est, per annos 1656. vim carnium ad alendum hominem accommodatissimam, nec speculando fuisse homini cognitam, nec experiendo compertam. Posito autem, non concesso, id temporis plantæ sufficiens homini alimentum præbuerint, nec opus fuerit esu carnium, id tamen non probat, apud homines carnium esum in usu non fuisse. Quàm multis etiamnum vescimur non necessariis, sed quia melius, delicatius, & jucundius alimentum habeant? neque enim homines contenti sunt necessariis vel ad victum, vel ad vestitum, sed & alia multa curiosè avidéque sectantur, si meliora & suaviora ea esse putant. His accedit, omnia animalia à Deo producta ob usum hominum; sunt autem multa quæ præter escam cibumque vestitumque ignores, cui usui esse possint hominibus; ut sunt ovillum genus & pisces, volucrumque variæ, uti Perdicum, Turdorum, similiumque species, quarum carnes in nullum alium usum præterquam in palati irritamentum cedunt siquidem igne tostæ, vel odore suo grato statim appetitum ad eas comedendum sollicitant: imò quantum odore suo ad gulam sollicitent, experientia quotidiana sat superque docet. Quis rogo sibi persuadeat, homines istos primævos, nulli legi subjectos, incredibili corporum robore, & fortitudine præditos, qui veluti pondere quodam ferebantur eò, quò eos naturæ impetus impellebat, id detrectasse, quo & vires suas augeri experiebantur, & ad quod eos gula prorsus effrænis, deliciosusque carnium victus trahebat. Accedit, quod credi non possit, eos olera solummodò sine ullo condimento devorasse, sed pinguedine, quam iis copiosissimam natura præbebat, id est, ex Lacte, Butyro, Oleo, similibusque quamoptimè unà carnibus mista præparasse; fuit enim semper eadem hominum, est, eritque conditio, sive victum, sive vestitum spectes, qui uno & eodem cibo minimè contenti, nova semper, & nova gulæ irritamenta investigant; & experientia docet, in ultimo hoc gratiæ seculo, quo homines ne quidem rigido Ecclesiæ præcepto à prohibitis hujusmodi, potissimum Quadragesimæ tempore carnium victu contineri queant; quantò magis primævi isti homines, qui nullæ legi adstricti, suis confisi viribus, nil non ciborum ad vegetosissimos stomachos replendos, detrectabant. Quis denique neget, illos præter carnes, piscium, quibus flumina, lacus, mare exuberabant, frequentissimum usum habuisse, nisi, ut *suprà* diximus, eos quis dicat, præter decorem universi, nullum alium usum habuisse; quod & naturæ, & *Sacris Literis* expressè repugnat *cap.* 1. *Genes.* ubi, *dominamini Piscibus maris*, pisces expressè subjicit potestati & dominio hominis; quodnam verò dominium homines in pisces habere possunt, nisi, ut iis retibus, aut quocunque alio modo captis, homini in cibum cederent? cum alius usus in piscibus concipi non queat; non enim hominem vestiunt, non defendunt, neque jumentorum more in laboribus conficiendis subsidio esse possunt, ergò ad solum cibum producti sunt.

CAPUT IV.

Cur Esum Carnium post Diluvium *expreßè, non item suffocatorum, aut sanguinis eorum* Deus *concesserit.*

SIc igitur dicit *Moses* cap. 6. vers. 3. *Omne quod movetur & vivit, erit vobis in cibum, quasi olera, viventia tradidi vobis omnia.* Hoc loco DEUS videtur primùm carnium usum præscripsisse posteris *Noë*; Sed qui exactiori trutina rem ponderârit, videbit, non indè concludi, esum carnium ante *Diluvium* non in usu fuisse, sed quod multa scelera in esu carnium committerentur, quæ ne iterum committerentur à posteris, esum carnium quidem permisit, sed cum ea exceptione, quam *paulò post* exponemus; minimè enim ex carnium esu modò à DEO permisso, sequitur, eum ante *Diluvium* non fuisse in usu, & luculenter patet, ex Iride, quam DEUS ad propitiandum Orbi assumpsit in symbolum gratiæ & favoris, non quod tum primùm Iris nata sit, sed quod tunc temporis primùm DEUS illam, tanquam signum suæ in genus humanum fidei propitiationisque assumpserit: cum itaque Iris nihil aliud sit, quàm roscida nubes, quæ radiis solaribus in eam incidentibus multiplici colorum varietate in visum nostrum reflectitur; quis eam ante *Diluvium* non fuisse inscitiùs asseverabit? Certè nullus alius, nisi insensatæ mentis homo: cum enim illa originem suam ex nube jam in guttas resoluta ducat, certè is consequenter ante *Diluvium* non pluisse, asserere cogetur; quod quàm absurdum sit, quis non videt? Sicuti igitur Iris ante *Diluvium* fuit, etsi primò post *Diluvium* in signum propitiationis cesserit, ita & carnium esus, etsi post *Diluvium* immediatè primùm à DEO concessus sit, non tamen indè sequitur, ante *Diluvium* in usu non fuisse. Jam verò causas & rationes exponamus, cur DEUS post *Diluvium*, usum carnium singulari præcepto concesserit? & cur suffocata, & sanguinem animalium prohibuerit.

Cur DEUS sanguinis esum prohibuerit.

Satanæ retia ad illaqueandos homines.

Notandum itaque, quemadmodùm in *Primo Libro* de vita & moribus primævorum hominum ostendimus, sceleratissimam eorum fuisse vitam, & immanem peccandi licentiam. Humani generis hostis Satanas nihil non attentabat, quàm ut humanam progeniem omni vitiorum peccatorumque vix credibilium genere, omni lege Divina proscriptâ contaminaret, quod tribus præcipuè laqueis executus est.

Qualis primævorum hominum vita fuerit ante *Diluvium*, quàm scelerata, quàm immanis, quàm omni lege naturæ proscriptâ, ad effrænem quandam peccandi licentiam effusâ, suprà in *Primo Libro* hujus Operis ostendimus; non enim animalium quorumcunque tandem esu contenti, sed & ne ab humanorum quidem corporum comestione abstinebant, sanguinem calidum ebibebant ad vitam animamque bestiarum in se transfundendam; undè cædis hominum animaliumque nullus modus; ex quibus ob horrendas, quibus Satanas animas eorum excæcare non cessabat; superstitionis primùm porta ad omnem spurcissimæ libidinis execrandæ Idololatriam aperta fuit; Nam ut rectè in fragmento *Henoch* legitur: Ὁ δὲ Φάρμαρος κακοδαίμων ἐδίδαξε φαρμακείας, ἐπαοιδίας, σοφίας καὶ ἐπαοιδῶν λυτήρια. ὁ, θ, ἐδίδαξεν ἀστροσκοπίαν. ὁ δὲ, η. ἐδίδαξε ἀεροσκοπίαν· ὁ δὲ, γ. ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς γῆς. ὁ δὲ, ζ. ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς σελήνης. Πάντες οὗτοι ἤρξαντο ἀνακαλύπτειν τὰ μυστήρια ταῖς γυναιξὶν αὐταῖς,

αὐταῖς, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἤρξαντο οἱ γίγαντες κατεσθίειν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι ἐλαττοῦσθαι ἐπὶ τῆς γῆς· οἱ δὲ λοιποὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν περὶ τῆς κακώσεως αὐτῶν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῖς γυναιξὶν καὶ θυγατράσιν αὐτῶν καὶ παρέβησαν· καὶ ἐπλάνησαν ἔτι τοὺς ἁγίους, καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

Quænam docuerint dæmones homines, ad perditionem.

Pharmarus *itaque ex viginti* Egregoræis, *id est, malignis spiritibus undecimus docuit Magiam, & Artem incantatricem; (id est, varia pharmaca philtrica ex herbis, & sanguine hominum animaliumque mistis) præstigiatorumque expiatoria sacra; Nonus autem docuit artem deducendi stellas, id est, artem, quâ stellarum virtutes in statuas & simulacra se infundere posse credebant. Quartus Astrologiam divinatricem (quâ ei sortes, de fortuna status vitæ consultabant.) Octavus docuit artem divinandi per aërem. Tertius docuit Geometriam, id est, per signa Terræ. Omnes hi inceperunt uxoribus suis, & filiis eorum dicta revelare mysteria. Post hæc inceperunt* Gigantes *vesci carnibus humanis, repereruntque impio hoc exterminio homines decrescere super terram, & eò usque progressi sunt, ut vel ipsos sanctos prævaricari, & errare facerent, atque adeò magna extitit impietas super terram, & corruptæ sunt universæ viæ mortalium.*

Magicæ artes ante *Diluvium.*

Certum est, Magicas artes ante *Diluvium* valdè in usu fuisse, utique Satanâ magistro, qui omnes suas machinas in eum potissimum finem scopumque dirigebat, ut Mundum universum impietate, actionum perversissimarum enormitate, & veri, & unius DEI neglecto cultu, Mundum Idololatriâ perderet; quæ & *Josephus* scitè ostendit; quibus ait & *Chamum* imbutum unà secum in *Arcam* tabulas, quibus dictæ artes continebantur, attulisse, ut post *Diluvium* illa postero Mundo propalaret; *Ægyptusque* ea, quæ ipsi post *Diluvium* in sortem ceciderat, primævum omnium superstitiosarum artium seminarium fuisse, sat docet: Nam, ut Berosus scribit: *Illis*, inquit, *temporibus circa* Libanum *fuisse* Enos *urbem maximam* Gigantum; *hi vastitate corporis, ac robore confisi, inventis armis omnes opprimebant, libidinique inservientes, invenerunt papiliones, & instrumenta Musica, & delitias. Manducabant homines, & procurabant, aborsusque in edulium præparabant veluti ova, & commiscebantur matribus, filiabus, sororibus, masculis & brutis.* Quæ omnia *fragmentum Arabicum*, quod in *Chronico Abulhassen* reperitur confirmat:

وكانوا اجبا برورف الارض مشتغلين *Abenhassen in Chronico Arabum.*
داللهو فاالعب والمزمار والعسق وغيره
وكانوايجتمعون علي لامراه ويزنون بها
وكانت الشيا طين يزنون لهم اعما لهم
وهم يزنون دالامهات وكانوا قد اتخدوا
خمسه اصنام يتمثل لهم الشيطان علي
صور اولاد قبيل وهمود وسواع ويغوث
ويعوق ونسر ✡

Erant autem in diebus illis Gigantes *in Terra, homines pessimæ vitæ; indulgentes ludis, jocis, Musicæ, aliisque incitamentis luxuriæ, & coibant cum mulieribus fornicatione pessima, miscentibusque se operibus eorum pessimis dæmonibus, nunc incubos, nunc succubos sese illi præstabant, miscebanturque etiam, sine ullo pudore ipsis matribus, & sororibus. Idololatriæ impensè operam dantes, conficiebant opera fascinationis ex instructione dæmonum; quinque idola ad similitudinem filiorum* Cain. *Tunc* Dumasbal *Rex errare fecit universam terram, impiis suis machinis corrumpendo non solùm suæ sibi ditionis subjectos, sed & impietatem divulgando cæteras quoque Regiones horrendis abominationum monstris*, id est, *abusu humani sanguinis, coïtuque animalium contaminavit.* Atque hisce tametsi apocryphis, valdè tamen Sacræ Historiæ, Sanctorumque Patrum traditionibus consenta-

ſentaneis, luculenter patet, cur poſt *Diluvium* DEUS cibum carnium partim permiſerit, partim vetuerit; hoc enim factum veriſimile cenſeo, non quod ante *Diluvium* carnium uſus non fuerit, ſed quod propter abominandos abuſus ſanguinis, tùm hominum, tum animalium, homines non in eadem vitia corruerent poſt *Diluvium*: quaſi DEUS ad *Noë* filioſque diceret: Noſtis, quanta ante *Diluvium* carnis perverſitas fuerit? Vidiſtis, quàm horrenda luxuriæ confuſio genus humanum contaminaverit; quàm temerario auſu ſanguinem humanum ſine cauſa effuderint; quantus in potu ſanguinis humani animaliumque in omni ſuperſtitionum genere abuſus; quomodò ſanguinis potu animas hominum animaliumque in ſe trahere poſſe credebant, per execrandas faſcini philtrorumque magicas operationes; Ne itaque idem in poſtero mundo contingat, dico vobis: *Omne quod vivit & movetur ſuper terram, erit vobis in cibum, veruntamen carnem cum ſanguine non comedetis, uti ante* Diluvium *faciebant, ſanguinem enim animarum veſtrarum requiram de manu cunctarum beſtiarum, & de manu hominis, & de manu viri, & de manu fratris ejus requiram animam hominis: quicunque effuderit humanum ſanguinem, fundatur ſanguis ejus.* Quis enim neſcit, uſum quoque apud veteres, uti *Porphyrius lib. de Abſtinentia* teſtatur, prohibitum fuiſſe, eò quod putarent, animas tam hominum, quàm animalium in ſanguine ſitas eſſe? malignos quoque ſpiritus ſanguine illo delectari? & ſub ſanguine latentes homines miris modis in omne vitiorum genus præcipitare? Alii per ſanguinis humani potum, occiſi animam per metempſychoſin in ſe attrahere ſtolidè putârunt; ita *Pythagorici*, & plerique *Rabbini* in hunc locum. Atque hæc opinio adeò altè ab origine Mundi, in hunc uſque præſentis temporis ſtatum, animis hominum inſedit, ut exſtirpari hucuſque non potuerit; unde & *Brachmanes Indiæ* animalium carnes non comedere, nec ſanguinem attingere audent. Quæ omnia ex dicta prohibitione poſt *Diluvium* à DEO facta, & deinde à *Moſe* lege præſcripta confirmata, originem ſuam acceperunt, & quàm expreſsiſſimis verbis *cap.17. Levitici* proponitur his verbis: *Hinc quilibet de domo* Iſraël, *& advenæ, qui peregrinantur inter vos, ſi comederit ſanguinem, obfirmabo faciem meam contra animam illius, & diſperdam eum de populo ſuo, quia anima carnis in ſanguine eſt, & ego eum dedi vobis, ut ſuper altare meum expietis pro animabus veſtris, & ſanguis pro animæ piaculo ſit; ſi quis itaque venatione, aut aucupio ceperit feram, vel avem, quibus veſci licitum eſt, fundat ſanguinem ejus & operiat illum terra.* Cùm enim vita conſiſtat in calido, & humido, talis autem proprie ſanguis ſit, neque vita ſine alimento conſtare poſſit, ultimum verò alimentum ſanguis ſit, vel ſpiritus vitalis, purioris ſanguinis portio, idem foret, comedere ſanguinem, comedere vitam ipſam animalis, vel animal vivum comedere, quod naturæ repugnat: hinc ſanguis immolatorum ponebatur in vaſe ſupra altare, aut ad baſin ejus fundebatur; eò quod propter admiſſa crimina debuiſſet ſanguis & vita hominum profundi, perdique, benigniſſimus DEUS, & juſtus pro vita & anima hominis juſſit vitam, & ſanguinem animalium ſibi offerri. *Divus Thomas* verò addit alias cauſas, quarum prima eſt, quod fugiendæ Idololatriæ, ad quam *Hebræi* quàm proniſſimi erant, cauſâ prohibuiſſet DEUS eſum ſanguinis: Nam Idolorum cultores libabant de ſanguine victimarum; altera verò in odium & deteſtationem homicidii, ut tantò magis horrerent humani ſanguinis effuſionem, quibus eſus ſanguinis animalium ſevere interdictus fuiſſet. Certe ob rationes ſupradictas, eſus ſanguinis etiam tempore Legis Euangelicæ, in primo Eccleſiæ Concilio, & *Apoſtolorum* Decreto, non tantùm apud *Hebræos* firmatus

Cur ſanguinis potus prohibitus fuerit.

Quomodo *Apostolocum Decretum* de abstinentia à sanguine & immolatis suffocatisque intelligendum sit.

tus fuit; verùm etiam omnibus ex gentilismo ad *Christum* conversis indictus; sic enim dicitur cap. 15. Actor. *Visum est Spiritui Sancto, & nobis nil ultra imponere vobis oneris, quàm hæc necessaria, ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes vos, benè agetis, valete.* Hujus prohibitionis alia ratio dari non potest, nisi quod cum istarum rerum abstinentia apud plerosque *Latinos*, & in Ecclesia Occidentali jam cessasset; multi tamen præsertim ex *Græcis* in Ecclesia Orientali hujus observantiæ, vel propter inveteratam ejus consuetudinem, vel propter Apostolicæ authoritatis & sententiæ reverentiam, tenaciores fuerint; Abstinentiam harum rerum haudquaquam ad Legis Mosaicæ observantiam confirmandam; sed ad *Judæorum, Gentiliumque* animos faciliùs in unionem fidei conglutinandos ab *Apostolis* decretum fuisse existimamus. Cùm enim *Judæi* ex antiquissima consuetudine, sanguinis esum incredibili aversione horrentes, summo odio testarentur; esus autem eorum, quæ simulacris immolata erant, magnum eis scandalum afferebat, suspicantibus id esse argumentum reditus *Gentilium* ad Idololatriam; cessante autem tali causâ, cessant & effectus; prohibitionem itaque illam solummodò in principio nascentis Ecclesiæ ad *Judæos* cum *Gentibus* faciliùs in unum corpus uniendos, *Apostolos* vim suam obtinere, non posterioribus seculis voluisse, ex eo patet, quod Mosaicæ legis cerimoniæ posteris temporibus in Ecclesia Catholica penitùs abolitæ sint. Sed hæc de carnium esu dicta sufficiant.

CAPUT V.

Utrum ante Diluvium *fuerit Pluvia*, *&* Iris, *& quid sit signum illud, quod* Deus *assumpsit post* Diluvium, *placationis suæ erga genus humanum.*

Genes. 9. vers. 13.

AD faciliorem rerum captum, adducam verba *Sacri Textus*; uti sequitur: Arcum *meum ponam in nubibus, & erit signum inter me & inter Terram, cumque obduxero nubibus cœlum, apparebit arcus meus in nubibus cœli, & recordabor fœderis, quod pepigi vobiscum, & non erunt amplius aquæ* Diluvii *ad delendam universam terram.* Ex hisce verbis nonnulli *Interpretes*, audaciâ plusquam temerariâ, neque pluvias, neque iridem ante *Diluvium* fuisse, quàm absurdissimè opinati sunt, & pluvias quidem non fuisse, ex illo 2. Genesis: *Nondum enim pluerat* Dominus DEUS *super terram, neque homo erat, qui operaretur eam*; Id se probare posse putant. Quis rogo ex hoc versiculo tale quid colligat? cum tantum abest, ut indè quidpiam περὶ τῆς ἀνωμβρίας, ante *Diluvium* inferri, ut potius pluvias ante *Diluvium* fuisse, ex iisdem verbis quàm luculentissimè demonstrari possit. Nondum enim in Mundi primordio ante hominis productionem Dominus pluerat super terram, ergo nunquam pluet? O lepidam & ridiculam illationem! necdum ortus est sol, ergò nunquam orietur? Dixerat *Christus* ante suam passionem, *Nondum venit hora mea*: Ergò passio & mors Servatoris, sine quo Mundus redimi non poterat, suo tempore non consequetur? Sic loquuntur homines omni judicii mica destituti: Quis nescit Adverbium, *Nondum*, eum qui fieri debet, eventum minimè tollere, in rebus naturæ necessitati subjectis? Est itaque hæc opinio non minus absurda, quàm præsumptuosa & temeraria. Natura rerum, à quo tempore sapientissimus

Perperam sentiunt qui pluvias ante *Diluvium* negant.

Opifex

Opifex eam rebus omnibus insevit, tota, integra, & invariabilis mansit, & ad consummationem seculi semper manebit. Quis rogo, tam stupidæ, & insensatæ mentis est, qui 1656. annis ab Orbe condito usque ad *Diluvium* nunquam pluisse sibi persuadere poterit? præsertim cum ad inferioris mundi œconomiam conservandam pluviâ nil magis necessarium concipi possit. An non universa Terreni Mundi machina, tanto annorum decursu, nimio solis æstu in pulverem abiisset? An non universa plantarum, herbarum, arborumque genera, calore solis siccata exaruissent? imò omnia flumina, lacus, fossæ, fontes, infallibili hominum animantiumque interitu, omni humore exhausta cessasse dici posssent? cum quotidiana experientia doceat, quantò vel ex semestri pluviæ defectu mortalium animi, metu annonæ caritatis secuturæ consternantur? Certè Divina justitia ob peccata mortalium; non aliis pœnis, quàm fame, bello, peste, quæ tamen semper pluviæ suspensionem consequuntur, admonere solet, & ex *Historia Regum* Septennis pluviarum apud *Samaritanos* suspensio clarè docet. Sed hæc de absurda ἀνωμβρίας ante *Diluvium* sententia sufficiant.

Mala quæ pluviarum defectum sequuntur.

Cum itaque nemo tam insensatæ, & insulsæ mentis, & naturalium effectuum adeò ignarus sit, qui pluvias ante *Diluvium* non fuisse, asseverare audeat, imò à *Diluvio* usque ad præsentis temporis statum, & hinc usque ad consummationem seculi, & pluviam semper & effectus ejus perstitisse, necesse est; Effectus autem præ innumeris aliis admiratione sanè dignissimis apud omnes semper fuit *Arcus Cœlestis*, sive *Iris*; quam DEUS post *Diluvium* in signum placati Numinis, *Noë* posteris dedit. Si ergò pluviam ante *Diluvium* fuisse verum est, & salvâ naturæ integritate, nemo negare potest? *Iris* autem nil aliud sit, quàm roscidæ nubis à sole illuminatæ & ad nos dum in guttas resolvitur, reflexæ effectus, fieri non potest, ut ante *Diluvium* non comparuerit. Quæ omnia fusiùs hic ex *Iridis* genesi demonstrari possent, si argumenti institutum permitteret, qui verò *Iridis* generationem, colorum varietatem, & alia accidentia & proprietates verè admirandas nosse desiderat, is *Librum nostrum*, cui titulus est, *Ars Magna Lucis & Umbræ* consulat, ubi quàm amplissimè cuncta ad *Iridem* spectantia exposuimus. Nihil igitur modò restat, nisi ut modò exponamus, cur DEUS post *Diluvium* placati Numinis erga genus humanum, veluti signum *Iridem* assumpserit.

Iris signum fœderis inter DEUM & homines.

Naturale est Soli, ex aquis & Terra vapores extrahere, & in mediam aëris regionem extollere; naturale est, ex densis nubibus imbres gigni, & in terras delabi; denique naturæ effectus est, in nubibus modicè densis atque humidis, & diverso solis fulgore percussis *Iridem* generari, hunc igitur naturalem & perpetuum naturæ processum atque ordinem toto eo tempore, quod præcessit *Diluvium*, non fuisse, amens est, qui credit. Cur enim DEUS hunc Naturæ ordinem toto eo tempore impedivisset? quorsum tam magno atque diuturno miraculo naturalem pluviæ generationem prohibuisset? Deindè si tanto tempore nulli fuissent imbres, omnia profectò, uti *paulò antè* diximus, in Terris nimiâ siccitate in ariditatem redacta interiissent. Quis nescit, hoc nostro seculo, & in superiorum temporum *Sacra Regum Historia*, ex trienni imbrium penuriâ tum homines, animalia, stirpesque, tum fame magnam orbis partem interiisse. Sed dicent fortassis, Terras, uti in *Nilo* observatur, statis temporibus inundatas, fœcundatasque fuisse. Quæro ego ab iis hujus inundationis Niloticæ causam, quam si invenerint, unà quoque, eos fateri necesse est, hujus inundationis causam aliam non esse, nisi pluvias, quæ in interioris *Æthiopiæ*, Lunæ montibus,

Insipienter *philosophantur* qui *Iridem* ante *Diluvium* non fuisse dicunt.

dum ſtatuto tempore, immodico imbrium delapſu, niviumque reſolutione omnes campos, fluminumque alveos replent, *Nilum* immenſâ aquarum mole aggravatum, & in humilem *Ægypti* regionem per catadupa devolutum, in ea inundationem efficere neceſſe eſt. Sine pluvia itaque nulla in Orbe Terrarum inundatio contingit. Etſi enim in *Ægypto* non pluat; pluit tamen immodicè in *Æthiopia*, uti dixi, ſtatis temporibus, unde magno ſuo emolumento ſuam ſortitur inundationem *Ægyptus*. Frivolam igitur, & nullius momenti objectionem hanc eſſe, quis non videt? cum itaque & pluviæ, & *Iris* non ſecus ac hodiè ſemper acciderit, quæri ſolummodò hoc loco poteſt, cur DEUS *Iridem* pro Symbolo propitiationis ſuæ poſt *Diluvium* aſſumpſerit? Ad hoc itaque reſpondemus, *Iridem* à DEO non fuiſse aſſumptam, tanquam ſignum naturale *Diluvii* non venturi; ſed tantùm ex pura DEI voluntate. Cum enim poſt *Diluvium*, cum promiſſi ſui de non futuro *Diluvio* ſignum aliquod dare vellet hominibus, poſſetque quodlibet aliud aſſumere, præ cæteris tamen ad id elegit *Iridem*. *Iris* igitur non eſt ex natura, ſed ex DEI voluntate ac decreto, vim habet ſignificandi nunquam futurum *Diluvium* univerſale; Et hoc pacto probatur: Si *Iris* eſt naturale ſignum *Diluvii*, aut eſſet ſignum futuri *Diluvii*, aut non futuri, aut futuri & non futuri, aut neque futuri, neque non futuri; Non poteſt eſſe ſignum naturale futuri *Diluvii*, tum quia generatio *Diluvii* non poteſt fieri ex cauſis naturalibus, quemadmodùm *ſuprà* demonſtravimus, ſed tantùm Omnipotentis DEI virtute; *Iris* ergò non poteſt eſſe naturale ſignum ejus: tum quia DEUS promiſit nunquam deinceps futurum *Diluvium*, ejuſque promiſſi ſui *Iridem* voluit eſſe ſignum. Secundò, neque *Iris* eſt naturale ſignum non futuri *Diluvii*, tum quod ea ſæpiſſimè fuerit ante *Diluvium*, non obſtante, quòd poſteà venit *Diluvium*; tum etiam, quod ſi ſecundum ſuam naturam ſignum eſſet non futuri *Diluvii*, ſupervacaneum & incongruum fuiſſet eam à DEO conſtitui tanquam novum quoddam ſignum non futuri *Diluvii*. His accedit, quod *Diluvium* generale effectus naturalis, uti *paulò antè* diximus, minimè dici poſſit, ſed purè ſupernaturalis, ut proindè fieri, aut non fieri *Diluvium*, ſolummodò ex DEI voluntate pendeat; Non igitur ejus rei naturale ſignum *Iris* eſſe poteſt. Dicere autem *Iridem* eſse ſignum *Diluvii* & futuri, & non futuri, non modò falſum, ſed & prorſùs abſurdum & impoſſibile eſt; *Idem enim manens idem*, uti Scholæ loquuntur, *non poteſt aut facere, aut ſignificate contraria.* Reſtat itaque *Iridem* nec futuri *Diluvii*, neque non futuri *Diluvii* eſse ſignum naturale, ſed merè voluntarium & ad placitum. Quamvis enim *Iris* ante *Diluvium* extiterit; non tamen tunc ſignum fuit, ſed poſt; ſiquidem DEI promiſsum, & pactum de non futuro *Diluvio*, cujus ipſe voluit eſse *Iridem*, non ante, ſed poſt *Diluvium* factum eſt; neque quiſpiam mirari debet, *Iridem*, qui eſt effectus naturalis ab origine Mundi à natura productus, ſignum fieri rei novæ, & voluntariæ, quale eſt promiſsum & pactum DEI, id enim frequenter uſu venit in rebus humanis: Verbi gratia, ſaxum, quod alicubi longo tempore immobile jacuit, ab hominibus tanquam ſignum aſsumitur diviſionis agrorum & poſseſſionum; ſic aqua naturalis in Baptiſmo aſsumitur à DEO ad conferendam gratiam ei, qui juxta conſuetam ſacramenti adminiſtrationem aqua tingitur. Pari pacto *Iridem* DEUS præ cæteris elegit in ſignum non futuri *Diluvii*, eò quod nullus eſset in natura rerum pulchrior ſublimiorque effectus *Iride*, utpote in quam exortam mox oculi omnium convertantur, & promiſſi à DEO, de non futuro ampliùs *Diluvio* memores, ad Divini Numinis benignitatem & miſericordiam concelebrandam fiducialiter animentur.

Iris non eſt ſignum naturale non venturi amplius *Diluvii*, ſed ex voluntate DEI aſſumptum.

PARS

Pars II.

De gestis *Noë* post *Diluvium*.

Caput I.

An Noë *aliquanto tempore in montanis* Ararat *regionibus commoratus sit.*

NOëmo cum filiis suis *Sem*, *Cham*, *Japhet*, ex *Arca* unà cum animantibus egresso, non est verisimile, eum statim in planitiem adhuc aquis madidam, & immensi limi copiâ undiquaque oppletam, in qua neque herbæ adhuc eruperant, neque arbores discoopertæ adhuc germinârant, neque fontes in sinuosa fluminum diverticula, se diffuderant, descendisse; sed in vastissimis montis *Ararat* campis, vallibusque constitisse, donec universi planitiei campi, jam ad agriculturam apti redderentur. Itaque, uti dixi, *Noëmum* ad nonnullos annos in medio montanæ habitationis districtu, jam à defluxu limi libero, fontiumque scatebris saluberrimo commoratum, prima agriculturæ exordia instituisse, rationi consonum esse quis non videt? In vastissimis itaque montis *Ararat* recessibus, & agriculturam exercuisse & per filios, propagationi humani generis institisse, dubium nulli esse debet, qui quæ *suprà* de planitiebus, *Diluvio* oppletis adduximus, ritè conceperit. Nam cum *suprà* in *primo libro* ostenderimus, *Noëmum* cum filiis in *Arcam* ingressum fuisse, mense *Nisan*, qui partim *Aprili*, partim *Maio* correspondet, uti ex *Hebræorum* computu constat, *Diluvium* verò unà integro anno duraverit, certum est, illum egressum extra *Arcam* fuisse eo ipso tempore, quo ingressus fuerat, quandò jam in montana habitatione arbores, pascua, plantæ, verno temporis calore, in copiosissimos germinum fœtus erumperent, Agrorum campi fœcundo seminum jactu impregnarentur; Animalium ergò universa multitudo, fœcundis congressibus, præceptum Domini complerent; Non est, inquam, dubium, quin *Noë* prudenti consilio, & providentiâ, tuguria casasque ad commodiùs habitandum, exstruxerit; filios suos agrorum colendorum artem docuerit, & quæcunque tandem ad vitam humanam, necessariarum rerum copiâ sustentandam modos, rationes dictando, instruxerit, quin & ad immensæ bonitatis & misericordiæ Divinæ beneficium, quo à perditi Mundi interitu eruti fuerant, recognoscendum, Dei cultum per Sacrificia, aliasque cerimonias sacras præscripserit; verbo, nihil eorum, quæ ad politicæ moralisque vitæ transactionem, necessaria videbantur, eum intermisisse, credibile est. Montes enim primævos post *Diluvium* homines amasse, jam in *præcedentibus* dictum fuit, eas ob causas; primò quod tum inferiorem terræ planitiem necdum in fluminum alveos divisum, sed alta limi congerie, oppressa cuncta squalerent, tum quòd vaporum noxiorum ex tot hominum, animalium, serpentumque cadaveribus, exhalationum miscellam, quâ terrestres quisquiliæ inficiebantur, oppidò hominum animaliumque saluti noxiam cognoscerent; satiùs itaque judicabant, in altioribus montium locis, ob defæcatum jam aërem, ventorum salubritate

britate purgatorum, unà cum ſalubrium aquarum ſcatebris, conſiſtere uſque dum multiplicato genere humano, novas ſemper & novas habitationes ad planitiem uſque conſtruerent, donec jam nonnullorum annorum decurſu, vi ſolis ſiderumque influxu habitationi hominum idonea aptaque reddetur, quæ apud *Commentatores in libro Micra haggadol* appellato confirmantur. Beroſus quoque, ſi tamen ei fides habenda, plurima noſtris conformia de iis rebus, à *Noë* poſt *Diluvium* geſtis, narrat. *Finito* Diluvio, *cum Arca in* Gordiæo *monte* Armeniæ *conſediſſet*, Noë *paulatim in loca plana & brevi multiplicata progenie (perpetuo enim gemellos edebant, maſculum & fœminam) adeò completa eſſe hominibus ea loca, ut neceſſe fuerit, multos indè recedere, ſed* Noë *diù ibi manſit, ſuoſque filios primùm docuit agriculturam, arteſque colendi vites, & conficiendi vinum, tum ſacros ritus, & ceremonias colendi* DEUM, *multa quoque naturalium arcana mandavit literis, quæ apud* Scythas, Armenos, *ſolos Sacerdotes legere, docere, & diſcere fas eſt; docuit quoque curſus cœlorum, & menſes duodecim ad motum Lunæ accommodatos, multaque impoſterùm ventura Aſtronomiæ ſcientiâ prædicebat; quamobrem quaſi* DEUM *quendam venerabantur, eumque* Solem & Cœlum *cognominabant; adhortabatur autem homines Familiarum principes, ut novas ſedes quærerent.*

CAPUT II.

De Plantatione Vineæ à Noë *facta, & utrum ante* Diluvium *uſus plantationis vitium, & vini fuerit?*

SAcer Textus cap. 9. de *Noë* ſic habet: *Cœpit* Noë *vir agricola exercere terram & plantavit vineam, bibenſque vinum inebriatus eſt.* Cui Hebræa Lectio conſonat:

Geneſ. 9. verſ. 20. ויחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר׃

Et cœpit Noë *vir terræ, & plantavit vineam, & cum bibiſſet vinum, inebriatus eſt.* Chaldæa ſic habet:

ושרי נח גבר פלח בארעא ונצב כרמא ושתי מן חמרא ורוי׃

Et cœpit Noë *vir operans terram, & plantavit vineam, & bibit ex vino, & inebriatus eſt;* Hiſce, conformibus verbis reſpondet *Græca* & *Arabica*.

His præmiſſis, jam videndùm reſtat, undenam *Noë* ad agriculturam, & plantationem vineæ, triticum ſimiliaque frumentacea ſemina, undenam racemos vitium acceperit; certum enim eſt, neque ſemina immediatè poſt *Diluvium*, neque vites, neque fructiferarum arborum radices illum obtinere potuiſſe, cum omnia profundi & limoſi ſedimenti aggregatione, jam ſepulta ſqualerent, neque, etiamſi ſemina jam in gramen aſſurgerent, ad multos tamen menſes matureſcere non poterant; & conſequenter fame enecari eos neceſſe erat, ſi aliundè copioſam frumenti, aut racemorum proviſionem paratam non habuiſſent. Ego itaque ex hujuſmodi actionibus concludo; *Noëmum* non uti nonnulli *Interpretes* hujus loci imperitè exponunt, ex emergentibus derepente poſt *Diluvium* germinibus ſegetum, & recentibus uvarum racemis, & agros conſitos coluiſſe, & vineas plantare cœpiſſe; Hoc enim falſum eſse, ex dictis *paulò ante* rationibus luculenter patuit: ſequeretur enim, ſegetes ſtatim poſt *Diluvium* non tantum ex ſeminio frumentaceo, aut vitibus infra fæces limoſas relictis ſtatim refloruiſſe; ſed & jam ad meſſem quoque colligendam, vindemiamque inſtituendam, opportunas aptaſque fuiſſe, quod & climati montis *Ararat*, præſertim verno tempore prorſùs

ſus contrarium eſſe, quis non videt? imò idipſum vel ipſi naturæ repugnare indè patet, quod frumentaceæ ſpecies terreſtrium quiſquiliarum immenſa congerie & miſcellâ corrupta & oppreſſa, non niſi multorum annorum decurſu inſtaurari potuerit, & ex hodierni temporis, quibus campi oblimantur, inundationibus, experientiâ magiſtrâ conſtat; Non igitur *Noë* ex ſeminibus poſt *Diluvium* immediatè productis, aut ex vitibus jam uvis gravidis; ſed quemadmodùm in *præcedenti Libro*, ubi *de Commeatu Arcæ* ageremus, ante *Diluvium* ſecum quicquid ad agrorum culturam, & fructiferarum arborum plantationem neceſſarium erat, ne poſt *Diluvium* in tanta terreni globi confuſione, & transformatione, deficientibus & ſeminibus, & fructibus, fame & ærumnis enecarentur, ſecum, uti prudentem & ſagacem œconomum decet, in *Arcam* detuliſſe. Qui verò hoc loco mihi objiciunt, ante *Diluvium* neque frumentum, neque vites in uſu fuiſſe, illi uti naturalium rerum peritiâ deſtituuntur, ita quoque turpiſſimè hallucinantur, idque ſequentibus rationibus demonſtro: neque enim hîc ullam neceſſitatem video, cur, ut ſuæ asſertioni nonnullam authoritatem concilient, deſtructo totius Naturæ ſtatu, ſtatim ad miracula confugere non vereantur.

Natura rerum ab exordio Mundi à rerum omnium conditore conſtituta, ſemper eadem, & immutabilis perſtitit, & uſque ad ultimam rerum conſummationem perſtitura eſt; ſine cauſa itaque aſſeverare Naturæ operationes, alias ante *Diluvium*, alias poſt *Diluvium* fuiſſe, temerarium, ne dicam ſtolidum cenſeo; Et frumenti quidem paniſque uſum fuiſſe ante *Diluvium* nemo negat; imò *Sacer Textus* id apertè docet cap. 3. Gen. *In ſudore vultus tui veſceris pane*, fruſtrà autem hæc à DEO dicta fuiſſent, ſi *Adam* panis uſum neſciſſet, imò ſolis herbis, & fructibus, & homines & animalia victitaſſe diceretur; Verùm eorum opinionem jam *ſuprà* confutavimus. Si ergò panis in uſu fuit ante *Diluvium*, certe vini quoque uſum viguisſe, illum fateri neceſſe eſt, qui primævorum hominum in omnem ingluviem ebrietatemque effuſorum intemperantiam non novit; neque ii audiendi ſunt, qui uvas quidem illos comediſſe, ajunt, ſed minime vinum bibiſſe: quaſi verò adeò ſtolidi fuerint, ut nobili uvarum liquore allecti, illas non in vini liquorem facillimo negotio per expreſſionem reſolverent; quaſi difficilius illis fuerit, ex uvarum expreſſione vinum, quàm ex melle hydromely, aut ex ſuccis pomorum, pyrorumque expreſſione, mulſum parare; neque enim veriſimile eſt, ſolius aquæ potu illos vixiſſe, ſed & ſuccis ex variis fructibus expreſſis potum ſibi confeciſſe; Eſt tempus, & vivendi neceſſitas adeò ingenioſa, dum ad corporis ſuſtentationem non ſolùm res neceſſarias, ſed & delicias gulæ congruas, reperire non deſiſtat, quod uti hodierna die accidit, ita quoque non video, illud naturæ beneficium cur primævis hominibus denegatum videatur.

Neque ullam vim habet illorum objectio, dum dicunt nil de eo in *Sacra Geneſis Scriptura* comperiri, ac proinde ex omnibus mortalibus primum fuiſse vineæ plantatorem *Noëmum*, primumque qui vinum guſtando inebriatus ſit: quod ſi intelligatur poſt *Diluvium*, verum eſt, ante verò *Diluvium* apud primævos homines intra 1656. annos, quis non videt, id admitti non poſſe? Erant illo tempore homines à poſteris *Diluvii*, non diſparis conditionis; certe uti robuſto corpore, & longævâ vitâ præditi erant, ita quoque in tanta atque tam multiplici rerum ad vitam ſuſtentandam neceſſariarum apparatu, vini uſum neſciſse, quis credat? cum ex ſe, & ſuâ naturâ inclinarent, non uti bruta animantia ad ſolum herbarum fructuumque uſum, ſed & ſucceſſu temporis, ex carnibus,

herbis, fructibusque, delicatissima edulia adinvenisse, quibus non dicam ad necessitatem, sed & ad delicias in conviviis, quibus ipso *Christo* Servatore nostro atteſtante, indulgere solebant, uterentur: siquidem apud *Matth. cap.* 24. *vers.* 37. & apud Lucam cap. 17. *Christus* sic loquitur: *Sicut enim erant in diebus ante* Diluvium *comedentes & bibentes, & nuptui tradentes usque dum* Noë *intravit in* Arcam *& non cognoverunt, donec venit* Diluvium *& tulit omnes: sic erit adventus Filii hominis*; Si itaque comedebant, & bibebant iſtis diebus, quis sibi persuadeat in conviviis adeò solennibus, eos solo herbarum fructuumque esu, aut solo aquæ potu consueta symposiorum festa peregisse; quin potiùs magno eduliorum ciborumque apparatu, genio indulsisse certum est, cum ante *Diluvium* hominibus ingenium esset promptius, & ad ea quæ ad gulam pertinent proclivius, quàm post *Diluvium*; Qui pronitatem hominum ad ciborum lautitias, & gulæ irritamenta, quæ nullo unquam tempore, ad ea quovis modo procuranda, norit, quod dixi, verum inveniet; nisi quis forsan primævos Mundi homines à posteris specie distulisse, amentiùs sibi persuadeat.

Primævi homines ad gulam pronissimi.

Quemadmodùm itaque isto tempore frumentum in farinam primò moleretur, & deinde in panem, quo cibarentur, coqueretur; ita etiam uvæ primò in liquorem expressæ vinum ad bibendum suppeditabant, quæ humanæ vitæ sustentandæ communis & substantialis cibus, & potus est; ut proindè *Christus*, Servator noster, hasce binas materias, panem & vinum, in corpus & sanguinem suum in Eucharistiæ Sacramento convertendas, in animarum cibum, tanquam usui humano proprias, assumere dignatus sit.

Panis & vinum ante *Diluvium*.

Ex hoc itaque longiori, quàm par erat, ratiocinio, quàm luculentissimè colligitur, ante *Diluvium* & vini potum in usu fuisse, & vineas plantatas; *Noëmumque* data opera vitium surculos intra *Arcam*, unà cum ingenti frumenti copia, fructiferarumque arborum stolonibus attulisse, ut ea subitò in plantationis negotio servire possent; unde certum est, omnibus recta judicii trutina rem ponderantibus, *Noëmum* post excultam vineam uvas non gustasse tantùm, nam ut experientia constat, uvarum esum, vim inebriandi tantam non habere, ut *Noëmum* in ebrietatem profundam cadere sineret; sed ex expresso uvarum liquore vinum confecisse, cujus suavitate allectus, dum nimium potaret, inebriatum fuisse, non quod nunquam vinum bibisset, sed quia vini & suavitatis ejus ante *Diluvium* frequenter gustatæ memor, post tot labores exanthlatos, ad confortandas vires, corque lætificandum, in tot mœroribus nihil vino salubrius, conducibiliusque esse posse censebat, sed hæc ad eos, qui vini potum ante *Diluvium* in usu non fuisse, perperam asseverant, sufficiant.

Noë vitium plantas data opera secum intra *Arcam* contulit.

Vini usus ante *Diluvium*.

Multi itaque, imò plerique *Authores* censent, *Noëmum* ex ebrietate utique involuntaria quàm ex potu vini incurrerat, non peccâsse, sed hanc notam *Mosen* memoriæ prodere voluisse, & litteris nunquam interituris posteritati consignare, & immortalitati commendare censuisse; *Primò*, ut ex hoc etiam appareat, quanta sit Sacræ Scripturæ simplicitas & sinceritas, dum nihil dissimulat, sed omnia mala æquè ac bona integrè atque incorruptè narrat: *deindè* in exemplum & documentum eorum, qui hujus loci historiam lecturi sunt, ut ex aliis periculum facerent, quod sibi ex usu foret; nimirum ut vitia & mala, in quæ sanctissimos & sapientissimos cernerent esse prolapsos, tantò ipsi majori studio & diligentià caverent & fugerent, quantò se illis virtute & prudentià inferiores cognoscerent. Nam, ut rectè *Proverb.* 20. habetur: *Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas*, innumerabilium nempè malorum parens, simul

Ebrietas *Noë* involuntaria.

Cur Deus permiserit *Noëmum* in ebrietatem cadere.

ſimul & altrix, uti ante *Diluvium*, ſic & poſt illud. *Moſes* itaque hoc loco non tam commemorat corripitque ebrietatem *Noë*, quàm primam originem damnationis gentis *Chananeæ*, contumeliam videlicet patris eorum *Cham*, quâ is patrem ſuum *Noë* propter ebrietatem, nudatis pudendis jacentem affecit, atque unà omnes poſteros hoc exemplo admonere voluit, quantum malum ſit immodicus vini potus, quantorum malorum cauſa ſit execrandum temulentiæ crimen. Sed jam ad alia.

Caput III.

De multiplicatione Animalium poſt Diluvium, *& an* Noë *poſt* Diluvium *filios genuerit.*

Egreſſus *Noë* ex *Arca* verno tempore accidit.

Diximus in *præcedenti Capitulo, Noëmum* eodem tempore, quo *Arcam* ingreſsus fuerat, eodem id eſt, poſt unius anni curriculum ex eadem egreſsum eſse, videlicet verno tempore, uti in *præcedentibus* fuſè demonſtravimus, quo cuncta animalia ex benigno calore, & tepiditate terræ in fœcundos ſtimulantur motus, quod non accideret, ſi ut nonnulli *Interpretes* volunt, menſe *Novembri*, quo cuncta triſti aſpectu ad corruptionem tendunt, arbores foliis viduantur, & occluſis terræ viſceribus, omnia nivibus operiuntur. Verno itaque tempore, & ſole in fœcundo *Arietis* ſigno calido, & humido, queîs cunctorum geneſis conſtituitur, exiſtente, animalia jam ab omni tetri carceris moleſtia libera, nâturâ ſtimulante, brevi mirum in modum ſe propagâſse, nulli dubium eſse debet, niſi forſan ei, qui verni temporis amœniſſimam conſtitutionem, quà cunctæ herbæ, plantæ recenti & amabili effloreſcentiâ ſuâ, uberrima paſcua ad animalium nutrimentum præbent & deindè ex armentis, ovibus pecudibuſque ingens lacticiniorum ad victitandum incrementum; ita ut brevi montes & valles, & planiora loca, omnis generis animalibus, tam volatilibus, quàm quadrupedibus, tandem poſt nonnulla luſtra, vaſtos circumſitarum regionum tractus, montiumque receſsus replerent ignorârit. Verùm cùm de animalium per univerſum Orbem, Inſulaſque longè remotiſſimas in *ſequentibus* ex profeſso dicturi ſimus, eò Lectorem curioſum remittimus.

Unum hoc loco dubium ſolvendum reſtat. *Utrùm* Noë *poſt* Diluvium *filios genuerit?* de quo magna inter *Interpretes* controverſia eſt. Nonnulli id mordicùs affirmant, quidam eâdem pertinaciâ negativam amplectuntur opinionem. Prioris ſententiæ fautorem habent *Beroſum* apud *Annium*; ait enim, *Noëmum* complures filios genuiſſe poſt *Diluvium*, eoſque Gigantes, quos ex nomine uxoris quæ *Titæa* dicebatur, *Titanas* appellavit. Verùm hæc ut fabuloſas narrationes ſapiunt, ita quoque repudianda ſunt; majorem veritatis vim obtinent, quæ ſequuntur: ait enim *Noëmum* unà cum filiis mandatum à Deo accepiſſe vacandi generationi prolis, & ſimul cum mandato fœcunditatis vim obtinuiſſe, hoc enim ſignificat *Moſes*, narrans Deum benedixiſſe *Noë*, & filiis ejus, & dixiſſe, *Creſcite & multiplicamini, & replete terram.* Nec fas eſt, tale à Deo mandatum à *Noë* neglectum fuiſse, viro utique juſtiſſimo, & Divinæ voluntatis obſequentiſſimo. Neceſſitatem prætereà eum propter hominum eo tempore paucitatem ad generandum impuliſse nemo dubitare debet; nec enim illum ob 600 & ampliùs annorum ætatem, cum poſt *Diluvium* adhuc trecentorum annorum & quinquaginta, quos vixit, vires

vires ad generandum deseruerant. Atque hæ sunt rationes, quas *Annius* ad suæ sententiæ confirmationem adducit; neque displicuisse videntur *Cajetano*: is enim ponderans illa verba: *Qui egressi sunt de* Arca: dicit quod *Noë* post *Diluvium* alios filios genuit, nisi enim habuisset filios, non dixisset, *Sem*, *Cham*, *Japhet*, filios fuisse *Noë*, qui egressi fuerant de *Arca*; ad differentiam siquidem aliorum filiorum meminit illorum trium, qui cum patre de *Arca* egressi fuerunt, & ideò præstiterunt aliis filiis *Noë* post *Diluvium* generatis, ut eorum nomina penitùs fuerint abolita, & illi tantùm nominati, & tanquam patres Mundi habiti sunt.

Cajetani sententia.

Secunda sententia est *Pererii* aliorumque, qui uti *Noëmum* post *Diluvium* filios genuisse negant, ita quoque gravissimis rationibus id probant, eò quod nihil de iis *Sacra Historia* commemoret, mentionem tamen facere debuisse, ex eo patet, quod Nil de *Noë* dicatur, quod tamen de aliis Patriarchis semper *Sacer Textus* dicit, postquam tot, ac tot annorum esset, genuit filios & filias; reliqua vide apud *Interpretes*, nisi fabulas *Rabbinorum* sectari velimus, *Noëmum* à filio suo *Cham*, dum nudus in tentorio suo jaceret, fascino magico, nonnullis verbis submurmuratis, insigni sterilitatis notâ castratum fuisse. Sed hæc uti indigna sunt, ita ea quoque ridiculis Poëtarum figmentis de *Cælo*, & *Saturno* adscribimus. Qui vero asserunt, *Noë* filium habuisse, cui nomen *Junithun*, id *Chaldæorum* dogma est; ego sanè illum non *Noë* genuinum filium fuisse reperio, sed unum ex filiis filiorum *Noë*: sic enim Mor Isaac in sua philosophia Syriaca:

Sententia *Pererii*.

Rabbinorum de castratione *Noë* per *Cham* facta fabula.

Junithun non fuit filius *Noë*, sed unus ex nepotibus.

ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ ܡܕܢܚܝܐ ܐܢܫ
ܗܘ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܘܗܝ ܕܢܘܚ
ܡܬܩܪܐ ܝܘܢܛܘܢ ܗܢܐ ܦܝܫ
ܗܪܡܝܣ.

Fuit in illa Regione Orientali homo ex filiis filiorum Noë, *qui vocabatur* Junithun *sive* Hermes; hic scientiâ inclytus, elegit sibi locum ab omni hominum consortio, & familiaritate remotum, & abiit in desertum vastum & à vocibus & oculis hominum immune, assiduò intentus in firmamentum cœlorum, exploravit stellas, & luminaria, & consuetudinem temporum, & maximè in luminaria majora, laudans horum creatorem sapientissimum, en sic per quietem & solitudinem ex continentia sua à tumultibus & strepitibus hominum liber, in cordis perpetua stellarumque contemplatione data est illi gratia cognitionis stellarum & zodiaci. Hunc nos in *Obelisco Pamphilio* eundem esse diximus cum *Mercurio Trismegisto*, quem *Arabes Adris*, *Ægyptii Osirin*, *Chaldæi Zoroastrem*, *Syri* ܬܠܝܬܐ ܪܒܘܬܐ *Thalitho rabuotho*, tripliciter magnum dicunt; De quibus quàm amplissimè in *Obelisco Pamphilio*, *fol.* 26. à nobis actum vide. Sed hæc in *sequentibus* fusiùs.

CAPUT IV.

De Monte Ararat, *& utrum ex posteris* Noë *nonnulli ad* Arcam *spectandam, montem ascenderint.*

Genes. 8. *vers.* 4.

EX Sacro Textu *Hebræo* sic legitur:

ותנח התבה על הרי אררט :

Et requievit Arca *supra montes* Ararat. Cui *Græca* Lectio consentit: καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. *Et resedit* Arca *supra montana* Ararat.

Chaldæa verò Lectio sic habet:

ונחת תיבותא עלטורי קרדו:

Et requievit Arca *supra montes* Kardu. Quis autem sit mons *Ararat*, nullo non ævo celebris & memorabilis, explicandum ratus sum. *Ararat* mons est, ut vulgata

gata lectio habet, *Armeniæ*. *Et requievit* Arca *supra montes* Armeniæ. Super montes dicit *Armeniæ*, non quod is mons sit separatus ab aliis, sed quod in iis montanis *Ararat*, quæ longa jugorum catenatione, à *Chaldæis Kardæi* montes dicuntur, universam *Armeniam*, *Persidemque* ab occasu ad ortum determinant, *Arca* steterit. Mons est altissimus & pœnè inaccessus, & quemadmodum mihi Patres nostri ex *India* per *Persidem* in *Europam* reduces narrârunt, in tantam longitudinem extensus, ut ad octiduum semper in conspectu habuerint verticem ejus, perpetua nivium inveteratarum coacervatione coopertum. Montes hi, à *Ptolomæo* vocantur *Gordiani*, eorumque longitudinem ponit 75 grad. 39 grad. latitudinem; qui ratione variarum Regionum circumjacentium, varias appellationes sortiti sunt; Siquidem nonnulli *Caucasum*, quidam *Taurum* dicunt. *Persæ* & *Armeni Arem Noë*, id est, habitationem *Noë* appellant, ob *Arcam*, quæ in eo quievit; & mons quidem, inter altissimos Orbis montes unus, ab ortu respicit *Persidem*, ab occasu *Georgiam*, sibi *Iberiam* & *Armeniam minorem*, à Meridie *Mare Persicum*, à Borea *Mare Hircanum*, sive *Caspium*, in *Medorum Parthorumque* Regionibus ingentis hydrophylacii lacu à Natura ditatum, quod ingentibus fluminibus amnibusque, id est, *Euphrati*, *Tygri*, *Araxi* & *Hidaspi*, aliisque originem præbet. Ad hujus montis radices hodiè *Monasterium Nachsevan*, ubi Patriarcha *Armenorum* residet, existit, nobili Bibliothecâ, historiisque quà Sacris, quà profanis spectatissimum; Narrarunt mihi non semel *Armeni* hìc *Romæ* negotiantes, montem altissimum esse, & longè latéque exporrectum, neque hucusque ullum inventum esse, qui verticem ejus conscenderit; quod *Berosi* relationi repugnat. Ait enim, *Noë* posteros in tanta veneratione hunc Montem habuisse, & complures, qui illum ascenderant, bitumen ex *Arcæ* tabulis abrasum, expiationis causâ secum detulisse. Ego verò quid de eo sentiam, aperio.

Longitudo & latitudo montis *Ararat*; *Ptolomæo*.

Variæ montis *Ararat* appellationes.

Nachsevan Monasterium sedes Patriarchæ *Armenorum* ad radices montis *Ararat*.

Nihil Monte hoc & *Arca* apud posteros *Noë* celebrius frequentiusque fuisse, nemo non novit; cum enim continuò à tribus filiis *Sem*, *Cham* & *Japhet* adhuc viventibus de formidabili *Diluvio*, de cunctis animalium speciebus intra *Arcam* introductis, de nova Orbis per octo personas instauratione, stupenda narrari audissent, absque ulla ambiguitate credere par est, complures tantorum mirabilium narratione percitos, incredibili spectandæ *Arcæ*, quam in vertice montis remansisse audierant, desiderio exarsisse; neque uti est curiosorum hominum inquietudo, se continere potuisse, quin montem conscenderint, atque in perpetuam rei memoriam, ex tabulatis & assumentis bitumen abrasum, unà cum nonnullarum tabularum fragmentis, in testimonium, quod *Arcam* vidissent, secum deportasse; undè & alios haud dubiè rerum mirabilium narratione perculsos, idem tentasse, vero haud absimile est. Refert *Historia Armenorum*, fuisse olim in *Monasterio Nachsevan* virum sanctitatis opinione illustrem, qui ardentissimo semper *Arcæ* videndæ desiderio æstuabat, & ut *Arcam*, admirandum illud Divinæ providentiæ opus, quo perdito Mundo priori, totius humani generis, atq; animatæ naturæ instaurandæ seminarium constituebatur, coram videre liceret, continuis precibus, votisq; *Deum* sollicitabat. Præmissis itaq; piorum operum exercitiis, quodam die, Divino fretus auxilio, necessario victu instructus, iter in montem auspicatus est, arduum sanè, tum ob præcipitiorum passim occurrentium multitudine, valliumq; profunditatem, tum etiam ob ferocium animalium in eo stabulantium commorationem, oppidò periculosum. Triduo itaque per avia, & devia divagatus, campum à vertice montis non remotum invenit, in quo, labore, corporisq; lassitudine exhaustus cùm nonnihil quievisset, in gravissimum soporem incidit; cum posteà

Plures montem *Arcæ* spectandæ causa ascendisse verisimile est.

Historia ex Archivis *Armenorum*.

evigilasset, & hinc indè respiciens, stupendo sanè miraculo sese eodem in loco, ex quo iter in montem susceperat; deprehendit, quin & Angelum, sibi adstantem, qui eum hoc verborum tenore affatus est: DEUS *quidem tibi non permisit videre* Arcam, *Divinæ illud providentiæ instrumentum, nec alteri videre licebit; ne tamen preces tuæ vacuæ sint, eccè tabulam ex ipsa* Arca *desumptam tibi mittit, ut ea in Ecclesia ad perpetuam concessi beneficii memoriam posita conservetur*; quam & in hunc usque diem in Ecclesia Patriarchali *Monasterii Nachsevan* Residentia Patriarchæ conservari ferunt. Verùm de hac historia fides sit penes authores. Ego sanè existimo, in primis post *Diluvium* seculis, viventibus adhuc filiis *Noë*, generis humani progenitoribus, & gentium ducibus, uti recens adhuc & frequentissima de *Diluvio*, de *Arca*, supra montem deposita, rerumque gestarum narratio passim in ore hominum versaretur, ita plures quoque in apicem montis, ut tam stupendam fabricæ machinam, coram intuerentur, curiositate percitos, ascendisse; est enim curiosorum hominum insatiabilis quædam cupido, ad ea, quæ à toto mundo magnâ veneratione celebrantur, monumenta spectanda; Et quotidiana experientia docet, quantus sit in Urbe advenarum Literatorum ardor in Romanarum antiquitatum monumentis explorandis; quot suscepto per maria itinere *Ægyptum* petunt, ut Pyramidum prodigiosas structuras, reliquarumque antiquitatum reliquias explorent; quantò magis primis post *Diluvium* seculis, hujusmodi videndæ *Arcæ* desiderium in animis hominum viguisse putamus? An verò postremis temporibus fuerint, qui simile quid attentârint, nobis non constat, & omnium pœnè *Historicorum* altum sit silentium. Quæ verò ex *Historia B. Odorici* leguntur de *Arcæ* inventæ mensuratoribus, illa utiq; fabulosis potiùs, quàm verosimilibus narrationibus adscribenda duxerim.

Tabula ex *Arca* ab Angelo, Eremicolæ donata.

Posito tamen, nonnullos posterioribus seculis montem ascendisse; Dico tamen eos ex magna tot millium annorum transformatione, montis, ne quidem *Arcæ* vestigium reperire potuisse, eò quod *Arca* successu temporis magna nivium inveteratarum, glacierumque accumulatione, ita profundè obruta fuerit, ut nulla amplius eam aut reperiundi, aut spectandi spes sit; Accedit, quod tot millium annorum decursu, ligneam *Arcæ* molem, vel humiditate consumptam, vel in saxeam molem conversam fuisse, nullo *Arcæ* relicto vestigio, verius censeamus. Quas non transmutationes sola *Roma* à sui conditu usque ad hæc tempora, spacio duorum millium annorum incurrit? Quis unquam fabricam aliquam sub Regum dominio celebrem hodiè vidit? nemo sanè, dum omnia in profundissimis terræ visceribus sepulta, vel etiam in pulverem contrita; & ferè ad nihilum redacta squalescant. Capitolium sanè, quo, uti *Ammianus Marcellinus* refert, nil ambitiosius Orbis terrarum exhibuit, ità hodiè evanuit, ut præter nonnulla fundamenta, consulum tempore, ad id majori magnificentiâ construendum, jacta, ne quidem ullum hodiè, sive Templa, *Jovi* cæterisque Diis Sacra, quorum *66* fuisse feruntur, sive alia celebrium fabricarum monumenta spectes, vestigium appareat; idem de *Arca Noë*, dici velim. Erat hæc moles lignea bitumine intus & foris cooperta; verum & hæc injuriæ temporum minimè resistere poterat, quia lignum ex continua nivium liquefactione, & humido consumpto, bitumine solo in ingentes glumos coacto & condensatione rerum superjectarum, profundè sepulto, vel (uti *suprà* dixi, in saxum vivum) quemadmodum experientia in multis aliis rebus docet, converso. Montem quoq; ab ea, quam à prima post *Diluvium* constitutione, obtinebat, oppidò à posteriorum temporum forma differentem acquisivisse, solus ille negabit, qui admirandas terreni globi complurium

Cur nil nobis posteris temporibus de *Arca* constet.

rium annorum transmutationes ignorat; Siquidem à tot annis verisimile est, montem paulatim imbrium, nivium, procellarumque turbinibus exesum, atque in profundissimas valles discriminatum, nudatisque limi defluxu scopulis, pœnè inaccessum ad apicem aditum præbuisse; ut proinde mirum non sit, neminem ex posteris extitisse, qui hujus inquisitionis memoriam reliquerit; vel si nonnulli eo fine montem ascenderint, illos tamen partim laborum pertæsos, partim de desperata *Arcæ* inventione, ab inquisitione destitisse, censemus. Testatur quæ hucusque diximus, Inclitus Olearius αὐτόπτης in suo Moscopersico Itinerario, hisce verbis: Mons Ararat *hodie ab* Armenis *dicitur* Messina, *à* Persis *Agri*, *ab* Arabibus Subeclhan, *omnium inter* Caucasi *juga maximum; Mons sane præaltus, quo majorem in nostro Itinere non vidimus, ex nigris & rudibus scopulis compactus, cernitur æstivo hybernoque tempore perpetuis nivibus obsitus à* Mari Caspio 15 *fere mill. Germ. distat. Tam* Persæ *verò quam* Armeni *referunt, partem adhuc* Arcæ *sed in petram conversam ibidem restare. Nonnullis ex nostris* Scamachiæ Mediæ *urbe in* Armenorum *Ecclesiam introductis crux monstrata fuit, nigro-punicei coloris; quod ex* Arca Noë *frustum esse asserebant, eamque loco reliquiarum habebant pretioso panno involutam. Verum hoc tempore tum ob circumjacentium scopulorum, rupiumque inaccessarum frequentiam, tum ob vallium immensas profunditates, quæ jam à tot millibus annorum, vel pluviarum imbriumque edacitate abraso monte, vel etiam terræ motibus abrupto dissectaque ad hujusmodi inaccessa loca, multo minus ad montis apicem* Arcæ *locum nulli mortalium aditum præbent.*

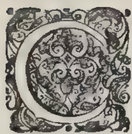
Figuram montis *Ararat*, videas in dicto *Olearii Itinerario*, *fol.* 398. Germ. edit. Sed hæc de monte *Ararat* sufficiant.

PARS III.

De Transmigratione Gentium, quâ per tres filios *Noë*, *Cham*, *Japhet*, genus humanum per universam Terræ faciem proseminatum fuit.

CAPUT I.

De facie Terreni globi post Diluvium, *comparata cum illa ante* Diluvium.

Um *Sacra Scripturâ* teste, aqua *Diluvii* 15 cubitis supra altissimos Orbis Terrarum montium vertices exaltata, universam globi terreni superficiem cooperuerit 150 dies, non est ullum dubium, quin globus Telluris multò aliam ex hac aquarum colluvie, constitutionem, multoque differentiorem formam, quàm ante *Diluvium*, sortitus sit. Verùm cùm hæc non nisi unius cum altera facta comparatione cognosci possit; & primo quidem de statu globi Terreni ante *Diluvium*, non tamen nisi conjecturis haud incongruis fultus; deinde de illo post *Diluvium* quoque pari pacto acturus sum.

Inconſtantia rerum mundanarum.

Si rerum Sublunarium in hoc infimo globi terreſtris theatro ſtupendas mutationes penitiùs conſideremus, reperiemus, nil in iis adeò ſtabile, nil adeò perenne, ac ſolidum, quod non intra breve tempus ſuas ſuſtineat contrarias viciſſitudinum alterationes, ac ultimo tandem in id, quod ab initio fuit, *Chaos* reſolvatur.

Experientia omnium ſeculorum docet, Tellurem ſuos pati morbos & alterationes ex variis interioris œconomiæ diſſidiis exortas; Nam cum, ut rectè Ariſtoteles: *Interiores Telluris partes perindè ut animantium plantarumque corpora juventutem & ſenectutem ſuam habeant;* rectè concludere poſſumus, Orbem Terrarum, nec quoad interiores, nec quoad exteriores partes, eo ſtatu perſeverare, quo fuit à rerum primordiis. *Lactantius*, fluctuantis naturæ conditionem, & mundanæ rotæ inſtabilitatem, quâ omnia infinitis caſibus involvens, nil ſub ſole perpetuum, nil diuturnum eſſe permittit, altiùs expendens, ita exclamat: *Enumerare poſſem, quoties repentinis quaſſatæ motibus, vel hiaverint Terræ, vel deſcenderint in abruptum; quoties demerſæ fluctibus & Urbes & Inſulæ abierint in profundum, fructiferos campos paludes inundaverint, flumina & ſtagna ſiccaverint, montes etiam vel deciderint abrupti, vel planis fuerint adæquati; plurimas etiam regiones, & plurima fundamenta montium latens, & innatus ignis conſumit; quam quidem inſtabilem naturæ viciſſitudinem, ſummi nullo non tempore Philoſophi non ſine admiratione obſervarunt.*

Lib. 1. Meteor.

Natura morbos ſuos patitur ſubindè.

Lactantius.

Omnia (inquit Seneca) *tempus edax depaſcitur, omnia carpit,*
Omnia ſede movet, non ſinit eſſe diù.
Flumina deficiunt, profugum mare littora ſiccat:
Subſidunt montes, & juga celſa ruunt.

Ovid. Metamorph.

Ovidius Met. 1.

Vidi ego, quod fuerat quondam ſolidiſſima tellus,
Eſſe fretum, vidi factas ex æquore terras,
Et procul à pelago conchæ jacuêre marinæ,
Et vetus inventa eſt in montibus anchora ſummis.
Quodq; fuit campus, vallem decurſus aquarum
Fecit, & illuvie mons eſt deductus in æquor,
Atque paludoſa ſiccis humus aret arenis,
Quæque ſitim tulerant ſtagnata paludibus hument.

Anglia Galliæ quondam amico nexus conjugio adhæſit. *Nordſtrandia* Borealis Inſula, quam *Cranzius Friſiam Aquilonarem* vocat, cum *Thietmarſia* continenti adnectebatur, modò à continenti avulſa, atq; in Inſularum album adſcripta, Amphitrioneas leges ſectatur. Idem de *Freto Herculeo* & *Siculo* teſtatur Val. Flaccus:

Inſulæ olim Continentes erant.

Fretum Herculeum & Siculum.

——— ——— *neque enim Rex* Æolus *illic*
Rector erat, Lybiam *cùm rumperet advena* Calpen
Oceanus, *cùm flens* Siculos Oenotria *fines*
Perderet, & mediis intrarent montibus undæ.

Flumina mutant alveos & ſolitos curſus; florentia pereunt imperia, quæ omnes horrendæ ſtrages, uti Divinam arguunt potentiam, ita humanæ ſortis incertitudinem patefaciunt, & mortales Geocoſmi incolas monent, ut cum nihil ſtabile, nil perpetuum, ſed omnia caduca, variis fortunæ caſibus, variis & improviſis rerum ſtrategematis obnoxia, cognoſcant, omnem mentis conatum, omne ſtudium, omnes animi, qui ulla re creata ſatiari non poteſt, vires ad ſublimes & ſempiternas ſupra-cœleſtium bonorum poſſeſſiones elevent, DEO ſoli veluti centro inſiſtant, in cujus manu ſunt omnia jura regnorum & omnes fines Terræ.

Flumina mutant alveos.

Variis itaque modis Terrenum corpus dictas metamorphoſes incurrere poteſt: vel enim *Primò* montes hiatu terræ abſorbentur, vel etiam derepentè naſcuntur, ubi priùs non erant. *Secundò* Montes, ſucceſſu temporum, tempeſtatum injuriis conſumpti deficiunt, vallibus conſequenter exaltatis. *Tertiò*, Terræ, quas Peninſulas vocant *Geographi*, *Græci* Cherſoneſos, tenuiori illo terreſtri tranſitu, quem Iſthmum vocant, aquarum violen-

Cauſa mutationum in Tellure.

violentiâ rupto, Insulas facit, quæ priùs continentis pars erant; vel contrà Insulæ conjunguntur Terræ continenti per Isthmos, immensis arenarum acervis, quos maris violentia fluctibus adducit, constitutos. *Quartò* mare, quod ex una parte recursu suo terrestre relinquit spacium, ex altera, nescio quo naturæ scelere, violentâ quâdam invasione recuperat, tantum terrarum fluctibus invadens, quantum reliquerat ex priori statione recedens. *Quintò*, nascuntur subindè novæ nonnullæ Insulæ, aliis quæ ab immemorabili tempore constiterant, absorptis. Contrà in Terrarum meditulliis nonnullæ regiones, interioris *Vulcani* tyrannide deglutitæ, lacus post se relinquunt, in quibusdam lacubus absorptis terrestrium partium tumuli relinquuntur. *Sexto*, in partibus quibusdam flumina & lacus deficientes terram habitabilem reddunt; In aliis terra culturâ pinguis, repentina mutatione in lacum evadit.

Variæ transmutationes.

Refert *Plinius*, suo tempore *Cybotum* altissimum montem unà cum oppido *Eurite* ita terrâ devoratum, ut nulla ejus ampliùs vestigia dignoscerentur. Ejusdem fortunæ sortem obtigisse scribit *Sypilo* in *Magnesia* monti, quam præcesserat formidabilis *Tantalis* urbis terræ hiatu absorptæ interitus. Non absimilem sortem expertæ sunt *Galanis* & *Ganatus* in *Phœnicia* quondam celeberrimæ urbes, *Phlegium Æthiopiæ* jugum excelsissimum, unius noctis concussione violentâ, non ampliùs comparuit. Possumus & nos adjungere eos montes, quos nostris temporibus terrâ haustos vidimus. *Picus* mons est unus ex *Insulis Moluccis*, tantæ altitudinis, ut instar columnæ, nautis multorum dierum itinere, in remotissimis maris tractibus appareret; hic terræmotus violentiâ prostratus, nullo ampliùs vestigio, sed lacus in ejus loco exortus, basi peripheriæ montis æqualis spectatur. Idem contigit in *Sinarum* regno, anno 1556. quo integra montosa *Sinarum* regio cum universis populis & urbibus absorpta suo loco lacum ingentem reliquit, nullo præter puerum ligno innatantem, erepto. Vidimus & nostro ævo, formidabilem *Plursiæ* in finibus *Helvetiorum* sitæ civitatis, ex montis incumbentis casu, interitum. Montes *Vesuvius* & *Strongylus* Vulcanio bello media ex parte decurtati cernuntur, qui priùs cacumine cœlum ferire videbantur. Non dicam hìc de Montibus *Chiles*, quos *Andes* vocant, quorum nonnullos deesse compertum est, post maximum illum, & omnibus seculis memorandum Terræmotum, quo totum ferè regnum in vastitatem abiit anno 1646. quemadmodum *Relationes* à Patribus nostris factæ narrant. Vidimus montium absorptionem, jam eorundem renascentiam exponamus. Accedamus itaque jam propiùs ad defectum & novum incrementum montium.

Plin. lib. 2. cap. 91.

Montes absorpti.

Historia.

Montes Chile conciderunt.

Cacumina montium pluviis, nive, grandine, gelu longævo, cæterisque aëris injuriis tandem exedi consumique experientia docet; & jam in *præcedentibus* ex ignivomorum montium defectu satis patuit. Sunt enim nonnulli montes, ut in *Lipara*, *Melita*, & *Ilva*, quos nitrosi spiritus ex ea parte, quâ venti iis prægnantes spirant, ita exedunt, ut impendentes rupes proximè ruinam minentur, & rupium in Vallibus adhuc superstitum ruinæ olim se erectas tandem concidisse, abundè testantur. Subterranearum quoque aquarum catadupæ, fluminumque præcipitosus lapsus paulatim ita interiorem montium fabricam atterunt, ut labefactatis fundamentis vel ad primum terræ motum labantur; quam & unam causam putem defectûs nonnullorum montium. Ignes quoque subterranei mirum in modum ad montium defectum conferunt, uti *suprà* insinuavimus. Ex attritu itaque Montium, Valles & Planities ut crescant, necesse est, atque adeò decrementum illorum, in incrementum

Cur montes deficiant.

Catadouparum lapsus fundamenta montium exedit.

Ignis subterraneus montes subindè in calcem resolvit.

cedat

cedat circumpositarum planitierum valliumque; ut proinde illud Jobi in hisce verificatum videatur: *Alluvione paulatim Terra consumitur.* Aquæ enim pluviarum, fluminum, torrentium, niviumque liquatarum, montium latera ita corrodunt, ut ædium fundamenta in montibus sitarum plerumque denudata spectentur; quod in *Germaniæ*, quæ vetustis rupibus imponuntur, arcibus mihi non semel observare licuit; nullibi tamen magis hujusmodi naturæ catastrophe se spectandam præbet, quàm *Romæ*, cæterisque in *Latii* partibus. Intueor ego penè quotidie, montium *Palatini* & *Capitolini* olim editas arduasque rupes, ita tamen temporum injuriâ decrevisse, ut planitiem ferè æquare videantur, immò veteris *Capitolii* fundamenta eam jam actu adæquare, ipsa fundamentorum denudatio luculenter doceat; adeò quidem, ut quos editos montes olim fuisse scribunt *Authores*, modò nisi montium vestigia quædam, tibi persuaderent, montes ibi quandoque fuisse vix crederes, planitie in tantum exsurgente, quantum montes decreverunt. Docet id cumprimis *Pantheon*, ad quod olim per gradus ascendebatur, cum ante *Alexandrum* VII. P. M. restauratum *Pantheonis* aditum per 8 gradus intra templum descenderetur. Docent innumera antiquitatum, uti Amphitheatrorum, Circorum, Arcuum, Columnarumque semisepulta cadavera. De quibus omnibus fusiùs, si DEUS vitam dederit, in nostro *de mirabilibus Latii, Opere*. Undè multi existimârunt futurum, ut post multas myriades annorum, planities montibus æquatæ universali Cataclysmo, successu temporis aditum aperiant: quod tamen neutiquam admittendum censeam, in magnis illis suprà memoratis montium catenis, sed in iis tantùm, qui vel quotidiano usu, ædificiorumque servitute premuntur, vel ex terrestri, argillaceâ, similique friabili, & tophacea materia constituuntur.

Pluviæ, nives corrodunt montium bases.

Ruinæ Romanæ instabilitatem rerum monstrant.

Quid dicam de peninsulis in Insulas, & de Insulis in peninsulas conversis? Verisimile prorsùs est, freta quibus unum nunc mare inter angustias montium se insinuat in alterum mare, olim Isthmo conjuncta fuisse, fretaque extitisse, mari, impetuosa tyrannide fluxûs, Isthmum paulatim erodente. Hoc pacto *Plinio* teste, mare *Siciliam* avulsit *Italiæ*, *Cyprum Syriæ*, *Asiam Europæ Propontide*, & *Phosphoro Thracio*; *Eubœam Bœotiæ*; *Eubœæ Atlantem* & *Macrin*; *Besbycum Bithiniæ*, *Aphricam Hispaniæ*, *Calpes* & *Atlantis* destructo conjugio. Pari pacto *Leucosiam Syrenum* promontorio; *Sumatram Camboiæ*, *Indiæ Ceilanum*; *Gronlandiam Americæ Fretum Davids*; *Nordstrandiam maris Balthici* Insulam *Theithmarsiæ*, teste *Cranzio*; *Americæ Australi Terram ignium* Isthmo perrupto, & per *Fretum Magellanicum* ingentium Oceanorum, Orientalis, & Occidui perpetuæ allisionis assultu portus sibi ad conjugium aperiente. Sunt enim plerique Isthmi veluti pontes quidam, subter quos per occultos quosdam cuniculos, & cæcas cavernarum latebras maria, quæ utrimque Isthmos allambunt, mutua aquarum commercia ultrò citróque ut plurimùm exercent; quorum ex eis successu temporum pilis, succussisque per terræ motum, pontium fundamentis, Isthmum concidere necesse est.

Metamorphosis Insularum, & Peninsularum.

Isthmi sunt veluti pontes, subter quos mare labitur.

Sed veniamus ad alteram hujus disceptationis partem. Maria interrumpunt Isthmos, & iidem subindè ab alluvione aquarum & multa arenarum coacervatione constituuntur; uti *Pharus Ægypti*, quæ olim in medio maris lumen periclitantibus præbebat, modò Terræ Isthmo conjunctam videmus, ex *Nilo* magna limi copia fretum implente constitutam. Mons *Circejus* in agro *Pometino* (uti in *Latio* nostro ostendimus) olim à continenti separatus, modò eidem adhæret, freto arenarum congerie repleto; & plerumque contingit ad marium angusta & depressiora loca, insu-

Pharus Ægypti olim Insula.

Circejus mons olim Insula.

las inter & continentem ſita, ubi vel maris æſtus vehemens, vel fluminum allapſu magna arenarum copia ſuggeritur; uti in *Batavia, Friſia, Zelandia*, in omnibus *Archipelagorum* tractibus, cæteriſque arenoſis argillaceiſque littoribus paulatim ex planitie in altiſſimos montes terminantibus. Sic *Antiſſam* olim *Lesbo, Zephyriam Halicarnaſſo, Ethuſam Mindo, Dromiſcon* & *Parren Mileto, Pythecuſam Parthenio* promontorio junctas, *Plinius lib. 2. c.* 89. docet; Imò *Hybandam*, quandam Inſulam *Ioniæ*, poſtea ducentis ſtadiis à mari intra continentem diſtitiſſe, & *Syritem* in *Epheſi, Deraſiden* & *Syphoniam* in *Magneſiæ* mediterraneis eſſe, quæ olim Inſularum albo connumerabantur; Denique *Epidaurum* & *Oricum* Inſulas eſſe deſiiſſe, juxta illud Ovidii 15. Metam.

Tempus erit, rapidis olim cùm Pyramus *undis*
In ſacram veniet congeſto littore, Cyprum.

Diximus itaque, mare in nonnullis locis, invectis ab amnibus glebis, receſſu ſuo Terram habitabilem ſummo naturæ beneficio, reliquiſſe; modò novam maris cataſtrophen oſtendamus, dum priſtinæ benignitatis oblitum, neſcio qua naturæ violentia, vaſtiſſimas Terrarum regiones, tam duro tyrannidis jugo premit aliis funditus ſubmerſis, aliis verò utpote contumacioribus Inſulis ita ſuppreſſis, ut non niſi montium apicibus eminere videantur. Prope *Dordracum* & *Dullartum* in *Friſia* Caſtella non ignobilia, funeſtâ alluvione ita ſubmerſa ſunt, ut vel ipſi eminentes in hunc diem turrium apices, præteriti eventûs calamitatem poſteris enarrare velle videantur. Ad littus *Thuſcum* non procul *Liburno* integra urbs undis ceſſit, hominum habitaculis in piſcium latibula converſis, quod non ſine horrore anno 1634. propriis oculis obſervavi. Inter *Centum Cellas*, vulgò *Civita Vecchia*, & *Sanctam Severam*, frequentia ſanè rudera in mari ſpectantur, quorum nonnulla feneſtris, alia portis & arcubus adhuc inſtructa ſunt, præteritæ infelicitatis indices. E regione *Puteolorum* in ipſo ſinu *Bayanæ* urbis, domus unà platearum diſcrimine, quod mirum dictu eſt, luctuoſiſſimo ſanè ſpectaculo monſtrant in fundo maris celeberrimæ quondam urbis, interitûs veſtigia. Atque hæc quidem à me experientiâ comprobata ſunt, ut innumeros alios eventus, quibus *Hiſtoricorum* monumenta referta ſunt, ſileam. Ex quibus quidem omnibus concludimus, omnes illas Inſularum coacervatarum congeries, quas *Archipelagos* vocant, olim continenti conjunctas fuiſſe, Oceani ultrò citróque molientis violentiâ, mollioribus continentis partibus paulatim exeſis, perfoſſiſque; ſaxoſioribus verò montium ſcopulis in eam Inſularum multitudinem, quam *mappæ* nobis demonſtrant, ſecretis, vel ſubindè etiam ignium ſubterraneorum ſævitie per terræ motus diremptis. Certè *Oceanum Atlanticum*, ubi nunc *Canariæ*, & quas *Terceras* vocant, ingenti hominum multitudine habitatum fuiſſe, *Plato* docet in eo *Dialogo*, quem *Critiæ* nomine intitulat.

Urbes ſummerſæ.

Urbes Submarinæ.

Archipelagi primò Terræ continenti juncti, tandem violentiâ maris in Inſulas diſcreti ſunt.

COROLLARIUM.

Ex hoc longiori forſan, quàm par erat, diſcurſu, luce meridiana clariùs innoteſcit, Terram multò aliam modernis temporibus conſtitutionem habere, quàm olim ante communem Orbis cataclyſmum, aut etiam poſt *Diluvium* immemorabilibus ſæculis. Exiſtunt itaque Inſulæ, quæ priùs non erant; Terra excrevit, ubi priùs indomiti ſtabulabantur aquarum gurgites. Contrà, locorum tractus, qui olim terrâ opimâ & feraci rerum fruebantur, jam dominante mari in piſcium evaſiſſe latibula novimus; montium juga abſorpta hìc, novis alibi creſcentibus; lacus ingentes, ſuum *Neptunuſque* dominium in *Rheæ*, ſeu *Veſtæ* tranſtulerunt juriſdictionem, & contrà.

Alia hodierno die Telluris facies, quàm ea, quæ olim.

Flumina

Flumina desertis nativis alveorum incunabulis alios sibi ex montium claustris exitus pararunt. Atque tales quidem & tam horribiles terreni globi conversiones, uti infinitam DEI potentiam, ita humanæ sortis incertitudinem patefaciunt, & mortales hujus Geocosmi incolas monent, ut cùm nihil perpetuum ac stabile, sed omnia caduca, variis fortunæ casibus & interitui obnoxia cognoscerent, cogitationes suas, studia, animum & mentem, quæ nulla re creatâ satiari possunt, ad sublimia & sempiterna bona elevent, DEO soli inhient, in cujus manu sunt omnia jura regnorum, & fines universæ naturæ consistunt. Sed hæc omnia quàm fusisimè in *Mundo Subterraneo* descripta reperies. Verùm jam tandem, qualis globus Terrenus ante *Diluvium* esse potuerit, ex hisce præmissis, nonnullis veluti conjecturis, exponere ordiamur.

Nemo enim jure negare potest, Naturam, uti semper à principio rerum eadem & sibi similis fuit, ita quoque eosdem effectus, quos hodiè experimur, eam & præstare, ac semper præstitisse; Pluviæ enim, grandines, nives, terræmotus, ignes subterranei, quas non mutationes mille & quinquaginta sex annorum ab Orbe condito, usque ad *Diluvium* intervallo, efficere poterant? Verùm cum hujusmodi mutationes forsan minores fuerint, quàm posteris post *Diluvium* temporibus; Certum tamen puto ossaturam globi terreni, quam nos in *Mundo Subterraneo* per catenas montium altissimorum, à polo ad polum, & ab Ortu ad Occasum transversâ montium serie ad modum sphæræ armillaris, ad totius molis firmiorem consistentiam sagacis Naturæ providentiâ constitutam asseruimus, semper integram & incorruptam mansisse; reliqua verò, uti clivos, colles, maria, flumina, diversam habuisse constitutionem, qualem autem illam esse putemus: uti à nobis comprehendi non potest, ita quoque illud negotium humano ingenio superius esse dicimus: hoc solùm dicere possumus, conditorem sapientissimum Geocosmum tanta cum perfectione constituisse, ut, sive interiorem Geocosmi fabricam, sive exteriorem spectes, nihil perfectius concipi possit: Montes miro naturæ artificio, Oceanum, cæterasque marium congregationes tantâ sapientiâ, non minori, inquam, providentiâ, quàm corporis humani interiorem membrorum œconomiam disposuit, ut nihil esset, quod non ad usum humani generis cederet: accidit tamen post *Adæ* peccatum, ut paulatim à perfecta sua dispositione admiranda hæc Geocosmi machina, à prima sui perfectione recederet, & juxta naturæ exigentiam, suas pateretur corruptiones, & consuetas vicissitudinum alterationes. Sed jam ad statum Geocosmi post *Diluvium* considerandum progrediamur.

CAPUT II.

De statu Geocosmi post Diluvium.

NUllo unquam tempore Orbem terrarum, majorem oppressionem confusionemque incurrisse, quàm immediatè post *Diluvium*, in *præcedentibus* ubertim ostendimus, dum aqua 15 cubitos super omnia totius globi terrestris altissimorum montium cacumina, exaltata, totum Geocosmum ad 150 dies & ampliùs continuò cooperuit; undè consequenter pinguem illam terrestrium glebarum substantiam, quâ non solùm omnes totius Geocosmi montes, colles, clivi, sed & universa Terræ superficies operiebatur, diuturnâ aquarum tyrannide pressam & maceratam prorsus defluxisse, credere possumus,

GEOGRAPHIA CONJECTURALIS DE O
TRANSFORMATIONE EX VARIORUM GEOG

Terra modo
Circulus Arcticus
olim Oceanus
BOREA
AMERICA
Terra modo olim Oceanus
LIS.
Nova Britannia.
AMERICA
Nova Anglia.
SEPTENTRIONALIS.
Mexico.
olim Terra
Mare
Insula olim Atlant
modo Oceanus
Atlanticus
Tropicus Cancri.
OCEANUS
modo Mare.
OCEA-
NUS
Circulus Æquinoctialis
olim
Terra
modo
Mare.
PACIFICUS.
Peru.
Brasilia.
AMERICA AUSTRALIS.
Tropicus Capricorni.
Chile.
Paraguai
TERRA AUSTRALIS.
olim Mare
modo Terra
Circulus Antarcticus
Terra olim
hodie Oceanus
TE

Nota ad Lectorem.

Tabula hæc Cosmographica monstrat qualem, post Diluvium, Orbis Terrarum constitutionem habuerit ubi integras continentium Terrarum Regiones succedentibus seculis in varias Insulas uti Archipelagi docent, æstu Oceani Mariumque rapido cursu, destretas, ubi quoque Oceanus olim stabulabatur postea in Terrestres Regiones cessisse; quæ tamen uti præcise sciri nequeunt, ita quoque conjecturis solis, ex similibus Terrarum mutationibus, quæ hodie accidunt, pluriumque Historiarum relatione opus fuit. Ita hanc Orbis post Diluvium constitutionem, nos non revera talem fuisse asserimus, sed qualis esse potuerit, ex varijs conjecturis tantummodo definimus.

BIS TERRESTRIS POST DILUVIUM
APHORUM SENTENTIA CUI AUTHOR SUBSCRIBIT.

Terra modo
Terra modo
Aman
EU RO-
Moscovia.
Tarta ria Magna.
Germania.
Polonia.
Francia
Italia
PA.
Colchis.
A S I A.
Mogol.
China.
Hispania
Asia minor.
Armenia.
Persia.
India.
Marocca.
Ægyptus.
Arabia.
Olim continenti annexa modo Oceanus in Insulus discretus.
A F R I-
C A.
Terra olim
Terra olim
Olim Terra modo Oceanus
HIO
Æthiopica.
Olim Terra modo Mare
OCEANUS
ICUS
olim Oceanus modo Terra
ANUS.
INDICUS.
olim Terra modo Oceanus
RA AUSTRALIS INCOGNITA.

ſumus, non niſi ſolis montium ſceletis, & oſſibus relictis; ex hoc defluxu montium & glebæ terreſtris defluxu quantæ mutationes valles impletas, ipſa flumina, lacus, ſtagna, limoſo glebarum terreſtrium ſedimento oppleta, quin & vicinos marium diſtrictus, immenſa terreſtrium quiſquiliarum ac lapidum, à montibus devolutorum coacervatione, tanto augmento increviſſe veriſimile eſt; ut in multis locis, ubi olim camporum amœnæ planities, ea poſteà in mare degeneraſſe ſpectarentur, multos quoque colles, clivos, & editiores tumulos in planitiem abiiſſe. Contrà ubi quondam mare conſiſtebat, ibidem ex limoſæ materiæ defluentis accumulatione, id in terreſtres planities mutatum fuiſse: Quæ loca primò continentium terrarum nomine gaudebant, illa aquarum violentiâ diſtracta exeſaque in Inſulas, tranſmutata, valles montibus æquatas, & vallibus montes, nulli dubium eſſe debet, qui univerſale illud, quod Orbem univerſum opprimebat, *Diluvium* penitiùs conſideraverit; cùm, uti olim, ita hodiè innumeras ſtupendaſque Orbis terræ in particularibus locis tranſmutationes, tum terræmotibus, tum ventorum inundationumque violentiâ exortas intueamur; quaſnam Geocoſmo metamorphoſes ex inaudita Orbis univerſi inundatione, accidiſſe cenſebimus? verùm, ut hoc loco ſpecimen quoddam Lectori curioſo exhibeamus, Chartam Geographicam apponendam duximus, in qua qualiſnam poſt *Diluvium* Orbis facies relicta ſit, pro noſtra intellectûs imbecillitate, comparatione ad hodierni temporis ſtatum factâ, exponamus.

[margin: …gentes …tamor… …on…]

Suppolares itaque Regiones uti olim, ita & hodiè Oceano circumfuſas fuiſſe, ea de cauſa, ne totius Geocoſmi hydragogus ex polo ad polum meatus impeditus, pericycloſin ſuam tantò Orbi neceſſariam peragere non poſſet, ſine ulla mutatione Oceano ſuppolaribus punctis circumfuſo, remanſiſſe; item Oceanum, ſuum ſub zona torrida ſitum ex ortu in occaſum perpetuò unà cum Sole mobili, paucis circa littora Continentium mutatis, ſuum curſum tenuiſſe. Sed ea diſtinctiùs explicemus.

[margin: Recenſio mutationum terreſtrium, aquearumque.]

Dico itaque *primò*, poſt *Diluvium* omnes planities Orbis Terræ, uti & deſerta arenoſa, famâ celebriora, mare occupaſse, eò quod maria limo infœcundo & ſabuloſo impleta, in deſerta, & inhoſpitas ſolitudines expulſis, extruſisque aquarum coloniis degenerârint.

[margin: *Archipelagi* olim Regiones fuerunt.]

Secundò. Ubi modò *Archipelagi* ſpectantur, poſt *Diluvium* regiones vaſtiſſimas extitiſse, vehementi tamen maris æſtu impulſas, in innumeras mollis terreni glebâ abraſâ, Inſulas diſcretas fuiſse. Hoc pacto dico, *Archipelagum*, quem *S. Lazari* vocant, & omnem illam *Inſularum Philippinarum* longè latéque diſseminatarum congeriem, olim vel Terram continentem, vel etiam ingentem Inſulam altiſſimis montibus inſtructam fuiſse, accidiſse tandem magnâ illâ *Oceani Auſtralis*, quem *Pacificum* vocant, motus ex ortu in occaſum à Sole rapti, vehementiâ, totum illud ſpatium, quod maris motui obſiſtebat, ſucceſſive in innumeras hujuſmodi, quarum hodie ad undecim millia numerantur, Inſulas diſcretum fuiſse, ſolo mari, veluti freto ampliſſimo intra Continentes Auſtralem & Borealem ad motus fluxuſque Oceani continuationem interjecto; *Zeilanum* quoque olim promontorio *Comorino* adnexam, à Continenti fluxu maris abraſam in Inſulam degeneraſse. Pari pacto veriſimile eſt, *Archipelagum Græciam* inter & *Aſiam minorem*, interjectum, regionem ampliſſimam, partim *Græciæ* & *Thraciæ* Continenti, partim ex altera parte *Aſiæ minori* adnexam fuiſse, ex vehementi tandem maris ex *Ponto Euxino* in *Mediterraneum* prorumpentis, impetu cum tempore, exeſo molli terreno, totam eamque vaſtam, regionem in tot Inſulas, quas videmus,

[margin: *Aſiæ* mutationes.]

 diſcri-

discriminasse, solo freto ad marium communicationem interjecto; Eandem metamorphosin in *Oceano Atlantico* accidisse, ubi in vastissimam Insulam, quam *Plato in Critia Atlantidem* vocat, in immensa terrarum spacia longè latéque exporrectam, uti vetustissimi *Atheniensium Annales* testantur, olim inter *Europam* & *Americam* interjectam extitisse, quam & veterum *Ægyptiorum* expeditione usitatam *Plato* refert; de qua vide *Mundum Subterraneum Tom. I.* Partem verò Mundi, quam hodiè *Europam* vocamus, haud impares transmutationes incurrisse, variis rationibus convicti dicere cogimur: qui enim rectè *Angliam*, *Scotiam*, *Hyberniam* cum adjacentibus Insulis curiosiùs expenderit, ille asserere cogetur, omnes illas Insulas, post *Diluvium* unam regionem, eamque vastissimam fuisse, æstus tamen, sive fluxus & refluxus ibidem potenter dominantis vehementiâ, cum tempore ab invicem separatas.

Europæ mutationes.

Verùm ut enucleatius totius Telluris transmutationem conspiciamus, hìc *Chartam* apponemus, in qua nos, haud tamen incongruâ conjecturâ, ex inaudito hoc *Diluvii* universalis prodigio, talem esse, & debuisse, & potuisse, monstramus.

Vides igitur in *præsenti Charta*, immediate post *Diluvium*, incredibilem totius Telluris transformationem accidisse, & hodiernis temporibus, ex varia Regionum transmutatione, vel ad centum annorum decursum facta patet. Cur nobilissimæ Regiones, quæ incredibili sua feracitate, rerumque omnium abundantiâ florebant, hodie tamen ad manifestam sterilitatem, uti in nostro *Itinere Hetrusco*, demonstravimus, declinare videantur, ex *paulò* ante dictis colligitur. Quod uti *Plato* quondam de *Eubœa*, ita & nos de variis *Europæ* regionibus, quas vidimus, non sine admiratione accidisse observavimus. Nos quid de hujusmodi terrenarum portionum degeneratione sentiamus, paucis ostendemus.

Nota itaque *primò*, Terreni Globi superficiem ingentes successu temporum, uti & *suprà* diximus, alterationes subire, idque in *Mundo* nostro *Subterraneo*, multis variisque exemplis demonstravimus, adeoque non secus ac animatum quoddam corpus ex juventute quadam, virilique statu in imbecille quoddam senium viribusque paulatim fatiscentibus desinere.

Secundò. Nives, grandines, imbres & pluvias successu temporis, montium, quâ primævis temporibus operiebantur, terrenam cutem denudare, abrasâque meliori terrestris glebæ substantiâ non nisi ossa tantum, id est, saxosam scopulosamque substantiam relinquere.

Tertiò. Pingue illud terrenum initio inditum, quod agris fœcunditatem unice confert, tum Solis æstu, tum subterraneis ignibus id resolventibus, cum tempore, evaporare glebis cretaceis arenosisque relictis, quæ sunt sterilitatis mox secuturæ prodromi.

Quartò. Regionem quampiam quantumvis fœcundissimam, quantò majori fuerit constipatorum montium frequentiâ prædita, tantò majus illi infœcunditatis periculum imminere; quæ cùm quàm amplissimè in *Mundo Subterraneo*, & nostra *Hetruria*, exposita sint, eò Lectorem remittimus.

Cum itaque vel intra centenos annos hujusmodi terrenæ substantiæ degenerationes intueamur, quantas ex universali *Diluvio* Orbem Terræ incurrisse putabimus? Certè, quemadmodum in *præcedenti Capite* demonstravimus, id terrestres regiones in maria, & maria in terrestria loca, & Insulas, ex incredibili limi, sedimentorumque coacervatione mutasse, nulli dubium esse debet. Hinc ubi olim colles & clivi erant, hi solo æquati, in planites evaserunt, & contrà, planities ibidem ex limi accumulatione

Stupendæ mutationes.

in

in clivos & colles, qui tamen ſucceſſu temporis in petram indurati in montes degenerârunt; continentium exitiias protuberationes, motu maris diſſectas in Inſulas, Inſulas continentibus adnexas in terram firmam, uti vocant, aut Iſthmos in Peninſulas abiiſſe, innumeri caſus demonſtrant. In *Mediterraneis* quoque partibus, ſi magnas catenas montium à natura in firmam Orbis osſaturam deſtinatas excipias, plerique argillacei colles & clivi ex limoſarum quisquiliarum confluxu, conſtiterunt; Stagna quoque & paludes impletas alibi erupiſſe, is facilè crediderit, qui Terræmotuum effectus penitiùs conſideraverit; quod idem de fluminibus dici velim, hæc enim multò differentiores alveos poſt *Diluvium*, quàm aut ante, aut hiſce temporibus habuiſſe, *Tybris* fluvius, alveo ſuo ſat docet, diverſiſſimo ab illo, quem tempore *Augusti* habebat.

Omnium marium inter ſe & cum Oceano per ſubterraneos meatus commercia.

Quoniam verò omnia maria, uti *Mediterraneum*, *Euxinum*, *Caspium* occultam cum *Oceano*, per ſubterraneos canales communicationem exercent, illa utique ſemper ſuam ſtationem illibatam hucuſque conſervarunt, non niſi aliquibus portionibus ad littora, vel per maris in humiliores camporum planities effuſionem, vel per oppletionem humilioris fundi maris, ex arenaceæ, ac ſedimentoſæ materiæ congerie factam, immutatis.

Poſt *Diluvium* itaque, non niſi compluribus annis, æſtuoſus *Oceani* impetus, quod lutoſum & terreſtre erat, diſciſſum in *Oceani* varios canales, quod ſaxoſum ſcopuloſumque in Inſulas convertit, quod in omnibus marium partibus, quos *Archipelagos* vocamus, contigiſſe exiſtimamus. Eſt enim ea Aquei Elementi proprietas, ut ubi molle terreum repererit, illud macerando in lutum convertat, undè camporum origo, & ſubindè quoque ab una parte adimit, ex altera parte adjiciat, quemadmodum innumeris exemplis in *Mundo Subterraneo I. Tomo* docuimus. Sed hiſce jam propoſitis, nil reſtat, niſi, ut Chartam Geographicam intuearis, in qua, qualemnam poſt *Diluvium* immediatè ſtatum Orbis terræ habere potuerit, variis conjecturis, exhibemus.

CAPUT III.

Quomodò Animalia in Univerſas Globi Terreni Regiones & Inſulas devenerint.

MIrantur multi, & capere non poſſunt, quomodò Animalia in remotiſſimas Inſulas, imò in *Americam* tam *Auſtralem*, quam *Borealem*, toto, uti dici ſolet, cœlo, ab *Europa*, *Africa* & *Aſia* ſeparatam, pervenire potuerint: undè multorum ingenia, neſcio qua perplexitate confuſa, aſſerere non ſunt verecundati, *Americam Diluvio* non fuiſſe ſuffuſam, vel ſi ſuffuſa fuerit, montes toto Orbe celſiſſimos, à *Diluvio* tamen fuiſſe immunes, & proindè animalia in ipſis ſe ſervare potuiſſe. Verùm cùm hanc ſententiam jam *ſuprà* tanquam Sacro Textui contrariam confutaverimus, hiſce non ampliùs immorabimur.

Cùm certum ſit, & ex hac *Mappa* appoſita luculenter pateat, animalia ſucceſſivè omnes terræ partes tùm Continentium tum Inſularum, occupare potuiſse ex præcipuarum Terræ partium regionumq; continuatione; ſiquidem ex *Aſia* in regiones *Americæ* conjunctas, id eſt, in *Americam Borealem* tranſmigrare potuerunt; cùm ibidem paulò poſt *Diluvium* regiones regionibus annexas fuiſse putemus, id eſt, *Tartariam*, *Anianæ Regioni*; *Chinam*, quoq; *Coream* & *Japoniam*, & *Jeſſum*, quæ ultimis temporibus detecta regio,

Insulæ complures olim continenti adnexæ.

utrum Insula sit, an Continens alicubi *Americæ* adnexa, necdum patuit. Ex *Europa* quoque & *Africa*, nullo negotio in utramque *Americam* pervenire potuisse, vel ex eo patet, quod in *Oceano Atlantico* Insulam vastissimam, sive Continentem fuisse, in *præcedentibus* innuerimus, eamque ex *Platone*, *Atheniensium Ægyptiorumque* expeditionibus frequentatam, in *Mundo Subterraneo*, quàm amplissimè descripserimus; Dubitant tamen plerique, quomodò in hujusmodi Insulas animalia pervenire potuerint; cùm à Continente remotiores fuerint, quàm ut natando ad eas pervenire potuerint. *Respondeo*: Duplici modo ad Insulas remotiores animalia pervenisse: *Primò* vel natando à Continenti ad Insulam vicinam, & ab hac ad aliam viciniorem, quæ in tam vasto Oceano deesse non poterant, penetrasse, vel per Isthmos, quorum post *Diluvium* haud exiguum ubique numerum, Divinâ providentiâ sic exigente, relictum fuisse, nihil dubito.

Quomodo animalia in Insulas transmigraverint.

Dico *secundò*, per homines ut plurimùm in Insulas remotiores navibus traducta fuisse, haud secùs ac hodierno tempore, quo per vastissimum *Oceanum Atlanticum* in *Americam* utramque, Animalia *Europæ* propria, ad propaginem transferuntur, præsertim cùm primos novarum coloniarum inquisitores, gentiumque Duces, non minùs ingenio industriâque pollentes, quàm ultimis hisce temporibus, aut *Hispanos*, *Lusitanosque*, aut *Batavos*, fuisse censeamus. Hoc pacto per *Isthmum Anian* ex *Asia* in *Americam*, ex *China* in *Japoniam* forsan post *Diluvium*, *Chinæ* & *Coreæ* adnexam, & hinc in *Archipelagi Indici*, tunc Continentem sine natatione pervenire potuerunt; in *Australem* verò nobis hodie incognitam, vel per Isthmum, vel ab hominibus illuc transportata fuerunt. Idem de *Insula Zeilano*, & *S. Laurentii* olim Continentibus *Indiæ* & *Africæ* conjuncta, & successivè per motum, æstumque Oceani dissectis dicendum judicem; ut proinde nullam in hoc concipiendo difficultatem videam. Quod verò attinet ad varietatem animalium valdè à nostris differentium, quæ in *Indiarum* regionibus reperiri multi mirantur, ii mirari desinent, si, quæ in *Secundo* hujus Operis *Libro*, de animalium primigeniæ speciei juxta variam cœli, climatumque constitutionem, transformatione docuimus, rectè perceperint.

Opinio de *Diluvio* perabsurda.

Prodiit non ita pridem Libellus Gallicè scriptus, utique fœtus illius libri, qui *de Præadamitis* inscribitur, *Romæ* anno 1650 condemnatus, in quo Author, ausu sane temerario asserere non verecundatur, *Diluvium* neque universale, neque montes altiores aquis coopertos fuisse; ut proinde & homines, & animalia facilè servari potuerint. Verùm enim verò, uti hæc apertissimè *Sacro Geneseos Textui*, & omnium *Interpretum*, *Sanctorumq; Patrum Decretis* repugnant, ita quoque is, quisquis tandem ille Author fuerit, confutatione non eget, sed inter eos connumerandus Atheos, qui uti multa in Sacra Historia occurrentia capere non possunt, ita quoque contra omne fas, doctrinam à DEO *Mosi*, cæterisque Hagiographis dictatam, imprudenter, ne dicam stolidè, propriæ phantasiæ præferentes in fabulas, summo totius Christianæ Reipublicæ detrimento, & scandalo convertunt. Sed his jam traditis, ad alia progrediamur.

CAPUT IV.

Utrum Paradisus Terrestris Diluvio *destructus sit, & ubinam locorum fuerit.*

TAnta fuit, & semper erit de *Paradiso Terrestri* inter Doctores controversia, ut cui subscribas, vix dispicias, tantisque sunt omnia involuta difficultatibus, ut *Cherub* ille flammeo, atque versatili gladio obarmatus, omnem ad eum aditum nobis interclusisse videatur. Quantum itaque ex genuino *Sacræ Genesis Textu*, variorumque *Interpretum* melioris notæ sensu colligere potuimus, hoc loco exponendum censuimus. Emittat Dominus lucem suam, & veritatem suam, ut ipse nos deducat in locum sanctum suum, & in tabernacula sua. Sed jam ad rem. Verba *Genesis* cap. 2. hæc sunt: *Plantaverat autem Dominus* DEUS Paradisum voluptatis, *à principio, in quo posuit hominem quem formaverat.*

Genes. 2. v. 8. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם
שם את האדם.

Græca huic verbotenus congruit. Καὶ ἐφύτευσεν Κύριος ὁ Θεὸς Παράδεισον ἐν Ἐδὲν κατὰ ἀνατολάς. *Chaldæa* Onkelos dicit:

ונציב ייי אלהא גנתא בעדן מלקדמין.

Et plantavit Dominus DEUS Hortum *in* Eden *à principio*. Cui omnes Textus concordant: *Primò* in principio, *deinde* in *Eden Hortum* esse plantatum. Altercantur hìc *Expositores* de principio plantationis hujus *Horti*; quidam non benè fundati, ante omnia, primo videlicet die, fuisse plantatum. Sed quid *Hortus* deliciosissimus cum Chaotica massa, ex qua primo die Cœlum & Terram condiderat DEUS faciat? nemo concipere potest; qui verò post sextum diem plantatum asserunt, illi negare videntur, à principio plantatum fuisse, quod est contrarium *Textui*. Ego pro mea tenuitate dico, idem fecisse DEUM cum *Adamo*, quod cum Regibus in novum quoddam palatium introducendis fieri solet, dum illud summâ curâ & sollicitudine, omni ornamentorum genere, splendidè, & magnifico apparatu condecorare satagunt: hoc pacto DEUS *Hortum Voluptatis*, in quem à se plasmatum hominem omni bonorum deliciarumque genere uberrimum felicissimumque, à principio, antequam plasmâsset hominem, plantaverat, introduceret: cùm *à principio* denotet jam ante *Adæ* productionem *Hortum deliciarum* præparatum extitisse. Quo verò ex hexameron die? Dico non alio, quàm tertio die, quo DEUS dixit: *Germinet Terra herbam virentem & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen sit supra terram, & factum est ita.* Quis ex hisce non videt, *Paradisum* congruentiori tempore plantari non potuisse, quàm eodem die, quo totius naturæ vegetabilis œconomiam omni plantarum, arborumque fructiferarum genere *conditor* exornârat; *Hortum* itaque in principio tertii diei à DEO in *Adami* gratiam separatim plantatum fuisse, quicquid alii perperàm sentiant asserimus: & ne nos longioribus tricis involvamus, hanc nostram sententiam paucis hisce proponere voluimus.

Quo die Paradisus à DEO *plantatus sit.*

Plantaverat autem *Hortum* à principio in *Eden*, id est, *Hortum voluptatis* in *Oriente*; ubi hæc vox in *Eden*, variè accipi potest, vel pro voluptate, & pro deliciis, vel pro nomine loci. Certè singuli *suprà* allegati *Textus* dicunt בעדן *in Eden* Hebraicus, Græcus ἐν Ἐδὲν κατὰ ἀνατολάς, in *Eden* ad *Orientem*, cui consentit Chaldæus: *Be Eden*, in *Eden*, quæ nos

Be Eden quid propriè.

Bb 3 ita

ita exponimus: Plantavit DEUS *Hortum* deliciosissimum ad *Orientem*; ita ut *Be Eden* unà significet, & nomen loci, & summam in eo deliciarum ubertatem; atque adeò in unum coincidit hoc verbum, *Be Eden*; certè ad *Orientem* conditum fuisse, respectu *Palæstinæ* & *Ægypti*, ubi *Moses* & habitabat, & conscripserat *Historiam Genesis*.

His itaque breviter præmissis, jam videamus, ubi *Regio* illa *Orientalis* constituta fuerit, in qua DEUS plantaverat *Paradisum*. Ex genuina & vera determinatione *Paradisi*, cum se evolvere non posent nonnulli *Interpretes*, maluerunt totam hanc *Paradisi* historiam ad mysticos & anagogicos sensus transferre, quàm illius veram & realem historiam ad literam intelligere, quæ perabsurda, & intolerabilis sententia est, *Sacræ Mosis Historiæ* penitus contraria: Ad quid enim *Moses* tàm scitè ipsum quoad plantarum, arborum fructuumque delicias, & quoad quatuor flumina, quibus irrigabatur, amœnitatem si ea ad literam non intelligi voluisset, descripsisset? Ergone esus fructus primis parentibus prohibiti, non realis, sed purè metaphoricus censendus est? Hæreticus id credat, & sentiat; Ego dico, DEUM in universis Bibliis nihil mysticum proferri voluisse, quod non primò sub literali sensu, & sensibilibus rebus, veluti in typo quodam expressum fuisset, cum invisibilia, teste Divo *Paulo* non nisi per ea, quæ facta sunt, cognoscantur. Ubinam igitur deliciosissimus ille *Hortus* DEI manu plantatus, fuerit, an etiamnum adhuc restet, an *Diluvio*, aut aliis de causis vastatus, exponendum restat.

Suppono itaque *primò* eo in loco fuisse *Paradisum*, in quem *Adam* à DEO, postquam ex terra Damascena plasmatus esset, ut plerique sentiunt *Interpretes*, translatus est; ut coleret, & custodiret eum, post lapsum verò *Paradiso* extorris in vicinam regionem expulsus legitur, ut semper ob oculos haberet beatas illius loci amœnissimi delicias, ex quibus suâ culpâ exciderat; *Hortum* inquam, uti *Basilius* ait, DEI manu consitum, peramœnum, ac deliciis omnifariam diffluentem, mansionem, locum omnem exuberantem creaturam, visenda pulchritudine suscipiendum & admirabilem, locum dico prælustrem & spectatu dignissimum, in quo perpetua quædam temperies, cui nulla ventorum vis, nullæ tempestates, nulla grando, nulla fulmina, nullæ procellæ, sed quicquid in singulis anni temporibus optatissimum foret; quæ omnia intelligi videntur de statu ante lapsum *Adami*, post lapsum verò omnia in pejus ruisse *inferiùs* patebit.

Descriptio Paradisi.

Cum igitur *Adam* ad plagam Orientalem è *Paradiso* expulsus habitaverit, illa verò regio, alia non fuerat, nisi *Campus Damascenus*, inter *Montem Libanum* & *Mesopotamiam* contentus, intra *Mesopotamiam Paradisum* extitisse verisimile credimus, cum *Euphrates* & *Tigris* flumina *Paradisi*, quæ & hodiè adhuc *Mesopotamiam* includunt, id expressè docent; Accedit, in hunc usque diem *Mesopotamiæ* incredibilis amœnitas, & summa rerum omnium ad vitam hominum deliciosè transigentium necessariarum copiâ & affluentiâ, quæ sunt pristinæ in *Paradiso* felicitatis reliquiæ, & vestigia.

Suppono *secundò*: Omnes Patriarchas primævos, ab *Adamo* usque ad *Noëmum* ibidem habitasse, ut Patriarcharum primo Protoplasto *Adamo* vicini essent, & ab eo tum in scientiis & artibus humano generi conservando necessariis, tùm moribus legibusque vitæ & disciplinæ instruerentur. Nam uti *Libro primo* ostendimus, *Lamechum* patrem *Noëmi* in lite cum duabus uxoribus *Adæ* & *Sellæ* dirimenda, ad *Adamum* confugisse adhuc viventem; *Kain* quoque ad Orientalem plagam *Eden* Civitatem extruxisse nomine *Enoch*; *Henochum* ibidem à DEO translatum fuisse, *Noëmum* ibidem

ibidem *Arcam* fabricasse, & *Turrim Babel* in terra *Sannaar* extra pomœria *Paradisi* extruxisse: Accedit, ipsum *Adam* ex *Agro Edenio* in vicinam terram sanctam profectum, ibidem in *monte Moria*, uti *Interpretes* tradunt, ultimum diem obiisse, ut eo in loco *Adam* primus homo moreretur, in quo secundus *Adam Christus* pro salute humani generis crucifixus, obiturus esset. Non igitur verisimile est, Patriarchas felicitatis *Paradisi* memores, cujus uti delicias ab *Adamo* recenseri audierant, ita in longinquas & remotas Regiones abiisse, sed cum *Adamo* eo in loco *Paradiso* vicino restitisse, posteris verò Nepotibus reliquas Orbis terræ regiones inhabitandas reliquisse. *Paradisus* itaque alio in loco situm non fuisse, quàm in *Mesopotamia* & circumvicinis Regionibus ex dictis patuit.

Hîc nonnullos mihi objicientes audio. In hunc usque diem nihil eorum restare, quæ *Sacra Scriptura* de fonte in
Genes. 2. vers. 10. eo exorto, & indè in quatuor flumina divisa enarrat. Sed verba Sacri Textus examinemus:

ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבע ראשים.

פישון / 1. Physon. גיחון / 2. Gehon. חדקל / 3 Hiddekel, Tigris. פרת / 4. Phrath.

Et fluvius indè egrediebatur ad irrigandum Hortum, *& indè dividitur in quatuor capita: Nomen uni* Physon, *circuiens* Hevilam, *ubi est aurum optimum; Nomen secundi fluvii est* Gehon, *ipse circuit omnem terram* Æthiopiæ; *Nomen tertii fluvii* Tigris, *ipse est, qui vadit contra* Assyrios; *Fluvius autem quartus est* Euphrates. Chaldæa lectio:

וסכיב ית כל ארעא דכוש.

Qui circuit omnem terram Chus. Cum verò non nisi duo flumina *Tigris* & *Euphrates* nominentur, *Physon* verò & *Gehon*, quænam sint, ignoretur, hinc arguunt, in hoc loco *Paradisum* existere non potuisse: Ego verò contrarium hoc loco demonstrandum censui.

Suppono itaque *tertio: Paradisum* ante, & post *Diluvium* eundem quoad substantiam habere situm, quem habebat ante lapsum *Adami*, sed vel indignatione DEI ob peccatum *Adami*, posterorumque impietatem, vel aliis de causis *inferiùs* recensendis, cum tempore defecisse; undè profundiori mentis trutinâ, primævam *Paradisi* felicitatem, amœnitatemque expendens, tandem concludo, *Paradisum* alio in loco non extitisse, quàm in *Edenia regione*, quæ & *Campi Damasceni* partem unà cum *Mesopotamia* continebat, uti ex *Topographia Eden lib.* I. patet.

Quæritur itaque primò. *Quomodo hodiè præter duorum fluminum nomina* Tigris *&* Euphratis, *nullum aliud* Paradisi *vestigium superesse comperiatur?* Respondeo; post lapsum *Adami* statim ob delictum esûs pomi contra Divinum præceptum commissum, deindè ob conclamatam hominum ante *Diluvium* impietatem, scelerumque enormitatem prævisam, cum non esset, cui *Paradisus* serviret, neque unquam ullus foret, qui illum intrare posset, tandem prorsùs *Diluvii* inundatione destructum, devastatumque fuisse: Ita *Salianus* & multi alii ex *SS. Patribus*, quos in suis *Annalibus* citat, sentiunt, quibus nos adstipulamur.

Quæsitum secundum, *Utrùm* Paradisus *adhuc existat, utrùm aliò translatus sit?* Respondeo, cum multi *Interpretes* eum in hunc usque diem existere existiment, ii non alio incitamento ad id asserendum inducuntur, quàm quod *Henoch* & *Elias* in *Paradisum* translati credantur; verùm uti hæc sententia oppidò debilibus insistit fundamentis, ita quoque facilè dissolvitur, vel hoc ipso quod in *Sacra Scriptura* primò nec ex *Genesi*, nec ex *lib.* 4. *Regum*, *Henochum* atque *Eliam* in *Paradisum* translatos fuisse probari possit. De *Henoch* enim translato loquitur citatus locus:

ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים. Gen. cap. 5. vers. 24.

Et ambulavit Henoch *cum* DEO, *& non apparuit, quia accepit eum* DEUS. Et de *Elia*:

Elia : Ecce currus igneus, & equi ignei diviserunt utrumque, & ascendit Elias *per turbinem in cœlum*. Ex quibus neque *Henoch*, neque *Eliam* in *Paradisum* raptum fuisse, colligi potest; quasi verò Deus eos non alibi, quàm in *Paradiso* & potuerit, & voluerit conservare. Qua de causa multi *Authores* quàm absurdissimis sententiis in transversum acti, *Paradisum* quidem non eodem loco, quo a prima ejus plantatione extitit, superesse, sed aliò translatum fuisse sentiunt; & nonnulli quidem, uti *Armeni* in inaccessis *Armeniæ* montibus adhuc alicubi existere, ex eo sibi imaginantur, quod ibidem inter intimos solitudinis recessus subindè virum quendam ætate grandævum, & barbitio spectabilem, nec non stupendæ majestatis spectârint, quem *Eliam* esse interpretantur; sed uti hæc phantasticæ facultatis ludibria sunt, ita quoque tempus perdet, si quis ea confutanda susceperit; quonam enim modo fieri potuit, in asperrimis inaccessi montis jugis *Paradisum* cum suis fontibus & fluminibus *Paradisum* irrigantibus nec non cum eâ amœnitate arborum, fructuumque varietate consistere potuisse? Undè *Paradisum* in *Suppolarem Antarcticam Oceano* circumfluo inaccessam regionem translatum fuisse, *Brunus in suo Theatro Urbium* docet. Sed quis rogo, *Paradisum* locum voluptatis, ex temperatissima regione & omni deliciarum genere confertissima in omnium totius Mundi asperrimam & ἀκρόλοτατον squalidissimam Mundi faciem delatum fuisse concipiet? Unde & hæc uti absurda est, ita confutatione non indiget. Alii prætereà cum locum ei congruum non reperirent, *Paradisum* in *Zeilanum* sub Zona torrida Insulam aromaticis plantis, nec non amœnitate, rerumque ubertate, ac longinquitate vitæ hominum celeberrimam, translatum putant; sed cum in ea quadruplicis fluviorum originis nullum reperiatur vestigium, neque arbores fructusque *Paradiso* proprios *Zeilan* proferat, prætereà æstu intolerabili, æstate ferveat, hyeme pluviis continuis inundetur, unde & hanc opinionem fabulis adscribimus; uti & eorundem, qui *Paradisum* ex *Poëtarum* descriptione, aut in *Hesperidum* hortos, aut *Canarias Insulas* relegant. Deindè, cum quidam *Authores* nullam harum opinionum subsistere posse viderent, in multò aliam absurdiorem sententiam inciderunt; hi nimirum ne *Paradisum Diluvii* aquis destructum fuisse, concedere cogerentur, eum quindecim cubitis super omnium montium sub cœlo existentium vertices, Angelorum (quos ipsi illos ipsos Cherubin dicunt) gladio flammeo & versatili *Paradisum* custodientium ministerio translatum, conservatumque fuisse putant. Verùm super quos montes? & quomodo supra dictos montium vertices *Paradisus* cum suis fluminibus & amœnitate viridariorum subsistere potuerit, quis sibi imaginari poterit? Vides itaque Lector, quàm graviter hallucinentur *Authores*, qui *Paradisum* aliò translatum fuisse perperàm opinantur: vel enim *Paradisus* sub eâ prorsùs facie, quâ à Deo plantatus fuit, ex loco genuino *Eden* evulsus & eradicatus in incongruam Orbis regionem translatus fuit, vel non: Si prius, certè istius nonnulla in *Edenia Regione* evulsionis vestigia notata fuissent, quæ sicuti non observantur, & *Tigris* & *Euphrates* adhuc maneant, ita quoque aliò translatus dici non potest, vel si translatus est, is *Paradisus* dici nec debet, nec potest; Qui verò eodem adhuc loco existere quidem putant, sed ἀόρατον, sive invisibilem existimant, ii jam illis Scriptoribus adnumerandi sunt, qui omnem *Paradisi* historiam à *Mose* descriptam, non realem, & literalem, sed purè mysticam, allegoricam, tropologicamque esse arbitrantur, quod asserere in fide periculosum esse, nemo non videt. Sequeretur enim, & *Adami* & *Evæ* historiam, esumque pomi prohibiti,

Paradisus in varias Regiones ridiculè translatus.

TOPOGRAPHIA PARADISI TERRESTRIS JUXTA MENTEM ET CONJECTURAS AUTHORIS.

Mons Libanus

Sacrificium Abel

Sacrificium Kain

Henochia Civitas prima Gigantum a Kain aedificata

Ararat Mons

ARMENIA

ARMENIA

ASSYRIA

Desertum Pharan, et SUR olim fertilissima.

post Diluvium arenis repleta

Sinai Mons

Mare Rubrum.

ÆTIOPIA ORIENTALIS

TERRA CHUS

GEHON. Fl.

REGIO CHUS.

MARE SIVE SINUS PERSICUS

PERSIA

Phison Fl.

ÆLAMITÆ

HEVILA REGIO

NOTA AD LECTOREM

Ex tot tantisque Regionibus, quas cælum suo ambitu continet hanc præsentem Paradisi terrestris Topographiam quam et Edeniam regionem appello, tantis laudibus sacri Geographi omnes extollunt, ut communi omnium sententia, cæteras omnes bonitate terræ, ubertate frugum, omnisque generis deliciis etiamnum longe antecellat, ut prorsus Paradisus hic a Deo plantatus nonnullas pristinæ suæ felicitatis notas reliquisse videatur, cujus situm et topographiam hic præcise juxta Sacræ Geneseos c. 2. v. 8. et 10. verba oculis præpono curiosi Lectoris. Hortum itaque voluptatis primo ponimus sub quadrata figura, quasi typum cælestis Paradisi seu civitatis in quadro juxta Apocalypseos descriptionem positæ. Vides hic pariter fontem seu fluvium, qui inde in quadruplicem mundi plagam divisus post Paradisi irrigationem extra quoque circumsitas regiones Havila, Æthiopiam orientalem, Terram Chus, Assyriam irrigat; vides quoque arborem vitæ in medio Paradisi plantatam, nec inde remotam arborem scientiæ boni et mali, quæ causa fuit peccati in mundum introducti. Arborum vero seriem non quod revera hunc situm habuerint; sed qualem in horto voluptatis concipere licuit, disposuimus. Extra vero Paradisum 4 Cherubim juxta paraphrasim chaldaicam quos ipsa כריביא Cherubaia in plurali numero vocant ad 4 mundi partes disposito ad custodiendam viam ad lignum vitæ flammeo versatilique gladio armatos constituimus. Denique extra Paradisum Adæ et Evæ ex Paradiso expulsorum ærumnas et in agris excolendis labores, et ex Cain fratricidæ afflictiones exhibuimus; et similia, quæ ubi sat superque expressa sunt, ita quoque ulteriori expositione non indigent, unde lector omnia fortius ex descriptione Paradisi intelliget. Vale fruere.

hibiti, & indè lapſum, expulſionemque ejus ex *Paradiſo* unà cum fluminibus, & arborum varietate non ad literam, ſed ſub allegoria intelligi debere; quod quàm abſurdum ſit, quis non videt? Nihil itaque probant hæc de Tranſlatione *Paradiſi* propoſita argumenta, atque adeò clarè ex illis conſtat, *Paradiſum* in principio alium ſitum non habuiſſe, quàm quem *ſuprà* deſcripſimus in *Edenia Regione*, quam ab *Adamo*, & omnibus Patriarchis, *Seth, Enos, Cainan, Mavaliel, Irad, Henoch, Mathuſala, Lamech* & *Noë*, tanquam patriam regionem inhabitatam fuiſſe, & poſt *Diluvium* cum à filiis *Noë*, *Sem*, *Cham*, *Japhet*, eorumque progenie, uſque ad *Abraham*, uti ex *Sacris Literis* de *Haran Meſopotamiæ*, & *Ur Chaldæorum*, *Abrahæ* patriâ oſtendi poteſt. Nihil igitur reſtat, niſi ut modò, quomodò tantopere locus *Paradiſi* transmutatus ſit, oſtendamus.

Quæſitum tertium. *Quomodò* Edenia Regio, *locus* Paradiſi *tantopere tranſmutatus fuerit, ut fons ille, ex quo veluti quatuor alia flumina derivabantur, hodie non compareat?* Reſpondeo, id admirabili Divinæ providentiæ diſpoſitione contigiſſe, quod ut luculentiùs pateat; Notandum eſt, Sapientiſſimum rerum *Conditorem*, *Paradiſum* plantaturum voluptatis, ut in eo hominem ad ſui imaginem & ſimilitudinem conditum, feliciſſimâ vitâ bearet, fontem, ſeu uti Hebræus Textus habet:

Geneſ. 2. verſ. 10. ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים.

Et fluvius egrediebatur ex Eden *ad irrigandum hortum, & inde dividebatur in quatuor capita.* Flumen eduxit, qui ſufficientibus aquis hortum voluptatis irrigaret, utpote ſine quo fonte, ſeu flumine, cœteriſque quatuor fluviis indè derivatis *Paradiſus* amœnitatem ſuam, feracitatemque conſequi non poſſet. Qui fons inſtar fluminis ſeu lacus erat; Hunc itaque fontem, quantum nos ingenii noſtri imbecillitate comprehendere poſſumus, ex hydrophylaciis montium *Armeniæ*, aquis per ſubterraneos inciles derivatis in *Paradiſi* medio ortum fuiſſe exiſtimamus. Nam ut in *Mundo Subterraneo* demonſtravi: Conſtituit Divina Sapientia in principio rerum, dum aquas ab aquis ſepararet, crateres quoſdam ingentes, & præamplas concavitates in abditis montium viſceribus, quæ nos *hydrophylacia* appellamus, conſtituit, eò quod hæc æſtu motuque *Oceani* perpetuo per ſubterraneos meatus, ad originem fluminum lacuumque conſtituendam repleantur. Ex hiſce itaque dictorum *Armeniæ* montium hydrophylaciis, DEUS aquas, uti dixi, per meatus, & canales ſubterraneos, derivatas, intra *Paradiſum* oriri fecit; qui fons uti flumen referebat, ita quoque ſic ordinante DEO, id indè in quatuor alia flumina diviſum, non ſolùm *Paradiſum*, juxta quadruplicem Mundi plagam, ſed etiam extra illum Regiones *Hevilalh*, & *Terram Chus*, *Aſſyriamque*, quam affluentiſſimè irrigabat, ut *Topographia Paradiſi* docet. Quomodò verò fons ille quadruplici fluminum diffuſione uberrimus, tandem, & tam brevi tempore ita exaruerit, ut nec à Patriarchis primis ante *Diluvium* nec poſteà inveniri potuerit; ſic factum putem.

Poſt lapſum, ut dixi *Adami*, DEUS *Opt. Max.* prævisâ hominum poſterorum *Adæ* impietate, ſcelerumque immanitate prævisâ, *Paradiſum* deſtructurus, obſerato dicto fonte eum, unde profluxerat, montium hydrophylacio reſtituit, ubi per alios fontes erumpens, in exteriorem Terræ ſuperficiem, *Tigrim*, & *Euphratem*, qui deſtructi jam *Paradiſi* locum genuinum aquis ſuis irrigarent, ex quibus *Tigris* per duplicem ramum, qui *Phiſon*, & *Gehon* dicebantur, in *Perſicum Sinum* evolvuntur. Fontem igitur, qui per ſubterraneos Canales ex

montium crateribus derivatus, in medio *Paradisi*, indè in quatuor capita divisus, oriebatur, illum posteà mutatis rebus per exteriores alveos, *Terram Edeniam* irrigare voluisse, haud incongruis conjecturis asseveramus. Atque hæc est mea quidem sententia, quam non improbabilem futuram speramus apud eos, qui rationes à me propositas rectè expenderint, nec desunt authores huic meæ sententiæ subscribentes. Sic enim *Hugo Victorinus* in hujus loci expositione, *Scimus*, inquit, Paradisum *esse quendam locum determinatum in parte Terræ, & flumina illa ortum habere in* Paradiso, *quæ è Terra ibidem absorpta, & extra* Paradisum *iterum oriri, qui secundi ortus nobis in* Tigri & Euphrate *noti sunt.* Idem sentit *Severianus* apud *Lipomanum.*

Quæritur quartò. *Quænam sint Regiones illæ* Hevilak & Chus, *quæ à fluminibus* Phison & Gehon, *irrigari dicuntur.*

Cum hæc ad verum *Paradisi* situm intelligendum, non parvi momenti sint, illa hoc loco, eâ, quâ fieri potest brevitate, exponemus. Multi *Havila*, Indiæ Regionem esse, eò quòd per *Phison*, nil aliud denotetur, quàm *Ganges Indiæ*, fluvius; *Gehon* verò *Nilum Æthiopiæ* interioris, quam irrigat, flumen esse sibi persuadent; Sed enim *Paradisum* in tantam amplitudinem se extendisse, ut vel ipsam *Indiam*, *Æthiopiamque* in se includeret, quis tam credulus est, ut id in animum suum inducere queat; hoc enim pacto universam *Africam majorem*, *Armeniam*, *Persidem*, *Majoricam*, ac denique *Chinam* ipsam ex *Oriente* & ex *Occidente* totam *Asiam minorem*, *Ægyptum*, verbo, universam *Africam* circuitus *Paradisi* continuisset; favetque hæc sententia iis, qui cum hanc amplitudinem concipere non possent, universum terrarum Orbem, *Paradisum* fuisse audaciùs asseruerunt; Verùm cùm hæc expresse *Sacro Textui* repugnant, eam non refellendam duxi, cum vel ipsa *Sacra Scriptura* determinatum locum, videlicet *Hortum* dicat, & *Adam* indè expulsum, in vicina *Regione Edenia*, cum reliquis Patriarchis habitasse, *suprà* retulerimus.

Cum itaque dicta flumina extra *Paradisum* evoluta, primus, quidem *Phison* Regionem *Havila*, *Gehon* verò secundus *Terram Chus*, seu *Æthiopiam* alluisse *Sacra Genesis* tradat. Jam explorandum restat, ut quænam illæ Regiones fluxus sui situm alveosque sortitæ sint, exponamus. Dico igitur Terram *Hevilak* neque esse, neque posse intelligi *Indiam*, quam *Ganges* irrigat, quod flumen ipsi pro *Phisone*, *Paradisi* flumine perperàm sumunt: *Hevilah* itaque regionem aliam esse non posse, quàm tractum illum littoris maritimi, quem à deserto *Sur* & *Pharum* in *Topographia Paradisi* protendimus; quod quidem ex *Sacris Scripturæ* locis clarè ostenditur: siquidem Sacra Genesis c. 25. de *Ismaële* loquens: *habitavit*, inquit, *ab* Havilah *usque* Sur, *quæ respicit* Ægyptum *ad introitum* Assyriæ. Limites autem *Havilah* opponuntur, uti dixi, finibus *Sur*, undè *Havilah*, eam censemus Regionem, quam *Geographi Susianam Persidis* partem vocant, est necessariò inferior illâ *Assyriæ* parte, quæ *Sinui Persico* adjacet: id confirmat lib. 1. Regum, ubi dicitur: *Percussit* Saul Amelec *ab* Havilah, *donec venit ad* Sur, *quæ est è regione* Ægypti. Quis jam *Saulem* contra *Amalecitas Indiæ* populos, uti quidam ex *Phison*, quem *Gangem* putant, pugnasse credat? Est igitur, *Hevilah*, ut tandem concludam, illa, uti *suprà* dixi regio, quæ *Maris Persici* Ostio adjacet, in quod & hodiè *Tigris* & *Euphrates* paulò infra *Babylonem* uniti se exonerant; Olim verò *Tigrim* in duos ramos ibidem divisum, quorum unus *Phison*, alter *Gehon* dicebatur, *Sinui Persico* se commiscuisse, quos & *Phasin*, & *Phatisirin* dictos fuisse, *Plinius* in *Historia sua naturali* tradit. Sed hæc ex *Topographia* hîc apposita meliùs intelligentur, quàm egomultis verbis exponere

non

non queam. Jam verò quam Regionem extra *Paradiſum Gehon* fluvium irrigaſſe putemus, aperiamus. Textus ita habet :

Geneſ. 2. *verſ.* 13.

ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש.

Gehon quiſnam fluvius.

Et nomen fluvii ſecundi Gehon, *ipſe circuit omnem terram* Chus. Ubi Terram *Chus* paſſim pro *Æthiopia* ſumitur, uti & *Gehon* pro *Nilo*. Sed quiſnam *Nilum Æthiopiæ* flumen, tantâ terrarum *marisque Mediterranei* ab *Edenia Regione* diſtantiâ, inter flumina *Paradiſi* numerari poſſe credat ? Ut verò, quænam illa Terra *Æthiopiæ*, ſive *Chus* ſit, quam *Gihon* irrigare dicitur, explicetur; Dico duplicem hoc loco *Æthiopiam* intelligi debere; unam, *Æthiopiam* illam magnam in meditullio *Africæ* conſtitutam, & hanc à *Nilo* irrigatam, quam negamus eſſe *Æthiopiam* illam vaſtam, de qua hìc ſermo eſt; Eſt itaque ultra *mare Rubrum* alia regio, quæ pari nomine *Æthiopia*, ſive Terra *Chus* dicitur, ſive *Madianitarum* incolatus fuit, & eſt Regio illa, quæ ab ortu montem *Sinai*, & *Arabiam deſertam*, à Meridie *Felicem*, ab occaſu *Ægyptum*, à Septentrione *Palæſtinam* & *Aſſyriam* reſpicit, & ideò *Terra Madianitica* dicitur, quod uxor ejus *Madianitis* genere, & alio loco *Æthiopiſſa* quoque vocetur; cum enim *Chus*, *Chami* filius, præter *Ægyptum* non interiorem ſtatim *Æthiopiam*, ſed illam *Madianiticam* vicinam occupaverit, quod ex innumeris *Sacris profaniſque Literis*, niſi Libri moles obſtaret, oſtendere poſſem. Interim Lector adeat *Cornelium*, *Pererium*, *Oleaſtrum*, cæteroſque innumeros, qui hoc de tranſmigratione gentium argumentum fuſiùs deſcribunt : Atque hanc quam deſcripſi Regionem dico, fuiſſe illam *Æthiopiam*, quam *Gehon Paradiſi* fluvius irrigabat, uti *Topographia* clarè monſtrat.

Æthiopia Madianitica.

Cherub cuſtos *Paradiſi* quid ſit?

Quæſitum quintum. *Quid per Cherubim flammeo & verſatili gladio ante Paradiſum conſtitutum, & aditum ad arborem Ligni vitæ cuſtodiendum intelligatur?*

Multi ex hiſce verbis perſuaſi, putant *Paradiſum* in hoc uſque tempus adhuc exiſtere, eò quòd aditus ad eum per Cherubim impediatur. Duo, hoc loco expendenda occurrunt : *Primò* Arbor vitæ in medio *Paradiſi*, *deindè* Cherubim, ſive Angelus, qui aditum ad eam flammeo, & verſatili gladio impediat; ubi ſic legitur in Chaldaica Paraphraſi *Onkelos* :

ותרך ית! ארם יאשריה ממרנח לגינתא דערן ית כרוביא למטר ית ארח אילן חייא.

Et ejecit Adam, *& collocavit ad* Orientem Horti voluptatis *Cherubaia, & gladium acutum verſatilem, ad cuſtodiendam viam ad Arborem vitæ*. De utroque *Interpretes* validas ineunt velitationes. Quidam hæc puro myſtico ſenſu accipienda eſſe ſentiunt. Alii verò Arborem vitæ Phyſicas habuiſſe virtutes & proprietates vitæ perpetuandæ inſitas, & in uſum ſtatus juſtitiæ originalis à DEO conceſſas non incongruè opinantur, quibus & ego ſubſcribo; potuit enim præpotentis DEI virtus fructui arboris implantare talem facultatem, quæ homines in ſtatu innocentiæ ad nonnulla millia annorum tam diù conſervaret, uſque dum DEO placeret, ad Viſionem beatificam illos admittere; Et hujuſmodi Arborem in medio *Paradiſi* plantatam fuiſſe, non myſticè, ſed literaliter intelligi debet, non enim aliàs poſt lapſum, Cherubim ad cuſtodiendam viam ad Arborem vitæ, poſuiſſet DEUS. Verùm de hiſce qui plura deſideraverit, is conſulat *Pererii* in *Geneſin*, *primum Tomum*, ubi totam hanc controverſiam pulchrè & ſcitè dilucidat. Hoc tantùm infero, ex *Textu Chaldæo*, luculentiſſimè concludi poſſe, *Paradiſum* non alio loco, quàm quo eum nos conſtituimus; in *Edenia* videlicet regione, quæ & *Agrum Damaſcenum*, *Aſſyriam* ſive *Meſopotamiam* in ſe includit, uti *paulò* ante allegatus *Onke-*

Onkelos clarè docet; & collocavit ex *Oriente Eden*, sive *Horti voluptatis* Cherubim, ad custodiendam viam ad Arborem vitæ.

Quæritur Sextò. *Utrùm homines in statu innocentiæ omnes in* Paradiso *victuri fuerint?* Respondeo. DEUM *Opt. Max.* in eo statu, uti Orbem Terrarum ab omni corruptionis labe immunem reliquit, ita quoque homines totum Orbem peragrare potuissent, tum ad admirandam Operum Divinorum, quæ hominum causâ produxisset, magnitudinem, copiam, varietatemque contemplandam, tum ut infinitâ DEI bonitate, & sapientia cognita, cujus amore succensi continuis laudibus, & gratiarum actionibus usque ad constitutum à DEO transitus tempus, prosequerentur. Sufficiebat iis ad perpetuandam vitam, vel semel fructus Arboris vitæ degustasse, & ex *Textu Sacro* clarè patet: quemadmodum enim post consummationem seculi præter Cœlum Empyreum propriè dictum, totum Mundum Empyreum, & hominibus jam gloria æterna beatis pervium futurum, luculenter in *Itinerario* nostro *Extatico* docuimus; pari pacto in statu innocentiæ, qui *Paradisi* cœlestis non nisi typus erat, præter *Hortum* separatim manu DEI in *Eden*, consitum, totum reliquum Orbem Terrarum, *Paradisum* fuisse, iisdem ubique naturæ dotibus instructum quibus *Hortus voluptatis* à DEO imbutus erat in *Eden*, veritate non abludit. Atque hæc de *Paradiso*, quantum propositum nobis argumentum permisit, dicta sufficiant.

CAPUT V.

Utrum ante Diluvium *de variis Artibus & Scientiis scripti fuerint libri, & utrum illi ad posterum Mundum fuerint propagati.*

NOn post *Diluvium* duntaxat, sed & ante illud Scripturæ & literarum usum fuisse, ostendit primo omnium ferè *Latinorum*, *Græcorum*, *Hebræorum*, *Chaldæorum*, *Arabum*, *Samaritanorum*, *Ægyptiorumque* consensus, & ut in hoc Opere majori sinceritate, ingenuitate & candore procederemus, singulorum verba, ea lingua & charactere, quo scripta fuerunt, adducemus. Atque ut ab *Adamo* protoplasto incipiam, fuisse illum uti literarum omnium, artium, scientiarumque inventorem & Authorem infusa à DEO scientia præditum, ita quoque & Librorum Scriptorem, apertissimè Suidas tradit his verbis:

Suidas.

Adamus Author omnium artium, & scientiarum.

Τούτου τέχναι καὶ γράμματα τούτου ἐπιστῆμαι λογικαὶ καὶ ἄλογοι. Τούτου προφητεῖαι, ἱερουργίαι, καὶ καθαρμοὶ καὶ νόμοι γραπτοί τε καὶ ἄγραφοι· τούτου πάντα εὑρήματα. *Hujus*, inquit, *sunt Artes, & litteræ, hujus scientiæ rationales, & non rationales, hujus prophetiæ, Sacrorumque operationes, hujus leges scriptæ, & non scriptæ; hujus inventiones, &c.* Cui *Hebræi* adstipulantur, qui in hunc locum *Genes. Liber generationum* Adam commentantes; plerique librum *Adamo* à DEO dictatum interpretantur *Rabboth*:

Rabboth Commentarius in *Genesim.*

ואמרו ז״ל רבותינו שאדם אבינו ז״ל חבר את ספר כל מצות שמסרו אלהים בגן עדן.

Dicunt Rabbini nostri, quod Adam *Pater noster, benedictæ memoriæ, composuit librum præceptorum, quæ* DEUS *ipsi dedit in Horto* Eden. Rabbi *Tanakus Bar Haja*, in *Rabboth*, dicit fuisse librum, in quo omnia à principio Mundi usque ad consummationem ejus explicarentur, & in virtute ejus filios *Adam*, *Seth*, & *Henoch* prædixisse *Diluvium*, & in illo, uti *Zohar* quoque innuit, continebatur, quòd non venturus sit Rex *Messias*, donec omnia,

Rab. Tanakus, Bar Haja in Rabboth.

Quis liber fuerit ab *Adamo* scriptus, & quid continuerit.

omnia, quæ in mente Creatoris conceptæ erant, crearentur animæ: Verba ejus ſunt:

אין מלך משיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להבראות. אלה הנשמות האמרות כספר של אדם זה ספר תלדות אדם,

Non venturus eſt Rex Meſſias, *donec creatæ fuerint omnes animæ, quæ aſcenderunt in cogitatione* DEI, *ut crearet eas, & hæ ſunt animæ in libris* Adam *inſinuatæ hiſce verbis*: Et hic eſt liber generationum *Adam*: Quod ſi de ſecundo *Meſſiæ* adventu intelligatur, tolerari poteſt; ultimum tamen à *Rabbinis* in gratiam plebis Judaicæ appoſitum, affictumque facilè eluceſcit. Vide *R. Abarbanel, Rambam, Akiba, Ialkuth in hunc locum.* Chaldaicum Thargum Uzielidis hoc loco quoque habet: הדה ספרא דוכרונא בני אדם *hic eſt liber memoriæ geſtorum à filiis hominum. Mor Iſaac in Philoſophia* ſua *Syriaca* idem affirmat, ut *paulò* poſt videbitur. Huic adſtipulatur traditio *Arabum*, ita *Abulheſſan, Mahumed Abn Abdalla Elhasſadi* in *Hiſtoria Saracenica*:

Thargum Chaldaicum Jonathan.

Mor Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca M. S.

ثم انزل الله عليه احدو عشن بن صحيفه
كان فيها صورة الاحرف وهو اول كتاب
انصاه الله وهو اول لغه فيه من الفرايض
والشرايع والسنن وتفسير الحروف والوعد
والوعيد واخبار الدنيا وكان الله تعلي قد
بين في ذلك اهل كال زمان وصورهم وسيرهم
مع مان كهم وماجر ذون في الارض حتي
الما كول والمشروب قال فالما نظر ادم
غم الى ذلك كاه عرق ما يكون في اولاده كا
بكا تسردبا رحمه لهم ثم امره الله
ان يكتبها بقلبم ونحلون الاضان تسعه
وعسرين حرفا ۞

Id eſt, *Deindè tradidit ipſi* DEUS 21. *paginas ſuis exaratas, & inciſas literis; fuit hic primus liber, & prima lingua conſcriptus; continebat autem præcepta & traditiones in generationes ſecuturas; & interpretationem literarum, pacta, ſtatuta, & promiſſiones, & hiſtorias mundi totius exhibebat, & repræſentavit* DEUS *Excelſus in hiſce generationes hominum ſingulas, & figuras eorum, & directiones eorum cum Regibus eorum, cum omnibus, & ſingulis, quæ in terra gererentur uſque ad cibos & potiones. Deinde cùm* Adam *vidiſſet in hiſce ea, quæ filiis ſuis debebant accidere, flevit planctu magno. Tunc præcepit illi* DEUS, *ut ſcriberet ea calamo, & accepit, pelles ex pecoribus, & præparavit ipſas, uſque dum fierent albæ & ſcripſit in eis 29 literis, &c.* Porrò ab *Adamo* literarum, ſcriptioniſque inventum ad *Sethum* devolutum eſt, cujus libri etſi inter apocryphos numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Authorum monumenta volans, illum aliqua juſſu patris ſcripta reipſa tradidiſſe veriſimile eſt. Scripſiſſe autem illum libros ſeptem, in *primo Panarii* recitat *Epiphanius*, atque à *Gnoſticis Sethianis Archonticis* falsò ſuppoſitos eſſe probat; Occaſionem autem hujus figmenti accepiſſe videntur ex eo, quòd, ut refert *Joſephus lib.* I. *Antiq.* filii Seth ſideralem ſcientiam ad cœleſtium rerum cognitionem excogitarunt; & cùm ſcirent, prædixiſſe *Adamum* duos univerſales rerum interitus; alterum incendio, alterum *Diluvio*; veriti, nè inventa ſua priùs perirent, quàm pernoſcerentur, excitatis duabus columnis, utrique ſua inventa inſcripſerunt: ut ſi lateritiam *Diluvio* deleri contingeret, lapidea ſuperſtes hominibus diſcendi copiam faceret; & illa, quæ ex lapide fuerat extructa, per ignem pereunte, lateritia reſtaret. Has refert *Joſephus*, ſuis adhuc temporibus in *Aſia* extitiſſe. Author Operis imperfecti in Matthæum exponens illud: *Vidimus ſtellam ejus in* Oriente, meminit cujuſdam Scripturæ *Seth de ſtella apparitura in Ortu* Meſſiæ, his verbis: *Audivi aliquos referentes de quadam Scriptura gentis cujuſdam ſitæ in ipſo principio* Orientis *juxta* Oceanum, *apud quos ferebatur*

Quid continuerint libri *Adam* ex opinione *Arabum.*

Lib. 7. *Seth* attributi.

Joſep. l. 1. *Antiquit.* Filii *Seth* columnis committunt Sideralem ſcientiam.

Scriptura Seth *de Stella apparitura in Ortu* Meſſiæ.

Scriptura quædam inscripta nomine Seth, de stella apparitura in Ortu *Messiæ, quæ per generationes studiosorum hominum, patribus referentibus filiis suis, habebatur deducta. Cassianus* verò Collatione 8. cap. 21. introducit Serenum Abbatem Authorem antiquissimum, dicentem: *Scientiam omnium naturarum per successiones generationum, semen* Seth *ex paterna usque ab ipso* Adamo *traditione suscipiens, donec divisum à sacrilega propagine* Cham, *perduravit, quemadmodùm sanctè præceperat, ita etiam vel ad utilitatem vitæ communis exercuit. Cùm verò fuisset impiæ generationi permistum, ad res prophanas & noxias, quæ piè didicerat, instinctu quodam dæmonum derivavit, curiosasque ex ea maleficiorum artes, atque præstigias, magicasque superstitiones audacter instituit, docens posteros suos, ut sacrâ illâ culturâ Divini nominis derelictâ, vel elementa hæc, vel ignem, vel aëreos dæmones venerarentur, & colerent. Hæc igitur curiosarum rerum notitia quomodò* Diluvio *non perierit, ac supervenientibus seculis innotuerit, perstringendum breviter puto. Quantum itaque antiquæ traditiones ferunt,* Cham *filius* Noë, *qui superstitionibus illis & sacrilegis artibus infectus fuit, sciens nullum se posse super his librum in* Arcam *prorsùs inferre, in qua erat unà cum patre justo, ac sanctis fratribus ingressurus, scelestas artes, ac profana commenta diversorum metallorum laminis, quæ scilicet aquarum non corrumperentur injuriâ, & durissimis lapidibus insculpsit, quæ* Diluvio *peracto, eâdem, quâ illa celaverat, curiositate perquirens, sacrilegiorum, & perpetuæ nequitiæ seminarium transmisit in posteros. Hac itaque ratione illa opinio vulgi, quâ credunt, Angelos maleficia hominibus tradidisse, in veritate completa est.* Hæc ille. Huic congruunt, quæ *S. Augustinus lib.* 18. *de Civit. Dei*, & *Petrus Comestor* recitat de quatuordecim Columnis, septem æreis, & totidem lateritiis, artium scientiarumque Canonibus insignitis, à *Chamo*, *Noë* filio erectis. *Epiphanius* in *Panario* suo mentionem quoque facit certi libri intitulati *Revelatio Adæ*; quandò DEUS immisit soporem in illum; & ut *Augustinus contra Faustum* meminit certi *Libri Genealogiæ filiorum Adæ*, uti & pœnitentiæ *Adam*, qui tamen à Papa *Gelasio* sunt declarati tanquam Apocryphi.

Cassianus.

Cham impius res piè traditas ad usum profanum convertit.

D. August. l. 18. *de Civit. Dei. Petrus Comestor.* 14. Columnæ à *Chamo* erectæ, in quibus doctrinam traditam exhibuit.

Epiphan. in Pan. Liber intitulatus *Revelatio Adæ.*

Enoch verò scripsisse libros adeò probabile est, ut de eo dubitare, præsumptuosum ac temerarium esse putem. Cùm & hujus mentionem faciat *S. Judas in Epistola* sua *Canonica*, imò *S. Augustinus lib.* 15. *de Civit.* id palàm fateatur; verba ejus sunt: *Scripsisse quidem nonnulla Divina* Enoch *illum septimum ab* Adamo, *negare non possumus.* Et alibi: Henoch *septimus ab* Adam *in* Canonica Apostoli Judæ *prophetasse prædicatur; cujus Scripta, ut apud* Judæos, *& apud nos in authoritate non essent, nimia fecit antiquitas, propter quam videbantur esse suspecta, nè proferrentur falsa pro veris. Nam & proferuntur quædam, quæ ipsorum esse dicuntur ab eis, qui pro suo sensu passim quod volunt, credunt; sed castitas Canonis, non recipit, non quòd eorum hominum, qui* DEO *placuerunt, reprobetur authoritas, sed quòd ista esse non credantur ipsorum.* Hæc S. Augustinus. *Tertullianus* in libro de habitu mulierum, occurrens iis, qui dicunt librum hunc, si ante *Diluvium* fuit scriptus, conservari non potuisse. *Scio*, inquit, *Scripturam* Enoch, *quæ nunc Ordinem Angelis dedit, non recipi à quibusdam; quia nec in armarium Judaicum admittitur. Opinor, non putaverunt illam ante cataclysmum editam, post eum casum orbis omnium rerum abolitorem salvam esse potuisse; si ista ratio est, recordentur pronepotem ipsius* Enoch *fuisse superstitem cataclysmo* Noë, *qui utique domestico nomine, & hæreditariâ traditione audierat, & meminerat, de proavi sui penes* DEUM *gratia, & de omnibus prædicatis ejus; cùm* Enoch *filio* Matusalæ *nibil aliud mandaverit, quàm ut notitiam eorum posteris suis traderet. Igitur sine dubio potuit* Noë *in prædicationis delegatione successisse, vel quia & aliàs non tacuisset, tam de* DEI *conservatoris sui dispositione quàm de*

Quid *S. Augustinus* de Libris *Enoch* sentiat.

Tertulliani de Libris *Enoch* judicium.

ipsa domus suæ gloria. Hoc si non tam expeditè haberet, illud quoque assertionem Scripturæ illius tueretur: proindè potuit abolefactam eam violentia cataclysmi, in spiritu rursùs reformare, quemadmodùm & Hierosolymis *Babylonicâ expugnatione deletis, omne Testamentum Judaicæ literaturæ per* Esdram *constat restauratum. Sed cùm* Enoch *eâdem scripturâ etiam de Domino prædicârit, à nobis quidem nihil omninò reticendum est, quod pertinet ad nos. Et legimus omnem Scripturam ædificationi habilem, divinitus inspirari, à* Judæis *posteà, jam videri rejectam, sicuti & cætera ferè quæ* Christum *sonant. Neque utique mirum hoc, si scripturas aliquas non receperunt de eo locutas, quem & ipsum corâm loquentem non erant recepturi. Ideò accidit, quòd* Enoch *apud* Judam

Cur Libros *Enoch* *Hebræi* non recipiant. Apostolum *testimonium possidet.* Ex quo quidem testimonio luculenter apparet, *Judæos* hosce non recipere ideò, quod nimis apertè de *Messia, Christo* videlicet, DEO & homine in carne venturo vaticinarentur, sicuti eandem ob causam *Rabbi Hakadosch* Sacrosanctam Triadem apertiùs confitentem rejiciunt. Visis igitur & recensitis libris, qui ante Cataclysmum scripti à primis Patribus memorantur, jam videndum quoque est, quod hi libri continuerint & de qua materia tractârint.

Quid *Libri Enoch* continuerint. De *Libris Enoch, Origenes & Procopius*, eos continuisse ajunt multa vaticinia, videlicet de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, de futuris *Hebræorum* sceleribus & pœnis, de Mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem eversione, captivitate, & di-

Annius Pseudo-Berosus. spersione inter gentes perpetua. *Annius in Commentariis super Berosum Apocryphum* ex *Josepho* scribit, in eodem *Enoch* volumine fuisse celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium

Origenes. futuris. *Origenes* apud *Sixtum Senensem in 28 homil. lib. Num.* unà cum *Tertulliano* tradunt argumentum *Libri Enoch* fuisse præter prophetias, de numero & nominibus stellarum, & ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum DEI ad filias hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de Extremo judicio DEI erga impios; de quo præsens testimonium prolatum est. Verùm hæc omnia fusiùs in *secundo Tomo Oedipi* & in 1. *lib. hujus Operis* aliquot ex *Libris Enoch Græca & Arabica fragmenta*, quæ mira continent, produximus.

Porrò non desunt, qui ex illo *Geneseos loco*, ubi *Enos* filius *Seth* primus nomen DEI invocare cœpisse dicitur, apertè Scripturam nominis DEI tunc viguisse velint; textus enim Hebræus ita habet: אז הוחל לקרא בשם יהוה *Genes. 4 ult.*
Tunc cœpit invocare nomen DEI *Tetragrammaton, sive quatuor literarum.* Aut ut in paraphrasi Chaldaica habetur:

בכין שריאו בני אנשא לצלאה בשם ד״י:

Tunc inceperunt filii hominum orare in nomine DEI *mysterioso.* Vel ut luculentiùs adhuc *paraphrasis Chaldaica Ionathan.*

בכין שריאו בני אנשא לצלאה ולכתבה
בשמא דיהוה.

Cui consentit alius *Codex Syriacus* in hunc locum:

ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.

Tunc cœperunt homines legere & scribere nomen DEI. Quasi *Enos* primus Divini cultus jecerit fundamenta, ritusque inceperit cœrimoniis colendi DEUM per signa externa, sive per imagines quasdam, aut characteres per quos Orationum devotio excitaretur; ac verisimile est, nomen illud ineffabile DEI beneficiorum Divinorum veluti mnemosynon quoddam à Sanctis Patriarchis portarum superliminaribus, aliisque locis sanctioribus fuisse inscriptum incisumvè, ut docet *citatus Codex*; Accedit hisce, quod *Iosephus lib. 2. Antiq. cap. 11.* mentionem fecit *Epistolæ cujusdam ab Alexandro Magno ad Aristotelem præceptorem suum scriptæ de sepulchro* Cainan *filii* Enos *in Civitate Persiaca invento*, cujus

Epita-

Epitaphium literis Hebraicis ſcriptum fuiſſe de *Diluvio* futuro *Alexander* teſtatur; Sed hæc uti prorſus Apocrypha, ita iis meritò reprobatis ad alia progrediamur. Atque ex hiſce adductis teſtimoniis ſat ſuperque patet, literarum ſcriptioniſque inventum ante communem orbis cataclyſmum in uſu fuiſſe, à primævis Patribus inventum, propagatumque. Cùm enim ab *Adamo* uſque ad *Diluvium* Mundus in immenſum amplificatus, & totus penè non ſecùs ac modo, *Orientis* anguſtiis tantam, tamque fœcundam humani generis propaginem minimè continentibus habitaretur, fieri certè non potuit, quin uti genus humanum, ita & artes vitæ humanæ neceſſarias maxime propagarent; maximum prætereà commercium, ſine quo humana Societas conſervari minimè poſſet, vigeret; hoc vero ſine literarum invento inſtitui haud quaquam poſſet, rationi prorſus conſentaneum eſt, credere, ante *Diluvium* nullibi tam neceſſarium inventum defuiſſe. Iterum cum potentium à ſæculo Virorum, Gigantumque ambitio magna ubique locorum incrementa ſumeret, veriſimile quoque eſt, ad laudem, nominis famam, divinitatemque apud poſteros adipiſcendam, geſta ſua, inventaque ſaxis & lapidibus, uti *paulò ante* ex *Joſepho* oſtendimus, incidiſse. Imo *Camum* filium *Noëmi* centum circiter annos ante *Diluvium* natum, cum curioſiſſimus, & ſuprà quàm dici poteſt, nominis gloriam apud poſteros conſequendi cupidiſſimus eſset, normam & rationem, quam primævi iſti homines, cum in Politica vivendi ratione, tùm in artium reconditarum uſu tenerent, diligentiſſimè ſignatam, *Arcæque* illatam, ad alterius Mundi poſteros transfudiſſe, in *ſequentibus* oſtendetur. Patet igitur propoſitum.

Cham aviduſſimus Arcanorum explorator.

CAPUT VI.

De Libris & Scriptoribus primis poſt Diluvium.

Literas, Scriptioniſque inventum ante *Diluvium* in uſu fuiſſe, ſatis ſuperque, ni fallor, in *præcedentibus* oſtenſum eſt, neque id aquis periiſſe, credibile eſt; ſed per *Noëmum*, ejuſque filios utriuſque Mundi ſpectatores, ad poſteros propagatum, etiam poſt *Diluvium* uſque ad *Moſen* (quem multi neſcio quibus frivolis rationibus adducti, Scripturæ primum inventorem perperàm faciunt) nullo non tempore viguiſſe, cùm Sacræ, tùm profanæ eruditionis monumenta ſatis teſtantur. *S. Clemens in libro Recognitionum* apertè ait, *Cham* poſteris reliquiſſe libros; cui adſtipulantur *Hebræi*, qui volunt, *Chamum* ſcientias, arteſque, quas ante *Diluvium* à *Kainitis* didicerat, libris commendaſſe, & in *Arca* conſervatos poſteris tradidiſſe:

S. Clemens.

Libri Chami poſt Diluvium.

Pardes in Seviroth.

אמרו כ״ל כי חם בן נוח למד חכמת השמים ומדעת הטבעת מבני קין וכתבם בלוחות הנחש והביאם אל אחורונות מבול:

Dicunt Rabbini *noſtri, quòd* Cham *filius* Noë *didicit artes, & ſcientias à filiis* Kain, *eaſque ſcripſit in tabulis æneis, tradiditque poſteris poſt* Diluvium. *Beroſus Apocryphus lib.* 5. docet: Anno quinto *Nini* literis & legibus *Germanos* formaſſe *Tuiſconem Gigantem, Sallam Samnites*, & *Celtiberos Tubalem.* Nonnullos quoque *Pſalmos Davidis*, diverſis ante *Moſen* Patriarchis adſcribunt, ita *centeſimum nonum* compoſitum à *Melchiſedech* volunt *Hebræi*, ab *Abrahamo* verò *Pſalmum octuageſimum octavum*. In *Libro Iob cap.* 8. *Baldad Suites* remittit *Iobum* ad generationem priſtinam & diligentem memoriæ

riæ Patrum investigationem; ubi *Rabbi Meir* expreſsè ait, eum ad *Annales Patrum* remiſſum; quaſi diceret *Baldad Suites* ad *Iobum*:

תקרא ספרי ראשי אבות וזכרונות הקדמונים:

Conſule libros primorum Patrum, & memoriam ſive monumenta antiquorum. Moyſes quoque Num. 21. *Libri bellorum Domini* meminit his verbis:

על כן יאמר בספר מלחמות יהוה:

Undè dicitur in libro bellorum Domini. Ubi paraphraſtæ ita habent:

בספרא קרבין דעביד יהוה:

Ideò dicitur in libro bellorum, quæ fecit Dominus. Quod clariſſimum teſtimonium eſt librorum ante *Moſen* ſcriptorum.

Libri Apocryphi. Non ignoro quoque multos paſſim Apocryphos libros circumferri, cujusmodi ſunt, *Teſtamentum duodecim Patriarcharum*, uti & *Pœnitentia Adam*, apud *S. Auguſtinum contra Fauſtum. Revelatio Adæ, Librique Seth* à *S. Epiphanio* damnati, quos ad authoritatem perfidiæ ſuæ conciliandam *Sethiani hæretici* falsò ſuppoſuerunt, quibus, inquam, fidem haberi nolim, cùm quivis judicio pollens, neſcio quid adulterinum, & ſpurium ſub iis latere facilè deprehendere poſſit. Hinc tamen inferri quoque nolim, libros ante aut poſt *Diluvium* immediatè ſcriptos non fuiſſe, cum id conſtanti, ut dictum eſt, *Authorum vetuſtiſſimorum* traditioni repugnet. Verùm ut hanc rem ſolidiùs adſtruamus, jam alteram partem hujus materiæ aggrediamur, in qua nobis incumbit demonſtrare, à *profanis* quoque *Authoribus* libros ante ipſum *Moſen* exaratos, quod dùm facimus, primò quinam proprie fuerint celebres illi tot Authorum monumentis agitati; *Zoroaſter*, & *Mercurius Triſmegiſtus*, quid & quomodò ſcripſerint, videamus. A *Zoroaſtro* initium ducturi.

Zoroaſtres quis? *Arnobius* quatuor *Zoroaſtres* ponit, primum *Chaldæum*, alterum *Bactrianum*, tertium *Pamphylium*, qui & *Erus* dictus, quartum *Armenium Hoſtanis* filium, ut & *Clemens lib. 4. Recognitionum*. *Suidas* quintum *Perſomedum*, ſextum *Proconneſium*, de quo vide *Plinium*, *Lactantum lib. 2. cap. 14. Manaſſem in Politicis. Sixtus Senenſis* duos fuiſſe *Zoroaſtres* refert. Alterum ex *Diogene Laërtio Perſam* Magorum Principem, Magiæ verum inventorem; alterum *Bactrianorum* Regem, à *Nino* in bello victum, veræ Magiæ primum corruptorem, ita *Iuſtinus*. His tertium adjungit *Clemens Alexandrinus Zoroaſtrum Erum*, qui de ſeipſo hoc ſcriptum reliquit: *Conſcripſi* Zoroaſter Arimanius, *genere* Pamphylius, *qui in bello mortuus ad inferos deſcendi, & à Diis hæc didici.* Hunc *Erum Plato* refert *lib. 15. de Rep. cap. 12.* eo die, quo mortuus fuerat, ſupra pyram poſitum revixiſſe. Alii nullum *Zoroaſtrum* unquam fuiſſe volunt: ita *Goropius Becanus*; ſed hæc opinio cùm omnibus bonis *Authoribus* contraria ſit, meritò repudianda eſt. *Goropius Becanus.*

Porrò *Iuſtini* ille *Zoroaſter* magnam *Auctoribus* induxit perplexitatem: ſiquidem illum *Bactrianorum* Regem à *Nino* devictum, *Diodorus Siculus* non *Zoroaſtrem*, ſed *Oxyartem* appellat: ita in *manuſcriptis Iuſtini Codicibus* quoque ſe vidiſſe teſtatur *Ligerius* apud *Franciſcum Patricium in Zoroaſtro.* Nos relictà hac *Authorum* altercatione, quis ille *Zoroaſtres* fuerit, tùm manifeſtabimus, ubi priùs de Etymologia nominis quædam præmiſerimus.

Zoroaſter itaque nomen alii derivant à Ζῶον & ἄϛρον, quaſi diceres, *vivens aſtrum*. Quidam, ut *Laërtius*, eum Chaldaica voce, ἀϛροθύτην dici vult *Sacrificatorem aſtrorum*; ſed cum non videam, quomodò hæc vox Chaldaica eſſe poſſit, meritò ejus originem reprobandam judicavi. Nonnulli ex utraque lingua confuſum derivant, à *Chaldæo* quidem, צורא *tſura*, quod figuram, ſignum, imaginem interpretamur, & à Græ- *Etymon Zoroaſtri.*

ca voce ἀστὴρ, quod *sidus* significat; quasi diceres, figura, imago, signum astrorum; alii ab aliis nominibus, & linguis falsò deductis derivarunt, de quibus vide *Goropium*. Nos dicimus Chaldaicum vocabulum esse, & derivari à verbo צורא, *Tsura*, vel צייר *Tsaiar*, quorum illud nomen, *figuram*, hoc verbum, *figurare* significat, ex אש, & סתר, quod *ignem absconditum* significat, quasi diceretur צייראסתר Zai*raster*, formans idola ignis absconditi, vel etiam צוראסתר *Tshuraster*, id est, signum, figura, simulacrum rerum secretarum absconditarumque, cui congruit etymon Persicum ∴. Quæ omnia quàm aptè quadrent *Zoroastri*, in *sequentibus* patefiet. Fuit igitur hoc nomen commune omnibus iis, qui abstrusarum rerum scientiam ac magiam exercebant, & non secùs ac *Osiris* omnibus iis, qui Religionem, & politicam vivendi rationem primis temporibus in *Ægypto* introduxerunt, excoluerunt-que, commune fuit, ut *posteà* dicetur. Undè consequenter, sicuti plures *Osirides*, *Saturni*, *Beli* (quæ cognomina fuerant eorum, qui præclarè & insigniter de humano genere meruerunt) ita plures fuère *Zoroastres*, id est omnes ii, qui magicarum artium, aliarumque secretiorum scientiarum inventores, cultoresque primis iis seculis fuerunt; ut *Berosus Eusebianus*, & *Xenophon*, quisquis ille fuerit, in æquivocis suis apprimè demonstrant, & nos fusè egimus de iis in *primo Tomo Oedipi cap. de Osiride*, & *Iside*. His igitur ita suppositis,

Vera *Zoroastris* derivatio ex Chaldaica lingua.

Dicimus primò, *Zoroastrem* illum famosum Magiæ inventorem alium non fuisse, nisi *Cham* filium *Noë*; fuisse autem ei hoc nomen impositum, ob admiranda, quæ vi magicâ operabatur; quod nomen alii postmodum simile professionis institutum sectantes tanquam magnificum, & quod, nescio quid Divinum præseferret, affectarunt; sicuti in *Ægypto* occulta & abstrusa revelantes ψονθονφανὴχ appellatos in *Prodromo* ostendimus; uti & *Osirides* quoque dicti sunt, qui variis inventionibus rerum, religionisque cultu homines ad meliorem vitam reduxerunt, obque id Divinos honores meriti sunt.

Zoroaster Cham fuit, & cur ita dictus.

Chamum igitur primum *Zoroastrem* fuisse ita probamus; *Cham* primò Chaldæus fuit natione, deindè primus post *Diluvium* Magiæ introductor; ut fusè alibi docuimus; Tertiò immediatè hic post *Diluvium* vixit, quo omnes *Authores Zoroastrem* vixisse volunt. Huic adstipulatur Gregorius Turonensis lib. 1. Histor. Franc. *Primogenitus*, inquit, Chami *filius* Chus *fuit*, Cham *autem fuit totius artis Magicæ imbuente Diabolo*, & *primus Idololatriæ repertor*, *primusque statuam adorandam statuit*, *stellas* & *ignem de cœlo labi magicis artibus*, *ei adscribunt*, *vocatusque est*, *cùm ad* Persas *transisset*, Zoroaster, *quod* Stellam viventem *interpretantur*, sive ut nos derivamus, formans idolum ignis absconditi, sive signum, & figura rerum absconditarum. Huic favet *D. Clemens lib. 4. Recognit.* Ignis enim cultum *Chamum Zoroastrem* primùm docuisse homines, *Agathias* author est, de quo nos pluribus *de Pyrolatria Ægyptiorum*. Boissardus in Apollonio Tyanæo, expressè hoc idem è variis *Authoribus* docet his verbis: *Audiverat* Nini *tempore* Zoroastrem Bactrianorum *Regem*, *multa de Magia docuisse*, & *scripsisse*, *quæ apud* Babylonios *servabantur*. *Is autem fuit* Cham *filius* Noë, *qui ante Cataclysmum magicam artem didicerat*, & *posteà exercuit*, & *alios docuit*, *statimque à* Diluvio *patris ebrii Virilia contrectans*, *fascino illum incantavit*, *nè posset imposterùm gignere*. *Quidam* Zoroastrem *secundum fuisse volunt eum*, *qui in Sacris literis vocatur* Misrim, *vel ejus filium* Chami *nepotem*, *qui artem Magicam mirabili efficacia exercuit*. *Astrorum enim peritiam noverat perfectissimè*, & *ex iis omnia humana*, & *inferiora corpora regi*, & *foveri censebat*.

Cham primus *Zoroaster*.

Gregorius Turonensis.

Zoroaster primus Magiæ, & Idololatriæ post *Diluvium* inventor.

Clemens lib. 4. recognit.

Boissardus.

Chami impudentia.

Ex

Ex astris scintillas quasdam carmine magico elicere studens, à Dæmone succensus est, & interfectus; cùmque hac violenta morte à Dæmone sublatus esset, nihilominus ejus discipuli illius disciplinæ pertinaciter adhæserunt, illumque Deorum amicum crediderunt, asseruerunt que vehiculo fulminis in cœlum fuisse sublatum; corpus illius in Assyria *conditum est; prædixerat enim* Assyriis, *tamdiù eos Orbi Terrarum cum summo imperio imperaturos, quamdiù suos cineres, & reliquias integras, & inviolatas conservarent.* Quæ omnia congruunt iis quæ *Plinius, Suidas*, aliique de *Zoroastre* scripserunt.

Verùm cùm de *Zoroastribus* maxima sit concertatio, nec facilè sese *Authores* ex tanta perplexitate evolvere possint. Nos cum *Latinis, Hebræis, Arabibus, Græcisque, Orientalium* comparantes *Authorum monumenta*, quid tandem de *Zoroastre* sentiendum sit, aut quisnam fuerit primus ille Magiæ inventor, intimiùs scrutari conabimur. Et ex probatis quidem probabile est, primum *Zoroastrem Chamum* fuisse; reliquos autem vel ipsi Synchronos, vel saltem non remotos ab hujus ætate fuisse. Inter cæteros autem celebris admodum habetur *Zoroastres Persomedes* sapiens apud eos, qui in Astronomia, teste *Suidâ* excelluit; Qui etiam primus nomen dedit iis Magis, qui civilia tractârunt; de quo *Authores* mira referunt, teste *Plinio*; Eum eodem die, quo natus est, risisse; eidemque cerebrum ita palpitasse, ut impositam pelleret manum, futuræ præsagio scientiæ; eundemque in deserto, caseo vixisse annos 20, ita temperatè, ut vetustatem non sentiret. Obiisse autem cœlesti igne concrematum, sicuti optaverat: ita *Suidas*: Ζωροάστρης Περσομήδης σοφὸς τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τῶν παρ' αὐτοῦ πολιτευομένων ὀνόματος τῶν μάγων, ἐγένετο πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἔτεσι φ': Etsi porrò *Suidas* hoc loco *Zoroastrum* sub *Nino* Rege igne concrematum, diversum à *Persomede* videatur facere, examinatis tamen *Chronologorum monumentis* gesta reperi utriusque prorsus eadem, etsi non in idem prorsus tempus videantur coincidere. Nam & *Epiphanius*, eum Astrologiæ, doctrinæ pravæ, & Magiæ inventorem *Nembrodi* Gigantis ætate fuisse asserit. Fuit enim *Ninus Nembrodi* Nepos, ex filio ejus *Belo* genitus. *Nembrod* autem fuit filius *Chus*, hic autem filius *Chami* fuit, qui etiam avus *Nembrod*, Atavus *Beli*. *Eusebius* affirmat eum iisdem temporibus cum *Semirami*, & *Abrahamo* vixisse; *Semiramin* verò nemo ignorat, *Nini* fuisse uxorem; qui *Niniven* urbem condiderit anno à *Diluvio* 291: & sequenti 292. dicitur, teste *Josepho*, *Abraham* natus: Consonant itaque tempora. Undè luculenter patet *Eudoxi*, & *Aristotelis* error maximus; Quorum uterque, teste *Plinio*, *Zoroastrem* 6000 annorum *Platonis* mortem præcessisse, opinatur. Hoc autem prorsus erroneum, & *Chronicis Authorum* tàm *Sacrorum*, quàm *profanorum monumentis* rectà contrarium, ita ostendo.

Zoroaster Persomedes qualis, & mira de nativitate ejus.

Dicimus itaque, verum illum, & primum *Zoroastrem* fuisse filium *Noëmi Chamum*, totius Magiæ, & Idololatriæ inventorem, qui illicitas artes, & scientias, quas ab improba *Kainitarum* propagine ante Cataclysmum didicerat, post eum posteris suis sollicitè traditas docuit, ut in *præcedentibus*, *variis in locis* ostensum fuit. Cùm enim mira à *Mathusala*, cum quo ante *Diluvium* pluribus convixerat annis, de patre suo *Enoch* translato audisset, artes quoque improbas *Kainitarum* sollicitè quæsisset, post *Diluvium* divinitatem raptumque ex hoc mundo affectans, eorum opera talia præstitisse traditur, ut omnes eum tanquam Numen quoddam venerarentur. *Ægypto* igitur numerosa sobole repletâ, is relicto Regno

Cham primus *Zoroaster*.

 filio

Chami Coloniæ quænam.

filio suo *Mifraim*, alias colonias quæsiturus in *Chaldæam*, *Perſiam*, *Mediam* ad *Aſſyriæ* populos ſe contulit, ubi Aſtrologiam, & Magicas artes profeſſus, iſtiusmodi nomen apud Indigenas meruit, ut ubique Numinis loco habitus paſſim *Zoroaſter*, hoc eſt, *ignis Arcani ſimulacrum* audiret. Apud *Perſas* quoque, & *Medos*, *Chaldeæ* contiguas gentes, ignis cultum docuit, qui & in hunc uſque diem permanſit. Hinc factum eſt, ut *Authores* duos *Zoroaſtres*, unum *Chaldæum*, alterum *Perſomedum* fuiſſe paſſim arbitrentur, perperàm tamen. Fuit enim unus *Cham*, qui primò nominis ſui famam magicis artibus, & Aſtrologicæ divinationis peritiâ, longè latéque diffundens, ſubſtitutoque in locum ſuum filio *Chus*, ipſe in vicinam *Perſidem*, novam propaginis ſuæ Coloniam introducturus migravit, ubi eam nominis gloriam variis ſuis præſtigiis apud populum adeptus eſt, ut mortuus inter Numina *Perſidis* relatus, Μυδρὸς, hoc eſt, *Candefactus Lapis*, *Zuraſter*; *Vivum Sidus*; *Sol*, *Ignis vivens*, Σοφὸς, *Magus*, id eſt, *Sapiens* vocaretur. Qui demùm prout *Perſis* prædixerat, cœleſti igne conſumptus in conſervationem Regni', cineres ſuos conſervari præcepit. In *Bactriam* quoque *Perſidi* contiguam, coloniam introduxiſſe, veriſimile eſt, undè poſteà fama dimanârit *Bactrianorum* Regis Magiæ Inventoris; quamvis faciliùs crediderim, hunc Regem *Bactrianorum* non *Zoroaſtrem*, ſed *Oxyartem*, uti *ſuprà* quoque ex *Iuſtini Codice* oſtenſum eſt, appellatum, unumque è poſteris ejus Magiâ clarum fuiſſe, qui primi *Zoroaſtris* nomine, & artibus aſſumptis, Thaumaturgi famam apud poſteros mereri affectârit.

Chaldæus & *Perſomedus Zoroaſter* unus & idem *Cham* fuit.

Μυδρὸς, quid apud *Perſas*.

Secundus *Zoroaſter* fuit *Chus*, filius *Cham Chaldæus*, diſciplinarum paternarum ſedulus inveſtigator, imò hæres, qui & nomen patris ſui *Cham* affectans, artes dæmonis ope partas docuit filium ſuum *Nembrod* Gigantem, qui primus ope earum Regnum *Babyloniæ* invaſiſſe fertur, à quo, & per quem traduce manu propagatæ noxiæ diſciplinæ, totam *Aſſyriam* ſenſim replevêre; *Chus* autem *Zoroaſtrem* fuiſſe dictum, *ſuprà* ex *Gregorio Turonenſi* probatum eſt; *Nembrodum* autem Magum, & Idololatram fuiſſe, *paulò poſt* probabitur. Hinc poſtmodùm omnes ii, qui magicâ arte admiranda patrarent, *Zoroaſtres* ſunt vocati. Quod, ut *ſupra* diximus, idem ſonat in lingua Chaldaica (quæ toti paſſim *Aſſyriæ*, ejuſque partibus *Chaldææ*, *Mediæ*, *Perſiæ*, viciniſque Regionibus vernacula erat) ac *figura ignis arcani*, ſive *ſignum abſconditum*; quod nomen, ut erat grande, & magnificum, ita non niſi rerum ſecretiſſimarum, ſive licitarum, ſive illicitarum inventoribus indebatur, nomenque ſolis in *Chaldæa* competebat Magis, non ſecùs ac in *Ægypto* ψονϑομφανὴχ, nomen de humano genere optimè, uti *ſupra* diximus, meritis competebat viris, arcanorum Revelatoribus. Porrò in hac Magica arte præſtantes *Ninum* filium *Nembrod*, *Sarug*, *Nachor*, imò *Thare* patrem *Abrahami* fuiſſe, omnes ferè *Rabbini* docent, qui ignis cultum, quem *Cham* pater eorum inſtituerat, unà cum Magia, & Aſtrologia tradita, inſigniter promoverunt; Undè & Urbem ignis cultui deputatam, *Ur*, id eſt, ab igne dictam, omnes ferè *Interpretes* ſentiunt; *Abrahamum* quoque juſſu DEI de *Ur Chaldæorum* eductum, ne impiis ſceleratiſſimorum hominum ſacrificiis pollueretur, præter S. *Hieronymum*, plerique alii *in hunc locum commentatores* aſſerunt. Verum cum hujuſmodi cultus nullibi ſcitius, quàm à *Rabbinis* deſcribatur, ad eos Lectorem remitto.

Secundus *Zoroaſter Chus* filius *Cham*.

Nembrod filius *Chus*, propagator Idololatriæ.

Pſontomphanechi quales apud *Ægyptios*.

R. Becchai quoque eum hoc loco impium, & Idolis deditum dicit, ideoque in voce, הרן, *Nun*, inverſum eſſe, de quo varia *Rabbinorum* contentio eſt. Vide quæ de hoc fuſius ſcribunt *Baal Haturim in Mickra Haggedolah in locum Joſue*, *c. ult.*

R. Becchai in 8. *Gen.*

Baal Haturim.

R. Manahem. *c. ult. R. Manahem hoc loco in fine Perascbath. Tractatus Sopherim. Iochai in Librum Zohar*, aliique.

Ex quo tertiò patet, ignis cultum in *Babylone*, *Mesopotamia*, *Perside*, institutum, à nemine, nisi à *Chamo*, *Zoroastro* illo famosissimo, & totius Idololatricæ superstitionis inventore, & propagatore originem habuisse, quem superstitem fuisse hoc tempore, *in præcedentibus* ostendimus, quemque à *Nino* demum interfectum *profanæ* tradunt *historiæ*; Nonnulli cœlesti igne tactum periisse volunt. Quicquid sit, cum hoc eodem tempore *Chus*, alter *Zoroaster*, atque in Arte Magica singularis viveret, facile unius gesta cum alterius, à Scriptoribus confundi potuerunt: Sufficit igitur, nos hîc ostendisse, *Zoroastros* omnes *Chaldæos*, & ex familia *Chami* descendentes fuisse. Quòd verò quidam *Zoroastrem* ex familia *Semi* deducant, iis non facile assenserim; cum *Zoroastres* omnes castæ istius, ac Divinæ Religionis, quam *Semi* filii omni studio propagare solebant, corruptores fuerint, & exstirpatores.

Libri Chami, sive Zoroastris. Dico igitur fieri non potuisse, ut *Cham* peritissimus Astrologiæ, ac universæ Naturæ consultus, ad instantiam suorum filiorum *Chus* & *Misraim* charissimorum pignorum non aliqua scripserit; cùm ut per regulas, & præcepta in Magica arte operandi, labili filiorum memoriæ, tot in primævi Mundi rebus addiscendis occupatæ consuleret; tùm ut ad nominis sui famam, & immortalitatem, cujus avidissimus erat, consequendam, posteros in admirationem raperet eorum, quæ in primo ante *Diluvium* ævo, haud dubiè à primis Patribus miranda fieri viderat, didiceratque. Suidas. *Suidas* hisce consentit, imò de quibus scripserit, his verbis refert: Ζοροάστρης Περσομήδης σοφὸς παρὰ ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ, ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τοῦ παρ' αὐτοῖς πολιτευομένου ὀνόματος τῶν Μάγων, φέρεταί τε αὐτοῦ περὶ φύσεως βιβλία δ΄. περὶ λίθων τιμίων ἓν καὶ ἀστεροσκοπικὰ ἀποτελεσματικὰ βιβλία ε΄. Zoroastres Persomedes *cæteros Astronomos sapientiâ superans, qui etiam primus fuit Author Magorum nominis apud ipsos recepti. Circumferuntur autem ejus libri quatuor de Natura, de Lapidibus pretiosis, unus; prædictionum ex inspectione stellarum libri quinque*. Neque interest, quod *Suidas* eum vocet *Persomedum*, quem nos passim *Chaldæum* diximus. Siquidem *Persomedus*, & *Chaldæus* unus & idem est, ut *in præcedentibus* diximus, neque etiam tunc temporis lingua Persica à Chaldæa distincta usurpabatur; sed Regiones tantum erant nomine distinctæ, *Persia* quidem dicta ob equorum in ea provenientium præstantiam; *Chaldæa* autem, sive Regio *Chasdim* à primo Duce *Chus*, quasi diceres *Chusdim*, quæ unà cum *Mesopotamia*, *Media*, sub uno nomine *Assyriæ* comprehendebantur, uti ex *Chorographia nostra primo Tomo Oedipi* proposita patebit. Linguâ igitur eum Chaldæâ maternâ, quæ toti passim *Assyriæ* vulgaris erat & vernacula, quæcunque scripsit, exarasse certum est. Consentitque meis rationibus Picus Mirandulanus in Epistola quadam ad Marsilium Ficinum datâ, in qua se Chaldaicos quosdam libros adeptum gloriatur. Verba subjungo: *Chaldaici, inquit, hi libri sunt, si libri sunt, & non thesauri. Audi inscriptiones: Patris* Ezræ, Zoroastris, *&* Melchiar Magorum Oracula. *In quibus, & illa quoque, quæ apud* Græcos *mendosa, & mutila circumferuntur, leguntur integra, & absoluta. Tum est in illa*, Chaldæorum *Sapientum brevis quidem, & salebrosa, sed plena mysteriis interpretatio. Est itidem & libellus* de Dogmatis *Chaldaicæ Theologiæ, tàm* Persarum, Græcorum, *&* Chaldæorum *in illam divina, & locupletissima enarratio.* Scripsisse quoque, *Plinio* teste, de Agricultura fertur. *Hermippus* ille, quem sæpè *Athenæus* citat, eum inter alia vicies centena millia versuum (qui tamen manifestus error est, quem

 alibi

alibi refutamus) ſcripſiſſe tradit. *Æthiopici Authores*, hujus quoque dùm mentionem faciunt, *Libros ejus de Magia*, & *Dæmonibus* citant, quos *alibi* allegamus.

Gelaldin Arabs in Hiſtoria ſua *de Viris Illuſtribus*, ſæpè meminit libri *Zoroaſtri de Somniis*, eorumque interpretatione. *Armeni* quoque hujus famoſiſſimi Magi *in ſuis Hiſtoriis* mentionem faciunt. Tempus me deficeret, ſi ſingula, quæ de hoc ſcripſerunt, aut ejus libros citaverunt Authores, hìc adducenda forent.

Porrò, cùm, ut *in præcedentibus* dictum eſt, Libri *Zoroaſtris* Chaldaicâ Linguâ ſcripti ſint, non immeritò hoc loco quæri poteſt; à quonam poſtmodum Græci facti fuerint? Certè inter alios antiquiores Scriptores *Beroſum* horum uti indefeſſum ſcrutatorem, ita & accuratum eorundem Interpretem egiſſe reperio, cui & *Joſephus* adſtipulari videtur. Quis porrò fuerit hic *Beroſus*, & qui in *Chaldæorum* Arcana penetraverit, idem *Joſephus* tradit his verbis contra *Apionem*: Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ περὶ Χαλδαίας ἀναγεγραμμένα, καὶ ἱστορούμενα περὶ ἡμῶν, ὑπερέχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι· μάρτυς δὲ τούτων Βηρωσσὸς, ἀνὴρ Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ περὶ τῶν Χαλδαίων φιλοσοφουμένοις αὐτοὺς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. Τοῦτος τοίνυν ὁ Βερωσσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἀπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περὶ δὲ τοῦ γινομένου κατακλυσμοῦ, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωυσῆς οὕτως ἱστόρηκεν, καὶ περὶ τῆς λάρνακος ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη· προσενεχθήσης αὐτῆς τῶν ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. εἶτα τοὺς ἀπὸ Νῶχα καταλέγων καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προστιθείς. *Nunc itaque dicenda ſunt ea, quæ apud* Chaldæos *noſcuntur eſſe conſcripta*, & *de nobis in* Hiſtoria *ſunt relata*, *quæ multam habent concordiam cum noſtris voluminibus etiam de aliis rebus. Teſtis autem horum eſt* Beroſus, *Vir genere quidem* Chaldæus, *notus autem eis, qui doctrinæ eruditionique congaudent, quoniam de Aſtronomia*, & *Chaldæorum Philoſophia ipſe Græcas conſcriptiones edidit. Igitur* Beroſus *antiquiſſimas ſecutus hiſtorias de facto* Diluvio, & *hominum in ea corruptione, ſicuti* Moyſes, *ita conſcripſit; ſimul* & *de* Arca, *in qua generis noſtri Princeps ſervatus eſt, devectâ ſcilicet eâ in ſummitatem montium* Armeniorum; *deinde ſcribens eos, qui ex* Noë *progeniti ſunt, tempus eorum adjicit.* Et paulo poſt: *Ipſam verò* Chaldæorum *conſcriptionem fide dignam exiſtimandam eſſe, quandò cum Archivis* Phœnicum *concordare videntur, quæ ex* Beroſo *conſcripta ſunt.* Meminit *Gorionides, aliique Rabbini in Libris Milchamoth Adonai* hujus *Beroſi*. Inter cæteros autem *Liber Halichoth Olam*, in quibus paſſim allegantur: *Beroſus, quo tempore vixerit, & quid ſcripſerit.* *Gorionides.*

בר הושיע בספר זכרונות כסדיים.

Bar Hoſea in libris hiſtoriarum Chaldæorum.

Arabes quoque eum vocant برا سا *Baraſa*; ita *Abenephi*, quem *alibi* citavimus. Fuiſse autem *Beroſum Chaldæum*, ipſum nomen oſtendit; *Bar* enim Chaldaicè idem ſignificat, ac filium הושע *Hoſea* autem nomen Patris ejus eſt, quaſi diceres *Barhoſea*, filius *Hoſeæ*, ſicuti *Abenſina Arabes* vocant filium *Sina*; Fuit autem Sacerdos, quia (teſte *Diodoro lib.* 3.) eundem gradum in ſua Republica tenent *Chaldæi*, quem Sacerdotes in *Ægypto*; fuit etiam Scriba publicus, ſive Notarius, quia penes ſolos Sacerdotes erat publica fides Annalium, temporum, geſtorum Regum, ut *Metaſthenes in Libro de Judiciis temporum*; hunc ſolum *Metaſthene* teſte, *Perſæ* in Monarchiæ *Aſſyriorum* temporibus ſequuti ſunt. Floruit autem multò ante *Alexandrum Magnum*, quod inde conſtat, quòd *Metaſthenes Perſa* Sacerdos, qui frequentem facit *Beroſi*

Etymon *Beroſi.* *Metaſthenes Perſa.* Quo tempore floruerit *Beroſus.*

Berosi in suis libris mentionem, sub ipsum initium Regni *Græcorum* floruerit, quique, *Plinio* teste, apud *Athenienses* disciplinas Chaldaicas Olymp. 46. professus, statuam aureâ linguâ in Gymnasio publico constitutam, ob insignem rerum, historiarumque antiquissimarum peritiam meruit, *Græcosque* proindè æternum literarum usum credere coëgit: Ab hoc, ni fallor, sua habuit *Julianus* Chaldæus Philosophus dictus *Theurgus*; de quo ita Suidas: Ἰουλιανὸς Χαλδαῖος φιλόσοφος πατὴρ τοῦ κληθέντος θεουργοῦ Ἰουλιανοῦ ἔγραψε περὶ δαιμόνων βιβλία δ΄, ἀνθρώπων ὅ ἐστι φυλακτήριον πρὸς ἕκαστον μόριον, ὁποῖα τὰ τελεσιουργικὰ Χαλδαϊκά. *Scripsit de Dæmonibus libros quatuor, sunt autem ad custodiam cujuscunque hominum membri, qualia sunt* Chaldaica *illa Sacra, quæ* Telesiurgica *vocantur.* Cujus & filius quædam *Theurgica* versibus scripsisse fertur, videlicet, initiatoria & oracula, & alia quæcunque hujus Scientiæ arcana, quæ *Suidas* vocat λόγια θεουργικά, ex quibus *Proclum* sua quæque sumpsisse ipsemet fatetur, dùm ejus λόγια adducta explicat, ut suo tempore videbitur. *Librum* quoque *de zonis*, quæ quid fuerint, suo loco in *Theologia Chaldaica* declaratur. Adducuntur etiam à *Porphyrio Symbolus*, & *Pallas* quidam, qui res Magorum Græcè conscripserunt. Porrò *Chaldæorum* libros in Arabicam Linguam conversos, Author est Averroës:

Julianus Chaldæus Philosophus.

وفلسفة بزمان كلديون هى الكمالة من

فلسفة التي بزمات ارسطلس ☸

Philosophiam apud Chaldæos *perfectiorem fuisse, eâ quæ apud* Græcos *tempore* Aristotelis. Sed hæc omnia Oracula, magicaque scripta aliundè originem non habuerunt, nisi à *Zoroastro* è *Chaldæo* in *Græcum*, vel à *Beroso*, vel *Juliano*, aut quovis alio traducta. Non nescio *Berosum* ab *Annio Viterbiensi* prolatum suppofititium partum, & nullius apud Eruditos auctoritatis esse; Unde quandocunque de *Beroso* loquimur, de vero illo *Beroso*, non de *Anniano* nos loqui hoc loco protestamur. Certe hi libri Zoroastræi (teste *Clemente*) in tanta fuêre veneratione, ut eos *Christianos*, qui *Prodici* hæresin sequerentur, gloriari solitos, ejus se arcanos Libros possidere referat. Et *Porphyrius in Plotini Vita* narrat, *Christianos* multos ex antiqua Philosophia profectos, *Adelphii* & *Acylini* fuisse sectatores, eosque *Alexandri Lybici*, *Philocomi*, *Demostrati Lydi*, plurimos libros circumtulisse, & Revelationes quasdam *Zoroastris*, *Zostriani*, *Nicothei*, *Allogenis*, *Mesi*, aliorumque hujusmodi palàm ostendentes, multos decipientes, & ipsi ante decepti. Qui assererent *Platonem* intelligibilis essentiæ profundum minime penetrasse, eaque de causa *Plotinum* multas in ea argumentationes intulisse, atque contra eos *Librum* scripsisse, qui *contra Gnosticos* est. *Amelium* quoque Auditorem ejus libros quadraginta composuisse contra librum Zostriani, ipsumque *Porphyrium* multis argumentis ostendisse, Librum *Zoroastri* ab illis inscriptum adulterinum, novumque esse, & ab illis confictum, qui struebant hæresin, ut eorum institutiones esse *Zoroastris* Veteris crederentur. Ex quo loco apparet manifeste, in tam magna *Zoroastrùm* fuisse æstimatione, ut multi, vel rationibus, vel authoritate, quâ ejus esse crederentur, *Platonis* dogmata Theologica posse convelli, & novam in Theologia Christiana hæresin, vel constituere, vel constitutam confirmare se posse, confiderent. Dubium igitur nullum est, de Zoroastræorum monumentorum veritate, cum multis ante *Christum* annis, à diversis Authoribus, *in præcedentibus* citatis non infrequens fiat mentio. Ex quorum officina postmodùm innumera alia monumenta prodierunt: Hujus gentis videntur esse *Syriani Oracula*, quem *Suidas* decem libros in λόγια, hoc est, in *Zoroastris Oracula* scripsisse refert; *Juliani*

Clemens in Libris Recognitionum.

Porphyrius in vita Plotini.

Magna authoritas librorum *Zoroastris* apud veteres.

Syrianus in Zoroastris Oracula.

Juliani quoque Chaldæi Philoſophi, in quem 28 libris commentatum *Iamblichum* ejus Auditorem Damaſcius bis recitat, ſub titulo perfectiſſimæ Theologiæ Chaldaicæ his verbis: ὡς ἐν τοῖς Χαλδαϊκοῖς ὁμολογούμενος ὁ Ἰάμβλιχος. *Sicuti in Chaldaicis fatetur* Iamblichus. Hujus *Zoroaſtris Oracula* fuſis Commentariis proſecuti ſunt *Pſellus* & *Plethon*, qui penes nos ſunt, & quos haud infrequenter citamus, ab *Opſopæo* Pariſiis primùm editos anno 1608. Verùm hæc de *Zoroaſtre*, ejuſque Origine, geſtis, libris ſcriptis ſufficiant. Nunc ad *Triſmegiſtum* declarandum nos conferamus.

Damaſcius. Iamblichus in eadem.

CAPUT VII.

De Mercurio Triſmegiſto, *ejuſque libris.*

Varii Mercurii.

MErcurios Antiquitas tres numeravit. Primus *Cæli* & *Himeræ*, hoc eſt DEI filius habitus eſt. Secundus, *Liberi Patris* & *Proſerpinæ*. Tertius, *Iovis* & *Majæ*, quibus alii addunt quartum, *Iove* & *Cyllene* genitum. Quintus citatur à *C. Cotto* Pontifice, ut eſt apud *Ciceronem*; & hunc dicit *Argum* occidiſſe; Undè & Ἀργοφόντης dicitur, propter cujus cædem *Iovis* juſſu factam, ut ab *Argi Actæonis* filii cuſtodia, *Io Inachi* filiam in vaccam mutatam liberaret, relictâ *Græciâ* cum *Io* fugere coactus eſt. Hanc fabuloſam narrationem Macrobius interpretatur. *Argum*, inquit, *eſſe Stellarum fixarum O[illegible]*, Mercurium Solem, *cujus ortu interimatur* Argos, *id eſt, luce ſua intenſa evaneſcant reliquæ ſtellæ. Mercurius* igitur Aſtronomiæ famâ ubique conſpicuus in *Ægyptum* veniens ab omnibus honorificè propter eruditionem, literarumque cognitionem, & politicæ peritiam, exceptus eſt; Leges enim dediſſe *Ægyptiis*, & modum vitæ tranquillæ, & ad conſervationem Societatis, vitæque humanæ accommodatæ præſcripſiſſe; ritus item Sacrorum literis Ægyptiacis mandâſſe, Sacerdotum Collegia inſtituiſſe, quorum ſinguli peculiaribus cærimoniis DEOS patrios colerent, iiſque pro anni temporibus Sacrificia facerent. Atque ita *Græcorum* nobis referunt monumenta, apud *Ciceronem*, *Clementem*, *Arnobium* alioſque: *Sanchoniaton Berythius*, qui paulò poſt *Moyſen* vixit, *Phœnicumque hiſtoriam* ſcripſit, ut eſt apud *Diodorum*, eum qui apud *Phœnices Thauthus* diceretur, apud *Ægyptios Thoth* vocatum fuiſse tradit; præterea eundem *Saturni* ſcribam fuiſse, atque inter DEOS relatum, literas inveniſſe, multa circa *Deorum* honores, Sacra, Aſtrologiam, Muſicam, & naturam primùm obſervaſse; palæſtram, Choræam, & Lyram reperiſse, atque ob eloquentiam, quam docuit, à *Græcis* Ἑρμῆν, id eſt, *Interpretem* dictum. An verò *Hermes* ille, qui, ut *Diodorus* ait, *Oſiridi* & *Iſidi* à conſiliis fuit, is idem ſit, qui *Argum* occiderit, etſi nullo antiquitatis, vel indicio, vel teſtimonio affirmare, aut negare poſſimus; Si tamen *Diodoro*, aliiſque fides habenda eſt, dicerem *Orpheum* primò, deindè alios *Græcos*, quæ *Ægyptiorum* erant, (quod & *Strabo l.* 17. fatetur) ad ſuos tranſtuliſse, ac proinde literarum inventionem non *Mercurio Argi* occiſori, ſed *Theutho Ægyptio* cum *Platone* ſentio tribuendam, ut in ſequentibus fusè demonſtrabimus. An autem *Theutus* hic, ſeu *Hermes* inventor literarum idem fuerit cum *Mercurio Triſmegiſto*, de quo diſputamus, in dubium vocari poteſt. Certè *Mercurium* hunc *Oſiridis* & *Iſidis* temporibus fuiſse, *Diodorus* oſtendit hac inſcriptione, *Iſidis* ſepulchro inciſa.

Mercurius Ἀργοφόντης, quis?

Mercurius Legillator & Literarum Inventor.

Sanchoniaton Berythius vetuſtiſſimus Scriptor.

Thautus quis?

Hermes, ſive *Thautus*.

An *Thautus*, & *Triſmegiſtus* idem ſit.

Ἐγὼ

Ἐγὼ εἰμὶ ἡ βασίλισσα πάσης χώρας, ἡ παιδευθεῖσα ἀπὸ Ἑρμοῦ. *Ego* Isis *sum Regina totius Regionis, edocta ab* Hermete. Et in *libro Sacro Hermetis*, ubi colloquium est inter *Isidem*, & *Horum* filium, multa fit de *Hermete* mentio; ubi eum sæpè appellat Mentem, fingitque aliquandò DEUM, universi Principem cum *Hermete* loquentem, eumque *animæ suæ animam* vocantem, atque ipsi hominum formationem assignantem.

Βουλῆς δ' ὁ πατὴρ πάντων καὶ καθηγητὴς ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς. *Consilii pater omnium, & Magister* Trismegistus Hermes. Ex quo luce clariùs videri posset, eum *Hermetem*, qui à consiliis *Isidi* fuerat, eundem fuisse *Trismegistum*; cùm verò ipse *Trismegistus* suis *in Dialogis* fateatur, alium fuisse ante se hujus nominis, certè unum & eundem dicere nequimus. Sed ut veritas per partes innotescat; quid *Hebræi*, *Chaldæi*, *Syri*, *Arabes*, *Ægyptii*, de primo & secundo *Hermete* senserint, jam tandem aperiamus.

Est *Vetus* quidam *Commentarius* hìc *Romæ* in *Collegio Neophytorum*, cui nomen, בירת מלכיצדק, *Domus Melchisedech*; qui, ubi tractat de vita, moribus & origine *Melchisedech* Regis *Salem*, mentionem quoque frequentem *Hermetis* nostri facit, quem & *Idaris* vel *Adaris* vocatum, multiplicem fuisse vult: ita ut primum *Hermetem* sive *Adris* dicat *Henochum*, filium *Iared*, literarum, rerumque omnium ad humanam vitam conservandam necessariarum fuisse inventorem: Justitiæ & pietatis cultorem eximium; veræ in DEUM fidei, cultusque Divini primum Assertorem, qui ob virtutes, & DEO *Opt. Max.* beneplacita opera ante commune mortalium conditioni præfinitum tempus raptus ambulaverit cum DEO, perpetuâ admirandorum operum ab ipso in terris gestorum relictâ memoriâ, ita ut qui ex posteris *Noë* mira viderentur facere, *Adris* dicerentur. Verum verba ipsa allego:

Henoch Adaris vocatus ab Hebræis, ab Arabibus Idris.

ויש לחנוך שם אדריש ויהי אדריש אחר אחרו שמו בלעץ הכמים והוא חיה רישון שהקים המד רושורת והוא מוצא האותיות הלימדות הוא מוזר לאנשים התיכות ומצות להיות בטוב והעברת האלהית לפיכך לקת אותי אלהים ויתהלך את האלהים בגן עדן ואחלו כל מבקי בחכמת האלהות הנא נקרא בשם אדריש:

Ideſt, *Fuit autem* Henoch *nomen* Adris, *& post eum alius* Adris, *cui nomen in lingua barbara* Hermes, *quoniam is primus constituit Scholas, in quibus Scientias à Protoplasto, ejusque filio* Seth *sibi traditas docuit; ipse inventor literarum, & Mathematicarum artium, is tradidit leges, & benè vivendi disciplinam, cultumque Divinum, ideò abstulit eum Dominus, & ambulavit cum* DEO *in horto* Eden; *hinc factum est, ut omnes, qui scientiis, & secretiorum artium notitiâ ex posterioribus in Mundo clarerent*, Adris, *hoc est, rerum occultarum Investigatores dicerentur*. Putat autem talem *Hermetem* fuisse *Melchisedechum* ex *Chananæorum* genere oriundum, qui ob summam sapientiam, & rerum Divinarum notitiam publicus sit factus Divinæ Legis instructor, Sacrorumque Præsul. Verba subjungo:

והיח מן אדרשין אחד מלכיצדק מבית כנען מלך שלם והו הכהן גדול ומשמש אל אילאה:

Et unus ex hujusmodi Adrisin *fuit* Melchisedech, *Rex* Salem *ex domo* Chanaan, *erat enim Sacerdos* DEI *excelsi, & juxta* Thargum Babylonicum, *Minister coram Domino* DEO *excelso.* Vel ut hoc loco pulchrè habet Syriacum exemplar:

ܘܗܘܐ ܟܘܡܪܐ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ

Et fuit religiosus Sacerdos DEI *excelsi*. Atque huc usque memoratus *Commentarius*; Quæ omnia conveniunt *Arabum* traditionibus; Nam & hi primum *Hermetem Henoch* fuisse volunt,

volunt, quem & *Idris* vocant. Clarissimè autem præ omnibus aliis, *Alkandi* apud *Gelaldinum* Author Arabs, capite de Sapientibus Ægypti:

Alkandi apud Geldinum. M. S.

في زمان ابوهيم كان بمصر هرمس وهو
ادريس الثنية عم رهو مثلث لانه نبي
وملكو حكيم وهو الذي صنع الرصاص
ذهبا رصاصا وكان بها ولهمن العلوم
صنعة الكيميا ولنجوم والسحر وعلم
الروحنين والطلسمات البراين والسرار
الطبيعة ☼

Tempore Abrahæ *fuit in* Ægypto Hermes *ipse* Idris *secundus*, & *ipse* Trismegistus, *quia Propheta*, & *Rex*, & *Sapiens*, *seu Philosophus*, & *is qui docuit Scientiam metallorum*, *Alchimiam practicam*, & *Astrologiam*, *Magiam*, *Scientiam Spirituum*, & *Apotelesmaticam*, *sive Amuletariam*, & *Secreta Naturæ*, *ex quo deindè* Pythagoras, Empedocles, Archilaus *Sacerdos*, Socrates *Orator*, & Plato *Philosophus*, & *Politicus*, & Aristoteles *Metaphysicus*, *reliqui denique Astrologi sua desumpserunt*. Similia hisce profert *Salamas Arabs* libro, quem *Hortum mirabilium* vocat, quem *alibi* fusè citavimus. *Henoch* itaque primus *Adris* fuit dictus; primus verò post *Diluvium Hermes*, sive secundus ab *Henoch*, qui de Deo multa sapienter pronunciavit. *Mor Isaac in Philosophia* sua *Syriaca M.S.* quæ penes me est, facit *Hermetem*, quem *Jovanithun* vocat, totius Astronomiæ Authorem, originemque ejus describit.

His igitur ita ritè præmissis, dico primò, ab *Enocho* ante *Diluvium*, omnem Sapientiam *Ægyptiorum* principium habuisse, erat enim is, qui præ omnibus aliis ante *Diluvium* à Protoplasto ipso instructus, veram rerum Divinarum notitiam hauserat, Posterisque suis tradiderat, tantique fuisse non solùm ob admirabilem Sapientiam, rerumque humano generi necessariarum inventionem, sed etiam ob impenetrabilem ex hoc mundo raptum nominis, ut multi ex posteris eum tanquam Numen quoddam colendum proponerent. Undè verisimile est, quod *Arabes* tradunt, *Chamum* rerum exoticarum, curiosissimarumque ante *Diluvium*, non tantum improbas artes à *Kanaïtis* (*ut suprà* quoque probatum est) didicisse, sed & Scientias de Deo, & Angelis, de Arcanis denique Naturæ ab ipso *Mathusala* filio *Henoch* paternarum traditionum hærede accepisse, artiumque licitarum cum illicitis commixtione à paterna traditione prorsùs degenerem legem condidisse; quam deindè *Trismegistus* quidam ex *Chananæa* stirpe *Chami* descendens, separatis ab illicitis licitis, in meliorem, & Religioni Divinæ conformiorem, quantum Ethnico Philosopho, solo naturæ lumine fulto, in tanta rerum depravatione, licuit, redegerit; quem quidem verum illum, & tantopere ab Authoribus celebratum secundum *Hermetem Trismegistum* fuisse, *infrà* probabitur. *Hermetem* autem *Trismegistum* dictum fuisse ob similitudinem, & Analogiam quandam operum primi *Hermetis Trismegisti*, verisimile est, quem *Idris Arabes*, *Hebræi Hanoch* dicunt; quem & *Trismegistum* dicunt citati *Arabes* ob tres insignes prærogativas. *Primò*, quòd Sacerdos Dei esset, & primus Vias Domini justas perversis monstraret mortalibus, *Deindè* ob summam rerum naturalium peritiam, quâ rerum humanarum necessitati omnibus modis, suis inventionibus succurrere studebat; cùm nullam Rempublicam sine legibus, & ordinationibus consistere diu posse nosset. *Tertiò*, *Maximum* quoq; dictum ob civilis vitæ cultum, legumq; conditionem, quæ sunt veluti sal quidam humanæ Societati conservandæ necessarius. Præterea *Henochum*, primum illum *Hermetem*, primum post filios *Seth* Astronomiam excoluisse; Temporis, Annorumque rationem docuisse, ex cujus monumentis postero Mundo relictis, secundus *Adris* sive *Hermes* noster sua de divisione temporum principia deduxerit, atque ad posteros transtulerit, *Ægyptii* cum *Arabibus* volunt. Habent enim

ChamMathusalæ filii Henoch discipulus doctrinam sacram post Diluvium propagavit.

Hanoch cur Trismegistus sit dictus.

Ægyptiorum arcaniores Aſtrologi pro certo, Annum Civilem *Ægyptiorum* fuiſſe diviſum in tot dies, quot primus *Adris* inter homines vixerit. Nam *Sacra Scriptura*, eum expreſsè trecentos ſexaginta quinque annos, quot videlicet annus civilis *Ægyptiorum* dies habet, vixiſſe ait: ſic enim 23. *verſ. cap.* 5. *Gen.* habet:

Geneſ. 5. verſ. 23.

ויחי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה:

Tot annos vixit *Henoch*, quot dies in anno.

Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ενὼχ ἔτη τριακόσια ἑξήκοντα πέντε. *Et facti ſunt omnes dies* Enoch *trecenti ſexaginta quinque anni, &c.* Cùm verò *Adris* ſecundum hanc eandem partitionis anni rationem docuerit poſteros *Ægyptios*, ut *in Aſtronomia Ægyptiorum* fusè oſtendimus, veriſimile eſt, eum hæc habuiſſe ex prioris *Hermetis* monumentis per *Chamum* poſtero Mundo communicatis. Cùm itaque hoſce *Adris* vitæ annos myſterio vacare minimè cognoſcerent, hinc Arcanum illud *Ægyptiorum* hieromanticum de Mundi revolutione prodiiſſe probabile eſt, videlicet cœleſtes DEOS ſtationes ſuas in Arce magna ſingulis centenis annis mutare, & poſt peractum circuitum 36500 annorum, omnia in priſtinum ſtatum reſtitui. Quod & *Platonem* ſubolfeciſſe, certum, dùm circulum παλιγγενεσίας, quem & in hunc uſque diem *Platonicum* appellamus annum, dictorum ferè annorum numero definit. Cùm enim firmamentum ſingulis ferè centenis annis unum in circulo magno, hoc eſt, Zodiaco, minutum conficere obſervarent, 100 in 360 ducta dabunt 36000, quibus ſi quinque dies ἐπαγομένους in 100 annos ductos adjeceris, habebis 36500 annorum numerum, rerum omnium complementum, Jubilæi magni numerum, & Monadis in multitudinem abeuntis in monadem reditum, id eſt, in priſtinum rerum omnium ſtatum, ut *Plato* ita ab *Ægyptiis* edoctus, opinatus eſt, hi ex myſtico annorum vitæ numero *Idris*, ſpeculati ſunt. Quem & nonnulli ex recentioribus ſecuti ſunt in firmamenti revolutione, ſed vide, quæ de hiſce curioſa quævis *in Aſtronomia noſtra Hieroglyphica* tradidimus. Cùm igitur talis, tantuſque fuerit *Henoch*, veriſimile eſt, poſteros ejus exemplo excitatos operum magnitudine famam aucupantes *Oſires*, ſeu *Idris* termaximos, id eſt, Summorum Sapientum nomen ambiiſſe, ac inter cæteros *Chamum* præ omnibus *Noëmi* filiis ambitionis labe infectum, tam ſpecioſi nominis titulo triumphaſſe: Certè non deſunt luculentiſſima hujus Aſſertionis veſtigia. Ut proindè intrepide inferre audeam, primum omnium, antiquiſſimumque *Triſmegiſtum* fuiſſe *Henochum*, uti *Arabes* ſentiunt. *Chamum* verò, quem & cum *Zoroaſtre* confudimus, utroque nomine jactabundum, ambitioſum illum *Adris* titulum ſibi per ſuperbiam, vel inſolentiam ſummam vendicaſſe. At *Tautum* è *Chami* progenie prodeuntem, verum ſcilicet *Mercurium* illum *Triſmegiſtum*, de quo tractamus, communi omnium ſuffragio ſecundum *Hermetem*, ſive *Adris*, exiſtimatum, *Chamo* ambitioſo tantum hujus nominis titulo triumphante inſoleſcenteque. Verùm ne quicquam proprii ingenii conjectura aſſeruiſſe videar, aſſertionis meæ rationes ex ipſis probatis *Authoribus* comprobandas duxi. Primò, *Diodorus lib.* I. *Biblioth.* expreſſe narrat; fuiſſe *Mercurium* Scribam, Notarium Sacrorum, ſeu Conſiliarium *Oſiridis*: Καὶ τοὺς Ἕλληνας διδάξαι τοῦτον τὰ περὶ τὴν Ἑρμηνείαν ὑπὲρ ὧν Ἑρμῆν αὐτὸν ὠνομάσθαι. Καθόλου δὲ τοὺς περὶ τὸν Ὄσιριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματέα ἅπαντ' αὐτῷ προσκοινωνεῖσθαι, καὶ μάλιστα χρῆσθαι τῇ τούτου συμβουλίᾳ. *Undè* Hermes, *id eſt, Interpres, & Enunciator vocatur;* Oſiridis *denique Notarius erat Sacrorum, cum quo is omnia communicabat, & cujus maximè conſilio utebatur.*

Poſteri quoque *Hermetis* nomen *Oſiris* & *Adris* ambierunt.

Diodorus.

Porrò quo tempore post *Diluvium* vixerit noster ille *Mercurius*, dubiè tradunt Authores: Recentiores quidam testantur eum floruisse annis 21. ante Legem *Moysi* datam in deserto, ita, qui *Hermetem* Synchronum *Moysis* fuisse, perperam putant; nam apud antiquos receptum est, *Mercurium* hunc ideò Termaximum dici, quod juxta vetustos *Ægyptiorum* mores à maximo Philosopho in Sacerdotium vocatus, à maximo deinde Sacerdote in Regem accitus esset, ac proindè in *Ægyptios* imperium obtinuisse, & apud eos litterarum, seu Scripturæ primordia comperisse constat. Literarum verò Author esse non poterat, quin *Moysis* tempora præcederet. *Moysen* namque in incunabulis omni *Ægyptiorum* doctrinâ, *Scripturâ* teste imbutum, quod absque literis fuisse difficilè creditur. Nec insuper *Ægyptiorum* imperium consequi: cùm hic vixerit propriè sub Dynastia *Deorum*, quæ Dynastiam *Pharaonum* & Pastorum longè præcessit, ut *paulò post* dicetur. Præterea cùm ante, & post *Moysen* alii *Ægyptiis* imperantes in historiis enumerati sint, *Trismegistum* anteà Regnum tenuisse necessarium apparet. Non enim aliàs esset *Mercurius*, uti *suprà* probatum est, *Saturni* filius & Scriba, qualem se *cap.* 10. profitetur.

Trismegistus floruit tempore *Abrahæ*.

Dicendum igitur est, tempore *Abraham* ipsum floruisse; nam ante *Pharaonem* ipsum vixisse, *Suidas* tradit. *Pharaonem* autem illum fuisse *Ægypti* Regem, qui sequentibus nomen indidit, idem memorat *Suidas*: neque is unus ex *Pharaonibus* esse potuit, omnibus penè *Scriptorum monumentis* contradicentibus, neque post eos, nisi eum *Moyse* juniorem asserere velimus, quod etiam communi traditioni repugnat. Manet ergò, eum ante *Pharaones* fuisse, atque consequenter tempore *Abrahæ*, quo prima Pharaonici imperii fundamenta jacta sunt, ut fusius in nostra *Chronologia in Oedipo* ostendimus. Huic nostræ opinioni favent Orientalium traditiones, qui ipsum cum *Misraim* filio *Cham* passim confundunt, ita tradunt tùm *Arabes*, quos *suprà* citavimus, tùm Alkandi & Altiphasi apud Geladinum his verbis:

ادريس هو بمصرج بن بطير بن حم بن نوح

Idris *ipse* Misraim *filius* Beither, *filius* Cham, *filius* Noë. Et *suprà* idem Author clariùs rem exponit:

Tempore Abraham *fuit in* Ægypto Hermes, *ipse* Adris *secundus*, & reliqua quæ sequuntur; quæ confusio nata ex eo, quod singuli *Chami* posteri, hujusmodi ambitiosos titulos sibi assumerent. Si qui verò eum paulò ante *Moysen* vixisse cum *Eusebio* ponunt, non equidem facilè magnæ authoritatis Viro contradixero; potuit enim fieri, ut hoc tempore fuerit alius quidam hujus nominis *Hermes*, vel ut *Hebræi* in *Zohar* innuunt *Jethro* gener *Moysis*, Vir sapientiâ illustris, quem tamen verum istum *Trismegistum* primum Scientiæ Ægyptiacæ fundatorem fuisse, ut credam, induci vix possum: cùm hanc scientiam multo ante *Moysis* tempora in *Ægypto* viguisse *alibi* fusè ostendamus. Noster igitur ille *Hermes* primus Ægyptiacæ Sapientiæ fundator, alio vixisse non potuit, nisi eo, quo ostendimus tempore. Hoc enim eodem tempore verisimile est, *Chamum, Chusium, Chanaanum, Misraim*, cæteramque *Zoroastris* progeniem, quorum omnium nepos, pronepos, abnepos *Hermes* noster erat (videlicet tempore Regni *Deorum*, quorum ipse unus numerabatur) viguisse, præ omnibus aliis sententiis tanquàm veriorem, historiisque omnibus magis concordem amplectimur; Eundemque esse in *Ægypto Thoth, Theutum, Adris, Saturnum*; in *Babylonia* & *Chaldæa Zoroastres* dicti sunt, à quo omnes postmodum rerum cœlestium notitiâ clari, inventionumque gloriâ celebres, in *Chaldæa Zoroastres*, in *Ægypto* & *Phœnicia Thoth, Adris, Saturni, Mercurii* appellati sunt. Atque hæc unica æqui-

Hermes nepos, pronepos, abnepos *Chanaan, Chami*.

æquivocorum nominum varietas, & multitudo unica fuit tantarum apud *Historicos* & *Chronologos* controversiarum causa. De annis, quibus *Hermes* noster vixit, non minorem apud *Authores* controversiam reperio; sunt qui illum cum *Noë* velint conversatum, & eodem Duce in *Italiam* venisse autument; ita *Chronicum Alexandrinum*, quod in *sequentibus* adducemus. Huic sententiæ subscribunt omnes ii, qui *Noëmum* ab ortu *Abrahæ* anno quinquagesimo mortuum volunt; tametsi nos meliores Chronologos secuti, mortem *Noëmi* triginta annis *Abrahæ* ortum antevertamus; utraque sententia cum iis, quæ de *Trismegisto* tradimus, suam tueri potest authoritatem.

Suppono itaque primò illos Patriarchas Noëmidas, *Sem*, *Cham* & *Japhet*, eorumque progeniem longissimæ vitæ fuisse, adeò ut nonnullos ex *Sacris literis*, ad ipsa usque *Josephi* tempora pervenisse demonstrari possit; Quod seculum & *Hermetem* nostrum prope accessisse, ex gestis ejus luculenter ostenditur. Quem nonnulli 180 annos vixisse putant, ita *Rossellius in Trismegistum Commentator*; At eum 190 annis vixisse, in suo *Mercurio Trismegisto* opinatur *Boissardus*. Quidam *Trismegistum* cum *Zoroastre* confundentes, eum 100 annis in deserto, contemplationi rerum vacantem vixisse, & totidem humano generi erudiendo superfuisse, ita *Xanthus Lydius*. Alii eum tot annos vixisse existimant, quot prior ille ante *Diluvium Hermes*, quem *Enoch* diximus, videlicet 365 diebus. Ita *Abenvaschia* de Agricultura Ægyptiorum:

وكان خمسة الا دابع هرميس الثنية ثلاثما
ده وخمس رستين سنة وهو بزمان
اجياتة يتسطوي الزمان والسنة حنوح
هو ادريس اول ۞

Et fuerunt anni dies Hermis, *ipse est* Adris *secundus*, *trecenti sexaginta quinque anni*, *quibus æquavit annos & tempus* Henoch, *ipse* Adris *primus*. Hanc sententiam utpote mysticis rationibus turgentem, ideò libentius receperunt *Ægyptii*, quòd animam prioris *Hermetis*, id est, *Hanuch*, in hunc nostrum *Hermetem* κτ̀ τὴν μετεμψύχωσιν transvolutam superstitiosius opinarentur: Nos eorum sententiæ adstipulamur, qui *Hermetem* 190 annos attigisse memorant; huic enim innixi, sive eum ante, sive post *Abrahami* ortum dicamus, semper tamen, eorum quæ de ipso retulimus, gestorum insignem cum temporibus assignatis consonantiam exhibebimus.

Iamblichus in Libro de Mysteriis Ægyptiorum refert, *Mercurium* hunc *Trismegistum*, non tantum Philosophiæ, sed & totius Ægyptiacæ Sapientiæ, quam & linguâ Ægyptiacâ tradiderit, fuisse Authorem & Principem, producitque testimonium *Seleuci* & *Manethi* veterum Authorum asserentium, scripsisse eum de universa Ægyptiorum sapientia in Lingua Ægyptiaca; Libros triginta sex millia & quingentos viginti novem: quorum in particulari recensentur *de Diis Empyreis* Libri centum: *de Diis æthereis* libri centum: *de Diis cœlestibus* libri mille, quorum plerique ex Lingua Ægyptiaca in Græcam translati sunt à Viris Philosophiæ non imperitis. *Clemens 6. Stromat.* scribit ætate sua apud *Ægyptios* extitisse infrascriptos libros, hoc est, *de Universa* Ægyptiorum *Philosophia*, Libros triginta sex; *de Medicina* libros sex; *de Sacerdotalibus*, decem; *de Astrologia*, libros quatuor. Nolim tamen quemquam hoc loco existimare, *Trismegistum* integra volumina triginta sex millia scripsisse; Sed per hujusmodi libros intelligi proprie in lingua Ægyptiaca Νιχὼμ, hoc est, certa quædam Systemata hieroglyphica, quibus varias artes, & scientias indigitabat, ut alibi in decursu Operis ostendetur, vel etiam Νιχὼμ subinde sumuntur pro certis conclusionibus Scientificis, seu Scientiis,

Libri *Mercurii Trismegisti* ex *Seleuco* & *Manetho*, apud *Iamblichum*.

Clemens Alexand.

Libri *Hermetis* sua ætate superstites.

36000 Libri ab *Hermete* conscripti, quomodò accipiendi.

tiis, ac gnomis de qualibet materia propositis, atque ita sumendi sunt isti triginta sex mille libri, quos *Authores* referunt. Quorum deinde ex selectioribus propositionibus, seu thesibus aliquæ fusiorem dederint separatim tractandi materiam, qui commentariorum loco fuerint.

Literarum usualium inventum *Mercurii* & ante *Moysen* viguit.

Hinc falsum quoque esse patet, dicere, *Ægyptios* ante *Moysen* præter hieroglyphicas, nullas alias literas habuisse; Nam uti ostendimus, unanimis omnium Orientalium opinio, imò traditio fuit, *Trismegistum* eos libros, quos citavimus, in papyro, vulgari linguâ, hoc est, Ægyptiacâ scripsisse, & secretiora Columnis quoque inscripsisse. Cùm verò *Trismegistum* ante *Moysen* vixisse demonstraverimus, imò *Moysen* universâ *Ægyptiorum* Sapientiâ ab eodem *Trismegisto* traditâ, imbutum constet; Certè ipsum & scripsisse, saxisque insculpsisse adeò certum est, ut de eo ampliùs dubitare nemo debeat. Imò ipsemet id testatur in libro sacro, ubi Avus *Hermes* ita inducitur loquens: Οὗτοι τὰ κρυπτὰ, φησὶν Ἑρμῆς, τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσονται γραμμάτων πάντων, καὶ διακρινοῦσι καὶ τινα μὲν αὐτοὶ καθέξουσιν· ἃ δὲ καὶ πρὸς εὐεργεσίας θνητῶν φθάνει, στήλαις καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν. *Isti arcana, ait* Hermes, *meorum Scriptorum omnium agnoscent, & discernent, & aliqua ipsi continebunt. Quæ verò ad mortalium beneficium tendunt, (hoc est, quæ ad evitanda mala, & acquirenda bona Geniorum ope sapienter instituta sunt) columnis, & Obeliscis insculpent.* Et in eodem citato libro ita de suis libris loquitur: Ὦ ἱεραὶ βίβλοι τῶν ἀφθάρτων, αἳ τετεύχατε ἀπὸ μοῦ χεῖρας τῷ ἀφθαρσίας φαρμάκῳ χορηγίας, ἐπικρατῶ ἀσαπεῖς διὰ παντὸς αἰῶνος καὶ ἄφθαρτοι διαμείνατε χρόνους καὶ ἀθεώρητοι ἀνερευνήτοι παντὶ τῷ ταύτῃ παροδεύειν μέλλοντι παιδείᾳ. *O libri sacri rerum incorruptibilium, qui sortiti estis à me deteriora dona, quàm incorruptionis pharmacum, immarcescibiles toto tempore & incorruptibiles permanete inconspicui, atque incomperti ab omni, qui hanc disciplinam transgressus fuerit.* Quibus verbis materiem, de quibus libri tractant, adeò sublimem esse innuit, ut nemo eam ingenio assequi possit, nisi vivendi præcepta in sacro sermone tradita ad amussim servaverit.

Qualis doctrina lapidibus incisa fuerit.

Atque ex his fusiùs forsan, quàm par erat, adductis, clarè patet, post *Diluvium* omnes scientias Divinas, humanas, politicas, licitas & illicitas apud posteros *Noë*, tum per *Chamum*, tum per *Hermetem*, eorumque sequaces & discipulos longe latéque disseminatas fuisse, quin & mechanicas artes tunc temporis apud *Ægyptios* potissimùm ita floruisse, ut non contenti plurimas extruxisse urbes, sed vastissimas fabricarum & sumptuosissimas moles, ad contestandam apud posteros gestarum rerum magnitudinem, quemadmodum in *Babylone Turris*, de qua *in sequenti libro*, ex professo, & post *Turrim* stupenda *Nini* & *Semiramidis* progidiosæ fabricæ; deinde quoque in *Ægypto* per *Chami* progeniem erecta pyramidum aliarumque fabricarum monumenta fide humanâ superiora, abunde testantur. Verùm qui minutiora exactioraque de hisce desiderat, is adeat *Opera nostra Hieroglyphica, Oedipum Ægyptiacum, & Obeliscum Pamphilium*, ubi cum admiratione primævorum post *Diluvium* hominum subtilissimum, ad res novas inveniendas ingenium, nec non incredibilem earum rerum, quas invenerunt, in executionem deducendarum, animi magnitudinem contuebitur. Sed hisce jam præmissis, jam ad Orbis Terrarum, quem *Noë* tribus filiis suis *Sem*, *Cham* & *Japhet*, eorumque filiis filiorum distribuerat, partitionem progrediamur.

CA-

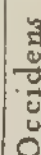
TABULA GEOGRAPHICA DIVISION[IS]
TRES FILIOS NOE, SEM, CHAM, JAPHET, PO[…]
ORBEM EUROPAM, ASIAM, AFRICAM[…]

Benevolo Lectori Salutem.

Ne quicquam consideratione dignum in hoc Opere omisisse videremur, hic adjungo Chartam Geographicam in qua divisio Gentium et Populorum per tres filios Noe, Sem, Cham *et* Japheth. *per orbem terrarum facta expressa spectatur; et hoc eo fine quod à nemine Interpretum id praestitum praeter Ariam Montanum deprehenderim, quam et incredibili sanè labore tum ex variis Sacrarum literarum versione Latina, Graeca, Hebraea, Chaldaica, Syriaca, Arabica, tum ex complurium Interpretum melioris notae animadversionibus, in usum eorum qui Sacris literis et Geographia delectantur, collegimus. Contigit autem haec divisio Anno mundi 1796 Post Diluvium 134 ut Montanus putat, ex confusione Linguarum, qua diremti ab invicem mortales, quo quemque impetus sors et fortuna rapiebat, eo se contulit. Et* Japheto *quidem Europam,* Semo *Asiam et* Chamo *Africam obtigisse in sortem unanimis Authorum esse consensus. Quae et in hac tabula ordine exposita reperies, et ne legenti confusio nascatur semper Sedibus et Coloniis primaevorum ducum, junximus nomina regionum quae hodie in usu sunt. vale Lector*

Se[…]

SCOTIA.
HIBERNIA.
ANGLIA.
Magog fily Japhet progenies
Cymbri
Riphat fily Gomer Colonia
Gomeri fily Japhet Sedes Cimbri
Togorma fily Gomer Colonia
PO[…]
Gomer fily Japhet Colonia
Rhenus fluv.
GERMANIA. אשכנז
Aschenez Gomeri Colonia
GAL-LIA. צרפת
Gomeri Galli fily Japhet Colonia
Thiras fily Japhet Sedes
Danubius fluv.
TH[…] FR[…]
REGNUM MAGNUM FILIORUM JAPHET ET P[…]
ITALIA. כתים
Javan fily Japhet progenies
Elisa fily Javan Colonia
GRAECIA.
Corsica
Sardinia
Tubalis Sedes
HISPANIA. ספרד
Tubal fily Japhet progenies
Tubalis fily Japhet Colonia
Tubalis Sedes
Baleares
Gomeri Colonia
Sicilia.
Melita
MARE
MA[…]
MAROCCA.
Sedes et loca Phuth fily Chus
Ludin fily Mifraim Sedes
Chasluim fily Mifraim Sedes et loca
REGNUM MAGNUM FILIORUM CHAM ET[…]

A F R I C A

Me[…]

S GENTIUM ET POPULORUM PER
TEROSQUE EORUM, IN UNIVERSUM TERRARUM
ET TANDEM IN AMERICAM FACTA.

CAPUT VIII.

De Numerosa progenie filiorum Noë, Sem, Cham, Japhet.

DEcimo Capite Geneseos, *Moses* numerosam trium filiorum *Noë* progeniem, multiplicemque posteritatem describit, in quo tamen eos tantummodò, qui veluti Capita, principes, ducesque aliquarum gentium commemorat. Reliquis, qui eorum dominio subdebantur, consultò, ne historia in infinitum procederet, silentio suppressis. Quare filios *Japhet* solummodò septem recenset, neque eorum posteros omnes, sed duorum tantùm *Gomer* tres, & *Javan* quatuor, ita ut tota *Japhet* progenies quatuordecim viris à *Mose* circumscripta videatur. *Cham* verò quatuor filios enumerat, & de his trium tantùm posteros, omnesque qui à *Chamo* progeniti fuerunt, ad 31 numerum redegit. Denique *Sem* quinque filios enumerat, de quibus trium tantùm posteritatem exponit, ita ut omnes filiorum *Noë* posteri 72. non excedant.

Itaque *Sacra Scriptura* hanc progeniem commemorari posterorumque memoriæ perpetuæ commendari per *Mosem* voluit, ut ex illis benedictionis *Noëmo* filiisque impertitæ vis & efficacia pateret; dùm dixit: *Crescite & multiplicamini, & replete terram.* Quamvis verò earum regionum quas possidebant, nomina à *profanis Scriptoribus*, variis fabularum figmentis depravata fuerint, nonnulla tamen adhuc restant vestigia, quibus in veritatis antiquæ semitas introducamur. De hac nominum rerumque depravatione scitè sanè Josephus lib. 1. Antiq. disserit: *Post divisionem*, inquit, *linguarum, passim dispersi sunt homines, coloniis nusquàm non deductis, & quo quemque sors, & DEUS tulit, eam terram cum suis occupavit, ut tam maritima quàm mediterranea cultoribus replerentur; nec defuerunt, qui conscensis navibus ad insulas habitandas trajicerent. Porrò gentium quandam adhuc diu servabant derivatam à suis conditoribus appellationem, quam tamen posteris temporibus mutaverunt, nonnullæ autem in familiarem accolis notioremque vocem deflexerunt*, Græcis *potissimum talis nomenclaturæ authoribus; hi enim posterioribus seculis veterem locorum gloriam sibi vendicantes, gentes nominibus sibi notis insignierunt, & quasi sui juris essent, mores ritusque proprios in eas invexerunt.* Sed & de hisce legat, qui volet, *nostra Opera, Latium*, & *Hetruriam*, ubi quinam harum regionum primi coloniarum duces fuerint, reperiet.

Græci primi primæva nomina gentium corruperunt.

CAPUT IX.

De Transmigratione gentium per progeniem Japhet *filii* Noë.

JAphet septem filios habuisse, *Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Mosoch, Tiras, suprà* ostendimus, & *Gomer* quidem *Gallus* genuit *Aschenez, Riphat, Togorma; Javan* verò genuit *Elisa, Tharsis, Cethin & Dodanim*, omnes posteri *Japhet* quatuordecim; *ab his*, ait Moses *divisæ sunt familiæ gentium in regionibus suis*; fuitque *Japhet* adeò celebris etiam apud *profanos Scriptores*, ut *Japetum* cœlo terrâque natum finxerint, & ex Titanibus unum cum *Jove* belligerantibus fuisse memorent; verùm quid de hisce sentiendum sit, amplè deduximus in *primo & secundo Tomo Oedipi Ægyptiaci.* Certum est, quemadmodum *in præcedentibus* quoque insinuavimus, veteres Poëtas omnia ferè, etsi miris modis contaminata,

nata,

nata, ex *Sacra Scriptura*, occasione *Diluvii Arcæ Noë*, *Turris Babylonicæ* aliorumque mirabilium à primis illis hominibus gestorum deprompsisse.

Genealogia Japhet.

Filii *Iaphet* septem:
- *Gomer.* — *Ascenez. Riphath. Togorma.*
- *Magog.*
- *Madai.*
- *Iavan.* — *Elisa. Tharos. Cethim. Dodanim.*
- *Tubal.*
- *Mosoch.*
- *Thyras.*

Primus filius *Japhet* Gomer גומר. Primus itaque filius *Japhet*, fuit *Gomer*, cujus posteri *Gomeritæ* nuncupati fuerunt, *Iosepho* teste, quorum hic primus Colonias in *Galatiam*, quam & *Gallogræciam* dici volunt, traduxisse, undè *Gomerus Gallus* dictus; ab hisce profecti ii, qui *Delphos* spoliarunt, & postea in *Asia minori* propè *Troadem* consederunt, & *Phrygiæ* partem majorem occuparunt, unanimis *Geographorum* sententia est; primùmque latera Aquilonis obtinuisse, *Ezechiel* 38. testatur: Quænam verò fuerint latera Aquilonis, *Josephus* ex vaticinio *Danielis* c. 11. videlicet *Asiam* & *Syriam* fuisse docet. Sunt enim hæ regiones respectu *Judeæ*, Aquilonares, non tamen remotæ à *Palæstina*.

Fil. II. *Magog*, מגוג. Alter *Japheti* filius fuit *Magog*, qui in Septentrionales Regiones, ad *Getas*, *Massagetas*, *Sarmatas*, *Europæos*, posteros suos traduxisse, melioris notæ Authores, *Iosephus*, *Hieronymus*, aliique senserunt.

III. *Medai*, מדי. Tertius *Japheti* filius fuit *Medai*, pater *Medorum*, ad quos colonias suas primò deduxisse, inter omnes convenit.

IV. *Javan*, יון. *Iavan*, quartus *Iapheti* filius, *Ionum Græcorumque* parens. *Hecatæus* apud *Strabonem Iones* ex *Asia* in *Græciam* venisse ait, undè Origo sit *Athenienfium*, quos se antiquitùs *Iones* dictos, & *Atticam* eorum regionem appellatam esse, *Ioniam Plutarchus* in *Theseo* tradit.

Quintus filius *Iaphet*, *Tubal*, quem ferè plerique *Interpretes* & *Geographi* in *Hispaniam*, quam olim *Iberiam*, seu *Hesperiam* dicebant, colonias duxisse; qui verò dicunt *Tubulæos*, putantque fuisse *Asiaticam* gentem, iis non facilè contradixerim, cum & posteri tam in *Asiam* quàm in *Hispaniam* colonias suas traducere potuerint. V. *Tubal.* תובל.

Sextus *Iapheti* filius *Mosoch* dicitur, quem ego *Moschorum*, sive *Moscovitarum*, imò & *Scythiæ* vicinæ patrem fuisse autumo, tametsi *Josephus* ex nomine *Mosecha* in *Cappadocia* urbis pervetustæ, *Cappadocum* parentem fuisse existimet, cum *Mosochæorum* in *Moscoviam*, seu *Sarmatiam* sive *Scythiam*, tanquam ex primaria Sede *Mosecha* expeditionem non impediat; certum enim est, habuisse hujusmodi expeditiones semper in aliqua provincia sedem primariam, sive curiam, ex qua deindè coloniæ in remotiores provincias traductæ fuerint. Quis enim nescit accolas fuisse *Ponti Euxini Cappadoces*, ad cujus oppositum littus *Sarmatia*, sive *Scythia*, aut *Moscovia* incipiat. VI. *Mosoch.* משך.

Septimus filius *Japhet*, *Thiras*, quem ego *Thracibus* originem dedisse, non aliâ ratione ad id afferendum inductus assero, quàm ex ipso nominis etymo, quasi diceres, *Thiras*, *Tiraces*; sed de hoc *in sequentibus* pluribus. VII. Filius *Japhet* *Tyras*, תירש.

Sed jam ad *Gomeri* progeniem progrediamur, quem quatuor filios, *Sacer Textus* habuisse dicit, quorum primus *Ascanez*, quem omnia ferè *Rabbinorum monumenta Germaniæ* parentem asserunt, ita ut, vel ipsi *Rabbini* è *Germania* oriundi non alio se nomine insigniant, quàm אשכנזים *Aschenazim*, quin vel ipsam *Germaniam* אשכנז *Aschenaz*, de quo vide *Rab. Eliam Aschenazi*, quicquid alii dicant contrà. *Gomer* 1. *Japheti* filius, 4 filios habuit quorum. 1. *Aschenaz.* אשכנז.

Secundus filius *Gomeri Riphath*, plerique *Riphæorum* primò *Paphlagonum*, deindè 2. *Riphath.*

indè quoque *Scytharum* ad *Riphæos montes* accolarum patrem esse sentiunt.

3. Togorma. Tertius filius *Gomer*, *Togorma* nomine, *Josephus* putat fuisse *Phryges*, *Rabbini Turcas*, eò quod Imperator *Turcarum Thogar* dicitur; *Chaldæus* verò interpres *Germanos* ex *cap.* 27. *Ezechielis*, fuisse asserit. Sed de his *alibi*.

Javan 4 filios habuit. *Javan* filius *Japhet*, quatuor filios progenuisse *Sacra Genesis* refert; quorum

1. Elisa. primus nomine *Elisa*, quem aliqui *Æolum* in *Græcia*, quidam *Italiæ*, alii totius *Maris Mediterranei Insularumque* patrem, haud incongruè fuisse putant.

2. Tharsis. Alter *Tharsis* nomine filius *Javan* dicitur, à quo ortos fuisse *Cilices*, ex nomine Urbis celeberrimo, quam *Tarsum* dicunt, ad id credendum inducti; alii per *Tharsis* vocem, vel ipsum *Mare Mediterraneum* intelligunt; alii *Carthaginem*, alii urbem ad *Mare Rubrum*, undè novas in *Pontum* colonias trajecerint: verùm hoc dici non posse, vel indè patet, quod ex *Mari Rubro* in *Pontum* trajicere, non mediante *Ægypto*, impossibile sit.

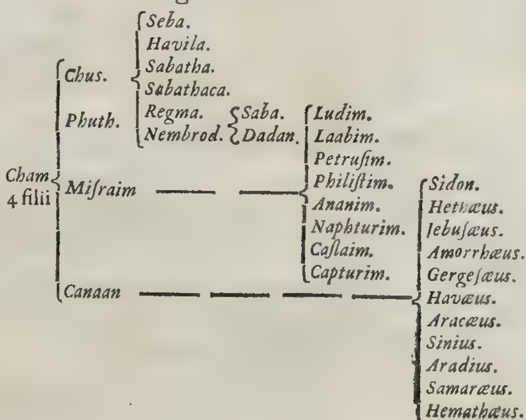
3. Cethim. Quis porrò tertius *Javani* filius *Cethim* fuerit, exponendum est. *Cethim* posteri *Javani* triplicem significationem habent. Aliqui *Cyprum* & incolas ejus Insulæ *Cithim* vocatos fuisse putant; ut *Josephus*, ex nescio qua Urbe *Citium* persuasus; quidam pro *Italia*, sive pro *Italis* & *Romanis* sumi ex 24 Numerorum colligunt: *Venient in* Trioribus *de* Italia, ubi *Hebræa* lectio *Kittim* habet, & *Chaldæus*, *Romani* superabunt *Assyrios*, vastabuntque *Hebræos*, & ad extremum ipsi peribunt. Eadem leguntur apud Danielem c. 11. *Et venient super eum* Trieres & Romani, & *percutietur*, ubi enim *Hebræus* habet קטים : *Chaldæus* habet רומי *Romi*. *Cethim* sanè *Italos* esse, unanimem *Rabbinorum* sententiam esse constat; vide *Ioseph*, *Ben Gorion in sua Historia*. Qui verò per *Cethim Macedoniam* vel *Græciam* intelligunt, iis non refragamur. Fieri enim potuit, *Cethim* in *Græcia* primam habuisse sedem, ex qua deindè ductæ in *Italiam* coloniæ, ibidem *Cethim* vocitatæ sint.

Quartus filius *Javani Dodanim* dictus est, quem plerique *Rhodiorum* parentem dicunt, quasi diceres, D. in R. converso, *Rhodanim* non desunt, qui *Dardanim* posteros *Dodonam Epiri* urbem Templo, & oraculo celebrem condidisse velint; Qui verò incertis incongruisque conjecturis *Galliæ* incolas fuisse *Dodanim*, ob similitudinem nominis *Rhodanim* ad *Rodanum* fluvium *Galliæ*, illi audiendi non sunt. Ab his itaque divisæ sunt, uti *Moses* ait, Insulæ gentium in regionibus suis, unusquisque secundùm linguas suas, & familias suas in nationibus suis, ubi intelligas velim Insulas gentium à *Judæis* dici omnes transmarinas *Mediterranei Maris* regiones, adeóque vel totam *Europam* à filiis *Japhet*, *Gomer* & *Javan* fuisse occupatam; quæ confirmantur ab *Hieronymo in Traditionibus Hebraicis*, *Sirmio*, *Phlegonte*, *Ario Montano*, aliisque. Sed hæc in *apposita Charta* exactè expressa luculentiùs patebunt. *4. Dodanim.*

De Coloniis Cham *filiorumque.*

Filii *Chamo* fuerunt quatuor: *Chus*, *Misraim*, *Phuth*, *Canaan*. Deindè horum omnium præter *Phuth* posteri enumerantur, uti hîc vides.

Genealogia Cham.

Chus Æthiopum parentem omnes *Interpretes* ex omnibus *Sacræ Scripturæ* locis, ubi *Chus* nominatur, intelligunt, ut proindè de eo dubium esse non possit, sed & præter *Æthiopiam* omnium circumjacentium Regionum terminos sui juris per posteros suos fecisse, ex Originibus etymologicis facilè colligitur, uti sequitur.

Tabula Filiorum Chami, *Sediumque.*

A.	כוש	*Chus.*	*Æthiopiam* tenuit, qui כושים *Chusym*, *Æthiopes* à plerisque *Interpretibus* dicuntur.
B.	מצרים	*Misraim.*	*Ægypto*, cujus possessor fuit, nomen in hunc usque diem dedit; de quibus legatur *Tomus* I. *OEdipi Ægyptiaci.*
C.	פוט	*Phut.*	*Africam Mauritaniam*, quam & *Ptolomæus Phutæam* vocat.
D.	כנען	*Chanaan.*	Nomine retento ad multa secula, *Palæstinam* occupavit, quæ est propria *Chanaan* sedes.
E.	שבא	*Seba.*	*Sabæa* Thurifera *Arabiæ felicis* Regio est, quam possedit.
F.	סבתא	*Sabtha.*	Regio est supra *Sinum Persicum*, & quicquid à *Sinu Persico*, in *Africam* usque extenditur.
G.	רעמא	*Regma.*	Plerique ex *Ptolomæo Carmaniam* intelligunt.
H.	שבה	*Seba.*	*Arabiæ felicis* Thuriferam Myrrhiferamque Regionem intelligunt.
I.	דדן	*Dedan.*	Ex *Ptolomæo Palmyrinam* putant esse, monte præcelso *Alsadano* celebrem.
L.	בבל	*Babel.*	*Babyloniæ* regio est, cum Urbe ejusdem nominis, de qua pluribus *in sequentibus.*
M.	ארך	*Arach.*	*Chyrrestica* Regio est, in qua *Edessa* urbs, quam *D. Hieronymus Arach* vocat.
N.	אחר	*Achad.*	Regio est à *Ptolomæo Achadene* dicta, in qua *Nisibis* urbs, quæ à *D. Hieronymo Achad* dicitur.
O.	כלנה	*Chalne.*	*Chalcitis* Regio supra *Edessam Ptolomæus.*
P.	לודים	*Ludim.*	Populi sunt *Lybiæ Cirenaicæ*, sive *Lybies Ægypti.*
R.	ענמים	*Chanamim.*	*Troglodytarum* putant esse Regionem, ex *Ptolomæo*, & *Strabone.*
S.	להבים	*Lehabim.*	*Lybia* propriè dicta, Regio in *Africa.*
T.	נפתוהים	*Nephthuim.*	*Numidiam* interpretantur plerique.
V.	פתרוסים	*Pethrusim.*	*Arabiam Petræam* esse, sentiunt plerique.
X.	כסלוהים	*Chasluhim.*	Putant esse *Saracenos*, qui littus *Maris Rubri*, ubi modò *Mecha* est, inhabitabant.
Y.	פלשתים	*Phelistim.*	*Palæstinam* propriè ab ipsis sic dictam, *Sacri* intelligunt *Geographi.*
Z.	כפתורים	*Caphtorim.*	*Cappadociam* intelligunt, ex Paraphraste *Onkelos* & *Jonathan* persuasi.

Canaan verò undecim filiorum filii, *Sidoniorum*, *Hellæorum*, qui ex stirpe *Enacim*, gigantes fuerunt, reliquamque totam ferè Terram promissionis, & partem *Syriæ Damascum* usque tenuerunt, & à *Canaan* Terra *Cananæorum* dicta fuit.

Filii

ARBOR GENEALOGIÆ NOËTICÆ
Aram
Ælam
Assur
Arphaxad
SEM
Canaan
Misraim
Phuth
CHAM
fily Cham
Chus
Javan
Madai
Magog
Gomer
fily Gomer
fily Japheth
JAPHETH
NOÉ
C. Decker. jn. et f.

Filii Sem, *eorumque Coloniæ.*

Filii *Sem*, fuerunt, teste *Sacra Genesi*, *Ælam*, *Assur*, *Arphassad*, *Lud* & *Aram*; Filii *Aram*: *Hus*, *Hul*, *Gether* & *Mes*, quorum sedes in *sequenti Tabula* considera.

Filii *Sem* quinque.
- *Ælam*,
- *Assur*,
- *Arphassad* — *Selah* — *Heber*,
  - *Peleg.*
  - *Joctam.*
    - *Elmodad.*
    - *Seleph.*
    - *Hazarmaveth.*
    - *Jarah.*
    - *Hadoram.*
    - *Uzal.*
    - *Dikela.*
    - *Ebal.*
    - *Abimael.*
    - *Seba.*
    - *Ophir.*
    - *Hevila.*
    - *Jobab.*
- *Lud.*
- *Aram* —
  - *Huz.*
  - *Hul.*
  - *Gether.*
  - *Mes.*

עילם	*Elam.*	Genitor *Elamitarum*, qui propriè *Persæ* sunt, & ex *Daniele cap.* 8. colligitur, ubi *Susan Persidis* urbs in *Ælam* ponitur.
אשור	*Assur.*	*Assyrii*, *Chaldæi*, *Mesapotamii.*
ארפכשד	*Arphassad.*	*Susii*, sive *Susiana* Regio.
לוד	*Lud.*	*Lydi*, sive *Lydia* Regio *Asiæ minoris.*
ארם	*Aram.*	Uti ex etymo patet, *Armenia.*

Filii Aram *sunt sequentes.*

עוץ	*Guz.*	*Armenia minor*, *Armenii. Iberi*, hodiè *Georgiani.*
חול	*Hul.*	*Æolii.*
גתר	*Gether.*	*Ætholia*, *Mela* teste, celebris urbibus *Asson*, & *Gargara.*
מש	*Mes.*	*Misia*, sive *Misii*, *Thraciæ* Regio.

Filii Heber *hi sunt.*

אלמודד	*Elmodad.*	*Theometha*, *Meta*, & *Ptolomæo* teste, pars *Scheleph.*
שלף	*Scheleph.*	*Selebii.*
חצרמות	*Hazarmavet.*	*Sarmathæ*, *Sauromaithæ*, *Sarmatia Asiatica.*
ירח	*Iarahh.*	*Arai*, & *Arachasia*, circa montem *Imaum*; vide *Ptolom.*
הדורם	*Hadoram.*	Aliqui *Hircaniam* putant indicari.
אוזל	*Uzal.*	*Oxia Bactriana*, cujus cultores *Oxii Ptolom.*
דיקלה	*Dikela.*	*Scythia* intra *Imaum.*
עיבל	*Ebal.*	Populi inter *Caucas.* & *Parapomisum Bolitæ* sive *Obolitæ* dicti.
אבימאל	*Abimael.*	*Imaenses*, sive *montis Imai* accolæ.
שבא	*Seba.*	*Sacarum* Regio. Vide *Ptolom.* & *Melam.*
אופיר	*Ophir.*	*Populi* ad *Chersonesum auream Indiæ* trans *Gangem.*
חוילה	*Hevila.*	*Indiæ Orientalis* regiones.

Duo Filii *Jectam.*

{ יוכב ספר. } Putat *Arias Montanus, Jectan* cum ſuis filiis *Iobab* & *Sepher*, *Perù Americæ* parentes fuiſſe, incertâ utique conjecturâ ex urbe *Iuctam*, quæ ea in regione adhuc reperitur, à *Iectam* filio *Heber* ſic dicta. Ego veriſimiliùs crediderim, *Tartariæ*, *Chinæ*, *Iaponiæ* primò parentes fuiſſe, & progreſſu temporis per *Iſthmum Tartaricum*, *Aniam* dictam, per quem aditus in *Americam Borealem* dabatur, progreſſos, dictas regiones temporis ſucceſſu coluiſſe.

Atque hæc eſt progenies trium filiorum *Noë, Sem, Cham, Japhet*, per quos genus humanum per univerſas Orbis partes ſparſum fuit. Verùm ut hæc luculentiùs pateant, hîc *Chartam Geographicam* apponam, ex qua, quam quiſque ex hac numeroſa progenie partem Orbis obtinuerit, patebit. Fuit autem hæc prima expeditio trium filiorum *Noë*; de ſecunda expeditione *in ſequentibus* uberiùs agemus.

CAPUT Erotematicum.

In quo plurima dubia, quæ in Expeditionibus Noë *triumque filiorum occurrere poſſunt, diſſolvuntur.*

EROTEMA, ſeu QUÆSITUM I.

Quamdiù Noë, *ejuſque tres Filii poſt* Diluvium *vixerint?*

UT temporum & expeditionum à *Noë* filiiſque peractarum ratio, ſeries & ordo tibi conſtet, plurimaque indè in recta coloniarum per orbem Terræ, *Europam*, *Africam*, *Aſiam* deductarum diſpoſitione, & profanorum Authorum traditione dependeant, ordine, hoc ultimo Operis capite exponenda duxi.

Ex *Sacro* itaque *Geneſis* textu habemus *cap.7. Noë* ante *Diluvium* vixiſſe ſexcentis annis, ſexcenteſimo enim anno ejus contigiſſe *Diluvium.* Ab exordio Mundi, poſt *Adæ* creationem, uſque ad *Diluvium* numerantur, teſte *Sacra Geneſi*, anni 1656. ipſe verò Protoplaſtus vixit annos 930, ergò mortuus eſt ante *Diluvium* 726 annis: cùm verò *Noë* natus fuerit 600 annis ante *Diluvium*, clarè patet, ipſum natum eſſe 126 annis poſt obitum *Adæ* protoplaſti; *Henoch* verò annis 242 ante obitum *Adæ* genuit *Mathuſalem*, & poſt 365 annos vitæ tranſlatus è terris ambulavit cum DEO; *Mathuſalem* verò vixit annos 969, & ipſe anno, quo *Diluvium* accidit, mortuus eſt;

Quot quiſque Patriarcharum cum aliis vixerit annis.

Ergò *Noë*, qui natus eſt 600 annis ante *Diluvium*, ortus fuit 69 annis poſt translationem *Henoch*, & 369 anno avi ſui *Mathuſalem.* Ex quibus colligitur, *Mathuſalem* verſatum eſſe cum *Adamo* annis 243; *Noë* verò cum ipſo *Mathuſalem* 600 annis; Doctrinam itaque rerum naturalium & Divinarum vivæ vocis oraculo, ex ipſo *Adamo Mathuſalem* didiciſſe quis negaverit? quin & filius ejus *Sem*, 100 annis ante *Diluvium* natus, eandem rerum cognitionem commodè ab ipſo *Mathuſala* diſcere potuit.

Poſt *Diluvium* verò *Noë* vixit 350 annos; cùm autem à *Diluvio* uſque ad ortum *Abrahæ* juxta *Hebraicæ Lectionis computum*, non plures ducentis 92 annis præterierint, luculenter patet, *Noë* poſt *Abrahæ* ortum vixiſſe adhuc annos 58, ad generis humani directionem. Quoniam verò *Sem* filius *Noë* poſt *Diluvium* vixit annos duos & quingentos, certum eſt, *Semum* ad 50^m^ annum *Jacob* Patriarchæ perveniſſe. Quemadmodùm igitur in primævis illis Mundi temporibus, veri DEI fides & cultus rerumque ad animæ ſalutem conſequendam neceſſariarum obſervata, cuſtodita & perpetuata fuit ab initio Mundi uſque ad *Jacob*, per

tres

tres tantùm personas, *Adamum*, *Mathusalem* & *Sem*, per annos autem 2000, & insuper 156; nulli dubium esse debet, *Jacob* Patriarcham, omnem suprà memoratam rerum cognitionem & doctrinam à *Sem* discere potuisse, quemadmodum *Sem* à *Mathusala*, & hic ab *Adamo*.

QUÆSITUM II.

Quidnam Noëmum *post* Diluvium, 350 *annis superstitem, egisse putemus?*

Respondeo, Quamvis nihil de *Noëmi* post *Diluvium* vita rebusque gestis *Sacra Scriptura* dicat, verisimile tamen est, & rectæ rationis dictamini congruum, cum otiosum minimè fuisse, sed de propagata progenie sua per Orbem summâ curâ & sollicitudine novas colonias fundasse; Orbem Terræ in tres partes, *Europam*, *Africam*, *Asiam* tribus filiis divisisse, leges præscripsisse, & si *Beroso* credimus, finito *Diluvio Arcâ* in montibus *Armeniæ* relictâ, descendisse in loca planiora, & brevi mirum in modum multiplicatâ progenie, adeò ea loca hominum multitudine repleta fuisse, ut cùm simul consistere non possent, novas sibi sedes quærere coacti fuerint; *Noëmum* verò, uti erat humani generis post *Diluvium* parens, Rector & Legislator, naturalis Mundi Hæres & Rex; ita quoque necesse fuit, nè antequam in omnes Orbis terrarum regiones dispergerentur, necessariis ad vivendum, seque propagandas, subsidiis destituerentur, ut legibus benè beatéque vivendi præscriptis rectè instituerentur; Ante omnia verò veri DEI Religionisque cultum docuisse, timorem *Dei Opt. Maximi*, ex formidabili per *Diluvium*, mundi perditi exemplo, inculcâsse, similiaque quæ ad ad Religionem pertinerent, tradidisse. Cùm verò videret, genus humanum sine necessariis ad vitam sustentandam auxiliis, propagari non posse; primò eos agrorum colendorum rationem, instrumentorum utensilium ex ferro, ære, cupro, argento, auroque, prout ipse à *Mathusala Adami* discipulo, à Patre suo *Lamech*, & à *Iabal*, qui fuit, ut habetur 4. *Genes.* v. 20. pater habitantium in tentoriis, & à *Iubal*, qui fuit pater canentium cithara & organo; & à *Tubalcain*, qui fuit malleator & faber in cuncta opera æris & ferri, didicerat; videlicet arandi, seminandi, plantandi, domus fabricandi, pastoritiæ artis modum tradidit; prætereà cum hæc sine exacta temporis & Astronomicæ scientiæ subsidio confici non possent, Astrorum cursus docuit, annum in duodecim menses, annum cursum solis in duodecim domicilia distinxit; quibus apprimè instructus, homines familiarum Duces adhortatus est, ut novas sedes quærerent, civitates conderent; quin & ipsemet, uti ex profanis authoribus patet, relictâ *Armeniâ*, vel *Edeniâ Regione*, assumptis secum *Iaphet* filiisque *Gomero*, & Nepotibus *Ascкenez*, *Riphat*, *Tagorma*, ac reliquis *Iavani* filiis, *primùm* in *Græciam*, quæ ab eo *Ionia* posteà dicta fuit, movit, *deindè* ulterius in Terram *Kittim*, quam omnes tum *Sacri*, tum *profani Geographi Italiam* dicunt, ubi Regionem habitatoribus adhuc expertem, incoluit, ubi primus Rex, & dominator multiplicatis per filios nepotesque posteris, prima Religionis, cultusque Divini fundamenta eos docuit, Physiologiam, sive naturalium rerum scientiam, reliquasque vitæ humanæ necessarias artes tradens, tandem apud posteros tantum nomen meruit, ut eum *Chaos*, semen mundi, Patrem *Deorum*, Animamque Mundi, *Saturnum* & *Ianum*, vocaverint, eò quod duplicem Mundum ante & post *Diluvium* viderit, duplici facie & statuas illi erexerint. Primò verò *Latium*, sive *Latinum Agrum* posteà dictum, quam & ab ejus nomine *Saturniam* dixere, incoluit, mirâ utique Divinæ providentiæ dispositione ut, ibi *Noë* primus post *Diluvium* parens, primas utique occulto DEI impulsu, ibidem

Noë post Diluvium legitimus Mundi Hæres, Rex & Dominus.

In *Græciam Noëmi* expeditio 1.

In *Italiam Noëmi* cum filiis suis expeditio 2.

dem fundaret colonias, ubi post *Romanum Imperium* toti Orbi dominaturum, nec non DEI Ecclesiæ Thronus præpararetur sine fine, usque ad consummationem seculi duraturus. Deindè regionem quæ posteà *Hetruria* dicta fuit ab *Assyria* sive *Hatturia* Noëmi patria, dictam, *Latio* conterminam, introductis coloniis, inhabitavit. Verùm cum hæc in *Opere nostro, quod Latium, sive de Latini Agri Antiquitatibus*, & in altero *Opere*, quod *Iter Hetruscum, sive Hetruriæ Universalis Descriptio* inscribitur quàm amplissimè, ex *Sacris profanisque Auctoribus*, depromptis testimoniis demonstraverimus, ad ea Lectorem remittimus.

QUÆSITUM III.

Quinam fuerint primi Urbium celebriorum fundatores Imperiorumque Erectores?

Cum jam *Noëmi* per *Iapheti* filios, expeditiones descripserimus, restat, ut quinam celebres urbium, Imperiorumque fundatores fuerint, exponamus.

Nembrod mores & ingenium.

Dico itaque, *Nembrod* è filiis *Chus* sextum, primum post eversionem *Turris Babylonii* Imperii & urbis cognominis fundatorem fuisse; erat enim naturâ audax, ac magnarum rerum peragendarum ambitione plenus, postquam sibi incredibilem nominis celebritatem comparasset, prætereà gigantæâ corporis mole præditus; quod Sacra Scriptura cap. 10. versu 8. his verbis innuit: *Porrò* Chus *filius* Cham *genuit* Nembrod, *ipse cœpit esse potens in terra, & erat robustus venator coram* Domino; ut proindè, qui sextus filiorum *Chus* fuerat, primus inter sex filios ob corporis robur, & maximam animi in rebus feliciter aggrediendis audaciam *potens in terra* nominaretur; quæ pulchrè sanè per *venatorem* significantur; Erat enim, uti *Iosephus* tradit, homo crudelis, sanguinarius cædisque hominum per potentiam, violentiamque avidissimus, & insidiosus hominum oppressor, & Tyrannus; Feras enim venando, id est, homines astu & insidiis partim per vim cepit, suoque subjecit imperio. *Coram Domino*, intelligitur in conspectu Domini, id est, sine timore DEI, & uti apud Job habetur: *In furorem erupit coram Domino.* Et quemadmodum Divus Augustin. de eo ait: *Quid autem est venator, nisi Animalium Terrigenorum deceptor, oppressor, extinctor? erigebat itaque cum suis populis Turrim coram Domino, per quam impia significatur superbia*; quamvis *Cajetanus* & *Rabi Eliezar*, contrarium dicant, eum feras, quas capiebat, in sacrificium DEO obtulisse; Verùm cùm omnes ferè *Interpretes*, eum superbissimum Tyrannum, & oppressorem hominum, ambitiosissimum Imperii affectatorem fuisse asserant, certè vel hoc ipso ostendi potest, eum nullam cultus Divini rationem habuisse, qui potius nihil non agebat, quàm ut homines à DEO diverteret, omni Divini nominis gloriâ contemptâ, suo subjugaret imperio.

Nimbrod, *Belus* dictus Pater *Nini*.

Nembrod itaque, uti author Turris ædificandæ fuisse dicitur, ita quoque Urbis *Babylonicæ* quam Imperii sui sedem constituit, ducentis ferè annis post *Diluvium*, Fundatorem dicunt, dictumque fuisse linguâ Chaldaicâ בעל *Bel*, à profanis *Belum*, sive *Iovem* filium *Saturni*, patrem *Nini*; quæ confirmantur ab omnibus ferè *Historicis*, *Iosepho*, *Eusebio*, *Augustino*, aliisque; qui verò *Semiramidem Babyloniæ*, conditricem asserunt, id intelligi debet, quod magnæ Urbis molem à *Belo* cœptam, à *Nino* filio jam auctam, *Semiramis* tandem summæ magnificentiæ operibus instruxerit. Verum cum post *Semiramin* qui consecuti sunt Reges *Assyriorum*, posthabitâ *Babylone*, coluerint *Ninive*, eamque fecerint Regiam, id est, Sedem caputque Imperii *Assyriorum*, hinc accidit, *Diodoro* teste, ut *Babylon* à Regibus deserta, & insuper *Euphratis* eluvionibus, hostiumque incursionibus vastata, diu obscura & ignobilis fuerit, donec post eversam *Niniven* Rex *Nabuchodonosor Babylonem* de integro instauravit, & latissimè amplificatam

Nimbrod, *Saturnus*.

tam

tam magnificentissimis operibus adornatam, *Babyloni*, uti olim, sedem Imperii, restituit. Verùm cùm hæc ex professo, & quàm fusissimè *in sequenti libro de Turris Babyloniæ erectione* simus acturi, eo Lectorem relegamus.

Ninus conditor *Ninive* & Imperii *Assyriorum*.

Ninum autem filium *Nembrod*, sive *Beli*, *Niniven* ædificasse, Sacra Scriptura docet his verbis: *De Terra illa egressus est* Assur, *& ædificavit* Niniven, *& plateas civitatis* & Chale; Resem *quoque inter* Niniven & Chale, *hæc est Civitas magna*; Quænam verò sit illa terra, de qua egressus *Assur*, controvertitur; Dico esse Terram *Sennaar* ubi non ferentibus se *Nembrod*, & filio *Nino*, hic ambitionis œstro perculsus, uti pater ejus *Babylonem*, ita & ipse filius aliud Regnum ordiri attentans, *Niniven* ad *Euphratem* fluvium, vel ut alii volunt, ad *Tigrim*, sedem Regni *Assyriorum* ædificavit; quomodò verò *Assur* dicatur Conditor *Ninive*, cùm is non ex *Chami*, sed ex *Semi* filiis unus fuerit, undè *Assyrii*, posteà dicti sunt. *Respondeo*, *Assur* hoc loco non propriè sumi pro *Assur* filio *Sem*, sed pro Rege Assyrio; Dum itaque *Sacra Genesis* dicat, de Terra illa egressum *Assur*, intelligi *Ninum* Regem *Assyriorum*, qui non contentus *Regno Babylonio*, quod pater ejus *Belus* fundaverat, ad alias gentes subjugandas processit, & inter alia ejus præclara opera dico ædificatorem fuisse *Ninive* Civitatis magnæ, ab ejus nomine sic dictæ; vel si alicui hæc sententia non placeret, aliam subdo; fieri enim potuit, ut *Assur* filius *Sem*, ab impia *Chami* gente divulsus ex terra *Sennaar* in remotiorem Regionem recesserit, & ibidem fundamenta *Ninive* posuerit, posteà vero *Ninus* filius *Nembrod*, sive *Beli* eam jam ab *Assur* cœptam in tantam magnitudinem & magnificentiam erexerit, quantam tam *Sacri*, quàm *profani Scriptores*, summa legentium admiratione describunt: Quam itaque *Divina Scriptura* vocat *Niniven*, eandem *Herodotus*, *Strabo*, *Plinius* Ninum, *Diodorus* Nineam vocat. Meritò itaque *Ninive* & hìc, & apud *Jonam* prophetam appellatur civitas magna: si enim ejus magnitudinem ex prima ejus origine cum à *Nino* fuit perfecta, totius Orbis maximam civitatem fuisse reperies, ut nec ante, nec post habuerit parem; nam *Diodoro* teste, ambitus ejus erat 480 stadiorum, id est, 60000, sexaginta millia passuum, continet autem stadium *Plinio* teste, unam octavam mille passuum partem; eo quod 125 passus nostros efficit, hoc est pedes 625. quæ mensura octies sumpta efficit mille passus. Porrò altitudo murorum erat pedum centum; latitudo, quâ tres currus simul incederent; turres 150, singulæ altitudinis 200 pedum. *Strabo lib.* 16. asserit *Babylone* fuisse majorem. Si verò magnitudinem ejus, prout fuit tempore *Jonæ* Prophetæ, id est, plus 1200 annis, postquam à *Nino* ædificata fuit, æstimare libet, invenies, tantam ejus fuisse intra mœnia amplitudinem, ut tota vicatim obiri & lustrari non minus triduò possit; undè apud *Jonam* dicitur civitas trium dierum, atque adeò 600000, sexcentis millibus habitatorum constitisse, *Diodorus* asserit. De situ hujus urbis variant *Authores*. *Herodotus* eam *Tigri* impositam vult, & ex *Libro Tobiæ* patet; alii verò *Euphrati* apponunt: Quicquid sit, ego puto, utrumque dici posse, eò quod tunc temporis ex triduani itineris amplitudine, quâ eam describit *Sacer Textus*, in utramque & *Euphratis* & *Tigris* littus in longitudinem extensa fuerit, tunc forsan dictorum fluminum alveis non ita procul dissitis, uti illa hodie describuntur; alveis fluminum successu temporis mutatis, uti *in præcedentibus* diximus: unde *Diodorus* eam non incongruè apponit *Euphrati*, & patet ex relatione eorum, qui dicta loca quàm curiosissime inspexerunt. Referunt enim immensa & sine fine rudera ad littus *Euphratis*, tùm extra, tùm intra terram reperiri, quam omnes Indigenæ *Ninives* rudera indubiè asserunt, hodie

Ninive urbis magnæ descriptio.

Ninive hodie *Musul* dicta ad *Euphratem* fluvium sita.

hodiè verò *Musul* dicitur, & à *Babylone* seu *Bagadet* triduo distat, uno circiter gradu, unà ab altera, *Ptolomæo* teste, distante.

QUÆSITUM IV.

Quamdiù steterit Imperium Assyriorum *à* Nino *fundatum?*

Respondeo, cùm apud cunctos ferè *Scriptores* & *Chronologos* summa de Imperii *Assyriorum* duratione, controversia sit, & cuinam subscribere debeamus, ignoremus; combinatis tamen Auctorum inter se sententiis, securè inferimus, non uno & eodem tempore *Niniven* fuisse totaliter destructam, sed uti Regnorum Imperiorumque revolutio varia est, ita quoque diversis temporibus, à diversis vicinis Regibus vastatam, sed iterum reparatam instauratamque fuisse, quæ unica litis inter Scriptores natæ origo fuit; si tamen ultimam ejus ruinam unà cum Imperii abolitione penitiùs dispexerimus, certè tùm ex meliorum *Authorum* sententia, tùm ex ipsius *Sacræ Scripturæ* variis lectionibus colligimus, *Ninive*, Imperiique *Assyrii* eversionem fuisse eam, quam regnante *Ozia* minatus est *Jonas* Propheta, etsi ea ob *Ninivitorum* pœnitentiam aliquandiù fuerit dilata, quam tamen multis post annis, regnante *Ezechia*, quam futuram *Nahum* Propheta prædixerat, & *Tobias* paulò ante mortem suam, jam proximam denunciavit, quam nos circa quadragesimum *Manassis* Regis annum contigisse existimamus; atque adeò Imperium *Assyriorum* à *Nino*, & ab exordio Urbis *Ninive*, usque ad *Sardanapalum* ultimum Regem, ejusdemque civitatis occasum, 1290 circiter annos stetisse reperimus, id est, 250 annos post *Diluvium*, & 142 annis ante ortum *Abrahæ*, tametsi *Diodorus* 1320 annis stetisse putet: Alii aliter sentiunt, quas tamen differentias non aliundè, quàm ab incertis temporum computationibus, quibus *Authores* Regum *Assyriorum* exordia describunt, processisse putamus. Verùm cum hæc *in sequenti Libro de Turri Babylonica* uberiùs simus prosecuturi, non ultrà hisce immorabimur.

(Destructio *Ninive* quando.)

De *Noë* meritò quispiam mirari posset, cur *Divina Scriptura* vix rei alicujus ab eo post *Diluvium* gestæ, nisi egressûs ex *Arca*, Sacrificii, & plantationis uvæ, ebrietatis, maledictionisque *Chami* propter impudentiam ejus, nullam aliam mentionem faciat, cum is tamen omnium tunc viventium hominum usque ad 350 annos Pater, Rex, Director fuerit.

(Cur tam exigua mentio fiat de *Noë* post *Diluvium*.)

Respondeo primò, hoc Divinâ providentia factum esse, ne is tanquam Monarcha omnium unâ semper sede commoraretur, sed totus esset juxta præceptum Domini, in distribuendis Orbis Terræ partibus, filiis & nepotibus suis, totus in fundandis novis coloniis, atque in edocendis iis artibus & scientiis, sine quibus generis humani propagatio subsistere non posset.

Respondeo secundò. *Mosen* relictis omnibus iis, aut saltem obiter significatis, quæ à *Noë* tribusque filiis gesta erant, ad illud se argumentum explicandum subitò, quod Ecclesiam DEI, id est, Ortum *Abrahæ* Patriarcharumque gesta concerneret, se accinxisse.

CA-

CAPUT ULTIMUM.

De Morte Noë.

ANNO Mundi 2006, post *Diluvium* 350, vitæque *Noë* 950, transactis annis *Semi* 448. *Arphaxad* 348. *Cainan* 313. *Sabæ* 283. *Heber* 253. *Phaleg* 219. *Reu* 189. *Sarug* 157. *Nachor* 127. *Tharæ* 98. *Abrahæ* 57. *Nini* 10. Imperii *Assyriorum* 75. ante *Christum* 2047. Ad extremam tandem Curriculi vitæ suæ longævæ sanè, pervenit metam Magnus Patriarcha *Noë*, qui uti unicum hujus Operis argumentum fuit, ita quoque cum eo Operis colophonem imponimus.

Noë *typus est figura* Christi.

1. *Noë* datus est Mundo in salutem, tempore omnium corruptissimo, & profligatissimo. *Christus* à Patre datus, hominibus in salutem, quandò cum reliquo Terrarum Orbe in Judaica gente Pietas, Justitia, Fides, Legis Mosaicæ disciplina cum libertate defecerat.

2. In ortu *Noë Lamech* vaticinatur. *Ipse consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum.* In *Christi* ortu Angelus vaticinatur: *Ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum.*

3. *Noë* dicitur Requies. *Christus* Salus, quia non est requies nisi in salute, & redemptione à peccatis.

4. *Noë* fuit Mediator inter DEUM & homines, tam nomine, quàm opere; nomine quia requies; Requies autem nostra verè est ipse, qui dicit: *Tollite jugum meum super vos, & invenietis requiem animabus vestris.*

5. Solus *Noë* invenitur justus, in illa gente, cui septem homines donantur propter justitiam ejus. Solus *Christus* justus est, atque perfectus, cui septem Ecclesiæ propter septemplicem spiritum illuminantem in una Ecclesia condonantur.

6. *Noë* fit peccatoribus præco justitiæ DEI, & superventuri *Diluvii*. *Christus* pœnitentiam prædicat, & terribilem judicii diem prænunciat; non resipiscentibus hominibus donec iis inopinatus supervenerit interitus.

7. Deplorat *Noë* Mortalium ruinam. *Christus* flet super Civitatem *Jerusalem*, & populum Judaicum, horribili clade periturum.

8. *Noë* quasi horizon Mundi præcedentis, & subsequentis, primum & secundum ejus ætatem inter se colligat. *Christus* Lapis angularis, qui facit utraque unum.

9. *Noë* post *Diluvium* humani generis factus est Author. *Christus*, Pater futuri seculi, Princeps pacis, & multò magis quàm *Noë* in tempore iracundiæ factus est reconciliatio, ille non nisi septem animas secum eripuit à morte; *Christus* omnes, qui voluerint à morte æterna.

10. *Noë* plantans vineam, & epoto largiùs vino inebriatur, nudatur, irridetur. *Christus* plantans Ecclesiam meritis & laboribus suis, & tanquam potens crapulatus à vino amoris sui erga homines, vel iræ furoris Domini, quo fuit potatus in Cruce, nudatur & irridetur.

11. *Noë* ex filiis unum habuit improbum in contumeliam Patris intentum, cujus maledictionem incurrit. *Christus* in Apostolis suis habuit *Judam* filium perditionis, in quem fulmen vibratur illud: *Bonum erat ei, si non natus fuisset homo ille.*

12. *Sem* & *Japhet* probrosam Patris nuditatem non aspexerunt, sed aversis vultibus pallio operuerunt, & iidem

benedictionem consecuti sunt. *Sem* & *Japhet* tanquam duo populi ex circumcisione & præputio credentes, uti *Isidorus* dicit, cognitâ nuditate Patris, quâ significabatur passio Salvatoris, mysterii rationem reddentes detractionem *Judæorum* operuit. *Sem* ipse est, ex quo Patriarchæ, Prophetæ, & Apostoli geniti sunt, *Japhet* autem Pater gentium est, cum ingenti enim multitudine dilatatus est populus ex gentibus, qui cum Prophetis, & Apostolis erat habitaturus. Benedictionem igitur *Christi* parentis nostri, quem Judaicus populus amisit, *Christianus* ex duobus populis conflatus accepit. Sed jam ad *Noëmi* vitam regrediemur.

Elogia *Noë*.

Magnus & Mirabilis; inquam, Patriarcha *Noë* fuit, quomodocunque tandem ejus vitæ tenorem consideres, multis & stupendis casibus, si quispiam ex hominibus totâ vitâ vehementer exercitus; quamvis enim subindè uberi consolationum delectamento, à DEO visitatus fuerit, multum tamen tot adversarum rerum casus, quibus ille tot annis, totque seculis jactatus est, & numero, & magnitudine præponderâsse videntur, ut proindè de eo illud Divi Pauli applicari possit: *Vas electionis est mihi ille; Ego ostendam ipsi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati*. Si porrò bona fortunæ, quibus fruebatur, consideramus; *Noëmum* totius Mundi post *Diluvium*, hæredem ac dominum fuisse eumque in filios suos jure quodam absoluto orbem distribuisse, reperiemus, quos & *Europæ*, *Asiæ*, *Africæ*, *Indorum*, omniumque marium, fluminum, Insularumque Principes & Monarchas constituit, utpotè, solum DEUM ipsis superiorem agnoscerent; Si longitudinem vitæ, quæ apud mortales tanto in pretio habetur, attendamus, is 950 vitæ annos magnâ gestarum rerum gloriâ explevit, solo *Mathusala* & *Irad* inferior. Quis nescit, nihil gloriosius esse posse, quàm cujuspiam parentis amplam filiorum, nepotumque multitudinem, uti ex benedictione *Abrahæ* patet. *Noë* sanè præ omnibus mortalibus, imò præ ipso *Adamo* majorem progeniem, incredibilemque & prorsus prodigiosam mundi propagationem, vidisse inde patet. Quod *Noë* intra 350 annos, quibus vixit à *Diluvio*, totum Terrarum Orbem potentissimis populis, coloniisque repletum vidit; vidit & Imperiorum *Babyloniæ*, & *Assyriæ* post *Turris* erectionem; Urbes omni exceptione majores & magnificentia haud pari exstructas, *Babyloniam* & *Niniven* intuitus est. Verùm hanc felicitatem non parùm interturbavit hominum perversissimorum, tum ante, tum post *Diluvium* impietas; ante *Diluvium* quidem, ad 600 annos enormes immanium gigantum mores, Satanicam *Cainitarum* improbitatem, *Sethi* progeniem ab avita disciplina longissimè aberrantem; postquam videt filios DEI cum filiabus hominum inito conjugio, belluinis moribus in conclamatum vitiorum barathrum ruere, omnem carnem corrumpere viam suam, cunctamque humani cordis cogitationem intentam esse ad malum omni tempore, omni DEI timore excluso, paterna salutis monita spernere & subsannare, atque adeò DEUM ipsum ad Orbem per *Diluvium* ob inemendabilem hominum malitiam perdendum sollicitare; quonam sensu optimum Senem tantam hominum perversitatem deplorasse arbitramur? Sed hæc nihil comparatione eorum, per quæ tempore *Diluvii* acciderunt, fuisse videntur; quo timore, quâ mentis consternatione perculsum credemus? cum aquarum *Diluvium*, tot tantasque ædificiorum ruinas, tot camporum calamitates, cunctarumque animantium interitum, & cum nocentibus stragem parvulorum secum expendit; quæ mens, qui sensus, quis animus ejus fuit, cùm inundante terram *Diluvio*, tum Virorum, Fœminarum, Fratrum propinquo-

Noë vivens adhuc totum orbem habitatum se vidit.

Labores & dolores *Noë*.

Dolor *Noë* ex malitia hominum ante *Diluvium*.

Afflictio *Noë* ex *Diluvio*.

quorumque opem frustrà implorantium, jam ab undis abreptorum, modò ex undis emergentium, innatantium, & catervatim pereuntium voces & clamores planè formidabiles audiret, quantoperè eum sensisse existimabimus illud Divinæ iracundiæ incendium, ad quod extinguendum omnes cœli cataractæ aperiri, & fontes magnæ abyssi perrumpi necesse fuit.

Noë cura de alendis intra *Arcam* animalibus.

Arcæ verò inclusus, quantis curis & sollicitudinibus in gubernatione animalium, de cunctis, ad ea conservanda, necessariis rebus providendis oppressus fuerit? Adde horrendos annui carceris pædores, junge tenebras & caliginem pessimis impressionibus infectam, omnes denique diuturnæ navigationis ærumnas, pericula & sexcenta tristitiæ luctusque argumenta.

Post *Diluvium* luctuosa terræ facies.

Nec hìc destitit animi dolor, & mœstitia, dum ex *Arca* egressus, luctuosissima spectacula mox obviam invenit; dum inanem terrarum vastitatem, squalorem, lutulentamque ubique Terræ faciem, montes marinis ostreis asperatos, valles montium ruinis oppletas, ubique solitudinem, & triste silentium, rudera domorum, murorum parietinas, humanorum cadaverum strues fluctibus congestas, cæterorumque animalium olentes acervos, denique communem totius Mundi calamitatem comperit. Accessit post novam vini paulò liberiùs gustati lætitiam, novus mœror ex ebrietate, nuditate, & indignissimi filii irrisione, quæ Patri maledictionis in genus suum, & imprecandæ servitutis necessitatem extorsit, quæ in omnium penè seculorum posteritatem redundaret.

Quid illa Filiorum Nepotumque *Noë* in DEUM pervicacia, illa superbiæ monumenta, quæ non nisi confusione linguarum castigari poterant; An non ingentem doloris intimi sensum senilis pectoris viscera commovere? dolebat is de rixis, Filiorumque dissidiis, ac ambitionis œstro, quo dominandi libidine abrepti in seipsos crudeli manu, incredibili hominum strage sæviebant. Accessit tandem hisce ultimus malorum cumulus: Apostasia à DEO, & publica servitus Idolorum, quam sub *Nini* dominio propalatam afflictissimo Seni curis, annisque confecto, præ tristitiæ magnitudine, mortem attulisse credibile est; ut proindè pro suo in DEUM amoris & reverentiæ abundantiori affectu absorptus cum Matathia dicere potuerit: *Væ mihi, ut quid natus sum, videre aversionem populi mei*; & cum Jeremia: *Duo mala fecit populus meus; dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non possunt aquas; Obstupescite cœli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer.* Et cum Mose: DEUM, *qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui, mutâsti gloriam tuam in Idolum, dixisti ligno, Pater meus es tu, & lapidi, Tu me genuisti.* Ne videam Domine, ultra insaniam istam, ne ultrà spectator sim execrandi stuporis, quid mihi prodest adhuc vivere? nimium jam, nimium incolatus meus prolongatus est; tolle animam meam, & pone eam juxta te, quia credo videre bona in Terra viventium. Dixit & mortuus est plenus dierum, & appositus ad Patres suos, ejus funus Filiorum Optimi religiosè curârunt, & sepulchro carmen in hanc sententiam inscripserunt.

Experversa vita Filiorum Nepotumque.

Epitaphium *Noë*.

VIATOR QUISQUIS ES. HIC SITUS EST PATER TUUS, MAGNUS PATRIARCHA *NOE*; VIR JUSTUS ATQUE PERFECTUS, QUI CUM *DEO* AMBULAVIT; QUANDO OMNIS CARO CORRUPERAT VIAM SUAM. HIC JUSTITIÆ PRÆCO PERITURO MUNDO CONSTITUTUS, CUM SEPTEM DOMESTICIS IN CATACLISMO, QUI RELIQUOS MORTALES PERDIDIT, CONSERVATUS FUIT, ET IN TEMPORE IRACUNDIÆ FACTUS EST RECONCILIATIO. HIC GEMINI MUNDI SPECTATOR, ET ORBIS TERRARUM HÆRES AC DOMINUS DIVINITUS CONSTITUTUS, FILIIS SUIS TERRAS OMNES MARIAQUE AB ORTU IN OCCASUM, A SEPTENTRIONE IN MERIDIEM, ET OMNEM IN PARTEM FILIORUM AC NEPOTUM COLONIAS DIMISIT, CUMQUE DC ANNOS ANTE DILUVIUM, ET AB EODEM CCCL. VIVENDO EXPLEVISSET, QUEMQUE DEUS ILLI DEDERAT VITÆ CURSUM, MULTIS MAGNISQUE CASIBUS EXERCITUM PEREGISSET, RELIGIOSEQUE IN FIDE VENTURI SALVATORIS MORIENS, FINEM VIVENDI FECIT. ANNO AB ORBE CONDITO cIↄcIↄvi. A PRIMI PARENTIS OBITU cIↄlxxvi. A MORTE LAMECHI PATRIS SUI cccLv. MINUS v. A DILUVIO VIDIT FILIOS AC NEPOTES USQUE AD UNDECIMAM, PATRES USQUE SEXTAM GENERATIONEM. ÆTERNITATEM MEMORIÆ DIVINA ILLI MOSIS SCRIPTA CONTULERE, BEATAM IMMORTALITATEM DEUS IPSI LARGITUS EST. Ex Saliano.

Chronologia brevis &c.

CHRO-

GENEALOGIA ab ADAM usque ad ABRAM
Abram 175
Thare 205
Nahor 148
Sarug 230
Rehu 239
Phaleg 339
HEBER 464
Sale 433
Arphaxad 438
Jectan
Jobab
Elmodad
Saleph
Aram
Hus
SEM 600
NOË 950
Mahalaleel 895
Enos 905
KAIN
SETH 912
Silla
Ada
Iabel
Tubal
Noema
Mathusael
Irad
Enoch
que fuit Malleator et Faber etc.
qui fuit Pater Habitantium
ADAM
Vita 930
EVA

CHRONOLOGIA

Brevis & exacta omnium Patriarcharum, *ab* Adamo *uſque ad mortem* Noë.

	Creatio Mundi.	1.		
	Adamus naſcitur Mundi —— ejus coſta in Paradiſo. Lapſus paradiſo. Generatio *Cain*, & *Abel*:	6 die —— ——	ex limo terræ formatus, & *Eva* ex utriuſque, & profligatio ex Pa- *Cain* occidit *Abelem*, Gen. 1. 2. 3. 4.	
	Ordo Patriarcharum.	Anni Mundi	*Ætas ſeu vita.*	Anni vitæ.
1	*Adam* Protoplaſtus oritur, à mundi die	6 die Mundi.	Vixit annis —— —— —— ——	930
2	*Seth* filius *Adæ* naſcitur, anno mundi	130	*Adæ* 130. vixit annos —— —— ——	912
3	*Enos* filius *Seth* naſcitur anno mundi	235	*Adæ* 235. *Sethi* 105. vixit annis ——	905
4	*Cainan* filius *Enos* naſcitur anno mundi	325	*Adæ* 325. *Enos* 90. vixit annis ——	910
5	*Malaleel* filius *Cainan* naſcitur an. mundi	395	*Adæ* 395. *Cainan* 70. vixit annis ——	895
6	*Jared* filius *Malaleel* naſcitur anno mundi	460	*Adæ* 460. *Malaleel* 65. vixit annis ——	962
7	*Henoch* filius *Jared* naſcitur —— ——	622	*Adæ* 622. *Jared* 162. vixit annis ——	365
8	*Mathuſalem* filius *Henoch* naſcitur ——	687	*Adæ* 687. *Henoch* 65. vixit annis ——	969
9	*Lamech* filius *Mathuſalem* naſcitur ——	874	*Adæ* 874. *Mathuſalem* 187. vixit annis	777
	Moritur *Adam* anno mundi —— ——	930	*Mathuſalem* 243. *Lamech* 56. vixit annis	930
	Moritur *Seth* anno mundi —— ——	1042	Vixit annos —— —— —— ——	912
	Tranſlatus *Henoch* anno mundi ——	987	Vixit annos —— —— ——	365
10	*Noë* filius *Lamech* naſcitur anno mundi	1056	*Lamechi* 182. vixit annis —— ——	950
	Moritur { *Enos* anno mundi —— ——	1140	*Noë* 84. vixit annis —— ——	905
	Cainan anno mundi ——	1235	*Noë* 179. vixit annis —— ——	910
	Malaleel anno mundi ——	1290	*Noë* 234. vixit annis —— ——	895
	Jared anno mundi ——	1422	*Noë* 366. vixit annis —— ——	962
	Noë annorum 500 genuit *Sem*, *Cham*, *Japhet* anno mundi.			
11	*Sem* naſcitur anno mundi —— ——	1558	*Noë* 502. vixit annis —— ——	600
12	*Japhet* naſcitur anno mundi —— ——	1559	*Noë* 503.	
	Moritur *Lamech* anno mundi —— ——	1651	*Noe* 595. vixit annis —— ——	777
	Moritur *Mathuſalem* anno mundi ——	1656	*Noë* 600. vixit annis —— ——	969
	Diluvium venit anno mundi ——	1657	*Noëmi* 601. 99 *Sem.*	
13	*Arphaxat Semi* filius naſcitur —— ——	1658	*Noë* 602. *Semi* 101. vixit —— ——	438
14	*Sale* filius *Arphaxat* naſcitur —— ——	1693	*Noë* 637. *Semi* 138. *Arphax.* 35. vix. an.	433
15	*Heber* filius *Sale* naſcitur anno mundi —	1723	*Noë* 667. *Semi* 165. *Arphax.* 65. vixit	464
16	*Phaleg* filius *Heber* naſcitur —— ——	1757	*Noë* 701. *Semi* 199. *Arphax.* 99. vixit	239
17	*Rehu* filius *Phaleg* naſcitur —— ——	1787	*Noë* 731. *Phaleg* 30. vixit annis ——	239
	Saruch filius *Rehu* naſcitur —— ——	1819	*Noë* 763. *Rehu* 32. vixit annis ——	230
	Nabor filius *Saruch* naſcitur —— ——	1849	*Noë* 793. *Sarug* 30. vixit annis ——	148
	Thare filius *Nabor* naſcitur —— ——	1878	*Noë* 822. *Nachor* 29. vixit annis ——	205
	Abraham filius *Thare* naſcitur —— ——	1948	*Noëmi* 892. *Thare* 70. vixit annis ——	175
	Mors *Noë* —— —— —— ——	2006	Vixit annis —— —— —— ——	950

Vixit

			Annis.
Vixit itaque *Noë* cum	*Enos*	— — — — —	84
	Cainan	— — — — —	179
	Malaleel	— — — — — —	234
	Jared	— — — — —	366
	Mathusalem	— — — — — —	600
	Lamech	— — — — — — —	595
	Sem	— — — — — —	448
	Arphaxat	— — — — —	348
	Sale	— — — — — — —	313
	Heber	— — — — — —	283
	Phaleg	— — — — —	249
	Rehu	— — — — — — —	219
	Sarug	— — — — — —	187
	Nahor	— — — — —	157
	Thare	— — — — — — —	128
	Abraham	— — — — — —	58

Isaac filius *Abrahæ* nascitur anno mundi	2048	*Abrahæ* 100. Vixit annis — —	180
Esau & *Jacob* nascuntur anno mundi —	2108	Anno *Isaac* 60. *Abrahæ* 160.	
Abraham moritur anno mundi — —	2108	Vixit annis — — — —	175
Sem moritur anno mundi — — —	2158	Vixit annis 100 & 500 post *Diluvium*, qui sunt filiorum *Noë* omnium diutissimè, usque ad progeniem filiorum *Abrahæ*, *Isaac*, *Jacob*, ejusque filiorum, ante ortum *Joseph* 81.	600
		Unde patet, quanta ab eo dicti Patriarchæ discere potuerint de statu Mundi ante *Diluvium*, in *Diluvio*, & post *Diluvium*; undè ponimus hunc Epilogismum.	

Sem vixit annis 600. in quibus habuit coævos	Ante *Diluvium*	*Mathusalem* proavum, cum quo vixit annis	98
		Lamechum avum, cum quo vixit annis --	93
		Noë parentem, cum quo vixit annis --	98

Sem vixit 600 annis, in quibus habuit coævos	Post *Diluvium*	*Noë*, quocum vixit annis — — —	350
		Arphaxat, quocum vixit annis — —	438
		Cainan, nepotem, quocum vixit — —	360
		Sale pronepotem, quocum vixit — —	433
		Heber abnepotem, quocum vixit — —	435
		Phaleg abnepotem, quocum vixit — —	239
		Rehu trinepotem, cum quo vixit — —	239
		Sarug proavum, quocum vixit — —	230
		Nachor avum, quocum vixit — —	148
		Thare patrem *Abrahæ*, cum quo vixit —	205
		Abraham cum quo vixit — — —	175
		Isaac filium *Abrahæ*, cum quo vixit —	160
		Esau, *Jacob* temporibus obiit.	

Vir

Vir adeò eximiæ virtutis fuit *Sem*, ut multi eum cum *Melchiſedech* confuderint, in cujus domo ſola reſtitit pietas & reverentia verſus DEI cultum, aliis omnibus penè in Idololatriam labentibus; ſupra omnes gloria & honore exaltatus ob benedictionem, quam ei *Noë* pater ex ſuæ in eum denudationis reverentia, ex Patriarchis poſt *Diluvium* vitâ omnium longæviſſimâ, & bonorum omnium copiâ confertâ remanſit. Utrum verò *Melchiſedech* idem fuerit cum *Semo*, controverſum eſt inter *Authores*; plerique negativam tenent ſententiam; & apertè ex *Sacro Geneſis* Textu patet. Et nos huic ſententiæ ſubſcribimus, eò quod luculenter demonſtret, *Semum* alium fuiſſe à *Melchiſedech*, qui typus fuit *Chriſti* perfectiſſimus. Fuit *Melchiſedech* Rex *Salem*, & nomen ipſum ſecum portat. מלכיצדך/ *Rex meus juſtus.* Fuit Sacerdos, obtulit panem & vinum, neque principium dierum, neque finem vitæ, neque prædeceſſorem, neque ſucceſſorem habuit, ſine matre, ſine patre, ſine genealogia. Quæ omnia *Chriſto* Servatori, cujus typus & figura fuit, congruunt, & ſic oſtenditur. Eſt *Chriſtus* Rex Regum, & Dominus dominantium; Rex *Salem*, id eſt, pacificus, conditor cœleſtis *Jeruſalem*; Sacerdos & Pontifex, Sanctus, innocens, impollutus, ſegregatus à peccatoribus, excelſior cœlis factus, Panem & Vinum, id eſt, pretioſum corpus & ſanguinem æterno Patri obtulit. *Chriſtus* non habuit neque ſucceſſorem, neque prædeceſſorem, ſine matre ı cœlo, ſine patre in terra. Nam & temporalis Incarnatio ineffabilis eſt, & æterna proceſſio captum & facultatem, & linguam ſuperat hominum & Angelorum. Non igitur *Melchiſedech*, *Sem* fuit, ſed ex gente Cananæa unus Levitici ordinis, quem *Dyonyſius Areopagita* teſte, ex gentibus converſum Angelorum miniſterio docet, ſicuti & ſeipſum. Idem ſentit *Epiphanius*, *S. Ignatius*, qui & Virginem fuiſſe tradit. *Chronicum Alexandrinum* eum ex ſtirpe *Cham* genitum dicit, eumque à DEO è *terra Chananæa* ultra *Iordanem*, in oppidum montis *Syon* tranſlatum fuiſſe; quæ Suidas confirmat hiſce verbis: Melchiſedec *Sacerdos* DEI, *Rex* Chananæorum. *Is Urbem condidit in monte* Syon *Urbem* Salem*que dixit, pacificam, in qua cum regnaſſet* 113 *annis, obiit vir juſtus, & per omnem ætatem Virgo.* Ex hiſce luculenter patet, *Melchiſedecum, Semum* dici non poſſe. Sed hæc de *Chronologia Patriarcharum* ſufficiant.

Omnia ad Divini Nominis Gloriam & Beatiſſimæ Matris ejus Virginis MARIÆ honorem.

IN-

INDEX
RERUM & VERBORUM
Locupletiſſimus , & per omnia Ordinatus.

Ubi *a*, *b* paginæ Columnam *dextram*, *ſiniſtram* indicat: & *c* cum numero ſuo Parentheſi incluſum, *e.g.* (*c.* 1.) ſignificat *Caput*. Aliæ literæ ſiquando occurrunt, evolventi ultro ſe prodent.

Asphal-

B.

C.

Deſer-

E.

F.

G.

Jacob

I.

K.

L.

M.

Σκη-

T.

INDEX FIGURARUM,

Suis locis à Bibliopego inserendarum.

ERRATA

Quædam Typographica, quæ absentiâ Autoris irrepserunt.

Pag. 198, *columna* b, *lin.* 42. *post*, nam uti Libro primo diximus, *ponatur*, *Lamech*, hoc loco non intelligi patrem *Noë* ex stirpe *Seth*, sed *Lamech* ex stirpe *Cain*, qui duas sibi sumpsit uxores *Sella* & *Ada*, & ex illa quidem genuit *Tubalcain*, qui fuit malleator, & faber; & *Noëma* sororem; ex *Ada* vero suscepit *Jabel* qui fuit pater habitantium in tentoriis, & *Jubal* qui fuit pater canentium in organis, *&c.* quemadmodum in Genealogia videre est.

Pag. 210, *col.* a, *lin.* 16. *post hæc verba* cui congruit etymon Persicum, *ponatur* بستان الدنيا , id est, *Hortus Mundi.*

In Indice, voce *Lamech* ante *pater* Noë sic leg. *Lamechi duo*, 13, a. *alter pater* Noë, *ibid.* & 238, a. *ejus Prophet. spiritus.*

ELENCHUS LIBRORUM
A
P. ATHANASIO KIRCHERO
è Societate JESU, editorum.

1. MAgneſia ſive Concluſiones experimentales de effectibus Magnetis, edita Herbipoli 1630, in 4.

2. *Gnomonica Catoptrica*, ſive Horologiographia reflexa, quâ per ſpecula totius primi Mobilis doctrina, horarumque ductus in interioribus Domuum parietibus delineati, radio reflexo demonſtrantur. Avenione 1634. in 4.

3. *Specula Melitenſis Encyclica*, hoc eſt, Syntagma novum Inſtrumentorum Phyſico-Mathematicorum. Meſſanæ 1638. in 8.

4. *Prodromus Coptus*, in quo tum Linguæ Coptæ ſive Ægyptiacæ, quondam Pharaonicæ, origo, ætas, viciſſitudo, inclinatio, tum Hieroglyphicæ literaturæ inſtauratio, nova methodo exhibetur. Romæ 1636. in 4.

5. *Ars Magnetica*, qua Magnetis natura, ejuſque in omnibus uſus explicatur, ac præterea è viribus Magneticarum motionum in Elementis, Lapidibus, Plantis, Animalibuſq; eluceſcentium, plurima nova hucuſque per varia experimenta recluduntur. Romæ primò in 4. dein Coloniæ: ultimo iterum Romæ, pluribus aucta, 1654. in fol.

6. *Lingua Ægyptiaca reſtituta*, qua Idiomatis primævi Ægyptiorum Pharaonici vetuſtate temporum pœnè collapſi, ex abſtruſis Arabum monumentis inſtauratio continetur. Romæ 1643. in 4.

7. *Ars magna Lucis, & Umbræ*, in duos Tomos diviſa, quâ Lucis & Umbræ in univerſa Natura vires effectuſque, nova reconditorum ſpeciminum exhibitione, ad varios rerum uſus panduntur. Romæ 1646. in folio, quæ nunc multiplici novarum inventionum augmento denuo prodiit à Janſonio Amſtelod. 1671. in folio.

8. 9. *Muſurgia*, ſive *Ars magna Conſoni & Diſſoni*, qua Muſicæ Theoricæ & Practicæ ſcientia traditur: Conſonique & Diſſoni vires effectuſque mirabiles in Natura, in omni pœnè facultate demonſtrantur. Opus in duos Tomos diviſum. Romæ 1650. in folio.

10. *Obeliſcus Pamphilius*, in foro Agonoli (vulgò *Piazza Navona*) erectus: in quo Veterum Theologia Hieroglyphicis involuta ſymbolis è tenebris in lucem aſſeritur. Romæ 1650. in fol.

Oedipus Ægyptiacus, in quatuor Tomos diviſus, quorum

11. *Primus*, dicitur *Templum Iſiacum*, quo ad originis, progreſſus, durationis, Ægyptiacæ ſapientiæ ac Hieroglyphicæ inſtitutionis notitiam portæ reſerantur. Romæ 1652. in folio.

12. *Secundus*, dicitur *Gymnaſium Ægyptiacum*, quo veterum Hebræorum, cæterorumque Orientalium recondita ſapientia, temporum injuriâ perdita, per contextum Sacrarum Sculpturarum demonſtrata inſtauratur. Romæ 1653. in folio.

13. *Tertius*, Variarum Artium veteribus Ægyptiis uſitatarum Claſſes continet, & ſunt Arithmetica, Geometria, Muſica, Aſtrologia, Mechanica, Alchimia, Magia, Theologia Ægyptiaca, unà cum Hieroglyphicis exhibita.

14. *Quartus*, dicitur Theatrum Hieroglyphicum, & continet Obeliſcorum, cæterorumque Hieroglyphicorum monumentorum, quæ tum Romæ, tum in Ægypto, ac celebrioribus Europæ Muſeis adhuc ſuperſunt, Interpretationem. Romæ 1654. in folio.

15. *Iter Ecſtaticum Cœleſte*, ſive Mundi Opificium, quo Cœli Siderumq; tam errantium, quàm fixorum natura, vires, proprietates, compoſitio, & ſtructura ſub ficti Raptus integumento ad veritatem exponitur, Romæ 1656. in 4. Poſtea à P. Gaſpare Schotto variis commentationibus illuſtratum, proſtat Norimbergæ.

16. *Iter Ecſtaticum Terreſtre*, ſive Geocoſmi Opificium, quo Terreſtris Globi ſtructura, arcanarumque in ea partium conſtitutio, Figmento ad veritatem compoſito exponitur. Romæ 1654. in 4.

17. *Scrutinium Phyſico-Medicum*, ſive de Peſte, quo ejuſdem origo, cauſæ, ſigna, prognoſtica, & inſolentes malignantis Naturæ effectus, & appropriata remedia demonſtrantur. Romæ 1658, in 4. & Lipſiæ recuſum ſub forma 12.

18. *Diatribe de Crucibus Neapolitanis*, quæ ibidem, tum ſupra veſtes hominum, tum potiſſimum ſupra lini ſupellectilem, paulò poſt ultimum Veſuvii incendium comparuerunt. Romæ 1661. in 8.

19. *Polygraphia*, ſive Artificium linguarum, quo cum omnibus totius Mundi populis, & linguis unuſquiſque; licet non alia, quàm materna lingua inſtructus correſpondere poſſe demonſtratur, cum multis aliis ad Steganographiam Trithemianam pertinentibus arcanis. Romæ 1663. in folio.

20. 21. *Mundus Subterraneus*, in quo univerſæ Naturæ majeſtas, & divitiæ, ſumma rerum varietate, exponitur, abditorumque effectuum cauſæ in totius Naturæ ambitu eluceſcentes duobus Tomis demonſtrantur. Amſtelod. 1664. in folio.

22. *Hiſtoria Euſtachio-Mariana*, qua Vita, Genealogia, & Locus Converſionis S. Euſtachii, nec non Eccleſiæ jam in Urbe, in eodem Converſionis loco, Deiparæ, & S. Euſtachio à Conſtantino Magno dedicatæ origo deſcribitur. Romæ 1665. in 4.

23. *Arithmologia*, ſive de occultis Numerorum myſteriis, qua origo, antiquitas, & fabrica Numerorum exponitur, eorumque abditæ proprietates demonſtrantur, & fontes ſuperſtitionum hoc tempore currentium aperiuntur, & acriter confutantur. Romæ 1665. in 4.

24. *China* monumentis qua ſacris, qua profanis, in qua de admirandis Artis & Naturæ in triplici ejus Regno ſpectaculis, aliarumque rerum memorabilium, tum de China, tum de Tartaria, vicinaque India enarrationibus fuſè agitur. Opus ob incognitarum hucuſque rerum novitatem, rarum & curioſum. Amſtelodami 1666. in folio, lingua Latina, Gallica & Belgica editum.

25. *Obeliſci Ægyptiaci* præterito anno intra rudera Templi Minervæ effoſſi Interpretatio Hieroglyphica, nova methodo tradita. Romæ 1666. in folio, & Obeliſcus Alexandrinus dicitur.

26. *Magneticum Naturæ regnum*, ſive de triplici Magnete. Romæ 1666. recuſum Amſtelod. in 12.

27. *Ars*

27. *Ars Combinatoria*, ſive *Ars magna ſciendi*, qua Ars Lulliana reſtituitur, & ad omnes Artes, & Scientias facili methodo addiſcendas, nec non de quocumque argumento propoſito, diſcurrendi porta aperitur. Amſtelodami 1671. II Tom. in folio.

28. *Latium Priſcum*, quo ejus origo, ſitus, natura, urbes, montes, lacus, monumenta veterum æquo cum præcedenti paſſu curioſe deſcribuntur. Amſtelodami 1671. in folio.

29. *Archetypon Politicum* ex numiſmate extractum, & dicitur, Splendor domus Joanniæ, quæ eſt una ex perilluſtribus, & antiquiſſimis Hiſpaniæ familiis, 1672. in 4.

30. *Arca Noë*, qua architectura, & fabrica Arcæ exponitur in 3. libros diſtincta, & res ante Diluvium, in Diluvio, & poſt Diluvium peractas curioſis quæſtionibus exponit. Amſtelodami 1675. in fol.

31. *Tomus I. Turris Babel*, opus in quatuor libros digeſtum, quo ſtructura Turris, nec non aliæ prodigioſarum fabricarum monumenta exponuntur. Amſtelod. 1675. in folio. ſub prælo.

32. *Phonurgia Nova*, qua per prodigioſos ſonorum effectus, & proprietates, nec non per machinas ſono animatas, reciproco correſponſu, de quacunque re occulta, manifeſta, tum inter domeſticos parietes, tum foris in diſſitis regionum locis, ſermocinatio inſtitui poteſt. Campidonæ 1673. in folio.

33. *Phyſiologia Kircheriana* multiplici innumerabilium experimentorum varietate comprobata, quam ex vaſtis Ath. Kircheri operibus ſumma fide, & ſtudio collectam in unum Tomum contraxit Joannes Stephanus Keſtlerus Alſata, 1674.

34. *Organum Mathematicum* ad diſciplinas mathematicas facili methodo addiſcendas, in uſum Principum primò adinventum, & deinde à P. Gaſpare Scotto integro Tomo eruditè deſcriptum, & demonſtratum. Norimbergæ apud Enteros, 1670.

35. *Pantometrum Kircherianum* ad uſum Principum primò ab Authore inventum, & à P. Gaſpare Scotto, integro Tomo explicatum & demonſtratum.

36. *Sphynx Myſtagoga*, ſive *Diatribe de Mumia hieroglyphicata*, ex Ægypto in Galliam non ita pridem tranſlata, & Hieroglyphicorum, quibus inſcribitur, ſymbolorum interpretationem continet. Amſtelodami apud Janſonium 1675.

Opera, jam prælo parata ſequuntur.

37. *Turris Babel Tomus II & III. Atlas polygloſſus intitulatus*, ſive Confuſio linguarum, in ordinem redacta, quo omnium linguarum atque idiomatum totius Orbis Terrarum diſparatiſſima genera, & ſpecies ad 72 linguas novo auſu atque methodo, multorum annorum ſtudio & labore collecta, orbi literario exponuntur.

38. *Muſei Collegii Romani*, à P. Ath. Kirchero inſtituti, deſcriptio exactiſſima per Georgium de Sepibus Valeſium Mathematicum, & Authoris in machinis conficiendis, executorem peracta, 1675.

39. *Ars Analogica*, quæ de quovis propoſito themate, per rerum naturalium analogiſmos, ſive ſymbolicos conceptus, tum expeditè ſcribendi, tum amplè dicendi materia ſubminiſtratur. Amſtelod. in fol.

40. *Iter Hetruſcum*, quo Hetruriæ tum priſcæ, tum tempore Reip. Rom. tum poſteræ, origo, ſitus, natura, politica, cataſtrophæ, monumenta ſacra, profana, nec non naturæ admiranda, triplici ratiocinio, politico-phyſico-geographico deſcribuntur, & explanantur. Amſtelod. in folio,

41. *Geometria practica-combinata*, in uſum Principum elaborata.

42. *Ars Veterum Ægyptiorum Hieroglyphica*, qua Sacerdotum priſcorum in Obeliſcorum, ſtatuarum, aliorumque monumentorum hieroglyphicis ſymbolis diſponendis, ordinandis, & ſingula cum ſingulis combinandis, ratio, modus, & methodus. à nemine, quod ſciam, hucuſque tentato artificio verè, & genuinè exponitur, & Hieroglyphica ſapientia tandem reſtituta jure dici poteſt.

43. *Abbenaali*, ſive *Avicennæ Tomus* II. qui & *Canon dicitur*, de medicamentis ſimplicium mineralium, plantarum, fructuum, gummium, animaliumque, *&c.* ex Hebr. Arabic. ling. tranſlatus.

Nota ad Lectorem.

Quicunque hæc Opera hactenus impreſſa deſideraverit, is ea à Dom. *Joanne Janſſonio à Waesberge*, Bibliopolæ Amſtelædamenſi & Impreſſori *Kircherianorum Operum* obtinere poterit.

FINIS.

(c. 1820) [illegible]
[illegible]

itee €

